

Tibetan Buddhist Resource Center

Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W3CN10628	ImageGroup:	I3CN10630
LCCN:	n/a	ISBN:	9788189165151

Title:	རྩོགས་རིམ་རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན། rdzogs rim rim lnga gsal sgron/
Author:	བློ་བཟང་གྲགས་པ། blo bzang grags pa
Descriptor:	copy made available from the library of tibetan works and archives; ltwa acc. no. D32896
Original Publication:	bod kyi gtsug lag gces btus pod phreng /;15
Place:	New Dhili
Publisher:	bod kyi gtsug lag zhib dpyod khang /
Date:	2012
Volume:	1
Total Volumes:	1
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006.

D32896

D32896

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཞུས་པོད་ཐེང་། ༡༥

རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན།

རྫོ་ཙོང་ཁ་པ་སྒྲོ་བཟང་གྲགས་པས་མཛད།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཅུས་བོད་མཛེད། ༡༥

རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན།

རྫོགས་ཁ་བ་སྒྲོ་བཟང་གྲགས་པས་མཛད།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་ནས་དཔར་སྐྱབ་བྱས།

© Institute of Tibetan Classics, 2012

All rights reserved.

Compiled, edited and published by the Institute of Tibetan Classics

www.tibetanclassics.org

དཔེ་དེབ་འདི་མ་དཔེ་ངོས་འཛིན་ཁ་གསལ་ཐོག་བསྐྱར་དུ་དཔར་བསྐྱོན་གནང་ན་དགག་བྱ་མེད།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བརྩམ་བོད་མེད། ༡༥

རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲིག།

རྫོང་ཁ་བ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པས་མཛད། (༡༩༥༧-༡༩༩༩)

བརྗོད་བྱ། གསང་ཐུགས་སྒྲ་མེད་སྤྱི་དང་། འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྒྲིག་

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་ནས་ཐོགས་བསྒྲིགས་དང་དཔར་སྐྱོན་ལུས།

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ ལོར་ལྷ་ལིར་དཔར་ཐེངས་དང་པོ་བསྐྱོན།

Series title: bod kyi gtsug lag gces btus, vol.15

Volume title: *dpal gsang ba 'dus pa'i man ngag rim pa nga rab tu gsal ba'i sgron me*

Author: Tsongkhapa Lobsang Drakpa (1357-1419)

1. Indo-Tibetan Buddhism- Geluk Tradition - Vajrayana - Completion Stage - The Five Stages - Guhyasamaja Tantra - the Arya System - the Yogas of Channels, Winds and Drops - Ilusory Body - Clear Light - the Union of Emptiness and Bliss
2. *Guhyasamaja tantra - Pradipodyotana - Pancakrama - Pancakramarthabhasakarana - Pancakramasamgrahaprakasa - Caryamelapakapradipa - Caryasamuccayapradipa - Svadhisthanakramaprabheda - Samajasadhanavyavasthali*
3. Nagarjuna - Aryadeva - Nagabodhi - Sakyamitra - Candrakirti - Naropa - Marpa Lotsawa - 'gos lo tsa' ba khug pa lha btsas- Tsongkhapa

ISBN 978-81-89165-15-1

Printed at Archana, New Delhi, India
www.archanapress.com

༡ བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཅུས་པོད་གྲངས་སུམ་ཅུ་ཐམ་པ་ཆ་ཚད་སྟོགས་སྒྲིག་དང་དཔར་
སྒྲིག་གི་རྒྱ་འགོའི་མཐུན་སྦྲེན་ཡོངས་རྫོགས་ཨ་རིའི་མི་རིགས་སྐྱ་ཞབས་སྡེ་དེ་ཉིད་ལེ་དང་།
Barry J.Hershey ལུམ་སྐྱ་ཁོ་ནི་ཉིད་ལེ་ Connie Hershey ཉིད་ལེའི་ཁྱིམ་ཚང་གི་དགེ་ཅན་
The Hershey Family Foundation བཅས་ནས་སྦྱར་བར་དད་གཏོང་སྒྲིག་བདག་ནམས་
ཆེ་ལྷག་དོན་ལུན་ཐོག་འདི་ཕྱིའི་ལེགས་ཚོགས་བསམ་དོན་བཞིན་ལུན་གྱིས་གྲུབ་པའི་སྒོན་
འདུན་ལྟ།

ཕྱོགས་སྒྲིག་པའི་སྒྲུང་བརྗོད།

དཔལ་འདིར་རིམ་མང་པོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ཡོངས་སུ་གསལ་བ་དུམས་པར་བསྒྲིགས་མཛད་པའི་གཞུང་གལ་ཆེ་བ་བརྒྱ་ལྷག་གཉིས་ལྷག་ཙམ་ཞིག་ཚུགས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱས་ཏེ་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཙེས་བརྒྱུ་ཞེས་པའི་བོད་མེད་གསར་དུ་ཚུགས་བསྒྲིགས་ཀྱིས་དཔར་བསྐྱབ་ལུ་ཅི། གཙཾ་བོ་རང་མེད་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་རིག་གནས་ལྷི་དང་ལྷག་པར་ནང་དོན་རིག་པའི་གནས་ཟབ་མོ་རྣམས་ཆ་ཆར་བ་བོད་གངས་མི་མང་བ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་དེད་པམས་སློབས་པའི་ཡིད་ཐོར་ལེགས་པར་མཚོན་ཐུབ་པ་དང་། དེ་མཚུངས་སློབས་པར་དོན་གཉེར་ཅན་རྣམས་ནས་གལ་ཆེའི་བསྐྱར་བཅས་འདི་རྣམས་ལ་ཐོས་བསམ་བསྒྱུ་བའི་གོ་སྐྱབས་བཟང་པོ་ཐོབ་པའི་དམིགས་ལུལ་གྱི་ཆེད་དུ་ཡིན། དམིགས་ལུལ་གཞན་ཡང་རིམ་པས་གལ་ཆེའི་བོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བཅས་འདི་རྣམས་དབྱིན་ཡིག་ཐོགས་འཛམ་གླིང་རྒྱན་ཡིག་གཞན་དུཔབ་སྐྱར་གྱི་ལམ་ནས་ནས་ཞིག་གཞུང་རྩིས་པ་བོད་བོད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ཆེ་ལག་རྣམས་ཀྱི་མཚན་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ་གསལ་ཐུབ་པ་མ་ཟད་དེ་རྣམས་ཀྱིས་བརྒྱུ་མས་པའི་གལ་ཆེའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱང་འཛམ་གླིང་གླིང་ལྷེ་ཆེའི་གཙུག་ལག་གི་གལ་དུ་སྒྲིགས་ཏེ་སྒྲིག་པར་བོད་པན་ཐོགས་ཡོད་པའང་མིད་སྒྲུལ།

བོད་མེད་འདི་ཉིད་ཕྱོགས་པ་བརྒྱུགས་ཞུ་ཚུ་ལ་ནི། ཕ་པ་ཁོ་པོ་བྱ་བ་བརྟན་སྦྱོན་པ་ས་ལག་ན་ཁྲུང་གིས་ལོ་
 བས་ཤིང་དཔེ་མཛོད་ཁང་མང་པོར་དབྱེད་ཞིབ་གིས་བོད་མེད་འདི་ནང་རིབ་ཞུགས་གི་ཕྱུག་དཔེ་མཚན་ཐོའི་གཞི་མ་བཞོད་
 བརྒྱུགས་ཞུས་ཤིང་། ལས་དོན་འདིའི་ཐོག་ཡུལ་ཁོར་གོང་ས་ཡུལ་བས་མགོན་ཆེན་པོས་དབུས་རིས་མེད་སྤྱི་ཆེན་ཁག་
 དང་དེ་མཚུངས་བོད་གི་མ་ཁས་དབང་ཁག་ལའང་བཀའ་སློབ་ཞུས་ཡོད། དེ་ཡང་སྤྱིར་རང་ཅག་བོད་གི་སྐད་ཡིག་ནང་
 རྩོན་གི་གསུང་རྩོལ་ལ་རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྟ་དང་ཆུང་བ་ལྟ་ཞེས་གྲགས་པ་ལྟར་ཆོས་དང་འཛིག་ཏེན་གི་ལམ་ལུགས་སྤྱི་
 ཆོག་ས་རྩོན་པའི་བརྟན་བཅོས་ཁྱི་ཕྱག་བཀའ་བ་བཞུགས་ཡོད། འདིར་ནི་གཙོ་བོའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་སྤྱི་ལོ་དུས་རབས་
 བརྟན་པའི་ནང་ད་ལྟ་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་བོད་གི་ཡི་གེ་འདིའི་རྩོལ་གཏོད་པ་ནས་བརྟན་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་རྩོད་
 ཆའི་བར་གི་དུས་ལུག་མི་ལོ་ཆིག་རྩོད་ཟུམ་བུ་ཅུམ་འདིའི་ནང་དུ་བྱུང་པའི་མ་ཁས་དབང་ཆད་ལྡན་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་གི་
 ཚུམ་གཞུང་གནད་ཆེ་བ་ཁག་མང་ཅུམ་ཞིག་བོད་མེད་འདི་ནང་གཙུག་པ་དུས་ཞུས་ཡོད། དེ་ཡང་གཙོ་བོ་བཟོད་བྱའི་
 དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཐོག་མར་བོད་དུ་ལོ་རྒྱུ་ས་གི་ནང་བྱུང་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་ཆེན་པོ་ཆོ་བོ་བཀའ་གདམས་ལ། ས་དགེ་
 བཀའ་རྟེན་ཆོ་མདོ་ནང་བཅས་པ་སོ་སོའི་ཕུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མན་རྒྱལ་རྩོན་པའི་སྒྲིགས་པམ་ཁག་དེ་ནས་ཀླུ་ལ་
 སྤུམ་གི་རྩོད་པའི་རྩོད་། རྩོམ་པ་གསུམ་གི་རྣམ་གཞག་སྤུམ་སྤྱེད་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་དང་རྩོགས་རིམ། དཔལ་དུས་གི་འཁོར་

ལོའི་རྣམ་གཞག་དེ་ནས་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་སྡེ་ཚན་ལ་ཡར་ཕྱིན་དང་། ཟབ་མོ་དཔུམ་འེལ་བ། ཚད་མ་རིག་པ། མངོན་པ་
གོང་ལོག་གཉིས། གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་བཙས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལེགས་བཤད་ལུགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་སོགས་སྟོན་པའི་
མཁས་པ་དང་གྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྤོའི་གཞུང་གཙུག་པ་རྣམས་སྣ་ཚོགས། གཞན་ཡང་གསོ་བ་རིག་པ་སྤྲན་གྱི་གཞུང་།
སྤར་སྟེན་གྱི་ཕྱིས། བོད་ཀྱི་ལྷ་མོའི་གཞུང་ཆེན་ཁག་རྒྱལ་རབས་དང་ཆོས་འབྱུང་རྟེན་རིགས་གལ་ཆེ་དཔེ་མཚོན་བཙས་
སྡེ་ཚན་འདི་ཆ་ཚད་བོད་གྲངས་སོག་ཉིས་ནང་ལེགས་པར་མཚོན་སྤྱབ་པ་ཞུས་ཡོད།

བོད་ཐེང་འདི་བཞིན་ཞུསྟེག་དངོས་གཞི་ཞུསྟེག་ཐོག་མར་གཞུ་སོ་སོ་ཀམ་སྤྱེའི་ནང་འཇུག་རྒྱས་མ་
དཔེ་བོད་དཔར་རྟེན་པ་ཚད་ལྡན་ཞིག་ཟུ་ཚུགས་ཀྱིས་འཚོལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ་དེ་ཕྱི་མོར་བཟུངས། དེ་ནས་གཞུང་དེའི་མ་དཔེ་
བོད་དཔར་མི་འདྲ་བ་ཇི་བཞུགས་པན་རྩེན་ཞིབ་བསྐྱར་བྱས་ཏེ་མ་དཔེ་མི་འདྲ་བའི་ནང་དཔར་ཡིག་མཐུན་མིན་ཇི་ཡོད་
ངོས་ལེགས་པར་བཟུང་སྟེ་མཆོན་ཐོ་བཞོད་དེ་མ་དཔེའི་ནང་མངོན་གསལ་ཅན་གྱི་ནོར་རིགས་རྣམས་བཙས་གིང་
གཤམ་དུ་མཆོན་ནང་དེ་དོན་གསལ་བཤད་དང་། གཞན་དོགས་གཞི་ཡོད་པ་རྣམས་རང་སོར་བཞག་སྟེ་ལོག་གི་མཆོན་
ནང་ནོར་བཙས་ཇི་ལྟར་དགོས་མིན་གྱི་བསམ་འཆར་སྤུས་ཡོད་པ་ལས་རྩ་བའི་མ་དཔེ་བོད་དཔར་གང་ལ་གཞི་བཙོལ་བ་
དེ་ཚད་ལྡན་རང་དུ་བྱས་ཏེ་ཞུང་ག་ཅན་པེས་ཐེངས་དུ་མ་སོར་བ་ཞུས་ཡོད། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་ཀློག་པ་པོ་དོན་གཉེར་
ཅན་རྣམས་ནས་ཞུངས་བཙོལ་གྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་ལ་དབྱུད་ཞིབ་གནང་བདེའི་སྤྱད་ལུང་གཞུང་སོ་སོའི་ནང་ལུང་འདྲན་ཇི་
ཡོད་གང་སྤྱབ་ངོས་འཛིན་གྱིས་བཀའ་བསྟན་དང་གཞུང་འབུམ་སོགས་གང་ཡིན་ཚད་ལྡན་དཔར་མ་ཞིག་གི་རྟེན་ནས་
ཕྱག་དཔེ་སོ་སོའི་མཆོན། དཔར་མ་གང་ཡིན་གྱི་ངོས་འཛིན། བོད་ཨང་གངས། ཤོག་སྤྱད་ཡིག་ཐེང་གི་ཨང་གངས་
བཙས་གསལ་བོ་བཞོད་དེ་གཤམ་དུ་ཞུསྟེག་པའི་མཆོན་ཞེས་པའི་ནང་བསྟན་ཡོད། དཔེ་དེབ་ཀློག་སྐབས་གཞུང་
གི་ཚན་པ་གལ་ཆེ་རྣམས་ངོས་འཛིན་སྤྱབ་པ་དང་། ཕྱག་དཔེ་གཟིགས་བདེ་པོ་ཡོང་ཆེད་གཞུང་དོན་གལ་ཆེ་བ་རྣམས་དེབ་
ཀྱི་དཔུར་དཀར་ཆག་ལོགས་སུ་བཞོད་པ་ལྟར་ཚན་པ་སོ་སོར་བཞོས་ཏེ་འགོར་ས་བཙང་ཆེ་ཁག་གང་ཡིན་བཞོད་པ་མ་
ཟད་ནང་དོན་རྣམས་ཀྱང་དེར་རབས་ཀྱི་དཔེ་དེབ་སྒྲིག་ལྷགས་ལྟར་དུ་མ་སོ་སོར་བྱས་ཏེ་ཐུའི་དབྱེ་མཚམས་གསལ་
པོ་ངོས་འཛིན་སྤྱབ་པ་བྱས་ཡོད། གཞན་ཡང་བོད་སོ་སོའི་ནང་ཇི་བཞུགས་ཀྱི་གཞུང་གང་ཡིན་རུང་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་
དོན་གནས་དཔེར་ན་རྩེན་པ་པོའི་ལོ་རྒྱུས་རྟེན་དོན་དང་། གཞུང་སོ་སོའི་དོན་རགས་རིམ་ཅམ་འབྲེལ་བ་ཆོད་སོགས་གསལ་
བའི་སྟོན་སྤྱོད་རྟེན་ཀྱང་བཞོད་ཡོད་པ་བཙས་ཐུ་ཕྱིའི་ལས་དོན་མཐའ་དག་ལ་གང་ཤེས་ཀྱིས་དམ་དོན་ཅི་ཙུམ་ཞུ་ཞུ་
ཡང་ད་དུང་ཡིག་ཆ་དྲུག་དང་། གཞུང་མཚམས་ཐུ་ཕྱི་ཕྱེ་རྩུལ་སོགས་གང་ཐད་ནས་ནོར་འབྱུལ་གྱུར་ཡོད་པེས་པས་མཁྱེན་
ལྡན་རྣམས་ནས་བརྗོད་པར་མཛད་འཚལ།

དེ་བཞིན་དུ་ཆོ་ཞུ་གི་པ་རྣམས་གཞུ་མཐོང་ཆུ་ཞན་པ་དང་། ལྷག་པར་མ་དཔེ་ལག་སོན་མཁུང་བ་སོགས་
གྱིས་པོད་ཐེང་འདི་ནང་དེས་པར་བཞགས་སུ་འོས་པའི་དཔེ་གཞུ་གལ་ཆེའི་རིགས་མང་པོ་ཞིག་ལུས་ཡོད་དེས་པས་
མང་ཐོས་མཁས་པའི་མདུན་སར་བཞོད་གསོལ་ཞུ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་སྒྲིབ་ནས་ཀྱང་རིམ་པས་པོད་ཐེང་འདིར་པོད་
གྲངས་གསར་པ་བསྟོན་པའི་གོ་སྐབས་ཀྱང་འོང་གི་དེར་སྒྲིབ་པའི་བཀའ་སློབ་དགོངས་འཆར་ཡང་ལྷག་སྟོལ་ཡོང་
བཞེས་རེ་བསྟུན་ཡང་ཞུ་གུ།

མཐའ་དོན་པོད་གྱི་གཞུ་ལག་གཅེས་བཏུས་ཀྱི་པོད་ཐེང་འདི་བཞིན་ཕྱོགས་བསྐྱིགས་གྱིས་དཔར་
བསྐྱུན་རིམ་པས་ཞུ་བའི་གལ་ཆེའི་ལས་དོན་འདི་ཐོག་ར་ཆོར་ལྷ་རྟ་སྟེ་པོད་གྱི་ཆེས་མཐོའི་སློབ་གཉེར་ཁང་ནས་ཞུ་གི་པ་
ཆོར་མཐོ་སློབ་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་དུ་འདི་བཞགས་ཀྱི་པོད་དཔེ་རྣམས་ལྷག་པར་དབྱེད་ཞིབ་ཞུ་གི་གོ་སྐབས་གནང་བ་དང་།
དེ་མཆོངས་མ་དཔེ་རྣམས་ཀམ་སུ་འདི་ནང་འཇུག་སྐྱེའི་སྐྱགས་འགན་དགའ་ལྡན་གར་ཅེ་གྲ་ཆར་གི་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་
བཞེས་པ་བཅས་ལ་སྐྱགས་ཇེ་ཆེ་ཞུ་གུ། གཞན་ཡང་ཕྱག་དཔེ་ཞུ་གི་གཅོས་ལུང་ལུངས་འཛོལ་ཞིབ་སོགས་ཀྱི་ལས་དོན་
ཆེ་ལའི་རིགས་རྣམས་དཔེ་སོ་སོའི་ཆེད་བཞོད་ཞུ་གི་པས་གནང་ཐོག་ཁོ་བོ་ལྟ་བུ་བསྟན་སྟེན་པས་ཀྱང་ལུང་བཞེད་དགའ་བ་
རྣམས་ལ་གང་ཤེས་འཛོལ་ཞིབ་རོགས་བྱས་པ་མ་ཟད། ལྷག་པར་གཞུ་ཆེ་ལག་རྣམས་དེར་རབས་དང་མཐུ་པར་གཞུ་
འཆོམས་འབྱེད་སྐྱེད་སྐྱབས་འབབ་འགོ་བཙུག་འགོད་ཆུ་སོགས་ཀྱི་ལགན་སྒྲངས་གིང་། དེ་བཞིན་དུ་གཞུ་ཡོངས་ཇོགས་
ཐེངས་ལྷ་ཕྱི་གཉིས་སྟོག་སྟེ་ཞུ་ག་ལྟ་བུ་པ་སོགས་ཞུས་ཡོད། ཞུ་གི་པ་ཆོས་བཞོད་པའི་ནོར་བཅོས་དང་མཆན་རྣམས་
དང་དེའི་སྟེང་ཁོ་བོས་ཐམས་ཅད་ཞུ་གི་པ་པའི་ནོར་བཅོས་དང་མཆན་ཁབ་སྟོན་རྣམས་མ་ནོར་བར་སྐྱབས་སོ་སོར་འཁོད་པ་
སོགས་ལས་དོན་དུ་མའི་འགན་སློབ་བཟང་ཆོས་དར་དང་སློབ་བཟང་དོ་རྩེ་རབ་སྒྲིབ་གཉིས་ནས་གནང་བ་དང་། ལྷ་ལེར་
དཔར་བསྐྱུན་ཞུ་གི་པ་ལས་དོན་གང་ཅིར་ཕྱག་རོགས་ཇོང་ཆོས་དགོ་སློང་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་ནས་གནང་བ་བཅས་
ཆར་མར་སྐྱགས་ཇེ་ཆེ་ཞུ་གུ་བཅས་སྟོན་འགོའི་སྟེང་བཙོན་གྱི་ཚུལ་དུ། པོད་གྱི་གཞུ་ལག་གཅེས་བཏུས་ཀྱི་ཕྱོགས་
སྐྱིག་དང་ཞུ་གི་པ་འགན་འཛིན་སྒྲུབ་རེ་བ་ལྷ་རྟ་རྣམས་ལྟ་བུ་བསྟན་སྟེན་པས་སྐྱེ་ཆོས་ལ། ॥ ॥

དགར་ཆག

སྒྲིབ་ཐེངས་སྒྲིབ། xv

དཔེ་སྒྲིབ་གསལ་བཤད། lv

དཔལ་གསལ་བ་འདུས་པའི་མན་ངག་རིམ་པ་ལྟ་བུ་གསལ་བའི་སྒྲིབ་མེ།

གཞུང་གི་སྒྲིབ་འགྲོའི་སྒྲིབ་བཤད།

དང་པོ། རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ། 2

    ༡ ལྷ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་མཚན་ཀྱི་དབྱེ་བ་བྱུང་ཚུལ། 2

    ༢ མཚན་དོན་དང་མཐུན་པའི་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ། 3

        ༡ དོགས་པའི་གནས་དགོད་པ། 3

        ༩ དེ་དག་མོ་མོའི་འདོད་པ་བཤད་པ། 3

    ག ཐབས་ཀྱི་རྒྱུད་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ། 14

        ༡ ཐབས་རྒྱུད་ལ་གསུམ་ཏུ་དབྱེ་བ། 14

        ༩ གསལ་འདུས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ། 14

གཉིས་པ། འདུས་པའི་ཆེ་བ་བརྗོད་པ། 21

གསུམ་པ། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་རིམ་པ། 23

བཞི་པ། འཕགས་སྒྲོར་གྱི་གཞུང་གི་གྲངས། 26

ལྷ་པ། དེའི་མན་ངག་པོད་ཏུ་བརྒྱུད་ཚུལ། 33

དུག་པ། གདམས་པ་རིན་པོ་ཆེ་དངོས་ཀྱི་དོན་ལས། ལམ་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་སྒྲིབ་བཤད་པ།

    ༡ ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཐུན་མོང་ངམ་ལམ་སྒྲིལ་བསྐྱབ་ཚུལ། 34

    ༢ ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བྱེ་བྲག་འདུས་པའི་ལམ་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ། 38

        ༡ རིམ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་ཀྱི་སྒྲོད་རུད་བྱ་བ། 38

        ༩ སྒྲོད་དུ་བྱུར་ནས་དམ་ཆོག་དང་སྒྲོམ་པ་དག་པར་བྱ་བ། 38

        ༩ དམ་ཆོག་དང་སྒྲོམ་པ་དག་ནས་རི་ལྟར་བསྒྲོམ་པ། 39

༡) རིམ་གཉིས་ཀྱི་གོ་རིམ་ངེས་པ།	39

༢) གོ་རིམ་ཅན་གྱི་རིམ་གཉིས་བསྐྱམ་ཚུལ།	41

(༡) བསྐྱེད་རིམ་བསྐྱམ་པའི་ཚུལ།

<༡> བསྐྱེད་རིམ་ཇི་ཙམ་བསྐྱམ་དགོས་པ།	41

<༢> རིམ་པ་ཇི་ལྟར་བསྐབ་པ།	43

(༢) ཇོགས་རིམ་བསྐྱམ་ཚུལ།

<༡> སྤྱིར་ཇོགས་རིམ་གྱི་གཙོ་བོ་ཨེ་མི་གཉིས་ཀྱི་དོན་མདོར་བསྟན་པ།	44

<༢> ཨེ་མི་གཉིས་ཀྱི་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	46

{༡} ཨེ་མི་གཉིས་ཀྱི་ངེས་དོན་རྒྱས་པར་བཤད་པ།	46

{༡} བདེ་སྤྱང་དབྱེར་མེད་གྱི་སྤྱང་པ་དང་སྤྱིང་ཇི་འདི་དོན་བཤད་པ།	47

༡། སྤྱང་པའི་དོན་བཤད་པ།	47

༢། བདེ་བའི་དོན་བཤད་པ།	52

༣། བདེ་སྤྱང་དབྱེར་མེད་ཏུ་སྤྱིང་པའི་ཚུལ་བཤད་པ།	55

{༢} བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་གྱི་སྤྱང་པ་དང་སྤྱིང་ཇི་འདི་དོན་བཤད་པ།	59

༡། དངོས་ཀྱི་དོན།	59

༢། དེ་ལྟར་བཤད་པའི་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན།	61

[༢] དེ་སྐྱེད་པ་ལ་ཉགས་ཀྱི་ཨེ་མི་གྱི་སྒྲོན་ནས་གནད་ཏུ་བསྐྱུན་དགོས་པར་བསྟན་པ།	66

{༡} བདེ་སྤྱང་དབྱེར་མེད་གྱི་ལྟན་སྐྱེས་སྐྱེད་པ་ལ་ལུས་ལ་གནད་ཏུ་བསྐྱུན་དགོས་ལུགས།	66

{༢} བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་གྱི་ཐུང་འཇུག་སྐྱེད་པ་ལ་ལུས་ལ་གནད་ཏུ་བསྐྱུན་དགོས་ལུགས།	70

(ཇོགས་རིམ་བསྐྱམ་ཚུལ་གྱི་ཙ་བའི་ས་བཅད་གསུམ་པ།)

བྱེ་བྲག་ཏུ་འདུས་པའི་རྒྱུད་འདིའི་ཇོགས་རིམ་བཤད་པ།

༡ མན་ངག་ལ་བདར་ག་གཅོད་ཚུ་ལ་མཐར་ཐུག་པ་བཤད་པ།	75

༢ སྒྲ་མ་ཐུ་མ་ནམས་ཀྱི་མན་ངག་གཞན་ཡང་དེ་དང་བསྟན་དགོས་པ།	77

༣ ཇོགས་རིམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དངོས་བཤད་པ།	79

༡ ཇོགས་རིམ་གྱི་དབྱེ་བ།	79

༡ གོ་མེས་པུ།	88
༡ གྲངས་པུ།	90
༧ བྱ་བུ་མེ་འོ་ཞུ།	96
༡) དཔེན་པ་གསུམ་གྱི་ཉིང་པུ་འཛིན་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ།	97
(༡) ལུས་དཔེན་སྐྱོད་མེ་ཉིང་པུ་འཛིན་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ།	
[༡] ལུས་དཔེན་པུ་གཉིས་གང་ཡིན་དཔྱད་པ།	97
[༢] བསྐྱེད་པུ་དང་ལུས་དཔེན་ལྷན་པུ་ཅན་གྱི་གོ་མེས།	102
[༣] ལུས་རྒྱུ་པུ་དཔེན་པུ་འཛིན་པུ།	104
[༤] ལུས་དཔེན་གྱི་པུ་འཛིན་པུ།	106
[༥] དེ་མོར་སྐྱེད་པུ་བསྐྱབ་པུ་ཡིན་པུ་འཛིན་པུ།	112
[༦] ལུས་དཔེན་པུ་འཛིན་པུ་འཛིན་པུ།	116
(༢) ངག་དཔེན་གསུང་པུ་འཛིན་པུ་འཛིན་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ།	
[༡] ལུས་དཔེན་དང་པུ་འཛིན་གྱི་གོ་མེས།	126
[༢] ངག་དཔེན་བསྐྱེད་པུ་ཡིན་པུ་འཛིན་པུ་འཛིན་པུ།	127
[༣] ངག་དཔེན་གྱི་ཤེས་པུ་འཛིན་པུ་འཛིན་པུ།	128
{༡} རྒྱུ་ཤེས་པུ་འཛིན་པུ་འཛིན་པུ་འཛིན་པུ།	128
{༢} རྒྱུ་ཤེས་པུ་འཛིན་པུ་འཛིན་པུ།	129
{༣} རྒྱུ་ཤེས་པུ་འཛིན་པུ།	129
{༤} དཔྱད་པུ་འཛིན་པུ་འཛིན་པུ།	130
{༥} རྒྱུ་ཤེས་པུ་འཛིན་པུ།	139
{༦} རྒྱུ་ཤེས་པུ་འཛིན་པུ།	148
{༧} དེ་ལ་འཛིན་པུ་འཛིན་པུ་འཛིན་པུ།	151
[༤] རྒྱུ་ཤེས་པུ་འཛིན་པུ་འཛིན་པུ།	153
[༥] ངག་དཔེན་པུ་འཛིན་པུ་འཛིན་པུ།	163
[༦] ངག་དཔེན་པུ་འཛིན་པུ་འཛིན་པུ།	168

{1} ཐོག་ཚུལ་གསུམ་སྒྲིམ་པའི་མེད་པ་བཤད་པ།	168
{1} རྟོག་བློས་ཀྱི་ཕྱིན་པ་ཐུན་མཛུགས་ཡིན་པ་བཤད་པ།	183
{1} ཐོག་ཚུལ་བསྒྲིམས་པ་ལས་ཉམས་སྤོང་སྟེ་བའི་མེད་པ་བཤད་པ།	192
(4) སེམས་དབེན་ཐུགས་རྟོ་རྟེན་ཏིང་ལེ་འཛིན་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ།	
[1] སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན།	208
[1] སེམས་དེའི་ངང་རྒྱལ་གསུང་རབ་ལས་གསུངས་པའི་རྒྱལ།	209
[1] སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱད་ཡིན་པར་བསྟན་པ།	210
[1] རྒྱད་ཀྱི་དོན་རྒྱད་པ་གསུམ་དང་རང་བཞིན་རྒྱུ་མེད་པ།	213
{1} རྒྱད་པ་བཤད་པ།	213
{1} རང་བཞིན་བཤད་པ།	220
{1} རྒྱད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྟེང་རྒྱལ་བཤད་པ།	225
[1] དེ་མི་བཞིན་དུ་མ་ཤེས་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་ཤེས་པའི་ཡན་ཡོན་བསྟན་པ།	238
4) བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐོགས་མེད་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ།	
(1) བདེན་གཉིས་སོ་སོའི་ཐོགས་མེད།	240
[1] ཀུན་རྫོབ་སྤྱི་མཐུན་ཐོགས་མེད།	240
{1} སྤྱི་ལུས་ཀྱི་གདམས་པ་དངོས།	240
ཀ། ཉན་པ་པོ་ཞིག་གིས་ཇི་ལྟར་བྱ་བ།	240
ཁ། འཆད་པ་པོས་བཤད་པའི་མེད་པ།	243
1) སྤྱི་ལུས་དངོས་ཀྱི་རྟོན་དུ་ཇི་ལྟར་བཤད་པ།	240
2) སྤྱི་ལུས་ཀྱི་མེད་པ་ཉིད་བཤད་པ།	245
སྤྱི་ལུས་ཀྱི་མན་ངག་གི་གཞི་བཏིང་བ།	245
དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱི་ལུས་སྤྱི་བའི་རྒྱལ།	247
{1} དེ་དང་འབྲེལ་བའི་གདམས་པ་བཤད་པ།	262
ཀ། གདམས་པའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།	262

ཁ། གཉིད་དང་མི་ལམ་ལ་སོགས་པའི་གདམས་པ་དངོས་བཤད་པ། 268

༡། གཉིད་དང་མི་ལམ་དང་བསྐྱེད་པ་བཤད་པ། 273

༡། འཆི་བ་དང་བར་དོ་དང་བསྐྱེད་པ་བཤད་པ། 276

[༡] རོན་དམ་འོད་གསལ་ལྱི་རྫོགས་ཟིམ། 285

{༡} རིམ་ལྔ་དང་སྤྱོད་བསྐྱེད་སྤྱུ་གསུངས་པའི་རོན་བཤད་པ། 285

༡། གོ་རིམ་ཤེས་ཚུལ་སྤྱོད་རྩལ་དུ་བྱ་བ་དང་བཅས་པ། 285

ཁ། དེ་ལ་འོད་གསལ་ལྱི་གདམས་པ་བཤད་པ། 287

༡། ལྷི་ནང་གི་མཛོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་གཉིས་བཤད་པ། 287

༡། དེ་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་བསམ་གཏན་གཉིས་བཤད་པ། 292

༡། མིང་གི་རྣམ་གངས་ཆེད་བརྗོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པ། 297

ག། རིམ་པ་དེ་ལམ་གཞན་གྱི་མཐར་ཡང་འོང་ཚུལ། 298

{༡} ལྷི་ལྷི་མར་འཛོན་པའི་ཡན་ལག་གསུངས་པའི་རོན་བཤད་པ། 306

(༡) བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫོགས་ཟིམ།

[༡] རིམ་ལྔ་དང་སྤྱོད་བསྐྱེད་ལས་བྱུང་བའི་རོན་བཤད་པ། 311

[༡] ལྷི་ལྷི་མ་ལས་བྱུང་བའི་ཡན་ལག་གཉིས་བཤད་པ། 325

(དམ་ཆོག་དང་སྤྱོད་པ་དག་ནས་ལམ་ཇི་ལྟར་བསྐྱོམ་པའི་རྩ་བའི་ས་བཅད་གསུམ་པ།)

རིམ་གཉིས་ལ་བོགས་འབྱེན་པའི་ཐབས་སྤྱོད་པ་བཤད་པ།

༡ སྤྱོད་པ་སྤྱི་ལོ་རྣམ་པར་གཞག་པ། 328

ཁ སྤྱོད་པ་སྤྱི་ལོ་སྤྱོད་པ་བྱེད་བྱུང་བཤད་པ། 340

༡ སྤྱོད་པའི་རྣམ་དབྱེ་གསུངས་ཚུལ། 340

༡ སྤྱོད་པ་གསུམ་སོ་སའི་མཚན་ཉིད། 344

༡ སྤྱོད་པ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཆོག 350

༡) སྤྱོད་པ་བཅས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་ཚུལ། 353

༡) སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པ་ཚུལ། 360

(ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བྱེ་བྲག་འདུས་པའི་ལམ་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་གྱི་ཅུ་བའི་ས་བཅད་བཞི་པ།)

བསྐོམས་པའི་འབྲས་བུ་དེ་ལྟར་འཐོབ་ཚུལ།	365
མཐུག་བྱང་།	367
ཞུ་སྒྲིག་པའི་མཆན།	369
ལུ་ང་འདྲེན་ཕྱག་དཔེའི་མཆན་གཞུང་།	403
ཞུ་སྒྲིག་པའི་ཁྱེད་ས་བཅོལ་གྱི་ཡིག་ཆ་ལག	409

སྒྲིབ་སྒྲུབ་པ་ལྟུང་།

འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་གྱི་འབེལ་རིམ་དང་།
ལུགས་དེའི་གནད་འགའ་ཞིག་ལས་བརྒྱམས་པའི་འབེལ་གཏམ།

སྒྱི་བཤད།

༡ འདིར་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅིས་གཏུས་བོད་ཐང་བཙེ་ལྟ་བུ་པར་ཇེ་ཙམ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་
«རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྟ་གསལ་སྒྲོན་»ཞེས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་ལེགས་བཤད་མདུ་བྱ་བུ་དང་བཏེ་ཉིད་ལྟ་དག་
གཙང་ངེས་དང་། དཔར་མ་གལ་ཆེ་ཁག་རྣམས་པན་ཚུན་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱིས་དེར་རབས་ཀྱི་སྒོལ་ལྟར་དེ་བ་
གཟུགས་སུ་དཔར་བསྐྱབ་ཞུས་ཡོད། དེ་ཡང་བོད་གངས་ཚན་གྱི་ཐོངས་སུ་དར་བའི་ནང་བསྟན་གྱི་སྒྲིབ་པོར་
བྱུར་པ་གསང་སྟགས་རྣལ་འབྱོར་སྒྲུབ་མེད་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་ལ་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་ཏེ། བསྐྱེད་རིམ་དུང་རྫོགས་
རིམ་གཉིས་དང་འབྲེལ་བའི་གསུང་རབ་གིན་རྩ་མང་བ་ཞིག་བཞུགས་པ་ལས། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྒྲོར་ལ་ནི།
རྣལ་འབྱོར་སྒྲུབ་མེད་ཀྱི་ཡི་དམ་ཆེ་གསལ་ཁག་གཅིག་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲུབ་ཐབས་དང་། དེ་འབྲེལ་བསྐྱེད་
རིམ་གྱི་བྲིད་ཡིག་ཁག་ཅིག་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅིས་བཏུས་ཀྱི་བོད་ཐང་བཙེ་གསུམ་པར་སྟེགས་བམ་
ལོགས་སུ་བྱས་ཏེ་དཔར་བཏབ་ཟིན་ལ། གཞན་ཡང་གསང་སྟགས་སྒྲུབ་མེད་ཙམ་དུ་མ་ཟད་བོད་དུ་ཅིས་རིག་
པའི་སྒྲོར་ལ་འང་དམིགས་བསལ་གལ་ཆེ་བའི་དཔལ་ལྷན་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་ཆོས་སྒྲོར་མཆོན་བྱེད་དུ་དུས་
རབས་བཙེ་ལྟ་བུ་པའི་དགེ་ལྷན་པའི་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོ་མཁས་གྲུབ་ལོར་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་«དུས་འཁོར་
འབྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་རྒྱན་»བྱ་བའང་བོད་ཐང་བཙེ་བཙུ་བཞི་པར་དཔར་དུ་བཏབ་ཡོད། འདིར་བོད་ཐང་
བཙེ་ལྟ་བུ་པར་ནི་གསང་སྟགས་སྒྲུབ་མེད་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་ལས་རྫོགས་རིམ་གྱི་ཆོས་སྒྲོར་མཆོན་བྱེད་དུ་ཇེ་ཙམ་ཁ་
པ་ཆེན་པོའི་(༡༣༥༧-༡༣༧༩)གཞུང་རྩ་ཆེན་འདི་ཉིད་བོད་ཐང་འདིའི་ཁོངས་སུ་བཞུགས་སུ་གསོལ་ཏེ་དཔར་
སྐྱབ་ཞུས་ཡོད་ལགས།

དེ་ཡང་གསང་སྟགས་དོ་ཇེ་ཐེག་པའི་སྒྱིའི་འགོས་ལྟར་ན། གཞུང་འདི་ལྟ་བུའི་གསང་སྟགས་སྒྲུབ་
མེད་ཀྱི་མཐོན་པོའི་ཆོས་སྒྲོར་རྣམས་གསང་བ་ཁྲིམ་བསྐྱག་ལྟ་བུར་བྱ་མི་རུང་བར་གསུངས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་
རྒྱད་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་དཔང་ཚུལ་བཞིན་དུ་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་གང་བྱུང་དུ་བསྐྱག་མི་རུང་
བསོགས་ཀྱིས་དམ་བསྐྱགས་གནད་སྒོལ་ཡོད་པས། སྒྱིར་གཞུང་འདི་རིགས་གང་བྱུང་དུ་སྟེལ་མི་རུང་། དེ་ལྟ་

ནའང་གསང་སྒྲགས་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའི་རིག་གནས་ཀྱི་ཆ་གས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་
 ཞིག་ཡིན་པས། དེ་དག་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཀུས་ཀྱི་བོད་ཐེང་ནང་མེད་ན་མི་འགྲིགས་པའི་གནས་
 གྲུབ་པ་མ་ཟད། ལྷག་པར་སྐྱེ་འཆི་བར་དོའི་རྣམ་གཞག་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ལུས་སྤྱ་རགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་
 དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་གནས་པ་ཅུ། གཞོལ་རྒྱུད། བཀོད་པ་ཐིག་ལེ་སོགས་དང་། རྒྱུང་སེམས་སྤྱ་
 རགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གཞན་ཡང་དུས་འཁོར་ལ་བརྟེན་པའི་རྩིས་རིག་པའི་རྣམ་གཞག་སོགས། བོད་ཀྱི་
 ཆེས་མཐོའི་རིག་གནས་ལ་བརྟེན་པའི་གཞི་དངོས་བོའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་སྟེགས་མང་པོ་ཞིག་ལ་རྣལ་
 འཕྲོར་བླ་མེད་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལ་ལྟོས་ཆ་བས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་ཁོ་བོས་མཐོང་བས། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་
 གཞུང་འདི་ལྟ་བུ་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཀུས་ཀྱི་བོད་ཐེང་དུ་རྒྱུད་པ་བྱ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བའི་གནས་
 གྲུབ་མས་ཏེ་བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་ཡིན་ལགས།

དེ་ལ་ཐོག་མར་འཇམ་མགོན་བླ་མའི་གསུང་རབ་རྩ་ཆེན་འདི་གྲོག་པ་པོ་རྣམས་ལ་རྒྱབ་སྦྱོར་གི་
 ཚུལ་དུ་སྒྲིན་གླེང་གི་དབྱད་གཏམ་འདིར། སྤྱིར་གཞུང་འདི་གང་ལ་བརྟེན་པའི་ཆོས་སྒྲོར་དཔལ་གསང་བ་
 འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་སུ་གྲགས་པ་དེ་གང་ཡིན་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་ཆོས་
 སྒྲོར་འདིའི་མན་ངག་དང་བཤད་པའི་སྒྲོལ་དར་བའི་རིམ་པ་དང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་བོད་དུ་དཔལ་
 གསང་བ་འདུས་པའི་བསྟན་པ་རྒྱ་ཆེར་སྒྲེལ་རྒྱུ་ལ། «ཤིམ་ལྟ་གསལ་སྒྲོན་»ཀྱི་གཞུང་འདིའི་བརྗོད་དོན་ལས་
 བཅུ་མས་ཏེ་གཞིའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོར་ལ་གལ་ཆེ་བའི་གནད་འགའ་ཞིག་ལ་དབྱད་པ་བཅས་འབེལ་
 གཏམ་རགས་བསྐྱས་ཤིག་གླེང་བ་ལ་འཇུག་པར་འདོད་དོ།

འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་དོ་སྦྱོང་པ།

ང་ཆོའི་གྲེགས་བམ་འདིའི་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ་ནི་གོང་དུ་ཁྱས་པ་ལྟར་གསང་སྒྲགས་བླ་མེད་ཀྱི་ཆོས་
 སྒྲོར་ཙམ་དུ་མ་ཟད། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཇོགས་ཤིམ་གྱི་ཆོས་སྒྲོར་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གསང་སྒྲགས་བླ་མེད་ལ་
 རྒྱུད་ལ་རིགས་ཆེ་རྒྱུང་མང་དག་ཅིག་བཞུགས་པ་ལས་རྒྱུད་ཀྱི་ལྟ་བུ་པོར་གྲགས་པ་དཔལ་གསང་བ་
 འདུས་པའི་རྩ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོས་སྒྲོར་ཡིན་པ་མཁྱེན་འཇོལ། “གསང་བ་འདུས་པ་”ཞེས་
 པའི་དོན་ཡང་། འདུས་པ་ནི་དེ་ཀྱི་«རྒྱུད་ཕྱི་མ་»ལས། “སྐྱེ་གསུང་བླགས་ནི་རྣམ་པ་གསུམ། གསང་བ་ཞེས་
 བྱི་བསྟན་པ་ཡིན། ཁངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ། རྒྱེགས་པ་འདུས་པ་ཡིན་པར་བཤད།”¹ཅེས་
 གསུངས་པ་ལྟར། “སྐྱེ་གསུང་བླགས་ཀྱི་གསང་བ་གསུམ་ནི་འདུ་རྒྱུ་དང་། དེ་གསུམ་རྒྱེགས་པ་འདུས་པར་

གསུངས་སོ།།”²

སྒྱིར་དབལ་ལྷན་འདུས་པའི་ཆོས་འཁོར་རྣམས་ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་གཉིས་ལས་ཐེག་ཆེན་དང་། དེའི་
ནང་ནས་ཀྱང་གསང་སྒྲགས་དོན་ཐེག་པའི་ཆོས་འཁོར། དེ་ལའང་ནང་གསེས་བྱ་རྒྱུད། སྒྱིད་རྒྱུད། ལྷ་ལ་
འཕྲོར་རྒྱུད། ལྷ་ལ་འཕྲོར་སྒྲམ་མེད་བཅས་རྒྱུད་སྟེ་བཞིར་དབྱེ་བའི་ནང་ནས་སྒྲམ་མེད་དང་། དེ་ལའང་པ་རྒྱུད་
དང་མ་རྒྱུད་གཉིས་སམ། ཡང་ན་པ་རྒྱུད། མ་རྒྱུད། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་པ་རྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་
སྒྲོར་ཡིན་པའི་རྒྱལ་སོགས་ཁོ་བོས་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཏུས་ཀྱི་གྲུགས་བམ་སྟེ། «རྒྱལ་འཕྲོར་
སྒྲམ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐབས་དང་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཁྱིད་ཡིག་ཁག» ཅེས་པའི་ཐུན་ཐོང་དུ་ཞུས་ཟིན་པས་དེར་
གཟིགས་འཆལ། འདིར་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ལེགས་བཤད་«རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་»ལས་བརྒྱམས་ཏེ་
དབལ་ལྷན་འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་གནད་གལ་ཆེ་བ་ཁག་གཅིག་ལ་རོ་སྒྲོན་དང་སྒྲུགས་ནས་འབེལ་
བའི་གཏམ་རྒྱུད་ཟད་ཅིག་བྱུང།།

སྒྱིར་འདུས་པའི་རྒྱུད་ལ་རྒྱས་བསྐྱེད་མང་དག་ཅིག་བྱུང་ཚུལ་གཞུང་ལས་ཐོན་མོད།³ ལོ་རྒྱུས་
དངོས་ཀྱི་ཆ་ནས་འཕགས་བོད་གཉིས་སྟེ་དར་བའི་དབལ་ལྷན་འདུས་པའི་ཆོས་སྒྲོར་ཀྱན་གྱི་རྩ་བ་ནི་དབལ་
གསང་བ་འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་ལེའུ་བཙུ་བརྒྱུད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་རྒྱུད་ཕྱི་མ་དང་བཅས་པ་དེ་ཡིན་ཅིང་། རྩ་
རྒྱུད་ཀྱི་བཞུད་བྱའི་སྒྲོར་རགས་བཤད་ཀྱིས་ཞུས་ན། བཅའ་ཆེན་ལྷ་ལོ་བས་གསུངས་པ་ལྟར། རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་
དང་བོས་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་མདོར་བསྟན་ལ། དེ་ནས་ལེའུ་ལྷག་མ་བཅུ་དུག་གིས་བསྟེན་རྒྱུ་ཡན་
ལག་བཞེར་སྟེ། བསྟེན་པ། ཉེར་རྒྱུ་པ། རྒྱུ་པ། རྒྱུ་ཆེན་བཅས་བཞེར་འཆད་ཅིང་། བཙུ་བརྒྱུད་པས་ནི་
དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསང་བའི་མན་ངག་སྟོན་པར་མཛད།⁴ རྩ་རྒྱུད་འདི་ལ་རྒྱལ་བ་དོན་ཆེ་འཆང་རང་ཉིད་
ཀྱི་རང་འགྲེལ་ལྟ་བུར་བཤད་པའི་རྒྱུད་གསུངས་པ། «ལྷ་མོ་བཞེས་ཞུས་»དང་། «དགོངས་པ་ལུང་སྟོན།»
«དོན་ཐོང་བ།» «ཡེ་ཤེས་དོན་ཆེ་ཀྱན་ལས་བཏུས་»དང་། «ལྷ་འི་དབང་བོས་ཞུས་པའི་རྒྱུད་»བཅས་ལྷ་ཡོད་
པ་འཕགས་པ་རྒྱ་རྒྱུ་ཡལ་སྒས་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཐོན་པ་ལྟར་ལ། དེའི་སྟེང་འཕགས་ལུ་ཀྱི་སྒྲོབ་དཔོན་ཐ་
གན་དང་རྒྱལ་བས་འབྲེན་གཉིས་ཀྱི་བཞེད་པ་ལྟར་རྩ་རྒྱུད་ལེའུ་བཙུ་བརྒྱུད་པ་«རྒྱུད་ཕྱི་མ་»ཡང་བཤད་
རྒྱུད་དུ་འདོག་པས། འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་ལ་དུག་ཏུ་གནས་པ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་བཞེད། བཤད་རྒྱུད་
འདི་རྣམས་ལས། «ལྷ་འི་དབང་བོས་ཞུས་པའི་རྒྱུད་»བོད་སྐད་དུ་མ་བསྐྱར་ལ། «དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་»ལས་
ཀྱང་རྩ་རྒྱུད་ལེའུ་བཙུ་གཉིས་པ་ཡན་འཆད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ལས་ལྷག་མ་མ་འཕྱར་སྟེ། བཤད་རྒྱུད་དེ་
རྣམས་ལས་«རྒྱུད་ཕྱི་མ་»དང་། «དགོངས་པ་ལུང་སྟོན།» «དོན་ཐོང་བ་»གསུམ་གྱིས་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་

ཡོངས་ཇོ་གསེའི་དགོངས་པ་བཀྲལ་བ་དང་། ལྷག་མ་«ལྷ་མོ་བཞིས་ཁུས་»ཀྱིས་ནི་གཙོ་བོར་སློག་ཅུ་ལྟེ་གཞན་ནམས་རྒྱས་པར་འཆད་པ་དང་། «ཡེ་ཤེས་དོ་རྩེ་ཀྱན་བཅུས་»ཀྱིས་འདུས་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱད་ནམས་འཆད་པའི་མན་ངག་མཐར་ཐུག་རྒྱུ་བདུན་ཉིད་ཉེ། རྟོང་པ་གསུམ་དང་དེ་ལས་སྒྲ་ལུས་སྒྲུབ་པའི་ཚུ་ལ་ནམས་ལ་བཤད་རྒྱུ་འདི་གསལ་ཤོས་སུ་ཡོད་ཚུལ་དང་།“ དཔལ་ལྷན་ལྷ་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་བ་«སློན་གསལ་»ཏུ་བཤད་རྒྱུ་དངས་པ་ལ་དགོངས་པ་ལུང་རྟོན་མང་ཤོས་སུ་ཡོད་པ་སོགས་རྩེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་གསུངས།”

འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུ་དེ་ནམས་ཀྱི་ནང་ཕན་ཚུན་ཀྱི་འགྲེལ་བའི་སྒྲོར་ལ་འཇམ་མགོན་སྒྲ་མས་«ལྷ་མོ་བཞིས་ཁུས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་སློག་ཅུ་ལྟེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བར་»འདི་ལྟར།

དེ་ལྟར་སློག་ཅུ་ལྟེ་རྒྱུ་བས་འདྲ་བ་གཅིག་ལ་འདྲ་བཤད་རྒྱུ་ཕན་ཚུན་ཏུ་བཤད་པ་སློག་ཤེས་ན། ཙ་རྒྱུ་ཀྱི་དོན་ནམས་རེ་རེ་འཆད་པ་ལ་ཡང་བཤད་རྒྱུ་སོ་སོས་ངེས་པ་མི་འདྲ་བ་བསྐྱེད་ཚུ་ནམས་ཤེས་པས། ཙ་རྒྱུ་གཅིག་ལ་འདྲ་བཤད་རྒྱུ་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་འོང་བའི་རྒྱམ་ཚན་ནམས་ལ་ངེས་པ་རྟེན་ཅིང་། གདམས་ངག་གི་མཐར་ཐུག་ཙ་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ལ་ངེས་པ་སྐྱེད་བྱེད་བཤད་རྒྱུ་ལ་ཐུག་པ་དང་། དེ་ལྟར་དངོས་པོ་ལ་གནས་ཀྱང་སྒྲ་མའི་ཞལ་ནས་དེ་ལྟར་ཡིན་པར་འཆད་པ་མེད་ན་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དགའ་བས། རིམ་ལྡར་དཔལ་ལྷན་འདུས་པའི་དེ་ཉིད་ནི། དེ་ཉིད་དེ་དག་རྒྱས་བཅུ་བ་གནས། བཤད་པའི་རྒྱུ་ཀྱི་རྩིས་འབྲངས་ནས། སྒྲ་མའི་ཁ་ལས་རྟོགས་པར་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་། དེ་འདྲ་བ་ཤིང་རྟེན་པོ་ནམས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་མྱོང་ཏུ་བྱུང་བའི་ངེས་པ་རྟེན་པར་འགྱུར་རོ། ཞེས་གསུངས་པ་གནད་ཆེ་བར་མཐོང་།

དེ་ཡང་གསལ་འདུས་ཀྱི་ཙ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུ་འདི་ནམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་འགྲེལ་བ་ལ་འཕགས་ལུ་ལ་ཏུ་འཕགས་པ་སྒྲ་སྒྲུབ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་པ་འདུས་པ་འཕགས་ལུ་གསུ་གསལ་བ་དང་། རྩེ་བརྩུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ནས་སྒྲོབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལ་གསུངས་པའི་བརྒྱུད་པ་གསལ་འདུས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུ་གསུ་གསལ་བ་སྟེ། འདུས་པའི་རྒྱུ་དོན་འགྲེལ་པའི་ཤིང་རྟེན་པོའི་སྒྲོལ་གཉིས་དང་། དེའི་རྟེན་གསལ་འདུས་འཇིག་རྟེན་དབང་ལྷག་ཏུ་གསལ་པའི་མན་ངག་སོགས་ལུ་གསུ་མི་འདྲ་བ་འགའ་ཙམ་བྱུང་བ་ཡོངས་སུ་གསལ། རྩེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་«རིམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་»འདིར་ནི་འདུས་པ་འཕགས་ལུ་གསུ་ཀྱི་མན་ངག་ལ་གཙོ་བོར་བརྟེན་བ་གཞུང་རང་ཉིད་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བྱུང་། དེ་ལ་དཔལ་ལྷན་འདུས་པའི་རྒྱུ་དེ་ཀྱི་མན་ངག་བྱུང་རིམ་ནི་ཚད་ལྷན་ཀྱི་གཞུང་ལས་གསལ་བ་ལྟར་ན། ཐོག་མར་རྒྱལ་བ་དོ་རྩེ་

འཆང་གིས་ཨོ་ཁི་ཡ་ནའི་རྒྱལ་པོ་ཨིན་རྒྱུ་ཉི་ལ་སྤུལ་ཅིང་། དེ་ལས་ཀླུ་ལས་ཀླུར་པའི་རྣལ་འབྱོར་མས་གསལ།
 དེས་མངའ་བདག་པུ་སྤྲུལ་ལ་གནང་། དེས་དཔལ་ལྷན་ས་ར་ཉ། དེ་ལས་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་
 རྒྱུ་བ་ཀྱིས་གསལ་ཅིང་། སྤུལ་མགོན་ཀླུ་བ་ཀྱི་སྤྲོ་དུ་དཔལ་མགོན་པོ་བདེ་བ་ཆེན་པོས་འདུས་པའི་
 དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ལ་གཞུང་གསང་བ་བྱུང་བ་བྱ་བ་མཛད་ལ། གཞུང་དེ་བྱུང་སྟེང་ཞེས་གསལ་པའི་
 བྱུང་པའི་སྤྲེ་གཞན་དུག་ཀྱན་གྱི་ཕྱི་མོ་ཡིན་པར་གསལ། སྟེང་པའི་སྟོར་འདི་བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོ་ས་ར་ཉའི་རྩོ་
 ཉའི་ཕྱི་མོ་ཡང་ཡིན་པ་དང་། གཞུང་འདི་བདེ་སྟོང་ལྷན་སྤྲེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྤྲེ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་སྤྲེ་ཀྱན་གྱི་སྟེང་པོར་
 འོང་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་མན་རྒྱལ་སོགས་འཛམ་མགོན་སྤྲེ་མས་གསུངས་སོ།^{༡༠} འཕགས་པ་ཀླུ་རྒྱུ་བ་ཀྱིས་འདུས་
 པའི་མན་དག་རྣམས་ཀླུ་བྱང་དང་། སྤྲུལ་པའི་སྤྲེ་གཞན་ཀའི་ལ། འཕགས་པ་ལྷ་གསུམ་ལ་གནང་། དེ་ལས་རྒྱ་བ་
 གསལ་པས་གསལ་བ་ལས་རིམ་གྱིས་འཕགས་ལུལ་དུ་འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་མན་དག་ཆེ་ཆེར་འཕེལ་
 བ་བྱུང་།

འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་ཁུངས་རྩ་བ་ནི་འཕགས་པ་ཀླུ་རྒྱུ་བ་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ཡིན་པ་ཞུ་མི་
 དགོས་ལ། འཕགས་པས་མཛད་པ་ལ་ཙོད་མེད་ཀྱི་གཞུང་ནི། འདུས་པའི་རྩ་བ་ཤད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་
 ཀྱི་གནད་རྣམས་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ལ་«རྒྱུ་བ་ཐབས་མདོར་བྲམ་»དང་། «མདོ་བསྐྱེད་» གཉིས་དང་། རྩོགས་
 རིམ་ལ་«རིམ་པ་ལྷ་བ་»བྱ་བ་དང་། རྩ་རྒྱུད་ལེའུ་གཉིས་པར་དེ་བཞིན་གསལ་པས་རྣམ་སྤྲང་གིས་
 གསུངས་པའི་བྱང་རྒྱུ་བ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་གཞུང་འགྲེལ་པའི་«བྱང་རྒྱུ་བ་སེམས་འགྲེལ་»བཅས་བཞུགས།
 འཕགས་པའི་སྤྲོ་བ་མ་ཀླུ་བྱང་གིས་བསྐྱེད་རིམ་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་ཁར་ལ་རྩོགས་རིམ་ཀྱི་གནད་ཀྱང་སྟོན་
 པ་«རྣམ་གཞག་རིམ་པ་»དང་། «དཀྱིལ་ཆོག་ཉི་བྱ་པ།» དེའི་སྟེང་སྟེང་བ་བཞི་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་
 གཞུང་«ལས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་»བཅས་མཛད། སྤྲུལ་པའི་སྤྲེ་གཞན་གྱིས་མཛད་པ་ལ་ཀླུ་རྒྱུ་བ་ཀྱི་རིམ་ལྷ་
 ལས་རིམ་པ་གཉིས་པའི་གཞུང་དེ་འདིའི་ཡིན་པར་ཡང་གསལ་ལ། སྟེང་བསྐྱེད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འདིས་མཛད་
 པར་གསལ་བ་ཞིག་བཞུགས་པ་དེ་ནི་ཁ་གཡར་བ་ཡིན་རྒྱལ་རྩེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་གསུངས། འཕགས་པ་
 ལྷས་«སྟོན་བསྐྱེད་»དང་། «སེམས་ཀྱི་སྤྲིབ་སྤྲོད་» «བདག་བྱིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པའི་རྣམ་པར་དབྱེ་
 བ་»བཅས་དང་། རྒྱ་བ་གསལ་པས་མཛད་པ་ལ། རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་«སྟོན་གསལ་»ནི་ཤིན་ཏུ་གསལ་
 ཆེ་ཞིང་།^{༡༡} དེ་ལ་འཕགས་པོད་གཉིས་ཀར་འགྲེལ་བཤད་ཤིན་ཏུ་མང་བ་བྱུང་། རྒྱ་བ་གསལ་པས་མཛད་
 པ་གཞན་ཡང་«རྩོ་རྩེ་སེམས་དཔའི་རྒྱུ་བ་ཐབས་»ཀྱང་ཡོད།

གཞན་ཡང་གཞུང་གསལ་ཆེ་བ་བསྟན་འཕྱུར་དུ་འཕགས་པ་ཀླུ་རྒྱུ་བ་ཀྱིས་མཛད་པར་གསལ་བ་

ལ་རྒྱུད་འགྲེལ་དང་།^༡ གསང་འདུས་ཀྱི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་ཚྭ་གསོགས་དང་། འཕགས་པ་ལྟས་མཛད་
 པར་གྲགས་པའི་གཞུང་རྒྱུད་འགྲེལ་གསལ་དང་། གྲུ་བྱང་གིས་མཛད་པར་གྲགས་པ་ལ་«འཇིག་ལྷན་འཁོར་
 གསལ་པར་བྱེད་པ་»ཞེས་བྱ་བ་དང་། «འཇིག་པ་ཁོངས་སུ་བསྐྱུས་པའི་མན་ངག་ཀྱི་རབ་རྒྱུ་བྱེད་པ།» «འཇིག་
 ལྷན་འཁོར་བཤད་ནོར་བུའི་ཐེང་བ་»སོགས་དང་། སྤྱུ་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པར་གྲགས་པ་ལ་«སྤྱོད་
 བསྐྱུས་སྒྲོན་མའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་»དང་། ལྷ་བས་མཛད་པར་གྲགས་པ་ལ་«འདུས་པའི་མཛོན་རྟོགས་རྒྱུ་
 »རྩ་འགྲེལ་གཉིས་སོགས་ཡོད་ཡོད། འདི་དག་མང་པོ་ཞིག་པོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྤྲུལ་རྣམས་སྒྲོ་བ་དཔོན་དེ་
 རྣམས་ལ་ཁག་ཡར་བ་ཙམ་ལས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཡིན་པར་ཐེ་ཚོམ་མཛད་ལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་འང་དེ་
 རྣམས་ཁག་ཡར་བ་ཡིན་ཚུལ་སྒྲུབ་བྱེད་དང་བཅས་པའི་སྒྲོན་པ་གསུངས།^༢

དེ་ལྟར་འཕགས་པ་གྲུ་རྒྱུ་ཡཔ་སྐས་ལྟ་པོ་འདི་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ནི་འདུས་པ་འཕགས་
 ལྟས་ཀྱི་རྩ་གཞུང་ལྟ་བུར་གྱུར་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིང་། དཔལ་ལྷན་རྣམས་པའི་གསུང་རྒྱུད་ཀྱི་མའི་འགྲེལ་
 པ་གསང་བའི་སྒྲོན་མེ་»དང་།^༣ «འཇིག་ལྷན་འཁོར་གསལ་པ་»ཞེས་མར་པ་ལོ་ལྷ་བས་བསྐྱུར་ཅིང་།^༤
 མར་ལྟས་ཀྱི་འདུས་པའི་མན་ངག་གི་གཞུང་ཀྱི་མོ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་དེ་བུར་། འཕགས་ལྟས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་རྒྱུད་
 ཀྱི་མའི་དགོངས་པ་རྒྱུ་ལ་བཞེན་དུ་འགྲེལ་བ་ལ་རྣམས་པའི་འགྲེལ་པ་ཉིད་ལ་རྟག་ལས་པར་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་
 པོས་གསུངས།^༥ གཞན་ཡང་འཕགས་ལྟས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱུང་བ་ལ། བརྟེན་ཨ་ལི་ཀ་ཀ་གསལ་མཛད་པའི་
 བཤད་རྒྱུད་རྫོང་ཐེང་གི་འགྲེལ་པ་དང་། མདོར་བྱས་ཀྱི་དཀའ་འགྲེལ་སྤྱི་ཉིས་མཛད་པ་དང་། ཨ་རྒྱུའི་
 མདོར་བྱས་དང་བཅས་པའི་འཇིག་ལྷན་འཁོར་འགྲེལ་པ་«རྒྱ་བའི་འོད་ཟེར།» བཀ་པོ་དམ་ཆོག་རྫོང་འོད་དཀའ་
 འགྲེལ་དང་། རྩ་བུ་གྱི་རྟེན་དཀའ་འགྲེལ་བཅས། གཞན་ཡང་བྱུང་བ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པའི་འགྲེལ་པ་
 «རྣལ་འབྱོར་པའི་ཡིད་འཕྲོག་» འཇིག་ལྷན་འཁོར་འགྲེལ་པ་བརྩམས་པ་ཐེང་པོས་མཛད་པ། ཁ་ཆེའི་
 མཁས་པ་ལག་སྒྲིས་མཛད་པའི་འཇིག་ལྷན་འཁོར་འགྲེལ་པ་སོགས་དང་། སྒྲོ་བ་དཔོན་ཐ་གནའི་རྒྱུད་འགྲེལ། རྒྱལ་
 བའི་འབྲེན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དཀའ་འགྲེལ། «གསང་བ་འདུས་པའི་བཤད་སྐྱུར་སྤྱི་མའི་མེ་རྟོག་»འཇིག་ཆེན་
 འབྱུང་གནས་ཞི་བས་མཛད་པ། རབ་རྒྱུད་དཀའ་བའི་འབྱུང་གནས་གོ་ཆའི་«རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་རྒྱ་བའི་འོད་
 ཟེར་»སོགས་བཞུགས་ལ། ལྟ་པར་དཔལ་ལྷན་རྒྱ་བའི་འགྲེལ་པ་«སྒྲོན་གསལ་»ལ་ནི་འགྲེལ་པ་ཤིན་ཏུ་
 རྒྱས་པ་སྒྲོན་མ་རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་ལེགས་ལྷན་གྲགས་པས་མཛད་པ་དང་། «མདོར་བཤད་སྤྱི་མེ་
 ལོང་»ཞེས་པ་ཀྲུ་མ་རས་མཛད་པ། འགྲེལ་བཤད་བྱགས་རྗེ་དཔལ་གྱིས་མཛད་པ། སྒྲོན་གསལ་ཀྱི་བཤད་
 པ་ཀྲུ་ལ་རྩ་རས་མཛད་པ། «སྒྲོན་གསལ་གྱི་དཀའ་བ་བརྟེན་པའི་བཤད་པ་»ལེགས་ལྷན་འབྱེད་བྱ་བ་ཞིག་

གིས་མཛད་པ་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་སྒྲོན་གསལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་འཕགས་པ་ལྟས་བྱས་ཞེས་པ་ཞིག་
 དང་། ཡང་སྐྱུ་བྱང་ལ་ཁ་གཡར་པའི་«འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་»ཞེས་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་པས། ལྷ་བ་གཤམ་
 པའི་འགྲེལ་བ་«སྒྲོན་མ་གསལ་བ་»ལ་འཕགས་ཡུལ་དུ་ཁྲིཤ། དང་འགྲེལ་བཤད་མདོར་བསྡུས་སོགས་མང་
 དག་ཅིག་བྱུང་ངོ་།།

འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་མན་ངག་བོད་དུ་བྱུང་རིམ།

སྤྱིར་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་འདི་ནི་ལྷ་འགྲུར་གྱི་ཉརྒྱ་བཙུག་གྱི་གངས་སུ་བཙུ་
 བས་བསྟན་པ་སྤྱིར་གསང་བ་འདུས་བོད་དུ་འབྱོར་བྱེད་ཅིང་། འགོས་ལོ་ཙུ་བ་གཞོན་ཏུ་དཔལ་གྱི་«དེ་བ་
 རྟོན་»ལྟར་ན་ཅ་རྒྱུད་ཀྱང་ལོ་ཙུ་བ་ལྟེ་བཀྲིས་བྱ་བས་བསྟན་པ་སྤྱིར་གསང་བ་འདུས་སུ་བསྐྱར་བྱེད་པ་དང་། འདི་
 ལ་བོད་ཀྱི་སྒྲོབ་དཔོན་ལྷ་མས་འགྲེལ་བ་མཛད་པའང་འགའ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་གསུངས།^༡ དེ་ལྟར་འདུང་
 ལྷ་མཛལ་དུ་ཡོད་པའི་བསྟན་འགྲུར་ནང་བཞགས་པའི་ཅ་རྒྱུད་ནི་ལོ་ཙུ་བ་ཆེན་པོ་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་ཐོག་
 མར་བསྐྱར་ཅིང་། ལོ་ཙུ་བ་ཆེན་པོས་ལྷ་བ་གཤམ་པའི་«སྒྲོན་གསལ་»དང་། ལྷ་སྐྱུ་བ་ཀྱི་«རིམ་ལྷ་»དང་།
 དེ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་ཆོགས་གཉིས་ཀའི་གཞུང་ལྷ་མོ་ཡང་མང་དག་ཅིག་བསྐྱར་ཐོག་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པའི་སྒྲོལ་
 ཡང་གཏོང་མོད། བཤད་པའི་སྒྲོལ་དེ་རིང་པོར་གནས་པ་མི་སྤང་། དེའི་རྗེས་སུ་ལོ་ཙུ་བ་གཞན་མང་པོས་
 ཀྱང་འཕགས་ཡུལ་དུ་མེད་པས་ཏེ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་འདུས་པའི་མན་ངག་ལ་སྐྱབས་ཏེ་བོད་དུ་བཤད་པ་
 མཛད་པ་བྱུང་། དེ་ནས་ལས་འགོས་ལོ་ཙུ་བ་ཁྲུག་པ་ལྟས་བཙུག་རྗེས་འབྱུང་དང་བཙུག་པ་ནས་འདུས་
 པའི་བསྟན་པའི་བདག་པོར་གྱུར་པ་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་བཞེད་པ་མ་ཟད་«དེ་བ་རྟོན་»དུ་འདེད་ལྟར་དུ་
 གསུངས་ལ། མར་པ་ལོ་ཙུ་བས་ཀྱང་བཀྲ་ཆེན་ལྷ་མོ་ལས་བརྒྱུད་པའི་འདུས་པའི་མན་ངག་སྤྱི་དང་ལྷག་
 པར་«རིམ་ལྷ་བསྐྱུས་པ་གསལ་བའི་»མན་ངག་གི་བདག་པོར་གྱུར་ཏེ་བོད་དུ་སྤྱི་ལ་བས། འདུས་པ་
 འཕགས་ལུགས་ཀྱི་མན་ངག་དཀྱིས་ཕྱིན་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་ལ་རྗེ་འགོས་དང་རྗེ་མར་པ་གཉིས་ནས་བརྒྱུད་
 པའི་ལུགས་གཉིས་ཀ་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་གྱུར་པ་དེ་བྱུང་། ཚུལ་འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་སྤྱི་ལ་ཀྱི་ཚུལ་
 དུ་འདི་ལྟར་གསུངས་ཏེ།

དེ་ལ་ནི་རྗེ་མར་པ་དང་རྗེ་འགོས་ཀྱི་ལུགས་གཉིས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ལ། འདིའི་མན་ངག་རྒྱུད་
 དང་འཕགས་སྐོར་གྱི་གཞུང་ལ་ལུགས་པར་གཏྲགས་ནས་ངེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་ནི། རྗེ་འགོས་ནས་བརྒྱུད་པའི་
 མན་ངག་གི་བཤད་པ་ནས་འགོས་ཤིང་། གཞུང་ནས་དངོས་སུ་བྱེད་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཁོང་ན་གནས་པ་དུ་མ་

ལོ་ལྔ་པ་ནས་མཁའ་བཟང་པོ། དེ་ལས་ཐེ་བཙུན་རེད་མཉམ་པས་གསན་ཅིང་། དེ་ལས་ཐེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་
 པོས་གསན་པའི་བརྒྱད་ཚུལ་ཞིག་དང་། ཡང་ཐེ་ཙོང་ཁ་བས་ཐེ་བཙུན་ཆོས་ཀྱི་དཔལ་བ་ལས་ཀྱང་གསན་པ་
 ཟེ། མདོར་ན་ཐེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོས་འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་ལ་འགོས་ལུགས་ཀྱི་མན་ངག་
 བོད་དུ་བཞུགས་པ་མ་ཆང་བ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་རྒྱ་ལོགས་པར་གསན་ཏེ་འདིའི་བཙུན་པ་ཤིན་ཏུ་དར་བ་བྱུང་བ་
 བྱི། «དེ་བཙུན་»ལས། “དེ་ཡང་སྤྱིར་བཙུན་པ་ལ་ཕན་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་འདུས་པས་ས་སྤྱང་
 རྩལ་པར་གྱུར་པའི་བྱེད་པ་པོ་ནི་ཐེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་ལོ།”^{༡༩}ཞེས་གསུངས་པ་དོན་ལ་གནས་སོ།།

གཞན་ཡང་རྫོ་ནུ་རྒྱ་ར་ལས་ནག་ཚོ་ལོ་ལྔ་པ་ནས་བརྒྱད་པའི་འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་མན་
 ངག་གི་བརྒྱད་པ་ཞིག་བྱུང་ལ། པ་ཆབ་ལོ་ལྔ་པས་ཀྱང་འདུས་པ་འཕགས་སྒྲོར་ལ་སྤྱངས་ནས་གཞུང་མང་པོ་
 བརྒྱར་བ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་«སྒྲོན་གསལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་»ལ་སོགས་པ་བརྒྱར་བའི་ལོ་ལྔ་པ་ནས་
 ཀྱིས་ཀྱང་དང་ཐོག་དེ་དག་གི་བཤད་པ་སྤེལ་ཡང་ཡུན་དེ་ཙམ་མ་གནས་པར་མངོན། ཡུད་ལུ་ལོ་ལྔ་པ་དང་།
 ཆག་ལོ་ལྔ་པས་ཀྱང་འགོས་ཀྱི་བཤད་པའི་སྤེལ་ལ་སྤྱངས་ལ། གཞན་ཡང་རྒྱ་གར་གྱི་བརྗེ་ཏ་ལ་ཡང་གཏུགས་
 བས་འདུས་པའི་སྒྲོར་ལ་གཞུང་བརྒྱར་བ་དང་བཤད་པའི་སྤེལ་སྤེལ་བར་མངོན། གཞན་ཡང་རྫོ་པོ་ཐེ་ལས་
 བཀའ་ལོ་ལྔ་པ་དང་། དེ་ལས་རོང་པ་བྱག་སོར་བ་སོགས་ལས་བརྒྱད་པའི་བཤད་སྤེལ་ཡང་དར་ཚུལ་དེ་བ་
 རྒྱུ་དུ་གསལ་ལ། སྤྱི་ཏི་ཆེན་པོས་འདུས་པའི་རྒྱད་འགྲེལ་དང་། ལྷ་མོ་བཞེས་ཞུས་ཀྱི་རྣམ་བཤད། རིམ་ལྡེའི་
 བྱིད་སོགས་མངོན་པ་བཙུན་འགྱུར་དུ་བཞུགས་མོད། བོད་དུ་སྤྱི་ཏིའི་འདུས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་བཤད་སྤེལ་སྤེལ་
 མིན་ལོ་རྒྱས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་གང་དུ་འད་དམིགས་བསལ་གསལ་ཁ་མི་ཐོན།

མར་ལུགས་ཀྱི་འདུས་པའི་མན་ངག་ལ་བྱི། ཐེ་མར་པ་ལོ་ལྔ་པས་(༡༠༡༩-༡༠༩༥)རྒྱ་གར་དུ་ལན་
 གསུམ་དང་དཔལ་ཡུལ་དུ་ལན་བཞེར་བྱོན་ཏེ་མཁས་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་པའི་བླ་མ་སྤྱིར་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད། རྩད་
 པར་དུ་བརྒྱད་པ་འཛིན་པོས་པ་ལྷ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད། སྤང་བ་འགྱུར་པོས་བརྒྱ་གསུམ། གཙོ་བོར་གྱུར་པ་གསུམ་
 ལ་གཏུགས་ལ། རྩད་པར་དུ་འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་དང་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་སོགས་ལ་མཁས་པའི་བླ་
 མ་བདུན་བཞེན་ཅིང་། བླ་མ་གཙོ་བོ་ནི་དཔལ་རྣ་རོ་པ་ཡིན་པ་ཡོངས་གྲགས་རྣམ་ཐར་གྱི་ཡིག་ཆ་སོགས་སུ་
 གྲགས་པ་ལྟར་ལགས། བླ་མ་མར་པ་ལ་རྣ་རོ་པ་ནས་གསན་པའི་གསང་འདུས་འཕགས་ལུགས་དང་ཡེ་
 ཤེས་ཞབས་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་བཤད་པའི་སྤེལ་བདུན་ཡོད་པར་གྲགས་ཤིང་། རྣ་རོ་པའི་དུང་དུ་བླ་པའི་
 འགྲེལ་པ་«སྒྲོན་གསལ་»བསྐྱབས་པར་སྤྱང་ནའང་བོད་དུ་མར་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོན་གསལ་གྱི་བཤད་པ་རྒྱུགས་
 པ་བྱུང་བར་མི་མངོན།^{༢༠} སྤྱིར་ཐེ་མར་པས་དཔལ་རྣ་རོ་པ་ལས་ཞུས་པའི་རྒྱད་ཀྱང་རྩད་པར་དུ་འཕགས་པ་

བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་གདམས་པ་བྱུང་པར་ཅན་བཞི་སྟེ། ༡ གྱིད་རྩེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲོད་ཉིད་སྤར་ཟིན་གྱི་
གདམས་དག་བྱ་བ་གཏུ་མ་མོ་བསྒྲོམ་པའི་གདམས་པ་དང་། ༢ མ་རྩ་མ་ཡི་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུད་ལ་
སྤྲོད་བསྒྲོམ་པའི་མན་དག་བྱ་བ་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་བསྒྲོམ་པའི་ཐབས། ༣ གདན་གཞིའི་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་
ནས་འཕོ་བ་གྲོང་འཇུག་གི་གདམས་དག་དང་། ༤ གསང་འདུས་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་ལྔ་གདན་རྫོགས་ཀྱི་
ཁྲིད་བཅས་བཞུགས་པའི་ནང་ནས། ཐ་མ་ནི་ལྔ་རོ་པའི་«ཤིང་ལྔ་བསྐྱུས་པ་གསལ་བ་»ནས་བྱུང་བ་ལྟར་དུ་
ཁྲིད་པའི་མན་དག་ལགས་སོ།།

རྩེ་མར་པའི་འདུས་པའི་བཀའ་བབས་ཀྱི་སྒྲོབ་མ་ནི་རྩེ་སྟོན་དབང་པོ་ཡིན་ལ། དེའི་སྒྲོབ་མ་
གཙོ་བོ་གསུམ་ནི་འཁོར་སྟོན་གད་པ་གྱི་རི་དང་། ཁམས་པ་རོ་མཉམ་རྩེ་རྩེ། འཛོམས་སྟོན་བསོད་ནམས་རྒྱལ་
མཚན་བཅས་སོ། འཁོར་ལ་བྱ་སྐང་པ་དང་། བྱུང་ཐོབ་ཁད་ཁུང་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོབ་མ་མང་དུ་བྱུང་ཁོང་།
བྱ་སྐང་པ་ནས་གསེར་སྤྲིངས་པའི་བར་ཤིང་གིས་བརྒྱུད་པ་དང་། ཁད་ཁུང་པ་ནས་ཐོ་བ་ལུང་པའི་བར་དུ་འང་
ཤིང་གིས་བརྒྱུད། གསེར་སྤྲིངས་པས་ཤིང་ལྔའི་གདམས་དག་གི་སྒྲོར་ལ་གཞུང་ཚན་ཉེར་གསུམ་མཛད་པར་
གྲགས་ཏེ་མར་ལུགས་ཀྱི་བཤད་པའི་སྒོ་ལ་རྒྱ་ཆེར་སྟེ།^{༡༥} དེ་ལས་དགེ་སྤྲིངས་པ་ཆོས་འོད་དང་། དེ་
ལས་འཕགས་པ་འོད། དེ་ལས་སྤྲོན་རིན་པོ་ཆེས་གསན་ཅིང་། དེ་ལས་ཁུང་པོ་ལྔས་པའི་རྣམ་འབྱོར་དང་།
དེ་ལས་རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གསན་ཏེ་མར་ལུགས་ཀྱི་འདུས་པའི་གདམས་དག་གི་ཁྲིད་ཡིག་ཐོར་བ་
རྣམས་ཁྲིད་ཡིག་གཅིག་ཀྱི་བསྐྱིགས་ཏེ་ཁྲིད་ལུགས་གསལ་བར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་«ཤིང་ལྔ་གདན་
རྫོགས་ཀྱི་ཁྲིད་ཡིག་»རྒྱས་པ་ཞིག་དང་། «ཤིང་ལྔ་བསྐྱུས་པའི་ཟིན་བྲིས་»བཅས་བརྩམས་ཤིང་། ལྷག་པར་
«ཤིང་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་»དུ་མར་ལུགས་ཀྱི་གདམས་པའི་གནད་རྣམས་གསལ་བར་སྟོན་ཏེ་མར་ལུགས་ཀྱི་
འདུས་པའི་མན་དག་གི་རྒྱུན་དུས་ད་ལྟའི་བར་དུ་འང་གནས་སྐབ་པར་མཛད་པ་དེ་བྱུང་། དེ་ཡང་«དེབ་སྟོན་»
དུ་འདུས་པ་མར་ལུགས་ཀྱི་སྐབས་མཇུག་བསྐྱུ་བའི་ཆོ། འདི་ལྟར།

དེ་ལ་རྩེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་ནི། སྤར་བོ་ཆེས་མཛད་པའི་ཤིང་ལྔ་པ་ལྔའི་མན་དག་དང་། དེ་གང་ལ་
བརྟེན་པའི་གསེར་སྤྲིངས་པའི་མན་དག་རྣམས་དབྱུད་གཞིར་མཛད། རྒྱགས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གསུང་རབ་སྟེ།
ཁྱེ་བྲག་ཏུ་འདུས་པའི་རྩ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་། རྒྱ་གར་ནས་བྱུང་བའི་འགྲེལ་པ་ཆེན་པོ་རྣམས་དང་། བོད་ཀྱི་ལྷགས་
རྣམས་ལ་འདར་ལེགས་པར་བརྟགས་ཤིང་དབྱུད་ནས་ཤིང་ལྔའི་ཁྲིད་ཡིག་དང་། དེའི་དོན་རྒྱས་པར་འཆད་པ་ཤིང་
ལྔ་གསལ་པའི་སྒྲོན་མེ་མཛད་དེ། འདུས་པའི་ལུགས་ཉམས་པ་རྣམས་གསོ་བར་མཛད་དོ།^{༡༦}

ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དངོས་འབྲེལ་ཚུགས་ཅིས་མེད་པའི་མཁས་པས་ངེས་པ་རྟོག་པའི་གསུང་ཚད་
མར་མཐོང་ངོ།།

རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་བརྟན་པ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་ཚུལ།

འོ་ན་འགོས་ལའི་«དེ་བ་རྟོན་»ཏུ་གསུངས་པ་ལྟར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་རིམ་ཏུ་
འདུས་པའི་བརྟན་པ་ཉམས་པ་རྣམས་གསོས་ཏེ་འདུས་པས་ས་སྟངས་བྱུང་བར་མཛད་ཅེ་ན། སྤྱིར་ནི་འཇམ་
མགོན་སྤྱི་མའི་གསུང་འབུམ་པོད་བརྒྱ་དགུ་འམ་བཅོ་བརྒྱད་ཏུ་བཞུགས་པ་ལས་གསང་བ་འདུས་པའི་སྐོར་
ལ་བོད་གསུམ་ལས་ལྷག་པར་ཡོད་པ་ལས་འདུས་པའི་བརྟན་པའི་སྐོར་ལ་མཛད་རྗེས་གང་བཞག་རགས་
ཅམ་རྟོགས་ལུས། གསུང་ཙོམ་འདི་རྣམས་བརྒྱམས་ཚུལ་ལ་བརྟགས་ནའང་། འཇམ་མགོན་སྤྱི་མ་ཉིད་ཀྱི་
བྱགས་ལ་འདུས་པ་འཕགས་སྐོར་གྱི་བརྟན་པ་ཆ་ཆར་བ་ཞིག་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབབས་བཞེད་ཡོད་
པ་གིན་ཏུ་གསལ་པར་ཐོན་ཏེ། དཔེར་ན་གསང་སྤྲུགས་དོ་རྗེ་ཐེག་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྒྱས་པར་བརྟན་པའི་
གཞུང་«སྤྲུགས་རིམ་ཆེན་མོར་»གྲགས་པ་མཛད་རྗེས་སུ། འདུས་པའི་སྐོར་ལ་གཞུང་གིན་ཏུ་མང་བ་ཞིག་
ཆེད་ཏུ་བརྒྱམས་པར་མཛད་པ་བྱུང་བ་རྣམ་ཐར་ལས་ཀྱང་ཤེས་ལུས་པ་ལྟར་ལགས། དེ་ཡང་ཐོག་མར་
འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་བརྟན་པ་རིམ་གྱི་སྐོར་ལ་སྐོབ་དཔོན་གྱི་བྱང་གི་«རྣམ་གཞག་རིམ་པ་»འདི་གཞུང་
ཆ་ཆར་ཞིང་གནད་བསྐྱུས་པར་གཟིགས་ཏེ་དེ་ལ་རྒྱས་འབྲེལ་«རྣམ་གཞག་རིམ་པའི་རྣམ་བཤད་»དང་།
འཕགས་ལུགས་ཀྱི་འདུས་པའི་སྐབ་ཐབས་ལ་«རྣལ་འབྱོར་དག་པའི་རིམ་པ་»མཛད། དེ་བཞིན་ཏུ་དབང་
གི་སྐོར་ལ་«དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོ་གའི་དག་འདོན་»དང་། «དབང་དོན་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་»བྱ་བ་བརྒྱམས།
དེ་རྗེས་རྒྱུད་རྒྱལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་རྣམས་རྒྱལ་བ་དོ་རྗེ་འཆང་རང་ཉིད་ཀྱི་བཤད་རྒྱུད་
ཀྱི་མན་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་དགོས་པ་འཕགས་པ་ཡབ་སྤྲུལ་གྱི་གཞུང་ལས་ལན་གཅིག་མིན་པར་བྱུང་
བས། འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་« ལྟ་མོ་བཞིས་ལུས་ »དང་། «ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེ་ཀྱན་ལས་བཏུས་པ།» «དོ་རྗེ་
ཐེང་བ་»གསུམ་ལ་ལྷོག་དང་ཟིན་ཟིན་མཛད་དེ་དེ་དག་གི་གཞུང་དོན་གཏན་ལ་འབབ།

དེ་ནས་རྗེ་གསུམ་རིམ་གྱི་ཆོས་སྐོར་ལ་འཕགས་པ་གྲུ་སྐབ་ཀྱི་གཞུང་«རིམ་པ་ལྔ་པའི་»དགོངས་དོན་
གསལ་པ་ལ། རིམ་པོ་དང་པོ་དོ་རྗེ་བརྒྱས་པའི་རིམ་པ་དང་། གཉིས་པ་དགོངས་པ་སྤྱི་ན་མེད་པའི་རིམ་པ།
གསུམ་པ་བདག་ཕྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་རིམ་པ། བཞི་པ་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རིམ་པ་བཅས་ལ་དེ་རེ་ནས་ལྷོག་
ལོགས་སུ་མཛད་ཅིང་། བྱང་པར་ཏུ་འཕགས་པ་གྲུ་སྐབ་ཀྱི་གཞུང་«རིམ་པ་ལྔ་པའི་»དང་འཕགས་པ་ལྟའི་«སྟོན་

བསྐྱེད་སྒྲོན་མེད་»མན་ངག་ཅུ་བར་བཟུང་། «འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་»དང་«སྐྱབ་ཐབས་ཀྱིན་བཟང་»ལྟ་
བུ་གསང་འདུས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་ཀྱི་ཅུ་གཞུང་ནས་གནད་གལ་ཆེ་བ་དག་གྲང་བྲངས་ཏེ།¹⁶ འདུས་
པའི་ལམ་རིམ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོར་ལ་འཕགས་བ་ཡབ་སྐུ་ལྷ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་གསུང་རབ་ཚད་
ལྷན་རྒྱུས་ཀྱི་དགོངས་དོན་དབྱིས་ཕྱིན་པར་འགོས་ལུགས་ལྟར་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་འབབས་ཤིང་། གཞི་
ལ་སྐྱུ་གསུམ་དང་རིམ་ལྷ་སྐྱར་ཚུལ། བསྐྱེད་སྐྱེད་གསུམ་དང་གཏུམ་མེད་མན་ངག་སྐྱེད་སྐྱེད་གསུམ་མང་པོ་
ཞིག་ལ་དཔལ་ལྷན་ལྟ་རྒྱ་རོ་བ་ནས་བརྒྱད་པའི་རྗེ་མར་པའི་གདམས་ངག་གིས་ཁ་བཀའ་སྒྲེ་ཚུལ་བཞིན་ཏུ་
གཏན་ལ་འབབས་པའི་ལུགས་བཤད་མད་དུ་བྱུང་བ་«རིམ་ལྷ་གསལ་པའི་སྒྲོན་མེ»ཞེས་བྱ་བ་ད་ལྟའི་
སྐྱེད་སྐྱེད་བམ་འདིར་བཞུགས་པའི་གཞུང་ཆེན་དེ་ཉིད་བཅུམས། «རིམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་»འདི་ཡང་གང་བྱུང་དུ་
མིན་པར་སྐྱབ་བ་ལ་ནན་ཏན་ཏུ་བྱས་ཏེ་ལྷག་པའི་ལྷ་ལ་གསོལ་བ་བཏབ་ཅིང་གནད་པའི་མཚན་མ་རྟེན་
པའི་སྒྲེང་ནས་བཅུམས་ཚུལ་གཞུང་འདིའི་མཇུག་བྱུང་དུ།

སྐྱར་བཤད་པའི་འདུས་པ་སོ་སོའི་ལུགས་འཆད་ཚུལ་དང་། དེའི་མན་ངག་རྒྱུས་ལ་འད་སྐྱབ་བ་ལྟར་
ལེན་པའི་ཚུལ་གྱིས་རིང་དུ་འདྲིས་པར་བྱས་པའི་སྒྲོན་པ། ཅུ་བའི་རྒྱད་དང་བཤད་པའི་རྒྱད་རྒྱུས་ལུགས་པར་
ཤན་སྐྱར་ཏེ། གསོལ་བ་ཡོད་རིང་དུ་བཏབ་པས་གཞུང་རྩོམ་པར་གནད་པའི་མཚན་མ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡང་རྟེན་
ནས། འཕགས་སྒྲོར་གྱི་འདུས་པའི་ལུགས་ཤིན་ཏུ་ཉམས་འདུག་པ་ལུགས་པར་སོས་ནས་ཡོད་རིང་དུ་མི་ཉམས་
པར་གནས་པར་གྱུར་ཅིག་སྐྱུ་པའི་བསམ་བ་དག་པས་བགྱིས་སོ།¹⁷ ཞེས་བྱུང་།

རྗེ་མར་པའི་ལུགས་ཀྱི་འདུས་པའི་མན་ངག་ལ་ནི། གདམས་ངག་གང་ལ་གཏུགས་པའི་ཅུ་གཞུང་
ལྟ་རྒྱ་རོ་བའི་«རིམ་ལྷ་བསྐྱེད་སྐྱེད་གསུམ་ལ་བ་»བྱ་བ་དེ་ཡིན་པས། དེ་ལ་འཇམ་མགོན་སྐྱེད་སྐྱེད་བསྐྱེད་སྐྱེད་དང་
ཟེན་གྱིས།¹⁸ གཞན་ཡང་འདིའི་མན་ངག་རྒྱས་པར་སྒྲོན་པའི་ཇོགས་རིམ་«རིམ་ལྷ་གདམས་ཇོགས་ཀྱི་
དམར་ཁྱིད་»བཅས་མཛད།

དེ་ཡང་འདུས་པའི་མན་ངག་གི་ཁུངས་མཐར་ཐུག་པ་ནི་རྒྱལ་བ་དོན་རྒྱུ་འཆང་ཉིད་ཀྱི་འདུས་པའི་
ཅུ་རྒྱད་ཉིད་ཡིན་པས། ཐོག་མར་ཅུ་རྒྱད་ཀྱི་སྒྲིའི་དོན་མཐའ་དབྱེད་པར་བྱེད་པའི་གཞུང་«མཐའ་དབྱེད་རིན་
ཆེན་ལྷ་གྲུ་»བྱ་བ་བཅུམས་ཤིང་། གཞུང་དེའི་མཇུག་བྱུང་དུ་འདི་ལྟར་ཡང་གསུངས།

རྒྱུ་ཀྱི་རྒྱལ་བོ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་སྒྲོན་མ་གསལ་པའི་དཀའ་བའི་གནས་
ཀྱི་མཐའ་དབྱེད་རིན་པོ་ཆེའི་ལྷ་གྲུ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱལ་འཕྱོར་པ་མང་དུ་བོས་པ་

གར་ཙོང་ཁ་བ་སྒོ་བཟང་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས། འཕགས་པ་ཡབ་སྐུ་ལྔའི་སྐུ་གསལ་དང་པ་རོལ་དུ་བྱིན་པའི་གཞུང་ཁྲུང་ལ་ལེགས་པར་སྦྱངས་ཤིང་། རྩེད་པར་དུ་གསལ་བ་འདུས་པ་འཕགས་པའི་སྒྲོང་པོད་དུ་འགྱུར་རོཙག་དང་། མར་འགོས་ཀྱི་ལྷགས་ཀྱི་བཤད་པ་གདམས་དག་རྣམས་ལ་འང་འབྲིས་པར་བྱས་ནས། ཅུ་བ་དང་བཤད་པའི་རྒྱུད་རྣམས་ལེགས་པར་སྦྱར་བའི་རྒྱལ་ལ་མི་འཛིགས་པའི་སྒྲོ་བས་པ་རྟེན་པའི་ཆོ། འབྲིག་རི་པོ་ཆོད་གའ་ལྷན་རྣམས་པར་རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་སྦྱར་བའོ། ༡༩

དེ་ནས་འདུས་པའི་རྒྱུད་རང་ཉིད་ལ་ལྷོ་མ་མཛད་གོང་སྤོན་དུ་ཅུ་རྒྱུད་ཀྱི་འགྱུར་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོས་མཛད་པ་ལ་འགོས་ལོ་རྒྱ་བས་འགྱུར་བཅོས་མཛད་པ་ཉུང་ནང་། ལྷ་བའི་འགྲེལ་པ་«སྒྲོན་གསལ་»ཀྱི་བཤད་པ་ལ་ནི་འགོས་འགྱུར་གལ་ཆེ་བར་གཟིགས་ནས། ཅུ་རྒྱུད་ཀྱི་འགྱུར་རྟེང་མང་པོ་ལ་གཏུགས་ཤིང་། འགྲེལ་པ་སྒྲོན་གསལ་དང་ཡང་བསྐྱར་ཏེ་ཅུ་རྒྱུད་ཉིད་ཀྱི་འགྱུར་ལ་དག་ཐར་མཛད་དེ་གཏན་ལ་ལབ་ཅིང་། ༢༠ དེའི་སྟེང་ནས་དཔལ་ལྷན་ལྷ་བའི་འགྲེལ་པ་«སྒྲོན་གསལ་»ལ་མཆན་གྱི་ཡང་འགྲེལ་«རྒྱུད་འགྲེལ་ཆེན་མོར་གྲགས་པ་»དེ་མཛད་ལ། མཆན་འགྲེལ་འདིའི་སྒྲོན་ནས་«སྒྲོན་གསལ་»ཀྱི་ཆེར་བཤད་པའི་ས་བཅད་བསྐྱས་དོན་»ཡང་ལོགས་སུ་བཞོལ་ཏེ། རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གསལ་བ་འདུས་པའི་ཅུ་རྒྱུད་རྒྱུད་བྱི་མ་དང་བཅས་པ་དང་། བཤད་པའི་རྒྱུད་རྣམས་མཐའ་དུག་རྒྱལ་བཞིའི་སྒྲོན་ས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རིང་ལུགས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པ་ཞིག་པོད་གངས་ཅན་གྱི་སྒྲོང་ས་སུ་རྒྱུད་རྒྱགས་པར་མཛད་པ་དེ་བྱུང་ངོ་། ༢༡

དེ་ལྟར་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ཀྱིས་འདུས་པའི་ཅུ་རྒྱུད་ལྷ་བའི་«སྒྲོན་གསལ་»ཀྱི་སྟེང་ནས་བཤད་པའི་སྒོལ་འདི་རི་བོ་དགེ་ལུན་པའི་སྒྲོགས་ལ་ཤིན་ཏུ་དར་བ་བྱུང་ཞིང་། ལྷག་པར་འཇམ་མགོན་བླ་མའི་གསལ་སྐུ་གསལ་གྱི་བཤད་པའི་སྒོལ་མང་པོ་ཞིག་གི་བརྒྱུད་པ་ཆེད་དུ་འཛིན་པའི་དཔལ་ལྷན་སྦྱང་སྟོད་ཀྱི་གྲ་ཚང་གཉིས་སུ། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་གསུང་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུད་རྒྱལ་གསལ་བ་འདུས་པ་འགྲེལ་པ་དང་བཅས་པའི་བཤད་པ་འགྲེལ་པ་བཞི་སྒྲགས་སུ་གྲགས་པ་སྟེ། ཅུ་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་བཀའ་པ་ལ། ལྷ་བ་གྲགས་པའི་«སྒྲོན་གསལ་»དང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ས་བཅད་བསྐྱས་དོན། སྒྲོན་གསལ་གྱི་མཆན་འགྲེལ་དང་། ལྷ་བའི་ལྷ་བྱུང་«མཐའ་དཔྱོད་རིན་ཆེན་ལུགས་»བཅས་བཞི་སྒྲགས་དོན་སོ་སོར་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་ལེགས་པར་སྦྱར་ཏེ་བཤད་པའི་སྒོལ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་བ་ད་ལྟར་ལེགས་པར་གནས། དེ་ཡང་དཔལ་ལྷན་སྦྱང་རྒྱུད་གྲ་ཚང་དུ་འགྲེལ་པ་བཞི་སྒྲགས་ཀྱི་སྟེང་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་དངོས་སྒྲོབ་རྗེ་བཙུན་ཤེས་རབ་སེམས་ཀྱི་ལྷོ་མ་ལ་འདོན་དུ་མཛད་ཅིང་། དཔལ་ལྷན་སྟོད་རྒྱུད་གྲ་ཚང་དུ་ནི་རྒྱུད་ཆེན་

ཀུན་དགའ་དོན་གྱི་རྒྱལ་ལ་ཕུལ་འདོན་མཛད་པའི་སྒྲོལ་ཆགས་སོ། །འདུས་པའི་རྒྱུད་རྒྱུ་གཞན་ཡང་
མཁས་གྲུབ་རྗེས་ཅན་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པའི་ཟིན་བྲིས་མཛད་ཅིང་། འདུལ་ནག་པས་གསང་འདུས་ལེའུ་བཙུ་
བདུན་སོ་སའི་ཆོག་རྒྱུ་རྒྱུ་ཆུང་ཆུང་ལེན་ཏེ་མཛོད་དང་། རྒྱུད་ཆེན་བཙོན་
འགྲུས་འཕགས་ཀྱིས་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་འགྲེལ་«ལེགས་བཤད་གཏེར་མཛོད།» རྒྱུད་ཆེན་སྒྲིན་པ་དཔལ་
བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུ་ཆེར་བཤད་པ་སྒྲོན་མ་གསལ་བའི་རྒྱུ་དང་། རུས་ཕྱིས་བྲག་དཀར་སྒོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་
ཀྱིས་རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་ལོ་རྒྱུ་ལོ་བའི་བསྐྱེད་ལེགས་གྱི་བཙུམས་པ་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་འགྲེལ་པ་བཞི་
སྒྲགས་ཀྱི་བཤད་པའི་ཟིན་བྲིས་སོགས་མང་དག་ཅིག་ལྷུང་ངོ་།

«རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་»ལས་བཙུམས་ཏེ་འདུས་པའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་གནས་འགའ་ཞིག་
གི་སྒྲོར་ལ་སྤྱེད་བ།

རྗེ་ཙཱ་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་«རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་»འདིའི་ཆེ་བ་ནི། གོང་དུ་རགས་ཅམ་སྒྲུས་ཟིན་པ་
ལྟར། འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་རིམ་ལྔའི་མན་ངག་བོད་དུ་དར་བ་ལ་འགོས་ལུགས་དང་མར་ལུགས་ཀྱི་
སྒྲོལ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལྷུང་བའི་ལེགས་ཆ་མཐའ་དག་བརྟུས་ཏེ། འཕགས་པ་ཡབ་སྐུས་ལྔའི་གཞུང་ཆད་ལྷན་
རྒྱལ་དང་ཞིབ་ཏུ་བསྐྱེད་ཅིང་གྲུང་ལེགས་པར་བསྒྲིགས་ཏེ་མཐའ་ཆོད་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པར་མཛད་པ་དེ་
ཡིན། གཞན་ཡང་གཞུང་འདིར་རིམ་ལྔའི་དཀར་གནས་དུ་མ་ཞིག་ལ། «རིམ་ལྔའི་»དོན་འགྲེལ་འཕགས་པ་
ལྔའི་«སྒྱུད་བསྐྱེད་»ཀྱི་གཞུང་ཅུལ་དུ་བཏོན་ནས་གསལ་བར་གཏན་ལ་ཐབ་པ་མ་ཟད། ལྷན་པས་མང་པོར་
རིམ་ལྔའི་ཕ་ཆོག་དང་། དེའི་མདོར་བཤད་དང་འགྲེལ་པ་སོགས་འཕགས་ལུ་ལྱུ་ཀྱི་སྒྲོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་
རྒྱལ་ཀྱིས་མཛད་པའི་གཞུང་མང་པོ་དང་བསྐྱེད་ནས། དེ་དག་གྲུང་བོད་འགྱུར་ལོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་
དང་། འགོས་ཁྲག་པ་ལྷས་བཅས། རྗེ་མར་པ། པ་ཆབ། ཆག་ལོ་ཙུ་བ་སོགས་ཀྱི་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་རྒྱལ་
ལན་ཚུན་བསྐྱར་ཏེ་ལྷན་པས་ཐོབ་སོ་སོར་གང་ལེགས་པ་རྒྱལ་གཏན་འབེབས་མཛད་པ་སོགས། «རིམ་ལྔའི་»
དགོངས་དོན་རྒྱལ་ཞིབ་པར་བཀལ་བ་ན། ཐད་ཀའི་ཆོག་དོན་ཅམ་མིན་པར་ཅུ་བའི་དགོངས་པ་གང་ཡིན་
ཐོས་བསམ་བསྒྲོམ་གསུམ་གྱི་ཐོག་ནས་གསལ་བར་མཛད་དེ་ཡིད་ཆེས་པའི་གནས་སུ་མཛད་པ་བཅས་ཀྱི་
ཁྱད་ཆོས་ལྟར། གལ་ཆེད་ལྷན་པས་མང་པོར་འདུས་པ་ནས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་རྒྱལ་དང་
སྤེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལྗེ་ཆེ་ལག་དུས་འཁོར་ལྟ་བུ་དང་། ལྷག་པར་མ་རྒྱུད་ཀྱི་གཙོ་བོ་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་
རྫོགས་རིམ་གྱི་དང་ཡང་ཐན་ཚུན་བསྐྱར་བའི་ཞིབ་བཤད་མཛད་པ་སོགས་གྲུང་གཞུང་འདིའི་ཁྱད་ཆོས་ལགས།

དེ་ཡང་«ཡི་མ་ལུ་གསལ་སྒྲོན་»འདིར་གྲུ་སྒྲུབ་ཀྱི་«ཡི་མ་ལུ་འེ་»ཙམ་ཆོག་ཉིད་ལ་འགྲེལ་བ་མི་བྱུང་བ་ནི་ཡི་མ་ལུ་ལས་ཟུང་འཇུག་གི་ཡི་མ་ལ་མ་གཏོགས་གཞན་བཞི་ལ་སོ་སོར་ཀྲི་ཤ་ལོགས་སུ་མཛད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པས། «ཡི་མ་ལུ་གསལ་སྒྲོན་»ཀྱི་གཞུང་འདིར་ཐོས་བསམ་བསྒྲོམ་གསུམ་གྱིས་འཇུག་པ་ནམས་འཇམ་མགོན་སྐྱེད་ལེ་ལུགས་ཀྱིས་«ཡི་མ་ལུ་འེ་»ཙམ་ཆོག་འགྲེལ་བའི་སྐྱབས་ཡི་མ་ལ་སོ་སོའི་ཀྲི་ཤ་ནམས་ལ་བསྟེན་དགོས་པ་མཁྱེན་འཚལ། གཞན་ཡང་«ཡི་མ་ལུ་གསལ་སྒྲོན་»ཀྱི་གཞུང་འདིར་མར་ལུགས་ཀྱི་གདམས་པའི་སྒྲིང་པོ་ནམས་སྒྲངས་ཏེ་བཤད་པ་དབྱིས་ཕྱིན་པར་ཐོན་ལ། གདམས་བཤམ་སོ་སོའི་ཐད་དུ་རྒྱ་གཞུང་ཚད་མ་ནམས་ཀྱི་ཁུངས་ཀྱང་སྒྲུར་ཏེ་གཏན་ལ་ཐབ་པ་དང་། ལྷག་པར་གཞི་ལ་སྒྲུ་གསུམ་སྒྲུར་ཚུལ་དང་། བསྟེ་བ་སྒྲོར་གསུམ་གྱི་མན་བཤམ་ནམས་ལུགས་ཀྱི་མན་བཤམ་ཏུ་གསལ་བར་བྱུང་བ་རྒྱས་པར་བཀོད་པ་སོགས་ནི་གཞུང་འདིའི་ཁུང་པར་འཕགས་ཆོས་སྐྱོན་མེད་པ་དག་ལགས།

གཞུང་འདིའི་ཆེ་བ་མདོར་བསྐྱུས་ན། རྗེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་«ཡི་མ་ལུ་གདན་རྗེ་གསུམ་གྱི་བྲིད་ཡིག་»གི་མཇུག་ཏུ་«ཡི་མ་ལུ་གསལ་སྒྲོན་»ཀྱི་སྒྲོར་ལ་གང་གསུངས་པ་བཀོད་ན།

འདི་དག་གི་ཤེས་བྱེད་མཐའ་གཅོད་ནམས་རྒྱས་པར་ནི་རྩ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དང་། དེའི་བཤད་པའི་རྒྱུད་ལྟ་དང་། ཡབ་སྐུ་གྱི་བསྐྱེད་རྗེ་གསུམ་གྱི་གཞུང་ཕན་ལྟ་དང་། རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ་འགྲེལ་བ་སྒྲོན་མ་གསལ་བ་དང་། དེའི་འགྲེལ་བཤད་ལྟ་དང་། མདོར་བྱས་དང་། ཡི་མ་ལུ་འེ་འགྲེལ་བ་དགྲ་དང་། རྒྱུད་ཕྱི་མ་དང་། རྗེ་རྗེ་ཐེང་བའི་འགྲེལ་བ་གཉིས་དང་བཅས་པ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་ལེགས་པར་སྒྲུངས་ཤིང་། མར་འགོས་ཀྱི་གདམས་བཤམ་ཀྲུ་ལ་འདྲིས་པར་བྱས་ནས་སྒྲུར་བ་དོན་སྤྱོད་ཡི་མ་ལུ་གདན་ཐམས་ཅད་གསལ་བའི་སྒྲོན་མེ་ལས་ཤེས་པར་བྱོལ།^{༡༩}ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

ཡི་མ་ལུ་གསལ་སྒྲོན་ཀྱི་གཞུང་འདིའི་སྒྲི་སྒྲོམ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལུས་ན། ཐོག་མར་སྒྲོན་གྱི་ལྟ་ལྟ་སྒྲིར་རྒྱུད་ལ་ཐབས་རྒྱུད་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱུད་གཉིས་སུ་འཛོག་ཚུལ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་ནམས་གཞག་སྒྲིར་བཤད་པ། གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆེ་བ། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་ཡི་མ་ལ། འཕགས་པ་ཡབ་སྐུ་གྱི་གཞུང་གི་གྲངས་དང་། དེའི་མན་བཤམ་པོ་དུ་བརྒྱུད་ཚུལ་བཅས་སྟོན་ཅིང་། དེ་ནས་ཡི་མ་ལུ་འེ་གདམས་པ་དངོས་བཤད་པ་བཅས་བཞུགས།

གདམས་པ་དངོས་བཤད་པ་ནི། ལམ་ཕྱིན་དང་རྗེ་རྗེ་ཐེག་པ་སྟེ་ཐེག་པོ་ཆེན་པོ་གཉིས་སུ་མོང་ངམ་ལམ་སྒྲི་ལ་བསྐབ་ཚུལ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྟེ་བྱེ་བྲག་འདུས་པའི་ལམ་ལ་བསྐབ་ཚུལ་གཉིས་སུ་

བསྐྱུ་ཤིང་། བྱི་མ་ལ་འང་ནང་གསེས་ས་བཅད་བཞི་སྟེ། ཐོག་མར་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་གྱི་སྒྲོད་ཅུང་དུ་བྱ་
 ཚུལ་དང་། སྒྲོད་དུ་གྱུར་ནས་དམ་ཚིག་དང་སྒྲོམ་པ་དག་པར་བྱ་བ། དེ་ནས་ལམ་ཇི་ལྟར་བསྒྲོམ་པའི་ཚུལ་
 དང་། བསྒྲོམས་པའི་མཐར་འབྲས་སུ་ཇི་ལྟར་འཐོབ་པའི་ཚུལ་བཅས། རྟོག་ཚན་ཆེ་ཁག་བཞིའི་སྟེང་ནས་
 གཏན་ལ་ཡབ། དེ་དག་ལས་ས་བཅད་གཙོ་བོ་ལམ་ཇི་ལྟར་བསྒྲོམ་པའི་ཚུལ་ལ། བསྐྱེད་རིམ་བསྒྲོམ་ཚུལ་
 དང་། ཇོ་གསེའི་བསྒྲོམ་ཚུལ་གཉིས་སུ་བྱེད་ཅིང་། བྱི་མ་ལ། སྤྱིར་ཇོ་གསེའི་མེ་གྱི་གཙོ་བོ་ཨེ་མི་གཉིས་ཀྱི་
 རྟོག་མདོར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་འདུས་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཇོ་གསེའི་མེ་བཤད་
 པ་བཅས་དོན་ཚན་པ་གསུ་མ་དུ་བྱེ་ནས་གཏན་ལ་ཡབ་པ་སོགས་དེ་བ་འདིའི་དཔུ་ར་བཞོད་པའི་དཀར་
 རྒྱུ་ལས་གསལ་བར་དཔོག་ཀྱིས་པ་ལྟར་ལགས།

དེ་ལ་འདུ་ས་པའི་ལམ་རིམ་པ་གཉིས་དང་ལྷག་པར་ཇོ་གསེའི་མེ་པ་ལྷ་སྟེ། དག་དབེན།
 སེམས་དབེན། སྐྱུ་ལུས། འོད་གསལ། ལུང་འཇུག་བཅས་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་བཞོད་པའི་ཚུལ་དང་། དེ་དག་
 སོ་སོའི་མན་ངག་སོགས་ནི་རྒྱས་པར་«རིམ་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་»ཀྱི་གཞུང་རང་ཉིད་ལས་མཁྱེན་རྒྱུ་ལ། འདིར་
 ཁོ་བོས་གཞུང་འདི་གྲོག་པ་བོ་རྣམས་ལ་སྒྲོན་འགྲོར། དམིགས་བསལ་ཐུགས་སྒྲུང་འོང་བའི་ཆེད་དུ། འདུས་
 པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་ཇོ་གསེའི་མེ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་འགངས་ཆེ་བ་ཁག་གཅིག་ལ། རྗེ་ཙོང་ཁ་ཆེན་
 པོའི་ཐུན་མིན་གྱི་བཞེད་པ་ཁོ་བོ་ཉིད་ནས་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བར་མཐོང་བ་ཁག་གཅིག་དང་། གཞན་ཡང་
 འདུས་པའི་ཆོས་སྒྲོར་ལས། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་ལུས་དང་སེམས་ཀྱི་གནས་
 ལུགས་སྒྲོར་ལ་ཐུན་མིན་གྱི་བཤད་པ་ཐོན་པ་ཁག་གཅིག་ལ་ཐུན་པོའི་ཚུལ་དུ་གསལ་བཤད་རེ་གཉིས་ཀྱང་
 ལུ་བར་འདོད་དོ།

༡ རིམ་ལྷའི་མན་ངག་ལ་བཞེན་ནས་རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་ཀྱི་ལམ་སྤྱིའི་བཞོད་ཚུལ་དང་
 འབྲེལ་བའི་སྒྲོར།

དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་ཀྱི་ལུགས་ལ་ནི་ཡར་བྱིན་ཐེག་པ་དང་མི་འདྲ་བར་ལམ་གྱི་
 གནད་རྣམས་གཞི་འཁོར་བའི་གནས་སྐབས་སུ་ཡོད་པའི་གནས། དཔེར་ན་ཐ་མལ་པ་རྣམས་ལ་རང་ཆས་
 སུ་ཡོད་པའི་ཉོན་མོངས་དུ་ག་གསུམ། ལྷག་པར་རང་ཅག་མངལ་སྐྱེས་ཁམས་དུ་ག་ལྟན་རྣམས་ལ་ལས་
 དབང་གིས་བྱུང་བའི་སྐྱེ་འཆི་བར་དོ་གསུམ་དང་། ཉོན་ཞག་གཅིག་ལ་འང་སྐྱེ་འཆི་བར་དོ་གསུམ་དང་ཆ་
 མཐུན་པར་བྱུང་བའི་གསལ་བ་དང་གཉིད་དང་མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སོགས་ཡོད་པ་དེ་དག་ཐབས་

མཁས་ཀྱིས་ལམ་དུ་བསྐྱར་ཏེ་འབྲས་དུས་ཀྱི་སྐྱེ་གསུམ་དང་ཡེ་ཤེས་ལྡེ་གོ་འཕང་འཕྲོག་པར་བྱེད་པ་
 གསུངས་ཤིང་། ཐབས་མཁས་ཀྱི་ཚུལ་འདི་འདྲེས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་དུ་དམིགས་བསལ་བཤད་
 པ་གསལ་བར་བྱུང་། དེ་ལ་འདྲེས་པའི་གཞུང་ནས་འཕྲོག་པའི་འཇུག་རིམ་ལ་མར་བྱིན་ཐོག་པ་དང་ཐུན་མོང་
 དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་ལྟར་འཕྲོག་པ་ལྟོག་རིམ་ལ་འདྲེས་ཐུན་མོང་
 དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚུལ་གཉིས་འཇོག་པར་གསུངས་སྟེ། དཔེར་ན་«དོར་བསྐྱེས་ཀྱི་ཐེན་བྲིས་»ལས།

དེ་ལྟར་ཐུགས་དང་མཚན་ཉིད་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ཀྱིས་འཕྲོག་པར་འཇུག་རིམ་ཐུན་མོང་བ།
 སེམས་ཀྱི་དེ་ཁོན་ཉིད་བདག་མེད་པའི་དོན་མ་རྟོགས་པར་བདག་དུ་བརྒྱུད་པའི་དབང་གིས་ཉོན་མོངས་གཞན་
 རྣམས་བསྐྱེད་ཅིང་། དེས་ལས་བསལ་ཏེ་འཕྲོག་པར་བྱུང་། སྐམ་ཏེ་ཀྱི་གཞུང་ནས་བཤད་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་
 པའི་འཕྲོག་པ་ཚུལ་སྟོང་གའི་མི་གཤེགས་པའི་ཐོག་ལེ་ལས་བྱུང་པའི་རྒྱུ་གིས་རྣམ་རྟོག་བསྐྱེད་ནས་ལས་བསལ་གས་
 ཏེ། སྐྱེ་བ་ལེན་པ་དང་མཐར་ཡང་དེ་ཉིད་དུ་རིམ་གྱིས་ཐིམ་པའི་ཚུལ་མ་ཤེས་ན་འཕྲོག་པར་འཆིང་ལ། དེ་གཉིས་
 ལེགས་པར་ཤེས་ནས་འཕྲོག་པ་ལས་གྲོལ་བར་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ཐུན་མོང་པའི་སྐྱེ་འཆིང་རིམ་མ་ཤེས་ན་དེ་
 ལྟོག་པ་ལ་བདག་མེད་པའི་ལྟ་བུ་དུས་ལྟར་བཤད་པ་བཞིན་དུ་འཆོལ་དགོས་པར་ཤེས་ནས་བདག་མེད་པའི་ལྟ་
 བུ་ཐག་ཆོད་པར་བྱེད་དོ། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་འཆིང་རིམ་པ་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། སྐྱེ་འཆི་སྐྱོག་པ་
 ལ་རྣམ་རྟོག་བསྐྱེད་པའི་ལས་ཀྱི་རྒྱུ་བསྐྱོག་པའི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཤེས་དགོས་པར་མཐོང་ངོ་། དེའང་
 འཕྲོག་པ་ལས་གྲོལ་བ་ཙམ་ལ་དེ་དགོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ།^{੧੧} .....ཞེས་སོགས་བྱུང་བ་ལྟ་བུའོ།

དེ་ཡང་འགོས་ལུགས་པ་རྣམས་རིམ་པ་གཉིས་ཀའི་སྐྱུང་གཞིར་བྱེད་པ་སྐྱེ་འཇིག་གི་རིམ་པ་
 རྣམས་འཇོག་མོད། གཞི་དུས་ལ་སྐྱེ་གསུམ་དང་རིམ་ལྡེ་རྣམ་གཞག་དངོས་སུ་མི་མཛད་ལ། མར་ལུགས་
 པ་རྣམས་དབལ་བྱ་རྒྱུ་འདི་«རིམ་ལྡེ་བསྐྱེས་པ་གསལ་བར་།» “སྐྱེད་པ་སྐྱེ་དང་ཉིན་ཞག་གཅིག་ །སྟོན་ཅིག་
 རྟེན་དུ་སྐྱར་ཏེ་བཤད།”^{੧੨} ཞེས་པའི་མན་ངག་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་གི་བར་དོ་གསུམ་ལ་གཞིའི་སྐྱེ་
 གསུམ་ཀྱི་ཐ་སྟོན་དང་། གཞི་དུས་ཀྱི་རིམ་པ་ལྡེ་རྣམ་གཞག་གྱུང་མཛད་པ་ཤིན་ཏུ་ལེགས་ཚུལ་«རིམ་ལྡེ་
 གསལ་སྟོན་»ཀྱི་གཞུང་འདིར་གསུངས་པ་ལྟར་ལགས། (དཔེ་འདིའི་ཤོག ੨੧ མཚོ་སྒྲན་དེབ། ཤོག ੨੦੮) དེ་ལྟར་
 རྗེ་མར་པའི་མན་ངག་ལས་འདྲེས་པའི་ལུགས་ཀྱི་གཉིད་དང་མི་ལམ་ཀྱི་གདམས་ངག་རྩལ་དུ་འདོན་ཅིང་།
 འདི་ནི་འཕགས་པ་ལྟའི་«སྐྱོད་བསྐྱེས་»སུ་གསལ་བར་བྱུང་བས་གཞུང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཆད་ཤེས་པ་
 དགོས་ལ། གདམས་ངག་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱོར་གསུམ་སྟེ། གཉིད་འཆི་བ་ཆོས་སྐྱེ་དང་བསྐྱེ་བ།

མི་ལམ་བར་དོ་ཡོངས་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བ། སང་བ་སྐྱེ་བ་སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་དང་བསྟེ་བའི་གདམས་དག་གི་གནད་ཀླམས་
ལ་ངེས་པ་ཆེན་པོ་རྟེན་ལུས་པར་གཞུང་འདིར་གསུངས་སོ།། (དེབ་འདིའི་ཤོག ༡༡༤ མཚོ་སྒྲོན་དེབ། ཤོག ༤༠༧)

དེ་ལྟ་ན་སྐྱེ་མེད་གྱི་ལམ་གྱི་འགོས་ལྟར་གཞིའི་སྐྱེ་འཆི་བར་དོ་གསུམ་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་བསྐྱར་
ཏེ་སྐྱུ་གསུམ་མཛོན་དུ་ཁྱུར་བ་ལ། གཞི་ལ་ལས་དབང་གིས་བྱུང་བའི་སྐྱེ་འཆི་བར་དོ་གསུམ་བསྒྲོག་དགོས་
ཤིང་། དེ་ལ་ནི་གོང་དུ་སྐྱུས་པ་བཞེན་ལས་རྒྱུད་གི་རྒྱ་བ་ཞེགས་དགོས་པ་གནད་དུ་ཆེ་བས་འདུས་པའི་
ལུགས་འདིར་སྟིང་གའི་རྒྱ་རྒྱར་རྒྱུད་ཀླམས་བསྐྱུ་བ་དང་ཐིམ་པའི་ཐབས་མཚོག་དུ་ཁྱུར་བ་དོར་བསྐྱས་གྱི་མན་
དག་ཅུལ་དུ་བཏོན་ནས་གསུངས། སྤྱིར་ནི། «དོར་བསྐྱས་གྱི་ཐེན་ཐིས་»ལ།

ཁྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཀྱིས་རྒྱུད་ཐིམ་ས་དབུ་མར་འཕྱོད་པའི་སྐོར་ཐད་དུ་གསུངས་ཏེ། འདིར་ལྟར་དུས་
འཁོར་གྱི་སྐོར་ཀླམས་སུ་ཐོག་མར་ལྟེ་བའི་གནས་སུ་བུམ་པ་ཅན་གྱི་རྒྱུད་རྒྱུར་གྱིས་སྟོག་དབུ་མར་འཇུག་པར་
གསུངས་ལ། བདེ་མཚོག་རིམ་ལྔར་ཐོག་མར་སྟིང་གར་ཐིག་ལེ་ལས་ཐིམ་ས་བརྒྱུད་ནས་དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྒྱུད་
དང་བཅས་པ་སྐྱུད་པར་བཤད། འཇམ་དབལ་ཞལ་ལུང་ལས་ཐོག་མར་སྟིང་གའི་ཐིག་ལེ་ལ་ཐིམ་ས་འཛིན་ཅིང་དེ་
ནས་ནོར་བུར་ཐིག་ལེ་ལ་ཐིམ་ས་འཛིན་པར་གསུངས་པ་དང་། བླ་པོ་སྟོན་པ་དང་རྒྱུ་བའི་ཐིག་མར་ལྟེ་བར་
གཏུམ་མོ་ལ་ཐིམ་ས་གཏད་ནས་རྒྱུད་ཐིམ་ས་སྐྱུད་པར་བཤད་པ་ལྟ་བུ་ཀླམས་ཡིན་ནོ། །འཕགས་པ་ཡཔ་སྐྱས་གྱི་
བཞེད་པས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཕྱི་ཕྱི་ཐིག་བརྟན་པའི་འོག་ཏུ་ལུས་དབེན་གྱི་དོ་བོ་སོར་སྐྱུད་བསམ་གཏན་སྒྲོན་དུ་བཏད་
ནས་ཐོག་མར་སྟོག་ཅོ་ལ་དོ་རྩེ་བསྐྱས་པའི་སྐོར་ནས་རྒྱུད་ཐིམ་ས་དབུ་མར་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ།། ༡༡

ཞེས་བྱུང་བ་བཞིན། རྒྱུད་ཐིམ་ས་དབུ་མར་ལུགས་པའི་སྐོར་ཐབས་མི་འདྲ་བ་སྐྱེ་མེད་གྱི་རྒྱུད་
ལས་གསུངས། ཐབས་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་མཐར་གཏུགས་ན་ལྟེ་བའི་གཏུམ་མོ་སྐྱར་ནས་བྱང་ཐིམ་ས་བཞུས་
པའི་མཐུས་རྣམ་རྟོག་སྟོང་བ་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་བཞུས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་སྟོང་ཉིད་དང་དབྱེར་
མེད་དུ་སྐྱུར་ཏེ་ལམ་བཟོད་པ་མཐུན་མོད། གཏུམ་མོ་སྐོར་ལུགས་ལ་ཁ་ཅིག་འབར་འཇག་གི་དམིགས་པ་
བསྐྱོམས་ནས་བྱེད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་རྒྱུད་བུམ་པ་ཅན་བསྐྱོམས་ནས་དང་། འགའ་ཤས་ལུས་གྱི་གནད་
ཀླམས་སུ་ཡི་གེ་དང་ཐིག་ལེ་བསྐྱོམས་ནས་བྱེད་པ་སོགས་གསུངས་ལ། འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་འདིར་ནི་
གོང་དུ་སྐྱུས་པ་ལྟར་རྒྱུད་གི་རྣལ་འབྱོར་དོ་རྩེ་བསྐྱས་པ་ཉིད་ཅུལ་དུ་བཏོན་ནས་འདིའི་སྐོར་ནས་གཏུམ་མོ་སྐྱར་
ཏེ་བྱང་ཐིམ་ས་བཞུས་པ་ལས་ས་རྒྱ་བ་ཐིམ་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐིམ་རིམ་གྱི་སྐོར་ནས་སྟོང་བ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་
བསྐྱེད་ནས་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་ཅུལ་སྟོན་པ་འཇམ་མགོན་སྐྱེ་མས་གསུངས་སོ།། ༡༢

གསང་སྒྲགས་སྤྱི་མཉམས་ཀྱི་ལུགས་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་ཐབས་ཤེས་དབྱེར་
མེད་བྱ་བ་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ལ་གོ་དགོས་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་གྱི་དོ་བོ་ནི་
དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་གྱི་གྲོང་གཞིའི་ཡི་གེ་ཨེ་ཤི་ཀྱིས་མཚོན་པའི་ཡི་གེ་བཞི་བརྒྱ་དང་ལྷག་པར་
ཨེ་ཤི་ཀྱི་ཡི་གེ་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་པའི་དོན་དེ་ཡིན་ཚུལ་སོགས་«རིམ་ལྡན་གསལ་སྒྲོན་»གྱི་གཞུང་འདིར་ཤིན་
ཏུ་གསལ་བར་བྱུང་བ་ལྟར་ལ།³² དེ་ལྟ་བུའི་བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཏུ་འཛོག་པའི་ཡ་རྒྱལ་གཉིས་ནི་དོན་
དམ་འོད་གསལ་གྱི་ཡི་གེས་དང་། ཀྱན་རྫོང་བསྐྱུ་མའི་ལུས་གཉིས་སུ་འཛོག་དགོས་པ་སོགས་གཞུང་ལས་
སྤྱི་བྱེད་དང་བཅས་རྒྱུས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ལྟར་ལགས། དོན་དམ་འོད་གསལ་ཞེས་པའང་བདེ་སྟོང་
དབྱེར་མེད་གྱི་ཡི་གེས་ལ་གོ་དགོས་པས། སྤྱི་མཉམས་ཀྱི་ལུགས་ལ་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཡི་གེས་ལམ་གྱི་
སྒོ་གཏུ་སྒྱུར་པ་ཚད་ལྷན་གྱི་གཞུང་ཚམས་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བྱུང་བ་དེ་ལ་ཐུག་ བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་
ཏུ་སྒྱུར་བའི་ཡ་རྒྱལ་གྱི་བདེ་བའང་། སྤྱིར་བདེ་བ་ལ་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐོབ་པའི་ལུས་སེམས་ཤིན་
སྤྱངས་གྱི་བདེ་བ་སོགས་རིགས་མང་པོ་ཡོད་མོད། འདིར་ནི་རྒྱུང་སེམས་རྒྱམས་དབྱུ་མར་ཐིམ་པའི་རྒྱུ་
གྱིས་སྐྱེས་པའི་ལྷན་སྐྱེས་གྱི་བདེ་བར་འཛོག་དགོས། དེ་བཞིན་ཏུ་སྟོང་བའང་དབྱུ་མའི་གཞུང་ནས་གསལ་
བར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་ཚོས་རྒྱམས་ལ་རང་གི་དོ་བོས་སྤྱི་བ་པའི་རང་བཞིན་ཏུ་ལ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་
གསུངས་པའི་རང་བཞིན་མེད་པའི་གནས་ལུགས་མཐར་ཐུག་ལ་འཛོག་པ་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་
མེད་ཏུ་སྒྱུར་བའི་ཡི་གེས་ནི་རྒྱུ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡི་གེས་མཐར་ཐུག་ཏུ་འཛོག་པ་དེ་ཡིན་ནོ།། (དབ་འདིའི་ཤོག
༤༤ མཚོ་སྒྲན་དཔག་ ཤོག ༤༧)

«ལྟ་མོ་བཞིས་ཞུས་གྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་»དུའང་། སྤྱི་བཞེན་རྒྱམས་ཀྱིས་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་སྟོང་
རྒྱ་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་བདེ་སྟོང་སྒྱུར་བ་དེ་ཡིན་པ་དང་། དེའི་བདེ་བའང་སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་ཞི་གནས་
ཀྱིས་དངས་པའི་ཤིན་སྤྱངས་གྱི་བདེ་བ་ལྟ་བུ་དང་། རྒྱུད་རྩེ་འོག་མའི་ལུགས་ཀྱིས་རྒྱུང་ནང་ཏུ་སྤྱད་ནས་ཕྱིར་
རྒྱ་བ་བཀག་པ་ཅམ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བའང་མིན་པར། སྤྱི་མཉམས་ནས་བཤད་པའི་རྩ་འཁོར་ལ་གནད་ཏུ་
བསྐྱེད་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ཡིན་པར་གསལ་བར་གསུངས།³³ དེ་ལྟ་བུ་སྤྱི་མཉམས་སུ་
བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཏུ་སྒྱུར་བའི་ལྷན་སྐྱེས་གྱི་ཡི་གེས་དེ་ཉིད་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བས། འདིའི་སྐྱབས་གྱི་བདེ་
བའི་དོན་དང་། དེ་དང་སྟོང་པ་ཉིད་དབྱེར་མེད་ཏུ་སྒྱུར་བའི་ཚུལ། དེ་འདྲ་བའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ལྷན་
སྐྱེས་གྱི་ཡི་གེས་དེར་དམིགས་མེད་གྱི་སྟོང་རྩེ་ཞེས་པའི་མིང་གིས་བསྟན་ཚུལ་སོགས་གལ་ཆེའི་གནས་
རྒྱམས་ལ་བཤད་པ་ཞིབ་ཅིང་གསལ་ལ་མཐའ་ཚད་བཞིག་«རིམ་ལྡན་གསལ་སྒྲོན་»གྱི་གཞུང་འདིར་བྱུང་བ་

ཤིན་ཏུ་གནད་ཆེ་བར་མཐོང་།^༤ བདེ་སྤྱོད་སྦྱོར་བའི་ཐད་དུ་གནད་དོན་གལ་པོ་ཆེ་གཞན་ཡང་ངེས་དགོས་
པ་ཞིག་ནི་སྐྱབས་འདིའི་མི་རྟོག་པ་ཞེས་པའི་དོན་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནི་འཇམ་མགོན་སྤྱི་མཐོན་གཞུང་དེ་ཉིད་
དུ་འདི་ལྟར།

འདི་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། སྦྱིར་སེམས་མི་རྟོག་པར་བརྟན་པར་གནས་པ་ཙམ་ནི་ཕྱིན་དང་ཐེག་པ་
ཆེ་རྒྱུ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ལ། བྱད་པར་དུ་སྤྱོད་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མི་རྟོག་པར་གནས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཟག་པ་མེད་པ་
ཡང་ལ་ཐོས་དུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་དང་རྒྱུ་སྤྱོད་ཡིན་པས། དེ་རྣམས་སྦྱོད་པ་ལ་རྒྱུ་གི་རྣལ་འབྱོར་ལྟས་ལ་གནད་དུ་
བསྐྱུན་པ་རྣམས་སྒྲོམ་གནད་གོས་ལ། དེ་འདྲའི་ཉིང་དེ་འཛིན་རྟེན་པས་ཀྱང་རྒྱུ་རྩུ་རྩིར་ཐིམ་པའི་དབང་གིས་བདེ་
བ་ཆེན་པོ་རྟེན་པའི་དོན་མེད་དོ། །དེས་ན་རྒྱུ་གི་གཡོ་བ་བཀག་ནས་སེམས་བརྟན་པོར་གནས་པ་སྦྱབ་ཅེས་པའི་
སེམས་བརྟན་པོ་ནི་ལྷན་ཅིག་སྦྱོས་པའི་བདེ་བའི་སེམས་ཡིན་ཏེ། ས་ར་ཉས། འདིན་ཡིད་འདུས་པ་ལ་རྒྱུ་གིས་
བསྐྱབས། གཡོ་ཞིང་འཕྱར་ལ་ཤིན་ཏུ་མི་སྤྱོད་འགྱུར། །ལྷན་ཅིག་སྦྱོས་པའི་རང་བཞིན་རྟོགས་གྱུར་ན། །དེ་ཡིས་
བདག་ཉིད་བརྟན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་བསྦྱོད་པ་ནི་ལས་རྒྱུ་རྩུ་རྩིར་ཐིམ་ནས་གཏུམ་མོ་
འབར་བ་ལ་ལྟོས་པས། དེ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་མི་རྟོག་པ་རྣམས་དང་བདེ་བ་རྣམས་ཀྱི་མིང་མཛུངས་ཀྱང་དོན་
གཏན་མི་འདྲ་སྟེ། རྒྱར་མང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།^༥ །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ལ་སྦྱིར་རྒྱུད་དབུ་མར་འཇུག་པའི་ཐབས་སུ། རྒྱུད་དང་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་འགྲོ་སྤངས་ཀྱི་བྱད་པར་
ལས་དམིགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཐ་བ་དཔེར་ན་ཐིག་ལེ་ཐ་མོ་ལྷ་བྱ་ཞིག་ལ་སེམས་བབྱང་ན་ཀྱང་རྟོག་གཅོད་སྒྲ་བ་
དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཀྱང་རྟོག་གཡོ་བའི་རྒྱུ་ཡང་འགོག་སྒྲ་མོད། འོན་ཀྱང་དེ་ལ་ནི་སྦྱོར་དུ་བསྦྱོད་ཤིང་དུ་
འོག་སྒོར་ཐ་བའི་ཐིག་ལེ་ལ་དམིགས་པའི་སེམས་འཛིན་བརྟན་པོ་ཐོབ་དགོས་པ་སོགས་གཞུང་ལས་ཐོན།
དེ་ལྟར་འདུང་«ཤིང་ལྷ་གསལ་སྒྲོན་»ཀྱི་གཞུང་འདིར་ཉམས་ལེན་གྱི་གནས་མང་པོའི་ཐད་དུ། དཔེར་ན།
“སེམས་འཛིན་ཚུལ་བྱད་པར་བ་དང་། ཕྱིང་མོད་དང་བལ་བར་སྦྱོང་ཚུལ་དང་། དམིགས་པ་ཟིན་པོ་བྱུང་
ཡང་རྒྱུད་འགག་ཏུ་མ་འདོད་པ་དང་། བདེ་བ་དེ་ཙམ་དུ་སྦྱོར་ཉན་པ་སོགས་ལ་ཇི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། རྒྱུད་
འགག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་སྒྲ་ཐོས་དུ་མི་བདེ་བ་ཐོན་ཐུན་སྦྱོར་བ་སེམས་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་མན་ངག་ཞིབ་པར་ནི་ལོགས་
སུ་བཤད་པར་བྱའོ།”^༦ །ཞེས་པ་ལྷ་བྱ་བྱུང་བས། ཤིང་ལྷའི་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་མང་པོ་ཞིག་དང་། ལྷག་
པར་བདེ་བ་དང་སྦྱོང་བ་སྦྱོར་ཚུལ། སྦྱོང་བ་ཉིད་བསྒྲོམ་ཚུལ་ཤིགས་མི་འདྲ་བའི་ལྟར་ཡོད་ཚུལ། སྒྲ་མེད་
ཀྱི་མི་རྟོག་པ་སྦྱོང་ཚུལ། རྒྱུད་དང་གཏུམ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། བསྐྱེད་འཕྲིའི་ཉམས་ལེན་སྦྱོང་བ་སོགས་ལ་
«ཤིང་ལྷ་གནད་རྫོགས་ཀྱི་ཁྱིད་»དང་། ལྷག་པར་འདུས་པའི་མན་ངག་གི་ཡིག་རྒྱུད་དང་། གཞན་ཡང་ཞལ་

ཤེས་ཀྱི་ཡི་གེ་དག་ལས་བྱུང་བས། དེ་རྒྱུ་ལས་ལ་ཤེས་པར་གཏུགས་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་བའི་གནས་སུ་
བྱུང་བར་ཁོ་བོ་མཐོང་།

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་ནས་ཀྱང་། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དུས་ནས་«རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན་»དང་།
«རིམ་ལྔ་གདན་ཐོག་གསལ་གྱི་ཁྱིམ་ཡིག་»གཉིས་སྒྲགས་ཏེ་བཤད་པ་དང་བྲིད་མཛད་པའི་སྐོལ་དར་བར་སྤང་
སྟེ། དཔེར་ན་མཁས་གྲུབ་རྗེའི་ཡིག་ཆུང་དུ་རྗེའི་ཞལ་ཤེས་ཀྱི་མན་ངག་ཁག་གཅིག་བྲིད་ཡིག་གཉིས་དང་
སྐུར་ཏེ་བཤད་པ་མཛད་པའི་བྲིད་ཡིག་ཤིན་ཏུ་ལེགས་པ་ཞིག་བྱུང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་འབུམ་
པོད་ རྩ་ བར་གནས་བརྟན་སྒྱུ་རྩ་དྲ་བ་བས་ཟེན་བྲིས་སུ་བཏབ་པའི་«ལམ་རིམ་པ་གཉིས་བསྒྲམ་ཚུལ་
»དུ་འང་མན་ངག་རྒྱུས་བྲིད་ཡིག་གཉིས་དང་སྐུར་ནས་གསུངས་པ་སོགས་བྱུང་། དེ་ལྟ་ན་ཐོག་རིམ་རིམ་
བསྒྲམ་པའི་སྐབས་སུ་རིམ་པ་སོ་སོའི་ཐད་ཀྱི་གོགས་སེལ་དང་བོགས་འདོན་གྱི་མན་ངག་མང་པོ་ཞིག་ནི་
འཇམ་མགོན་སྐུ་མཉིད་ཀྱི་«ཞལ་ཤེས་གནད་ཀྱི་ཐིམ་ཡིག་»དང་། ལྷག་པར་མཁས་གྲུབ་རྗེ་དང་ཅུང་པ་སོ་
ཆོས་རྒྱན་གཉིས་ཀྱིས་བཏུས་པའི་«གསང་བ་འདུས་པའི་ཡིག་ཆུང་ཉེར་གཅིག་»བཅས་ལ་བསྟེན་དགོས་
པའང་གནད་ཆེ་བར་མཛོམས། དེ་ལྟར་རྗེ་སྐུ་མཉིད་ཐོག་རིམ་གྱི་བྲིད་ཡིག་གཉིས་དང་། ཞལ་ཤེས་རྒྱུས་ལ་
སྐུ་མ་ཆད་མ་ཞིག་ལ་བསྟེན་ནས་རྒྱུས་ལེགས་པར་ཆགས་ཏེ་འདུས་པའི་ལམ་ལ་བསྒྲམ་སྐབས་ཀྱིས་ཉམས་
ལེན་ཚུལ་བཞིན་དུ་འཇུག་ཀྱངས་པ་ཞིག་བྱུང་ན། མཁས་གྲུབ་རྗེས། “རང་མཉེས་རྗེ་མོ་པོ་ཆེའི་གདམས་པའི་
གནད་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་ཤེས་ཤིང་། ལམ་སྒྲིའི་གོ་བ་ལེགས་པར་ཆགས་པ་ཞིག་གིས་ཆོ་འདི་ལ་ལྟོས་
པ་མེད་པར་ཁ་བཤད་དང་རྒྱུ་གཡེང་གིས་ཡིད་མ་འཕྲོགས་པར་བྱས་ཏེ། ཐོན་གྱི་སྐུ་མ་མི་ལ་དང་ཆོད་
ཆང་པ་ལ་སོགས་པའི་མང་པོ་ཞིག་གི་བྱེད་ཅམ་གྱི་སྐབས་པ་སྒྲིང་པོར་བྱས་ན། རྒྱུད་སྤྱི་དང་མཐུན་པའི་ལམ་
རྒྱུད་ལ་སྟེན་པ་རྒྱ་གར་གྱི་གྲུབ་ཆེན་འདྲ་བ་འོང་བ་ལ་ཐེ་ཆོམ་མེད་པ་ཡིན།”^༡། ཞེས་གསུངས་པ་དོན་དངོས་
པོ་ལ་གྲུབ་པ་ཞིག་འོང་བའང་མིན་དོ།།

མཁས་གྲུབ་རྗེས་བསྒྲིགས་པའི་རྗེའི་ཞལ་ཤེས་«གསང་བ་འདུས་པའི་མན་ངག་ཡིག་ཆུང་ཉེར་
གཅིག་»ལྟ་བུ་འདི་ནི། ལམ་སྒྲིའི་དང་ཁྱད་པར་འདུས་པའི་རྗེས་རིམ་གྱི་གནད་མང་པོ་ཞིག་ལ་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་
ཆེན་པོའི་ཞལ་ཤེས་ཀྱི་གདམས་པ་རྒྱུས་ཀྱི་གཅིག་ཏུ་བཏུས་པའི་གསུང་རབ་ཅ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་འདུག་
ཅིང་། གཞུང་རང་ཉིད་ཀྱི་དབུར། མཁས་གྲུབ་རྗེས་སྐབས་ཤིག་ལ་འཇམ་མགོན་སྐུ་མཉིད་དུང་དུ་ལྷ་བ་
བཅུའི་རིང་ཉིད་མོ་རྒྱུད་དང་གཞུང་ཆེན་པོའི་བཤད་པ་གསལ་ཅིང་། མཆོན་རེ་ཞིང་བསྐྱེད་རྗེས་ཀྱི་མན་
ངག་གི་གནད་རྒྱུ་མ་ཆད་པར་སྐུ་ལ་བ་དག་ཐུགས་ལ་བཅགས་ཏེ། དེ་ནས་ལོ་ངོ་དུག་གི་རིང་ཉམས་བཞེས་

མཛད་རྒྱུ་ལོ་བདུན་པའི་ཐོག་རྗེ་བླ་མར་གསོལ་བ་བཟུང་སྟེ་མན་དག་རྣམས་བཞེད་པར་ཡངས་ནས་ཡི་གེར་བཀོད་ལུགས་གསུངས་པས།^༩ ཡིག་རྒྱུད་ཉེར་གཅིག་དེ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་ནས་གཅིས་སྒྲུས་སུ་འོས་པའི་ཅུ་ཆའི་ཡིག་ཆ་འབའ་ཞིག་ཏུ་བཞུགས་པར་ཁོ་བོ་མཐོང་། ཉེར་གཅིག་བཅི་ཚུལ་ནི། ༡ དཀར་ཆག་ཐོའི་ཡིག་རྒྱུད། ༢ དམ་ཆོག་དོ་རྩེ། ༣ དོ་རྩེ་མཁའ་འགྲོ། ༤ ལྷ་བའི་ཡིག་རྒྱུད། ༥ བསྐྱེད་རིམ་ཡིག་རྒྱུད། ༦ ཇོགས་རིམ་ལ་དམིགས་རིམ། ༧ ལག་རྒྱུས། ༨ ཉེར་མཁོ་སྟེ་སྤྱིའི་ཡིག་རྒྱུད་གསུམ། དེ་ནས། ༩ རྩོམ་བསྐྱེས། ༡༠ སེམས་དབེན། ༡༡ སྒྲུ་ལུས་ཏེ་སོ་སོའི་ཡིག་རྒྱུད་གསུམ་སྟེ་བསྐྱེས་སའི་བཅུ་གཅིག་དེ་རྗེས། ༡༢ བསྐྱེད་པའི་གདམས་དག་༡༣ འཕྲོ་བའི་སྒྲོར། ༡༤ བོགས་འདོན། ༡༥ བོགས་སེལ་གཉིས། ༡༦ རྣམ་གསུམ་རིགས་དབྱེ། ༡༧ དུག་རྒྱ་སྟོག་ཚུལ། དེའི་སྟེང་གསལ་བྱེད་གསུམ་སྟེ། ༡༨ གནས་བ་ཅུའི་གསལ་བྱེད། ༡༩ གཡོ་བ་རྒྱུད་གི་གསལ་བྱེད་དང་། ༢༠ བཀོད་བ་ཐིག་ལའི་གསལ་བྱེད་བཅས་ཡིག་རྒྱུད་ཉི་ཤུའི་སྟེང་། ༢༡ མ་རྒྱུད་ཀྱི་ཇོགས་རིམ་གཏུམ་མོ་ལ་བརྟེན་ནས་དགའ་བཞི་འདྲེན་ཚུལ་སོགས་ལ་གནད་ཆེ་བའི་ཡིག་རྒྱུད་གཅིག་བཅས་ཉི་ཤུ་ཅུ་གཅིག་གོ། བཅི་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ནི། མ་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོར་དེ་ཇོགས་རིམ་གྱི་ཡིག་རྒྱུད་གསལ་བྱེད་གསུམ་དུ་བསྐྱེས་ནས། ཇོགས་རིམ་གྱི་སྒྲོན་འགྲོ། ལུས་ཀྱི་བྱེད་བཅེངས་བརྟེན་པའི་ཡིག་རྒྱུད། བོགས་འདོན་གོགས་སེལ་ནད་དུ་བསྐྱེས་ནས་གོགས་སེལ་ལ། རྒྱུད་གི་གོགས་སེལ། ཐིག་ལའི་གོགས་སེལ་གཉིས་སུ་བསྐྱེས་སྟེ་ཉེར་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའང་ཡོད་པར་གསུངས།^{༡༠}

ཁ གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་དང་འབྲེལ་བའི་སྒྲོར།

བླ་མེད་ཀྱི་ཇོགས་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་གཞུང་མང་པོར་གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་ཏེ། གནས་བ་ཅུ་དང་། རྒྱ་བ་རྒྱུད། བཀོད་བ་ཐིག་ལའི་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གསུངས་པ་ལྟར། «རིམ་ལྟ་གསལ་སྒྲོན་»ཀྱི་གཞུང་འདིར་ཡང་རྒྱས་པར་བྱུང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་འཇམ་མགོན་བླ་མའི་«རྩོམ་བསྐྱེས་ཀྱི་རིམ་པའི་ཟིན་བྲིས་»སུ་འདྲེས་བྱུང་། དེ་གཉིས་སུ་གནས་བ་ཅུ་ལ་ཐོག་མར་སྟོང་གར་ཆགས་པའི་ཅུ་ལྟ་སྟེ། དབུས་ཀྱི་རྩུ་ཏི་དང་གཡས་ཀྱི་རོ་མ་དང་གཡོན་ཀྱི་རྒྱུང་མ་བཅས་གསུམ་དང་། ཤར་ཀྱི་གསུམ་སྒྲོར་མ་དང་། ལྷོ་འདོད་མ་བཅས་ཐོག་མར་ཆགས་པར་གསུངས་ལ། དེ་རྗེས་ལུབ་ཀྱི་ཁྲིམ་མ། བྱང་གི་གཏུམ་མོ། དབུ་མ་དང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་གནས་པའི་བདུད་བྲལ་མ་བཅས་གསུམ་ཆགས་པ་དང་། དེ་རྣམས་དང་གོང་གི་ལྷ་བཅས་བསྐྱེས་སའི་ལ་སྟོང་གར་ཐོག་མར་ཆགས་པའི་ཅུ་བརྒྱུད་ཅིས་གསུངས། དེ་དག་ལས་རིམ་གྱིས་གནས་ཉེར་བཞིའི་ཅུ་དང་། ཅུ་སྟོན་དོན་གཉིས་དང་། དེ་རྣམས་ལས་ཅུ་བདུན་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་གྱེས་ཚུལ་བཤད་བརྒྱུད་«དོ་རྩེ་ཐེང་

བའི་»ཁུངས་དངས་སྟེ་ཞིབ་པར་གཞུང་དུ་གསུངས་སོ། །ཅུ་དེ་རྣམས་ཚན་པ་གསུམ་དུ་བྱས་ནས་གཅིག་ནས་
 ཁུ་བ་དང་གཅིག་ནས་ཁྲག་དང་གཅིག་ནས་རྒྱུང་ལབ་བས་པར་གཞུང་ལས་བྱུང་བ་ཤས་ཆེ་བ་ལ་དགོངས་
 ཚུལ་གསུངས།^༥ ཅུ་དེ་རྣམས་གཞག་གི་སྒོར་ལ་«རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་»དང་«རྫོང་བཟམས་ཀྱི་རིམ་པའི་ཟིན་
 གྲིས་»གཉིས་ཀར་སྐབས་མང་པོར་«རྒྱུད་སྤྱི་ལུ་ཏེ་»དང་དེའི་འབྲེལ་པ་འཛིགས་མེད་འབྱུང་གནས་སྐབས་པས་
 མཛད་པ་«མན་ངག་སྟེ་མ་»གཉིས་ལ་ཞལ་འཕངས་བྱུང་བ་དེ་གཉིས་ཁུངས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ཏུ་མངོན།^༦

དེ་ཡང་གོང་དུ་སྐྱུས་པ་བཞིན་ཏེ་བའི་གཏུམ་མོ་འབར་ཏེ་ཁམས་ཞུ་བ་ན། གང་ཞུ་བར་བྱ་བ་ནི་ཁུ་
 བ་དང་། དེ་ཞུ་བར་བྱེད་པ་ནི་ཁྲག་དང་། ཁྲག་འབར་བྱེད་ནི་རྒྱུད་ཡིན་པ་དང་། དེ་གསུམ་གའི་གཙོ་བོའི་
 གནས་ཨ་མ་རྒྱུ་དྲི་ཡིན་པར་གསུངས་སོ།^༧ རྒྱུད་ལ་ནི་ཅ་བའི་རྒྱུད་ལྟེ། མོག་འཛིན་དང་། སྤར་སེལ། སྟོན་
 རྒྱ། རྩལ་བྱེད་དང་། མཉམ་གནས་བཅས་དང་། ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་། རྒྱུ་བ། རྣམ་པར་རྒྱུ་བ། ཡང་དག་པར་
 རྒྱུ་བ། རབ་ཏུ་རྒྱུ་བ་དང་། དེས་པར་རྒྱུ་བ་སྟེ། ཅ་བ་དང་ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་བཅོམས་པས་རྒྱུད་བཅུ་གསུངས།
 དེ་ལ་ཅ་བའི་རྒྱུད་ལྟེ་སོ་སོའི་གནས་དང་ཁདོག་ སྟོན་མིན་གྱི་བྱེད་ལས་དང་། རྒྱུད་འཕྲོ་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་ནི་
 བཤད་རྒྱུ་«རྫོང་སྤེང་»དུ་གསུངས་པ་«རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་»ཀྱི་གཞུང་འདི་དང་«རྫོང་བཟམས་ཀྱི་རིམ་པའི་
 ཟིན་གྲིས་»ལྷ་བཀོད་པ་ལྟར་ལགས།^༨ ཅུང་ཡ་མཚན་པ་ཞིག་ལ། ཐེག་པ་སྟོན་མོང་བའི་གཞུང་ཆོས་མངོན་
 པ་དང་ཚད་མ་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལྷ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་། དེ་བཞིན་དུ་ཆགས་སོགས་ཉོན་
 མོངས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་དབང་པོ་དང་ཡིད་ཀྱི་རྟེན་འབའ་
 ཞིག་གི་སྟེང་ནས་འབྲེལ་བཤད་མཛད་ཅིང་། གཞུང་དེ་རྣམས་ལྷ་དངོས་ལྷགས་གང་དུ་འད་གྲང་བའི་ཅ་
 འཕོར་རྣམས་སྟོ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་སྟེ་དག་ཉན་ནས་མི་ཐོན་མོད། «སྤྱི་ལུ་ཏེ་རྒྱུད་»དུ་ནི། «དེ་ནང་རྟོག་
 རྣམ་པ་ནི། ཐིག་ལའི་གཟུགས་ཅན་མི་གཤིགས་པ། །འཛིག་རྟེན་ཀྱན་གྱི་ཅ་བ་དེ། །བརྟན་པའི་བདག་ཉིད་
 གཡོ་བའི་བདག་»^༩ ཅེས་སོགས་ཀྱིས་གྲུང་བའི་ནང་གི་བྱང་སེམས་དཀར་པོ་ལུས་ཀྱན་གྱི་ཅ་བར་གསུངས་
 པ་དེང་དུས་མཚན་རིག་པའི་བཤད་སྟེལ་དང་ཆ་མཐུན་པ་འདྲ་བ་ཞིག་ཐོན་པ་བརྟག་དགོས་པར་མཐོང་།

ཡང་འདུས་པའི་རྫོགས་རིམ་དང་འབྲེལ་བའི་གཞིའི་གནས་ལུགས་ཀྱི་དོན་ཞིག་ནི། སྤྱིར་འགྲོ་བ་
 མཐའ་དག་རྒྱུད་སེམས་ཅམ་ལས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་མའི་ལུས་ཅན་དུ་བཤད་རྒྱུ་«དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་»དང་
 «རྫོང་སྤེང་»དུ་གསུངས་པ་དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ད་ལྟ་རང་ཅག་གི་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་གུར་གྱིས་འདུས་པའི་
 རགས་པའི་ལུས་འདི་ནི་རྒྱུའི་ཆ་བ་ལྟར་རིས་འགའ་བའམ་གནས་སྐབས་པའི་ལུས་ཡིན་གྱི། རྒྱུད་སེམས་
 ཅམ་ལས་གྲུབ་པའི་ལུས་དངོས་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དུས་རྟག་ཏུ་གནས་པའི་གཉུག་མའི་ལུས་ལ་བྱ་

དགོས། འབྲུང་བ་ཤིན་ཏུ་རགས་པའི་ལུས་དང་ལྷན་པའི་སྐྱབས་སུ་འད་སེམས་ཅན་དེའི་གཏུག་མའི་ལུས་ནི་
 རྒྱང་སེམས་དབྱེར་མེད་ཏུ་འཇུག་པའི་རྒྱང་སེམས་ཙམ་ཡིན་ལ། དེ་དང་རགས་པའི་ལུས་གཉིས་ཏེན་དང་
 བཏེན་པའི་གནས་སྐྱབས་པའི་འབྲེལ་བ་ལྷན་པས། སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ལ་རགས་པ་གནས་སྐྱབས་པ་དང་
 སྤ་བ་གཏུག་མའི་ལུས་བཅས་གཉིས་སུ་འཛོག་དགོས་པ་འཇམ་མགོན་སྐྱ་མས་གསུངས།^{༡༠} དེ་འདྲ་བའི་
 གཏུག་མའི་ལུས་ལ་“སྐྱ་མའི་ལུས་”ཞེས་བསྟན་པ་ནི། རྒྱང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པའི་སྐྱ་མའི་དོན་མིན་གྱི།
 རྫོགས་རིམ་གྱི་སྐྱབས་ཀྱི་སྐྱ་མའི་དོན་ནི་“ཐོགས་བཅས་ཀྱི་ལུས་སུ་གྲུབ་པ་ལྟར་རྒྱང་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་
 པར་རྒྱང་སེམས་ཙམ་གྱི་ལུས་ཡིན་པས་སྐྱ་མའི་ལུས་སུ་གསུངས་ལ། ད་ལྟ་སེམས་ཅན་ནམས་རགས་པའི་
 གཟུགས་སེམས་ཀྱི་ལུས་དང་ལྷན་མོད། སྐྱོས་གཏུག་མའི་ལུས་ཀྱི་ཐོགས་བཅས་ལྟུང་ནས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་
 དེའི་དོ་བོར་བལྟ་ཞིང་། དེའང་རྒྱང་འོད་ཟེར་ལྟ་ལས་གྲུབ་པའི་འཇམ་མཆོན་ལྟ་བུའི་རྩི་རྩེ་འཆང་གི་སྐར་བལྟ་
 བའོ།”^{༡༡} ཞེས་བྱུང་བ་ལྟར་རོ། དེ་ལྟར་རྒྱང་སེམས་ཙམ་ལས་གྲུབ་པའི་སྐྱ་མའི་དོན་གསུངས་པའི་མཇུག་ཏུ།
 འཇམ་མགོན་སྐྱ་མས་«བདག་ཁྱིན་སྐྱབས་ཀྱི་རིམ་པའི་ཟིན་བྲིས་»སུ་«སྟོན་འཇུག་»ལེན་དང་པའི་མཇུག་ཏུ་
 བྱུང་བའི་ཆོག་ལ་འདོན་པ་བསྐྱར་བའི་བར་སྐྱབས་ཀྱི་ཆོགས་སུ་བཅད་པ་འདི་ལྟར།^{༡༢}

གང་ལ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་ཆེ། སྐྱེས་པ་དེ་ཡི་སྐུ་ལ་ཐུག་འཆམ་ཡོ།

གང་ལ་སྐྱ་མ་ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན། སྐྱེས་པ་དེ་ལ་སྟིང་ནས་སྐྱབས་སུ་མཆི།

སྟོན་པ་བསྐྱས་པ་དཔལ་མཆོག་སྐུ་ཤིང་གིས། རིམ་གསུམ་སྤྲས་སྐྱེ་སྐྱེ་མཆོ་བསྐྱབས་པ་ལས།

བྱུང་བའི་གང་མས་དག་བདུན་ཅིའི་བུམ་པ་འདིས། འཇིག་རྟེན་མཐའ་དག་འཆི་མེད་ཉེར་ཐོབ་ཤོག།

ཅེས་སྟོན་པ་མཛད་པ་གནད་ཆེའོ།

ག རང་བཞིན་བརྒྱད་ཅུའི་ཀྱན་རྟོག་དང་འབྲེལ་བའི་སྐོར།

ཡང་འདུས་པའི་གཞུང་ལུགས་ནས་བྱུང་བའི་གཞིའི་གནས་ཚུལ་དང་འབྲེལ་བའི་
 གནས་དོན་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི། སེམས་དབེན་གྱི་གང་མས་དག་གི་ཐད་དུ་རྒྱང་བ་གསུམ་སྟེ། རྒྱང་བ་དང་།
 རྒྱང་བ་མཆེད་པ་དང་། རྒྱང་བ་ཉེར་ཐོབ་བཅས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་གསུངས་པའི་སྐབས། རྒྱང་བ་དེ་གསུམ་
 མཆོན་བྱེད་ཀྱི་རགས་པའི་སེམས་ལ། རྒྱང་བའི་རང་བཞིན་སོ་གསུམ། མཆེད་པའི་རང་བཞིན་བཞི་བརྟ།
 ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་རང་བཞིན་བདུན་བཅས་བསྟོམས་རང་བཞིན་བརྒྱད་ཅུའི་ཀྱན་རྟོག་གི་ནམ་གཞག་མཛད་པ་དེ་
 ཡིན། དེ་ལ་རྒྱང་བ་གསུམ་སོ་སོའི་མཆོན་ཉིད་ཤིན་ཏུ་ཁ་གསལ་བ་«སྟོན་བསྐྱས་»དང་བཤད་རྒྱུད་«རྟོར་

མེད་»ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་གསུངས་པ་«འི་མ་ལུ་གསལ་སྒྲོན་»ཀྱི་གཞུང་འདི་དང་། «མཐའ་དཔྱད་རིན་ཆེན་ལྷ་ལྷ་
 »གཉིས་ཀྱི་དངས་པས་དེ་གཉིས་ལས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་།^༡ «སྟོད་བསུས་»སུ་སྤང་བའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་
 ལ་རིམ་པ་བཞིན། རྣམ་མཁའ་གཤམ་ལ་སྒྲོ་འདྲ་གིས་བྱུང་བ་དང་། ཉིན་པར་ཉི་འོད་གིས་བྱུང་བ་
 དང་། རྒྱན་འཛམ་ས་སུ་སྒྲག་ནག་པོ་སྒྲག་པོས་བྱུང་བ་གསུམ་གྱི་དབུས་མཚོན་ནས་སྟོན་པར་གསུངས། སྤྱིར་
 གཞི་དུས་སུ་ཀྱན་རྟོག་གཡོ་བའི་རྒྱང་ཐིམ་པ་དང་མ་ཐིམ་པའི་གནས་སྐབས་གཉིས་བྱུང་ལ། མ་ཐིམ་པ་ནི་
 རང་བཞིན་གྱི་ཀྱན་རྟོག་རྣམས་བྱུང་བའི་དུས་ཡིན་ཅིང་། ཐིམ་པ་ལའང་སྤང་བ་གསུམ་གྱི་རྒྱང་ཐིམ་པ་དང་
 མ་ཐིམ་པ་གཉིས་ལས། རྒྱང་མ་ཐིམ་པ་ནི་སྤང་བ་གསུམ་གྱི་དུས་ཡིན་པ་དང་། ཐིམ་པ་ནི་འོད་གསལ་
 འཆར་བའི་དུས་ཡིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལམ་དུས་སུ་འང་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བ་གསུམ་དང་ཀྱན་རྟོག་
 རྣམས་ཀྱི་ཐིམ་རིམ་དང་། སྤྱི་རིམ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དགོས་པའང་དེ་ཡིན་ནོ།^༢ །ཞེས་«རིམ་ལུ་
 གསལ་སྒྲོན་»འདིར་གསུངས་སོ། །

སྤང་གསུམ་མཚོན་བྱེད་གྱི་རང་བཞིན་བརྒྱུད་ཅུ་འི་ཀྱན་རྟོག་རིམ་པ་བཞིན་ངོས་གསུང་ན།^༣
 ཐོག་མར་སྤང་བའི་རང་བཞིན་སོ་གསུམ་ནི།

༡-༡ རྩལ་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཆགས་བྲལ་ཆེ་རྒྱུ་གསུམ།

༢ ཡིད་གྱི་འགོ་བ་སྟེ། ཡིད་ཕྱིར་འགོ་བ་དང་ནང་དུ་འོང་བ།^༤

༣-༡ ལྷ་པོ་ཏེ་རྩལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་བྲལ་བའི་སེམས་ཀྱི་གདུང་བ་ཆེ་རྒྱུ་གསུམ།

༤ ཞིབ་སྟེ་སེམས་རྣལ་དུ་འདུག་པའི་དལ་བ།

༥ རྣམ་རྟོག་སྟེ་སེམས་དོན་གསལ་བ་ལས་ཤོད་པ་ལ་གནས་པ།

༦-༡ ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང་ཐུད་ནས་སེམས་སྒྲག་པའི་འཛིགས་པ་ཆེ་རྒྱུ་གསུམ།

༧-༡ རྩལ་ལ་ཞེན་པའི་སྤྲོད་པ་ཆེ་རྒྱུ་གསུམ།

༨ འདོད་ཡོན་གྱི་རྩལ་རྣམས་ཀྱན་རྒྱུ་འཛིན་པའི་ལེན་པ།

༩ དགེ་བའི་ལས་ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བའི་མི་དགེ་བ།

༡༠ བཀའ་སྒྲོམ།

༡༡-༡ ཚར་བ་ནི་བདེ་སྒྲག་བཏང་སྟོམས་གསུམ་སྟེ་རྩལ་གྱི་སྒྲོན་པ་ཆེ་རྒྱུ་གསུམ།

༡༢-༡ རིག་པ་པོ་དང་། རིག་པར་བྱེད་པ་དང་། རིག་བྱའི་ལས་ཏེ་དེ་གསུམ་ལ་རྟོག་པ་གསུམ།

༡༣ རོ་སོར་རྟོག་པ་སྟེ་རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པ་དཔྱད་པ།

१७ རོ་ཆ་ཤེས་པ།

༡༧ སྒྲིང་རྩེ་སྒྲིང་སྒྲིང་། བསྐྱལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པ།

१५-३० བཅུ་བ་ནི་དམིགས་བྱ་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པ་དང་སྤྱག་པ་དང་སྤྱད་པར་འདོད་པ་སྟེ་གསུམ།

༣༡ ཡིད་འབྲིག་པའི་སེམས་ངེས་པར་མི་གནས་པའི་དོགས་པ།

༣༣ བསལས་པ་སྟེ་ཡོ་བྱད་སྟེ་པའི་སེམས་དང་།

३३ གཞན་གྱི་ཕུན་ཚོགས་ལ་སེམས་ལྷན་པའི་སྤྲལ་དོན་བཅས་སོ།།

སྒྲུང་བ་མཆེད་པའི་རང་བཞིན་བཞི་ཅུ་ནི།

༡ ཆགས་པ་སྟེ་མ་ཐོབ་པའི་ཡུལ་ལ་ཡིད་ཆགས་པ་དང་།

༡ རེན་པ་སྟེ་ཐོབ་པའི་ཡུལ་ལ་ཡིད་ཆགས་པ།

३-५ ཡིད་དྲེའང་བ་མཐོང་ནས་སེམས་དགའ་བ་ཆེ་འབྲིང་སྤང་ག་སྤུམ།

༤ རངས་པ་སྟེ་འདོད་དོན་གྲུབ་པས་བདེ་བའི་སེམས།

ཨ་རབ་ཏུ་མ་གྲགས་སྟེ་དེའི་རྣམ་པའི་སེམས་སྒྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་མྱོང་བ།

༡ རོ་མཚར་ཏེ་སྒྲར་མ་སྤྱོད་བའི་དོན་ལ་སེམས་བ་མཐོང་བ།

༩ ཡིད་དུ་འོང་བ་མཐོང་བས་སེམས་གཡིང་བའི་རྟོན་པ།

༡༠ ཆེས་པ་སྟེ་ཡུལ་དེས་ངོམས་པའི་རྟོག་པ།

༡༡-༡༣ རྒྱུད་པ་དང་། འོ་བྱེད་པ་དང་། འཛིབ་པར་འདོད་པའི་སེམས་གསུམ།

༡༧ བརྟན་པ་སྟེ་མི་འགྱུར་བའི་སེམས།

༡༥ བརྩེན་པ་སྤྱེད་གོ་བ་ལ་གཞིལ་བ།

༡༩ ང་རྒྱལ་ཏེ་མཐོ་བར་སེམས་པ།

༡༧ བྱ་བའམ་ལས་ཏེ་རྟག་ཏུ་བྱེད་པའི་བྱ་བ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ།

༡༥ ཅོར་འཕྲོག་པར་འདོད་པའི་དབྱེག་པ།

༡༩ ལྷོངས་ཏེ་གཞན་གྱི་དཔུང་འཛོམས་པར་འདོད་པ།

༡༠ ལྷོ་བ་ལྷེད་གེ་བའི་ལས་ལ་གོམས་པར་བྱེད་པའི་སེམས།

११-१३ कंठकैयस्थेऽप्यथाऽवदन्तस्त्वेतन्मन्त्रोऽत्रोक्तः।

༩༧ དྲག་པ་སྟེ་རྒྱལ་པོ་པ་ཡང་དམ་པ་རྣམས་ལ་ཚུངས་ཏེ་དཔེ་པ་

- ༡༡ རྒྱུ་པ་སྟེ་ཡིད་དུ་འོང་བ་མཐོང་བས་འགྲིང་བའམ་རྩེ་བར་འདོད་པ།
- ༡༢ ཞེ་འགྲམ་པ་སྟེ་འཁོན་དུ་འཛིན་པའི་སེམས།
- ༡༣ དགེ་བ་སྟེ་དེའི་ལས་རྩོལ་བར་འདོད་པ།
- ༡༤ ཚིག་གསལ་བ་སྟེ་གཞན་གྱིས་གོ་བར་སྤྲོ་འདོད་པ།
- ༡༥ བདེན་པ་སྟེ་འདུགས་མ་སྒྱར་བར་སྤྲོ་འདོད་པ།
- ༡༦ མི་བདེན་པ་སྟེ་འདུགས་སྒྱར་ཏེ་སྤྲོ་འདོད་པ།
- ༡༧ དེས་པ་སྟེ་ཡིད་མ་གཅིག་ཏུ་བརྟན་པ།
- ༡༨ ཉེ་བར་ལེན་པ་སྟེ་ཡུལ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་མི་འདོད་པ།
- ༡༩ སྤྱིན་པ་པོ་སྟེ་བདོག་པ་གཏོང་བར་འདོད་པ།
- ༢༠ གཞན་ལེ་ལོ་ཅན་སྤྲུལ་བར་འདོད་པའི་སྤྲུལ་བ།
- ༢༡ དཔའ་བོ་སྟེ་ཉོན་མོངས་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་ལས་རྒྱལ་བར་འདོད་པ།
- ༢༢ རི་ཆ་མེད་པ་སྟེ་བདག་གམ་ཚས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མི་འཛེམ་པར་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པ།
- ༢༣ སྤྲོ་སྟེ་བཅོས་མས་གཞན་སྤྲུབ།
- ༢༤ གཞུག་པ་སྟེ་ཉལ་བ་ངན་པ་ལ་བྱུང་བ།
- ༢༥ མི་སྤྲན་པ་སྟེ་གཞན་ལ་མཐོ་འཚམ་བ་དང་།
- ༢༦ བྱ་སྤྲོ་མི་དང་བ་བཅས་སོ།

སྤང་བ་ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་རང་བཞིན་བདུན་ནི།

- ༡ ཆགས་པ་བར་མའི་སྐད་ཅིག་སྟེ་ཆགས་པ་འབྲིང་དང་།
- ༢ བརྟེན་དེས་སྟེ་དྲན་པ་ཉམས་པ།
- ༣ སྤྱིག་སྤྲུལ་རྒྱུར་འཛིན་སོགས་འབྲུལ་བ།
- ༤ མི་སྤྲོ་བ་སྟེ་སྤྲོ་སྤྲོང་མི་འདོད་པ།
- ༥ ཡིད་སྤྲན་པའི་སྤྲོ་བ།
- ༦ ལེ་ལོ་སྟེ་དགེ་བ་ལ་མི་སྤྲོ་བ་དང་།
- ༧ ཐེ་ཚོམ་བཅས་སོ།

དེ་ལྟར་རང་བཞིན་བརྒྱུད་ཅུ་འི་ཀུན་རྟོག་ཚན་པ་གསུམ་པོ་འདི་ལ་«རིམ་ལྔ་གསལ་སྟོན་»དུ།

ཡུལ་ལ་ཉ་ཅང་འདོད་པ་དང་། ཉ་ཅང་མི་འདོད་པ་དང་། བར་མ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཇུག་པའི་རིགས་གསུམ་དུ་འདུ་བའི་སྒོ་ནས་བཤད་རྒྱ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ཙམ་ལས་བཤད་པ་གཞན་མ་བྱུང་ཡང་།^{༥༧} «དགོངས་པ་བླ་ན་མེད་པའི་རིམ་པའི་ཟིན་བྲིས་»སུ་ནི། ལྷང་བའི་རང་བཞིན་སོ་གསུམ་བཤད་པའི་མཇུག་ཏུ་སྒོམ་གྱི་ཚུལ་དུ་འདི་ལྟར།

དེ་ལ་ཡུལ་ཡིད་འོང་མི་འོང་བར་མ་གསུམ་དུ་ངེས་པས། དེ་གསུམ་ལ་དམིགས་ནས་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། མི་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། དེ་གཉིས་ཀའང་མེད་པར་བཏང་སྟོམས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཇུག་པའི་རྟོག་པའང་གསུམ་སུངས་སོ། །དེའི་རྒྱ་རྟོག་མེད་གྱི་ལྷང་བའང་ཡུལ་གསུམ་ལ་དམིགས་པ་གསུམ་སོ། །དེའང་ཡུལ་ལ་འདོད་ཆགས་ལོག་པའི་སྒོ་ནས་ནི་དང་པོ་གསུམ་སོ། །ཡུལ་ལ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ནི་འགོ་བསྟོ་བ་དང་འོང་བ་དང་སྟུང་བའོ། །སེམས་ཁུལ་གྱི་སྒོ་ནས་ནི་བྱ་ངན་གསུམ་སོ། །ཞི་བ་ནི་དགའ་བ་ཞི་བའོ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་ནི་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའོ། །མི་འདོད་པ་སྟེང་པའི་སྒོ་ནས་ནི་འཇིགས་པ་གསུམ་སོ། །སྟེང་བ་གསུམ་ནི་དགའ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་མིན་གྱི་ཡུལ་དེ་ལ་གཏུང་བ་ལ་སྟེང་བ་ཞེས་བཏགས་པས་ལོག་མའི་འདོད་ཆགས་གསུམ་མི་འདྲའོ། །ཉེ་བར་ལེན་པ་ནི་གཞོད་པའི་བསམ་པ་ལོག་པའོ། །མི་དགེ་བའམ་མི་ཤིས་པ་ནི་དེ་ལ་དམིགས་ནས་མི་འདོད་པར་ལྟ་བའོ། །ཚོར་བ་གསུམ་ནི་གཏུང་བའི་ཚོར་བའོ། །འཇིག་པ་པོ་ལ་སོགས་པའང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལ་རྟོག་པའོ། །ངོ་ཚ་ཤེས་པ་ནི་ངོ་ཚ་ཤེས་ནས་མི་འདོད་པའོ། །སོ་སོར་རྟོག་པ་ནི་འཁོན་འཛིན་ཡང་ཡང་བྲན་པའོ། །སྟིང་རྗེ་ནི་དེས་ཡིད་མི་བདེ་བ་སྟེང་འདོད་པའོ། །བཙེ་བ་གསུམ་ནི་ཉམ་ཐག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ནོ། །སྟུང་པ་ནི་ཡུལ་ལས་ཐྱིར་ཕྱོགས་པའོ། །སེར་སྒྲ་ཞེས་བསྐྱར་ཡང་ཐག་དོག་ཏུ་བསྐྱར་བ་ལོགས་སོ། །འདིས་བཞི་བཅུ་དང་བདུན་ལ་ཡང་རིགས་པ་སྟུར་རོ།^{༥༨} །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པར་«དོ་རྗེ་བརྒྱས་པའི་རིམ་པའི་ཟིན་བྲིས་»སུ་འང་། ‘རྟོག་པ་ཚན་པ་གསུམ་དུ་བཅད་པ་ནི་ཡུལ་དང་འཛིན་སྟངས་མི་འདྲ་བའི་སྒོ་ནས་མིན་གྱི་ ལྷང་གི་མཐུས་ཀྱང་རྟོག་ཡུལ་ལ་གཡོ་བའི་བྱ་བ་ཤས་ཆེ་ཆུང་འབྲིང་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་ཡིན་ལ། དེའང་ལྷང་བ་གསུམ་གྱི་དབང་གིས་བྱུང་ངོ་།’^{༥༩} །ཞེས་གསུངས། དེ་ལ་ཡུགས་བརྒྱུག་ཏུ་འོད་གསལ་ལས་ཉེར་ཐོབ་དང་དེ་ལས་མཆོད་པ། དེ་ལས་ལྷང་བ་བྱུང་བའི་རྗེས་ལྷང་ཆེར་གཡོས་པ་ལས་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་རྣམས་སྟེ་ལ། དེ་དག་ལས་སོ་གསུམ་གང་རུང་ཞིག་བྱུང་ན་ལྷང་བའི་ལག་རྗེས་དང་། བཞི་བཅུ་གང་རུང་ཞིག་བྱུང་ན་མཆོད་པའི་ལག་རྗེས་དང་། བདུན་པོ་གང་རུང་ཞིག་བྱུང་ན་ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་ལག་རྗེས་ཡིན་པས། ཀྱང་རྟོག་དེ་རྣམས་ལྷང་བ་གསུམ་

གྱི་འབྲས་བུར་གསུངས་སོ།།^{༡༠}

རང་བཞིན་དེ་རྣམས་ལ་ཀུན་རྟོག་ཅེས་བསྟན་མོད། དེ་རྣམས་སྒྲོ་བ་འདྲེས་པར་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་དོན་དུ་མི་བྱ་སྟེ་དེ་དག་གི་ཁོངས་སུ་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་རྣམས་ཀྱང་འཛིན་དགོས། ཀུན་རྟོག་དེ་རྣམས་ལ་“རང་བཞིན་”ཞེས་སྒྲུབ་པའི་དོན་གང་ཞེན། རང་བཞིན་གྱི་སྒྲིབ་དོན་སྒྲུབ་པ་ཞེས་པ་འབྱུང་བ་དང་། རང་བཞིན་དང་། དངོས་པོ་སོགས་ལ་འཇུག་མོད། «སྒྲིབ་བསྐྱེད་»སྒྲུབ་རང་བཞིན་གྱི་དོན་ལ་སྒྲུབ་ཞིང་། དེ་ཡང་རང་བཞིན་ཉི་མུང་བ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་གསུངས།^{༡༡} འདིའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་པ་ནི་ལྟོ་ལྟེར་བ་བུམ་པའི་མཚན་ཉིད་དཔེ་དོན་ལྟོག་ཏུ་བྱུང་བའི་མཚན་ཉིད་ལ་མི་བྱ་ཡི། བྱ་རོག་གིས་ཁང་བཟང་མཚོན་པ་ལྟར་དོ་བོ་ཐ་དད་པའི་མཚོན་བྱེད་ལ་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པའོ། །མཚོན་ཚུལ་ཡང་རང་བཞིན་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོ་བ་སྒྲུབ་བ་གསུམ་རྗེས་སུ་དབག་པར་བྱ་བར་གསུངས་ལ། དེ་ཡང་རང་བཞིན་གྱི་ཀུན་རྟོག་ལ་རྒྱུང་གི་གཡོ་བ་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུང་གསུམ་དུ་གནས་པའི་རྟོགས་ཀྱིས་དེའི་རྒྱ་རྒྱུང་བ་ལའང་རྒྱུང་གི་གཡོ་བ་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ཡོད་པར་དཔོག་པའོ།^{༡༢} །ཞེས་གསུངས། རང་བཞིན་ལས་སྒྲུབ་གསུམ་དཔོག་ཚུལ་གསུངས་པའི་ཐད་དུ་«འུ་ལྟ་གསལ་སྒྲོན་»དུ་གང་ཟག་ཐ་མལ་བས་ནི་སྒྲེ་འཆི་ལ་སོགས་པའི་དུས་སྒྲུབ་བ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པ་ཉམས་སུ་སྦྱང་ཡང་། དེ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྒྲོ་བས་ཀྱིས་དེས་པ་འདྲེན་མི་ཁུས་པར་གསུངས་སོ།། (དེ་འདིའི་ཤོག ༡༡༩ མཚོ་སྒྲོན་དེ་བ། ཤོག ༡༣༧)

འུ་ལྟའི་འགྲེལ་བ་«ལོ་ར་བུའི་ཐེང་བར་»སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་སོ་གསུམ་བཤད་པའི་ཐད་དུ་རང་བཞིན་གྱི་ཀུན་རྟོག་དེ་རྣམས་མངོན་པ་གོང་མ་ནས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་ར་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་མོད།^{༡༣} དེ་ནི་ཡིད་ཆེས་མི་ཐོབ་པར་སྒྲུབ་པ་«འུ་ལྟ་གསལ་སྒྲོན་»དུ་གསུངས། དེ་ལྟར་འདྲེན་ཀུན་རྟོག་དེ་རྣམས་མངོན་པ་ནས་བཤད་པའི་སེམས་བྱུང་གི་རྣམ་གཞག་དང་སྒྲུབ་ན་ནི་ལྟར་བྱ་དགོས་མིན་གྱི་བཤད་པ་ལ་འགྲེལ་བ་«ལོ་ར་བུའི་»ཅས་དུ་མཐོང་བས་དེ་ནས་བཤད་པ་རྣམས་ལ་ཞིབ་མོའི་སྒྲོས་དབྱང་བུ་ན་སྒྲོ་སྒྲེས་འདྲ་དེས་པར་འཐོབ་ཤིང་པ་ཁོ་བོ་མཐོང་།

དེ་ཡང་རགས་བཤད་ཀྱིས་ཁུས་ན། ཀུན་རྟོག་འདི་དག་སྒྲིབ་སེམས་དང་སེམས་བྱུང་གཉིས་ལས་ངོ་བོའི་ཆ་ནས་སེམས་བྱུང་གི་རིགས་སུ་འཛིན་དགོས་པར་མངོན་ལ། ཚན་པ་གསུམ་པོ་འདིའི་ནང་དུ་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་«མངོན་པ་ཀུན་བཅུས་»ལུགས་ཀྱི་སེམས་བྱུང་ར་གཅིག་གམ་དབྱིག་གཉེན་གྱི་«ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ལུགས་»ཀྱི་སེམས་བྱུང་ཞེ་བརྒྱུད་གང་དུ་འདར་མ་གཏོགས་པའི་སེམས་བྱུང་གི་རིགས་གལ་ཆེ་བའང་འགའ་ཤས་ཤིག་ངོས་འཛིན་ཆོག་པར་མཐོང་སྟེ། དཔེར་ན། སྒྲུབ་པའི་རང་བཞིན་སོ་གསུམ་

ལས། ལྷ་དན་དང་། སེམས་རྣལ་དྲ་འདུག་པའི་ཞིབ། ལྷག་པའམ་འཛིགས་པ། བཀྲེས་སྒྲོམ་བཅས་དང་།
མཆེད་པའི་རང་བཞིན་བཞི་བརྩུལས། ཡིད་རངས་པ་དང་། རོ་མཚར་བའི་སེམས། བརྟན་པའམ་མི་འགྱུར་
བའི་སེམས། ལྷག་པའམ་རྩེ་བར་འདོད་པའི་སེམས། བདེན་པ་དང་། མི་བདེན་པའི་སེམས། གཏོང་སེམས།
དཔའ་བའི་སེམས་བཅས་དང་། ལྷང་བ་ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་བདུན་ལས་འབྲུལ་བའི་སེམས་དང་། ཡིད་སྟན་པའི་
སྒྲོ་བ་བཅས་ནི། བྱེད་ལས་ཀྱི་ཆུན་སེམས་བྱུང་སོ་སོ་བར་འཛིག་དགོས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་རྩེ་གི་ཆུན་ས་
ཀྱང་མང་པོ་ཞིག་སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་གི་ནང་དུ་འདུ་དཀའ་བར་མཐོང་ལ། སྦྱིར་སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་གི་
གངས་ནི་སེམས་བྱུང་མཐའ་དག་དེར་སྟུང་བའི་གངས་ངེས་མིན་བར་གཤེས་དགོས་པ་གནད་ཆེ་བ་ལུ་མི་
དགོས། གང་ལྟར་ཡང་འདུས་པའི་གཞུང་གྲུ་སྒྲུབ་ཀྱི་«ཤིམ་ལྟ་»ལྟ་བུར་བཤད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཀྱན་རྟོག་
དེ་རྣམས་གཞི་དུས་ལ་རྒྱང་སེམས་གཡོ་བ་ལས་སྒྲོ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཀྱན་རྟོག་འབའ་ཞིག་ཡིན་ཅིང་། དེ་
རྣམས་ལས་ཉོན་མོངས་པ་དགུ་བརྩུ་ཅ་བརྒྱད་དེ་མཐོང་སྤང་བྱ་བརྒྱད་དང་སྒྲོམ་སྤང་བརྩུ་སྒྲོམ་སྤང་བར་
བཤད་པས། སྦྱིར་སེམས་ཁམས་ཤིག་པའི་གནས་ལུགས་རྟོགས་པ་ལའང་གལ་ཆེ་བའི་གནས་སུ་འདུག་
པས་འདིར་ཁོ་བོས་རྩེ་ཟད་དཔུང་དེ་སྒྲོས་ཡོད།

«ཤིམ་ལྟ་གསལ་སྒྲོན་»ཀྱི་གཞུང་འདི་དེ་དགོངས་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་གལ་ཆེ་བ་གཞན་
ཡང་། སེམས་དབེན་གྱི་སྒྲུབས་སུ་སེམས་ཀྱི་གནས་ལུགས་རྒྱས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་པ་དང་། དེ་དང་ཚུལ་
མཚུངས་པ་ཞིག་«དགོངས་པ་སྒྲུབ་མེད་པའི་ཤིམ་པའི་ཟེན་གྱིས་»སྤང་བྱུང་བ་རྣམས་ལས་ཟབ་མོའི་སྒྲོས་
ཞིབ་ཏུ་བསྒྲུབ་དགོས་པའི་གནས་ཤིན་ཏུ་མང་བ་ཞིག་འདུག་ལ། གནས་གཞན་ཞིག་ནི་མར་ལུགས་ཀྱི་
འདུས་པའི་མན་ངག་ལུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་འཕགས་པ་ཡལ་སྤྱོད་ཀྱི་གཞུང་དང་ཇི་ལྟར་སྦྱར་བའི་ཚུལ་
དེ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་འཇམ་མགོན་སྤྱོད་པས་«ཤིམ་ལྟ་གསལ་སྒྲོན་»ཀྱི་གཞུང་དཔུང་ཞབས་
ཀྱན་ཏུ་སྒྲུབས་གང་བབས་ལ་མར་ལུགས་ཀྱི་ལུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གདམས་པ་རྣམས་དངོས་སུ་གསལ་བར་
མཛད་ཅིང་། ཉམས་ལེན་གྱི་གནས་མང་པོ་ཞིག་ལ་མར་ལུགས་ཀྱི་འདུས་པའི་མན་ངག་གི་ཁྲིད་ཡིག་ཁ་
ཐོར་བ་མང་པོ་ཞིག་གྱུང་བ་སྒྲིགས་ཏེ་ལག་ལེན་གྱི་ཤིམ་པར་སྦྱར་བའི་གཞུང་«ཤིམ་ལྟ་གདན་རྫོགས་ཀྱི་
ཁྲིད་ཡིག་»ལོགས་སུ་མཛད་པ་ད་ལྟ་གསུང་འབུམ་དུ་མཇུག་ཏུ་ཡོད་པ་ལྟར་ལགས་པས། «ཤིམ་ལྟ་གདན་
རྫོགས་ཀྱི་ཁྲིད་ཡིག་དེ་དང་། དེའི་དབྱར་བྱུང་བའི་དཔལ་རྣམས་པའི་གསུང་«ཤིམ་ལྟ་བསྐྱུས་པ་གསལ་བའི་
བསྐྱུས་དོན།» དེ་བཞིན་དུ་«ཤིམ་ལྟ་བསྐྱུས་པ་གསལ་བའི་ཟེན་གྱིས་»ཙམ་ཕྱོ་ཅན་བཅས་ལའང་རྒྱས་ལེགས་
པོར་ཆགས་པ་གལ་ཆེ་བར་མཐོང་བ་བཅས་སོ།།

འཇམ་མགོན་སྐྱེ་མའི་རྗེས་འཇུག་གི་སྒྲོབ་མའི་ཁྱོད་དུ་འང་འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་རིམ་ལྡེ་
 སྒྲོར་ལ་གཞུང་ཆེ་རྒྱུད་མཛད་པ་མང་དག་ཅིག་སྤྱད་པ་ལས་གྲགས་ཆེ་པ་ཁག་གཅིག་སྒྲོས་ན། དེ་ཡང་ཐོག་
 མར་མཁམས་གྲུབ་རྗེས་གསང་བ་འདུས་པའི་«རིམ་ལྡེ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཟིན་བྲིས་»དང་། «རྗེའི་ཞལ་གྱི་
 གདམས་པ་འགའ་ཤས་གསལ་སྒྲོན་དང་ཁྱིམ་གཉིས་སྒྱུར་ཏེ་བཤད་པ་»དང་། «དཔལ་གསང་བ་འདུས་
 པའི་རྗེས་རིམ་གྱི་མན་ངག་» དེ་བཞིན་དུ་རྗེ་ཙཱ་ཁ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ་དུ་བཞགས་པའི་ཞལ་ཤེས་
 ཀྱི་ཡིག་རྒྱུད་ཁག་ཅིག་བསྒྲིགས་པར་མཛད་ལ། བསོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་བསྟེན་བསྐྱོར་གསུམ་གྱི་མན་
 ངག་ཞལ་ཤེས་མཛད། དེ་རྗེས་མཁམས་གྲུབ་ཅོར་བཟང་རྒྱ་མཆོས་«རིམ་ལྡེ་དོན་ཡང་གསལ་སྒྲོན་མེ།»
 དུགས་པོ་ངག་དབང་གྲགས་པས་«རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་གསལ་བ།» བཅུ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་རྒྱུན་
 གྱིས་«རིམ་ལྡེ་རྣམ་བཤད་ཅོར་ལུང་བང་མཛོད་»དང་། «རྗེས་རིམ་རིམ་ལྡེ་གསལ་སྒྲོན་གྱི་སྟིང་པོ།»
 བཅུ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པས་«རྗེས་རིམ་ཐར་ལམ་སྒྲོན་མེ་མཁམས་པའི་ཡིག་འཕྲོག་» ཙོ་ལྷ་གྲགས་
 པ་བཤད་གྲུབ་གྱིས་རྗེས་རིམ་གྱི་ཁྱིམ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱིམ་ལྡེ་ལྟར་བཤད་པ་ངག་དབང་བཙུན་འབྲས་གྱིས་«རིམ་
 ལྡེ་དམར་ཁྱིམ་ཉམས་སུ་ལེན་རྒྱུ་ཁྱེད་པདེ་»དང་། «རྗེས་རིམ་དམར་ཁྱིམ་གྱི་སྒྲོན་འགོ་དངོས་གཞིའི་
 དམིགས་པ་དང་བཅས་པ་སྐྱེ་མའི་གསུང་རྒྱུན་བཀོད་པ་»དང་། «རྗེས་རིམ་ཉམས་སུ་ལེན་རྒྱུ་»བཅས།
 ལུང་ལྷོག་ངག་དབང་བྱམས་པས་«རིམ་ལྡེ་གདན་རྗེས་ཀྱི་སྟིང་པོ།» ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཆན་
 གྱིས་«རྗེས་རིམ་གྱི་ཁྱིམ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱིམ་ལྡེ་ལྟར་བཤད་པ་» གྲུབ་དབང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོས་རིམ་ལྡེ་ཁྱིམ་གྱི་ཁྱིམ་ལྡེ་
 རྗེས་རིམ་གྱི་ཉམས་སུ་ལེན། ཨ་ཧཱ་ཡོངས་འཛིན་གྱི་«གཞིའི་སྐུ་གསུམ་རྣམས་གཞག་» ངག་དབང་འཇམ་
 དཔལ་སྟོ་གོས་གྱིས་«རྗེས་རིམ་དཀའ་གནད་ཞལ་ཤེས་འགའ་ཞིག་» འཕྲོང་ཅེ་སྟོ་བཟང་རྒྱལ་ཁྱིམ་
 གྱིས་«གསང་འདུས་སྒྲོན་ལམ་གྱི་འབྲེལ་བ།» ཨ་ལུ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཆོས་རྗེས་རིམ་གྱི་ཁྱིམ་གྱི་ཁྱིམ་
 གྱིས་«རིམ་ལྡེ་གསལ་སྒྲོན་གྱི་གསུང་བཤད་ཟིན་ཐོ་»བཅས། རྗེས་རིམ་གྱི་མཁམས་གྲུབ་རྣམས་གྱིས་རིམ་
 ལྡེ་སྒྲོར་ལ་ཁྱིམ་གྱི་དང་བཤད་པ་ཟིན་བྲིས་སོགས་དུ་མ་ཞིག་མཛད་པ་གསུང་འབུམ་ཁག་གི་དཀར་
 ཆགས་ལས་མཁྱེན་དེས་ལྟར་ལགས།

དེ་དག་ལས་འདུས་པའི་རིམ་ལྡེ་བཤད་པའི་སྒྲོར་ལ་ནི། བཅུ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་རྒྱུན་གྱི་«རིམ་
 ལྡེ་རྣམ་བཤད་»དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་«རིམ་ལྡེ་»རྩ་ཆེན་དང་སྒྱུར་ནས་བཤད་པ་མཛད་པ་མ་ཟད།
 རྒྱུད་མང་པོར་རིམ་ལྡེ་གཞུང་དོན་བཀྲལ་པའི་རྒྱུད་རྗེ་ཙཱ་ཁ་ཆེན་པོའི་རིམ་པ་སོ་སོའི་འབྲེལ་བ་
 «རྗེས་བསྐྱེས་ཀྱི་རིམ་པའི་ཟིན་བྲིས་»དང་། «དགོངས་པ་སྐྱེན་མེད་པའི་རིམ་པའི་ཟིན་བྲིས་»སོགས་ཀྱིས་

བཅད་དང་སྒྲོམ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིན་དུ་བཀོད་དེ་བཀྲལ་འདུག་པ་སོགས་ཀྱིས། བཀ་ཆེན་གྱི་གཞུང་འདི་མཆོག་ཏུ་
གྱུར་པ་ཞིག་ཏུ་འདུག་ལ། དེ་བཞིན་དུ་བཀ་ཆེན་གྱི་«ཤིམ་ལྟ་ལྟོང་པོ་འང་»ཟེས་མའི་«ཤིམ་ལྟ་གསལ་སྒྲོན་»
»གྱི་གཞུང་ཡོངས་ཇོགས་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་བསྐྱེད་ཏེ་བསྐྱེད་པ་ལྟ་བུར་ཡོད་པས། «ཤིམ་ལྟ་གསལ་སྒྲོན་»ལ་ཐོས་
བསམ་བསྒྲོམ་གསུམ་མཛད་པ་རྣམས་ཐོག་མར་བཀ་ཆེན་གྱི་«ཤིམ་ལྟ་ལྟོང་པོ་»དེ་ཞིབ་དུ་བཀྲལ་གསུམ་བྱུང་ན་
དགེ་མཚན་གྱི་ཉ་ཏུ་ཆེ་བར་མཐོང་ངོ་།།

སྤྱིར་རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ལྟར་འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་ལམ་ཤིམ་པ་གཉིས་ལས་
བརྩམས་པའི་འཇམ་མགོན་སྤྱི་མའི་གསུང་རབ་རྣམས་ལ་ཐོས་བསམ་བསྒྲོམ་པར་འཇུག་པ་རྣམས་ཤིམ་པ་
ཇི་ལྟར་དུ་བཀྱི་བའི་ཐུག་སྒྲོལ་གྱི་ཉ་ཏུ་ལེགས་པ་ཞིག་མཁས་གྲུབ་རྗེས་«ཡིག་རྒྱུང་ཉེར་གཅིག་»ཏུ་གསུངས་
པ་འདིར་བཀོད་ན་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཕན་ཤིང་སྤྱི་མའི་ལུགས་ཀྱི་ལམ་སྤྱིའི་གོ་བ་ལེགས་པར་
ཆགས་པ་སྒྲོན་དུ་བཏང་ཅིང་། དེ་ལ་སྒྲོ་མཆོག་རྣམས་ཟེས་མ་ཉིད་ཀྱི་«སྤྱུགས་ཤིམ་ཆེན་མོ་»དང་། སྒྲོ་ཞན་
པས་མཁས་གྲུབ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་«རྒྱུད་ལྡེ་སྤྱི་རྣམ་»ལ་སྒྲོང་དགོས་པར་གསུངས་ལ། དེ་ནས་གསང་བ་
འདུས་པ་ཉིད་ལ་ནི་འདི་ལྟར།

དེས་འདུས་པའི་བསྐྱེད་ཤིམ་ལ་སྤྱི་མས་མཛད་པའི་རྣམ་གཞག་ཤིམ་པའི་ཁྲི་དང་། ཁོ་བོས་སྤྱིར་
བའི་བསྐྱེད་ཤིམ་གྱི་རྣམ་བཤད་རྒྱུས་པ་སོགས་ཞིབ་པར་ཉན་ཅིང་སྤྱངས་ནས་ཀྲུ་གྱི་གཞིམ་བསྐྱེད་ཤིམ་ལ་སྤྱིར་
གཞི་སྤྱོད་ཟེང་དང་། འབྲས་སུའི་ཆོས་མཐུན། ཇོགས་ཤིམ་གང་གི་སྤྱིན་ཟེང་དུ་གང་འཇུར་པ་སོགས་ཀྱི་གོ་བ་
ལེགས་པར་ཆགས་པ་ཞིག་བྱས། དེ་ནས་བསྐྱེད་ཤིམ་ལ་སེམས་འཛིན་ཚུལ་གོ་བ་ལེགས་པར་ཡོངས་པའི་བསྐྱེད་
ཤིམ་གྱི་ཁྲི་དང་། དེ་ནས་གང་ན་ཇོགས་ཀྱི་ཁྲི་སྤྱོད་ཆོས་སུ་མ་སོང་བར་ལེགས་པར་ཁྲིད་ནས་བསྒྲོམ་ཚུལ་རགས་
པ་ཤིས་ཤིང་བསྐྱེད་ཚུལ་གྱི་ཐུགས་མཐོང་ཡོད་པ། ཤིམ་ལྟ་སྤྱི་དང་སོ་སོའི་གོ་བ་རགས་པ་ལེགས་པར་ཆགས་པ་
ཞིག་ཁྲིད་ཀྱི་སྤྱངས་སུ་ཡོང་དགོས་པས། དེ་མ་བྱུང་བར་དུ་ཆོས་དང་ཟང་ཟིང་གི་འབྲེལ་བ་གཞན་པ་བྱུང་ཟད་ཀྱང་
མེད་པར་འབྱུར་ལ་བཏབ་ནས་ཁྲིད་དགོས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ལྟས་དབེན་གྱི་ཐ་མོ་སྒྲོམ་པ་དང་རྟོག་བཟླས་གཉིས་
ལ་དམིགས་པ་འདི་ལ་མ་མཐའ་རྒྱ་བཟེད་འཇམ་འཇམ་པ་ལ་འདུག་པ་ལ་འདུག་པ་ལ་འདུག་པ་ལ་འདུག་པ་ལ་འདུག་པ་
གཅིག་ཅུམ་ལ་འཇོག་པ་མཛད། དེ་ནས་མི་གཤིགས་པ་སྒྲོམ་པ་དང་། མི་ལམ་གྱི་སྒྲོང་རྣམས་འིང་བར་འཇོག་
གཞན་རྣམས་དུས་སྐབས་དང་སྒྲོང་། དེ་ལྟར་ཁྲིད་ཇོགས་ནས་ཤིམ་ལྟ་གསལ་སྒྲོན་གསུངས་པ་ཐུག་ལེན་ཡིན་
ཅིང་། མི་ཉན་ཁ་མེད་དུ་ཡོད་པས་ལེགས་པར་ཉན་ཅིང་། ཞིབ་དུ་ལྟ་བ་དང་སེམས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་འདུས་
པའི་ལམ་གྱི་གོ་བ་ལེགས་པར་ཆགས་པ་ཞིག་བྱ། དེ་ཡང་འདུས་པའི་བསྐྱེད་ཇོགས་ཀྱི་གོ་བ་ལེགས་པར་ཆགས་

ཞེས་སོགས་ཞིབ་ཅིང་གསལ་བར་གསུངས་པ་ནི་གནད་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་དོན་རྗེའི་གསུང་དུ་མངོན་ནོ།།

དེ་ལྟར་བོད་ཀྱི་གསུང་རབ་གྲགས་ཆེན་རྩི་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་གསུང་«རྫོགས་མིམ་མིམ་ལྟ་
གསལ་སྒྲོན་»འདི་བཞིན། དཔར་མ་མི་འདྲ་བ་རྣམས་ཕན་ཚུན་བསྐྱར་ཞིབ་དང་འབྲེལ་ཞུ་དག་གཙང་པེས་
ཀྱི་སྒྲེང་ནས་བོད་སྤང་འདི་ནང་དཔར་དུ་སྒྲུབ་སྐབས། སྒོན་གླེང་དོ་སྒྲོད་དང་འབྲེལ་གཞུང་འདིའི་རྒྱབ་སྐྱོར་
གི་རུལ་དུ་འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར་གྱི་གནད་འགའ་ཞིག་ལས་བརྩམས་པའི་འབྲེལ་གདམ་
ཞིག་ལུལ་བ་འདི་དང་། དང་དུས་ཀྱི་འདུས་པའི་རྣལ་འབྱོར་བ་དང་སྒོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཐུག་ཀ་པད་དགར་
འཆང་བ་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱེས་པའི་བརྩམ་པའི་ཆེན་པོའི་ཞལ་ལྟ་ནས་འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་དབང་བཞི་
རུལ་བཞིན་དུ་ལན་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་དུས་རབས་ཉི་ཤུ་པའི་ནང་གི་པ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུད་སྤེའི་སྒྲོལ་འཛོལ་
ཆེན་པོ་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་རྩི་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་དུང་ནས་ཀྱང་འདུས་པའི་དབང་བཞི་ལན་གཅིག་ཐོབ་
པའི་སྤྲེང་། ལས་རུང་གི་བསྐྱེད་པའང་ཁྱོལ་ཁུལ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པའང་ཡ་རྒྱལ་
མཆོག་སྐྱེས་པའི་བརྩམ་པའི་ཆེན་པོའི་ཞལ་ལྟ་ནས་འབྲེལ་བ་བཞི་སྒྲགས་ཀྱི་དགའ་ཁྱིད་དང་། འཇམ་མགོན་

གླ་མའི་ལེགས་པ་ཤད་«འུ་ལྟ་གསལ་སྒྲོན་»འདི་ཉིད་ཀྱི་ཟབ་ཁྲིད་ཀྱང་ལེགས་པར་ཐོབ་པའི་སྐལ་པ་
དང་ལུན་པ། གླུ་འུ་ལྟ་རམས་ཐུབ་བསྟན་སྒྲིབ་པས། གཙོ་བོར་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡིད་ལ་ལམ་འདིའི་ཟབ་
མའི་གནད་ནུས་དྲན་པ་གསོ་བའི་བརྗེད་ཐའི་རྩལ་དུ་དང་། རང་དང་སྐལ་པ་མཉམ་པའི་སྒོ་གསར་གཞན་
འགང་གསལ་ལའང་རྩང་ཟད་སྒྲིབ་ཀྱིད་སྒྲུལ་པའི་འཕྲོན་དང་བཅས། སྒྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷ་ཆོས་ལ། དད་གུས་
ཀྱི་སྒོས་ཁྲིས་པ་དགོལ།

ཕྱོད་གྲོང་དོ་ཕྱོད་གྱི་མཆན།

༡ རྩོད་གོ ༤༤༩ བཀའ། རྒྱུད་འབྲུམ། ཅ «འདུལ་པའི་རྒྱུད་ཕྱི་མ།» འོག ༡༤༧ བཟ

༡ «མཐའ་དཔྱད་ཅིན་ཆེན་ལྷ་ཡུ།» གཞུང་འབུམ། བོད། ༩ བོག ༦༡ བ།

3. བཤད་རྒྱུད་(རྟོག་ཐེངས་)ཏུ་གསལ་བ་འདུལ་བའི་རྒྱུད་རྒྱུས་པ་ཉི་ཤེས་ལྷོང་བ་གཅིག་དང་། བསྐྱེས་པ་ལྷོང་བ་རྒྱུད་བརྒྱུ་བ་ལེའུ་བཙོ་
བརྒྱུད་ཅན་བཅས་གཉིས་མཆོན་འདོན་མཛད་བཟུང་བ་ལྟར་ཤོ། །(མཐའ་དབྱིད་ཡི་ཆེན་ལྷ་ལུ) འོག་ 10 བ་1 དང་། མཆོན་ལྷོན་
དེལ། འོག་ 10 བ་གསལ་འདུལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷོང་ཡི་མ་ཤོད་བསྐྱེས་འོག་ཕ་ལྷོན་གྱི་གསལ་འདུལ་བཤད་ཐབས་སྟེ། བཙོ་མ་ལྷོན་འདས་
གྱིས་རི་ལྟར་གསུངས་རྒྱུ་ལ་དང་། དེ་ནས་རྒྱ་གར་ཏུ་ལྷོང་རྒྱུ་ལ་དང་། དེ་ནས་ཤོད་ཏུ་རི་ལྟར་ལྷོང་རྒྱུ་བཅས་ས་བཅད་གསུམ་གྱིས་
བསྐྱེད་པ་ཞིག་ལྟར་། ཕ་ལྷོན་ཡི་ཆེན་ལྷ་བ་གྱི་གསུང་འཕུལ། བོད་ 1 བ་གསལ་འདུལ་བཤད་ཐབས། འོག་ 10 བ་34

༤ «མཐའ་དཔྱོད་རིན་ཆེན་ལྷ་ལ།» གསུང་འབུམ། བོད། ༩ བོག ༣༡ བཅ

༥ «འཇིག་ལྷན་གསལ་སྒྲོན།» དབ་འདིའི་ཤོག ༢༡ མཚོ་སྒྲོན་དབ། ཤོག ༣༥༦

༤ «མཐའ་དཔྱད་ཅིག་ཆེན་ལྷན་གྱི།» ༣༩ བ༥ དང་། མཆོ་སྒྲོན་དེ་ལ། ཤོག་ ༤༦༠།

ཨ ལྷ་མོ་པའི་སྐུ་ཁྱེད་པག་པ། གཞུང་ལུ་པོད། ཅ མོ་མ ༦ པ། མཚོ་ལྷོ་པོད། མོ་མ ༡༧

༡ གྲུབ་ཆེན་ས་ར་ཏུ་བྱོན་ཏུ་ས་ལ་ད་ལྟ་ཡང་ཡོ་རྒྱུ་སྒྲུབ་ཅུ་མཚན་ནས་གཏན་འབེབས་བྱས་པའི་མཐའ་ཆོད་པའི་བཤད་པ་མེད་མོད། དེར་
 གི་ཡོ་རྒྱུ་སྒྲུབ་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་«རྩོད»མཛོད་མཛོད་པའི་ས་ར་ཏུ་ནི་བྱེ་ཡོད་ཏུ་ས་རབས་བརྒྱུ་བཟུང་བཟུག་ཅིག་པའི་སྙོད་ཅམ་ལ་
 འཛོག་པས། ལྷ་ལོ་པའི་སྙོད་ཅམ་ལ་ལེབས་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཏུ་རྒྱལ་པོ་ཨོ་ལྷ་ཏུ་ལྷུ་མ་ལག་སྒྲི་དང་བཅས་པ་ཏུ་ས་རབས་དགུ་པ་
 ཡས་མས་དང་། རྒྱུ་ལྷ་ཏུ་ས་རབས་བརྒྱད་པ་ཡས་མས་སུ་འཛོག་པ་མོག་སལ་བ་རྟག་ན། ས་ར་ཏུ་འི་སྒྲོ་བ་དམར་ལྷུ་ར་པའི་
 འཕགས་པ་ལྟ་སྒྲུབ་ཀྱི་«ཕ་ཤེད»མོག་ས་ལེགས་མོག་ས་མཛོད་པ་པའི་དབུ་མའི་སྒྲོ་བ་དམར་པོ་དེ་ར་འཛོག་དག་ལ་སྟེ། ལྷལ་པ་

གཉིས་པར་གྲགས་པའི་དབུ་མ་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་སྒྲུབ་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་སྒྲུབ་པའི་དབུ་མ་ཉེ་ཕྱི་ལོའི་དབུ་མ་པར་གཉིས་པར་བྱོན་པ་ཡོངས་
སྒྲུབ་གཉིས་པའི་སྒྲུབ་པ་ལ་ཚུད་པ་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་«སྒྲོབ་པ་སྒྲུབ་»མཛད་པའི་འཕགས་པ་ལྷ་འདྲུམ་པར་གྲུབ་པའི་ཆ་ནས་«བཞི་
བརྒྱུ་པ་»མཛད་པའི་དབུ་མ་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་དེར་འཛིན་དཀར་པ་མཛད་པ།

༩ ལྷ་ཆེན་ཚུལ་ཁྲིམས་འཛིན་ཆེན་གྱིས་«བསྟན་འཕྲུལ་དཀར་ཆགས་»སྟེ། དེལ། ཤོག ༥༧ ༡ གསར་བ་གྲུབ་པ་གྲུབ་ཐོབ་པའི་བ་ཆེན་
པོས་མཛད་པ་དང་། ༢ ཐབས་དང་ཤེས་པ་བརྒྱུ་པར་གཏན་ལ་དབབ་པ་གྲུབ་པ་སྒྲོབ་དཔོན་ལན་ལག་མེད་པའི་རྩིས་མཛད་པ།
༣ རྒྱལ་པོ་ཡི་ཆུ་ལྷ་ཉིས་མཛད་པའི་ཡེ་ཤེས་གྲུབ་པ། ༤ ལྷ་མ་ལག་སྒྲིམ་མཛད་པའི་གཉིས་སྒྲུབ་མེད་པར་གྲུབ་པའི་སྒྲུབ་ཐབས། ༥
ལྷ་མ་གྱི་སྒྲོབ་མ་སྒྲོབ་དཔོན་སྟེག་པའི་རྩིས་མཛད་པའི་དངོས་པོ་གསལ་པར་གྲུབ་པ། ༦ དེའི་སྒྲོབ་མ་དུ་རིག་པས་མཛད་པའི་
གསར་བའི་གསར་བ་ཆེན་པོ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་མཛད་པ། ༧ དེའི་སྒྲོབ་མ་རྣམས་འབྱོར་མ་ཅོད་ཉིས་མཛད་པ་དངོས་པོ་གསལ་པའི་རྩིས་སྒྲུབ་
འགོ་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྲུབ་པ་དང་། ༨ རྩིས་ཉེ་ཅུ་གསལ་མཛད་པའི་ལྷ་ཆེན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་བཅས་ལ་གྲུབ་པ་ལྟེ་བརྒྱུད་ཅེས་གྲགས་པོ། ཞེས་
བཞོད། གྲུབ་པ་ལྟེ་བརྒྱུད་དུ་བཅི་པའི་ཆེ་ལྷ་ཆེན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ལྟེ་བརྒྱུད་དུ་གསལ་པར་སྟངས་ལྟེ། རྩིས་དུ་རྒྱ་རྒྱ་ཐའི་«རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་»
དུ་འདྲུབ་པ་ལྟེ་བརྒྱུད་ཞེས་སྒྲོས་ལ། ལྷ་ཆེན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ལྟེ་བརྒྱུད་པ་ལས་ཤེས་ལྷ་སྒྲུབ་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ཆོས་འབྱུང་། དེལ།
ཤོག ༣༥༥

༡༠ «མཐའ་དབྱེད་རིན་ཆེན་སྒྲུག།» གསུང་འབུམ། ༣ ཤོག ༣༧ བ༡ དང་། མཆོ་སྒྲོན་དེལ། ཤོག ༥༧

༡༡ རྒྱ་པའི་«སྒྲོན་གསལ་»འདི་ལ་ཡོ་ཆེན་རིན་ཆེན་བཟང་པོའི་འབྲུར་དང་། འགོས་ལོ་རྩེ་བ། བཙམ་བ། ཆག་ལོ་རྩེ་བ་སོགས་སོ་སོའི་
འབྲུར་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་རྣམས་རྩིས་ཅོད་ཁ་བ་ཆེན་པོས་ཞིབ་དུ་མཛལ་ནས་དེ་དག་ལན་ཆུན་བསྟར་ཉེ་འབྲེལ་པའི་དགོངས་དོན་གཏན་
ལ་པབ་པར་མཛད་མོད། ད་ལྟ་བསྟན་འབྲུར་དུ་མཛལ་དུ་ཡོད་པའི་«སྒྲོན་གསལ་»ནི་ཡོ་ཆེན་གྱི་འབྲུར་ལ་འགོས་ལོ་ཆེན་པོས་ལུ་
དག་གིས་གཏན་འཁེབས་གནང་བ་དེ་ཡིན་ལ། ཡོ་རྩེ་བ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་འབྲུར་དེར་པལ་ཆེར་དཔེ་མཛལ་དུ་མེད་པར་མཛོན།

༡༢ རྒྱུད་འབྲེལ་འདི་སྒྲོན་ཆོས་འབྱུང་དུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡིན་ཤིག་མཛད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ལེའུ་བཙོ་བརྒྱུད་པ་རྒྱུད་ཕྱི་མའི་འབྲེལ་པ་ཞིག་གྱུར་
བཅི་བ་སོགས་གསར་འདུས་ཀྱི་སྒྲོན་ལ་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་གཞུང་བརྒྱུད་དངས། «སྒྲོན་ཆོས་འབྱུང་།» དེལ། ཤོག ༣༧༤

༡༣ «འཛིན་ལྷ་གསལ་སྒྲོན།» དེལ་འདིའི་ཤོག ༣༠ དང་། མཆོ་སྒྲོན་དེལ། ༣༧༣ «མཐའ་དབྱེད་རིན་ཆེན་སྒྲུག་»ཡང་གཞུང་འདི་
རྣམས་ལ་དབྱེད་པ་རགས་བསྟན་ཤིག་བྱུང་། གསུང་འབུམ་པོད། ༣ ཤོག ༣༧ བ༣ དང་། མཆོ་སྒྲོན་དེལ། ཤོག ༥༧

༡༤ རྩི་དགེ ༡༧༧༧ བསྟན་འབྲུར། རྒྱུད་འབྲེལ། པོད། ༥ པར་བཞུགས་པའི་«གསར་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲོན་མའི་རྒྱ་ཆེར་འབྲེལ་པ་»སྟན་
གསལ་བཟང་པོས་མཛད་པ། ཞེས་པ་དེ་ཡིན་ལ། སྒྲི་ཉིས་བསྟར་བ་ཞིག་ལ། འཇུག་བྱུང་དུ། “ཀྱུན་ཏུ་བཟང་པོ་ན་མ་མའི་སྒྲིང་པོ་
སྟན་གསལ་བཟང་པོ་རྩེ་རྩེ་ཡེ་ཤེས་དངོས་གྲུབ་ཅན་བཤད་པ་རྣམས་མཚན་གྱི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ།” ཞེས་བྱུང་བ་ཞིག་ཡོད་ཚུལ་
«འཛིན་ལྷ་གསལ་སྒྲོན།»འདིར་གསུངས་ཤིང་། སྒྲི་ཉི་ཅི་རྩེ་རྩེ་པ་དང་ཡེ་ཤེས་སྒྲིང་པོ་གཉིས་ཀའི་སྒྲོབ་མ་ཡིན་པས་སྒྲི་ཉི་ལགའུང་
འདིའི་མཛད་པོ་སྒྲུ་ཡིན་ཐུགས་རྒྱས་ཤེས་པར་ཡོད་དགོས།

༡༥ གཞུང་འདི་བསྟན་འབྲུར། རྒྱུད་འབྲེལ། པོད། ༩ བར་བཞུགས་ཤིང་། རྩིས་ཅོད་ཁ་བའི་གསུང་འབུམ་དུ་འདིའི་བསྟན་དོན་དང་ཐེན་
ཤིས་རྩོམ་འཕྲོ་མ་བཅས་བཞུགས།

༡༦ «འཛིན་ལྷ་གསལ་སྒྲོན།» དེལ་འདིའི་ཤོག ༡༩ དང་། མཆོ་སྒྲོན་དེལ། ཤོག ༣༥༣

- ༡༧ «དཔེ་ཐེང་སྒྲོན་པོ།» དེའ། སྒྲིང་ཆ། ཤོག ༤༩༧ འགོ་སྐོར་ལོ་ཤིང་ཐེང་སྒྲོན་ཏུ་འགྲེལ་བ་སྐྱུ་མ་དེ་དག་གང་ཡང་མཚན་འདོན་མ་མཛད་
 བས་སུ་ལེ་ཡིན་མེད་སོགས་ཤེས་དག་ལ། བྱིས་སུ་དཔེ་རྒྱུད་གི་ཁྲིད་ནས་རེ་གཉིས་རྟེན་པ་འད་མིད།
- ༡༨ «རིམ་ལྔ་གདན་རྫོགས་ཀྱི་དམར་ཁྲིད།» གསུང་འབུམ། པོད། ༩ ཤོག ༩༠༩ དང་། མཚོ་སྒྲོན་དེའ། ཤོག ༤༩༩
- ༡༩ «མཐའ་དབྱེད་རིན་ཆེན་ལྷ་གྲུ་» ཤོག ༤༡ ༣༥ དང་། མཚོ་སྒྲོན་དེའ། ༥༥ «དཔེ་སྒྲོན་»ཏུ་རྫོགས་ཀྱི་རྒྱ་བལ་གྱི་སྒྲུ་མ་གཙོ་
 ཁག་བརྩེ་སྒྲུ་ལ་བྱང་མི་འདྲ་བ་ཞིག་ལྟར།
- ༢༠ འགོ་སྐོར་ལོ་ཤིང་སྒྲོང་སྒྲོན་ཆེན་མོ་ལོ་ཤིང་སྒྲོན་དཀོན་པ་ཡིད་པམ་གྱི་གནས་སུ་ལགས་མོད། གཞུང་འདི་རང་ཅག་ཁ་བ་ཅན་པ་ཡོངས་
 གྱི་གཙུག་ཅོར་ཏུ་བརྩིས་ཏེ་བདག་གཙུག་ཤེས་པར་གལ་ཆེ་བར་མཛོད།
- ༢༡ ཁྲིད་ཡིག་འདི་གསུང་འབུམ་པོད་ ༩ པར་བཞུགས། གཞུང་འདི་རིམ་ལྔ་ལོ་ཤིང་ཐེང་སྒྲོན་གཞི་རྒྱུ་མཚན་ལོ་ཤིང་ཐེང་སྒྲོན་གསལ་བར་
 སྒྲོན་པའི་ལེགས་བཤད་ཅིག་ཏུ་འདུག་ལ། མཇུག་ཏུ་དམར་ཁྲིད་དེ་ཉིད་ཡི་གེར་བཏབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱི་རིམ་དང་བཅས་པ་འདྲ་
 བཞོན་སྤང་། ལྷོ་སྒྲོན་གྱི་རིམ་གཉིས་བརྒྱད་འདེབས་དང་། རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་བརྒྱུད་འདེབས་གཉིས་སུ་བརྟག་ན། རིམ་ལྔ་ལོ་ཤིང་ཐེང་སྒྲོན་
 ལ་གཙོ་བོར་མར་ལུགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་དང་། རྒྱུད་འགྲེལ་གྱི་བཤད་པ་ལ་འགོ་སྐོར་ལུགས་མཛད་པར་མཛོད། དཔལ་ལྷན་ས་སྒྲུ་པའི་
 རྒྱུགས་ལ་ས་པའི་གྱིས་འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་མན་ངག་གསལ་བ་«སྒྲོམ་གསུམ་རབ་དབྱེད་»འཇུག་བྱང་ཏུ་བོན་མོད། འདུས་
 པའི་རྒྱུད་དང་རིམ་ལྔ་ལོ་ཤིང་ཐེང་སྒྲོན་པའི་བར་མི་སྤང་།
- ༢༢ «དཔེ་ཐེང་སྒྲོན་པོ།» དེའ། སྒྲིང་ཆ། ཤོག ༤༤༤
- ༢༣ «མཐའ་དབྱེད་རིན་ཆེན་ལྷ་གྲུ་» ༣ ཤོག ༤༡ ༣༩ དང་། མཚོ་སྒྲོན་དེའ། ཤོག ༥༥
- ༢༤ དེང་གསེར་སྤྲིངས་པའི་གཞུང་དེ་རྒྱུ་མཚན་ཅམ་ལས་དཔེ་དངོས་མཛུ་ཏུ་མེད་ཅིང་། རིམ་གྱིས་དཔེ་རྒྱུད་གི་ཁྲིད་ནས་རྟེན་པ་
 བྱུང་ཆོག་ཙམ་ཉར་བྱ་དགོས་པ་གལ་ཆེ་བར་མཛོད། རྫོང་ཁ་བ་ཅན་པ་མེད་པོས་ཀྱི་གསེར་སྤྲིངས་པའི་ཁྲིད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཁ་ཐོར་བ་མང་པོ་
 ཞིག་མཛུ་པར་སྤང་།
- ༢༥ «དཔེ་ཐེང་སྒྲོན་པོ།» དེའ། སྒྲིང་ཆ། ཤོག ༥༡༠
- ༢༦ གསུང་འབུམ་ལོ་ཤིང་ཐེང་སྒྲོན་ལུགས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་གྱི་དོ་སྒྲོན་སྤྲིང་དོན་ཞིག་རྫོང་ཁ་བ་ཅན་པོའི་ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོར་བྱང་།
 «ཐུགས་རིམ་ཆེན་མོ།» དེའ། ཤོག ༥༤༤
- ༢༧ «རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན།» དེའ་འདི་ཤི་ཤོག ༣༤༩
- ༢༨ ལྷ་རོ་པའི་«རིམ་ལྔ་བསྐྱུས་གསལ་པ་»འདི་ལ་རྫོན་ར་རྫོན་པའི་རྒྱུ་ཞིག་ཀྱང་བཞུགས་ལ། རྒྱུར་རྫོན་པའི་མཐུ་མཚོག་འདིས་
 འདུས་པའི་སྒྲོར་ལ། རིམ་ལྔ་ལོ་ཤིང་ཐེང་སྒྲོན་«རྫོང་ཁ་བ་ཅན་པོའི་དགོངས་པ་»ཞེས་པའི་ཆེ་ཅམ་ཞིག་དང་། «འཕགས་སྒྲོར་གྱི་
 ལམ་རིམ་ལྔ་འགོ་སྐོར་ལུགས་ཀྱི་ཁྲིད་ཡིག་རྒྱུད་དོན་གསལ་པ།» «རིམ་ལྔ་ལོ་ཤིང་ཐེང་སྒྲོན་མར་པའི་དགོངས་པ་རི་ལྷ་རྒྱུ་» «ཡེ་ཤེས་
 ཞབས་ལུགས་ཀྱི་མན་ངག་ཟབ་གསལ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཁྲིད་ཡིག་སོར་བསམ་ཐོག་མར་བསྟན་པ་»དང་། «ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་ཀྱི་
 དཀྱིལ་ཆོག» གསུང་འབུམ་པའི་སྒྲུབ་སྐབས་དང་། སྒྲུབ་དཀྱིལ་བཅས་བརྩམས་པས། མར་འགོ་སྐོར་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ཀྱི་
 འདུས་པའི་མན་ངག་གི་སྒྲོར་ལ་གཞུང་མཛད་སྤང་། དེ་བཞིན་ཏུ་འབྲུག་པ་བཟུང་དགར་པོས་«གསུང་འབུམ་པའི་རྒྱུད་»ཞེས་བྱ་བ་
 མར་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཤད་པ་དང་། «གསུང་འབུམ་ཆོག་འཕགས་པའི་ཞལ་ལུང་»བྱ་བ་མཛད་པ་སོགས་བྱུང་མོད།

དཔལ་སྐྱེད་པའི་རིང་ལུགས་ལ་སྒྲུབ་པའི་ཀྱུང་བཟླ་པ་གཉིས་པ་གཙོ་བོར་མཛད་པ་དང་འདྲ་བར། རྗེ་མར་པའི་རྗེས་འཇུག་
མཉམ་མེད་བཀའ་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་ལ་སྒྲིབ་སྒྲུབ་ཀྱི་མ་རྒྱུད་འཁོར་ལོ་ཐོས་པ་གཙོ་བོར་མཛད་སྤོང་མཆོག་ལ་མཆོག་པར་མངོན།

- ༡༧ «མཐའ་དབྱེད་འཛེག་ཐུགས།» ཅ ཤོག ༡༥༠ བ༥ དང་། མཚོ་ཐོན་དེའ། ཤོག ༡༡༡
- ༡༨ ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་འཇུག་ལ་དག་ཐེར་ཞིབ་མོར་མཛད་དེ་གཏན་ལ་ཐབ་པ་འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་གསུང་འཕུམ་པོད་ ཅ བར་བཞུགས།
- ༡༩ གཞན་ཡང་འདུས་པའི་སྐོར་ལ། དཔེར་ན་«གསང་འདུས་འཇམ་དཔལ་དོ་རྗེའི་སྤྱབ་ཐབས་»དང་། «དོར་སེམས་མཉེས་པའི་ཚོ་
གའི་དག་འདོན་གྱི་རིམ་པ།» «རབ་གནས་བྱ་ཚུལ་»སོགས་གཞུང་རྒྱུ་ཡི་གས་ཀྱི་མང་ཙམ་ཞིག་འཇམ་མགོན་སྤྱ་མའི་གསུང་
འཕུམ་དུ་བཞུགས།
- ༢༠ «རིམ་ལྗེ་གདན་རྗེ་གསུའི་དམར་ཁྱིད།» གསུང་འཕུམ། ༡ ཤོག ༥༢ བ༡ དང་། མཚོ་ཐོན་དེའ། ཤོག ༤༤
- ༢༡ «དོ་རྗེ་བརྒྱས་པའི་རིམ་པའི་ཐོན་ཕྱིས།» གསུང་འཕུམ། ༨ ཤོག ༢༡ བ༡ དང་། མཚོ་ཐོན་དེའ། ཤོག ༡༢༢
- ༢༢ རྗེ་དགེ ༡༩༩༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི «རིམ་ལྗེ་བསྐྱས་པ་གསལ་བ།» ཤོག ༡༡༩ བ༥
- ༢༣ «དོ་རྗེ་བརྒྱས་པའི་རིམ་པའི་ཐོན་ཕྱིས།» གསུང་འཕུམ། ༨ ཤོག ༢༢ བ༡ དང་། མཚོ་ཐོན་དེའ། ཤོག ༡༣༥ «རིམ་ལྗེ་གསལ་
སྐོན་»ཀྱི་གཞུང་འདིར་ཡང་རྒྱུད་དཔུ་མར་འཇུག་པའི་ཐབས་མི་འདྲ་བ་རྒྱུད་ལས་གསུངས་ཚུལ་གོང་དུ་དངས་པ་དང་ཚུལ་མཚུངས་པ་
ཞིག་གསུངས། དེ་བའདིའི་ཤོག ༡༢ དང་། མཚོ་ཐོན་དེའ། ཤོག ༤༠༡
- ༢༤ «དོ་རྗེ་བརྒྱས་པའི་རིམ་པའི་ཐོན་ཕྱིས།» གསུང་འཕུམ། ༨ ཤོག ༢༠ བ༡ དང་། མཚོ་ཐོན་དེའ། ཤོག ༡༤
- ༢༥ རྒྱུད་གཞིའི་ཡི་གེ་བཞི་བཅུ་གཉིས་པ་འབྲུག་གསལ་ཞིང་བསྐྱས་པ་ཞིག་ཨ་ཁུ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོའི་གསུང་འཕུམ་པོད་ཁ་པར་བཞུགས་པ་
ལ་གཟིགས། ཡི་གེ་བཞི་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུད་གཞིར་བྱུང་བ། ཨེ་མི་མ་ཡུ་ཤུ་རྟ། ཨེ་གསྐྱོན་སམ་ཡེ། ལྷ་ག་སྐྱ་ན།
སམ་ཏ་སྐྱ་གཏ། ཀྲ་ཡ་སྐྱ་ཏ་ཏ། རྩི་དཔ་བརྩོ་ཡོ། རྩི་ལྷ་གཏ། བི་རྩ་རྩ་ རྩམས་ཡིན་ལ། དེ་རྩམས་ལ་བཤད་རྒྱུ་དོར་ཐེང་
དུ་ཡི་གེ་བསྐྱན་ཏེ་སྐྱས་དོན་གྱི་བཤད་པ་མཛད་པས་རྒྱུད་གཞི་སྐྱས་པ་ཤད་ཀྱི་ཡི་གེ་བཞི་བཅུ་ཞེས་གསུངས།
- ༢༦ «རྩམ་པའི་ཞུས་ཀྱི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ།» མཚོ་ཐོན་དེའ། ཤོག ༡༠
- ༢༧ དེ་བའདིའི་ཤོག ༤༤ དང་། མཚོ་ཐོན་དེའ། ཤོག ༡༢༩ བས་ ༡༢༩ བར། བདེ་སྟོང་སྟོང་རྒྱུ་ཚུལ་སྐོར་ལ་བཤད་པ་འདིར་བྱུང་བ་
དང་གིན་ཏུ་འདྲ་བ་དཔེར་ན་ཆོག་སྟོང་མང་པོ་ཞིག་གཅིག་པ་རང་ཡིན་པ་ཞིག་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་«བདེ་མཆོག་གི་རྗེ་གས་
རིམ་དངོས་གྲུབ་སྟེ་མར་»(གསུང་འཕུམ། པོད། ༩ ཤོག ༡༧ བ༥ བས་དང་། མཚོ་ཐོན་དེའ། ཤོག ༡༤༩ བས།) ཡང་བྱུང་བས།
འདིའི་ཐད་ཀྱི་གསུང་རྩམས་གིན་ཏུ་གཅིགས་ཆེ་བར་བྱ་དགོས་པར་མཛོང་།
- ༢༨ དེ་བའདིའི་ཤོག ༡༤༠ དང་། མཚོ་ཐོན་དེའ། ཤོག ༤༠༡
- ༢༩ དེ་བའདིའི་ཤོག ༡༡༥ དང་། མཚོ་ཐོན་དེའ། ཤོག ༤༠༡
- ༣༠ གསུང་འཕུམ། ༩ «ཡིག་རྒྱུད་ཉེར་གཅིག་» གསུང་འཕུམ། ༩ ཤོག ༤ བ༡ དང་། མཚོ་ཐོན་དེའ། ཤོག ༡༡
- ༣༡ གསུང་འཕུམ། ༩ «ཡིག་རྒྱུད་ཉེར་གཅིག་» གསུང་འཕུམ། ༩ ཤོག ༡༢ བ༡ དང་། མཚོ་ཐོན་དེའ། ཤོག ༢༢ འདུས་པའི་སྐོར་
ལ་མཁས་གྲུ་བ་རྗེས་བཤད་སྤྱད་གཉིས་ཀའི་སྐོན་པས་རྗེ་སྤྱ་མའི་ཞལ་ཤེས་ཀྱི་མན་དག་རྩམས་ཀྱི་བདག་པོར་རྒྱུ་ར་པ་ལ་བཟླ་ན།
ཐོན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་སྤྱད་པ་རྩམས་མཁས་གྲུ་བ་རིན་པོ་ཆེར་ནང་ཐུགས་ཀྱི་སྤྱས་གཅིག་ཅེས་མཚན་གསོལ་བ་དེ་ལ་གོ་རྒྱུ་ཆེ་བར་མཛོང་།

འདུས་པའི་སྐྱོར་ལ་མཁས་གྲུབ་ཆེས་ཆེ་བའི་ཞལ་གསལ་མན་རྒྱལ་རྒྱལ་གཏན་འབེབས་མཛད་པ་དང་ཆའདྲ་བར། མ་རྒྱུད་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་གི་སྐྱོར་ལ་རྒྱལ་ཆབ་ཆེས་ཆེའི་གསུང་གནད་ཆེ་བ་དག་བསྐྱས་པ་དཔེར་ན་བདེ་མཆོག་གི་ཇོགས་ཤིམ་དཔྱིད་ཐིག་ལྟ་བུ་བཞུགས་སོ།།

༤༤ བཙེ་ཚུལ་འདི་གཉིས་ཀ་ཡིག་རྒྱུད་ཉེར་གཅིག་གི་གཞུང་རང་ཉིད་ཀྱི་མཇུག་ཙམ་དུ་བྱུང་། གསུང་འབུམ། ༩ «ཡིག་རྒྱུད་ཉེར་གཅིག་གསུང་འབུམ། ༩ འོག ༡༤ བལ ༥༤ དང་། མཆོ་ཟླ་ན་དེབ། འོག ༡༥༥ དེ་ཡང་«ཡིག་རྒྱུད་ཉེར་གཅིག་»ཏུ་གྲགས་པ་དང་། ཡང་གསུང་འབུམ་པོད་དེ་ཉིད་དུ་བཞུགས་པ། «དཔལ་གསལ་བ་འདུས་པའི་མན་ཡིག་རྒྱུད་གི་སྐྱོར་རྣམས་»ཉེ་བཞག་ཉིས་ཀྱི་དང་། ཡིག་རྒྱུད་མང་པོ་ཞིག་ལ་ཆེར་གཅིག་པ་ལྟ་བུར་འདུག་ཅིང་། ཡིག་རྒྱུད་འགའ་གསལ་གི་གཉི་ཆེའི་གསུང་འབུམ་པོད་ ༩ བར་བཞུགས་པའི་«ཞལ་གསལ་གནད་ཀྱི་ཐེམ་ཡིག་»ནང་བྱུང་བ་དང་ཡང་གཅིག་པས། དེ་གསུམ་པན་རྒྱུད་ཞིབ་མོར་བསྐྱར་ཏེ་དབྱེད་དགོས་པ་ལྟ་བུར་འདུག་མོད། སལ་ཆེར་གསུང་འབུམ་བསྐྱིགས་པའི་སྐབས་སུ་ཞལ་གསལ་ཕྱོགས་བརྒྱུ་མི་འདྲ་བ་ལག་གསུམ་ལྟ་བུ་ཞིག་བཞུགས་པ་རྣམས་སོ་སོར་རང་བབས་སུ་བཞག་སྟེ་གསུང་འབུམ་དུ་བཅུག་པར་མངོན།

༤༥ «རྩོ་ཆེ་བསྐྱས་པའི་ཤིམ་པའི་ཟེན་བྲིས།» གསུང་འབུམ། ༨ འོག ༩༥ བལ ༥༥ དང་། མཆོ་ཟླ་ན་དེབ། འོག ༡༥༥
༤༦ «རྩོ་ཆེ་བསྐྱས་པའི་ཤིམ་པའི་ཟེན་བྲིས།» གསུང་འབུམ། ༨ འོག ༩༥ བལ ༥༥ དང་། མཆོ་ཟླ་ན་དེབ། འོག ༡༡༤ ཆེའི་གསུང་འབུམ་པོད། ༩ བར་མན་རྒྱལ་སྟེ་མའི་ཟེན་བྲིས་གི་གྲུང་བཞུགས།

༤༧ «རྩོ་ཆེ་བསྐྱས་པའི་ཤིམ་པའི་ཟེན་བྲིས།» གསུང་འབུམ། ༨ འོག ༩༥ བལ ༥༥ དང་། མཆོ་ཟླ་ན་དེབ། འོག ༡༥༥
༤༨ དེབ་འདིའི་འོག ༡༥༥ དང་། མཆོ་ཟླ་ན་དེབ། འོག ༤༤༠ ཅུ་རྒྱུད་ཐིག་ལའི་རྣམ་གཞག་སྟེང་དོན་རྒྱུད་དང་འགྲེལ་པ་ཆེ་ལག་གི་ཁུངས་དང་བཅས་པ་པ་ཞིག་«སྐགས་ཤིམ་ཆེན་མོའི་»ལེའུ་བཅུ་བཞི་པའི་སྟོན་དུ་བྱུང་ལ། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུས་བསྐྱས་འཆོམས་པ་ཞིག་པར་ཆེན་བསོད་ནམས་གཞགས་པའི་ཇོགས་ཤིམ་«མཁས་པའི་ཡིད་འཕྲོག་»ཏུ་བྱུང་ལ། གཞི་དངོས་པོའི་གནས་ཚུལ་གྱི་ཁོངས་སུ་ཆབས་གཅིག་ཏུ་གོ་བདེ་བར་སྟོན་པ་ཞིག་ལྟར་གྲུབ་པ་ཆེ་ཏའི་«སྐགས་ཀྱིས་ལམ།» འོག ༡༤༤ བལ ༥༥ བལ ༥༥ བར་དུ་བྱུང་།

༤༩ «སྐ་ལྟའའི་རྒྱུད་»ཀྱི་ལུང་འདི་«རྩོར་བསྐྱས་ཀྱི་ཤིམ་པའི་ཟེན་བྲིས་»སྐད་དང་། ཆེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ། པོད། ༨༡ འོག ༥༥ བལ ༥༥ དང་། མཆོ་ཟླ་ན་དེབ། འོག ༡༥༥

༥༠ «བདག་ཕྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་ཤིམ་པའི་ཟེན་བྲིས།» གསུང་འབུམ། ༨ འོག ༥ བལ ༥ བར་དང་། མཆོ་ཟླ་ན་དེབ། འོག ༥༥༥ བལ ༥༥༥ བར།

༥༡ «བདག་ཕྱིན་རྒྱབས་ཀྱི་ཤིམ་པའི་ཟེན་བྲིས།» གསུང་འབུམ། ༨ འོག ༥ བལ ༥༥ དང་། མཆོ་ཟླ་ན་དེབ། འོག ༥༥༥
༥༢ «སྟོན་འཇུག་»ཏུ། «གང་ལ་སེམས་ཀྱི་དམ་པ་འེན་པོ་ཆེ། སྐྱེས་པ་དེ་ཡི་སྐྱེ་ལ་བྱུག་འཆོལ་ལོ། གང་ལ་གནོད་པ་བྱས་ཀྱང་བདེ་འབྲེལ་བ། ཁད་པའི་འབྱུང་གནས་དེ་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི།»ཞེས་བྱུང་།

༥༣ «ཤིམ་ལྟགས་ལྟོན།» དེབ། འོག ༥༥༥ «མཐའ་དབྱེད་འེན་ཆེན་ལྟུག་» གསུང་འབུམ། ༩ འོག ༥༥ བལ ༥༥ དང་། མཆོ་ཟླ་ན་དེབ། འོག ༥༥༥

༥༤ «ཤིམ་ལྟགས་ལྟོན།» དེབ། འོག མཆོ་ཟླ་ན་དེབ། འོག ༥༥༥

- ༥༥ འདིར་རང་བཞིན་བརྒྱུད་ཅུའི་ཀླུ་རྟོག་གི་རྣམ་གྲངས་དང་ངོ་བོ་ནི་གཙོ་བོ་«འཛིན་ལྷ་གསལ་མཐོན་»དང་། དེ་བཞིན་དུ་«དགོངས་པ་
སྒྲུབ་མེད་པའི་འཛིན་པའི་ཐེན་བྲིས།» གཞན་ཡང་པར་ཆེན་སློབ་པ་ཐུག་པའི་མཐོན་ལྷ་གསལ་གྱི་«འཛིན་ལྷ་གསལ་བཤད་ཟུང་འཇུག་ཞོར་བུའི་ནང་
མཛོད་»བཅས་ལ་གཏུགས་ཏེ་བཀོད།
- ༥༦ «འཛིན་ལྷ་གསལ་མཐོན་»དུ། ཡིད་ཀྱི་འགོ་བཞེས་པ་གྲངས་སུ་མི་བཙེ་བར་ཀླུ་གྱི་སྒྱིར་སྒྱུར་ནས་འགོས་ལུགས་སུ་བྱུང་བ་ལྟར་མཛོད་
དེ། གཤམ་དུ་བཀྲེས་སྒྲོམ་གཉིས་སོ་སོར་བགྲངས་མོད། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་«དགོངས་པ་སྒྲུབ་མེད་པའི་ཐེན་བྲིས་»སུ་ནི་ཡིད་ཀྱི་འགོ་བ་
གྲངས་སུ་བཙེས་ཏེ་གཤམ་གྱི་བཀྲེས་སྒྲོམ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བགྲངས་པར་མཛོད་པ་ཅུང་འཇུག་པ་བདེ་བར་མཐོང་བས་འདིར་དེ་
བཞིན་དུ་བྲས། གསུང་འབུམ། ཆ ཤོག ༩ བ ༥ དང་། མཚོ་སྒྲོན་དེབ། ཤོག ༡༠༥
- ༥༧ དེབ་འདིའི་ཤོག ༡༡༡ དང་། མཚོ་སྒྲོན་དེབ། ཤོག ༥༤
- ༥༨ «དགོངས་པ་སྒྲུབ་མེད་པའི་འཛིན་པའི་ཐེན་བྲིས།» གསུང་འབུམ། ཆ ཤོག ༩ བ ༡ དང་། མཚོ་སྒྲོན་དེབ། ཤོག ༡༠༥
- ༥༩ «རྗེ་རྗེ་བཟླས་པའི་འཛིན་པའི་ཐེན་བྲིས།» གསུང་འབུམ། ཆ ཤོག ༡༤ བ ༤ དང་། མཚོ་སྒྲོན་དེབ། ཤོག ༡༡༤
- ༦༠ «རྗེ་རྗེ་བཟླས་པའི་འཛིན་པའི་ཐེན་བྲིས།» གསུང་འབུམ། ཆ ཤོག ༡༥ བ ༡ དང་། མཚོ་སྒྲོན་དེབ། ཤོག ༡༡༤
- ༦༡ དེབ་འདིའི་ཤོག ༡༡༡ དང་། མཚོ་སྒྲོན་དེབ། ཤོག ༥༤
- ༦༢ «རྗེ་རྗེ་བཟླས་པའི་འཛིན་པའི་ཐེན་བྲིས།» གསུང་འབུམ། ཆ ཤོག ༡༥ བ ༡ དང་། མཚོ་སྒྲོན་དེབ། ཤོག ༡༡༤ «འཛིན་ལྷ་གསལ་
ཐོན་»དུ་འང་འདི་དང་ཆ་འདྲ་བ་ཞིག་བྱུང་།
- ༦༣ ཐེད་གེ ༡༤༠ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཆི་སྒྲུའི་བྱང་ཆུབ། «འཛིན་ལྷ་གསལ་པ་ཞོར་བུའི་ཐོང་བ།» ཤོག ༤༤ བ ༤ བས།
- ༦༤ རྗེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ། བོད། ༩ «ཡིག་རྒྱུང་ཉེར་གཅིག་» གསུང་འབུམ། ༩ ཤོག ༥ བ ༡ དང་། མཚོ་སྒྲོན་དེབ།
ཤོག ༡༡

དཔེ་སྒྲུབ་གསལ་བཤད།

༡ འདིར་ང་ཚོས་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བུས་ཀྱི་བོད་ཐུང་བཅོ་ལྔ་པར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་
«དཔལ་གསལ་བ་འཁྲུ་པའི་མན་ངག་རིམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་བཞུགས་པའི་སྒྲོན་མེ»ཞེས་བྱ་བའི་བོད་ཀྱི་བསྟན་པའི་གྲགས་ཆེན་
དེ་ཞུ་དག་གཅེས་ཐོག་དེར་རབས་ཀྱི་སྒྲོལ་ལྟར་དེབ་གཟུགས་སུ་དཔར་བསྐྱབ་ཞུས་ཡོད། འདི་ནི་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་
གཅེས་བུས་ནང་གསལ་ཐོག་སྐད་འཕྲོར་བླ་མེད་ཀྱི་སྒྲོར་ལ་བསྐྱེད་རྫོགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་གཉིས་སོ་སོར་དམིགས་
བསལ་བོད་རེ་བཞུགས་པ་ལས་རྫོགས་རིམ་གྱི་བོད་དེ་ཡིན། གཞུང་འདིའི་མ་ཕྱེ་ནི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ་
གཅེས་བུ་གིས་ལྷན་པོའི་དཔར་མའི་བོད་ ར་ པར་བཞུགས་པ་ལ་གཞི་བཟུང་ལ། མ་དཔེ་དེ་ཉིད་སྐྱེའམ་སྐྱེས་དཔར་མ་བོད་
ར་པའི་ནང་བཞུགས་པ་དེ་དང་། ལྷ་ས་ཞོལ་དཔར་མ་གསུང་འབུམ་བོད་ར་པའི་ནང་བཞུགས་པ་གཉིས་དང་ཡན་ཚུན་ཞིབ་
བསྟར་ཞུས་ཡོད། གཞུང་འདི་གིན་ཏུ་རྒྱས་མོད། ལེའུ་མ་སྐྱབས་སོ་སོར་མ་ཕྱེད་པར་དཀྲུག་གཅིག་ཏུ་བཞུགས་པས། གྲོག་
པ་པོ་རྣམས་ལ་སྒྲུབ་ཕྱིར། ང་ཚོས་གཞུང་འདི་ཉིད་ཏུ་བཞུགས་པའི་ས་བཅད་ཀྱི་སྒྲོམ་ལ་གཞི་བྱས་ཏེ་དཀར་ཆག་རྒྱས་བསྐྱེས་
འཆམས་པ་ཞིག་བསྒྲིགས་ཏེ་དཔེ་ཀྱི་དབྱར་བཟུགས་ཡོད།

གཞི་རྒྱུ་འཆམས་མ་དཔེ་ནོར་བཅོས་ཞུས་ངས་གང་ཡིན་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བུས་སྒྲིག་པ་པོའི་གྲུང་བཞིན་
ནས་མཉམ་པོས་ལ། གཞུང་སོ་སོར་བཀའ་བསྟན་དང་དེ་བཞིན་ཏུ་བོད་ཀྱི་ལས་གྲུབ་སྤྱེ་རྗེས་ཀྱི་གསུང་གིན་ཏུ་མང་བཞིག་
ཡང་ན་དངོས་སུ་འཕྲུང་འབྱེད་མཛད་པ་ལམ། ཡང་ན་ཞལ་འཕངས་མཛད་པ་རྣམས་ཅི་ཞུས་ཀྱི་སོ་སོའི་ཁྲིམས་འཆོལ་ཞིབ་ཞུས་ཏེ་
མཛད་པ་བོད་དག་ཞུང་སོ་སོའི་མཆོན། དེ་བཞིན་ཏུ་གསུང་འབུམ་ཀྱི་བོད་ཀྱི་ཨང་གངས། ཤོག་གངས་ཡིག་ཐུང་དང་བཅས་
པ་གསལ་བར་ངོས་འཛིན་བྱས་ཏེ་མཆོན་བཀོད་ཡོད། བཀའ་བསྟན་གྱི་ཡུང་ངོས་འཛིན་སྐབས་ **ཐེ་དགོ** ཞེས་པའི་བསྐྱེས་
ཡིག་བཀོད་པ་ནི་ཐེ་དགོ་བཀའ་འཕྲུར་དང་བསྟན་འཕྲུར་ལ་གོ་དགོས་གིང་། དེ་ཡང་ང་ཚོས་དབྱེད་ཞིབ་ཞུས་པ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་
ལིང་དཔར་བཞུགས་ཀྱི་དཔར་དུ་བཏབ་པའི་དཔར་མ་དེ་ཡིན་པས་བོད་ཀྱི་ཨང་གངས་དང་ཤོག་གངས་སོགས་བཀོད་པ་དཔར་
མ་དེ་གཞི་བཟུང་ཡིན། དེ་ཡང་མདུན་ཤོག་ལ་རྟགས་ **ན་** དང་། རྒྱབ་ཤོག་ལ་རྟགས་ **བ་** བཅས་བཀོད་ཅིང་། དེའི་མཇུག་
ཏུ་ཡིག་ཐུང་ཡང་ངོས་འཛིན་ཞུས་ཡོད། **ཐེ་དགོ**་དཔེ་ཐོའི་ཨང་གངས་ནི་ནི་རྟོང་རྟོ་རྟོ་མཐོ་སྒྲོབ་ཀྱི་དཔེ་མཛད་ཁང་ནས་
ཐོགས་བསྒྲིགས་གནང་བའི་ཐེ་དགོ་བཀའ་བསྟན་གྱི་དཀར་ཆགས་གཞི་བཟུང་གི་ཨང་གངས་དེ་རྣམས་ཡིན། **ཐེ་ཅིང་** ཞེས་
པ་ནི་ཐེ་ཅིང་ནས་དཔར་བསྐྱབ་གནང་བའི་བཀའ་བསྟན་ལ་གོ་དགོས་གིང་། དེའི་དཔེ་ཐོའི་ཨང་གངས་ནི་ནི་རྟོང་ནས་ཐེ་ཅིང་
དཔར་མ་དེབ་གཟུགས་སུ་བསྐྱེད་ཏུ་དཔར་བསྐྱབ་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་ཐུག་དཔེའི་མཆོན་ཐོབ་སྒྲིགས་པ་དེ་ཡིན་ལགས།

མཐའ་དོན་འདིར་ང་ཚོས་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བུས་ཀྱི་བོད་འདི་ནང་། བོད་ཀྱི་ནང་བསྟན་རིག་པའི་

གཞུང་ལུགས་ལས། གསང་སྤྲུགས་སྤྲེལ་མེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་གསང་བ་འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་
 གཞག་རྣམས་དབྱིས་ཕྱིན་པར་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ལེགས་བཤད་ཆད་དུ་བྱུང་བ་འདི་
 ཉིད་དེབ་གཞུགས་སྤྲད་པར་བསྐྱོན་ཅུ་ཕུང་པར་དག་འཁྱོ་ཡིད་རང་དང་བཅས། གཞུང་འདིའི་འཆད་ཉན་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་
 པའི་སྒྲོམ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་རྣམས་མི་རབས་ནས་མི་རབས་ཉམས་པ་མེད་པར་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕེལ་བའི་
 ཐོག་སྐལ་ལྷན་ཀྱི་སྤྱོད་བྱུང་གང་ལས་འདས་པ་སྤྱིན་གོལ་ཀྱི་ལམ་ལ་འགོད་པའི་སྤྱོན་འདུན་ཡང་ཁྱོའི། བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་
 ཞིབ་དཔྱད་ཁང་ནས། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༡༡ ལྷ་ཆོས་ལ།

༡༡༡། རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་མན་ངག་རིམ་པ་ལྟ་རབ་ཏུ་གསལ་
པའི་སྒྲོན་མེ་ཞེས་བྱ་བ་བཀྟགས་སོ།

༡༡༢། རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་མན་ངག་རིམ་པ་ལྟ་རབ་ཏུ་གསལ་པའི་སྒྲོན་མེ་ཞེས་
བྱ་བ། བདེ་བར་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོ་བཅོམ་ལྷན་འདས་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་
པརྟོ་ལ་གྲུས་པས་བྱག་འཛལ་ལོ།

མད་བྱང་མཚན་དཔའི་དཔལ་འབར་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས། །ཁ་སྤྱོད་བདེ་སྤོང་རོ་ལ་རྟག་རོ་ལ་
ཞེང་། །དམིགས་མེད་བྱགས་རྗེས་ཞེ་བའི་མཐའ་སྤངས་པ། རྒྱལ་བ་ཡན་ལག་བདུན་ལྷན་ལ་བྱག་འཛལ།
གསང་བ་ཀྱན་འདུས་སྤྱད་མཛད་གསང་བའི་བདག །རྒྱུད་རྒྱལ་འདུས་པའི་ལམ་གྱིས་མཚོག་བརྟེས་པ།
ཨིན་ལྷ་ཉི་ལྷ་ཡི་མཁའ་འགོ་མ། །པེ་ལུ་ཀལ་དཔལ་ལྷན་ས་ར་ཏ། །ལྷ་སྐབ་རྩོ་རྩོ་ཅན་དང་འཕྲགས་པ་ལྟ།
ལྷ་བྱང་ཤུག་བཤེས་གཉེན་མ་ཉང་གི །ལྷ་བའི་ཞབས་སོགས་སྤྲུམ་བརྒྱུད་པ་ལ། །ཤུགས་དྲག་དང་བའི་
ཡིད་ཀྱིས་བྱག་འཛལ་ལོ། །གང་ཞིག་རྟོགས་ན་མཐའ་དག་གསུང་རབ་ལ། །མི་འཛིགས་སྒོ་བས་པ་མཚོག་
སྟེར་འདུས་པའི་ལམ། །རི་བཞིན་གསལ་མཛད་འཇམ་དབྱངས་སྤྲུམ་ཡི། །ཞབས་ཀྱི་པརྟོར་རྟག་ཏུ་གྲུས་
བྱག་འཛལ། རྒྱལ་བའི་དམ་ཚེས་འཛིན་པའི་སྒྲོན་ལམ་སོགས། །རྒྱབས་ཆེན་དག་ཚོགས་དུ་མས་བསྐྱལ་
བ་ཡིས། །དཀའ་བ་དུ་མས་འཕགས་པའི་ཡུལ་བགྲོད་ནས། །ལམ་འདི་གངས་རིའི་ཁྲོད་དུ་རྒྱས་མཛད་པ།
འཛིག་རྟེན་མིག་གྱུར་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་། །གསང་བའི་མཛོད་འཛིན་ལྟོ་བྲག་མར་བ་དང་། །རབ་
འབྱམས་གཞུང་ལ་མཁས་པའི་སྒྲ་སྒྲུར་མཚོག་ །རྟོགས་འགོས་ཀྱི་ཞབས་ལ་བྱག་འཛལ་ལོ།

མདོ་སྒྲགས་གཞུང་ལ་བྱོགས་རེའི་མིག་ཅན་དང་། །གཞུང་ལུགས་གདམས་པའི་མཚོག་ཏུ་མ་ཤར་
དང་། །ཟབ་མོའི་ལུང་དོན་འཛོལ་བའི་སྒོ་གཅིག་ལ། །འཇམ་གླིང་རྒྱུད་ཀྱི་རིགས་ལམ་ཕྱ་མོ་རྣམས། །རི་
བཞིན་མི་ཤེས་ལུང་ཅམ་སྐྱབས་གྱུར་དང་། །ཕྱ་མོའི་གདམས་པ་འགའ་ཡིས་ཚོག་ཤེས་པས། །ཤིན་ཏུ་
འབད་ཀྱང་རི་བཞིན་མི་རྟོག་པའི། །འདུས་པའི་ལམ་བཟང་བདག་གིས་བཤད་པར་བྱ། །རྩོ་རྩོ་འཆང་ཆེན་
གཉིས་པའི་མན་ངག་གིས། །རྩ་བའི་རྒྱུད་དང་བཤད་པའི་རྒྱུད་ཀྱན་ནི། །ལེགས་པར་ཤན་སྤྱར་ལུང་རིགས་
ལམ་ནས་ནི། །འོངས་པའི་གདམས་པ་དོན་དུ་གཉེར་བ་རྣམས། །ཨིན་ལྷ་ཉི་བདེ་བའི་མགོན་པོ་དང་། །ས་
ར་ཉ་དང་ལྷ་སྐྱབ་ལ་སོགས་དང་། །ལྷ་ཡི་རྣལ་འབྱོར་མ་སོགས་དཔའ་བོ་དང་། །དཔའ་མོ་བྲེ་བས་བགྲོད་

པའི་གསང་ཆེན་ལམ། །འདིར་འཇུག་པ་ནི་སྐལ་བ་བཟང་ངོ་ཞེས། །ལེགས་པར་སོམས་ལ་དགའ་བའི་
བཞིན་གྱི་མདངས། །རབ་གསལ་འཇུག་པའི་ཉམས་དང་ལྡན་པ་ཡིས། །རྣམ་གཡེང་སྟོད་གྱི་སྒྲོན་གསུམ་
སྟོངས་ལ་ཉོན།།

འདིར་ས་གསུམ་གྱི་སྒྲོན་མེ་གཅིག་སུ། །ལྟ་དང་མིའི་རྣམ་པར་འཕྲེན་པ་དམ་པ། །ལེགས་པར་
བཤད་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་འབྱུང་ཁུངས། །སངས་རྒྱུས་བཅོམ་ལྡན་འདས་གྱིས་གདུལ་བྱ་རྣམས་དང་རི་ལྟར་
འཛམ་པར་ལེགས་པར་བཤད་པ་རི་སྟེང་ཅིག་བསྟན་པའི་རབ་དང་ལུལ་དང་གཙོ་བོར་གྱུར་པ་ནི་དཔལ་
གསང་བ་འདུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འཛིན་ཏེན་གསུམ་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་འདི་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐལ་བ་དང་
ལྡན་པའི་གང་ཟག་བྱང་ཆུབ་མཆོག་ཏུ་བསྐྱོད་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་ནི་གང་བཤད་པར་བྱ་བའི་ཆོས་སོ།།

དང་པོ། རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ།

འདི་འཆད་པ་ལ་དུག རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་བཞག་པ། འདུས་པའི་ཆེ་བ་བརྟོན་པ། དེའི་
དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་རིམ་པ། འཕགས་སྒྲོར་གྱི་གཞུང་གི་གངས། དེའི་མན་ངག་པོད་ཏུ་བརྒྱད་ཆུལ།
གདམས་པ་རིན་པོ་ཆེ་དངོས་ཀྱི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྤྱི་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་མཆོན་གྱི་དབྱེ་བ་བྱུང་ཆུལ།
མཆོན་དོན་དང་མཐུན་པའི་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ། ཐབས་ཀྱི་རྒྱུད་ཕྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ།།

དང་པོ་ནི། སྤྱི་མེད་པའི་རྒྱུད་ལ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་མཆོན་གྱི་འདོགས་ལུགས་ནི་མང་སྟེ། རྣམ་
འབྱུང་ལས། རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་ནི་ཆད། །ཕྱེ་བ་ཐག་ནི་དུག་ཏུ་ངེས། །དེ་བཞིན་རྣལ་འབྱོར་མ་རྒྱུད་
གངས། །ཕྱེ་བ་ཐག་ནི་བཅུ་དུག་གསལ། །ཞེས་རྣལ་འབྱོར་དང་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་ཅེས་གསུངས་ལ།
སངས་རྒྱུས་ཐོད་པ་དང་དོ་རྩེ་གྲུར་ལ་སོགས་པར་ཡང་ཐ་སྟད་དེ་བཞིན་ཏུ་མཛད་དོ། །འདི་ནི་དཔེར་ན་སུ་ནི་
སུ་ཐོད་སུ་ཐོ་གཉིས་ཀའི་དབྱེ་གཞི་ཡིན་ཀྱང་། སུ་ཐོ་ལ་སུ་ཞེས་སྟེ་མིང་སྟོས་ལ་བཏགས་པ་ལྟར་རྣལ་འབྱོར་
ཀྱི་རྒྱུད་ནི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་ཀྱང་ཐབས་རྒྱུད་ལ་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཅེས་སྟེ་མིང་སྟོས་ལ་
བཏགས་པའོ། །རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་ལ་མཐའ་འགོ་མའི་རྒྱུད་ཅེས་ཀྱང་མང་པོ་ལས་གསུངས་སོ། །དྲི་མེད་
འོད་ལ་སོགས་པ་ལས་ཐབས་ཀྱི་རྒྱུད་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱུད་ཅེས་གསུངས་ལ། མ་རྒྱུད་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་
མདོ་ཞེས་ཀྱང་སྟེ་བྱང་དང་སྟོབ་པ་གསལ་པས་གསུངས་སོ། །པོད་ཀྱི་སྤྱི་མ་རྣམས་ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་
ཅེས་པའི་མིང་གི་སྟོས་དངས་ནས་ལ་རྒྱུད་དང་མ་རྒྱུད་ཀྱི་ཐ་སྟད་མཛད་པ་ནི་དོ་རྩེ་སྟེང་པོ་རྒྱུན་གྱི་རྒྱུད་ལས།
དོ་རྩེ་སྟེང་པོ་རྒྱུན་གྱི་རྒྱུད། །མཐའ་འགོ་མ་དང་མཐའ་འགོ་པ། །རྒྱུད་རྣམས་ཀྱང་གྱི་ཕྱོམ་སྟེ། །ཞེས་གསུངས་

པ་དང་མཐུན་ནོ།།

གཉིས་པ་(མཚན་དོན་དང་མཐུན་པའི་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཞུན་པ་)ལ་གཉིས། དོགས་པའི་གནས་དགོང་
པ་དང་། དེ་ལ་སོ་སོའི་འདོད་པ་བཤད་པའོ།།

དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་གཉིས་སུ་འབྱེད་ན་རྒྱུད་གཉིས་པོ་དེ་
ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད་ཡིན་ནམ་མེན། དང་པོ་ལྟར་ན་མི་འཐད་དེ། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་
རྒྱུད་ཅེས་བདག་ས་པའི་མིང་དོན་ནི་ཐབས་ཤེས་ཚུགས་རེ་པའི་རྒྱུད་ཡིན་ལ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད་ནི་
ཐབས་ཤེས་གཉིས་མཉམ་པར་སྦྱར་བའི་རྒྱུད་ཡིན་པས་སོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ཡང་མི་རིགས་ཏེ། རྣལ་འབྱོར་
སླ་ན་མེད་ཅེས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཀྱི་དོན་ནི་འདུས་པ་ཕྱི་མར། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་སྟོམས་འཇུག་པ། རྣལ་
འབྱོར་ཞེས་ནི་བཤད་པ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཐབས་ཤེས་གཉིས་མཉམ་པར་སྦྱར་བའི་དོན་ཡིན་
ཀྱི་ཚུགས་རེ་བའི་དོན་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སླ་ན་མེད་པའི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་མཉམ་པར་སྦྱར་བའི་རྒྱུད་ནི་
གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད་དུ་རིགས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་གཉིས་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད་
འགལ་མི་འགལ་རིམ་ལྟར་ཡིན་པ་རྒྱུད་པར་བྱའོ་སྟུམ་ན།

གཉིས་པ་(དེ་ལ་སོ་སོའི་འདོད་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། གཞན་ཀྱི་ལུགས་དང་། རང་གི་ལུགས་སོ།།

དང་པོ་ནི། བོད་ཀྱི་སླ་མ་ཁ་ཅིག་སླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པའི་
རྒྱུད་སོ་སོ་བ་གསུམ་དུ་འབྱེད་ཅིང་། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་འཛོག་པའི་འཛོག་བྱེད་ནི་རེ་རེ་བ་དང་
དེ་གཉིས་ཀ་སྟོན་བ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་འདོད་ལ། དེ་ཡང་ཀྱི་རྟོག་པས། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་བདག་
ཉིད་རྒྱུད། །ཅིས་གསུངས་པས། ཀྱི་རྟོག་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་བྱེད་ཅིང་། རྒྱུད་དེ་ལས་ཀྱི་རྟོག་རྣལ་འབྱོར་
མའི་རྒྱུད་དུ་གསུངས་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱུད་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་
སྤྲོའོ། །དེའི་ལྟར་ན་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐབས་རྒྱུད་དུ་ཡང་སྤྲད་གོས་པས། སླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་རྒྱུད་སོ་སོ་
བ་གསུམ་དུ་རང་ལུགས་ལ་བྱེ་ནས་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་འཛོག་བྱེད་ནི་སོ་སོ་རེ་རེ་བ་དང་། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ནི་
ཚུགས་དེ་གཉིས་ཀ་ཚོགས་པ་སྟོན་པ་ལ་བཤད་པ་དང་རིམ་ལྟར་མི་འགལ་བ་སྤྲད་གོས་སོ། །བོད་ཀྱི་སླ་མ་ལ་
ལ་ནི་ལུགས་སྤྲུལ་པ་འདི་སྤྲད་བདག་ཐོས་ཀྱིས་ཐོག་དངས་པ་ཐབས་རྒྱུད་དང་། གསང་བ་མཚོག་གིས་
དབྱེས་པ་ན། ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ཐོག་དངས་པ་མའི་རྒྱུད་དུ་ནག་པོ་སྦྱོད་པས་བཤད་པས། ཀྱི་རྟོག་མེད་རྒྱུད་ནི་
རྒྱུད་ལས་སྤྲུལ་དང་། བཤད་རྒྱུད་གྲུར་ལས་ཕྱི་མ་གསུངས་ཤིང་། སམ་བླ་ཏེ་ལས་དེ་གཉིས་ཀ་གསུངས་
པས་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དོ་ཞེས་རྫོང་བྱེད་སྤྱིའི་བྱེད་པར་ཀྱིས་རྒྱུད་གསུམ་ཀྱི་བྱེད་པར་བཞག་པ་ལ། །བདེ་

མཆོག་གི་རྒྱུད་ལ་ཅ་རྒྱུད་ཏུ་བྱི་མ་དང་། བཤད་རྒྱུད་མདོན་བཟོད་སྒྲ་མ་སོགས་ལས་འདི་སྐད་བདག་ཐོས་
སྒྲོས་ཤིང་། མདོན་བཟོད་ལས་དེ་གཉིས་ཀ་གསུངས་པ་ལ་བསམས་ནས་དེ་ལྟ་ན་བདེ་མཆོག་གི་རྒྱུད་ཀྱང་
གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེ་འདོད་ན་མའི་རྒྱུད་གང་ཡིན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་བཟོད་བྱས་ནས།
རང་གི་ལུགས་ནི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཐབས་དང་ཟབ་བའི་ཤེས་རབ་སོགས་རེ་རེ་ནས་གཉིས་ཀ་སྒྲོན་ཀྱང་གཙོ་ཆེ་
རྒྱུད་གིས་ཡིན་པར་སྒྲིལ། འདིས་ཀྱང་རྒྱུད་གཉིས་དང་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་འགལ་བར་བསམས་ཤིང་།
གཉིས་མེད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་དང་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་རྒྱམས་རི་ལྟར་ཡིན་དབྱེད་པ་མི་སྣང་ངོ་།

བོད་ཀྱི་མཁས་པ་གཞན་དག་ནི་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་དང་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་
སོ་སོ་བ་གསུམ་ཏུ་བྱེ་བ་དྲུག་དོན་དང་། བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཏུ་བྱེད་པ་ངེས་པའི་
དོན་ཏུ་སྒྲིལ་ཞིང་། ཐབས་ཤེས་སོ་སོ་བའི་རྒྱུད་ཏུ་འཛོག་པའི་འཛོག་བྱེད་གཉིས་ཀ་འཇམ། གཉིས་ཀ་མིན་པ་
གཅིག་སྒྲོན་པས་ནི་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཏུ་འཛོག་པར་འདོད་དོ། །དེའི་ལྟར་ན་ཡང་བླ་མེད་ཀྱི་ཐབས་ཤེས་
ཀྱི་རྒྱུད་གཉིས་ཀ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཡིན་པ་ངེས་དོན་ཏུ་འདོད་བཞིན་ཏུ། རྒྱུད་གསུམ་པོའི་འཛོག་བྱེད་མི་
མཐུན་པ་གསུམ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་མཆོན་གཞི་རང་གང་ལ་ཞེན་པ་ཆེ་བའི་རྒྱུད་བྱེད་པ་ག་
པ་ཅིག་ལ་བྱེད་པ་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། རང་ལུགས་ལ་པ་རྒྱུད་དང་མ་རྒྱུད་གཉིས་ཁས་མི་ལེན་ན་ནི་རང་
གིས་ཁས་བླངས་པ་དང་ལུང་དང་འགལ་བ་སོགས་ཀྱིས་གཞོད་ལ། ཁས་ལེན་ན་ནི་དེ་གཉིས་གཉིས་མེད་
རྒྱུད་མིན་ན་དེ་གཉིས་གཉིས་མེད་རྒྱུད་ཡིན་པ་ངེས་དོན་ཏུ་བྱེད་པ་དང་འགལ་ཞིང་། ཡིན་ན་ནི་རྒྱུད་གསུམ་
ཀྱི་འཛོག་བྱེད་མི་མཐུན་པ་གསུམ་ཏུ་བྱེད་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་ངོ་། །ལས་མོ་ཆེས་ནི་པ་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་
གཉིས་ལས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའོ་སྒྲུམ་ཏུ་བསམས་ནས། རང་རྒྱུད་གང་ལ་ཞེན་ཆེ་བ་
དེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཏུ་ནུབ་གིས་སྒྱབ་ཅིང་། དེ་ལས་ལོགས་སུ་རྒྱུད་གཉིས་རྒྱུད་པར་འཛོག་པར་བྱེད་དོ།

གཉིས་པ་(རང་གི་ལུགས་)ལ་གཉིས། ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འཛོག་ཚུལ་དང་།
ཐབས་ཤེས་སོ་སོར་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དོགས་པ་
བསལ་བའོ།

དང་པོ་ནི། ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད་ཅེས་པའི་ཐབས་ཤེས་དང་། ཐབས་ཤེས་སོ་སོ་
བའི་རྒྱུད་ཅེས་པའི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཐབས་ཤེས་ཞེས་པའི་མིང་གཅིག་ཏུ་བྱུང་བས་དོན་ཡང་གཅིག་ཏུ་
འབྱུལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས། ཐབས་ཤེས་གཅིག་གི་དབང་ཏུ་བྱས་པའི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་མཉམ་པར་སྦྱར་
བའི་རྒྱུད་དང་། ཐབས་ཤེས་ཐོགས་རེ་བའི་རྒྱུད་གཉིས་འགལ་བར་འདུག་སྒྲུམ་ཏུ་བརྟེན་ནས། བླ་མེད་ཀྱི་

རྒྱུད་ལ་རྒྱུད་སོ་སོ་བ་གསུམ་དུ་འབྱེད་པར་སྒྲུབ་པས་དེ་གཉིས་ནུམ་པར་དབྱེ་བར་བྱའོ།།

དེ་ལ་ནུམ་འབྱོར་མ་སྒྲུབ་མེད་པ་དང་ནུམ་འབྱོར་མ་སྒྲུབ་མེད་པ་གཉིས་ཀའི་ནུམ་འབྱོར་གྱི་དོན་
 བློ་ཐབས་ཤེས་ཕྱོགས་རེ་བ་མིན་པར་ཐབས་ཤེས་མཉམ་པར་སྒྱུར་བར་གསུངས་པའི་ཐབས་ནི་ལྷན་ཅིག་
 གྱུས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། ཤེས་རབ་ནི་བདག་མེད་པ་སྒྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་
 ཡིན་པར་མང་དུ་གསུངས་ཤིང་གྲགས་ཀྱང་ཆེ་བ་ལྟར་ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲ་བའི་བདེ་སྒྲུབ་གི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་
 ཀྱི་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་པར་སྒྱུར་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་ནི་སྒྲུབ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ལྷན་ཐམས་ཅད་དེ་འདྲ་ཞིག་བརྗོད་
 བྱའི་དོན་མཆོག་ཏུ་བྱེད་པ་ལ་འདྲ་བ་ཡིན་པས། སྒྲུབ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོའི་གནས་ཚུལ་ནི་
 གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད་ཉིད་དུ་གནས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ཐབས་ཤེས་དེ་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཐབས་
 ཤེས་ཕྱོགས་རེ་བའི་རྒྱུད་དུ་འཛོག་པ་མིན་པས། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ནི་ལ་རྒྱུད་དང་མ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་དབྱེ་
 གཞིར་བྱའི་བྱེ་བའི་ཡ་གྲུལ་དུ་མི་གཟུང་ངོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དྲི་མེད་འོད་ལས། རང་གི་ངོ་བོས་ནི་ཐམས་ཅད་
 ཤེས་རབ་དང་ཐབས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་ནུམ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུད་ཉིད་དེ།¹⁰ དེ་བཞིན་དུ་དབྱེས་པའི་རྩོད་ཤེས་
 གསུངས་པ། ཉེ་ཡིག་གིས་ནི་སྒྲིང་རྩོད་ཆེ། །བརྗོད་ཤེས་རབ་ཅས་བརྗོད་དེ། ཤེས་རབ་ཐབས་ཀྱི་བདག་ཉིད་
 རྒྱུད། །དེ་ནི་བདག་གིས་བཤད་ཀྱིས་ཉོན།¹¹ ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དབྱེས་པའི་རྩོད་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་
 མི་འགྱུར་ཏེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱུད་ཉོན་ཞེས་གསུངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་འདུས་པ་ལས། ཐབས་
 དང་ཤེས་རབ་སྟོ་མས་འཇུག་པ། །ནུམ་འབྱོར་ཞེས་པར་མངོན་པར་བརྗོད། །འདུས་པ་སྒྱུར་བར་རབ་
 གསུངས་ཏེ། །སངས་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་མངོན་རྗོད་བྱེད།¹² ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་འདི་ནི་ཐབས་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་
 མི་འགྱུར་ངོ། །དེ་བཞིན་དུ་དང་པོའི་སངས་རྒྱུས་ལས་གསུངས་པ། ཐབས་ཀྱི་ལུས་ཀྱིས་ནུམ་འབྱོར་མིན།
 ཤེས་རབ་གཅིག་ལུས་འགྱུར་མ་ཡིན། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་སྟོ་མས་འཇུག་པ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་
 ནུམ་འབྱོར་གསུངས།¹³ ཞེས་སོ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རྩོད་སྒྲིང་པོའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བཤད་
 དོ།¹⁴ །འདུས་པ་ཐབས་རྒྱུད་དང་གྱི་རྩོད་ཤེས་རབ་རྒྱུད་དུ་མི་འགྱུར་ངོ་ཞེས་པ་ནི། དེ་གཉིས་བདེ་སྒྲུབ་གི་
 ཐབས་ཤེས་ལ་བརྟེན་ན་རེ་རེ་བའི་རྒྱུད་ཡིན་པ་འགོག་གི། །དེ་གཉིས་རང་ལུགས་ལ་ལ་རྒྱུད་དང་མ་རྒྱུད་
 མི་འདོད་པ་མིན་ནོ། །ལ་མའི་རྒྱུད་ལ་དེ་གཉིས་གྲགས་ཆེ་བས་སྟོས་ཀྱི་དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ཐབས་
 ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་མི་འདོད་པ་ཡང་མིན་ནོ།།

གཉིས་པ་(དོགས་པ་བསམ་པ་)ནི། གྱི་རྩོད་སོགས་ནུམ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་ནུམས་ལས་བདེ་བ་མང་དུ་
 བརྟན་པ་ལྟར། འདུས་པའི་སྒྲོར་ལས་ཆོག་ཟེན་ལ་བདེ་བ་མི་མང་ཞིང་སྒྲུབ་པ་བཞིའི་སྒྲོ་ནས་བཤད་པ་མང་

བ་ལ་བཞེན་ནས། བདེ་བ་ཆེན་པོ་མ་རྒྱུད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའོ་སྙམ་པ་དང་། བ་རྒྱུད་ལ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་
ལམ་གྱི་དངོས་གཞིར་མི་བྱེད་དོ་སྙམ་དུ་མི་གཞུང་སྟེ། བྱུང་ཆེན་ནག་པོ་སྟོང་པས། རྣལ་འབྱོར་གྱི་ནི་རྒྱུད་
དག་ཏུ། །འདི་རྒྱུད་ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་གང་། །དེ་ཉིད་རྣལ་འབྱོར་མ་རྒྱུད་མ། །མེ་དེ་གཞན་དག་སོགས་
མ་འདྲ། །རང་བཞིན་དབྱེ་བ་ཡོད་མིན་ཤེས། །ཐུགས་གྱི་དོ་རྗེས་དེ་རྒྱུད་གསུངས། །“ཞེས་ཐབས་རྒྱུད་དུ་
གསུངས་པའི་འདི་རྒྱུད་བདག་ཐོས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུང་གཞིའི་དོན་གྱི་དངོས་གཞི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དུ་སྟོར་
བ་ལ་བཤད་པ་དེ་ཉིད་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་ཡང་ཡིན་པས། རྒྱུད་དེ་གཉིས་ཀྱི་བདེ་སྟོང་སྟོར་བའི་
རང་བཞིན་ལ་དབྱེ་བ་མེད་པར་རྒྱལ་བས་གསུངས་སོ་ཞེས་བཤད་ལ། རྩད་པར་དུ་འདུས་པའི་འདི་རྒྱུད་
བདག་ཐོས་སོགས་ཀྱི་སྒྲུང་གཞིའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པ་གསང་བ་བྱུང་བ་ལས་ཀྱང་། སྐབས་པོ་དེ་ཉིད་
ལ་གཏད་པས། །བརྒྱལ་ཞུགས་མེད་ཀྱང་འབྱུང་བ་པར་འབྱུང་། །བརྒྱལ་ཞུགས་བརྒྱ་ཕྱག་ལ་སྟུང་ཀྱང་། །དེ་
ཉིད་དམན་ན་འབྱུང་བ་མི་འབྱུང་།” །ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་དེ་ཡང་རྒྱུད་གནས་པར། །དཔལ་ལྷན་གསང་བ་
འདུས་པར་གསལ།” །ཞེས་དང་། རྒྱུད་མཛོད་པ་ནི་ཐུགས་དོ་རྗེ། །གསུང་པ་པོ་འང་བཛོད་པ་འང་དེ། །དེ་
ལས་གཞན་དག་ཡོད་མིན་པས། །བདེ་ཆེན་ལས་གཞན་གསུང་བ་མེད། །འདི་རྒྱུད་ཐོས་པའི་ཆོག་རྒྱུ་དང་། །
བཞུགས་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་གནས་པ། །ཐུགས་གྱི་དོ་རྗེ་བདག་ཉིད་ཀྱིས། །སངས་རྒྱུས་ཀྱན་ལ་བསྟན་པ་
ཡིན། །དཔལ་ལྷན་བདེ་ཆེན་མགོན་པོ་ཡིན། །བཞུགས་ཞེས་བྱ་བའི་ཆོག་བཟང་པོར། །རི་ལྷར་བཟང་པོ་
གང་བསྟན་པ། །དེ་བཞིན་བདག་གིས་རུང་ཞིག་བཛོད། །དུས་གཅིག་མཆོག་ཏུ་མདོར་བསྟན་པ། །གང་ཆེ་
གཙོ་བོས་གསུངས་པ་ནི། །སངས་རྒྱུས་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་དོན་བདེན། །བདེ་བ་ཆེན་པོའི་བདག་ཉིད་ཡིན།” །
ཞེས་དེ་ཉིད་ཡོད་ན་ཡོད་ལ་མེད་ན་མེད་ཅེས་བསྟན་པའི་དེ་ཉིད་ནི་བདེ་ཆེན་དང་སྟོང་པ་དབྱེར་མེད་དུ་
སྟོར་བ་ལ་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་པར་བཤད་དོ། །འདི་ནི་སྟོབ་དཔོན་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཞེས་པ་མཆོན་གཞན་བསྟོ་
དོ་རྗེ་ཞེས་པས་མཛད་ལ། །དེ་ཉིད་སྟོང་བསྟན་སུ་ཡང་ལན་མང་པོར་ཁུངས་སུ་འདྲན་པར་མཛད་པས།
འཕགས་སྒྲོག་དང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་ལ། །བདེ་སྟོང་སྟོར་བ་ལམ་གྱི་དངོས་གཞི་ཡིན་པ་འདུས་པའི་དོན་ཡིན་
པར་ཡང་དང་ཡང་དུ་འཆད་པས། འཕགས་ལུགས་འཛིན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་ཤེས་དགོས་པར་ཡོད་དོ། །

དེ་ལྷར་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་བདེ་སྟོང་གི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་དོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་སྟོར་བ་
ཅིག་ལམ་གྱི་དངོས་གཞིར་བྱེད་པ་ལ་ཁུང་པར་མེད་པར་བསྟན་པ་འདིས་ནི། རྒྱུད་གཉིས་པོ་གང་གི་ལམ་དུ་
འཇུག་ཀྱང་བདེ་སྟོང་གི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་དོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་རྒྱུད་ལ་སྦྱེད་པ་ཞིག་མེད་མི་རུང་དུ་ཤེས་
དགོས་ལ། །བདེ་བ་དང་སྟོང་པ་ཡང་འོལ་སྦྱི་ཙམ་རེ་ལ་གོ་བ་མིན་པར་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདེ་སྟོང་གི་

གནད་ལྟ་མོ་རྣམས་རྟེན་དགོས་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག

གཉིས་པ་(ཐབས་ཤེས་སོ་སོར་བའི་རྒྱ་དྲུག་དོན་བསྟན་པ་)ལ་གཉིས། དྲི་མེད་འོད་ལ་སོགས་པ་ལས་གསུངས་པ་དང་། རྟོ་རྟེན་གྱི་ལ་སོགས་པ་ལས་གསུངས་པ་འོ།

དང་པོ་ནི། ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱ་དྲུག་གི་ཐབས་ཤེས་སྒྲར་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ན། ཐབས་ཤེས་སོ་སོར་བའི་རྒྱ་དྲུག་གསུངས་པའི་ཐབས་ཤེས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དེའི་འཛིག་ཚུལ་རེ་ཞིག་དྲི་མེད་འོད་ལས་གསུངས་པ་ནི། རྒྱ་དྲུག་ལ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཀྱན་རྫོང་དུ་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་སྤང་བོ་དང་ཁམས་རྣམ་པར་དག་པ་ལས། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཚྭ་གསུམ་སྤྱད་བཅའ་བོ་རྒྱལ་བའི་སེམས་ཅན་གྱི་བསམ་པའི་དབང་གིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་གསུངས་སོ།¹⁶ ཞེས་སྤང་བོ་དག་པ་ལས་ཐབས་སུ་བཞག་པའི་ལྟ་ལོ་དང་། ཁམས་དག་པ་ལས་ཤེས་རབ་དུ་བཞག་པའི་ལྟ་མོའི་སྒྲོ་ནས་ཐབས་ཤེས་སོ་སོར་བའི་རྒྱ་དྲུག་བཞག་ལ། དེ་འདྲ་བའི་ཐབས་ཤེས་ནི་སྒྲར་གྱི་དོན་དམ་པའི་ཐབས་ཤེས་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱན་རྫོང་བ་དང་། དབང་བོ་རྒྱལ་བའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་བཞག་པ་ཡིན་པར་གསུངས་སོ། གཞུང་གི་འོད་མེད་སྒྲོ་ནས་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་དྲུག་འདོད་ཚུལ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཀྱན་རྫོང་གིས་གང་དུ་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་ཡང་དག་པར་རྒྱ་ཞིང་གཙོ་བོ་མི་གཡོ་བ་དེ་ནི་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱ་དྲོ། གང་དུ་ཐབས་ཡང་དག་པར་རྒྱ་ཞིང་། ཤེས་རབ་མི་གཡོ་བ་དེ་ནི་ཐབས་ཀྱི་རྒྱ་དྲོ།¹⁷ ཞེས་ལྟ་དམ་ཚིག་པ་ལ་ཡེ་ཤེས་པ་དགུག་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་ལ་ལྟ་མོ་རྣམས་རྒྱ་ཞིང་ལྟ་ལོ་རྣམས་མི་རྒྱ་བ་ཤེས་རབ་དང་། དེ་ལས་བརྒྱུག་སྟེ་བྱེད་པ་ཐབས་ཀྱི་རྒྱ་དྲུག་གསུངས་ཏེ། རྟོ་རྟེན་སྤྱི་བའི་འགྲེལ་པར་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བཤད་དོ།¹⁸

དེ་ལྟར་ན་རྣམས་འཁོར་ཐབས་ཀྱི་རྒྱ་དྲུག་འདོད་དགོས་ལ། དེ་འདོད་ན་དྲི་མེད་འོད་ལས། ལོ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱ་དྲུག་གི་རེས་པ་འོ།¹⁹ ཞེས་ལོ་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བའི་ཞག་གིས་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱ་དྲུག་གི་ལྟ་གངས་བསྟན་པའི་སྒྲུབ་སུ་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱ་དྲུག་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། རྒྱ་དྲུག་གཉིས་སུ་འཛིག་ཚུལ་ལྟ་ལོ་མོའི་སྒྲོ་ནས་བཞག་པ་དེ་ཡང་ཤས་ཆེ་ཆུང་ལ་དགོངས་ཀྱི་རེས་པ་ནི་མིན་ཏེ། གསང་འདུས་འཕགས་ལུགས་ལྟ་བུ་ཐབས་རྒྱུད་ལ་ཡེ་ཤེས་པ་དགུག་གཞུག་སོགས་ལྟ་ལོས་མི་བྱེད་པ་ཡང་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་དུ་ལྟ་ལོས་དགུག་གཞུག་སོགས་མི་བྱེད་པའི་མ་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་ཚད་ལྡན་ཡང་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་དྲུག་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་རྒྱུད་འགལ་ཞིག་ལ་དེ་གཉིས་ཀ་སྟོན་པ་ཡང་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། ཤེས་ན་རྟོ་རྟེན་འཕྲེང་བ་རྒྱུད་གཉིས་ཀའི་ཐུན་མོང་གི་བཤད་རྒྱུད་ཡིན་ཀྱང་རང་གི་དོ་བོ་ཐབས་རྒྱུད་དུ་གསུངས་པ་ལྟར། རྣམ་འཁོར་ལས་ཀྱང་ཚུལ་གཉིས་ཀ་བཤད་ཀྱང་རང་གི་དོ་བོ་རྣལ་འབྱོར་

མའི་རྒྱུད་དུ་སེམས་སོ།།

འདི་འདྲའི་རིགས་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་འཛོག་གོ་ཞེས་
ཟེར་བ་ནི། གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་འཛོག་འདོད་ཀྱང་དྲི་མེད་འོད་ཀྱི་དགོངས་པ་ལྟར་འཛོག་མ་ཤེས་པ་
ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་དྲི་མེད་འོད་ལས་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱུད་དུ་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་དོན་དམ་པའི་
ཐབས་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཛོག་ལ། ཐབས་ཤེས་གཡོ་མི་གཡའི་ཐབས་ཤེས་ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་དབང་རྒྱལ་གྱི་
བསམ་པའི་དབང་གིས་བཞག་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།^{༡༩} །འདིས་ནི་བསྒོ་མས་པའི་ལྟ་སོ་མོའི་སྒོ་ནས་པ་
མའི་རྒྱུད་དུ་བཞག་པའི་ཐབས་ཤེས་གཉིས་དབང་པོ་རྒྱལ་པོའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་བཞག་པར་སྟོན་གྱི།
པ་རྒྱུད་དང་མ་རྒྱུད་དུ་འཛོག་པའི་ཐབས་ཤེས་ཐམས་ཅད་དེ་ལྟར་སྟོན་པ་མིན་ནོ།།

དྲི་མེད་འོད་ལས་ཐབས་རྒྱུད་ལ་ཉིན་མཚན་མཉམ་པ་དག་པས་ལྟ་ཡང་ལུས་ཞལ་ཕྱག་མི་མཉམ་པར་གསུངས་པ་
དང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་སྤྱི་ཕྱིའི་ཐུན་མཚམས་དག་པས་ཡང་ལུས་ཞལ་ཕྱག་མི་མཉམ་པར་གསུངས་པ་
རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་འཛོག་བྱེད་དུ་བྱས་ནས། དེའི་ཕྱགས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་ཡང་ལུས་ཞལ་ཕྱག་མི་མཉམ་ལ་འཁོར་
མཉམ་པ་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་འཐོབ་^{༢༠} ཅས་གསུང་བ་ཡང་ལེགས་པར་མ་མཐོང་སྟེ། དེ་ནི་རྒྱུད་གཉིས་
ལས་ཞལ་ཕྱག་མཉམ་མི་མཉམ་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་བརྟན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་
དུ་འཛོག་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དག་ལ་སོ་མོའམ་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་དོན་གྱི་ལྷོག་པ་ཅི་ཡང་མི་སྤང་བའི་
ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་སྒྲུབ་པ་ནི་རྒྱུད་གཞན་ལས་མཚན་གྱི་སྒྲུབ་འདོད་པར་སྤང་ལ།
རྒྱ་མཚན་དེས་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་གྲུབ་ཀྱང་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཆོས་མིན་ཏེ། གཙོ་བོ་ཡང་ལུས་ཞལ་
ཕྱག་གངས་མི་མཉམ་པ་དང་། འཁོར་གྱི་ལྟ་མཉམ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྤང་ཡང་ཡང་དེའི་ཆ་ནས་ཟབ་གནས་མི་
སྤང་བའི་ཕྱིར་རོ། །རིགས་པ་འདི་དེ་འདྲ་བའི་སྒྲུབ་བྱེད་ལྟར་སྤང་གཞན་སྒྲུབ་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།།

གཉིས་པ་(རྫོང་གྲུར་ལ་སོགས་པ་ལས་གསུངས་པ་)ལ་གཉིས། གཞན་གྱིས་བརྟགས་པའི་མཐའ་དགག་
པ་དང་། ལེགས་པར་གནས་པའི་ཕྱོགས་བཞག་པའོ། །དང་བོ་ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ལུགས་དང་། དེ་དགག་
པའོ།།

དང་པོ་ནི། བོད་ཁ་ཅིག་གྲུར་གྱི་ལེའུ་བཞི་པ་ལས། འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །མཁའ་
འགོ་མ་ཡི་དམ་པའི་ཚོགས། །མཁའ་འགོ་ལྟ་པོ་རབ་བསྒྲུབ་ཕྱིར། །མཁའ་འགོ་མ་ཡི་རྒྱུད་བཤད་དོ།^{༢༡} །
ཞེས་དང་། སྟོན་ཆགས་གསོད་ལ་འབད་ལྷན་དང་། །ལྟ་བ་ལས་ནི་ལོག་རྣམས་དང་། །བརྟན་མོ་རྣམས་ནི་
བསྐྱུ་བའི་ཕྱིར། །བདེ་བའི་ཐབས་ནི་རྒྱས་མིན་ཞིང་། །གཞུང་ཁྱད་བལ་དོན་རྒྱས་པ། །སྟོ་དམན་རབ་ཏུ་

རྟོགས་ཕྱིན་པའི། རྟོགས་ཀྱི་མཐའ་ཀྱི་མི་ལྟར་པར་ཕྱིར། རྟོགས་ཀྱི་མི་སྤྱིར་པོ་ཡི། མཁའ་འགྲོ་མ་ཡི་རྒྱུད་
བཤད་དོ།^ཉ ཞེས་གསུངས་པའི་དང་པོ་བཞིས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མཁའ་འགྲོ་མའི་སྐྱར་སྒྲོན་ཞིང་མོས་
གཙུག་ཕྱིན་པའམ། འཁོར་མོ་ཚོགས་ཤས་ཆེ་བས་བསྐྱོར་བ་ནི་མ་རྒྱུད་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིགས་
ལྟའི་སྐྱར་སྒྲོན་ཞིང་། འཁོར་མོ་ཚོགས་ཤས་ཆེ་བས་བསྐྱོར་བ་ནི་མ་རྒྱུད་དུ་བསྟན་པར་འདོད་དེ། ལུང་དེས་
དོན་སྲ་མ་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་སྤྱི་མ་བསྟན་པར་བསམས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་ལུང་སྤྱི་མ་རྣམས་
ཀྱིས་སྤྱི་རོལ་པའི་གང་ཟག་སྟོག་གཙོད་པ་ལ་དགའ་ཞིང་། ལྟ་བུ་དང་ལམ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་གྱུར་པ་རྣམས་
འདུལ་བའི་ཕྱིར་མ་རྒྱུད་བསྟན་པའི་གནད་ཀྱིས། རང་སྤྱི་ལྟ་བུ་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་ལྟན་པས་བྱང་རྒྱུ་
རྒྱུ་བུ་པར་འདོད་པ་འདུལ་བའི་ཕྱིར་མ་རྒྱུད་གསུངས་པར་འདོད་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱང་རྒྱུད་གཉིས་སུ་འཛོག་
པའི་ཁྱད་པར་དུ་འདོད་དོ། །ཡང་གྲུར་གྱི་ལེའུ་བཅུ་གསུམ་པ་ལས། སྤྱིས་སུ་འདུལ་བར་མཛད་དོན་དུ། རྣལ་
འབྱོར་རྒྱུད་རྣམས་རབ་བཤད་ལ། བཅུ་མོ་རྣམས་ནི་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྣལ་འབྱོར་མ་ཡི་རྒྱུད་རབ་
བཤད།^ཏ ཅེས་གསུངས་པས་དགོས་པ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱིར་རྒྱུད་གཉིས་བསྟན་པ་གཉིས་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་
འཛོག་ཕྱིན་དུ་འདོད་དོ། །གསང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བ་ལས། བསྐྱེད་དང་རྟོགས་འབྱུང་རིམ་པ་ཡིས།
རྣལ་འབྱོར་བསྐྱེད་པར་བསྟན་པ་དང་། རྟོགས་པ་རྣལ་འབྱོར་མ་རུ་འདོད།^ཉ ཅེས་པས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་དེ་
ཉིད་སྒྲོན་པ་མ་རྒྱུད་དང་། རྟོགས་རིམ་གྱི་དེ་ཉིད་སྒྲོན་པ་མ་རྒྱུད་དུ་བསྟན་པར་འདོད་དོ།

གཉིས་པ་(དེདགག་པ་)ནི། ལུང་དང་པོའི་དོན་ནི་སངས་རྒྱས་རིགས་ལྟ་བུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འཁོར་
མཁའ་འགྲོ་མའི་ཚོགས་ཀྱིས་བསྐྱོར་བའི་མཁའ་འགྲོ་སྤྱི་ལྟའི་དཀྱིལ་འཁོར་རབ་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་མཁའ་
འགྲོ་མ་དོ་རྟོགས་ཀྱི་རྒྱུད་བཤད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་པར་དེའི་སྒྲོན་དུ་གསུངས་པ་ལས་ཤིན་ཏུ་གསལ་བས།
མ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུད་དོན་དོས་འཛིན་པའང་མིན་ལ། མཁའ་འགྲོ་སྤྱི་ལྟའི་དེའི་གོང་དུ། དཀྱིལ་འཁོར་རྣམ་པ་
ལྟ་གསུངས་ཏེ། རྟོགས་ཅན་དང་རྟོགས་པ་དང་། དེ་བཞིན་དོ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུ་བཞིན་དང་། བསྐྱེད་གང་དབང་སྤྱུག་གི་
དང་། ཏྲ་ཡི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་འོ།^ཏ ཞེས་གསུངས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རིགས་ལྟ་བུ་ཉིད་ཡིན་པས་
དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙུག་པོ་ལྟ་བུ་སྒྲོན་པ་ཡང་མིན་པས་ལུང་དང་པོའི་བཤད་པ་མི་འཐད་དོ། །ལུང་གཉིས་
པའི་དོན་བཤད་པ་ཡང་དེའི་དོན་མིན་ཏེ། དེའི་གོང་ཉིད་དུ་མི་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་རྣམས་ཀྱིས་དོ་རྟོགས་ཀྱི་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་མ་དང་མཁའ་འགྲོ་མ་རྣམས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཞེས་
བྱང་སེམས་རྣམས་ལ་བྱིས་པའི་ལན་དུ། བྱམས་པ་ལ་སོགས་པའི་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས། ཐོག་མར་དོ་
རྟོགས་པ་ཡིས། རྟོགས་སྤྱིས་ལ་སོགས་པ་ལུས་པ། བདག་གིས་བསྐྱལ་བར་བྱའོ་ཞེས། བྱང་རྒྱུ་བུ་སྒྲོན་

སྟོན་བརྟེན་ན། ཅི་ཕྱིར་བཙུན་མོ་རྣམས་པོར་བྱ། སྟོག་ཆགས་གསོད་ལ་འབད་ལྷན་དང་། ཞེས་པ་ནས།
 རྒྱུད་བཤད་དོ།^{༡༠} ཞེས་པའི་བར་སྐར་བཞེན་གསུངས་པས། བཙུན་མོ་རྣམས་སྤྱད་པའི་ཕྱིར་དུ་མཁའ་འགོ་
 མའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་གསུངས་པའི་རྒྱུད་ནི། དྲི་བའི་སྐྱབས་སུ་དོ་རྟེན་ལ་དྲིས་པས་གྱུར་ཡིན་ལ། དེ་ལ་རྒྱུད་
 ཀྱན་གྱི་སྤྱིང་པོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་དེའི་གོང་དུ། འབུམ་ལྷ་དབྱེས་པའི་དོ་རྟེན་ལས། སྤྱིང་པོ་འདི་ནི་ཡོངས་བསྐྱེས་
 པའོ།^{༡༡} ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་པས་མ་རྒྱུད་སྤྱིའི་འཛོག་བྱེད་མིན་ཏེ། གཞུང་ཁྱུང་བ་ལ་ཞེས་གསུངས་
 པས་ཀྱང་ཤེས་སོ།།

འོ་ན་དོ་རྟེན་གྱི་རྒྱུད་ལྟར་མེད་ཅི་ལྟར་བསྐྱེས་པའི་བའི་དྲིས་ལན་གྱི་དོན་གང་ཡིན་སྟུང་ན།
 གསུང་རབ་གཞན་དུ་ལྟར་མེད་ཀྱི་རྟེན་གྱིས་དངོས་སུ་འཛང་རྒྱ་བ་མེད་པར་བསྟན་ལ། སྤྱིའི་རྒྱུད་
 རྣམས་སུ་རྟེན་དེས་བསྐྱབས་ན་མཆོག་འགྲུབ་པ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲིས་པ་ཡིན་ལ། ལན་
 གྱིས་ནི་དང་པོར་བླགས་བསྐྱེད་པའི་དུས་སུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ས་ལ་དགོད་པར་དམ་
 བཅས་པས་ན། ལྟར་མེད་རྣམས་ཡལ་བར་དོར་དུ་མི་རུང་ལ། ཁྱད་པར་དུ་རྟེན་དེ་དང་སྟོག་གཅོད་པས་
 མཆོན་པའི་སྒྲིག་ཆེ་བ་དང་། རེ་ཞིག་ལྟ་བུ་ལོག་པས་ཀྱང་ལམ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོག་སྐྱབ་ཏུ་ཡོད་པས།
 དེ་རྣམས་བསྐྱེད་པའི་དོན་དུ་དོ་རྟེན་གསུངས་པར་སྟོན་པ་ཡིན་པས་མ་རྒྱུད་དུ་འཛོག་པའི་འཛོག་བྱེད་སྟོན་
 པ་ག་ལ་ཡིན། སྤྱིས་པ་འདུལ་བ་དང་ལྟར་མེད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རྒྱུད་གཉིས་བཤད་ཅེས་པ་ལ། སྤྱིར་རྒྱུད་
 འདིར་མ་རྒྱུད་ལ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཅེས་པ་དང་། ལྟར་མེད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་དོ་རྟེན་གསུངས་པ་ལ་
 བསམས་ནས་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་བཤད་ཅེས་གསུངས་པ་ཡོད་དེ། དབྱེས་པའི་དོ་རྟེན་ལ་འབྱོར་རྒྱུད། གྲང་
 པོར་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད། བྱི་ནས་རྣལ་འབྱོར་མ་ཡི་རྒྱུད། གེ་ཉིང་མོ་གཞུགས་བསྐྱེད་ཕྱིར་རོ།^{༡༢}
 ཞེས་སྐར་དྲངས་པ་ལྟར་དང་པོར་རྒྱུད་རྒྱས་པ་འབུམ་ལྷ་གསུངས་པའི་ཕྱི་ནས་དེ་ལས་བསྐྱེས་ནས་རྣལ་
 འབྱོར་མའི་རྒྱུད་གསུངས་པ་དེ་ལྟར་མེད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་ལ་གྱུར་བརྟེན་གཉིས་ཀར་གྱི་དོར་མ་རྒྱུད་དུ་བཤད་པས་དེ་ལ་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཅེས་གསུངས་
 པ་ནི། རྣལ་འབྱོར་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་མ་གཉིས་ཀའི་དབྱེ་གཞི་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ཀྱི། རྣལ་
 འབྱོར་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཞུས་དྲངས་པའི་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་མིན་ནོ། གྱུར་ལྟར་མེད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་སྟུང་
 བའི་བཤད་ཟིན་ལ། ལུང་ཕྱི་མ་འདི་ཡང་དེ་ལྟར་བཤད་པར་བྱ་བའམ། ཡང་ན་མ་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་གཉིས་ཀའི་
 དབང་དུ་བྱས་ནས་འཆད་ན། སྤྱིའི་རྒྱུད་སྟོན་མཆོག་སྐྱབ་པའི་རྟེན་གྱི་གཙོ་བོ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་
 ཟག་ལ་པོ་མོ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱུད་དང་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ལས་པལ་ཆེར་སྐྱབ་པོ་སྤྱིས་པ་དང་། དེའི་

ཕྱག་རྒྱ་ལ་བྱུང་མེད་རིགས་བཞི་བཤད་པ་མང་ངོ་། །དེའི་ཚེ་སྤྱི་མཐུན་པར་མ་བཟང་རིག་མ་ཡང་ལམ་སྐྱབ་པ་
 བོར་གཤམ་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤྱོད་གྱིས་ཐབས་གྲོལ་བ་ལྟར་ཐབས་ཀྱི་སྤྱོད་གྱིས་ཤེས་རབ་མ་གྲོལ་
 བར་ཡང་ལན་མང་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཚུལ་དེ་ཡང་རྒྱུད་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་མོད་ཀྱང་། རིག་མའི་
 མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་དང་བཟླ་གཐབས་དང་བསྟེན་ཚུལ་དང་དེ་བསྟེན་པ་ལས་ཡེ་ཤེས་སྤྱོད་ཚུལ་ནུལ་
 འབྱོར་མའི་རྒྱུད་ལས་འཆད་པ་ལྟར་པ་རྒྱུད་རྣམས་ནས་མི་རྒྱས་པས། དེའི་སྒྲིལ་བའི་གཉིས་འདུལ་བའི་
 རོན་དུ་རྒྱུད་གཉིས་བཤད་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་དགོས་པ་བཤད་པ་ཅམ་ཡིན་གྱི་པ་རྒྱུད་
 དང་མ་རྒྱུད་དུ་འཛོག་པའི་འཛོག་བྱེད་མིན་ཏེ། དཔེར་ན་གསང་འདུས་ནི་གཙོ་བོར་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་
 ཟག་གི་དོན་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ཀྱང་དེ་པ་རྒྱུད་ཀྱི་འཛོག་བྱེད་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་སྤོང་མན་
 གྱིས་རབ་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་དུ་མཁའ་འགྲོ་མའི་རྒྱུད་བཤད་པར་ཡང་དེ་ལས་གསུངས་པས་དེ་ཡང་མ་རྒྱུད་
 ཀྱི་འཛོག་བྱེད་དུ་འགྱུར་རོ། །

གསང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བའི་ལུང་གི་དོན་བཤད་པ་ཡང་དེའི་དོན་མིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས།
 གཉིས་གཉིས་སྤྱོད་དང་རྣམ་པ་བཞི། །འདུས་པ་འང་རྣམ་པ་གཉིས་གསུངས་ཏེ། །བསྐྱེད་དང་རྫོགས་འབྱུང་
 རིམ་པ་ཡིས། །ནུལ་འབྱོར་བསྐྱེད་པར་བསྟན་པ་སྟེ། །རྫོགས་པ་ནུལ་འབྱོར་མ་རུ་བརྫོང་། །དབང་བོ་གཉིས་
 ཀའི་སྒྲིལ་འགྲེལ་པ། །འདུས་པ་ཞེས་བྱ་རྣམ་པར་བརྫོང་།^{༩༩} །ཅིས་བལྟས་པ་དང་བགད་པ་དང་ལག་
 བཅངས་དང་། གཉིས་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་བཞི་ཡི་བཞི་བ་དབང་བོ་གཉིས་འདུས་པའི་རྒྱུད་ལ་ནུལ་འབྱོར་དང་རྣལ་
 འབྱོར་མའི་རྒྱུད་གཉིས་གསུངས་པའི་དང་བོ་ནི་བསྐྱེད་པ་འབྱུང་བའི་རིམ་པ་སྟོན་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི་
 རྫོགས་པ་འབྱུང་བའི་རིམ་པ་སྟོན་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཀྱི་བསྐྱེད་རིམ་དང་རྫོགས་རིམ་སྟོན་པ་ལ་མ་བཤད་
 པའི་ཕྱིར་དང་། ལུང་དེའི་གོང་ཉིད་དུ། དཔལ་ལྷན་འདུས་རྗེས་ལམ་གྱིས་ནི། །རིམ་པ་གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་ལ།
 དཔལ་ལྷན་འདུས་པ་ལྟག་ཡིད་འོང་། །རྒྱུད་རྣམས་ཀུན་སོན་གཙོ་བོ་ཡིན།^{༡༠༠} །ཞེས་གསུངས་པས་ནུལ་
 འབྱོར་གྱི་རྒྱུད་འདུས་པ་སོགས་ལས་རྫོགས་རིམ་གྱི་དེ་ཉིད་གཙོ་བོར་མི་སྟོན་པར་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་དེ་ཉིད་
 གཙོ་བོར་སྟོན་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ནག་པོ་སྤྱོད་པས་འདི་རྟག་བདག་ཐོས་སོགས་སྤྱོད་གཞིར་བྱས་པ་པ་རྒྱུད་དང་། གསང་བ་མཚོག་
 གིས་དབྱེས་པ་སོགས་སྤྱོད་གཞིར་བྱས་པ་མ་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་དུ་བཞེད་ཟེར་བའི་དེའི་བཞེད་པ་མིན་ཏེ། དེས་ནི་
 རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་དུ་འདི་རྟག་བདག་ཐོས་སོགས་གསུངས་པ་དང་། མ་རྒྱུད་ཁ་ཅིག་ལ་དེའི་དོད་ལ་གསང་བ་
 མཚོག་གིས་དབྱེས་པ་ཞེས་སོགས་འབྱུང་བ་གཉིས་བདེ་སྟོང་སྟོར་བ་དངོས་གཞིར་བྱེད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་

པར་གསུངས་ཀྱི་དེ་གཉིས་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་འཛོག་བྱེད་དུ་མ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ལུང་ནི་སྤར་བྱངས་
ཟེན་ནོ།།

དེ་དག་ལས་གཞན་རྒྱ་གར་པ་ཁ་ཅིག་དང་བོད་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱོད་གཉིས་སུ་འཛོག་ཚུལ་བྱས་པ་
མང་བོ་ཅིག་སྤྲང་ནའང་ཡལ་ཆེ་བ་ལ་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་འཛོག་པའི་ཕོ་མོ་འཕམ་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་
དོན་ཀྱི་ལྟོག་པ་ཅི་ཡང་མི་སྤྲང་ལ། ཐབས་དང་ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་ཞེས་ཟེར་བ་ལ་ནི་ཐབས་ཤེས་
འདི་ལ་བྱེད་དང་གཙོ་བོར་སྟོན་མི་སྟོན་ཀྱི་བྱེད་པར་བཤད་པ་མི་སྤྲང་ཞིང་། འཛོག་བྱེད་དུ་བཤད་པ་རྒྱལ་
ཀྱང་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཙམ་དུ་འདུག་པས་མི་འཐད་པ་རྟོགས་པར་སྤྲོ་བའི་ཕྱིར་མ་བྲིས་
སོ།།

གཉིས་(ཡིགས་པར་གནས་པའི་ཕྱོགས་བཞག་)པ་ནི། འོ་ན་པ་རྒྱུད་མ་རྒྱུད་གཉིས་སུ་འཛོག་ཚུལ་རི་ལྟར་
བྱེད་སྟུང་ན། རྒྱུད་དེ་གཉིས་ལ་བསྐྱེད་ཤིང་ཀྱི་སྒྲོར་ནས་ཀྱང་སོ་སོར་འཛོག་པའི་ཡལ་བའི་བྱེད་པར་ཡང་
འདོད་མོད་ཀྱང་གཙོ་བོར་རྫོགས་ཤིང་ཀྱི་སྒྲོར་ནས་བྱེད་པར་གཞག་དགོས་སོ། དེ་ཡང་བདེ་སྟོང་གི་ཐབས་
ཤེས་ལ་བསྟོས་ནས་ཐབས་ཤེས་རེ་རེ་བའི་རྒྱུད་དུ་མི་འཛོག་པར་གཉིས་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དུ་འཛོག་པ་སྤྲོ་
བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ལ་བསྟོས་ནས་ནི་ཤས་ཆེ་ཆུང་གི་སྒྲོར་ནས་ཀྱང་གཞག་ཏུ་མི་རུང་སྟེ། ཀྱི་རྟོར་
སོགས་མའི་རྒྱུད་ལས་བདེ་བ་ཤས་ཆེར་བསྟན་པ་ལྟར་འདུས་པ་ལས་མ་གསུངས་པས། ཀྱི་རྟོར་པ་རྒྱུད་དང་
འདུས་པ་མ་རྒྱུད་དུ་གཞག་དགོས་པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། དེས་ན་རྫོགས་ཤིང་ཀྱི་སྒྲོར་ནས་ཐབས་
ཤེས་སོ་སོ་བའི་རྒྱུད་དུ་གསུངས་པའི་ཐབས་ཤེས་ནི་ཤེས་རབ་དོན་དམ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡི་ཤེས་དང་།
ཐབས་ཀྱན་རྫོང་བསྟུ་མའི་སྟེ།

དེ་ལ་དང་པོའི་སྒྲོར་ནས་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་འཛོག་པ་ནི་གྲུར་ཀྱི་ལེའུ་བར་གསུམ་པ་ལས།
བཙོམ་ལྟན་འདས་རི་ལྟར་ན་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་མཆན་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ལགས། རྫོང་འཛིན་གྱིས་
གསུངས་པ། ཤེས་རབ་པ་པོ་ལ་བྱིན་པའི་ཐབས། །འདི་ནི་རྣལ་འབྱོར་མར་བརྟེན་དོ། །ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོར་
རབ་སྦྱོར་བས། །གང་ཕྱིར་དེ་ཉིད་ལ་འཇུག་པ། །རྣལ་འབྱོར་མ་ཡི་རྒྱུད་ཅེས་བྲ།³⁴ །ཞེས་མ་རྒྱུད་སྤྱིའི་
དབང་དུ་མཛད་ནས་དེར་འཛོག་བྱེད་གསལ་བར་གསུངས་སོ། དེའི་དོན་ནི། གང་དང་དེ་གཉིས་འབྲེལ་
བས་གང་གི་ཕྱིར་དོན་དམ་པའི་དེ་ཁོ་ན་སྟོང་བ་ཉིད་ལ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་སྦྱོར་བས་རབ་ཏུ་འཇུག་པའི་ཚུལ་
སྟོན་པ་དེའི་ཕྱིར་གྲུར་ལ་སོགས་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་ཅེས་བྲའོ། །རྒྱ་མཆན་དེས་མ་རྒྱུད་དུ་འགྲུབ་པ་
ནི་ཤེས་རབ་ཅེས་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནོ། །དོན་དེ་དག་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། ཀྱུན་ལྟར་བྱེད་བྱེད་ཀྱི་སེམས་སྤྱི་

བོན་ས་ཞོར་ཐུབ་ཏུ་བྱུང་བའི་ཡས་བབས་དང་། དེ་ནས་སྒྲིབ་གཞུང་ཏུ་ལོག་པའི་མས་བརྟེན་གྱི་དགའ་བ་
བཞེས་ཆུང་ལ་དང་། ཐུག་ཆུ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་གི་སྒྲིབ་པའི་བདེ་བ་དང་སྤྲོད་པ་གཉིས་དབྱེར་མི་ཐུང་བར་སྒྲིབ་
པའི་སྒྲོ་ནས་དོན་དམ་པའི་དེ་ཁོ་ན་སྤྲོད་པ་ཉིད་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པའི་རྟོགས་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་བཞུགས་
པའི་རིམ་པ་གཙོ་བོར་སྤྲོད་ཞིང་། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བཞུགས་པའི་རྒྱུ་འདྲ་ཟེར་ལྟ་ལས་ཀྱུན་རྒྱུ་
སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་ཆུང་ལ་གཙོ་བོར་མི་སྤྲོད་པ་ནི་ནལ་འཕྲོར་མའི་རྒྱུ་ཅས་བྱ་སྟེ། ལྟ་སྒྲིབ་ཀྱི་ཤེར་ཐོན་ཆོས་སྒྲིབ་
སྒྲིབ་པའི་ཐབས་འདི་ནི་བདེ་སྤྲོད་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྲིབ་པའི་ནལ་འཕྲོར་ཡང་ཡིན་ལ། གཙོ་བོར་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིབ་
སྒྲིབ་བྱེད་སྤྲོད་ཕྱོགས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཆ་ཡིན་པས་མ་ཞེས་ཀྱང་བརྟེན་པའི་ཐིམ་རོ།

གཉིས་པའི་སྒྲོ་ནས་ནལ་འཕྲོར་པའི་རྒྱུ་དུ་འཛིག་པ་ནི་མཁའ་འགྲོ་རྒྱ་མཚོ་ལས། ནལ་འཕྲོར་
ནལ་ལ་རྒྱུད་རྒྱལ་དུ། ཁྱེད་དང་དེ་ཡི་ཆོག་དབྱེ་ཤེས། འོད་གསལ་སྒྲིབ་པ་བདག་གིས་ནི། སྒྲིབ་པ་འཛིག་རྟེན་
ལ་བཤད་དོ།¹⁶ ཞེས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། ཁྱེད་དོན་ནི། བཤད་དོ་ཞེས་བྲང་རོ། ཁྱེད་དུ་ནལ་
འཕྲོར་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ནལ་སྤྱོད། ཁྱེད་ནལ་འཛིག་སྤྱོད། ཁྱེད་ལ་ནལ་འཛིག་རྟེན་ཏེ་དེའི་གདུལ་བྱ་ལ་འོ།
གང་གིས་ནལ་སྤྲོད་པ་བདག་གིས་སོ། ཁྱེད་ལ་ནལ་སྤྲོད་པ་སྒྲིབ་པ་གསུམ་དང་བཅས་པའི་འོད་གསལ་ཏེ་སྤྲོད་པ་
བཞེད་རིམ་པས་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་པའི་རྒྱལ་པོ། ཁྱེད་གིས་སྒྲིབ་པ་རྒྱུད་དེར་གསུངས་པའི་དེ་དང་དེའི་ཆོག་གའི་
དབྱེ་བ་སྟེ་བྱུང་བར་ལགས་པར་ཤེས་པས་སོ། ཁྱེད་དེད་གཞིབ་ཏུ་བཤད་ན། འོད་གསལ་འཆར་བའི་གནས་
སྤྲོད་པར་རྒྱུད་རིམ་གྱིས་སྤྲོད་པའི་རིམ་པ་ལས་ལྷགས་འབྱུང་གི་སྤྲོད་པ་བཞེད་དང་། དེ་ནས་ཐིམ་ལ་ལྷང་བའི་
རིམ་པ་ལས་ལྷགས་ཐོག་གི་སྤྲོད་པ་བཞེད་སྒྲོ་ནས་སྤྲོད་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཆུང་ལ་དང་། འོད་གསལ་གྱི་རྒྱུད་འོད་
ཟེར་ལྟ་ལས་ཀྱུན་རྒྱུ་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་ཆུང་ལ་གཙོ་བོར་སྤྲོད་པ་ནི་ནལ་འཕྲོར་པའི་རྒྱུ་ཅས་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་སྤྲོད་
པའི་ཡེ་ཤེས་དང་རྒྱུད་ལས་བསྐྱབས་པའི་སྒྲིབ་གཉིས་རོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྲིབ་པའི་ནལ་འཕྲོར་ཡང་ཡིན་ལ།
གཙོ་བོར་གསུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་བྱེད་སྤྲོད་སྤྲོད་ཕྱོགས་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཡིན་པས་མ་ཞེས་ཀྱང་བརྟེན་པའི་ཐིམ་རོ། ཁྱེད་
ཁོ་ན་ཉིད་གསལ་བའི་ལྷང་གི་དོན་ཡང་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་ཆུང་ལ་སྤྲོད་པ་བཞེད་ལས་འབྱུང་བའི་རིམ་པ་དང་། གདོད་
མ་ནས་རྟོགས་པའི་སྟེ་བྱུང་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་འབྱུང་བའི་རིམ་པ་རྒྱུད་གཉིས་
ཀྱིས་གཙོ་བོར་སྤྲོད་པ་ཡིན་པས་སྒྲིབ་པ་གཉིས་དང་དོན་འདྲོ། གཙོ་བོར་སྤྲོད་མི་སྤྲོད་ནི་རྒྱུད་དེས་དེ་ལ་
རྩལ་དུ་བརྟོན་ནས་འཆད་མི་འཆད་ཡིན་གྱི་དེར་བརྟན་མ་བརྟན་ཅམ་མིན་ནོ། ཁྱེད་པར་དེ་གཉིས་ནི་པ་
རྒྱུད་དང་མ་རྒྱུད་ཀྱི་གཙོ་བོར་རེ་ལ་ཆད་ལྟར་གྱིས་བཀྲལ་བའི་རྒྱལ་སྤྲང་ན། ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་གཞན་
ནལ་པའི་སྤྲོད་གདོགས་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པས། རྒྱལ་དེད་སྤྱོད་སྤྱོད་མི་གསལ་བ་ནལ་སྤྲང་ཕྱོགས་གཉིས་པོ་

དེར་བྲངས་ནས་བཤད་དགོས་པས། འདོག་ཚུལ་དེས་རྒྱུད་གཉིས་པོ་ཀྱན་ལ་མ་བྱལ་བ་ཡང་མིན་ནོ།།

གསུམ་པ་(ཐབས་ཀྱི་རྒྱུད་ཕྱི་ཐག་ཏུ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ཐབས་རྒྱུད་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ། གསང་འདུས་ཕྱི་ཐག་ཏུ་བཤད་པའོ།།

དང་པོ་ནི། ཐབས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་དང་གཉི་སྤྱག་གི་ཐབས་རྒྱུད་གསུམ་དོན་རྗེ་སྤྱིང་པོ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུད་ལས་གསུངས་པའི་དང་པོ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནས་གཞན་ཡང་བཤད་བྱ་ལ། འདོད་ཆགས་ཐབས་ཆེན་པོ་ཡི་རྒྱུད། གང་གིས་ལེགས་པར་ཤེས་ན་ནི། ཆོ་འདིར་དངོས་བྱུང་སྤྱིན་པར་བཤད། གསང་བ་འདུས་པ་སྤོང་ཕྱག་གཅིག། རྫོང་འཕྲུལ་ལུང་སྤོན་སྤོང་ཕྱག་བཞི། ལྷ་མོ་བཞིས་ཁྲུས་བརྒྱ་བདུན་ཅུ། ལྷ་རྩེ་ཉལ་བརྒྱ་བརྒྱད། རྟེན་ཉེ་བར་བཤད་པའི་རྒྱུད། དམ་ཆོག་ཆེན་པོ་ལྷ་བརྒྱ་ལ། རྫོང་འཕྲུལ་སྤོང་ཕྱག་གཅིག། ཀྱན་ལས་བརྒྱས་པ་འཕུལ་ཕྱག་གཅིག། མཉམ་ཉིད་རྣམ་རྒྱལ་ཉིས་བརྒྱ་བརྒྱ། ལྷ་གསང་ཐིག་ལེ་སྤོང་བདུན་བརྒྱ། རྫོང་འཕྲུལ་བརྒྱ་ཉི་ལྔ། རྩོད་པན་དོན་འདུན་རྒྱ་ལ། ཁྱིམ་ཐིག་ལེ་འཕུལ་ཕྱག་ལ། རྫོང་འཕྲུལ་རྣམ་རྒྱལ་བརྒྱ་དགུ་བརྒྱ། མཉམ་ཉིད་གསང་བ་སྤོང་ཕྱག་ལ། རྫོང་འཕྲུལ་སྤོང་ཕྱག་ལ། རྫོང་འཕྲུལ་མཛོད་སྤོང་ཕྱག་བདུན། རོར་བྱ་གསང་ཐིག་འཕུལ་ཕྱག་གཅིག། སྤང་མཛོད་སྤྱུ་འཕུལ་སྤོང་དང་བརྒྱ། རྫོང་འཕྲུལ་སྤོང་ཕྱག་གཅིག། རྫོང་འཕྲུལ་ཐོད་པ་ཉིས་བརྒྱ་བརྒྱད། རྟེན་བརྒྱ་སྤོང་བརྒྱ་སྤོང་བདུན། དམ་ཆོག་མཛོད་རྒྱུ་སྤོང་ཕྱག་འཕུལ། འཇམ་དཔལ་དཔའ་པོ་འཕུལ་ཕྱག་གཅིག། གསང་ཆེན་བསྐྱུས་པ་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ། རིན་ཆེན་སྤོང་པོ་དགུ་བརྒྱ་བདུན། རུས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་བརྒྱ་བརྒྱད་བརྒྱ། ལྷ་མོ་བསྐྱུ་བཅོས་ལྷ་བརྒྱ་བདུན། འདི་རྣམས་དགོངས་པའི་ཕྱི་ཐག་གིས། ང་ཡིས་ཡང་དག་བསྐྱུ་པར་བྱ། འདི་ནི་གཉིས་པོའི་ཁྱུང་པར་ཡིས། རྒྱུད་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྐྱུ་པའོ།^{༡༧} ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་ཞེ་སྤང་གཉི་སྤྱག་གི་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱན་གྱང་ཤེས་པར་བྱ།^{༡༨} ཞེས་གསུངས་སོ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཐབས་རྒྱུད་ལ་འདིར་མིང་སྤོང་པ་ཉེར་བདུན་དང་བཅས་པའི་ལྷ་བརྒྱ་དང་བདུན་ཡོད་པར་གསུངས་སོ། ཞེ་སྤང་གི་ཐབས་རྒྱུད་ནི་གཤེན་རྗེ་གཤེད་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་དང་། གཉི་སྤྱག་གི་ཐབས་རྒྱུད་ནི་རྫོང་འཕྲུལ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་ཡིན་ཞེས་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་དག་གསུང་ངོ་། རྒྱུད་གཉིས་པོ་སོ་སོའི་སྤྱི་ཁྱེད་གངས་སྤོང་འབྱུང་ལས་གསུངས་པ་ནི་སྤང་བྲངས་པ་ལས་ཤེས་སོ།།

གཉིས་པ་(གསང་འདུས་ཕྱི་ཐག་ཏུ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ཚ་རྒྱུད་དང་རྒྱུད་ཕྱི་མའི་དོན་དང་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་གངས་བསྐྱུ་པ་དང་། བཤད་པའི་རྒྱུད་ཀྱིས་རི་ལྷར་བཤད་པའི་ཚུལ་བསྐྱུ་པའོ།།

དང་པོ་ནི། གསང་བ་འདུས་པ་ལ་རྒྱུད་རྒྱས་པ་ཉི་ལྔ་སྤོང་པ་གཅིག་དང་། བསྐྱུས་པའི་རྒྱུད་སྤོང་

བརྒྱད་བརྒྱུ་པ་ལེའུ་བཙུང་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གཉིས་སུ་རྩོམ་ཆེ་འབྲེང་བའི་འགྲེལ་པས་བཤད་དེ།^{༡༩}
 རྩོད་ཕྲག་གི་གངས་ནམས་ནི་སྒྲོ་ཀ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྒྲར་གསང་བ་འདུས་པའི་རྩོད་ཕྲག་གཅིག་ ཅེས་
 གསུངས་པ་ནི་བསྐྱེས་རྒྱུད་ཀྱི་རགས་པའི་གངས་ལ་དགོངས་སོ།།

འདིར་རྩ་བའི་རྒྱད་དང་རྒྱད་ཕྱི་མ་དང་བཤད་པའི་རྒྱད་ཅེས་གྲགས་པའི་དོན་གང་ཡིན་སྟེ།
 རྩ་བའི་རྒྱད་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་རྒྱད་རྒྱས་པ་དང་། ཉུང་བའི་རྒྱད་དམ་བསྐྱེས་པའི་རྒྱད་ཅེས་པ་གཉིས་ཡིན་ཏེ། དང་
 བོར་རྒྱད་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་ཕྱིས་ཀྱི་གདུལ་བྱ་སྒྲ་མ་ལ་བཏོས་ན་ཆོད་དང་ཤེས་རབ་སོགས་དམན་
 བས་པ་དེ་བླག་ཏུ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་མི་ལུས་པའི་དོན་དུ་སྒྲ་མ་ལས་བསྐྱེས་ནས་བསྐྱེས་པ་ལོ། །དེ་གཉིས་ནི་རྒྱད་ཀྱི་
 ཆོག་རྒྱས་བསྐྱེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ཅམ་མ་གཏོགས་པ་གཉིས་ཀ་རྩ་རྒྱད་ཡིན་པས་སྒྲ་མ་ཕྱི་མའི་རྩ་རྒྱད་དུ་འགྲོ་བ་
 མིན་ནོ། །རྩ་རྒྱད་ཀྱི་རྩ་བའི་དོན་ནི། ཡལ་གཤམ་བཏོས་ནས་ཤིང་སྒྲོང་བའི་རྩ་བའི་ཐ་སྟོད་བྱེད་པ་ལྟར་
 ཡག་ལ་བཏོས་ནས་བཞག་པ་གཅིག་དང་། དང་བོའི་བདག་པོ་ལ་རྩ་བའི་བདག་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ལྟར་
 དུས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་རྒྱད་ཕྱི་མ་ལ་བཏོས་ནས་བཞག་པ་གཅིག་དང་། རྩ་བ་དང་འགྲེལ་པ་ཞེས་བརྗོད་
 པ་ལྟར་བཤད་རྒྱུ་ལ་བཏོས་ནས་བཞག་པ་གཅིག་སྟེ་གསུམ་སྣང་ངོ་།།

དེ་ལ་དང་བོ་ནི། རྩོན་གསལ་ལས་རྒྱད་སྟེ་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བ་འདུས་པར་གསུངས་པ་ལྟ་
 བུ་ཡིན་ཏེ།^{༢༠} རྩ་བར་འགྲོ་ཚུལ་འཆད་པར་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ནི་རྩ་བ་ཡང་ཡིན་ལ་རྒྱད་ཡང་ཡིན་པས་རྩ་རྒྱད་
 ཅེས་བྱའི་དོན་དེ་ཆང་བ་ཐམས་ཅད་ལ་རྩ་རྒྱད་ཀྱི་མིང་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པར་མ་དེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི།
 སྒྲར་གསུངས་པའི་འདུས་པ་ལེའུ་བཙུང་བདུན་པོ་ཕྱིས་གསུངས་པའི་རྒྱད་ཕྱི་མ་ལེའུ་བཙུང་བརྒྱུ་པ་ལ་བཏོས་
 བས་རྩ་རྒྱད་དུ་མཛད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚུལ་འདི་ལ་དེ་ཉིད་བསྐྱེས་པ་རྩ་རྒྱད་དང་། འདུས་པའི་རྩ་རྒྱད་དེའི་རྒྱད་
 ཕྱི་མ་དང་། ལེའུ་བཙུང་བ་དེའི་ཡང་རྒྱད་ཕྱི་མར་ན་རྩོད་པས་གསུངས་སོ།^{༢༡} ཕྱི་མའི་སྐྱད་དོད་བླ་མའམ་
 གོང་མ་སྟེ་མཆོག་གི་དོན་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་བསྐྱེས་དུ་རུང་བ་ལས། ཁ་ཅིག་གིས་མཆོག་ཏུ་བསྐྱེས་ཡང་།
 ལོ་ཆེན་གྱིས་ཕྱི་མའི་ཕྱི་མར་བསྐྱེས་པ་ལེགས་ཏེ་འགྲེལ་པས་ཀྱང་ཕྱི་མའི་དོན་དུ་བཤད་དོ། །འདུས་པ་ལ་
 བཏོས་ནས་དེ་ཉིད་བསྐྱེས་པ་རྩ་རྒྱད་ཡིན་པ་འདི་སྟོང་བསྐྱེས་ཀྱི་འང་དགོངས་པར་སྣང་ངོ་།།

འོན་དེ་ཉིད་བསྐྱེས་པ་འདུས་པ་ལ་བཏོས་ནས་རྩ་རྒྱད་དུ་འཛོག་པ་དེ་དུས་སྒྲ་བ་ཅམ་གྱིས་མི་
 རུང་བས་དེའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་སྟེ། འདུས་པ་རྒྱུད་སྟེ་བཞིར་བྱས་པའི་ནལ་འབྱོར་རྒྱུད་མིན་མོད་ཀྱང་།
 རྒྱུད་དེ་ལ་ནལ་འབྱོར་རྒྱུད་དུ་མང་དུ་གསུངས་པས། དེ་དང་དེ་ཉིད་བསྐྱེས་པ་གཉིས་ནལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཅེས་
 པའི་ནལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུད་སྟེ་ཆོན་པ་གཅིག་ཏུ་ཡང་བྱུང་བ་དང་། དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་དེ་ཉིད་བསྐྱེས་

པའི་རྒྱུད་ཐབས་ཤེས་ལ་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་སུ་བྱས་པའི་ཡབ་ཀྱི་ཕྱོགས་སུ་ཚུལ་བརྒྱུ་ལུ་པའི་འགྲེལ་པ་
 ལས་བཤད་པ་ལྟར་ལྷོ་ཐབས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱང་ཡིན་ཞིང་། ལེའུ་བཙུན་པའི་སྒྲོན་གསལ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་
 དབང་གི་སྒྲོན་ལ་སོགས་པ་འགའ་ཞིག་རྒྱུད་འདི་ཉིད་ནས་དེ་ཉིད་བསྐྱས་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་བར་ཡང་
 གསུངས་པས། ངང་པོའི་གཞི་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་འཆད་དམ་བཟླ་གསོ། །གལ་
 ཉེ་ལྷ་མའི་དོན་ཕྱི་མས་འཆད་པ་ལ་རྒྱུད་ཕྱི་མར་འཛོག་ན། འདུས་པའི་ལེའུ་དང་པོས་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་མདོར་
 བསྟན་པ་དེ་ཉིད་ལེའུ་ལྷ་མ་བཙུན་གིས་འཆད་པར་གསུངས་པ་དང་པོ་ཡང་བཙུན་གྱི་པོ་ལ་བཞུགས་ནས་
 ཅ་རྒྱུད་དང་། བཙུན་གྱི་པོ་ཡང་དང་པོ་ལ་བཞུགས་ནས་རྒྱུད་ཕྱི་མར་གཞག་དགོས་པ་དང་། གཞན་ཡང་ལེའུ་
 རེ་རེའི་ལྷ་ཕྱི་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་གཞག་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་ཡོད་ལ། དེ་ལྟར་མི་འཛོག་ན་ནི་རྒྱུད་ཕྱི་མའི་
 འཛོག་མཚམས་གང་ནས་ཡིན་སྒྲོས་ཤིག་ཅེ་ན། རྒྱུད་ཕྱི་མར་སྒྱིར་འཛོག་ཚུལ་མང་ཡང་། འདིར་འདུས་པའི་
 རྒྱུད་ཕྱི་མར་འཛོག་ཚུལ་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ལེའུ་བཙུན་པ་འདི་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱང་ཡིན་ལ།
 འདུས་པའི་རྩ་བའི་རྒྱུད་ལས་ཕྱིས་གསུངས་ཤིང་། ཅ་རྒྱུད་ལེའུ་བཙུན་པ་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་དོན་
 དང་ལེའུ་སོ་སོའི་དོན་དཀར་ཞིང་སྐས་པ་རྣམས་གསལ་བར་འབྲེད་པས་འདུས་པ་ཕྱི་མ་ཞེས་ཟེར་བས། ཅ་
 རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་ཕྱི་མ་རྣམས་ལེའུ་ལྷ་མའི་རྒྱུད་ཕྱི་མར་འཇུག་པའི་སྒྲོན་མེད་དོ།

འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཏུ་འཕགས་པ་ཡབ་སྐུས་ཀྱིས་དངོས་སུ་གསུངས་པ་ནི་ལྷ་སྟེ། རིམ་ལྷ་
 ལས་ལྷ་མོ་བཞེས་ཞུས་དང་། དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་དང་། རྩོད་འཕྲེང་བ་བཤད་རྒྱུ་ཏུ་གསུངས་ལ། རྒྱུད་བསྐྱས་ལས་ལེ་
 ཤེས་པས་ཤེས་ཤིང་ཀྱང་ལས་བཙུན་ཀྱང་བཤད་རྒྱུ་ཏུ་གསུངས་ཤིང་། རྒྲོན་གསལ་ལས་
 སྐྱང་གཞིའི་ཡི་གེ་དང་པོ་གཉིས་འཆད་པ་ན་ལྷའི་དབང་པོས་ཞུས་པའི་ཁུངས་དངོས་སུ་སྒྲོས་ཤིང་། དེ་ནས་
 དེའི་ལྷ་མ་རྣམས་འཆད་པ་ན་བཤད་པའི་རྒྱུད་ལས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ལྷ་མ་ཉིད་ཏུ་སྒྲུང་བས། ལྷའི་
 དབང་པོས་ཞུས་པ་བཤད་རྒྱུ་ཏུ་གསུངས་ཉི་འདི་མ་འཇུག་རོ། །ཡབ་སྐུས་རྣམས་ཀྱིས་ལེའུ་བཙུན་པ་
 རྒྱུད་ཕྱི་མར་གསུངས་པ་མ་གཏོགས་པ་བཤད་རྒྱུ་ཏུ་གསལ་བར་གསུངས་པ་མི་སྒྲུང་ཡང་། ཐ་ག་ན་དང་
 རྒྱལ་བས་ཕྱིན་གྱིས་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པར་འདོད་པ་ལྟར་བཤད་རྒྱུ་ཏུ་འདོད་པར་བྱའོ། །ཁ་ཅིག་རྩོད་ཆེ་
 སྟེང་པོ་རྒྱན་གྱི་རྒྱུད་དང་རྒྱུ་འཕུལ་བྱ་བ་གཉིས་ཀྱང་བཤད་རྒྱུ་ཏུ་བཞེད་མོད་ཀྱང་། དེ་གཉིས་འདུས་པ་
 དང་ཕྱོགས་མཐུན་པའི་རྒྱུད་ཡིན་གྱི་བཤད་རྒྱུད་མིན་ནོ། །ལྷ་མོ་བཞེས་ཞུས་ནི་དེའི་འགྲེལ་པ་ལས་ཐམས་
 ཅད་གསང་པའི་མཚོག་ཅེས་བྱ་བ་སྟོང་ཕྱག་གཅིག་བཞུགས་པའི་རྒྱུད་ཕྱི་མ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །རྩོད་ཆེ་
 འཕྲེང་བའི་རྒྱུད་ལ་སྟོང་ཕྱག་བཙུག་གཉིས་པ་གཅིག་དང་ཉུང་དུའི་རྒྱུད་གཉིས་དང་། ཡེ་ཤེས་རྩོད་ཀྱང་ལས་

བདུས་ལའང་རྒྱུད་ཆེ་རྒྱུད་གཉིས་ཡོད་པར་དོ་རྗེ་འཕྲེང་བའི་འགྲེལ་པར་བཤད་ལ།^༥ སྤར་ལུང་བྲངས་པར་དོ་རྗེ་འཕྲེང་བ་ལ་འབུམ་ཐུག་གསུམ་ཡོད་པར་བཤད་དོ། །དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ནི་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་བཅུ་གཉིས་པ་ཡན་འཆད་པའི་བཤད་རྒྱུད་ལས་ལྷག་མ་མ་འཁྱུར་རོ།

གཉིས་པ་(བཤད་པའི་རྒྱུད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་རྒྱལ་བསྟན་པ་)ལ་གཉིས། རྒྱུད་ཕྱི་མ་དང་དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་དང་། དོ་རྗེ་འཕྲེང་བ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་གྱིས་དེ་ལྟར་བཤད་པའོ།

དང་པོ་ནི། འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་གཞན་ནི་དེའི་བཤད་རྒྱུད་ཡིན་ཀྱང་འདུས་པའི་རྒྱུད་མིན་ལ། རྒྱུད་ཕྱི་མ་ནི་དེ་གཉིས་ཀ་ཡིན་ནོ། །འདིས་ཅ་རྒྱུད་འཆད་ཚུལ་ལ། རྒྱུད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་དོན་འཆད་པ་ནི་དབལ་གསང་བ་འདུས་པ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུད་ཅེས་པའི་མཚན་དོན་དང་ཐབས་རྒྱུད་ཀྱི་དབྱེ་བ་དང་རྒྱུད་སྤྱིའི་སྒྲིལ་ལྟེན་ལན་མཛད་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ལེའུ་བཅུ་བདུན་པོ་སོ་སོའི་དོན་ལྟེན་ལན་མཛད་པའོ། །རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་དྲིས་པའི་འགྲེལ་པ་ནི་གང་བཤད་པས་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་མིག་ཆགས་སུ་འགྲེལ་བའི་ཐུན་སུམ་ཆོགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དབལ་གྱི་དོན་དུ་རྩ་རྩེ་པ་བཞེད་དོ། །དེའི་ལན་དུ་ལེའུ་གཉིས་པ་ནས་བཅུ་བདུན་པའི་བར་བཅུ་དུག་གི་བཞི་ཚན་རེ་རེས་བསྟེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞིའི་རེ་རེ་སྟོན་པར་བཤད་པ་ལ། རྩ་རྩེ་པས་ལེའུ་དང་པོས་རྒྱུད་དོན་མདོར་བསྟན་པ་ལྷག་མ་བཅུ་དུག་གིས་བསྟེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞིར་འཆད་ཅིང་། བཙོ་བརྒྱུད་པ་ནི་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསང་བའི་མན་བག་སྟོན་པར་གསུངས་སོ།^༦ །དེ་དག་གིས་ནི་རིམ་གཉིས་སོ་སོར་མི་བྱེ་བར་རིམ་གཉིས་ཐུན་མོང་གི་བསྟེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞི་བསྟན་ལ། ཐབས་རྒྱུད་ཀྱི་དབྱེ་བའི་སྐབས་སུ་རིམ་གཉིས་སོ་སོར་བྱེ་བའི་བསྟེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞི་བསྟན་ནོ། །བཤད་རྒྱུད་རྣམས་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྩ་ལ་དུ་འདོན་སྟོགས་རེའི་སྟོན་ནས་ཅ་རྒྱུད་འཆད་ཚུལ་རེ་ཡོད་པ་ལ། རྒྱུད་ཕྱི་མ་འདིས་ནི་ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་བཅུ་གཉིས་པར་གསུངས་པའི་བསྟེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་བཞིའི་སྟོན་ནས་ཅ་རྒྱུད་འཆད་ལ། འགྲེལ་པའི་དོན་དབལ་གྱི་དྲིས་ལན་དུ་ལེའུ་བཅུ་དུག་གིས་བསྟེན་སྐྱབ་བཞི་འཆད་པ་བྱུང་བས་ལེའུ་སོ་སོར་དྲིས་ལན་རྣམས་དེར་འདུ་ཞིང་། ཐབས་རྒྱུད་ཀྱི་དབྱེ་བའི་དྲིས་ལན་ནི་མཚན་དོན་གྱི་དྲིས་ལན་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། སྤྱི་དོན་ཡང་མཚན་དོན་གྱི་དྲིས་ལན་དུ་འདུ་བས། ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་ནི་གཙོ་བོར་རྒྱུད་ཀྱི་མཚན་གྱི་གཞུང་ཉིད་འཆད་པ་ལ་སྤྱར་ན་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་བསྐྱེད་པར་བྱེད་དོ། །འདི་ལ་ནི་ལེའུ་བཞི་བཞིས་བསྟེན་སྐྱབ་ཡན་ལག་རེ་རེ་བསྟན་པར་འགོ་རྩལ་དཀའ་བས་དེ་ལོགས་པར་ཐོན་པ་དང་རིམ་གཉིས་སོ་སོའི་ཡན་ལག་བཞིའི་ས་མཚམས་ལོགས་པར་བྱེད་པ་དང་། རྒྱུད་པར་དུ་རྩོགས་རིམ་གྱི་བསྟེན་པའི་ཡན་ལག་དུག་བཤད་པ་རྣམས་ལོགས་པར་རྩོགས་ནས་ཅ་རྒྱུད་

མཛད་དེ། སྤྱིར་ལེའུ་རེ་བརྒྱད་དུ་བྱས་སོ། །ཞི་བ་འོད་ཀྱི་འགྲུང་དར་མ་བཙོན་འགྲུས་ཀྱིས་བཙོས་པ་ལས།
 རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་མངོན་པར་འདོད། ཅེས་པ་ཡན་ཆད་སྒྲར་དང་འདྲ་བ་ལ། དེའི་རྗེས་སུ། དེས་ནས་གཞན་
 ཡང་བཤད་བྱ་བ། དགའ་བ་བཞི་ཡི་མཚན་ཉིད་ནི། ཞེས་པ་ནས། སྤྱུལ་པའི་འཁོར་ལོར་ལྷན་ཅིག་སྤྲུམ།
 དགའ་བ་ཉམས་སུ་སྦྱང་བར་བྱེད། ཅེས་པའི་བར་དུ་འདོན་ནོ། །དེའི་འོག་ཏུ། བལྟ་དང་འགྲུགས་དང་དེ་
 བཞིན་བད། ཞེས་པ་ནས། ལྷན་ཅིག་སྤྲུམ་དགའ་བ་ཉམས་སུ་བྱེད་བ། མཚན་ཉིད་དང་བྲལ་སྐྱད་ཅིག་གོ། ཞེས་
 པའི་བར་དུ་འདོན་ཞིང་། དེའི་འོག་ཏུ། ཅ་རྣམས་ཀྱན་གྱི་ནམ་མཁའ་ཆེ། ཞེས་པ་ནས། ལྷ་མ་བརྒྱད་པ་
 ལས་ཤེས་བྱ། ཞེས་པའི་བར་རྣམས་བཏོན་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱན་དགའ་བའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་བྱེ་བ་ཞེས་
 བྱ་བ་ལེའུ་བརྒྱད་དགྲུ་པར་བྱས་ནས། སྤྱིར་ལེའུ་རེ་བརྒྱད་དུ་བྱས་སོ། །

དེ་ལྟར་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་སྤྲང་ཡང་བརྗེད་མཁྲོལ་ཀྱང་ཤིང་དང་སུ་ཇ་ན་གྱི་རྩྭ་ན་དང་། ཞི་
 བ་འོད་ཀྱིས་བསྐྱར་བའི་ལེའུ་ཡི་གཙོད་མཚམས་དེ་ཉིད་གཞུང་གི་དོན་དུ་སྤྲང་སྟེ། ལྷན་ཅིག་མ་བཞི་ལྟགས་
 འབྱུང་དང་ལྟགས་ལྟག་ཏུ་བཤད་པའི་ཚན་གཅིག་དང་། དགའ་བ་བཞི་ལྟགས་འབྱུང་དང་ལྟགས་ལྟག་ཏུ་
 བཤད་པའི་ཚན་པ་གཉིས་གཞུང་ལ་སྤྲང་བའི་ཕྱིར་དང་། བལྟ་དང་འགྲུགས་དང་དེ་བཞིན་བད། ཞེས་
 སོགས་ནི། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་མངོན་པར་འདོད། ཅེས་པའི་འཕྲོར་ཤིན་ཏུ་གསལ་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ནས་
 གཞན་ཡང་བཤད་བྱ་བ། ཞེས་པའི་ཚིག་ནི་ལེའུ་གཞན་དུ་མ་ལ་ཡང་ལེའུ་ཡི་མགོ་འདྲེན་གྱི་ཚིག་ཏུ་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར་རོ། །རྒྱུད་འདིར་ཐུག་དོར་གྱིས་གསང་བ་འདུས་པར་བད་ཙམ་གྱིས་མི་གསལ་བར་གསུངས་པའི་
 རིམ་གཉིས་ལ་དོ་རྗེ་འཕྲེང་བའི་སྒྲོ་ནས་འདྲི་འདོད་པས། གཙོ་བོར་རྗེ་གསལ་རིམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བསྟན་དུ་གསོལ་
 ཞེས་པའི་དག་སྒོན་དུ་བཏང་ནས། དོ་རྗེ་འཕྲེང་བའི་མིང་དོན་ནས་རྒྱུད་གི་མཚན་ཉིད་དང་འཛིག་ཚུལ་གྱི་བར་གྱི་
 དྲི་བ་མཛད་དོ། །དེ་རྣམས་ཀྱི་ལན་གྱིས་པལ་ཆེར་འདུས་པའི་དོན་དང་། མངོན་བཟློག་འབྱུང་བ་སོགས་རྣམས་
 འབྱོར་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་མང་པོ་ཡང་བཤད་དེ། དེ་ཡང་པལ་མོ་ཆེ་འདུས་པའི་དོན་གྱི་མཐའ་གཙོད་པའི་ཡན་
 ལག་ཏུ་སྤྲང་རོ། །དྲིས་ལན་གྱི་གངས་ནི་བརྒྱུད་ཅུ་བྱ་གཉིས་སུ་འགྲོལ་པས་བཤད་དོ། །

རྒྱུད་འདིས་གསལ་ཁ་བཏོན་ནས་འདུས་པའི་གཞུང་གང་འཆད་སྟུམ་ན། ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་གསུམ་
 པ་དང་དུག་པར་སྣ་རྩེར་ཡུངས་ཀར་ཙམ་གྱི་རིན་ཆེན་བསྒྲོམ་པར་གསུངས་པ་⁽¹⁾སོགས་མང་པོ་ཞིག་འཆད་
 མོད་ཀྱང་། གཙོ་བོ་ནི་ཨེ་ཤྷ་མ་ཡུ་ལ་སོགས་པའི་ཡི་གེ་བཞི་བརྒྱའི་གཞིས་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་
 བསྟུས་པར་སྒྲོན་གསལ་ལས་གསུངས་པ་དེ་རྒྱུད་འདིར། ཨེ་ནི་ཤེས་རབ་དམ་པ་སྟེ། ⁽²⁾ ཞེས་སོགས་
 ཚིགས་བཅད་བཞི་བརྒྱའི་ཚིགས་བཅད་རེས་ཡི་གེ་རེའི་དོན་འཆད་པ་འདི་ཡིན་ནོ། །གཞུང་དེ་དག་གིས་

ལུས་དབེན་དང་། དག་དབེན་དང་། སེམས་དབེན་དང་། ལྷ་ལུས་རྣམས་གཙོ་བོར་བསྟན་ལ། སྐབས་གཞན་
 ཏུ་འོད་གསལ་དང་ཟུང་འཇུག་གྱང་མང་ཏུ་སྟོན་པས་རྫོགས་ཤིང་མང་བར་སྟོན་ནོ། །དེའི་ལམ་གྱི་ཆིངས་གྱང་
 རིམ་ལྡར་མཛད་དེ། དེ་ཉིད་ལས། རྫོ་རྩེ་བཟུངས་པར་རབ་སྦྱར་བས། རྒྱུད་གི་མཆོན་ཉིད་ཤེས་ནས་ནི།
 རྣམ་རྟོག་རྒྱུད་རྣམས་རྣམ་པར་གཙོད། སེམས་ལ་དམིགས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །བདག་ལ་བྱིན་བསྐྱབས་
 རིམ་པས་གྱང་། །དངོས་གྲུབ་བརྒྱད་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར། །སྤང་བ་ལ་སོགས་དབྱེ་བ་ཤེས། །མདོན་པར་བྱང་
 རྒྱུ་བ་ནི་འཐོབ། །ཟུང་འཇུག་རིམ་པ་ལ་གནས་པ། །དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་བསྐྱུས་པ་ནི། །ཆོ་འདི་ཉིད་
 ལ་འགྲུབ་འགྱུར་བར། །རྣལ་འབྱོར་བ་ཡིས་ཐེ་ཆོམ་མེད།¹³ །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ལོ། །མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱུ་བ་
 གྱིས་རྫོགས་ཤིང་ཡི་མཁའ་བསྐྱུས་པ་ནི་རྒྱུད་འདི་ཡི་རྩེས་སུ་འབྲངས་པ་ཡིན་ལ། བསྐྱེད་རིམ་ལ་ཉིང་ེ་
 འཛིན་གསུམ་དང་། རྣལ་འབྱོར་བཞི་དང་། ལྷ་སོ་གཉིས་སུ་མཛད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་རྒྱུད་འདིའི་རྩེས་སུ་
 འབྲངས་པའོ། །དེས་ན་མདོར་བྱས་ལས་རྩེ་བཙུན་གྱིས་སྐྱུ་བ་མཁའ་མཛད་ནས་རྫོ་རྩེ་འབྲེང་བའི་སྐུ་བ་ཤིང་
 གིས་གསང་འདུས་སྐས་ཆུང་ཆུ་མཆོད་བསྐྱབས་པ་ལས་འདུས་པའི་སྐུ་བ་ཐབས་རྟེན་པར་གསུངས་པ་ནི་¹⁴ བསྐྱེད་
 རིམ་ཙམ་ལ་མི་གཟུང་ངོ་། །

འདོད་ཆགས་ཆོས་སྐས་ཀྱི་ཕྱིའི་ཕྱག་རྒྱ་དང་། རྫོ་རྩེ་བཟུངས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲིག་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་
 རྟོར་བ་བཞི་དང་སྐྱུ་མའི་སྐུ་འདྲན་པའི་ཕྱི་ནང་གི་སྒྲིག་ཚུལ་མཐའ་ཆོད་པར་ངེས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གནས་པ་
 ཅུང་དགའོ་བ་རྒྱུད་དང་བཀོད་པ་བྱང་རྒྱུ་བ་ཀྱི་སེམས་ལ་བརྩམས་ནས་ལུས་འཆགས་པ་དང་འཛིག་པའི་
 རིམ་པ་དུ་མ་བཤད་ནས། ཐབས་དེ་གཉིས་ལས་མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་འཆར་ཚུལ་སོགས་མཐའ་
 ཡས་པ་ཅིག་འཆད་དོ། །ལམ་གྱི་སྟོན་རུང་ཏུ་སྐྱུ་བ་པའི་དབང་གི་ཆིངས་རྣམས་ཆོ་ག་ཉི་ཤུར་སྟུང་བ་དང་།
 བསྐྱེད་རིམ་སྟུང་པའི་ཆིངས་རྣམས་དང་། རིམ་གཉིས་ཀྱི་གོ་རིམ་ངེས་པ་སོགས་མང་པོ་ཡང་གསུངས་ཤིང་།
 ཟུང་པར་དུ་སྒྲིག་ཚུལ་རྫོ་རྩེ་བཟུངས་པས་སྟིང་ཁའི་རྩ་མཐུད་འབྱེད་པའི་གནད་རྣམས་ལེན་ཏུ་ག་བ་དང་།
 སྟིང་ཁའི་རྩ་མཐུད་འགོལ་བ་འཁོར་ལོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་མཐུད་འགོལ་བའི་མཆོག་ཡིན་ཚུལ་ལེན་ཉེར་
 གཉིས་པའི་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་ངེས་དོན་གྱི་སྒྲགས་བརྒྱུ་བ་ལས་འཆད་དེ། །ལེགས་པར་ཐོན་པ་ཉུང་བར་བྱུང་
 སྟང་ངོ་། །རྒྱུད་འདིས་འདུས་པ་རྩལ་དུ་བརྟོན་ནས་འཆད་ཚུལ་ནི། སྟང་གཞིའི་ཡི་གེ་འདི་དོན་བཤད་པས་
 འདུས་པར་གཤམ་པའི་དོན་རྣམས་གསལ་བར་འདོན་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་མཐའ་གཙོད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བཤད་
 རྒྱུ་དེ་གཞུང་གཞན་རྣམས་འགྲོ་བའི་ཚུལ་འདི་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ཆིངས་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་ནས་ཤེས་པར་
 བྱས་ནས་འཆད་པ་ཅིག་དགོས་སོ། །བཤད་རྒྱུད་ལ་འདི་ལས་བཟང་བ་སྤར་མ་འགྱུར་ཞེས་འདིའི་འགྱུར་

བྱང་ལས་འབྱུང་བ་ནི་ད་དུང་ཡང་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་སྤང་ངོ་།།

ལྟ་མོ་བཞིས་ཁུས་ཀྱིས་ནི་གཙོ་བོར་སྟོག་ཚུལ་གྱི་གནད་ནམས་རྒྱས་པར་འཆད་ལ། ཡེ་ཤེས་དོ་
 རྗེ་ཀྱན་ལས་བཏུས་ཀྱིས་ནི་འདུས་པ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ནལ་འབྱོར་སྤྲེལ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ནམས་འཆད་པའི་མན་
 དག་གི་མཐར་ཐུག་རྒྱུན་བདུན་སྟོན་ཏེ། སྤྱོད་པ་གསུམ་དང་དེ་ལས་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་རྒྱུ་བ་བཞི་བཤད་རྒྱུད་གཞན་
 ལས་འདི་གསལ་ལོ། །རྒྱུད་དེ་གཉིས་ཀྱིས་འདུས་པ་འཆད་རྒྱུ་རྒྱས་པར་ནི་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ཆེར་བཤད་པ་
 ལས་བཤད་ཟིན་པས་འདིར་རྒྱས་པར་མ་སྒྲོས་སོ། །“ །དེ་ལྟར་རྗེ་བཙུན་ཡབ་སྲས་ཀྱི་མན་དག་གི་གཞུང་
 རྒྱལ་ལ་རིང་དུ་འདྲིས་པས་དོན་གྱི་གནད་ལེགས་པར་ཐོན་པའི་ལྷེ་མིག་གིས་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོ་ལ་མཐའ་དུག་
 དང་རྒྱུ་བ་བཞིས་རྒྱས་བཏབ་པའི་དོན་བཤད་རྒྱུད་རྒྱལ་ལ་ལེགས་པར་ཤོན་སྤྲུར་བས་རྩ་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲོ་བྱེད་
 པ་ཅིག་བྱུང་ན། རྒྱུད་ཀྱི་གདམས་དག་ལ་མི་འཛིགས་པ་ཐོབ་པའི་གདམས་དག་ཅན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་ལ། དེ་
 ལྟར་ཤེས་ན་རྒྱུད་གཞན་ལ་འད་དེའི་རིགས་པ་སྒྲོར་ཤེས་པས་རྒྱུད་སྤེ་ཀྱན་ལ་མཁས་པར་འབྱུང་ངོ་།།

གཉིས་པ། འདུས་པའི་ཆེ་བ་བརྟོག་པ།

གཉིས་པ་(འདུས་པའི་ཆེ་བ་བརྟོག་པ་)ནི། རྩ་བའི་རྒྱུད་ལས་མཚན་བརྟོག་པའི་སྐབས་སུ་དེ་བཞིན་
 གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲུ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་གསང་བ་ཀྱན་རྒྱུད་འདིར་འདུས་པར་གསུངས་ཏེ། དེས་ནི་
 རྗེ་རྗེ་ཐེག་པའི་གསང་བའི་གནད་ཐམས་ཅད་འདིར་འདུས་པར་བསྟན་ནོ། །རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས་ཀྱང་། ཡེ་མ་རྟོ་
 ཤིན་ཏུ་རྟོད་དཀའ་བ། །བྱང་རྒྱུ་བ་སྒྲུ་བ་པའི་ཐབས་འདི་ཡིན། །རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱི་མའི་ཕྱི་མར་གྱུར། །གསང་བ་
 འདུས་པ་ཞེས་བྱའི་རྒྱུད།“ །ཅེས་གསུངས་སོ། །ཤིན་ཏུ་རྟོད་དཀའ་ཞིང་དོན་ཆེ་བས་འདི་ལ་ཐུན་བཞིའི་རྒྱལ་
 འབྱོར་བྱེད་པ་དང་། ཉན་པ་དང་འབྲི་བ་དང་འདོན་དང་མཚན་པ་བྱེད་པ་ལ་ཡང་བྱང་རྒྱུ་བ་རྗེ་རྗེ་རྗེ་རྗེ་འཆང་
 དང་འདྲ་བར་བལྟས་ནས་ཐུག་བྱ་བར་གསུངས་གིང་། དེར་མ་ཟད་རྒྱུད་དེའི་རྒྱུ་བ་པ་པོའི་དབང་པོ་དེ་གང་
 གིས་མཐོང་ཐོས་བྲན་རེག་དང་། དང་པར་བྱེད་ཅིང་རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ཙམ་ཞིག་འཛིན་པ་ཡན་ཆད་
 ལ་འད་རྗེ་རྗེ་འཆང་དང་འདྲ་བར་བལྟས་ནས་ཐུག་བྱ་བར་གསུངས་ཏེ། རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས། གང་ཞིག་ཐུན་
 བཞིའི་རྗེ་རྗེ་དག་ནི་སྒྲུབ་བྱེད་ཅིང་། །མི་སྒྲུང་ལ་སོགས་སྒྲུ་ཆོགས་མཚན་དང་དམན་གྲུབ་ཅིང་། །སྤྲེལ་མའི་
 དྲིན་གྱིས་འདི་ན་མཐོར་ལ་མཆོག་གསལ། །བྱང་རྒྱུ་བ་རྗེ་རྗེ་འདྲར་བསྟར་ལ་རྟག་ཐུག་འཚལ། །གང་ཞིག་རབ་
 གསང་འདུས་པའི་རྒྱུད་འདི་ཉན་པ་དང་། །འདོན་པར་བྱེད་དང་གྲོག་པ་དང་ནི་སེམས་པ་དང་། །མཚན་པར་
 བྱེད་པ་དང་ནི་འདྲི་འཕེལ་འདྲིར་འཇུག་པ། །བྱང་རྒྱུ་བ་རྗེ་རྗེ་འདྲར་བསྟར་ལ་རྟག་ཐུག་འཚལ།“ །ཞེས་དང་།

གང་གིས་གཙོ་བོ་སྐྱབ་པ་བོ་མཐོང་རེག་པ་དང་། །ལེགས་པར་བྱན་དང་མིང་ཙམ་ངེས་པར་བོས་པ་དང་། །
 དད་པར་བྱེད་ཅིང་སྒྲིགས་གཅིག་ཙམ་ཞིག་འཛིན་པ་དག །བྱང་ཆུབ་རྗེ་རྗེ་འབྲས་བུར་དེ་ལ་རྟག་ཕྱག་
 འཚལ།⁴⁴ །ཞེས་གསུངས་སོ། །འཇམ་དཔལ་གྱི་ཞལ་གྱི་ལུང་ལས་ཀྱང་། སངས་རྒྱལ་ཀུན་གྱི་འདུས་པའི་
 རྒྱུད། །གསང་ཆེན་གསང་བ་ཆེས་གསང་བ། །གོང་ན་མེད་པའི་ལུང་ཆེན་པོ།⁴⁵ །ཞེས་བསྟགས་ཤིང་། བསྟན་
 པའི་སྒྲིང་བོ་གནས་མི་གནས་ཀྱང་འདི་ཉིད་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱེད་པར་དེར་གསུངས་ཏེ། འདི་དོན་རྣམས་
 འཕོ་བྱེད་པ། །གང་གི་དུས་སུ་གནས་པ་དེར། །སངས་རྒྱལ་བསྟན་པ་རིན་ཆེན་ཀྱང་། །གནས་པར་རབ་རྩ་
 བཤད་པ་ཡིན། །བརྒྱད་པའི་རིམ་པ་འདི་ཆད་ནས། །སངས་རྒྱལ་བསྟན་པ་རུབ་པ་ལ། །ཀུན་གྱི་རབ་རྩ་ཤེས་
 པར་བྱ།⁴⁶ །ཞེས་སོ། །

རྒྱུད་འདིའི་སྐོར་དུ་དེ་ལྟར་བྱུང་བར་མ་ཟད་རྒྱུད་གཞན་ལས་ཀྱང་བསྟགས་ཏེ། དམར་ནག་གི་
 རྒྱུད་གཉིས་ལས། རྒྱུད་ཀྱི་མཐར་ཐུག་འདུས་པ་སྟེ། །མ་བྱུང་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་རོ།⁴⁷ །ཞེས་གསུངས་སོ། །
 གསང་བ་གྲུབ་པ་ལས་ཀྱང་། དཔལ་ལྷན་འདུས་ལས་མཆོག་གཞན་མེད། །འཛིག་རྟེན་གསུམ་གྱི་རིན་ཆེན་
 འགྱུར། །སྒྲིང་བོ་ལས་ནི་སྒྲིང་བོ་མཆོག །རྒྱུད་ཀུན་གྱི་ནི་བླ་མའི་བླ། །བསྟན་དང་བཤད་པ་རྣམ་གནས་ན།
 རྫོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་རིམ་པ་ཉིད། །འདུས་པ་གང་གིས་མི་ཤེས་པ། །དེ་ཡིས་དངོས་གྲུབ་རི་ལྟར་འགྲུབ།
 ཐེ་ཆོམ་ཐམས་ཅད་གཙོད་བྱེད་ཅིང་། །མི་ཤེས་རབ་རིབ་སེལ་བྱེད་པ། །སངས་རྒྱལ་རིན་ཆེན་ཟ་མ་རྟོག།
 དཔལ་ལྷན་འདུས་པ་ཡོངས་སྤངས་ནས། །རྣམ་རྟོག་དུ་མས་བརྟགས་པ་ཡིས། །མོངས་པ་དངོས་གྲུབ་འདོད་
 རྒྱུར་པ། །མཁའ་ལ་ཁུ་ཆུར་རྟེག་པ་དང་། །སྟོན་རྒྱུད་ཆུ་ལ་འབྲུང་བ་བཞིན།⁴⁸ །ཞེས་དང་། རྫོན་གསལ་
 ལས་ཀྱང་། རི་སྟོང་ཡ་ར་ལ་རྟེན་པར། །ཀ་ཁ་ལྷ་མཐའ་ཤ་ཇའི་མཐའ། །ཏ་རྟེན་མཐའ་དང་མ་མཐར་
 བཅས། །དེ་དེའི་རྩ་བ་ཡི་གེ་གསུམ། །ཐུབ་པ་ཆེན་པོས་ཆོས་སུང་པོ། །བརྒྱད་ཁྱིམ་ཆེ་སྟོང་གསུངས་པ་ཡི།
 དཔལ་ལྷན་འདུས་འདི་སྟོད་ཡིན་ཏེ། །དེ་བས་དེ་ནི་རྒྱུད་ཀྱི་རྩེ།⁴⁹ །ཞེས་རྒྱུད་ལྟེ་གཞན་ཀུན་གྱི་རྩ་བ་དང་།
 མདོ་རྗེ་ཀུན་གྱི་ཟ་མ་རྟོག་རྩུབ་པས་རྒྱུད་ལྟེ་ཀུན་གྱི་རྩེ་མོར་གསུངས་སོ། །

ཡི་ཤེས་རྗེ་རྗེ་ཀུན་ལས་བདུས་ལས་ཀ་ལ་སོགས་པ་རེ་རེའི་མཐའ་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལའང་རྒྱུད་ལྟེ་
 རྟོང་ཐུག་རེར་བཤད་ཅིང་། དེ་ཡང་རྒྱུད་ལྟེ་བཞི་ཀའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་གསུངས་སོ།⁵⁰ །གསལ་བྱེད་ཀྱི་
 ཡི་གེའི་མཐའ་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལྟེ་རྩེ་རྩེ་བར་གསུངས་པ་ནི་མཆོན་པ་ཙམ་ཡིན་པས། དབྱངས་ཀྱི་ཡི་གེ་རྣམས་ཀྱི་
 མཐའ་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལྟེ་རྩེ་རྩེ་བར་ཡང་བསྟན་པར་སྟོབ་དཔོན་སྐལ་ལྷན་གྲགས་པ་དང་ཀུ་མ་རས་བཤད་དོ།⁵¹ །
 རྩ་བ་ཡི་གེ་གསུམ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཡི་གེ་གསུམ་ནི་རྩ་བོ་བས་འབྱུགས་ལ་བཤད་ལ།⁵² བོད་ཀྱི་གོང་

མ་ནུམས་ས་མུ་ཇ་ལ་བཞེད་དོ། །དེའི་མ་ནི་གསང་བ་འདུས་པའི་འདུ་ཆུ་གསང་བ་གསུམ་སྐྱུ་གསུང་ཐུགས་ལ་རྒྱུད་ཕྱི་མར་བཤད་པས། འདུ་ཆུའི་སྒྲོན་ནས་འདུས་པ་དེས་བཟུང་བའོ། །དེ་ལྟར་འདུས་པའི་རྒྱུད་ལ་མི་བྱེད་པར་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་དོན་དོ་རྗེ་གསུམ་དུ་འདུ་བ་ལ་བཤད་ན་སྐབས་དོན་བོར་བར་འགྱུར་རྟེ། དེས་ནི་འདུས་པའི་རྒྱུད་རྒྱུད་སྡེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བར་སྒྲོན་པའི་ཕྱིར་དོ། །རྩ་བའི་དོན་ནི་གིང་སྤང་བོ་ལ་ཡལ་ག་དང་ལོ་མ་སོགས་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། གང་དུ་འདུ་བའི་གནས་རྩ་བ་ཡིན་པ་ལྟར་རྒྱུད་སྡེ་ནུམས་ལ་དོན་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། དེ་དག་གི་གནད་ནུམས་ཐམས་ཅད་མཐར་གཏུགས་ན་འདུས་པའི་ལམ་དུ་འདུ་བའི་དོན་རྟེ། མདོ་སྡེའི་སྤྱོད་ཀྱང་དེ་དང་འདྲའོ། །འདིས་ནི་འདིའི་ལམ་རྫོགས་པར་འཆད་ཤེས་ན་འདི་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པ་གཞན་མེད་པར་བསྟན་པའོ། །ནག་པོ་སྦྱོད་པས་རིམ་པ་གཉིས་ཀ་ལ་འདུས་པའི་ལམ་ལྟག་པ་དང་། རྒྱུད་ཀྱུན་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་སྒྲོན་ནས་བསྟན་པ་ལ་མི་སྤྲོད་དངས་ཟིན་རྟེ། །སྤྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་ནུམས་ལ་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་སྡེའི་རིམ་པའི་སྒྲོན་ནས་མཆོག་དམན་མེད་ཀྱང་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལ་བརྟོས་པའི་མཆོག་དམན་མེད་པ་ནི་མིན་རྟེ། དཔེར་ན་རྒྱུད་སྡེ་གཅིག་གིས་རིམ་གཉིས་སྒྲོན་པའི་གཞུང་ལ་ནང་ཚན་གྱི་མཆོག་དམན་ཡོད་ཀྱང་། དེ་གཉིས་ལ་རྒྱུད་སྡེའི་རིམ་པའི་སྒྲོན་ནས་མཆོག་དམན་མེད་པ་བཞིན་ནོ།

གསུམ་པ། དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་རིམ་པ།

གསུམ་པ་(དེའི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བའི་རིམ་པ་)ནི། ཡིན་ཆུ་ཉི་ཆེན་པོ་དང་གྲུའི་ནུལ་འཕྱོར་མ་དང་ས་བདག་གི་སྤྱུ་གསུམ་གཞུང་མཛད་པ་ནི་འདི་ན་མི་སྤྲོད་ལ། དཔལ་མགོན་པོ་བདེ་བ་ཆེན་པོས་ནི་འདུས་པའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པ་གསང་བ་གྲུབ་པ་མཛད་དོ། །འདིས་འདུས་པའི་གཞུང་ནི་གཙོ་བོར་གྲུང་གཞི་གཏན་ལ་འབེབས་ལ། ལམ་གྱི་རིམ་པ་ནི་དང་པོར་ཡི་གེ་འགོད་པའི་བསྐྱེད་རིམ། གཉིས་པ་ལས་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་རང་བཞིན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཆོཅ་པར་བྱེད་པ། གསུམ་པ་དེ་བརྟན་པའི་དོན་དུ་ཡི་གེས་ཀྱི་ཐུག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོམ་པ། བཞི་པ་ཐུག་རྒྱ་ཆེན་པོ་མདོན་པར་བྱང་རྒྱུ་བ་པ་སྒྲོམ་པ་བཞི་སྦྱོད་པ་དང་བཅས་པ་སྒྲོན་ནོ། །འདིས་འདུས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་གངས་བརྩ་བདུན་དུ་མཛད་ཅས་པ་ནི་དེ་ཉིད་ལས། བྱང་རྒྱུ་བ་སེམས་དཔལ་བརྩ་བདུན་གྱི་གོ་རིམ་གྱིས་དེས་པར་རྫོགས་པར་གྱུར་ནས།^{༤༧} ཞེས་བརྩ་བདུན་གྱིས་རྫོགས་ཞེས་པ་ཙམ་ལ་བསམས་པར་སྤྲང་ལ། དེ་ལྟར་སྒྲོན་གསལ་ལས། དེ་ལས་གང་གིས་སྤྱིའི་འཁོར་ལོ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་གྱུར་པ་དེ་ཙམ་ཉིད་ཅིག་བསྟན་པའི་ཕྱིར།^{༤༨} ཞེས་གྲུང་གཞིའི་འཁོར་

གྱི་སྐབས་སུ་གསུངས་པས་ལྟ་སོ་གཉིས་ཀྱི་དགྱིལ་འཁོར་མི་འདོད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་དེའི་དོན་ནི་གཤེགས་པ་གཤེགས་མ་དང་སེམས་དཔའ་སེམས་མའི་འཁོར་གང་གིས་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྟ་ཇོགས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་གྲུང་གཞིར་བསྟན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། རྒྱ་མའི་དོན་ནི་རིགས་ལྟ་མ་གཏོགས་པའི་གྲུང་གཞིའི་འཁོར་དངོས་སུ་སྒྲོས་པ་རྒྱལ་སེམས་དཔའ་བྱས་ནས། དེ་དག་གིས་དངོས་སུ་སྒྲོས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་འཁོར་ཇོགས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ།།

གསང་བ་བྱུང་བ་འདི་ནི་བྱུང་སྐྱེང་ཞེས་གསལ་པའི་བྱུང་བའི་སྡེ་གཞན་དུག་པོ་ཀྱན་གྱི་ཕྱི་མོར་གསལ་ལ། སྐྱེང་པའི་སྐྱོར་གྱི་བུམ་ཟེ་ཆེན་པའི་རྩྭ་ཉི་ཡང་ཕྱི་མོར་སྤང་སྟེ། བདེ་སྟོང་སྦྱར་བའི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་བླ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་སྡེ་ཀྱན་གྱི་སྐྱེང་པོ་གོ་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བ་རྒྱལ་སེམས་སོ། །སྟོབ་དཔོན་མ་ར་ཉ་ས་གསང་འདུས་ཀྱི་གཞུང་སྒྲོས་སུ་འབྲེལ་བའི་གཞུང་མཛད་པ་ནི་མི་སྤང་རོ། །དེ་ནས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གྲུ་རྒྱུབ་གྱིས་འདུས་པའི་དོན་འབྲེལ་པར་མཛད་དེ། དེའི་ལུགས་ཀྱིས་རྩི་ལྟར་བཀྲལ་བ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །སྟོབ་དཔོན་སྟེགས་པའི་རྩི་རྩེས་རྒྱུད་ཀྱི་གྲུང་གཞིའི་བཤད་པ་ཙམ་མཛད་ཀྱང་། རིམ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་གྱི་སྟོལ་ཟུར་པ་མི་སྤང་རོ། །སྟེགས་རྩིར་གྱི་སྟོབ་མ་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལ་རྩི་བཅུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་འདུས་པའི་དོན་བཤད་པའི་རིམ་པ་ལ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་ཞེས་ཡོངས་སུ་གསལ་སོ། །དེའི་ལམ་ལ་རིམ་པ་གཉིས་ལས་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ནི། འཇམ་པའི་རྩི་རྩེས་གཙོ་མཛད་པའི་ལྟ་བུ་དགྲའི་དགྱིལ་འཁོར་ཏེ་བསྐྱུབ་པའི་ཐབས་ཀྱི་ན་ཏུ་བཟང་པོ་དང་བཞི་བསྐྱུ་ལྟ་བུ་པར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །⁶⁶ ཇོགས་པའི་རིམ་པ་ནི་རྩི་བཅུན་གྱིས་གསུངས་པའི་ཞལ་ལུང་དང་། སྟོབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་གྲོལ་བའི་ཐིག་ལེ་ལས་འབྱུང་རོ། །དེ་ཡང་ཞལ་ལུང་ལས་ཇོགས་རིམ་སྒྲོམ་པའི་ཐིག་མ་སྐྱེང་ཁར་མི་ཤིག་པའི་ཐིག་ལེ་སྒྲོམ་པ་དང་། དེ་ནས་ནོར་བུར་གསང་བའི་ཐིག་ལེ་སྒྲོམ་པ་དབུགས་དགག་པའི་ཡན་ལག་ཅེས་པ་སྟེག་རྩི་ལྟ་ཡན་ལག་དང་། དེ་བསྒྲོམས་པས་གཟུང་བའི་ཡན་ལག་ཅེས་པ་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་སྐྱེ་བ་དང་། དེ་ནས་རྩིས་དྲན་བཅུ་དྲུག་སྒྲོམ་པའི་རྩིས་དྲན་གྱི་ཡན་ལག་དང་། དེ་ནས་སྐྱུལ་པའི་ཐིག་ལེ་ཞེས་པ་རྩི་རྩེའི་བཟླས་པ་དང་། དེ་ནས་སྐྱར་ཡང་སྐྱེང་ཁར་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་སྒྲོམ་པ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་འབའ་ཞིག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྒྲོམ་པར་བཤད་དོ། ⁶⁷ །འདིས་ནི་རྒྱུད་ཕྱི་མར་བཤད་པའི་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དུག་གི་སོར་བསམ་གཉིས་མ་བསྟན་པར་ཡན་ལག་ཕྱི་མ་བཞི་བཤད་སྤང་རོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ལུགས་ཀྱིས་སོར་བསམ་གཉིས་བསྐྱེད་རིམ་དུ་འཛིག་པ་དགོངས་པར་སྤང་སྟེ། ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་ཀྱི་སྦྱོར་དུག་གི་གཞུང་རྒྱལ་སེམས་ཀྱང་སོར་བསམ་གཉིས་བསྐྱེད་རིམ་དུ་བསྟན་ཏོ། །འདི་ལ་རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས་

ཐུན་མོང་གི་བསྐྱོན་པ་དོན་ཤིང་། མཚོག་གི་བསྐྱོན་པ་ཡན་ལག་དྲུག་ཏུ་གསུངས་པའི་^{༡༧}དོན་མཚོག་གི་
བསྐྱོན་པ་དང་བསྐྱེད་ཅིང་གཉིས་འགལ་བར་འདོད་པ་མིན་ནོ། །རྫོགས་ཅིང་གི་སྐྱབས་འདིར་རྒྱུད་ཕྱི་མ་
གཞིར་བྱས་སྤང་ལ། ལྷ་མོ་བཞིས་ཞུས་དང་དོན་ཤིང་པོ་རྒྱུན་གྱི་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་བརྟུས་ནས་མཛད་སྤང་དོ། །
འདིའི་རྗེས་འབྲང་ཙུ་དྲ་གི་བཤའ་བ་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱུད་ཕྱི་མ་མ་བཤའ་བ་ཆེར་མི་སྤང་ནའང་
བཤའ་རྒྱུད་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ཙུ་རྒྱུད་འཆད་རྒྱུ་ཆེར་མི་སྤང་དོ། །ཁྱད་པར་དུ་ཞལ་ལུང་དང་གོལ་བའི་
ཐིག་ལེ་གཉིས་ལ་བརྟེན་པའི་མན་ངག་གིས་ཙུ་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུང་མང་པོས་རྫོགས་ཅིང་བསྐྱོན་རྒྱུ་དང་། རྒྱུད་
ཕྱི་མའི་སྒྲིབ་དྲུག་གི་ཡན་ལག་ཕྱི་མ་བཞི་ཞལ་ལུང་དང་གོལ་བའི་ཐིག་ལེ་དང་བསྐྱོན་ནས་ལེགས་པར་
འཆད་ཐུབ་པར་འདུག་ནའང་དེ་ལྟར་བཤའ་བ་མི་སྤང་དོ། །

སློབ་དཔོན་ཀྱན་དག་འཕྲིན་པོས་བཤའ་རྒྱུ་ལ་ཕྱ་རགས་ཀྱིས་བསྐྱར་བའི་འདུས་པའི་འགྲེལ་
བ་ཆེན་མོ་འདིས་མཛད་པར་བྱས་པ་ནི་འགྲེལ་བ་དེ་ཉིད་ལ་མ་བརྟགས་པར་སྐྱབས་པར་འདུག་པས་མི་འཐད་
ལ། ལོ་ཆེན་གྱིས་བསྐྱར་བའི་འགྲེལ་བ་ཀྱན་སྒྲིབ་གིས་མཛད་པར་བྱས་པ་ནི། སློབ་དཔོན་དེ་མེད་སྐྱབས་པའི་
འགྲེལ་བར་ཡང་དེའི་ལེའུ་ལྷ་བའི་བཤའ་བ་བཀོད་ཅིང་ཁུངས་མ་ཡིན་ནོ། །འདིས་ནི་ལས་རྒྱ་བསྐྱོན་པར་
བཤའ་བ་ཐམས་ཅད་ཁྱབ་འཇུག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་འདོད་ཡོན་གྱི་ཡུལ་སྤོང་མི་རྣམས་པའི་ཆགས་
ཅན་རེ་ཞིག་དང་བའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པ་ཅུ་མ་གྱི་དོན་དང་། བཤའ་གཅི་སོགས་ཀྱི་བཟའ་བའི་དམ་ཚིག་
བརྟེན་པར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཕྱ་མེན་མ་དང་འཚོལ་བའི་རྒྱུད་ལ་ཞུགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ངོར་མཛད་
པ་ཅུ་མ་དུ་བཤའ་ནས། གཏུལ་བྱ་རབ་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་དག་བཤའ་བ་མིན་པར་བཤའ་ལ། བར་
གི་ཙུ་རྒྱུད་ཐིག་ལེ་སྒྲིམ་པ་སོགས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་གཞན་ནས་རྫོགས་ཅིང་དུ་བཤའ་བའི་རིགས་ཀྱང་མ་
བཤའ་དོ། །དེ་རྣམས་ལ་བསམས་ནས་བོད་ཀྱི་སླ་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱན་སྒྲིབ་གིས་གསང་འདུས་ཡོ་གར་
བཀྲལ་ཞེས་གསུང་དོ། །འདི་ནི་རྒྱ་གར་བའི་ཆེན་པོ་གཞན་དུ་མས་བཤའ་བ་དང་མི་མཐུན་པའི་སླ་མེད་ཀྱི་
རྒྱུད་ཀྱི་བཤའ་སྒོལ་དུ་སྤང་དོ། །

སློབ་དཔོན་ཤུགས་ཙུ་རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་དང་པོས་ཐབས་ལས་བྱུང་བའི་འབྲས་ཁུའི་རྒྱུད་བསྐྱོན། དེ་
ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་རྒྱུད་ལ་བཞི་ཡོད་པར་ལྷག་མ་ལེའུ་བརྒྱུད་ཀྱིས་འཆད་དེ། གསུམ་ལྷན་གྱི་ལེའུ་
བཞིས་བསྐྱོན་པ་དང་། གཉིས་ལྷན་གྱི་ལེའུ་བཞིས་ཉེར་སྐྱབ་དང་། རྫོགས་ལྷན་གྱི་ལེའུ་བཞིས་སྐྱབ་པ་དང་།
དག་འབ་ཅན་གྱི་ལེའུ་བཞིས་སྐྱབ་པ་ཆེན་པོ་བསྐྱོན་ལ། རྒྱུད་ཕྱི་མ་ནི་དེ་རྣམས་གསལ་བར་བྱེད་པའོ་^{༡༨}ཞེས་
འཆད་དོ། །འདིས་ཅིང་པ་དང་པོ་ལ་མི་བསྐྱོད་པས་གཙོ་བྱས་པའི་ལྷ་བརྒྱུད་དག་དང་། བསྐྱེད་ཅིང་བརྟེན་

པའི་འོག་ཏུ་སྒྲོམ་པའི་རྫོགས་རིམ་ཡན་ལག་དྲུག་གི་ཚུལ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་དང་འཕགས་ལུགས་དང་
དུས་འཁོར་གྱི་ལུགས་གང་དང་ཡང་མི་འདྲ་བ་ཅིག་རྒྱད་ཕྱི་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ལེའུ་བརྟན་པའི་དོན་དུ་འཆད་
དོ། །དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་འགྲེལ་བྱེད་རྣམས་ནི་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འཆད་པར་
སྒྲུང་ལ། རེ་རེ་ཙམ་དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་གསལ་ཁ་མི་སྒྲུང་ཡང་བཤད་པའི་འགངས་རྒྱུད་པར་སྒྲུང་
བས་མ་བྲིས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་དཔལ་འདུས་པའི་རྒྱུད་འགྲེལ་པ་ལ་གིང་རྟ་ཆེན་པོའི་སྒྲོལ་ནི་འཕགས་ལུགས་
དང་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་གཉིས་སུ་གྲགས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ།

བཞི་པ། འཕགས་སྒྲོར་གྱི་གཞུང་གི་གྲངས།

བཞི་པ་(འཕགས་སྒྲོར་གྱི་གཞུང་གི་གྲངས་)ལ་གསུམ། འཕགས་པ་ཡབ་སྐུས་གཉིས་ཀྱིས་གཞུང་རི་ལྟར་
མཛད་པ་དང་། སྐུ་ལྟག་མ་གསུམ་གྱིས་གཞུང་རི་ལྟར་མཛད་པ། དེ་དག་གི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ཀྱིས་
གཞུང་རི་ལྟར་མཛད་པའོ།

དང་པོ་ནི། འདུས་པའི་སྐྱོགས་ལ་འཕགས་པས་གཞུང་རི་ལྟར་མཛད་པའི་ཚུལ་ལ། རབ་ཏུ་སྒྲོམ་
གསལ་ལས་མདོར་བྱས་དང་། མདོ་བསྟེན་དང་། རྟུ་མཛད་ཀྱི་སྒྲུབ་ཐབས་དང་། རིམ་པ་ལྔ་པ་དང་། རྒྱུད་ཀྱི་
འགྲེལ་པ་ལ་སོགས་པ་མཛད་པར་^༡བཤད་དོ། །འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འཕགས་པས་མཛད་ཟེར་
བ་ད་ལྟ་འདུག་པ་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་དག་པའི་ཉུ་ཅིག་གིས་བོད་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུང་ལ། འདི་
ན་སྒྲོན་དངགས་མེ་ལོང་དང་རྣམ་བཤད་རིགས་པ་དང་མདོན་པ་མཛོད་ཀྱི་གཞུང་ལ་སོགས་པ་བྲངས་གིང་།
འདིའི་མཇུག་ཏུ། རྒྱལ་བ་མཆོག་གི་བདེར་གསལ་གསེང་བསྟོམས་པས་ནི་སད་ལྟར་པ། །བདག་གི་གནས་
ན་རབ་གནས་མགོན་པོ་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལ་སོགས།^༢ །ཞེས་འབྲུང་ཞིང་། རྒྱུད་ཀྱི་བཤད་པ་ལ་ཡང་ཡབ་
སྐུས་ཀྱི་གཞུང་དང་མི་མཐུན་པ་མང་དུ་སྒྲུང་བས་འཕགས་པ་ལ་ཁ་གཡར་བ་འབའ་ཞིག་གོ། །དེས་ན་བསྐྱེད་
རིམ་སྒྲོན་པ་ལ་མདོར་བྱས་དང་མདོ་བསྟེན་གཉིས་མཛད་ལ། དཀྱིལ་ཆོག་ཆོག་གི་ལྷ་པ་ནི་བོད་ཀྱི་སྒྲོན་གྱི་སྒྲུབ་
མ་རྣམས་འཕགས་པའི་ཡིན་པ་བཞེད་ལ། རབ་ཏུ་སྒྲོམ་གསལ་ལས་ཀྱང་འཕགས་པས་མཛད་པའི་དཀྱིལ་
ཆོག་ཅིག་ཡོད་པར་འདོད་པས་ལམ་ཆེར་འདི་ལ་བསམས་པ་འདྲའོ། །བོད་ཀྱི་བྲིས་ཀྱི་མཁས་པ་དག་རྒྱ་
གར་བའི་མཁས་པ་མང་པོས་ཆོད་མར་བྱས་པའི་རྒྱ་བྱང་གི་ཆོག་གི་ལྷ་པ་དང་མི་མཐུན་པ་མང་ཞིང་། སྒྲོབ་
དཔོན་རང་གི་གཞུང་དང་ཡང་མི་མཐུན་པས་ཁ་གཡར་དུ་བཞད་པ་ལྟར་འཐད་པར་མཐོང་ངོ་།

རྫོགས་རིམ་སྒྲོན་པའི་སྒྲོར་ལ། རོ་རྗེ་བཟླས་པའི་རིམ་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་གིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་ལ།

ཅ་ཆུང་གི་ལེའུ་གཉིས་པར་ནམ་སྒྲུང་གིས་གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་གཞུང་འགྲོལ་བ་ལ་བྱང་ཆུབ་
 སེམས་འགྲོལ་མཛད་དེ། །འདི་ལ་སྒྲིལ་ཏིའི་འགྲོལ་པ་འདྲ་ཡོད་ཅིང་། ཨ་ལྷ་ལ་སོགས་པ་པ་སྒྲིལ་མང་པོས་
 ལུངས་སུ་འབྲེན་ནོ། །རྡོ་རྗེ་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ལ་སོགས་པ་རིམ་པ་ལྟའི་གཞུང་འདི་ནམས་ལོ་ཆེན་གྱི་འགྲུར་
 ལ་རིམ་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་པའི་གཞུང་གཅིག་གི་ལེའུ་ལྟར་ཡང་མཛད་ལ། རིམ་པ་གཉིས་པ་ཤུ་གྲུ་བཤེས་གཉེན་
 གྱིས་མཛད་པར་ཡང་བྱས། དེ་བཞིན་དུ་ལག་སྒྲིལ་འགྲོལ་པ་དང་འགྲོལ་པ་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བར་ཡང་འབྱུང་
 རོ། །ཆག་ལོ་ལྷ་བས་གཞུང་མི་གཅིག་པ་ལྟར་བྱས་སོ། །འདིར་གཞུང་འདི་ཉིད་ལས་བདག་བྱིན་བརྒྱབས་
 རིམ་པ་གསུམ་པ་དང་། མདོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་རིམ་པ་བཞི་པ་དང་། ཟུང་འཇུག་གི་མཇུག་ཏུ་རིམ་པ་ལྟ་
 བརྒྱུས་པའི་བསྐྱོ་བ་མཛད་པས་འཕགས་པ་ཉིད་གྱིས་མཛད་པའི་རིམ་པ་ལྟ་ལྟེས་པར་ཡོད་དོ། །དེ་ལ་ཨ་
 ལྷ་དང་དམ་ཆོག་རྡོ་རྗེའི་འགྲོལ་པ་ལས་རིམ་པ་གཉིས་པ་འཕགས་པའི་སྒྲོ་བ་མ་ཤུ་གྲུ་བཤེས་གཉེན་གྱིས་
 མཛད་པར་བཤད་པས། དེ་དག་གི་ལྟར་ན་མདོར་བྱས་རིམ་པ་གཅིག་ཏུ་བྱས་ནས་རིམ་པ་ལྟར་འདོད་དགོས་
 ལ། ཐུབ་པ་དཔལ་བཟང་པོ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་འདོད་དོ། །ལག་སྒྲིལ་འགྲོལ་པར་སྒྲོ་བ་དཔོན་གྱི་དངོས་གྲུབ་
 ཀྱི་མཚན་གྱི་སྒྲུབ་དང་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཚན་ཤུ་གྲུ་བཤེས་གཉེན་ཡིན་པས་རིམ་པ་གཉིས་པ་སྒྲོ་བ་དཔོན་
 ཉིད་གྱིས་མཛད་པའི་རང་ལུགས་དང་། ཁ་ཅིག་སྒྲོ་བ་དཔོན་ཉིད་གྱིས་མཛད་པ་ལ་ཉིད་གྱི་སྒྲོ་བ་མ་ཤུ་གྲུ་
 བཤེས་གཉེན་གྱི་མིང་བཅུག་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་དཔེས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའི་གཞན་ལུགས་གཉིས་བཤད་དོ། །
 འགྲོལ་པ་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བ་ལས་ནི་བཤད་པ་སྒྲུ་མ་ལྟར་རམ། ཡང་ན་ཕྱི་མ་ལྟར་ཡིན་ཞེས་གདམ་ཁ་རུ་
 བྱེད་དོ། །འདི་ལ་རིམ་པ་གཞན་གསུམ་ལ་མཚོན་བརྗོད་དང་བརྒྱུས་པར་དམ་བཅའ་རེ་ཡོད་ཀྱང་བསྐྱོ་བ་
 མེད་ལ། རིམ་པ་ཐ་མའི་མཇུག་ཏུ་བསྐྱོ་བ་ཐུན་མོང་དུ་མཛད་ཅིང་། མདོར་བྱས་ལ་བསྐྱོ་བ་ལོགས་སུ་མཛད་
 པའི་ཕྱིར་དང་། རྡོ་རྗེ་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པར་མདོར་བསྟན་གྱི་སྐབས་སུ་རིམ་པ་ལྟ་ཀའི་མདོར་བསྟན་བྱུང་བ་
 དང་བསྟན་ན། རྡོ་རྗེ་གསུམ་པའི་གཞུང་ཆོན་ལྟ་འཕགས་པས་མཛད་པ་འདྲ་བ་ཅིག་འདུག་གོ།

འོ་ན་རིམ་པ་གཉིས་པ་ཤུ་གྲུ་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་པར་བཤད་པ་རིམ་པ་ལྟར་ཡིན་སྟུང་ན། འདི་
 ལ་མཇུག་ཏུ་བསྐྱོ་བ་ལོགས་སུ་མཛད་ཅིང་། འཕགས་པ་རྡོ་རྗེའི་དྲིན་གྱིས་རྒྱུད་ནམས་མང་པོ་བསྐྱེད་སོ། །ཞེས་
 པའི་དོན་གཞན་དུ་བཤད་པ་ནམས་མི་འགྲིག་པར་སྒྲུང་བ་དང་། རིམ་པ་གཉིས་པ་ཆང་བར་འཕགས་པས་
 མཛད་ན་འོད་གསལ་དང་ཟུང་འཇུག་གི་སྐབས་སུ་བཤད་རྒྱ་མང་པོ་འདིར་བཤད་སྒྲུང་བ་མི་འཐད་པར་
 སྒྲུང་བས། འདི་ཆང་བར་འཕགས་པས་མཛད་པ་མི་འགྲིག་སོ། །ཡང་འདི་ཆང་བར་འཕགས་པའི་སྒྲོ་བ་མ་
 ཤུ་གྲུ་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་ན་འདྲ་རྡོ་རྗེ་གསུམ་པའི་ལོགས་སོ། །ཡང་འདི་ཆང་བར་འཕགས་པས་བསྐྱེད་པ་
 ཤུ་གྲུ་བཤེས་གཉེན་གྱིས་མཛད་ན་འདྲ་རྡོ་རྗེ་གསུམ་པའི་ལོགས་སོ། །འཐད་པར་

སྤང་ཞིང་། འཕགས་པ་ལྷས་དགོངས་པ་སྤྲོན་མེད་པ་ལས་ཞེས་ལུང་ལན་གཉིས་དངས་སྤང་བ་ཡང་མི་
འགྲིག་པ་ལྷར་མཛོན་པས། སྤྲོད་འཕགས་པས་མཛད་པའི་འཕྲོ་ཅིག་ཤྱུ་བཤེས་གཉིན་ལ་གནང་བ་བྱིན་ནས་
ཚུམ་དུ་བཅུག་པ་ཅིག་ཡིན་ནམ་སྤྲུལ་སྟེ། སྤྲོ་གོས་ཆེ་ལ་ཞིབ་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབྱུང་པར་བྱའོ།།

དེ་ལྟར་དུ་ཁས་ལེན་ན་ཤིང་པ་ལྷ་བ་ཞེས་པའི་གཞུང་གཅིག་ལ་ཤིང་བ་གཉིས་པའི་སྤྲོད་དང་བཅས་
པའི་ལེའུ་ལྷ་ཡོད་པར་བྱ་ཞིང་། ཤིང་བ་གཉིས་པ་ལ་མཚན་གཉིས་བྱུང་བའི་དགོངས་པ་སྤྲོན་མེད་པ་ཞེས་པ་
འཕགས་པས་བཏགས་པའི་མཚན་དུ་བྱའོ། དེ་ལྟར་མི་བྱེད་ན་ཤིང་པ་ལྷ་བ་ཞེས་པའི་གཞུང་གཅིག་དུ་མི་བྱ་
སྟེ། མདོར་བྱས་གཞུང་ལོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཤིང་བ་གཉིས་པ་ཡང་ཚུམ་མཁན་གཞན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། གཞན་ཡང་དེའི་ལྷར་ན་རྩོ་རྩེ་བསྐྱས་པའི་ཤིང་བ་སྟེ་དང་པོའོ། ཞེས་པའི་གཞུང་ཡང་སོར་བཞག་
དུ་བྱ་མི་རུང་ངོ་། གང་ལྟར་ཡང་འཕགས་པས་རྫོགས་ཤིང་ལ་སེམས་དམིགས་ཤིང་བ་གཉིས་པར་བྱས་ནས་
ཤིང་ལྷར་བསྐྱས་པ་ནི་རྩོ་རྩེ་བསྐྱས་པའི་ཤིང་བ་ལས་ཤེས་ལ། དེ་ཉིད་རྣམ་གཞག་ཤིང་པའི་ཡང་དགོངས་
པར་སྤང་ངོ་། གཞན་ཡང་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་དག་དབང་བཞིའི་དོན་གཏན་ལ་འབེབས་པ་འཕགས་པས་
མཛད་པར་འདོད་པ་རྒྱན་མར་བཞེད་ལ། དུག་རྒྱ་བཞིའི་ཤིང་བ་འཕགས་པས་མཛད་ཟེར་བ་ནི་མན་དག་
སྟེ་མ་དང་འགྲེལ་བ་ཤྱ་གཟིངས་ལས་བཀག་ལ། སྤྲོ་མ་མི་ཉི་བ་རྩེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་རྣམས་འཕགས་
པའི་ཡིན་པར་འདོད་དོ།།

འཕགས་པ་ལྷས་མཛད་པ་ལ། ཤིང་ལྷའི་དོན་འགྲེལ་སྤྲོད་བསྐྱས་སྤྲོན་མ་ནི་གཤམ་གྱིན་དུ་ཆེ་
ལ། བདག་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་པའི་ཤིང་བ་ནི་སྤྲོ་བ་དཔོན་ཨ་བླུས་ཁུངས་སུ་དངས་སོ། སེམས་ཀྱི་སྤྲོ་བ་སྤྲོད་ནི་
སེམས་དཔེན་སྤྲོན་པ་ཡིན་གསུང་ཡང་སེམས་གཙོ་བོར་སྤྲོན་པའི་ཐུགས་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་ཡང་གསང་འདུས་
ཀྱི་སྤྲོས་ཀྱི་གཞུང་མིན་ནོ། འདི་ཡང་ཨ་བླུ་ཀ་རས་ཁུངས་སུ་མཛད་དོ། མཛོན་པར་བྱང་རྩུབ་པའི་ཤིང་བ་
སྤྲོ་བ་དཔོན་འདིས་མཛད་ཟེར་བ་ལ། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་དག་ཐེ་ཚོམ་གྱི་གཞིར་སྤང་གསུང་བ་ལྷར་སྤྲོད་
བསྐྱས་དང་མི་མཐུན་པ་ཆེན་པོ་སྤང་བས་ཁག་ཡར་རོ། ཡང་སྤྲོ་བ་དཔོན་འདིས་མཛད་ཟེར་བའི་ཡ་ར་ལ་
ཨ་སོགས་རྩུལ་བཞིར་བཤད་པ་དང་། རོ་བསྐྱེག་གི་ཆོག་གཉིས་ལའང་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་དག་བཏགས་པའི་
གནས་སོ་ཞེས་བཞེད་དོ། དེའི་རྒྱ་མ་ནི་སྤྲོན་གསལ་གྱི། ཇི་སྤྲོད་ཡ་ར་ལ་ཉའི་བར་ལྷ། ཞེས་སོགས་ཆོགས་
བཅད་གཉིས་འགྲེལ་ཞིང་། སྤྲོད་བསྐྱས་ཀྱི་གཞུང་ཁུངས་སུ་དངས་པ་དང་། རྩོ་རྩེ་ཆེ་མོ་དང་རྩོ་རྩེ་འབྲང་བ་
དང་དགོངས་པ་ལུང་སྤྲོན་རྣམས་ཅ་རྒྱུད་དུ་བཤད་དེ། སྤྲོ་བ་དཔོན་ཀྱལ་རྒྱ་རས་མཛད་པའི་སྤྲོན་གསལ་གྱི་
འགྲེལ་བཤད་དུ་ཡ་ར་ལ་ཨ་སོགས་རྩུལ་བཞིར་བཤད་པ་ལོགས་སུ་བཀོལ་བར་སྤང་བས། འཕགས་པ་

ལྷ་ས་མཛད་པའི་དོན་མེད་ལ། བྱི་མ་ཡང་རྒྱུན་མར་མཛོད་ནོ།།

གཉིས་པ་(སྐུ་ལྷ་གམ་གསུམ་གྱིས་གཞུང་ཇི་ལྷ་ར་མཛད་པ་)ནི། གྲུའི་སྒྲོའམ་གྲུའི་བྱང་ཆུབ་གྱིས་མཛད་པ་
ལ། བསྐྱེད་ཅིམ་གཙོ་ཆེ་ཞིང་རྫོགས་ཅིམ་ཡང་སྒྲོན་པ་རྣམས་གཞག་ཅིམ་པ་ནི་གིན་ཏུ་གྲགས་ཆེ་ལ། ད་གྱིས་
ཆོག་ཆོ་ག་ནི་ཤུ་པ་ནི་སྒྲུ་གཙན་འཛིན་དཔལ་བཤེས་གཉེན་དང་ཨ་བླ་ཀར་དང་ཐུགས་རྗེ་དཔལ་ཞབས་
དང་ཐུབ་པ་དཔལ་བཟང་པོ་སོགས་པ་རྒྱུ་མང་པོས་ཁུངས་སུ་མཛད་དོ། རྒྱུང་པ་བཞི་གཏན་ལ་འབེབས་པ་
ལས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ནི་སྒྲོན་གསལ་ལས་ཁུངས་སུ་མཛད་ལ། ད་ལྟ་འགྱུར་བ་འདི་ལ་མདོར་བསྟན་ཏུ་རང་
བཞིན་བརྒྱ་ཐུག་ཅུར་བཤད་ནས། རྒྱས་བཤད་ཏུ་རང་བཞིན་བརྒྱད་ཅུ་ཆར་བར་མ་བྱུང་ཞིང་། དོན་བསྐྱར་
རང་བཞིན་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་བཤད་སྒྲུང་བས་བོད་དཔེ་མ་དག་པའམ་རྒྱ་དཔེ་མ་དག་པ་ལས་བསྐྱར་བའི་
སྒྲོན་ཡིན་པ་འདྲའོ། སྒྲོབ་དཔོན་འདི་ལ་ཁ་གཡར་བ་མངས་པའི་དོན་གྱིས་འདིས་མཛད་ཟེར་བའི་ཅིམ་
གྲུའི་འགྲེལ་པ་ལ་ཞོར་བུའི་འཕྲང་བ་དང་། དོན་གསལ་བ་དང་ཅིམ་པ་ཁོངས་སུ་བསྐྱབ་བ་གསུམ་སྒྲུང་རོ།།
དེའི་དང་པོ་ནི་བོད་ཀྱི་སྐྱ་མ་མང་པོས་ཁུངས་མར་བྱེད་ལ། བྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་དག་དེ་དང་དོན་གསལ་
གཉིས་རྒྱུན་མར་མཛད་དོ། རྟེན་ལ་དང་པོ་ནི། འདུས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ་འཕགས་པ་ལ་པ་སྐུ་དང་མི་
མཐུན་པ་མང་ཏུ་ཡོད་ཅིང་། ལྷ་གྲགས་ཀྱི་གཞུང་ཁུངས་སུ་འབྱེན་པའི་སྒྲོབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོའི་སྒྲོབ་
མ་སངས་རྒྱས་ལེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱི་གཞུང་ལྷ་གྲགས་ཀྱིས་ཁུངས་སུ་འབྱེན་པའི་གྲུ་བྱང་གི་གཞུང་ཡིན་ཟེར་བར་
འགོད་བར་སྒྲུང་ལ། ཅིམ་པ་གཉིས་པ་གྲུ་རྒྱབ་དང་དེའི་སྒྲོབ་མ་གྲུ་བཤེས་གཉེན་གཉིས་གང་གིས་མཛད་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཐག་གཙོད་མི་ཐུབ་བར་སྒྲུང་བས། གྲུ་བྱང་ལ་ཁ་གཡར་བ་འབའ་ཞིག་གོ། འགྲེལ་པ་དོན་
གསལ་དེས་མཛད་ཟེར་བ་ཡང་ཁ་གཡར་འབའ་ཞིག་གོ། ཅིམ་པ་ཁོངས་སུ་བསྐྱབ་པ་ནི་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་
དག་གྲུ་བྱང་གི་ཡིན་པར་བཞེད་ལ། ཆག་ལོ་ཙྴ་བ་གྲུ་བྱང་དང་མཆོན་མཐུན་པ་ཅིག་གིས་བྱས་པར་བཞེད་དོ།།
འདིས་མཛོད་རྫོགས་རྒྱུན་ཏུ་ཕར་བྱིན་ཏུ་ག་པོ་ཅེ་ཅེར་ཏུ་ག་ཏུ་ག་བསྐྱས་པ་བཞིན་ཏུ་བསྐྱེད་ཅིམ་ནས་རྒྱང་
འཇུག་གི་བར་གྱི་ཅིམ་པ་ཏུ་ག་ཏུ་ཡང་ཏུ་ག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཟེར་ནས། དེ་དག་གི་འདུས་ཚུལ་བཤད་པའི་ཆོ་
དེའི་ལྷ་ར་ན་སྐབས་དེའི་ཅིམ་པ་ཅེ་ཅེ་སྒྲོམ་པའི་ལམ་གྱི་ནང་ཏུ་ལྷ་ལྷ་བསྐྱུ་རྒྱང་ན་འད་དེའི་ཅེས་པ་མེད་
པར་དཔེར་ན་སེམས་དབེན་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱ་བ་དང་དོ་རྗེ་སོགས་ལས་ལྷ་སྒྲེད་པའི་བསྐྱེད་ཅིམ་གསུངས་པ་
སེམས་དབེན་གྱི་བསྐྱེད་ཅིམ་ཏུ་འདོད་པ་སོགས་ཅིམ་པ་དེའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་དང་ཅིམ་པ་དེ་ཉམས་སུ་
ལེན་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་ནང་ཏུ་འདུ་བ་གཉིས་མ་བྱེད་པར་བཤད་པ་མང་པོ་སྒྲུང་བས་གྲུ་བྱང་ལ་ཁ་གཡར་བ་
ཅིག་གིས་བྱས་སོ། ཁོན་ཀྱང་འདི་དང་ནོར་བུའི་འཕྲང་བ་གཉིས་རྒྱ་གར་བ་ཅིག་གིས་བཙུམས་པར་སྒྲུང་རོ།།

སློབ་དཔོན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གཉེན་གྱིས་མཛད་པ་ལ། རིམ་པ་གཉིས་པའི་གཞུང་གི་ཚུལ་ནི་བཤད་
 ཟེན་ལ། སློབ་དཔོན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གཉེན་གྱིས་མཛད་ཟེར་བའི་སློབ་དཔོན་དེ་དང་མིང་མཐུན་
 པ་ཙམ་ཡིན་ན་ནི་རུང་ལ། འཕགས་པའི་སློབ་མ་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གཉེན་ལ་གོར་རེ་ན་ནི་ཡེ་མིན་པར་འདུག་གོ།

སློབ་དཔོན་ལྷ་པ་གྲགས་པས་མཛད་པ་ལ། སློབ་གསལ་ནི་གྲགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ལ། འདིས་མཛད་
 པའི་སློབ་པ་ཡན་ལག་དྲུག་ནི་ལེའུ་བཙུ་གཉིས་པའི་སློབ་གསལ་ནས་འབྱུང་བ་ལོགས་སུ་བཀོལ་བར་སྤང་
 རོ། །རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་རྒྱལ་ཐབས་ལ་ནི་ཏ་ཐུ་ག་ཏ་རྟུ་ཏ་དང་། ལི་ལ་བཟླ་གཉིས་ཀྱིས་འགྲེལ་པ་
 མཛད་ཅིང་། མ་ག་ཏའི་བརྟེན་ཏ་ཐུ་བ་བ་དཔལ་བཟང་པོ་སོགས་ཀྱང་ལྷ་གྲགས་ཀྱི་གཞུང་དུ་བཞེད་དོ།
 འདུས་པའི་མངོན་རྟོགས་རྒྱ་ཚུ་བ་རང་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་གཉིས་ལྷ་པ་གྲགས་པས་མཛད་ཟེར་བ་ལ་
 བོད་ཀྱི་མཁས་པ་དག་པར་ཀྱང་པའི་གནས་སོ་ཞེས་གསུང་རོ། །འདི་གཉིས་ཚུ་མ་ཁལ་སློབ་དཔོན་དེ་དང་
 མིང་མཐུན་པ་ཙམ་ཡིན་ན་ནི་རུང་ལ། སློབ་གསལ་མ་ཁལ་པོ་ལ་གོར་རེ་ན་ནི་ཁ་གཡར་བ་འབའ་ཞིག་པར་
 སྤང་རོ། །དེ་ལ་འཕགས་པ་ལྟ་དང་ལྟ་བུར་དང་གྱུ་བཤེས་གཉེན་གསུམ་འཕགས་པའི་སློབ་མར་གྲགས་ཆེ་
 ལ། མ་ཏི་གི་ནི་གསང་འདུས་མར་ལུགས་པ་རྣམས་འཕགས་པའི་སློབ་མར་བྱེད་དོ། །ལྷ་པ་གྲགས་པ་ནི་རྗེ་
 འཕྲོ་ས་ལ་སོགས་པ་སྤྲ་མ་སྤྲ་མ་རྣམས་ནི་འཕགས་པའི་སློབ་མར་མཛད་དོ།

བོད་ཀྱི་དབུ་མ་པ་ཁ་ཅིག་ཆོག་གསལ་ཀྱི་མཛུགས་ཏུ་འཕགས་པས་མཛད་པའི་གཞུང་དང་སློབ་མ་
 རྣམས་དུས་མང་ཞིག་ན་ཉམས་པས་དིང་སང་གཞུང་ལུགས་གསལ་པོ་མེད་ཅེས་གསུངས་པས་ལྷ་པ་གྲགས་
 པས་འཕགས་པ་མ་ཟེན་ནོ་ཞེས་སྒྲུའོ། །རྒྱ་མཚན་དེ་ནི་མ་དེས་ཏེ་ལྷ་པ་གྲགས་པས་རིག་འཛིན་བརྟེན་ནས་
 ཡུན་རིང་དུ་བཞུགས་པར་རྡོ་རྗེ་གདན་པའི་གསུང་ལས་བྱུང་བ་པ་ཆབ་ལོ་ལྷ་པའི་གཏམ་རྒྱུད་ལས་འབྱུང་བ་
 ལྟར་ཡིན་པས། དེའི་སྒྲུ་ཆེའི་སྤང་ལ་ལྷ་སྒྱུ་ཀྱི་སློབ་གཞུང་བཟང་པོ་རྣམས་ཉམས་པ་དང་། དེས་ལྷ་སྒྱུ་
 པ་ཟེན་པ་གཉིས་མི་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་དག་དཔལ་ལྷན་ཨ་ཏི་ཤས་ལྷ་སྒྱུ་
 སློབ་མ་ལྷ་གྲགས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་འཕགས་པའི་སློབ་མ་ཡིན་ནོ་གསུང་བ་ལྟར་ཁས་སྤང་རོ། །སློབ་གསལ་
 ལས་ཀྱང་། སངས་རྒྱལ་ཀྱང་གྱིས་རིམ་གཉིས་གནས་ཀྱིས་རྒྱལ་བཏབ་དེ་ནི་ལྷ་སྒྱུ་པ་ལས་རྟེན་པ། །ཁྱབ་
 བདག་དཔལ་ལྷན་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་བཏུད་དེ་ལྷ་པ་གྲགས་པས་རིམ་བཞིན་བཤད། །ཅེས་འདུས་པའི་
 དོན་རྣམས་ལྷ་སྒྱུ་པ་ལས་རྟེན་པར་གསུངས་ཤིང་། ལྷ་པ་ལྷན་གྲགས་པས་ཀྱང་། དེ་ནི་དཔལ་ལྷན་ལྷ་སྒྱུ་
 པ་ལས་རྟེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟོན་ཏེ། དེས་ནི་དཔལ་ལྷན་ལྷ་སྒྱུ་ཀྱི་ཞལ་སྤྲ་ནས་ཀྱི་དངོས་སུ་སློབ་མ་ཉིད་དུ་སོ་
 སོར་བསྟན་ཀྱི་བརྒྱུད་པས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་དང་། དམ་ཟེ་སྒྲ་གཙན་འཛིན་བཟང་པོ་ས་ར་ཉས་ལྷ་

སྒྲིབ་པ་བཤད་ཅིང་། དེས་ལྷ་བ་གྲགས་པ་ལ་བཤད་ཚུལ་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པ་དང་བཅས་པ་ཡང་སྒྲོན་མ་
 རབ་གསལ་ལས། ཀོང་ཀ་ན་ཡི་གོང་ཁྱེར་དུ། འདལ་གྱི་རི་བོའི་ཕྱོག་ནི། སྒྲེ་བོས་དབེན་པའི་གནས་
 ཉིད་དུ། འདང་བོར་དེ་ལ་གནས་བྱས་ནས། མི་དང་ལྷ་ཡི་བདག་པོར་མཆུངས། མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོས་
 གསུངས་པ། སྒྲ་གཅན་འཛིན་གྱི་ཞལ་སྒྲ་ནས། སེམས་འདི་ལ་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག མཉེས་པ་དེ་ལས་དེ་ཉིད་
 བློ། ཐེག་ཆེན་རྣལ་འབྱོར་པས་ཐོབ་པས། སེམས་གཞན་གྱི་དོན་ལ་བརྟེན། འདལ་ལྷན་གྱི་སྒྲིབ་རྒྱལ་
 གྱུར་ཅིག འདལ་ལྷན་དེ་ཉིད་རིན་ཆེན་ནི། ཐོབ་པས་འཛིན་ཏེན་གསུམ་དུ་གྲགས། འདུས་པའི་རྒྱ་མཆོའི་པ་
 རོལ་ཕྱིན། ལྷ་གྲགས་གསལ་བྱེད་རྒྱལ་གྱུར་ཅིག^{༡༥} ཅེས་གསུངས་ལ་མཁས་པ་ལྟོ་ཀ་རའི་སྒྲོབ་མ་པ་ཆེ་
 ཏེ་ཀུ་སྐ་རས་ཀྱང་འདི་དག་གིས་ནི་གྲྲིབ་ཀྱི་ཞལ་སྒྲ་ནས་ཀྱི་སྒྲོབ་མ་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱིས་མན་དག་དང་ལྷན་
 པ་ཉིད་དུ་རབ་ཏུ་བསྟན་ཏོ།^{༡༦} ཞེས་སོ།

དེས་ན་རྣམ་པ་དང་ཨ་བྷུ་ཀ་ར་དང་ཐུགས་རྗེ་དཔལ་ཞབས་དང་ཁ་ཆེ་ལག་སྒྲིད་དང་ཐུབ་པ་དཔལ་
 བཟང་པོ་དང་སྐལ་ལྷན་གྲགས་པ་དང་ཀུ་ར་དང་ཀུ་ལ་རྩ་ར་དང་ཏེ་ཐུག་ཏེ་རྒྱུ་ཏེ་དང་ཡི་ལ་བརྗོད་སྐོགས་
 འཕགས་པ་ཡང་སྐས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འདུས་པ་བཤད་པ་ཀུ་ན་གྱིས་ཀྱང་ལྷ་བའི་ཞབས་ལ་
 འཕགས་པ་དང་འདྲ་བར་ཡིད་ཆེས་པའི་གནས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

གསུམ་པ་(དེ་དག་གི་རྗེས་འབྲངས་རྣམས་ཀྱིས་གཞུང་རི་ལྟར་མཛད་པ་)ནི། འཕགས་པ་ཡང་སྐས་ཀྱི་རྗེས་སུ་
 འབྲང་བའི་འདུས་པའི་སྒྲོབ་རྒྱ་གར་བ་གཞན་གྱིས་མཛད་པ་ལ། རྒྱུད་ཕྱི་མའི་འགྲེལ་པ་གསང་བའི་སྒྲོན་མེ་
 ཞེས་བྱ་བ་འདི་དཔེ་ཁ་ཅིག་ལས་རྗེ་རྣམས་མཛད་ཅེས་འབྲུང་ལ། དཔེ་ཁ་ཅིག་ལས་སྟན་གྲགས་བཟང་
 པོས་མཛད་ཅེས་འབྲུང་ཞིང་།^{༡༧} དེའི་མཐུག་ཏུ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ནམ་མཁའི་སྒྲིང་པོ་སྟན་གྲགས་བཟང་པོ་
 རྣམས་པ་ཡི་ཤེས་དངོས་གྲུབ་རྩ་བཤད་པ་རྣམས་མཆོན་གྱི་རྣམ་གངས་ཡིན་ནོ་ཞེས་འབྲུང་བ་སྒྲི་ཏིས་བསྒྲུར་
 པ་ཞིག་ཡོད་དེ། སྒྲི་ཏི་ནི་རྣམ་པ་དང་ཡི་ཤེས་སྒྲིང་པོ་གཉིས་ཀའི་སྒྲོབ་མ་ཡིན་ནོ།

འདུས་པའི་མན་དག་རིམ་པ་ལྷ་པ་ཞེས་པ་གཞུང་ཆེ་བ་ཅིག་དང་། དེ་ལས་རྒྱུང་བ་རིམ་ལྷ་བསྐྱས་
 པ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་མཛད་ཅིང་མར་པས་བསྒྲུར་བེར་བ་གཉིས་སྤྲང་བའི་དང་པོ་ནི། སྐས་ཀྱི་
 རིམ་པ་ལྟར་རིམ་གྱིས་འཕྲིད་པ་དབང་པོ་འབྲིང་རྩལ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་དང་། དབང་རྣོན་ཅིག་ཅར་བའི་ལམ་
 དུ་འདོད་པ་སྐོགས་རིམ་ལྷ་དང་སྒྲོད་བསྐྱས་དང་འགལ་བའི་ནོར་བ་རགས་པ་དུ་མ་སྐྱ་བ་ཞིག་འདུག་པས་
 རྣམས་པ་ལ་བོད་ཁ་ཅིག་གིས་ཁ་གཡར་བྱས་པར་སྤང་རོ། རིམ་ལྷ་བསྐྱས་པ་གསལ་བ་འདི་མར་ལུགས་ཀྱི་
 འདུས་པའི་གདམས་པ་མཆུར་ནས་བརྒྱུད་པ་ལུགས་གཉིས་སྤྲང་བའི་གཉིས་ཀས་ཁུངས་སུ་བྱེད་དོ། ལྷ་མ་

མར་པའི་གདམས་དག་ཡལ་ཆེ་བ་ལ་རྒྱ་གཞུང་གི་གཞུང་རྒྱུང་རེ་འདུག་ལ། རིམ་ལྔའི་གདམས་དག་ལ་
 གཞུང་རྒྱུང་རྒྱུང་བ་མི་སྣང་ཞིང་འདི་ཉིད་ལ་གཞུང་དུ་བྱེད་པར་སྤང་བ་དང་། འཕགས་སྒྲོར་གྱི་གཞུང་ཆེ་བ་
 རྣམས་ཀྱི་འདེད་འདི་ལ་བཅིག་སྤང་བས། མར་ལུགས་ཀྱི་རིམ་ལྔའི་གདམས་དག་གི་རྩ་བའི་གཞུང་དུ་
 འདོད་པར་བྱའོ། །འདིའི་མཐུག་ཏུ། དཔལ་ལྷན་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུ། །འཕགས་པ་ཡབ་སྐུས་རིམ་
 བཤད་པ། །དེ་ཉིད་དགོངས་པ་བླ་འཇམ་རྟེན། །འགྲེལ་བ་མཁན་གྱིས་མི་ཤེས་པས། །རྒྱུད་རྒྱུང་བཤད་པ་
 བསྐྱས་པ་ཉིད། །ཕྱིན་བརྒྱབས་ལམ་འདི་ཐུན་མོང་མིན།^༡ །ཞེས་སྒྲོན་གསལ་ལ་རྒྱར་བའི་ཆོག་འཕྱུང་བ་
 བླ་འཇམ་པ་ལ་བསྟོན་ར་གཏོང་འདོད་ཀྱང་གཏོང་མི་ཤེས་པ་ཅིག་གིས་བཅུག་པར་སྤང་སྟེ། རྒྱུད་ཕྱི་མའི་
 འགྲེལ་པར་བླ་འཇམ་པས། ཕྱི་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་གསལ་འདི། །སྒྲོན་མ་གསལ་པའི་རྗེས་འབྲངས་ནས། །ཁྲུ་རྒྱུབ་
 མན་དག་བཤད་པ་ཡིན།^༢ །ཞེས་བ་དང་། སྟོབ་དཔོན་ཁྲུ་རྒྱུབ་འཕགས་པའི་ལྟ། །ཁྲུ་ཡི་བྱང་རྒྱུབ་ཤུ་ཀྱའི་
 བཤེས། །སྒྲུབ་གྲགས་པ་ལ་སོགས་པའི། །མན་དག་རིམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས། །བདག་གིས་བགྱིས་པ་ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནི་མཆུར་གྱི་སྟོབ་མ་ཁམས་པ་རོ་མཉམ་དོ་རྗེའི་རྒྱུད་རྒྱུང་གི་ཁྲུ་ཀྱའི་ལུགས་ལ་
 མཆོག་ཏུ་འཛིན་པ་མང་པོས། །སྒྲོན་གསལ་དང་མི་མཐུན་པའི་རྒྱུད་རྒྱུང་གི་བཤད་པ་རྣམས་བླ་འཇམ་པའི་ལུགས་
 མཆོག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་ཡང་བཀག་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

བརྗེ་ཏུ་ཨ་ལི་ཀ་དེ་བ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་ཨ་ལི་ཀ་ཀ་ལ་ཤ་ཞེས་ཀྱང་ཟེར་བས་བཤད་རྒྱུད་དོ་རྗེ་འཕྲེང་
 བའི་ལེའུ་ཞེ་བཞི་བའི་བྱེད་ཡན་ཆད་ལ་འགྲེལ་བ་མཛད་པ་ནི་འཕགས་པ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའོ། །
 མདོར་བྱས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་རིན་ཆེན་འཕྲེང་བ་ཞེས་པ་ཤུ་རྟེན་པས་མཛད་ཟེར་བ་ལ། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་དག་ལ་
 གཡལ་དུ་བཞེད་དེ་མིང་མཐུན་པ་མིན་ན་དེ་ལྟར་རོ། །མདོར་བྱས་ཀྱི་དཀའ་འགྲེལ་བ་ལྷ་རྟེན་མཛད་པ་དང་།
 མདོར་བྱས་དང་བཅས་པའི་རིམ་ལྔའི་འགྲེལ་བ་ལ་ཨ་རྒྱུ་མཛད་པའི་སྒྲུབ་པའི་འདོད་དང་། བཀའ་བོ་དམ་ཆོག་
 དོ་རྗེས་མཛད་པའི་དཀའ་འགྲེལ་དང་། ལྷ་བྱ་རྟེན་མཛད་པ་དཀའ་འགྲེལ་གསུམ་མོ། །རིམ་པ་གཉིས་པ་
 མ་གཏོགས་པ་མདོར་བྱས་དང་རིམ་པ་བཞི་བའི་འགྲེལ་བ་རྣམས་འབྱོར་པའི་ཡིད་འཕྲོག་ཐུབ་པ་དཔལ་
 བཟང་པོས་མཛད་པ་དང་། རིམ་ལྔའི་དཀའ་འགྲེལ་བརྩོན་འགྲུས་བཟང་པོས་མཛད་པ་དང་། ཁ་ཆེའི་
 མཁས་པ་ལས་སྤྱིས་མཛད་པའི་རིམ་ལྔའི་འགྲེལ་བ་དང་། རྒྱར་བཤད་པའི་ཁ་གཡར་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱང་
 འཕགས་སྒྲོར་རོ། །སྟོན་བསྐྱས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་དང་། དོ་རྗེ་སེམས་དཔའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་འགྲེལ་བ་གཉིས་ནི་
 རྒྱར་བཤད་ཟིན་པོ། །སྒྲོན་གསལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་སྒྲོན་མ་རབ་གསལ་དང་། །སྒྲོན་གསལ་གྱི་མདོར་
 བཤད་སྟིང་གི་མེ་མོང་དང་། །སྒྲོན་གསལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ཐུགས་རྗེ་དཔལ་ཞབས་ཀྱིས་མཛད་པ་དང་།

སྒྲོན་གསལ་གྱི་བཤད་སྒྱུར་ཀྱི་ལ་རྟ་རས་མཛད་པ་དང་། སྒྲོན་གསལ་གྱི་དཀའ་བ་བརྟུས་པའི་བཤད་པ་
ལེགས་ལྡན་འབྲེད་གྱིས་མཛད་པ་འདི་ལེགས་ལྡན་འབྲེད་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མེ་ཚོམ་པ་པོ་དང་མིང་མཐུན་པ་
ཞིག་གོ། སྒྲོན་གསལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ལྷ་རྒྱ་དེ་བས་བྱས་ཟེར་བ་ཡང་འཕགས་པ་ལྟ་དང་མིང་མཐུན་པ་
ཞིག་སྟེ། རྟོག་ལྷ་རྒྱ་དེ་བ་མིན་པར་སྒྲུབ་རྟོག་པོ། །འདི་དང་ཁྱུ་བྱང་ལ་ཁ་གཤམ་བའི་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་
གཉིས་བོད་མ་ཡིན་པ་འདྲའོ། །དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ནས་གསུངས་པའི་རྩོམ་པའི་བཟླས་པའི་བཤད་པ་དང་།
རྒྱན་བརྟན་རྣམ་པར་དགོལ་བ་བླ་རྣམས་མཛད་པ་དང་། སྒྲུབ་བྱངས་བཅུ་གཅིག་པས་མཛད་པའི་རྩོམ་པའི་འཆང་
གི་ལམ་འཛིན་དང་། སྒྲུབ་ཐོབ་འཛིན་དཔལ་བཤེས་གཉིས་ཀྱིས་མཛད་པའི་དགྱིལ་ཚོག་དང་། དམ་ཚིག་རྩོམ་
རྩེས་མཛད་པའི་དགྱིལ་ཚོག་དང་། རྩོམ་པའི་མཚོད་ཚོག་རྣམས་ཀྱང་འཕགས་སྒྲོར་རོ། །

ས་འདིས་མཁས་གྲུབ་བརྒྱ་སྟོང་གི་ འཛིན་ཆེན་ཁྱུང་ཆེན་འཛིན་པའི་ཆོ། །འབད་བ་དུ་མས་དེ་
རྣམས་ཀྱི། སྒྱུན་སྒྲུར་སོ་སོའི་ལེགས་བཤད་ལེན། །དུས་ཀྱི་དབང་གིས་དེ་ཉམས་ཆོ། །དེ་དག་རྣམས་ཀྱི་
ཐུགས་ཀྱི་བཅུད། །ཡི་གེར་བཀོད་པའི་གཞུང་མང་རྣམས། །སྤྲེལ་མའི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས། །ལྷོགས་པར་
སྒྱུངས་ཏེ་ལེན་པ་ནི། །དེ་ཡི་དོད་དུ་མཁས་པས་ཤེས། །དེས་ནི་ཡང་དག་ལྟར་སྒྲུབ་གི། །ལམ་གྱི་དབྱེ་བ་
བཞེན་ཕྱིད། །ཅིས་པ་ནི་བར་སྒྲུབས་ཀྱི་ཚོགས་སུ་བཅད་པའོ། །

ལྷ་པ། དེའི་མན་ངག་བོད་དུ་བརྒྱད་ཚུལ།

ལྷ་པ་(དེའི་མན་ངག་བོད་དུ་བརྒྱད་ཚུལ་)ནི། མངའ་རིས་སུ་དཔལ་ལྡན་ཨ་ཏི་ཤས་སྒྲོན་གསལ་གསུངས་
ཤིང་། དེ་ནས་རིམ་གྱིས་བརྒྱད་པའི་རིམ་ལྡེའི་གདམས་ངག་ཡོད་ལ། སྒྲེས་མཚོག་རིན་ཆེན་བཟང་བོས་ཅུ་
རྒྱད་དང་དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་སོགས་ཀྱི་རྒྱུད་དང་། འཕགས་པ་ཡལ་སྤྲེལ་ལྡེའི་གཞུང་མང་བོ་ལ་གཞི་འགྱུར་
མཛད་ཅིང་གཏན་ལ་པལ་སྟེ། དེའི་བཤད་སྟོལ་རིང་དུ་མ་བྱུང་བར་འདུག

སྤྲེལ་མའི་ལ་གསལ་འདུས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་བརྟན་ཡོད་པར་གྲགས་ཤིང་། ལྷ་པོ་པ་ལ་ཁ་ཆེ་ཨ་
ཀ་ར་སྤྱི་དང་མཉམ་དུ་སྒྲོན་གསལ་བསྐྱབས་སྒྲུབ་ནའང་བོད་དུ་སྒྲོན་གསལ་གྱི་བཤད་པ་མ་ཚུགས་ལ། རིམ་
ལྡེའི་གདམས་ངག་གི་དར་རྒྱས་ཆེ་བར་བྱུང་རོ། །རྩོམ་པའི་སྒྱུ་གར་དུ་ལན་བཅུ་གཉིས་བྱོན་ནས་སྤྱིར་
བརྒྱུད་ཏེ་སྤྲེལ་བརྟན་ཅུ་དང་མཁའ་འགྲོ་མའི་སྤྲེལ་གཉིས་བརྟེན་ཞིང་། ལྷ་པོ་པ་དུ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་
འདུས་པ་ཅུད་གཅོད་པ་ལ། རྩོམ་པའི་མཁས་པ་མངོན་ཤེས་ཅན། ཟ་ཉོར་གྱི་མཁས་པ་བཅུ་ལྟ་མོ་ཅན།
གོ་རྟོག་པའི་མཁས་པ་སྤྱིན་གྱི་ཤུགས་ཅན། ཁ་ཆེ་ཁྱི་བརྟན་གྱི་མཁས་པ་ཅན་ལྟ་རེ། །འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་

ཕྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཅུ་དུ། བལ་པོ་མཐའི་ལྷི་ཅུ་དུ། བལ་པོ་རྫོང་གི་རྣམས་ཀྱི་ཀྱི། བརྗེ་ཏུ་ས་ར་ཏུ་པ།
 རོ་རྗེ་གདན་གྱི་མཁས་པ་ནག་པོ་དམ་ཚིག་རོ་རྗེ། བྱི་ཀ་མ་ལའི་མཁས་པ་དྲི་པུ་ཀ་ར་ཕྱི་རྣམས་བསྐྱབ་
 ཏེ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་བོད་དུ་གསལ་བོ། །དེ་རྣམས་ལ་འཕགས་སྒྲོར་ལཱའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་པའི་གཞུང་བཤད།
 དབང་མན་དག་གི་སྒྲོར་རྣམས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབབས་པ་མཛད་ལ། མངོན་ཤེས་ཅན་དང་བཙུན་
 མ་ཅན་དང་ནག་པོ་པ་གསུ་མ་ལ་མཚོག་གི་སྒྲུ་མར་མཛད་ཅིང་། གཞུང་བཤད་དང་གདམས་པ་ཡང་དེ་
 གསུམ་གྱི་ལུགས་ལ་གཙོ་བོར་མཛད་དོ། །སྒྲུ་མ་འདི་ལ་འདུས་པའི་འཕྲིན་ལས་ཞུགས་པས་སྒྲུ་མའི་སྟོན་
 དང་བར་དང་སྒྲིག་གི་མཁས་པ་བཞི་བཞི་ལ་སོགས་པ་བཤད་སྟོལ་འཛིན་པའི་སྒྲོབ་མ་དུ་མ་ཞིག་བྱུང་ཞིང་
 བཤད་རྒྱུ་ཡང་དེང་སང་གི་བར་དུ་གནས་སོ། །

རྣམས་ཀྱི་ར་ནས་ནག་ཚོ་ལ་བརྒྱུད་པའི་རིམ་ལཱའི་གདམས་དག་ཀྱང་ཡོད་དོ། །གཞན་ཡང་པ་ཚབ་
 ལོ་ཙྰ་བས་ཀྱང་གསང་འདུས་འཕགས་སྒྲོར་ལ་སྦྱངས་ནས་གཞུང་མང་པོ་ལ་འགྱུར་མཛད་པ་དང་། སྒར་
 བཤད་པའི་སྒྲོན་གསལ་གྱི་འགྲེལ་བཤད་ལ་སོགས་པ་བསྒྱུར་བའི་ལོ་ཙྰ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དང་པོར་
 བཤད་པ་དེ་བྱུང་ཚོད་དུ་འདུག་ཟེ་ཡུན་རིང་བར་མ་བྱུང་འདུག་ ལུང་ཤུ་ལོ་ཙྰ་བ་དང་། ཆག་ལོ་ཙྰ་བས་ཀྱང་
 བོད་དུ་འགོས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ལ་སྦྱངས་ཤིང་། བརྗེ་ཏུ་སྒྲུ་མ་ལ་ཡང་གཏུགས་ནས་འཕགས་སྒྲོར་གྱི་
 བཤད་པ་མཛད་པའི་སྟོལ་ཡོད་དོ། །དེ་ལྟར་རྒྱ་གར་ནས་བོད་དུ་བྱུང་བའི་གསང་འདུས་འཕགས་སྒྲོར་ལ་
 རྒྱུད་གྱི་བཤད་སྟོལ་གཞན་མང་དུ་སྒྲུང་ནའང་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་འགོས་ཀྱི་བཤད་སྟོལ་ཉིད་དེ་རྣམས་ཀྱི་མཚོག་
 ཉིད་དུ་མཐོང་ངོ་། །

གདམས་པ་རིན་པོ་ཆེ་དངོས་ཀྱི་དོན་ལས། ལམ་སྤྱི་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ།

དུག་པ་(གདམས་པ་རིན་པོ་ཆེ་དངོས་ཀྱི་དོན་ལ་གཉིས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཐུན་མོང་ངམ་ལམ་སྤྱི་
 ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའམ་བྱེ་བྲག་པ་འདུས་པའི་ལམ་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། རོ་རྗེ་ཐེག་པ་ལ་ཐོག་མར་འཇུག་པའི་རྟེན་ནི། རྒྱུད་རོ་རྗེ་འཕྲེང་བ་ལས། སྒོ་བ་མ་ཡོན་
 ཏན་གང་ལྡན་ན། །རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ཀྱི་སྟོན་དུ་འགྱུར།¹³ །ཞེས་བྲིས་པའི་ལན་དུ། དད་ཅིང་སྒྲུ་མ་ལ་ཡང་
 གུས། །རྟག་ཏུ་དགོ་བའི་ལས་ལ་གནས། །རྟོག་པ་དན་པ་རྣམ་པར་སྦྱངས། །ལུང་ནི་མང་དུ་ཐོས་པ་དང་། །
 གསོད་པ་དང་ནི་འཚོ་བ་སྦྱངས། །སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་གདོན་པའི་སྒྲོས། །ཀྱང་ཏུ་བརྩོན་དང་ཡང་དག་ལྡན། །
 དེ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ལྡན། །དད་པ་ཆེན་པོའི་སྒོ་བ་མ་བཟང་།¹⁴ །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། སྟོན་རུང་གི་

ཡོན་ཏན་དང་མི་ལྷན་པ་ལ་བསྟན་ན་སྒྲོབ་མ་འདི་ཕྱིར་སྤང་བ་དང་། སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་རྒྱུད་ལ་ལམ་སྤར་དུ་སྒྱུ་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་དངོས་གྲུབ་འབྲེལ་བ་ཡུན་རིང་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རི་ལྷར་སེང་གའི་འོ་མ་ནི། །སེ་ཡི་སྒྲོད་དུ་གཞག་མི་བྱ། །དེ་བཞིན་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་རྒྱུད། །སྒྲོད་མིན་དག་ལ་སྒྱིན་མི་བྱ། །སྒྲོབ་མ་སྒྲུང་ཅིག་དེ་ལ་འཆི། །འདི་དང་པ་ལོ་ལ་དུ་ནི་སྤང་། །སྒྲོད་མིན་མན་ངག་རབ་བཤད་ན། །སྒྲོབ་དཔོན་དངོས་གྲུབ་ཉམས་པར་འགྱུར།¹⁶ །ཞེས་གསུངས་སོ།

དེ་ཡང་སྒྲོབ་མའི་ལུས་རྟེན་གྱི་མཚན་ཉིད་རྣམས་གསར་དུ་བསྒྲུབ་མི་དགོས་མོད་ཀྱང་བསམ་པའི་རྟེན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཆོས་ལ་དད་ཅིང་སྒྲུབ་པ་ལ་གུས་པ་དང་། རྒྱུན་དུ་དགོ་པའི་ལས་ལམ་བརྟུ་ལ་གནས་པ་དང་། ལུང་གི་ཆོས་ལ་བོས་པ་དང་ལྷན་པ་དང་། འགོ་བ་འདོན་པར་འདོད་པའི་བསམ་པ་བྲག་པོས་དེའི་ཀྱན་སྒྲོད་ལ་བརྩོན་པ་སོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ནི་ལས་དང་པོ་བ་རྣམས་ལ་རང་འབྱུངས་སུ་མི་འབྱུང་བས་སྒྲོ་སྒྱུངས་ནས་གསར་དུ་བསྒྱེད་དགོས་ལ། དེ་ཐོག་མའི་སྒྲོད་རུང་དུ་སྒྲུང་བས་སྒྲགས་ཀྱི་ཐེག་པར་ཞུགས་ཟིན་ནས་སྒྱེད་པ་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སྒྲོད་རུང་གི་ཆོས་དེ་དག་ནི་ཐེག་ཆེན་པ་གཉིས་སུན་མོང་བའི་ལམ་ལ་སྒྲོ་སྒྱུངས་ནས་སྒྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

ལག་ན་དོ་རྗེ་དབང་བསྐྱར་བའི་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གཟུངས་སྒྲགས་ཆེན་པོའི་དགྱིལ་འཁོར་གིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་བ་འདི་དང་གིན་ཏུ་ཟབ་པ་འདི་དང་གཉིད་དཔག་དཀའ་བ་དང་། གསང་བ་བསམ་ཀྱང་ཆེས་གསང་བ་སེམས་ཅན་སྒྲིག་པ་ཅན་རྣམས་ལ་བསྟན་དུ་མི་རུང་བ་འདི་ནི་ལག་ན་དོ་རྗེ་ཁྱེད་ཀྱིས་གིན་ཏུ་དགོན་པ་ཞིག་སྤྲོས་ཏེ། འདི་ནི་སྒྲོན་མ་བོས་ན་འདི་སེམས་ཅན་རི་ལྷར་སྤུ་དག་ལ་བཤད་པར་བྱ། ལག་ན་དོ་རྗེས་སྤྲོས་པ། འཇམ་དཔལ་གང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒྲོམ་པ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། གང་གི་ཆོ་དེ་དག་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གྲུབ་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆེ་འཇམ་དཔལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྱུད་པ་གསང་སྒྲགས་ཀྱི་སྒྲོ་སྒྲོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་ལེ་ཤས་ཆེན་པོར་དབང་བསྐྱར་བའི་གཟུངས་སྒྲགས་ཀྱི་དགྱིལ་འཁོར་དུ་གཞུག་པར་བྱའི། གང་དག་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྫོགས་པར་མ་གྱུར་པ་དེ་དག་ནི་གཞུག་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ནི་དགྱིལ་འཁོར་ཡང་བལྟར་མ་གཞུག་གོ། །དེ་དག་ལ་ནི་བྱག་རྒྱ་དང་གསང་སྒྲགས་ཀྱང་བསྟན་པར་མི་བྱའོ།¹⁷ །ཞེས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྫོགས་པར་མ་སྒྱུངས་པ་ལ་དབང་བསྐྱར་དུ་མི་རུང་བར་གསུངས་ཤིང་། སྒྲུབ་ལ་བརྟུ་ལ་ལས་ཀྱང་། བསམ་པ་དག་པའི་སྒྲོབ་མ་ནི། །དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྒྲུབས་མོང་ལ། །སྒྲུབ་མའི་རྗེས་སུ་འཇུག་པ་འདི། །ཁ་ཏོན་བྱ་བར་སྒྱིན་པར་བྱ། །དེ་ནས་སྒྲགས་སོགས་བྱིན་པ་ཡིས། །དམ་ཆོས་སྒྲོད་དུ་བྱས་ནས་སྒྲུ།¹⁸ །ཞེས་བསམ་པ་དག་པ་སྟེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་

སེམས་སྤངས་པ་དང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤངས་འགོ་དང་ལྡན་པ་ལ། སྤམ་ལྔ་བཅུ་པའི་སྒོ་ནས་
 རྣམས་ཀྱི་སྤམ་བསམ་སྦྱོར་གྱིས་བསྟེན་ཚུལ་བྱིན་པའི་འོག་ཏུ་དབང་གིས་སྤྲོད་རུང་དུ་བར་གསུངས་སོ།
 སྤྲོད་བསམ་ལས་ཀྱང་། དེའི་རིམ་པ་ཡང་འདི་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མ་ཉིད་དུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པའི་བསམ་
 པ་ལ་བསྐྱབ་པོ། །གང་གི་ཆོས་ངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པའི་བསམ་པ་ལ་ལོ་བས་པར་གྱུར་པ་དེའི་ཆོ། ཐེག་པ་
 གསར་པ་དབྱེན་པ་གཅིག་པའི་ཉིང་འཛིན་ལ་བསྐྱབ་པོ།^{༡༤} །ཞེས་འདུས་པའི་ལམ་དུ་འཇུག་པ་ལ་རིམ་གྱིས་
 བསྐྱབ་དགོས་ཀྱི་ཅིག་ཅར་དུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྐྱབས་པའི་འོག་ཏུ་རིམ་གྱིས་སྒོ་བ་ཚུལ་ལ། ཐོག་མར་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་སྟེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བསམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བསྐྱབ་པར་གསུངས་སོ།

སྒོ་ནས་འཇུག་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཇོགས་པར་སྦྱོང་ཚུལ་ནི་ངོ་བོ་ཆེན་པོའི་མན་ངག་ལས་འབྱུང་
 པ་འདི་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མར་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བཤེས་གཉེན་མཆོན་ཉིད་དང་ལྡན་པ་ཅིག་ལ་བསམ་པ་དང་
 སྦྱོར་བས་བསྟེན་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བྱའོ། །དེས་ཀྱང་དལ་བ་དོན་ཆེ་བ་དང་རྟེན་དཀའ་བའི་ཚུལ་བསྟན་ཏེ་སྒོ་
 སྤངས་བསམ་དལ་བའི་རྟེན་ལ་སྟིང་པོ་ལེན་འདོད་ཆེན་པོ་སྦྱེས་པ་ན། སྟིང་པོ་ལེན་པའི་མཆོག་ནི་ཐེག་ཆེན་དུ་
 འཇུག་པ་ཉིད་མཆོག་ཡིན་ལ། དེའི་འཇུག་སྒོ་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་དག་པ་ཅིག་རྒྱད་
 ལ་ཡོད་ན་དེའི་ཐེག་ཆེན་པ་ཡང་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ཆོག་ཙམ་དུ་སོང་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་
 ཡང་ཆོག་ཙམ་དུ་འགོ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཤེས་རབ་ཙན་གྱིས་སེམས་དེའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རིམ་
 གྱིས་བསམ་ལ་ནས་མཆོན་ཉིད་ཆང་བ་ཅིག་བསྐྱེད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་ཡང་ཐོག་མར་ཆོ་འདི་ལ་སྒོ་མ་བསྒྲོག་ན་
 ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གང་གི་ཡང་ལམ་གྱི་གོགས་ཡིན་པས་ཆོ་འདིར་རིང་དུ་མི་གནས་པའི་འཆི་བ་དབྱེན་པ་དང་།
 ཤི་བའི་འོག་ཏུ་ངན་འགོར་འབྱུང་པའི་ཚུལ་རྣམས་བསམས་ནས་ཆོ་འདི་ལ་སྒོ་བསྒྲོག་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་
 འཛིག་རྟེན་ཕྱི་མའི་ཐུན་ཆོགས་ལ་སྟེད་པའི་སྒོ་ཡང་འཁོར་བ་མཐའ་དག་གི་ཉེས་དམིགས་ལེགས་པར་
 བསམ་ཏེ་བསྒྲོག་ནས་ཡིད་ཐར་པ་ལ་ཕྱོགས་པར་བྱའོ། །དེའི་འོག་ཏུ་རང་ཉིད་ཞི་བ་དེའི་སེམས་བསྒྲོག་པའི་
 ཕྱིར་དུ་བྱམས་པ་དང་སྟིང་རྩེ་དང་དེའི་རྩ་བ་ཙན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་རིང་དུ་སྤངས་ནས་བཅོས་མ་མ་
 ཡིན་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྤང་བར་བྱའོ། །དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྦྱོད་པ་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་
 ལ་སྒོ་བ་འདོད་བསྐྱེད་དེ། རྒྱལ་ཤས་ཀྱི་སྦྱོད་པའི་ཁུར་གཟུང་བར་རུས་པ་ན། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོར་པ་བཟུང་
 བས་དེའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་རྩོམ་ཐེག་པའི་དམ་ཆོག་དང་སྦྱོར་པའི་ཁུར་གཟུང་བར་རུས་
 པ་ན། སྤམ་ལྔ་བཅུ་པ་མཉམ་ནས་སྤམ་པའི་བསྟེན་ཚུལ་རྣམས་དག་པར་བྱས་ནས་རྣམས་ལ་འཇུག་པར་བྱའོ།

དེ་ལྟར་བྱེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསང་འདུས་འཕགས་ལུགས་པ་ཆེན་པོ་སྤྱི་གཙན་འཛིན་དཔལ་

བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཀྱང་། དེ་ལ་འདི་ཡི་རིམ་པ་ནི། །ཆོས་དང་རྒྱ་སྐར་སོགས་དགའི་ཆོ། །སྒྲོབ་མས་ཐལ་
སྒྱར་བཏུང་པ་ཡིས། །སྤྲིག་པ་ཐམས་ཅད་བཤགས་བྱ་སྟེ། །སྒྱུབས་གསུམ་གཟུང་བ་ཉིད་དུ་བྱ། །བྱང་ཆུབ་
སེམས་ནི་ལེགས་བསྟེན་ཏེ། །དགོ་བསྟེན་སྒྲོམ་པ་ཉིད་དང་ཡང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲོམ་པ་དང་། །དེ་
ནས་གསོ་སྦྱང་ཉིད་ཀྱང་སྤྲང་། །འདི་ཡི་རྗེས་མཐུན་རིམ་པ་ཡང་། །དོ་རྗེས་བ་དཔོན་ཆུལ་དམ་པར། །བསྟན་
ཏེ་འདིར་ནི་གཞུང་མངས་པས། །འཛིགས་པའི་ཕྱིར་ནི་མ་བྲིས་སོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ནས་སྒྲུ་མ་ལ། །བདག་ལ་
དབང་བསྐྱར་རྩུལ་ཞེས་གསོལ།¹⁰ །ཞེས་དབང་གི་སྒྲོན་དུ་སོ་ཐར་དང་བྱང་སེམས་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་དང་
སྒྲོམ་པ་བཟུང་ནས་དེ་ནས་སྒྲུ་མ་ལ་དབང་སྐྱར་གྱི་དོན་དུ་གསོལ་བ་གདབ་པར་གསུངས་སོ། །དགོ་བསྟེན་
དང་དེའི་གསོ་སྦྱང་བསྟེན་གནས་ནི་ཁྱིམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། །སྤྲིགས་ལ་འཇུག་པའི་རབ་བྱུང་གིས་ནི་
དགོ་ཆུལ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོམ་པ་ཡོངས་སུ་དག་པར་བྱ་དགོས་སོ། །འདི་ནི་དོ་རྗེ་ཆེ་མོ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ།
སོག་གཙོད་རྒྱ་དང་འཁྲིག་པ་དང་། །རྒྱན་དང་ཕྱོས་བྱེད་རྣམ་པར་སྤྲང་། །ཁྱིམ་པའི་སྒྲོམ་པ་ལ་གནས་ནས།
དེ་ཆེ་རིག་པའི་རྒྱལ་པོ་བསྐྱབ། །གལ་ཏེ་དེ་ནི་རབ་བྱུང་ལྟར། །སྒྲོམ་པ་གསུམ་ལ་ཡང་དག་གནས། །སོ་སོར་
ཐར་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས། །རིག་འཛིན་སྒྲོམ་པ་མཆོག་ཡིན་ནོ།¹¹ །ཞེས་གསུངས་སོ། །

ཐེག་པ་ཐུན་མོང་གི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་སྤར་བཤད་པ་འདི་དག་ལ་ལེགས་པར་མ་སྦྱངས་ན། ཆོ་
འདིའི་འཁྲི་བམི་ཆོད་པས་ཆོས་བྱེད་འདོད་བརྟན་པོ་མི་འབྱུང་། དང་པ་ཁ་ཞེ་མེད་པ་མི་སྦྱེ་བས་སྒྱུབས་གནས་
ལ་སྒོ་ལོངས་སྦྱར་མི་འོང་། ལས་འབྲས་ལ་ངེས་པ་བརྟན་པོ་མི་རྟེན་པས་སྒྲོམ་པ་གང་གི་འང་བསྐྱེད་སྒྲོམ་
ཞིབ་མོ་མེད་པའི་རྩིང་ཆོས་པར་འགྲོ། །འཁོར་བ་ལ་ཞེན་ལོག་རྣལ་མ་མི་སྦྱེ་བས་ཐར་བ་དོན་གཉེར་གོ་བ་
ཙམ་དུ་ཟད། བྱམས་པ་དང་སྟིང་རྗེའི་རྩ་བ་ཙན་གྱི་སྒྲོན་སེམས་མ་བཙས་པ་མི་སྦྱེ་བས་ཐེག་ཆེན་པ་མིང་
ཙམ་དུ་འགྲོ། བྱང་སེམས་ཀྱི་སྦྱོང་པ་སྦྱི་ལ་སྒྲོབ་འདོད་དག་པོ་མི་འབྱུང་བས་འཇུག་སྒྲོམ་རྣལ་མ་མི་སྦྱེ། ཞི་
གནས་དང་ལྷག་མཐོང་སྦྱིའི་གོ་བ་རྣམ་དག་མི་འཆགས་པས་ཉིང་དེ་འཛིན་པ་མོ་ལའང་འབྱུལ་ཞིང་། བདག་
མེད་གྱི་ལྷ་བ་ལ་ངེས་པ་མི་སྦྱེ་བས་དེ་རྣམས་སུ་མ་སོང་བ་འདོད་ན་ཐེག་ཆེན་གཉིས་ཀྱི་སྦྱིའི་ལམ་ལ་སྦྱང་
བར་བྱའོ། །འདི་ནི་རྗེ་བརྟན་བྱམས་པ་ནས་ཐོགས་མེད་དང་། རྗེ་བརྟན་འཇམ་དབྱངས་ནས་སྒྲུ་སྦྱབ་དང་
ཞིབ་ལྷ་ལ་བརྒྱད་པའི་རྩུ་པོ་གསུམ་འདྲེས་ཀྱི་གདམས་པ་དོན་རྗེ་ཐེག་པ་དང་པར་བྱིན་གྱི་ཐེག་པ་གང་གི་སྒྲོར་
འཇུག་ཀྱང་བྱ་དགོས་པར་རྩོམ་ཆེན་པོ་བཞེད་དོ།

འོ་ན་གསང་འདུས་པའི་ཐོད་ཀྱི་སྒྲུ་མ་རྣམས་ཀྱང་བཞེད་དམ་སྟུམ་ན། བསྐྱེད་རྫོགས་གཉིས་ཀའི་
སྒྲོན་འགྲོར་སྦྱང་བ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷ་བ་དང་། སྟིང་རྗེའི་རྩ་བ་ཙན་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྦྱང་བ་སྤར་

དངས་པའི་སྒྲིང་བསྐྱས་ཀྱི་ལུང་དོན་ཡིན་པར་རྗེ་འགོས་ཀྱིས་ཀྱང་བཤད་ལ། མར་ལུགས་ཀྱི་རིམ་ལཱ་འི་གདམས་པ་དོན་བཞི་མ་ལས་ཀྱང་ལམ་སྐབ་པའི་རྟེན་ལ་དགོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐབས་སུ་སོང་བ། ལས་འབྲས་རྣམ་སྟེན་ལ་ཡིད་ཆེས་པ། དགོ་བ་བཅུ་ལ་གོམས་པ། ཐུན་མོང་གི་སྐབས་སུ་འགོ་བ་སྟོན་དུ་སོང་ནས་སོ་སོར་ཐར་བའི་སྟོམ་པ་སྐངས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐབས་འགོ་སྟོན་དུ་སོང་བས་སྟོན་འཇུག་གཉིས་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པ། དབང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་བསྐྱབ་དགོས་པར་བཤད་ཅིང་། དེ་དག་གི་སྟོན་སྟོ་ལམ་འབྲིད་ཚུལ་ཞིབ་ཏུ་སྟོན་པ་ལ་ལམ་རིམ་གྱི་མིང་བཏགས་པ་ཡིན་པས། སྟོན་གྱི་འདུས་པའི་ལམ་ལ་སྟོབ་པའི་ཐོད་ཀྱི་སྐྱམ་རྣམས་ལ་ལུགས་དེ་མེད་པ་མིན་ནོ། །ལམ་གྱི་ལུས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་རེ་ལ་གོ་བ་ལེགས་པོར་ཆགས་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ནི་ལམ་རྫོགས་པར་བགྲོད་པའི་གཞི་ཆར་བར་ཐིངས་པ་ཡིན་པས་གཞན་དང་མི་འདྲ་ལ། ལམ་ཐུན་མོང་པ་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་ནི་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།།^{༩༩}

ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའམ་བྱེ་བྲག་པ་འདུས་པའི་ལམ་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ།

གཉིས་པ་(ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའམ་བྱེ་བྲག་པ་འདུས་པའི་ལམ་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་)ལ་བཞི། རིམ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་གྱི་སྟོན་རུང་དུ་བྱ་བ་དང་། སྟོན་དུ་རྒྱུར་ནས་དམ་ཆོག་དང་སྟོམ་པ་དག་པར་བྱ་བ་དང་། དམ་ཆོག་དང་སྟོམ་པ་དག་ནས་ལམ་རིམ་ལ་ལྟར་བསྟོམ་པ་དང་། བསྟོམས་པའི་མཐར་འབྲས་སུ་རིམ་འཐོབ་པའི་ཚུལ་ལོ།

དང་པོ་ནི། རྒྱུད་སྟེན་ནས་གསུངས་ཤིང་ཆད་ལྡན་གྱིས་དེའི་དོན་བཀྲལ་བའི་དབང་གི་ཆོག་གས་སྟོབ་དཔོན་མཆོན་ཉིད་དང་ལྡན་པས་སྟོན་ལྡན་གྱི་སྟོབ་མ་ལ་དབང་བསྐྱར་བས་ནི་སྟེན་གས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་འབྲེད་ཅིང་། ལམ་རྒྱུད་ལ་སྟེ་བ་དང་འབྲས་སུ་འགྱུ་བ་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཐམས་ཅད་སྟེན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྒྲིག་པ་ཡིན་པས། སྟེན་གས་ལ་འཇུག་པའི་དང་པོའི་སྟོན་རུང་དུ་སོང་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་རྣམ་པར་དག་པའི་དབང་གིས་སྟེན་གས་ཀྱི་ལམ་ཉན་པ་སོགས་ལ་དབང་པའི་སྟོན་རུང་གཉིས་པར་བསྐྱབ་པར་བྱ་སྟེ། དེའི་ཚུལ་ཡང་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།^{༡༠༠}

སྟོན་དུ་རྒྱུར་ནས་དམ་ཆོག་དང་སྟོམ་པ་དག་པར་བྱ་བ།

གཉིས་པ་(སྟོན་དུ་རྒྱུར་ནས་དམ་ཆོག་དང་སྟོམ་པ་དག་པར་བྱ་བ་)ནི། དབང་བསྐྱར་བའི་དུས་སུ་སྐྱམ་དང་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་དབང་དུ་བཅུགས་ནས། དེ་དག་གི་སྐྱབ་སྐྱར་སྐྱབ་པར་ཁས་སྐངས་པའི་དམ་ཆོག་དང་སྟོམ་པ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་ཤེས་ནས། སྐྱབ་པ་ཉམས་འོག་ཏུ་རྒྱུད་པ་ཅིག་ལམ་སྟོམ་པའི་སྟོན་དུ་མེད་དུ་མི་རུང་ལ། དེའི་ཚུལ་ཡང་སྐྱམ་ལྔ་བཅུ་བ་དང་། སྟོམ་པ་གཟུང་བ་དང་། བསྐྱག་པའི་གཞུང་།

དང་། ཅ་ལྟར་དང་སྒྲིམ་པོའི་རྣམ་པ་ཤད་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟེན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དབང་རྣམ་དག་དང་
དམ་ཚིག་གི་སྒྲིམ་པ་གྱི་ཉམས་ལེན་རྣམས་ཤིང་པ་གཉིས་ལ་འཕྲིད་པའི་སྒྲིམ་པ་ལྟོ་ཡིན་པ་ལ་དཔེ་བཤུངས་པ་རྟེན་ན་
སྒྲིམ་པའི་རྣམ་པ་འབྱོར་དང་ཡིག་བརྒྱ་དང་མཐུན་སྒྲིམ་པ་ལྟོ་ཡིན་པ་ཤེད་པ་དེའི་ཞར་ལ་འབྱུང་ཞིང་། བྱི་མ་ཙམ་ལ་
དཔེ་བཤུངས་པ་རྟེན་པས་ནི་སྒྲིམ་པའི་གོ་བ་ཡང་མི་འཆགས་པར་སྒྲུང་བས་སྒྲིམ་པ་ལ་འབད་བར་བྱའོ།
དམ་ཚིག་དང་སྒྲིམ་པ་དག་ནས་ལམ་ཐིམ་པ་བསྒྲིམ་པ།

གསུམ་པ་(དམ་ཚིག་དང་སྒྲིམ་པ་དག་ནས་ལམ་ཐིམ་པ་བསྒྲིམ་པ་)ལ་གསུམ། རིམ་གཉིས་ཀྱི་གོ་རིམ་དཔེ་བཤུངས་
དང་། གོ་རིམ་ཅན་གྱི་རིམ་གཉིས་བསྒྲིམ་ཚུལ་དང་། རིམ་གཉིས་ལ་བོགས་འབྲེན་པའི་ཐབས་སྤྱོད་པའོ།

དང་པོ་ནི། མཆོག་འདོད་པའི་གང་ཟག་གིས་བསྐྱེད་རིམ་མི་སྒྲིམ་པ་ཡང་མིན་ལ། བསྒྲིམ་པའི་
རིམ་པ་ཡང་སྒྲིམ་དུ་བསྐྱེད་རིམ་ལ་ལེགས་པར་སྒྱུངས་ནས་བྱིས་རྫོགས་རིམ་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ་རིམ་ལྔ་
ལས། བསྐྱེད་པའི་རིམ་ལ་ལེགས་གནས་གིང་། རྫོགས་པའི་རིམ་པ་འདོད་རྣམས་ལ། ཐབས་འདི་རྫོགས་
པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། རྣམས་ཀྱི་རིམ་ལྟ་བུར་གསུངས།¹⁷ ཞེས་རིམ་པ་དཔེ་བཤུངས་པ་ཅན་དུ་མཛད་ཅིང་། དེའི་
དགོངས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པའི་བྱིར་རིམ་ལྔའི་དོན་འབྲེལ་སྤྱོད་བསྐྱེད་པས་ལས་ཀྱང་། བདག་ཅག་ལྟ་བུའི་སོ་
སོ་སྒྲུབ་པའི་བྱི་དངོས་པོ་སྒྲིམ་པ་ལ་མཛོན་པར་ཞེན་པས། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་། གཅིག་དང་
དུ་མ་དང་། གཉིས་དང་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱལ་པ་
དང་ཆད་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱ་ས་རྣམས་པར་རྟོག་པ་ལ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་ལ་
ལུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྫོགས་པའི་གོ་རིམས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྒྲོབ་པ་ན། གོ་རིམ་ཐིམ་པ་བཞིན་དུ་
བསྐྱེད་པར་བགྱིའམ་ཡང་ན་སྒྲིམ་པའི་མན་ངག་ཙམ་གྱིས་དེ་དག་སྒྲིམ་ཏེ་ཙམ་གྱིས་སོ་སོར་སྒྲུང་བར་བགྱི།
དོ་རྩེ་སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་སྒྲིམ་པ། རིམ་གྱིས་འཇུག་པས་བསྐྱེད་པར་བྱའི་ཅིག་ཅར་ནི་མ་ཡིན་ནོ།¹⁸ ཞེས་ཐོག་
མ་མེད་པ་ནས་མཐའ་བཞིའི་མཛོན་ཞེན་གྱི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་ལུ་ལ་ལ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་
ཀྱིས་རྫོགས་རིམ་ལ་སྒྲོབ་པ་ན། ལས་དང་པོ་པའི་ས་ནས་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་དགོས་མཁུ། ཡང་ན་དེ་འདྲ་མི་
དགོས་པར་སྒྲིམ་པའི་མན་ངག་ཟབ་པ་ཅིག་གིས་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐྱེད་པས་མཆོག་འདྲི་བ་ལ། དེའི་ལན་དུ་
རིམ་གྱིས་སྒྲོབ་པ་མ་གཏོགས་པའི་ཅིག་ཅར་དུ་འཇུག་པའི་སྒྲིམ་པ་མཛོན་ཅེས་གསུངས་ནས། དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ་
ལང་ཀར་གཤེགས་པ་དང་དཔའ་བར་འགོ་བའི་མདོ་གཉིས་དྲངས་ནས་བསྐྱེད་པས་སོ།

དེས་ན་ལམ་འདིར་འཇུག་པའི་གདུལ་བྱའི་བཟང་ཤོས་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་ལས་དང་པོ་པའི་
གནས་སྐབས་གིག་མེད་ན་ནི་ལམ་ལ་མ་བཟོས་པར་དང་པོ་ནས་གོ་ལ་བའི་སྒྲིམ་པ་ལས་དང་

བོ་པའི་སྐབས་འདྲི་དགོས་སོ། །དེ་ལ་ནི་སྟོང་བསྐྱེད་ལས། སེམས་ཅན་དང་པོའི་ལས་ཅན་རྣམས། །དམ་
 པའི་དོན་ལ་འཇུག་པ་ལ། །ཐབས་འདི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །སྐྱེ་གྱི་རིམ་པ་ལྟ་བུར་གསུངས།^{ཁྱ}།
 ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་བྱ་དགོས་སོ། །འོན་ཏེ་སྟེ་བ་སྐྱེ་མ་མང་པོར་ལམ་འོག་མ་སྐྱེས་པའི་མཐུ་ལྷན་འགའ་
 ཞིག་ལམ་འོག་མ་རྣམས་ནས་འཁྲི་དམི་དགོས་པར་གོང་མ་ནས་ཁྲི་དམི་ཆོག་པ་ལ་བསམས་ནས་ཅིག་
 ཅར་བར་སྒྲུ་ན་ནི། མཐོང་ལམ་སྟེ་བ་ལ་ཆོགས་སྟུར་གྱི་ལམ་སྟོན་དུ་འགོ་དགོས་མི་དགོས་དེའོ་པ་ན།
 ཆོགས་སྟུར་སྟོན་དུ་འགོ་མི་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་མཐོང་ལམ་ཐོབ་ཐོབ་ནས་སྟོན་དུ་འགོ་མི་དགོས་ཞེས་
 སྟེ་བ་དང་འབྲེལ་བ་བཞད་གང་གྱི་གནས་སོ། །དེས་ན་རྒྱུའི་པ་རོལ་ཏུ་སྟེ་བ་ནས་གཟིངས་འདོག་ཀྱང་དེར་
 སྟེ་བ་སྟེ་བ་ཏུ་བསྟེན་དགོས་པ་ལྟར། རྣལ་མ་མ་བཅོས་པའི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྫོགས་པ་ཐོབ་ནས་བསྐྱེད་རིམ་
 འདོར་བ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ཐོབ་པ་ལ་བཅོས་མའི་བསྐྱེད་རིམ་སྒྲོམ་དགོས་པས་ལས་དང་པོ་པ་ལ་བསྐྱེད་རིམ་
 ཤིན་ཏུ་བསྐྱགས་ཤིང་གལ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། རྩ་རྩེ་མཐའ་འགོ་ལས། རྣལ་མའི་སྟུར་བ་རྫོགས་ཀྱི་ལྷན་ལ།
 བཅོས་མ་ཡིན་པ་སྒྲོམ་པ་དང་། །བཅོས་མ་ཡིན་པ་སྒྲོམ་པ་བྱ། རྣལ་མའི་སྟུར་བ་རྫོགས་ཀྱི་ལྷན་ལ།
 མའི་སྟུར་བ་བྱ་རོལ་པས། རྣལ་མའི་སྟུར་བ་རྫོགས་ཀྱི་ལྷན་ལ། །བཅོས་མ་དག་ནི་མི་བྱའོ། །དཔེར་ན་
 གཟིངས་ལ་འཇུག་ནས་ནི། རྒྱ་ཡི་པ་རོལ་འགོ་བར་བྱེད། །པ་རོལ་ཕྱིན་ནས་འདོར་བ་ལྟར། །བཅོས་མ་
 དག་ཀྱང་དེ་བཞིན་ནོ། །དཀྱིལ་འཁོར་ལ་སོགས་ལས་གང་ནི། །བཅོས་མའི་སེམས་ཀྱིས་གང་བྱེད་པ། །བྱི་
 རོལ་ལས་རྣམས་གསལ་བྱེད་པས། །དང་པོའི་ལས་ཅན་རྣམས་ལ་བསྐྱེད་པ། །དངོས་གྲུབ་དེ་ཀྱང་འདིར་ག་
 རས་པས། རྒྱལ་པའི་དངོས་ཉིད་རིག་ལ་མིན།^{ཁྱ} །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། གྲོལ་པའི་ཐིག་ལེ་དང་དབྱིད་ཀྱི་
 ཐིག་ལེར་ཡང་དེ་ལྟར་གསུངས་ལ།^{ཁྱ} དེ་རྣམས་སུ་བཅོས་མའི་བྱ་བ་ལ་འབད་པས་ནི་ཐར་པ་མི་འཐོབ་
 པས་སྐྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་འབད་ཞིག་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི། རྫོགས་རིམ་མི་སྒྲོམ་པར་
 ལམ་དེ་ཙམ་ཞིག་ལ་འབད་ན་དེ་ལྟ་བུར་འགྱུར་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། བྱང་རྒྱུ་འདྲི་དམ་དེ་དག་མི་བསྟེན་
 ཞེས་པའི་དོན་མིན་ཏེ་གཟིངས་ཀྱི་དཔེ་དོན་གྱིས་ཤེས་སོ། །དེས་ན་རྒྱུའི་པ་རོལ་ནས་གཟིངས་འདོར་བའི་
 ལུང་རྒྱུའི་རྒྱུ་རོལ་ནས་འདོར་བའི་ལུང་སྐྱེད་ཀྱི་ལྷན་ལ།

འོ་ན་རིམ་གཉིས་ཀྱི་གོ་རིམ་རྣམས་དེས་པར་བྱེད་པ་རྒྱུད་ཀྱི་ལུང་གིས་སྒྲུབ་པར་རིགས་པ་ལ།
 མདོ་སྟེའི་ལུང་གིས་སྒྲུབ་པ་ཅི་ཡིན་སྟུམ་ན། མདོ་སྟེའི་གཉིས་ལ་ལམ་སྟུར་བྱལ་ཡོད་ཀྱང་ལས་དང་པོ་
 བའི་ས་ནས་རིམ་ཅན་དུ་འཇུག་དགོས་པར་འབྲེལ་བ་རྫོགས་པའི་དོན་དུ་མཛད་དོ། །རིམ་གཉིས་རིམ་ཅན་དུ་
 རྒྱུད་ལས་གསུངས་པ་ནི་དོ་རྩེ་འཕྲུང་བ་ལས། དེ་ཆོ་ཐོག་མར་སྟུར་བ་དུག རྣལ་འབྱོར་རིག་པས་མཆོག་ཏུ་

བསྐྱབ། ཁྱེད་ནས་དབྱངས་མེད་ཡི་གེ་ཉ། ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱས་པར་བྱ།^{ྱྱ} ཞེས་གསུངས་ཏེ་རྣལ་འབྱོར་
 གྲུག་ནི། དང་པོ་སྒྲིག་པ་ལ་རྣལ་འབྱོར་དང་རྗེས་སུ་རྣལ་འབྱོར་སོགས་བཞི་དང་། དཀྱིལ་ལ་ཐོར་རྒྱལ་
 མཆོག་དང་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གྲུག་དང་། དབྱངས་མེད་ཀྱི་ཡི་གེ་བསྐྱབ་བརྩོད་ཅེ་བསྐྱས་པ་ལ་བཤད་དོ། གསལ་
 བསྐྱབ་པ་ལས་ཀྱང་། དཔལ་ལྷན་འདུས་པ་ཡོངས་གསལ་བས། འགྲོ་བའི་མགོན་གྱིས་གང་གསུངས་པའི།
 གོང་མ་གོང་མའི་ལམ་ཉིད་ཀྱི། བསྐྱོམ་པར་བྱ་བ་བཞི་པོ་ཉིད། འདུག་པོར་ཡི་གེ་དགོད་པར་བྱ། བསྐྱོད་
 པའི་རིམ་པ་ལ་གནས་པས། རྒྱུ་བ་པའི་དབང་པོས་བསྐྱོམ་བྱ་བ། གཉིས་པ་རང་གི་རང་བཞིན་ཉིད།
 གསུམ་པར་ལྟ་རྗེས་མཆོག་གྱུར་བ། ཡེ་ཤེས་ཕྱག་རྒྱ་རྣམ་པར་བསྐྱོམ། བཞི་པ་གོང་མར་གང་བྱ་བ། ཕྱག་
 རྒྱ་ཆེན་པོ་རྣམ་པར་བསྐྱོམ།^{ྱྱྱ} ཞེས་གསུངས་སོ།

དེ་ལྟར་ལམ་རིམ་གྱིས་བཤོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཙོ་བོར་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱོམ་དུ་
 ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་བསྐྱོད་རིམ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིམ་པ་སྐྱོམ་པ་འགོག་པའི་གཞུང་མང་པོ་རྟོ་རྟལ་སོགས་
 པར་གསུངས་པ་ལ་འབྲུལ་ནས། དུམ་ཟེ་ཆེན་པོའི་ལུགས་ཅིག་ཅར་བ་དང་། རྒྱ་རྒྱུབ་ཀྱི་ལུགས་རིམ་གྱིས་
 བར་བྱེད་པར་སྒྲུང་ངོ་། ཁྱེད་ནས་ལམ་འདི་ལ་ཐོག་མར་འཇུག་པའི་རིམ་པ་ལ་དབང་པོ་འབྲིང་རྒྱལ་རིམ་
 གྱིས་པ་དང་། དབང་པོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱོན་པོ་ཅིག་ཅར་པའི་ལམ་གཉིས་འདོད་པའི་རྣམ་གཞག་ནི་རྒྱུད་དང་ཁུངས་
 རུབ་ཀྱི་གཞུང་མཐའ་དག་དང་འགལ་བའོ། ཁྱེད་དག་གི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་རྩོམ་ཅེ་འཆང་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་
 རིམ་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།

གོ་རིམ་ཅན་གྱི་རིམ་གཉིས་བསྐྱོམ་ཚུལ་ལས། བསྐྱོད་རིམ་བསྐྱོམ་ཚུལ།

གཉིས་པ་(གོ་རིམ་ཅན་གྱི་རིམ་གཉིས་བསྐྱོམ་ཚུལ་)ལ་གཉིས། བསྐྱོད་རིམ་སྐྱོམ་ཚུལ་དང་། རྩོགས་རིམ་
 སྐྱོམ་ཚུལ་ལོ།

དང་པོ་ནི། རིམ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིག་འགྲུལ་སྒྲིག་ཏུ་སོང་བ་དེས་ཐོབ་མར་བསྐྱོད་རིམ་སྐྱོམ་དགོས་ན།
 བསྐྱོད་རིམ་ཇི་ཙམ་ཞིག་ལ་རིམ་པ་ཇི་ལྟར་སྒྲིག་པའི་ན། འདི་ལ་གཉིས། བསྐྱོད་རིམ་ཇི་ཙམ་ཞིག་སྐྱོམ་
 དགོས་པ་དང་། རིམ་པ་ཇི་ལྟར་སྒྲིག་པའོ།

དང་པོ་ནི། ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་བཅུ་གཉིས་པར་བསྐྱོད་རིམ་བསྐྱོན་བསྐྱབ་ཡན་ལག་བཞིར་བཤད་
 པའི་དོན། ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྐྱོམ་པ་ནས་ལས་རྒྱལ་མཆོག་གི་མཐར་ཐུག་པའི་བར་ལ་སྒྲིན་གསལ་གྱིས་བཤད་དོ།
 ཡང་ལེའུ་དེ་ཉིད་ལས། ཡང་ན་རྩོམ་ཅེ་བཞི་དག་གིས། བརྒྱལ་ཞུགས་བརྟན་པས་བསྐྱོན་པ་བྱ།^{ྱྱྱྱ} ཞེས་པས་

བསྟན་པའི་བསྐྱེད་ཡིམ་དེ་བསྐྱེད་ཡིམ་མདོར་བསྐྱས་སུ་སྒྲོན་གསལ་ལས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ནི་རྒྱུད་ཕྱི་མ་
ལས། དང་པོ་སྟོང་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སྟེ། །གཉིས་པ་ས་བོན་བསྐྱེད་པོ། །གསུམ་པ་གཟུགས་ཉིད་ཇོགས་པ་སྟེ།
བཞི་པ་ཡི་གེ་དགོང་པོ།^{༡༠} །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བཤད་དོ། །འདིའི་དོན་ལྡན་པས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་
སྒྲོམ་པ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་བར་ལ་བཤད་པ་ནི་དོ་ཇེ་བཞིས་སྐྱེད་རྒྱས་པ་ལ་དགོངས་ལ།
མདོར་བསྐྱས་པར་གསུངས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་ནས་དོ་ཇེ་དང་པསྟེ་ཡི་གེ་དགོང་པའི་བར་རོ། །དེ་ཡང་
དངོས་སུ་གསུངས་པ་ཙམ་ཡིན་པས་དེའི་ཇེས་སུ་ཕྱ་མོ་དང་བསྐྱས་པ་སོགས་ཀྱང་སྐྱེད་དགོས་སོ། །ཡེ་ཤེས་བཅུ་
གཅིག་པའི་སྒྲོན་གསལ་ལས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ས་སྒྲོམ་པ་ནས་སེམས་དཔལ་སུམ་ཅེག་གི་བར་གྱི་རིགས་དུག་གི་
དན་པ་གཅིག་པ་བཤད་ནས། དེ་ལ་ཐུན་བཞིར་བསྐྱབས་ནས་རྒྱུད་སྒྲིན་པར་གསུངས་པ་ཡང་^{༡༡} རྒྱུ་བ་
ཐབས་མདོར་བསྐྱས་འདི་དང་དོན་གཅིག་གོ།

རྒྱུ་བ་ཐབས་ལ་རྒྱས་བསྐྱས་གཉིས་སུ་བྱེད་པ་འདི་མ་གཏོགས་པ་འཕགས་པ་ཡལ་སྐྱས་ཀྱི་གཞུང་
ནས་མ་བཤད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ལུགས་འདི་ལ་ཐོག་མར་དོ་ཇེ་འཆང་ལྟ་བུའི་དཔལ་བོ་གཅིག་ལ་བྲིད་ནས་དེ་
ལ་གསལ་སྐྱེད་བརྟན་པ་ན་དེ་ནས་རྒྱུ་བ་ཐབས་ལྟ་ག་མ་ལ་འཁྲིད་པའི་ཕྱག་ལེན་འདུག་པ་བཞིན་བྱེད་ན་མ་
གཏོགས་པ། ལྟ་ཡལ་ཡུམ་བྱང་གཅིག་ཙམ་ཞིག་བསྒྲོམས་པས་ནི་ཇོགས་ཡིམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཇོགས་པར་སྐྱེ་
བའི་དགེ་ཅ་སྒྲིན་མི་ལུས་སོ། །དེས་ན་མར་ལུགས་པ་ཁ་ཅིག་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་སྒྲོམ་པ་ལས་
ཆོགས་རྒྱབ་པ་ལ་དགོས། ཇོགས་ཡིམ་གྱི་སྒྲོན་འགོ་ལ་སྟོང་པའི་དང་ནས་ལྟ་ཡལ་ཡུམ་དགོངས་བསྐྱེད་ཙམ་
ཅིག་བྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱ་སྒྲོམ་པས་ཆོག་ཟེར་བ་དང་། བསྐྱེད་པའི་ཡིམ་ལ་ལེགས་གནས་ཤིང་།^{༡༢} །
ཞེས་པས་ཀྱང་དེ་ཙམ་ཞིག་བརྟན་པ་ཡིན་ཞེས་པ་ནི། འཕགས་སྟོར་གྱི་གཞུང་ནས་དག་གང་དང་ཡང་མི་
མཐུན་ལ། རང་གི་ལུགས་དང་ཡང་འགལ་ཏེ་ཡིམ་ལྟ་བསྐྱས་པ་གསལ་བ་ལས། བསྐྱེད་པའི་ཡིམ་འདི་ལྟ་
ཡི་སྐྱ། ཇོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་མཆོག །ནམ་པ་མདོན་དུ་བྱེད་པ་གང་། །ལེགས་པར་བསྐྱབས་
པས་མཐར་ཐུན་འགྱུར་།^{༡༣} །ཞེས་འབྱུང་བས་སོ། །ཇོགས་ཡིམ་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོན་འགོར་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱ་སྐྱེད་
ཙམ་པ་ནི་བསྐྱེད་ཡིམ་ནས་བརྟན་ཏེ་སེམས་དཔེན་གྱི་བར་ལ་ལྟའི་སྐྱ་མེད་པས་སྐྱེད་ལུས་ནས་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྐྱ་སྐྱེད་པར་སྐྱེད་བསྐྱས་ལས་གསུངས་པ་དང་མི་མཐུན་ཞིང་། བྱང་པར་དུ་བསྐྱེད་ཡིམ་ལ་རྟུགས་ཀྱི་སྐྱ་
དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱ་གཉིས་སུ་འབྱེད་པ་ནི་ལུགས་འདི་ལ་གནས་མ་ཡིན་པའི་དོགས་པོ། །མདོར་ན་བསྐྱེད་
ཡིམ་ཇི་ཙམ་ཞིག་བསྒྲོམས་པས་ཇོགས་ཡིམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཇོགས་པར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུད་སྒྲིན་བྱེད་དུ་འགོ་རྒྱུ་ལ་
ཤེས་ནས། བསྐྱེད་ཡིམ་མ་མཐའ་ཡན་ཆད་ཅིག་སྒྲོམ་པ་གལ་ཆེ་ལ། ཡེ་ཤེས་བཅུ་གསུམ་པ་ཅུ་འགྲོལ་ལས་ལས་

དང་པོ་པའི་སེམས་གཡེང་བ་སྤྱད་པ་ལ་བསྤྱད་འཁོར་ཐུན་བཞིར་བསྒྲོམ་དགོས་པར་ཡང་གསུངས་སོ།།^{༡༦}

གཉིས་པ་(རིམ་པ་རིམ་སྒྲོབ་པ་)ནི། བསྐྱེད་རིམ་ལ་སྒྲོབ་པའི་རིམ་པ་ནི། སྤྱོད་བསྐྱེས་ལས། སངས་རྒྱུ་གྱི་ཐེག་པའི་བསམ་པ་ལ་ལོབས་པའི་ཆོ་དྲན་པ་གཅིག་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་སྒྲོབ། དེ་ལ་ལོབས་པའི་ཆོ་རྟོག་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་སྒྲོབ། དེ་ལ་ལོབས་པའི་ཆོ་ལས་དང་པོ་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་གནས་པར་གསུངས་པ་འདི་ཡིན་ནོ།།^{༡༧} །འདི་ལ་སྤྱོད་བསྐྱེས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་བསྐྱེད་རིམ་ལ་སྐྱད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་སྒྲོབ་པ་དྲན་པ་གཅིག་པ་དང་། སྐྱད་ཅིག་མ་མང་པོས་སྒྲོབ་པ་རྟོག་པའི་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། སྒྲོན་གསལ་ལས་རྣམ་སྤྱང་ལ་སོགས་པ་མངོན་བྱང་ལྷ་ལས་སྐྱོད་པ་དྲན་པ་ཅིག་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ།།^{༡༨} །ཡང་ཁ་ཅིག་ལེའུ་བཙུ་གཅིག་པའི་སྒྲོན་གསལ་ལས་རྣམ་སྤྱང་ལ་སོགས་པ་རེ་རེ་སྐྱོད་པ་དྲན་པ་གཅིག་པར་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཐོག་མར་ལྷ་གཅིག་ལ་སྒྲོབ་པ་དྲན་པ་གཅིག་པ་དང་། དེ་ལ་ལོབས་ནས་སྐྱབ་ཐབས་ཚང་བ་ལ་སྒྲོབ་པ་རྟོག་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་སྒྲོབ་པ་ལ་བྱེད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྣམ་སྤྱང་ལ་སོགས་པ་དྲན་པ་གཅིག་པར་བཤད་པ་དེ་ལ་ཡང་ལྷག་མོས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྒྲོམ་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།^{༡༩} །དེས་ན་དྲན་པ་གཅིག་ཅས་པ་ལྷ་དྲན་ཐེབས་གཅིག་གས། ལྷ་གཅིག་ཅམ་དྲན་པ་ལ་མི་ཟེར་གྱི་གཅིག་ཏུ་ལྷ་དྲན་པ་འམ་རང་དང་ལྷ་གཅིག་ཏུ་དྲན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སྤྱིར་ལྷ་སྤྱ་རགས་གཉིས་ཀ་སྒྲོམ་པ་ལ་འཇུག་ཀྱང་། འདིར་ནི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་རགས་པའི་ལྷ་འི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་སྤྱོད་བསྐྱེས་ལས་གསུངས་པ་ལྷར་འཕྲོང་སྒྲོབ་པས་ཐོག་མར་འབེམ་ཆེན་པོ་ལ་སྒྲོབ་ལ། དེ་ལ་བྱང་ནས་རྒྱུད་པ་ལ་སྒྲོབ་པ་དང་འབྲུག་པར་ལམ་འདི་ལ་ཡང་བསྐྱབ་པར་གསུངས་པས། བསྐྱེད་རིམ་ལ་སྒྲོབ་པ་ན་ཐོག་མར་རགས་པ་གསལ་བར་སྤྱང་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་སྐྱོད་པ་ཡིན་ཏེ། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་ཡན་ཆད་དོ། །དེ་ལ་ལོབས་པ་ན་ཐིག་ལེ་སྤྱ་མོའི་ནང་དུ་དཀྱིལ་འཁོར་སྒྲོམ་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟོག་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་སྒྲོབ་པོ། །རྟོག་པ་འམ་བརྟགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ནི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྤྱི་མིང་ཡིན་ཀྱང་། འདིར་སྤྱི་མིང་སྤྱ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་ཞུགས་པ་སྟེ། ལེའུ་དུག་པའི་སྒྲོན་གསལ་དུ་སྤྱ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་སྒྲོམ་པ་ལ་རྟོག་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་སྒྲོབ་པར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།^{༢༠}

ལས་དང་པོ་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ནི་རིམ་པ་དང་པོའི་རྣལ་འབྱོར་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གནས་པ་ནི་དེ་བརྟན་པ་འམ་མཐར་ཕྱིན་པའོ། །བསྐྱེད་རིམ་ལ་ནི་རྟོགས་རིམ་གྱི་རྟོགས་པ་རྣམས་སྐྱོབ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་རྟེན་འབྲེལ་ཟབ་མོ་རེ་རེ་ཡོད་ཅིང་། རྒྱལ་བ་སྤྱས་བཅས་ཀྱིས་རྒྱུད་བྱིན་གྱིས་སྒྲོབ་ཅིང་ཆོ་རབས་ཀྱི་ཏུ་ལྷག་པའི་ལྷས་རྗེས་སུ་འཛིན་པ་དང་། སངས་རྒྱུས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་མཆོད་བསྐྱེད་ལ་

ལྷོན་པར་མཛད། འོ་རྩེ་སེམས་དཔལ་ལ་མི་དོ་རྩེ། འོ་རྩེ་ལའི་གསལ་བྱེད་དབང་ལྷུག་དང་། ཉེ་རྒྱ་དང་རྒྱས་
 ལ་ཐོར་ལོ། གང་པོའི་སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་མཚོན།¹⁹ ཁེས་སོ། གེའི་ཡང་གསང་བ་ལ་སོགས་པའི་ངེས་
 འོན་ནི་སྤྱོད་པ་ཉིད་དང་། འོ་རྩེ་སེམས་དཔལ་ལ་སོགས་པའི་ངེས་འོན་ནི་བྱུགས་རྩེ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས་སྤྱོད་པ་
 དང་སྤྱིང་རྩེ་དབྱེར་མེད་པ་སྤྱོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེ་མི་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་པའི་རྒྱ། གཉིས་སྤྱོད་པའི་མཚོན་
 བྱེད་དང་། སྤྱོད་ཉིད་སྤྱིང་རྩེ་དབྱེར་མེད་པ། གང་ལ་དེ་ཉིད་མཛོན་པར་བཛོད། གེ་ལ་དེ་བཞིན་གསལ་གསལ་
 པའི་རྒྱ། གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་མཚོན་པ་ནི། རྒྱུད་ཀྱན་གྱི་ནི་སྤྱོད་གཞིར་གསུངས།²⁰ ཁེས་སོ།

གཉིས་པའི་ཨེའི་དོན་ནི་ཤེས་རབ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མེའི་དོན་ནི་ཐབས་སྟོང་ཆེ་ཆེན་པོ་གཉིས་
ཡིན་ལ། ཐེག་ཨེའི་དོན་ནི་ཐབས་ཤེས་དེ་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་བ་དང་། དེ་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་སྤང་པོ་བརྒྱད་
ཁྲི་བཞི་སྟོང་ལ་བྱལ་བའི་དོན་གྱི་གཙོ་བོ་མདོར་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོའི་རྒྱས་འདེབས་ཀྱི་ཕྱག་
རྒྱ་གསུངས་ཏེ། རྟོ་རྩེ་འབྲེད་བ་ལས། ཨེ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གསུངས། །དེ་བཞིན་མ་ནི་ཐུགས་རྩེ་དང་།
ཐེག་ཨེ་དེ་གཉིས་སྦྱར་ལས་བྱུང་། །དེ་སྦྱར་བ་ཡི་མཉམ་མཆོག་གོ། །ཆོས་སྤང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་བྱལ།
མདོར་བསྡུས་ཆོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའོ། །རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོའི་ཕྱག་རྒྱ་ཉིད། །རྒྱུད་མཐའ་སྟེན་ནི་ཐེག་མར་གསུངས།”^{༡༥}
ཞེས་སོ། །དེ་འདྲ་བའི་གཉིས་སྟེན་མེད་པའི་ཨེ་ཤེས་དེ་རྒྱུད་གང་ལས་བརྩོད་པ་དེ་ལ་ནི་དེ་ཉིད་མཆོག་ཡོད་
ལ། དེ་མི་སྟོན་ན་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་ཀྱུན་གྱི་ནི་དོན་བསྡུས་པ། །སྟོང་ཉིད་སྟོང་རྩེ་མི་བྱེད་པ། །གང་ལ་དེ་
ཉིད་མངོན་པར་བརྩོད། །དེ་ནི་དེ་བཞིན་གསཤེགས་པའི་རྒྱ། །ཨེ་མི་ཞེས་བྱའི་ཡི་གེ་གཉིས། །གང་ལ་འདི་
གཉིས་མེད་པ་ནི། །དེ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མེད།”^{༡༦} ཅེས་གསུངས་སོ། །

གསང་བ་གྲུབ་པ་ལས། རྒྱུད་ཀྱི་དང་པོར་རྣམ་གནས་པ། རྙིང་པོ་ལས་ནི་རྙིང་པོ་མཚོག་ །དེ་ཉིད་
བདེ་ཆེན་མགོན་པོ་ཡིས། གསང་བ་འདི་དེ་ཉིད་ཅེས་བྱང་གསུངས། སངས་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་དང་།
སེམས་ཅན་ཀུན་གྱི་བདེ་འབྱུང་བ། གསང་བ་འདི་རྟོག་པའི་རྒྱུད་རྒྱལ་པོ། །དཔལ་ལྷན་འདུས་པར་རྣམ་པར་
གནས། །ཞེ་མི་རྣམ་དག་ཡི་གེ་ལ། །ཁམས་གསུམ་པོ་ཀུན་གྱིས་བྱག་འཛལ་།^{༡༦} །ཞེས་དང་། བམ་མཁའི་
ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་དེར། ཉིལ་གྱི་གང་བ་བཞེན་དུ་མཐོང་། གསལ་ལྷུང་གི་བྱ་རྙིང་གྱི། །དེ་བཞེན་གཤེགས་པས་
ཡོངས་གང་བ། ཡི་གེ་དེ་ཡི་དེ་ཁོ་ན། །བསྟན་པར་བྱས་པའི་ཐབས་ཉིད་གྱིས། སངས་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔལ་རྣམས། །སྤྲ་མེད་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འབྱུང་།^{༡༧} །ཞེས་ཡི་གེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཉིད་འཛང་རྒྱ་བའི་ལམ་
གྱི་རྙིང་ལོ་བཟླ་གསལ་སོ། །དེའི་བྱིར་དེ་ཉིད་ལས། །འདྲིར་ནི་ཡི་གེ་གཉིས་པོ་ནི། རྒྱུད་ཀྱི་དང་པོར་མེད་མི་
འདོད།^{༡༨} །ཅེས་སྤྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀུན་གྱི་དང་པོ་སྤྱིང་གཞིའི་སྒྲུབས་སུ་ཡི་གེ་གཉིས་དེས་པར་དགོས་པར་

གསུངས་པ་ནི་ཨེ་ཨེ་ཞེས་པའི་ཡི་གེ་དངོས་སུ་མེད་པ་ལ་ཡང་དེའི་ངེས་དོན་ཡོད་དགོས་པ་ལ་དགོངས་སོ།།
 གསུམ་པའི་ཨེའི་དོན་ནི་ཡུམ་གྱི་སྒྲ་གཏེན་དང་། ཨེའི་དོན་ནི་དེ་ལ་བཏེན་པའི་ཡབ་ཀྱི་རྩོད་
 དང་། བཏེན་པ་རྩོད་པ་གནས་པའི་ཐིག་ལེ་ནི་སྤྲོ་ཚོགས་པའི་སྤྲུལ་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་རྩོད་རྩེ་སེམས་
 དཔལ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་བདེ་བ་ཀྱན་གྱི་གཞི་ཡིན་ཏེ། ཨེ་ནི་སྒྲ་གཏེན་མཆོད་ཉིད་དེ། བསྐྱེད་
 ཏེ་ཤེས་པར་བྱ། བཏེན་པ་རྩོད་པའི་གསུངས། བཏེན་པ་རྩོད་པའི་འཆང་བ་ཡི། དེ་ལ་གནས་པའི་ཐིག་
 ལེའེག་ཟུགས། སྤྲོ་ཚོགས་སྤྲུལ་པ་སྟོན་པར་བྱེད། བདེ་བ་ཀྱན་གྱི་གཞི་ཡི་གནས། རྩོད་པའི་སེམས་དཔལ་
 བདེ་བ་ཆེ། ཞེས་སོ། དེ་ནི་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་མོ་གཉིས་སྤྲུང་པ་ལས་ལམ་གྱི་ཨེ་ཨེ་འདྲན་པའི་
 ཐབས་བསྟན་ཏོ། ཁང་གི་རང་གི་ལུས་ལ་གནད་ཏེ་བསྟན་པ་ལས་ལམ་གྱི་ཨེ་ཨེ་འདྲན་པའི་ཐབས་ལུས་གྱི་
 གནད་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་མོ་ཡང་སྤྲུང་པ་ལས་གསུངས་ཏེ། སྤྲི་བོ་ལྷེ་བར་སོན་ལོར་ལོ། ཨེ་ཡིག་རྣམ་པར་
 ཡང་དག་གནས། སྤྲིང་ཁ་མགྱིན་པར་ཡང་དག་གནས། ཨེ་གྱི་ཡི་གེ་འདྲ་བར་འདོད། ཅིས་སྤྲི་བོ་དང་
 ལྷེ་བའི་རྩ་ལོར་གྱི་དབྱིབས་ཨེ་གྲུ་གསུམ་གྱི་དབྱིབས་དང་། སྤྲིང་ཁ་དང་མགྱིན་པའི་རྩ་ལོར་གྱི་དབྱིབས་
 ཨེ་ཡིག་རྣམ་པའི་དབྱིབས་སུ་གནས་པ་ཨེ་ཨེ་གྱི་དོན་ཏེ་བཤད་དོ། འདིར་རྒྱལ་པོ་ལྷ་མོ་ཡི་དབྱིབས་གྱི་
 མཆོད་མའི་རྒྱལ་པོ་སོ། དེ་ལྟར་འབྲས་བུའི་ཨེ་ཨེ་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་དེ་ཐོབ་པར་འདོད་པ་ན། དེའི་
 ཐབས་ལམ་གྱི་ཨེ་ཨེ་གཉིས་གྱི་སྤྲུང་ཚུལ་རྒྱུད་གཉིས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་ལེགས་པར་ཤེས་ཏེ། དེ་འདྲན་
 པའི་ཐབས་ལྷེའི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་མོ་ལྷུང་པར་མཉམ་པར་སྤྲུང་བ་དང་། ཁང་གི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་མོ་རྩ་ལོར་གྱི་
 གནད་ཏེ་སྤྲུང་ཚུལ་ལ་མཁས་པར་བྱས་ནས་ལམ་དེ་འདྲན་ཐབས་བྱེད་པ་དེར་རྒྱུད་གཉིས་གྱི་གནད་མཐའ་
 དག་འདུགས། ཡི་གེ་གཉིས་གྱི་དོན་དང་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་རྒྱུད་མཐའ་དག་འགྲོ་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་ན། ཡི་
 གེ་གཉིས་གྱི་དོན་གནད་གྱི་དོན་ཡིན་པར་རྒྱུད་རྣམས་ལས་མང་ཏེ་བསྟན་པ་རྣམས་ཤེས་པར་འགྲུལ་རོ།།

ཨེ་ཨེ་གཉིས་གྱི་ངེས་དོན་རྒྱལ་པོ་ལྷ་མོ་ལྷུང་པ་ལས།
 བདེ་སྤྲུང་དབྱེར་མེད་གྱི་སྤྲུང་པ་དང་སྤྲུང་རྩོད་ཨེའི་དོན་བཤད་པ།

གཉིས་པ་(ཨེ་ཨེ་གཉིས་གྱི་དོན་རྒྱལ་པོ་ལྷ་མོ་ལྷུང་པ་)ལ་གཉིས། ཨེ་ཨེ་གཉིས་གྱི་ངེས་དོན་རྒྱལ་པོ་
 བཤད་པ་དང་། དེ་སྤྲུང་པ་ལ་རྒྱལ་པོ་ལྷ་མོ་སྤྲུང་པ་ལས་ལ་གནད་ཏེ་བསྟན་དགོས་པར་བསྟན་པའོ།།
 དང་པོ་ནི། རྒྱུད་ཀྱན་གྱི་གཙོ་བོའི་དོན་ནི་ཨེ་ཨེ་གྱི་དོན་ཡིན་ལ། དེའི་ངེས་དོན་ཡང་སྤྲུང་པ་དང་
 སྤྲུང་རྩོད་གཉིས་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་གྱི་དོན་གང་ཡིན་པ་བཤད་དགོས་སོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་གཉིས། བདེ་སྤྲུང་

དབྱེར་མེད་གྱི་སྒྲོང་པ་དང་སྒྲིང་རྗེའི་དོན་བཤད་པ་དང་། བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་གྱི་སྒྲོང་པ་དང་སྒྲིང་རྗེའི་
དོན་བཤད་པ་ལོ།

དང་པོ་ནི། ཨ་ཡིག་དང་ཚེས་འབྱུང་གི་དབྱིབས་གྲུ་གསུམ་དུ་ཡོད་པས་བདག་མེད་པའི་དེ་བཞིན་
ཉིད་མཚོན་པར་བྱེད་ལ། དེའི་ཆེ་གྲུ་གསུམ་གྱིས་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒྲོ་གསུམ་ཡང་མཚོན་པས། ཚས་
རྣམས་གྱི་ངོ་བོ་དང་རྒྱ་དང་འབྲས་ལུ་གསུམ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུ་བས་སྒྲོང་པའི་སྒྲོང་པ་ཉིད་དང་མཚན་མ་
མེད་པ་དང་སྒྲོན་པ་མེད་པའི་དོན་ཨ་ཡིག་གི་མཚོན་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྒྲོང་པ་ཉིད་གྱི་ལྷ་བ་ལུ་ཐག་ཆོད་པ་
ཅིག་མེད་ན་ཨ་ཡིག་གི་དོན་མ་ཆང་ངོ་། །དེ་ཡོད་ཀྱང་ཕྱི་ནང་གི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པ་ལས་བྱུང་བའི་
བདེ་བ་ཆེན་པོ་གཅིག་མེད་ན་མ་ཡིག་གི་དོན་མ་ཆང་ངོ་། །དེ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་སྒྲོང་ཉིད་གྱི་ལྷ་བ་ལུ་བདེའི་
ངོ་བོར་སྒྱེད་པ་དང་། སྒྲོང་ཉིད་ལུ་དང་བདེ་ཆེན་ལུ་ཕན་དུ་བྱས་ནས་དེས་དེ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་དེས་
པའི་བདེ་སྒྲོང་སྒྲུར་མི་ཤེས་ན་ཐིག་ལའི་དོན་མ་ཆང་བ་ཡིན་པས། བདེ་སྒྲོང་དབྱེར་མེད་གྱི་ཨ་ཕྱི་དོན་
ཤེས་པར་འདོད་ན་དེ་རྣམས་ཤེས་དགོས་སོ།

འདི་ལ་གསུམ། སྒྲོང་པའི་དོན་བཤད་པ་དང་། བདེ་བའི་དོན་བཤད་པ་དང་། བདེ་སྒྲོང་དབྱེར་
མེད་དུ་སྒྲུར་བའི་ཚུལ་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། འཁོར་བའི་རྩ་བ་ངོས་གཟུང་བ། དེ་འགོག་པའི་
བདག་མེད་གྱི་ལྷ་བ་འཚོལ་ལུགས་མི་འདྲ་བར་བསྐྱུན་པ། མི་འདྲ་བར་འདོད་པ་དགག་པ་ལོ།

དང་པོ་ནི། སྒྲོང་བསྐྱེས་ལས། དེ་ལྷ་སེམས་ཅན་དག་པའི་བཤེས་གཉེན་དང་བྲལ་བས་རང་གི་
སེམས་རི་ལྷ་བ་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མ་རྟོགས་པར་ངར་འཛིན་པ་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པ་དང་གསོ་བ་དང་
གསོག་ལ་བརྟགས་ནས་དག་པ་དང་མི་དག་པ་ལ་སོགས་པར་བརྟགས་པས་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་
སྒྲུག་བསྐྱེད་ཉམས་སུ་སྒྱུར་བ་ཡིན་ནོ།^{༡༡} །ཞེས་སེམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་ཤེས་པའི་བདེན་འཛིན་གྱིས་
མོངས་པའི་དབང་གིས་གང་ཟག་གི་བདག་དང་བདག་གིར་བཟུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་འཁོར་བར་འཁོར་བ་
ཡིན་པར་བརྟུན་སྒྲོང་པ་དང་ལས་གྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་སོགས་ཀྱི་མདོས་བསྒྲུབས་ཤིང་།^{༡༢} དེའི་
དོན་གསལ་བར་མགོན་པོ་རྒྱ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་ལྷ་ནས། གལ་ཏེ་འདི་ཀྱན་སྒྲོང་བ་དང་། སྒྱེད་མེད་ངོ་བོ་ཉིད་
ཡིན་ན། །བདེ་དང་སྒྲུག་བསྐྱེད་སོགས་འཕྲུག་འདིར། རི་ལྷར་ལས་གྱིས་འཁོར་བར་འབྱུར། །བདག་ཏུ་
རྫོམ་པར་གྱུར་མ་ཐག །འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་ཀྱི་མ་ཡིས། །བརྟགས་པས་གཞན་གྱི་དབང་གྱུར་པས། །འདི་
དག་ཐམས་ཅད་སེམས་ཅམ་སྟེ། སྒྲུ་མའི་རྣམ་པར་ཡང་དག་འབྱུང་། །དེ་ནས་དག་དང་མི་དག་ལས། །དེས་
ནི་བདེ་འགྲོ་ངན་འགྲོར་སྟེ།^{༡༣} །ཞེས་པས་བསྐྱུན་པར་གསུངས་སོ། །མགོན་པ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྒྲོབ་མ་

ཡན་ལག་མེད་པའི་དོན་རྒྱུ་ཡང་། དེ་དག་ལས་ནི་སྒྲིབ་བྱེད་། །འཆི་བ་ལ་སོགས་རབ་རྒྱས་པ། །མི་བདེན་ལ་ཞེན་སོགས་ལྡན་པའི། །གིན་ཏུ་སྤྲུག་བསྐྱེད་ལོར་མོར་འབྱུང་། །ཤེས་རབ་ཉམ་རྒྱུད་དེ་དག་གི། །རི་སྤྱོད་དངོས་འཛིན་ཆེན་པོ་ཡོད། །དེ་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་བཅོན་རར་གནས།¹⁹⁶ །ཞེས་མི་བདེན་པ་ལ་བདེན་པར་ཞེན་པའི་བདེན་འཛིན་གྱི་དབང་གིས་ལོར་བར་ལོར་བ་བྱེད། །བདེན་ཞེན་གྱི་དངོས་འཛིན་རི་སྤྱོད་ཡོད་པ་དེ་སྤྱོད་ལོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་བར་གསུངས་སོ། །འདི་ནི་རིན་ཆེན་འབྲེང་བ་ལས། །རི་སྤྱོད་སྤྱོད་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །དེ་སྤྱོད་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད། །ངར་འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་ཏེ། །དེ་ལས་ཀྱང་ནི་སྒྲིབ་ཡིན།¹⁹⁷ །ཞེས་སྤྱོད་པོ་ལ་བདེན་འཛིན་མ་བཀག་ན་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྒྲིབ་པ་མི་ལྷོག་པར་གསུངས་པ་དང་འདྲའོ། །

གཉིས་(དེ་ལོག་པའི་བདག་མེད་གྱི་ལྷ་བ་འཆོལ་ལུགས་མི་འདྲ་བར་བརྟན་པ་)ནི། དེའི་ཕྱིར་ལོར་བའི་རྩ་བ་བདེན་འཛིན་གྱི་བག་ཆགས་ཟད་པར་སྒྲོང་བ་ལ་སྤྱོད་པོར་བཞུགས་མེད་པར་རྟོགས་པའི་སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པར་མ་ཟད། །ལོར་བར་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ལོར་བའི་འཆིང་བ་གཅོད་པ་ལ་ཡང་རང་བཞིན་མེད་རྟོགས་གྱི་ཤེས་རབ་མེད་དུ་མི་རུང་བས། །ལོར་བའི་འཆིང་བ་བཅད་པའི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དོན་དེ་སྒྲོན་དུ་བསྒྲུབས་པ་ཡིན་ཏེ། །འདི་རྣམས་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་ལས། །གང་དག་སྒྲོང་ཉིད་མི་ཤེས་པ། །དེ་དག་ཐར་པ་རྟེན་མ་ཡིན། །འགྲོ་དུག་སྤྱོད་པའི་བཅོན་རར་ནི། །སྒྲོངས་པ་དེ་དག་ལོར་བར་འབྱུང་།¹⁹⁸ །ཞེས་བ་དང་། ཡན་ལག་མེད་པའི་དོན་རྒྱུ་ཡང་། དེ་ཕྱིར་འགྲོ་བ་གསུམ་པོ་དག །དག་འ་བར་བྱེད་འདོད་རང་གི་ནི། །འབྲུལ་པ་བསལ་བར་འདོད་པ་ཡི། །བཤེས་གཉེན་ཅན་གྱིས་དངོས་འཛིན་སྒྲོང་།¹⁹⁹ །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་མཆོན་ཉིད་གྱི་ཐེག་པ་པར་མ་ཟད་རྟོ་རྩེ་ཐེག་པར་འཇུག་པས་ཀྱང་ལོར་བའི་རྩ་བ་དངོས་འཛིན་སྒྲོང་བ་ལ་བདག་མེད་པའི་སྒྲོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་ལྷ་བའི་གོ་བ་བཅའ་ནས་དེའི་དོན་བསྒྲུབ་དགོས་སོ། །

དེ་ལྟར་ཡང་རྟོ་རྩེ་སྒྲོང་བོ་རྒྱན་གྱི་རྒྱུད་ལས། །རྣལ་འབྱོར་གཅིག་གཅིག་ཤེས་བྱས་ནས། །དབེན་པར་སོང་སྟེ་རབ་འབད་ན། །སྤྲིག་དག་ཆེ་འདིར་སངས་རྒྱས་འབྱུང་། །ཆོས་བདག་མེད་པར་རབ་བསྒྲུབས་པས། །ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཁོང་དུ་རྒྱུད།²⁰⁰ །ཅེས་རྣལ་འབྱོར་གཅིག་ཤེས་པ་བྱས་ནས་དབེན་པར་བསྒྲུབས་ན་ཆེ་འདིར་འཆང་རྒྱུ་པའི་རྣལ་འབྱོར་ནི་ཆོས་བདག་མེད་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་བཤད་ཅིང་། དེ་འདྲ་བ་གིན་ཏུ་མང་ངོ་། །དེ་ལྟར་བདེན་འཛིན་སྒྲོང་བ་དང་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ལ་ཡང་བདག་འཛིན་གྱིས་རི་ལྷ་ར་བཟུང་བའི་ཡུལ་སུན་ལྷ་ར་ནས་མེད་པར་རྟོགས་དགོས་ཀྱི་བདེན་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ལ་སེམས་མི་འབྲོ་བར་བསྐྱེད་པ་ཅམ་གྱིས་མི་ཆོག་སྟེ། །རིགས་པའི་དབང་ལྷུག་གིས། །འདི་ཡུལ་སུན་ལྷ་ར་མེད་པར་ནི། །དེ་སྒྲོང་།

བར་ནི་རྒྱལ་མ་ཡིན།¹⁹⁶ ཞེས་དང་། འཕགས་པ་ལྟས་ཀྱང་། ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ནན། སྤྱིད་པའི་
ས་བོན་འགག་པར་འགྱུར།¹⁹⁷ ཞེས་དང་། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ་ལས་ཀྱང་། ཉན་མོངས་སྒྲིབ་རྒྱལ་མ་ལས་
འཛིག་ཆོགས་ལ། ལྟ་ལས་བྱུང་བར་སྒྲོ་ཡིས་མཐོང་གྱུར་ནས། བདག་ནི་འདི་ཡི་ཡུལ་དུ་རྟོགས་བྱས་ཏེ།
རྒྱལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བདག་ནི་འགོག་པར་བྱེད།¹⁹⁸ ཅེས་སོ། ཁོར་མར་བདག་མེད་པའི་ལྟ་བ་ལྟ་བུ་ཐག་ཆོད་
པའི་གོ་བ་སྒྲེད་ལུགས་ནི་ལྟ་ལས་དང་དབུ་མའི་གཞུང་ནས་བཤད་པ་ལ་བྱུང་བར་མེད་དེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་
འགྲེལ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔལ་འགས་ལྟ་བུ་གྱི་སྒྲིབ་སྒྲུབ་པ་སྒྲིབ་པ་རྒྱལ་མ་ལས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཀྱུན་རྒྱུ་བྱེད་ཀྱི་
རྒྱལ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྒྲོལ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་བསྐྱེད་ནས། རོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
བསྐྱོམས་པའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དེའི་རང་བཞིན་བརྒྱུད་པར་བྱའོ།¹⁹⁹ ཞེས་
གསུངས་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་གཞན་སྡེ་འདོད་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་དང་། རང་སྡེ་ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་འདོད་པའི་
གཞུང་འཛིན་ཐ་དད་བདེན་པ་བ་དང་། རྒྱལ་འབྱོར་སྒྲིབ་པ་བ་འདོད་པའི་གཞུང་འཛིན་ཇུས་ཐ་དད་ཀྱིས་
སྒྲོང་པའི་སེམས་བདེན་པ་བའི་ཆོས་བདག་བཀག་ནས་བདག་མེད་པ་གཏན་ལ་ཡབ་སྟེ། གསང་སྒྲགས་
པས་དོན་དམ་བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱོམ་སྒྲོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ལ་སྒྲོན་དུ་བདག་མེད་པའི་ལྟ་བའི་འཆོལ་
ལུགས་དབུ་མའི་གཞུང་རྒྱལ་མ་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། ཉན་ཐོས་སྡེ་པ་དོན་སྒྲུ་སྡེ་
གཉིས་ཀྱིས་ནི་གཞུང་འཛིན་བདེན་པར་འདོད་ལ། ཉན་རང་འཕགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ནི་དེ་ལྟར་མི་
བཞེད་ཅིང་། དེ་དག་གི་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་སོ་སོ་སྟེ་པོ་ལ་ནི་ཚུལ་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ་རྒྱལ་མ་ལས་པར་བྱའོ།

གསུམ་པ་(མི་འབྲུབ་པར་འདོད་པ་དགག་པ་)ནི། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་རང་གི་ལྟ་བའི་འདོད་པ་མདོར་བསྟན་
པ་ལས། སྤང་བོ་རྒྱལ་དབྱུང་སྒྲོང་པ་ཉིད། རྒྱ་ཤིང་རི་བཞིན་སྒྲིང་བོ་མེད། རྒྱལ་པ་ཀྱུན་གྱི་མཆོག་ལྟར་པའི།
སྒྲོང་ཉིད་དེ་ལྟར་འགྱུར་མ་ཡིན།²⁰⁰ ཞེས་གསུངས་པས་བདག་འཛིན་གྱི་ཡུལ་ལ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་
རབ་ཀྱིས་དབྱུང་ནས་གཏན་ལ་ཡབ་པའི་སྒྲོང་ཉིད་སྒྲོམ་པ་སྒྲགས་ཀྱི་ལུགས་མིན་ནོ་ཞེན། བདག་མེད་པའི་
དོན་ལུང་རིགས་ཀྱིས་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཡབ་པའི་དོན་རེས་ནས་སྒྲོམ་པ་ལ་སྒྲིང་བོ་མེད་པའི་སྒྲོམ་དུ་འདོད་
པ་བྱེད་ནི་རྒྱལ་དབྱུང་ཅན་ཞིག་གོ། ལུང་དེའི་དོན་ནི་ལེའུ་ལྟ་བུའི་འགྲེལ་ཆེན་དེ་མེད་འོད་ལས། རུལ་ཕྱ་
རབ་ཆོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྒྱལ་པར་དབྱུང་པའི་སྒྲོང་པ། ཆད་པའི་སྒྲོང་པ་ལས་རིང་དུ་བྱས་པ།²⁰¹
ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་དབུ་མ་པའི་རྟགས་ཀྱི་དགག་བྱའི་ས་ཆོགས་ལེགས་པར་མ་བྱེད་པས། སྤང་སོགས་
རྒྱལ་མ་ལས་པར་དབྱུང་པ་རྒྱུ་འགག་ལ་སོགས་པ་ཅིར་ཡང་མ་གྲུབ་པ་རང་བཞིན་མེད་པའི་དོན་ནོ་སྒྲུམ་
དུ་གོ་བའི་ཆད་སྒྲོང་འགོག་པ་ཡིན་གྱི། སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དབྱུང་པ་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་མིན་

ནོ། །དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་ལེའུ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་ཆེན་དེ་མེད་འོད་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དོན་དམ་ཡོད། །དེ་
ཡང་མཁས་རྣམས་མི་འདོད་དེ། །གཙིག་དང་དུ་མའི་རང་བཞིན་དང་། །བྲལ་བས་ནམ་མཁའི་བརྗོད་བཞིན།¹⁹⁴ །
ཞེས་གཙིག་དང་དུ་བྲལ་གྱི་རྟགས་དང་ནམ་མཁའི་མེ་ཏྲོག་གི་དབེས་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཡུང་པོ་རང་བཞིན་མེད་
པར་དཔྱོད་པ་ལ། དེ་ཉིད་དཔྱུ་མ་བ་ཡིས་རིག་¹⁹⁵ ། །ཅེས་གསུངས་པ་དང་། བདག་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་གྲུབ་
པའོ། །འདི་ནི་མདོར་བསྡུས་པས་གསུངས་པ་སྟེ། །རྒྱས་པར་ལུང་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།¹⁹⁶ །ཞེས་
གཞུང་དེར་བདག་མེད་བསྡུས་ནས་གསུངས་པ་དེ་དཔྱུ་མ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་གཞན་ལས་ཤེས་དགོས་
པར་བྱ་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལ། གཞན་ཡང་འགྲེལ་ཆེན་ལས། རྩ་རྩེ་ནི་མི་ཕྱེད་པ་དང་མི་
ཆོད་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་ཐེག་པ་ཡིན་པ་ནི་རྩེ་ཐེག་པ་སྟེ། སྟགས་ཀྱི་རྩལ་དང་མ་ལོ་ལྟ་ཕྱིན་པའི་
རྩལ་འབྲས་སྤྱད་རྩལ་བདག་ཉིད་གཙིག་ཏུ་འདྲེས་པར་གྱུར་པའོ།¹⁹⁷ །ཞེས་རྩལ་ཐེག་པ་པར་ཕྱིན་གྱི་རྩྱུང་
ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་། འབྲས་སྤྱེད་ཐེག་པ་སྟགས་ཀྱི་ཐེག་པའི་བདེ་ཆེན་གཉིས་གཙིག་ཏུ་འདྲེས་པར་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། པར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པ་ནས་གཏན་ལ་ལབ་པའི་ལྟ་བ་དང་གཏན་ལ་འབེབས་རྩལ་མི་མཐུན་པ་ཞིག་
དུས་འཁོར་གྱི་ལུགས་སྤྲུལ་བ་ནི་མི་རིགས་པ་ཆེན་པོའོ། །

དེ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་གཏན་ལ་འབེབས་པ་རྩ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱབས་མང་པོར་གསུངས་མོད་
ཀྱང་། ལེའུ་གཉིས་པར་རྣམ་སྒྲུབ་གིས། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ། །ཡུང་པོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་
དང་། །གཟུང་དང་འཛིན་པ་རྣམ་སྒྲུབ་པ། །ཆོས་བདག་མེད་པ་མཉམ་ཉིད་པས། །རང་སེམས་གདོད་ནས་
མ་སྐྱེས་པ། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ།¹⁹⁸ །ཞེས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གསུངས་པའི་སྟོང་པའི་ཆ་གཏན་
ལ་འབེབས་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་འགྲེལ་གྱིས་མཛད་དོ། །དེ་ཡང་རྒྱུད་པ་དང་པོས་སྟེགས་ཀྱིས་བརྟགས་
པའི་བདག་བཀག། དེ་ནས་གཉིས་ཀྱིས་དོན་སྒྲུབ་གཉིས་ཀྱི་བརྟགས་པའི་གཟུང་འཛིན་ཐ་དད་བདེན་པ་བཀག།
དེ་ནས་ལྟག་མས་སེམས་ཅམ་གྱིས་བརྟགས་པའི་སེམས་བདེན་པ་བཀག་པའི་མཐར། དངོས་པོ་ཞེས་བྱ་
རྣམ་རྟོག་ཡིན། །རྣམ་རྟོག་མེད་པ་སྟོང་ཉིད་ཡིན། །གང་དུ་རྣམ་རྟོག་སྒྲུབ་ལ། །དེར་ནི་སྟོང་ཉིད་ག་ལ་
ཡོད། །རྟོག་བྱ་རྟོག་བྱེད་རྣམ་པའི་སེམས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་ཀྱིས་མ་གཟིགས། །གང་ན་བརྟག་བྱ་
རྟོག་བྱེད་ཡོད། །དེར་ནི་བྱང་ཆུབ་ཡོད་མ་ཡིན།¹⁹⁹ །ཞེས་གསུངས་པའི་རྣམ་རྟོག་ནི་དེ་ཉིད་ལས། སངས་
རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས། །བདག་དང་ཡུང་སོགས་རྣམ་རིག་གི་ །རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་བསྐྱབས་
ཤིང་། །རྟག་ཏུ་སྟོང་ཉིད་མཆོན་ཉིད་བཞེད།²⁰⁰ །ཅེས་གསུངས་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་ཏུ་རྟོག་པ་ལ་
སོགས་པའི་རྟོག་པ་གསུམ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན་གྱི་རྟོག་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་པ་མིན་ནོ། །རྩ་རྩེ་ཀྱི་

ལེའུ་བཙོ་ལྷ་པར་ཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་བཞིན་དུ་གསུངས་པའི་དོན་འགྲེལ་པ་ནི་བདག་ཕྱིན་གྱིས་བསྒྲུབ་
པའི་ཟེམ་པར་གསུངས་སོ། །སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་ཚུལ་ཡང་ཙ་རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་དགུ་པའི་
བཤད་རྒྱུད་དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་དུ་རྒྱ་ལས་འབྲས་ཐུ་མ་བརྟགས་པར་འབྱུང་མོད་ཀྱང་སོ་སོར་བརྟགས་ན་
གང་ནའང་མི་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྟག་པར་གསུངས་ལ།^{༡༤} རྟོ་རྟོ་འཕྲེང་པའི་ལེའུ་བཙུ་བུག་པ་ལས་
དུས་གསུམ་པོ་རེ་ལའང་གསུམ་གསུམ་དུ་ཟེམ་གྱིས་བྱེན་པར་དཔྱད་པར་གསུངས་སོ།^{༡༥} བྱོགས་མཐུན་
ཀྱི་ཐབས་རྒྱུད་རྟོ་རྟོ་སྒྲིང་བོ་རྒྱན་གྱི་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་གཞུགས་ཅན་རྣམས་ལ་རྒྱལ་གྱི་བྱོགས་ཆའི་དབྱེད་པ་དང་།
སེམས་ལ་སྐྱད་ཅིག་མ་གསུམ་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་དབྱེད་པས་སྟོང་ཉིད་གཏན་ལ་འབེབས་པར་གསུངས་
པས།^{༡༦} ལྷ་པའི་གོ་བ་འཆོལ་ལུགས་པར་བྱིན་གྱི་ཐེག་པ་བཞིན་དུ་བཤད་དོ།

གསང་བ་གྲུབ་པ་ལས་ཀྱང་། གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོས་ཁམས་གསུམ་འདི། འདོན་པོ་རང་
བཞིན་མེད་པར་རྣམ་པར་དབྱེད།^{༡༧} ཅིས་དང་། སྤྱིད་པའི་རྩེ་མོའི་མཐར་ཐུག་ལ། ཁམས་གསུམ་འདི་
དག་ཐམས་ཅད་ཉིད། ལམ་གྱི་སོ་སོར་བརྟག་བྱས་ན། ལུང་པོ་བདེན་པ་ཡོད་མ་ཡིན། སྤྱི་ཞིག་གིས་ནི་སོ་
སོར་རྟོག་ འདིར་ནི་གང་ལ་བརྟག་པར་བྱ། འབད་པས་དེ་ཉིད་དེ་ཁོན། རི་སྤྱིད་པར་དུ་བརྟག་བྱས་ལ།
དེ་སྤྱིད་ཐམས་ཅད་འོད་གསལ་ཏེ།^{༡༨} ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདི་ནི་དང་པོར་གོ་བ་འཆོལ་བ་ཙམ་གྱི་སྐྱབས་
མིན་གྱི་བྱིས་སྟོན་པའི་སྐྱབས་སུ་གསུངས་སོ། འོན་ཀྱང་དགའ་བ་བཞི་པ་ལྟན་སྒྲིམ་གྱི་དགའ་བ་དང་། སྟོང་
པ་བཞི་པ་འོད་གསལ་ཤར་ནས་བདེ་སྟོང་སྟོང་པའི་དུས་སུ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡང་ཡང་
དཔྱད་པ་འདིར་མི་བྱེད་ཀྱི། མཉམ་གཞག་ལས་ལངས་པའི་རྗེས་སྐོབ་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་དེ་ལྟར་བྱེད་པའོ། མོས་
སྟོད་པས་ལྷག་མཐོང་མཉམ་གཞག་དུ་སྟོང་པ་ན་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡང་ཡང་དབྱེད་ནས་སྟོང་
པར་ཕར་བྱིན་གྱི་ཐེག་པ་ནས་གསུངས་པ་དང་འདི་གཉིས་མི་འདྲའོ།

མདོར་བསྡུ་ན་སྟོང་པའི་ལྷ་པའི་བྱོགས་གཞུང་ཆེ་བ་རྣམས་ལས་འབྱུང་བ་ལ་མཆོག་དམན་གྱི་
ཟེམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་མདོ་སྡེ་པས་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དཔུ་མ་ཐལ་འགྱུར་
བ་མ་གཏོགས་པའི་ཐེག་ཆེན་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྐྱབ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་ཁས་བླངས་པ་དང་།
རྣལ་འབྱོར་སྟོད་པ་པས་གཞུང་འཛིན་རྣམས་ཐད་དང་དང་། ཆོས་རྣམས་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་དང་ཁྱད་པར་དུ་བརྟགས་
པ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཀྱན་བརྟགས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིས་ཁས་བླངས་པ་དང་། དཔུ་མ་
རང་རྒྱུད་རྣམས་ཀྱིས་ཐ་སྟོད་དུ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཙམ་མི་འགོག་པ་དེ་མིན་པའི་བདེན་གྲུབ་
བཀག་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཐལ་འགྱུར་བ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་དོན་བདེན་པ་

གཉིས་ཆར་དུ་བཀག་པའི་རང་བཞིན་མེད་པའི་ལྟ་བ་བཞིའོ། །དེ་ལ་སྒྲགས་སྒྲ་མེད་ཀྱི་ཐེག་པའི་གདུལ་བྱ་
 རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་མཛད་ནས་བདེ་སྟོང་སྦྱར་བར་གསུངས་པའི་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བའི་
 བཞི་བ་ཡིན་ལ། གདུལ་བྱ་གཞན་གྱི་བདེ་སྟོང་སྦྱར་བའི་སྟོང་བ་ལ་ནི་སེམས་ཙམ་པ་དང་རང་རྒྱུད་པའི་ལྟ་
 བ་གཉིས་ག་གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་འབྱུང་ངོ་། །དེ་བཞིན་བདག་མེད་པའི་ལྟ་བ་ལ་ལྟོས་ཏེ་ཐ་མ་འབྲིང་
 རབ་རབ་ཀྱི་རབ་ཡིན་ལ། སྒྲགས་ཀྱི་གཞུང་འགྲེལ་རྣམས་ལས་སེམས་ཙམ་གྱི་ལྟ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
 བདེ་སྟོང་སྦྱར་བའི་འདོད་ལུགས་སྤང་མོད་ཀྱང་། གང་ཟག་གི་བདག་མེད་སྤར་བཤད་པའི་ལྟ་བ་ཙམ་གྱི་
 དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་སྦྱར་བ་ནི་མི་སྤང་ངོ་། །དེས་ན་བདེ་སྟོང་སྦྱར་བའི་སྟོང་བ་ལ་ཐ་ན་འང་རྣམ་པར་
 རིག་པ་ཙམ་གྱི་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་འཛིན་ཇུས་ཐ་དད་ཀྱིས་སྟོང་པའི་སྟོང་ཉིད་ཙམ་ཞིག་ལ་ངེས་པ་ལེགས་
 པར་རྟེན་པ་དགོས་ཏེ། འདི་དག་གི་རྣམ་གཞག་ཀྱང་རྒྱས་པར་གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

གཉིས་པ་(བདེ་བའི་དོན་བཤད་པ་)ནི། འོན་པའི་སྟོང་སྦྱར་བའི་བདེ་བ་དེ་རིམ་འབྲས་བཡིན་ཞེས། འདི་
 ལ་སེམས་ཅུ་གཅིག་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཙམ་ཞིག་བསྒྲོམས་པས་སེམས་གིན་ཏུ་སྦྱངས་པ་སྦྱེས་པ་ན། དེའི་
 མཐུས་ལུས་ཀྱི་རྒྱང་རྣམས་ལས་རུང་དུ་སོང་ནས་ནང་དུ་ཕན་འདོགས་པའི་རྣམ་པ་ཙན་གྱི་ལུས་གིན་སྦྱངས་
 སྦྱེ་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ལ་བདེ་བ་དང་སེམས་ལ་དགའ་བ་ཆེན་པོ་སྦྱེ་བར་ནལ་འཕྱོར་སྦྱོད་པའི་ས་
 ལས་གསུངས་པ་ནི།^{༡༤} བྱིན་པ་གཉིས་ཀ་དང་། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཀ་དང་། མདོ་སྒྲགས་གཉིས་ཀའི་
 བུན་མོང་བ་སེམས་མི་རྟོག་པར་འཛིན་པའི་རིང་དུ་བསྦྱངས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཚུལ་
 བེ་གེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་དང་བཅས་པ་བྱང་ཆུབ་ལམ་གྱི་རིམ་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།^{༡༥} །དེའི་ཕྱིར་དེ་འབྲས་བའི་
 བདེ་བ་ཡང་འདིའི་བདེ་བ་མིན་ནོ།།

གཞན་ཡང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པར་བཤད་པའི་རྒྱང་འབྱུང་རུབ་སྒྲོམ་པ་དང་། བྱ་རྒྱུད་བསམ་
 གཏན་ཕྱི་མ་དང་། སྦྱོད་རྒྱུད་རྣམ་སྤང་མངོན་བྱང་དུ་གསུངས་པའི་རྒྱང་ཕྱིར་རྒྱ་བ་བཀག་ནས་ནང་དུ་བཟུང་
 གྱེ། ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་སྒྲོམ་པའི་སྒྲིག་ཚུལ་ཞེས་གསུངས་པ་^{༡༦} དེ་བསྒྲོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་ལུས་
 སེམས་ལ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྦྱེ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྦྱེ་མོད་ཀྱང་། བར་གྱི་ལུས་ཀྱི་རྩའི་འཁོར་ལོའི་གནད་
 རྣམས་སུ་གནད་དུ་བསྒྲུན་པའི་རྒྱང་གི་རྣལ་འབྱོར་མིན་པས། དེའི་བདེ་བ་ཡང་སྒྲ་མེད་ཀྱི་ཐེག་པར་བདེ་
 སྟོང་སྦྱར་བར་བཤད་པའི་བདེ་བ་མིན་པས། རྒྱང་རྩོ་རྩེའི་བསྐྱེས་པ་དང་། ལུས་པ་ཙན་གྱི་སྒྲིག་ཚུལ་རྣམས་
 དང་མཆུངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །སྟོབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་གསང་བས་རྒྱང་ཕྱིར་འགོ་བ་བཀག་ནས་ནང་དུ་བཟུང་
 གྱེ་ལྟ་སྒྲོམ་པ་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ལའང་སྦྱར་བར་བཤད་ངོ།^{༡༧} །དེ་རྣམས་མ་གཏོགས་པ་གེས་རབ་སྙིང་པོའི་

འགྲེལ་པར་བུམ་པ་ཅན་སྒྲོམ་པར་བཤད་པ་དང་། རྒྱུད་མྱེ་འོག་མའི་སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་གོང་མའི་ལུས་ལ་
གནད་དུ་སྒྱུན་ལུགས་འགའ་ཞིག་གིས་བཤད་པ་ནི། མདོ་སྒྲགས་དང་རྒྱུད་མྱེ་གོང་འོག་གི་ལམ་གྱི་ཁྱད་པར་
ལེགས་པོ་མི་ཤེས་པའི་རང་བཟོ་མཁན་གྱིས་བྱས་པ་ཡིན་པས་ཡིད་བརྟན་མི་རུང་ངོ་། །མདོར་ན་རྣལ་
འབྱོར་རྒྱུད་མན་ཆད་ཀྱི་རྒྱུད་མྱེ་གསུམ་དང་། མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐེག་པར་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་
བསྒྲོམས་པའི་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཟག་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་མང་པོ་བཤད་མོད་ཀྱང་། ལུས་ཀྱི་རྩ་འཁོར་གྱི་
གནད་དུ་བསྒྱུན་པ་ལས་རྒྱུད་དབྱུང་མར་རྒྱུད་པའི་དབང་གིས་གཏུམ་མོ་འབར་ནས་བྱང་སེམས་ལྷ་བའི་བདེ་བ་
མ་བཤད་པས། བདེ་སྟོང་སྟོར་བར་གསུངས་པའི་བདེ་བའི་དོན་མེད་དོ།

མན་ངག་སྟེ་མ་ལས་ཀྱང་། འོ་ན་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱང་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བ་
རྣམས་བཞིན་དུ་བདེ་བར་ཉེ་བར་བསྟན་ན། བདག་མེད་པ་ཉིད་གཉིས་ཀ་རབ་ཏུ་རྟོགས་པ་ན་ལྟ་ཅི་སྟོས།
དེ་ལྟར་ནི་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལྟག་པ་ཉིད་ལས་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བའོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་བས་སོ། །ཞེ་
ན། བདེན་ཏེ། འདི་ལྟན་ཅིག་སྟེས་པའི་བདེ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་བདེ་བ་ཆེན་པོ་མ་ཡིན་ཞིང་།
ལས་དང་པོ་བའི་གནས་སྐབས་སུ་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། ཁབ་ཀྱི་བུ་ག་ནི་ནམ་མཁའི་བུ་གའོ་
ཞེས་པ་ལོན་ས། ནམ་མཁའ་དང་ཡང་མཉམ་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པས་སོ།^{༡༡} །ཞེས་བདག་མེད་གཏན་
མ་རྟོགས་པའི་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཐོབ་པ་ལ་ཡང་བདེ་བ་རྒྱུ་ཆེན་སྟེ་བར་གསུངས་ན། བདག་མེད་གཉིས་
ཕྱི་ཅི་མ་ལོག་པར་རྟོགས་ནས་ལུན་དུ་མའི་བར་དུ་སྒྲོམ་པའི་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པ་པ་ལ་སྟོང་ཉིད་བསྒྲོམས་
པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྟེ་བ་ལྟ་ཅི་སྟོས། ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་པ་ཡང་ས་དེར་བདེ་བ་གིན་ཏུ་ལྟག་
པས་དེ་ལྟར་བཏགས་པས་ན། སྤྲེལ་མེད་ཀྱི་ཐེག་པ་བདེ་བའི་སྒྲོ་ནས་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་
འཕགས་པ་མ་ཡིན་ཞོ་སྟེས་པའི་ཚུད་པ་བཀོད་པའི་ལན་དུ་སྟོང་ཉིད་བསྒྲོམས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་
བདེན་ཡང་། དེ་ལྟན་ཅིག་སྟེས་པའི་བདེ་བ་མིན་པས་སྤྲེལ་མེད་དུ་གསུངས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་མིན་ལ། ཕར་
ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པར་ལས་དང་པོ་བའི་སྐབས་སུ་ལྟན་ཅིག་སྟེས་པའི་བདེ་བ་དངོས་སུ་འདྲན་པའི་ཐབས་ཀྱང་མ་
གསུངས་པས། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྒྲོ་ནས་མཚོག་ཏུ་མ་གྱུར་པ་མིན་པར་གསུངས་སོ།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། འོ་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་གང་ཡང་སྤྲོ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་
རྟོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བདེ་བ་ཞེས་གསུངས་ཞེན། འདི་གསུངས་མོད། འདིའི་ཐབས་བསྟན་པ་ནི་མ་ཡིན་
ཏེ། ཐབས་སུ་གྱུར་པ་ལྟན་ཅིག་སྟེས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཉེ་བར་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་ཡང་
རིམ་པ་འདི་ཁོན་སྟེས་པར་བྱའོ།^{༡༢} །ཞེས་ཕར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པར་འབྲས་བུ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བདེ་བའི་ཐབས་

རྒྱལ་མ་གྱི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་མ་བསྟན་པས། འབྲས་སུའི་སྐབས་སུ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་བཤད་དུ་ཆུག་
ཀྱང་། ཐེག་པ་གཉིས་ཁྱད་པར་ཆེ་བར་གསུངས་སོ།།

གསང་བ་བྱུང་བ་ལས་ཀྱང་། དེ་ཡང་དེ་ཉིད་རྒྱུད་གནས་པར། འདུལ་ལྷན་གསང་བ་འདུས་པར་
གསལ། སྒྲོས་པ་དུ་མ་རྒྱས་འགྱུར་བ། གཞན་དུ་སྐས་ནས་བསྟན་པ་ཡིན། བྱུང་སྒྱུད་པའི་དབྱེ་བ་ཡང་།
མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྟོད་ལ་སོགས་སུ། མཚོག་ཏུ་དགའ་བ་གཅིག་སྤྱོད། རྣམ་པ་དུ་མར་རྣམ་པར་གནས། སྤང་
པོ་རིན་ཆེན་སྟོད་ཉིད་དུ། སེམས་ཅན་བསམ་པའི་བྱེ་བྲག་གིས། འདྲི་འབད་པས་སྐས་མཛད་ནས།
སངས་རྒྱས་མགོན་པོས་རྣམ་པར་བཞག་¹⁴³ ཅེས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་དགའི་དེ་ཉིད་དེ་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་དང་
མདོ་སྡེ་རྣམས་སུ་མ་བསྟན་པར་སྐས་པར་གསུངས་སོ། འདྲི་འབད་ཏུ་དགའ་བ་གཅིག་སྤྱོད་དེ་རྣམས་
སུ་རྣམ་པ་དུ་མར་གནས་པར་གསུངས་པ་ནི། མཚོག་ཏུ་དགའ་བ་དེ་ཉིད་ལ་རིམ་གྱིས་བཀྱི་བར་བཞེད་ནས་
རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་དུ་མར་གསུངས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། དེ་ཉིད་དེ་རྣམས་སུ་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་
དེ་རྣམས་སུ་དབང་གོང་མ་རྣམས་ཀྱང་གསུངས་དགོས་ཏེ། གསང་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་མ་བསྐྱར་བ་ལ་
བདེ་བ་ཆེན་པོའི་དེ་ཉིད་སྟོན་པ་བཀག་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེ་ལྷན་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་ཐེག་པ་གཞན་དང་རྒྱུད་སྡེ་གཞན་དང་སྐབས་མོང་མ་ཡིན་པའི་
ཁྱད་ཆོས་དམ་པར་སྟོན་པ་འདི་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་དེའི་དགོངས་འབྱེལ་ཚད་ལྷན་ཐམས་ཅད་ནས་བཤད་
མོད་ཀྱང་ཆོག་མང་དུ་དོགས་པས་མ་བྱིས་སོ། འདྲི་འབད་སྟོད་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་དེས་ནས་བསྐྱེམས་
པའི་ཐག་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་ཡིན་ཀྱང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་མིན་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་ཚུལ་འདིར་སྤངས་
པ་ཅིག་ཡིན་ན། བར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པ་ལ་གོ་བ་རགས་པ་ཆགས་ནས་ཤེས་ལ། ཡང་དེ་འདྲ་བ་དེ་ལྷའི་རྣལ་
འབྱོར་གིན་ཏུ་བརྟན་པ་དང་འབྲེལ་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ཀྱང་སྒྲ་མེད་ཀྱི་ཇོགས་རིམ་གྱི་དོན་མེད་པ་ནི་རྒྱུད་
སྡེ་འོག་མའི་གཞུང་ལ་གོ་བ་རགས་པ་ཆགས་ནས་འདྲེས་པར་བྱས་མོད་ཀྱང་། སྒྲ་གོས་ཀྱི་རྣམ་པ་གིན་ཏུ་
ཞེན་པའི་སྐབས་སུ་འདུག་པས། སྤང་བཤད་པའི་བདེ་བ་དང་པོ་ཅམ་ལའང་སྒྲ་མེད་ཀྱི་བདེ་སྟོང་སྦྱར་བའི་
བདེ་ཆེན་དུ་འཛོན་པ་གིན་ཏུ་མང་པོར་སྤང་རོ།།

དེ་ལྷན་ན་བདེ་སྟོང་སྦྱར་བར་གསུངས་པའི་བདེ་བ་ནི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་ཡིན་ལ། དེ་
ཐོག་མར་སྐྱེ་བ་ནི་རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱུང་ཨ་བ་རྒྱ་རྒྱུ་པའི་དབང་གིས་གཏུམ་མོ་སྤར་བས་བྱང་སེམས་བཞུས་
པ་ལས་སྐྱེ་ལ། དེའི་བདེ་བ་དང་སྤང་བཤད་པའི་བདེ་བ་རྣམས་བདེ་བ་ཅམ་དུ་མཚུངས་ཀྱང་། དོན་གིན་ཏུ་
ཁྱད་ཆེ་བས་མ་འབྲུལ་བར་སོ་སོར་བྱེད་པར་བྱའོ། འདྲི་འབད་ཐེག་པ་འདིར་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་རྒྱེ་

ཞེས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། མཐའ་གསལ་མ་ལས། ཐབས་ནི་དམིགས་པ་མེད་པའི་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་
པ་ལྟ་བུ་གསུངས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རང་བཞིན་ནོ།^{༡༧} ཞེས་གསུངས་ཏེ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་མང་ངོ་།

གསུམ་པ་(བདེ་སྒྲིང་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྱུར་བའི་ཚུལ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། དེ་ལ་ཚུད་པ་
སྒྲིང་བའོ།

དང་པོ་ནི། འོན་དམིགས་མེད་ཀྱི་སྒྲིང་རྗེའི་བདེ་བ་དང་སྒྲིང་པ་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྱུར་ཚུལ་རི་
ལྟར་ཡིན་སྟེ། དེ་ནི་དཔལ་ལྷན་ལས། སྒྲིས་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཉིད། ཤེས་རབ་ཅེས་ནི་རབ་
ཏུ་གསལ། ཡིད་བཞིན་ནོར་ལྟར་མ་ལུས་པའི། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་སྒྲིང་རྗེ་ཉིད། །དམིགས་མེད་གནས་
སུ་ཤེས་རབ་དང་། །དམིགས་མེད་སྒྲིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉིད། །སྒོ་དང་ལྟན་ཅིག་གཅིག་གྱུར་པ། །ནམ་མཁའ་ན་
མ་མཁའ་རི་ལྟོ།^{༡༨} ཞེས་གསུངས་གིང་། དེའི་དོན་ཐབས་ཤེས་གཏན་ལ་དབབ་པ་གྲུབ་པ་ལས་ཀྱང་།
ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་རབ་བྱེད་སྟེ། སྒྱུར་བས་ཡོངས་སུ་བརྟགས་ནས་ནི། །ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད།
ཤེས་རབ་དེ་ཉིད་དུ་ནི་བརྟོག་དེ། །མ་ལུས་སྟུག་བསྟུལ་བྱ་མཆོད་དང་། །སྟུག་བསྟུལ་ལས་འདོན་གང་ཡིན་པ།
སྒྲིང་རྗེ་སེམས་ཅན་ལ་ཆགས་པས། །འདོད་ཆགས་ཞེས་ནི་བྱ་བར་གསལ།^{༡༩} ཞེས་གསུངས་དང་སེམས་
སོ་སོར་བྱེད་ནས་བརྟགས་པས་རང་བཞིན་མེད་པར་ངེས་པ་ཤེས་རབ་དང་། ཐབས་གང་ལས་འགྲོ་བའི་དོན་
འབྱུང་བའི་ཆགས་པ་ཆེན་པོ་ལྟན་ཅིག་སྟེས་པའི་བདེ་བ་ལ་སྒྲིང་རྗེར་བཤད་ནས། ཚུད་པའི་མ་འདྲེས་པ་
བཞིན། །གཉིས་མེད་རྣམ་པའི་སྒྱུར་བ་ཡིས། །གཉིས་པོ་འདུས་པ་གང་ཡིན་པ། ཤེས་རབ་ཐབས་ཞེས་བྱ་
བར་བརྟོག་དེ།^{༢༠} ཞེས་ཚུད་པའི་མ་འདྲེས་པ་བཞིན་དུ་སྒྱུར་བར་གསུངས་པ་ལྟར་བྱེད་པའོ།

དེ་ཡང་བདེ་བ་དང་དེའི་ཆོས་ཉིད་པོ་དབྱེར་མེད་ནི་ཆོས་ཅན་གྲུབ་ཅུམ་ནས་རང་གི་སྒྲིང་ཉིད་
དང་པོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་གྲུབ་ཟིན་པས། དེ་ནི་ལ་འབྱོར་དབྱེར་མེད་དུ་བྱ་མི་དགོས་ལ། དེ་བཞིན་དུ་སྒྲིང་ཉིད་
རྟོགས་པའི་སྒོ་གཞན་ཞིག་ལ་བདེ་བས་རྒྱས་འདེབས་པ་དང་། བདེ་བ་བསྐྱེད་པའི་འོག་ཏུ་སྒྲིང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་
བཤུགས་ཞིག་གིས་རྒྱས་འདེབས་པ་ཡང་མིན་ཏེ། དེ་ལ་ནི་དཔེར་ན་སྒྲིབ་སོགས་བདག་མེད་པའི་ལྟ་བུས་
ཟིན་ཡང་སྒྲིབ་སོགས་དེ་ཉིད་ལྟ་བུ་དེའི་ངོ་བོར་མི་སྒྲིབ་ལྟར། སྒྲིང་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་བདེ་བ་གཉིས་ལན་
ཚུན་གཅིག་གཅིག་གི་ངོ་བོར་མ་སོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །འོན་རི་ལྟར་བྱེད་སྟེ། ལུས་ཅན་ཤེས་པ་ལྟན་ཅིག་
སྟེས་པའི་བདེ་བའི་ངོ་བོར་སྒྲིབ་པ་དེས། ལུས་སྒྲིང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ཕྱིན་ཅི་མ་འོག་པར་རྟོགས་པའི་ལུས་ལུས་
ཅན་དུ་སྒྱུར་བ་ཉིད་བདེ་སྒྲིང་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྱུར་བའོ། །དེ་ཡང་དོན་གྱི་ལྟན་སྟེས་ཀྱི་དུས་སུ་ལུས་ལུས་ཅན་
གཉིས་འོ་མ་ཚུ་ལ་ཞུགས་པ་བཞིན་དུ་རོ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་ནས་གཉིས་སྒྲིང་ལྟ་མོ་ཡང་དག་པ་ཡིན་ལ། དོན་གྱི་

ལྷན་སྐྱེས་མ་སྐྱེས་པའི་གོང་དུ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མི་རྟོགས་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མོས་པ་ཡིད་
བྱེད་ཀྱིས་འཇུག་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ་གཅིག་པར་མོས་ཅམ་མོ། །ཡུལ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་གཉིས་མེད་དུ་སྦྱར་
ཚུལ་དེ་ལྷར་ཡིན་པས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྟོང་དང་བདེ་བ་གཉིས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱར་ཚུལ་ནི་སྟོ་
གཉིས་ངོ་བོ་ཐམི་དད་ཀྱི་བྱུང་སྐྱེ་གཅིག་དུ་སྐྱེས་པའོ། །སྟོང་ཉིད་ཀྱི་གོ་བའི་ཕྱ་ཐག་གཅིད་ཡུགས་དབུ་མ་ན
ས་འབྱུང་བ་ལས་ལྷག་པོ་མེད་པས། ཐེག་པ་འདི་དང་མར་བྱིན་གྱི་ཐེག་པ་གཉིས་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་ལ་
མཆོག་དམན་མེད་དོ། །དེས་སྐྱེའི་དོན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་དེས་བྱེད་ཀྱི་སྟོ་ལ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་
དེས་པའི་སྟོ་བས་འདྲ་བ་ཡུལ་ཅན་གཞན་གང་གིས་དེས་པ་ལ་མེད་པས། སྟོང་པ་ལ་བྱུང་མེད་ཀྱང་ཐབས་
བདེ་བས་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པར་གསུངས་སོ། །

བདག་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཕྱ་ཐག་ཆོད་པ་མ་དེས་ན་འཁོར་བ་ལས་མི་གྲོལ་ལ། དེས་བྱེད་ལྷན་
ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་མ་སྐྱེས་ན་སྐྱེས་ཀྱི་ལམ་མཆོག་གི་གནད་མེད་པས་དེ་དེས་མི་ཆོག་གི་གཉིས་ཀ་
དགོས་པར་གསུངས་ཏེ། ས་ར་ཉས། སྟོང་རྗེ་དང་བྲལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཞུགས་པས། །དེས་ནི་ལམ་མཆོག་རྟོད་
བཅ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཏེ་སྟོང་རྗེ་འབའ་ཞིག་བསྐྱེད་པ་ལྟོས་ན་ཡང་། །འཁོར་བ་འདིར་གནས་ཐར་བ་ཐོབ་མི་
འགྱུར། །གང་ཡང་གཉིས་པོ་སྦྱར་བར་བྱས་པ་དེ། །འཁོར་བར་མི་གནས་སྐྱུང་ན་འདས་མི་གནས།¹⁴⁴ །
ཞེས་གསུངས་ཏེ་རྟོ་ཉ་ལས་ནི་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ལམ་གྱི་སྟོང་པོར་འཆད་པས། འདིའི་སྟོང་རྗེ་
ཡང་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཡིན་ནོ། །སྐར་བཤད་པ་ལྷར་གྱི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་སྐྱེས་པ་ན་ནམ་རྟོག་རགས་
བ་ནམས་ལོག་ནས་སེམས་གཡོ་མེད་དུ་གནས་པ་དང་གིས་འབྱུང་བས། བདེ་བ་ཉིད་ཡུལ་གང་ལ་ཡང་མི་
འཕྲོ་བར་མི་རྟོག་བསྐྱོམ་པ་ཅམ་སྟོང་བསྐྱོམ་པའི་དོན་ཡིན་ན། བདེ་བ་འབའ་ཞིག་བསྐྱེད་པ་ན་འཁོར་བ་
ལས་མི་གྲོལ་བར་འཆད་པ་མི་རིགས་པས། བདག་མེད་པའི་དོན་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་པའི་དེས་
ཤེས་སྟོང་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་(དེ་ལ་རྩོད་པ་སྐར་བ་)ནི། གལ་ཏེ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་བདག་མེད་པའི་དོན་དེས་པར་
བྱས་པའི་དེས་ཤེས་སྟོང་བསྟོང་ཉིད་སྐོམ་པ་ཡིན་ན། ས་སྐྱུ་ཏ་ལས། སྟོང་བ་བསྐྱོམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། སྟོང་
མིན་བསྐྱོམ་པར་མི་བྱ་འོ། །སྟོང་བ་མི་སྤང་ནས་འབྱོར་པས། སྟོང་མིན་ཡོངས་སུ་མི་སྤང་དོ། །སྟོང་དང་
སྟོང་མིན་བཟུང་བ་ལས། རྟོག་པ་ཉུང་མིན་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཡོངས་སུ་སྤངས་ན་ཀྱང་རྟོག་སྟེ། །དེ་ཕྱིར་དེ་
གཉིས་ཡོངས་སུ་སྤང་།¹⁴⁵ །ཞེས་སྟོང་མི་སྟོང་གང་དུ་ཡང་བཟུང་ནས་བསྐྱོམ་པར་མི་བྱ་བར་གསུངས་པ་
དང་འགལ་ལོ་ཞེན། ལུང་དེའི་དོན་ནི་མན་ངག་སྟེ་མ་ལས་འདི་ལྷར་བཤད་དེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པ་

ནམས་དོན་དམ་པར་ཡོད་པས་སྒྲིངས་པས་རྟག་པའི་མཐའ་སྒྲིངས་ཤིང་། གུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པས་མི་སྒྲིང་
བས་ཆད་པའི་མཐའ་སྒྲིངས་པའི་ཕྱིར་གུན་རྫོབ་ཏུ་ཡོད་པས་སྒྲིང་བ་དང་། དོན་དམ་ཏུ་ཡོད་པས་མི་སྒྲིང་
བས་བཟུང་ནས་སྒྲིམ་པ་བཀག་པ་དང་། གཞུགས་སོགས་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་གུན་རྫོབ་
ཏུ་གཞུགས་སོགས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཡིན་པས། དོན་དམ་པར་སྒྲིང་བ་དང་གུན་རྫོབ་ཏུ་མི་སྒྲིང་བའི་ངོ་བོ་སྒྲིང་བ་མི་
རིགས་པར་བཤད་དོ། །དེས་ན་དོན་དམ་པར་མི་སྒྲིང་བར་འཛིན་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཏུ་མེད་པའི་སྒྲིང་བར་
བཟུང་བ་ལས་མཐར་འཛིན་གྱི་རྟག་པ་གུན་སྒྲེ་ལ། དོན་དམ་པར་སྒྲིང་བ་སྒྲིངས་ན་རྟག་མཐར་ལྷུང་བའི་
གུན་རྟག་དང་། ཐ་སྙད་ཏུ་མི་སྒྲིང་བ་སྒྲིངས་ན་ལས་འབྲས་ཆད་པར་འཛིན་པའི་གུན་རྟག་སྒྲེ་བ་གཞུང་གི་
དོན་ཡིན་གྱི་ཁྱད་ཅག་འཆད་པ་ལྟར་མིན་ཏེ། ལུང་དེའི་གོང་དེ་ཉིད་ཏུ། ཆོས་དབྱིངས་ཤིན་ཏུ་མཉམ་པ་ཉིད།
ཐུགས་ལྷ་ལྟར་ཡོངས་སུ་གཞུང་།¹⁶⁰ ཞེས་སྒྲིང་བོ་མེད་པར་གཞུང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་
ལས། སྒྲིག་བསྐྲུལ་མ་ལུས་ཟད་པར་འདོད་པ་དང་། རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བདེ་མཆོག་ཐོབ་འདོད་པས།
སེམས་ནི་བརྟན་པར་བྱས་ནས་འབད་པས་དབྱུང་། །དེ་ཡི་རང་བཞིན་དངོས་པོ་མེད་པར་བྱ།¹⁶¹ ཞེས་
འབད་ནས་དབྱུང་དེ་རང་བཞིན་མེད་པར་ངེས་པར་བྱེད་པ་སྒྲིག་བསྐྲུལ་ཐམས་ཅད་ཟད་པ་དང་བདེ་བ་
མཆོག་ཐོབ་པའི་རྒྱུར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཞན་ཡང་དངོས་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པ་མི་སྒྲིང་བར་འཛིན་པ་དང་། དངོས་པོ་མི་བདེན་ཀྱང་
བདེན་དངོས་ཀྱིས་སྒྲིང་བའི་སྒྲིང་ཉིད་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྒྲིང་བར་འཛིན་པའི་དོན་ཡང་ཡིན་ཏེ། ཐབས་
དང་ཤེས་རབ་བྱུང་བ་ལས། །འབྲུལ་པ་བསལ་བར་འདོད་པ་ཡི། །བཤད་གཉེན་ཅན་གྱིས་དངོས་འཛིན་
སྒྲིངས། །གལ་ཏེ་མིང་ཅམ་ཐ་དད་ཀྱང་། །རྟག་པ་ཉིད་ཏུ་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། །མཐས་པས་དངོས་འཛིན་
ཡོངས་བཏང་སྟེ། །དངོས་མེད་པར་ཡང་མི་བརྟག་གོ། །མར་མེ་འབར་བ་བསང་རུང་གི། །ཤི་ནས་ཅི་ཡང་བྱར་
མེད་ལྟར། །དངོས་པོར་འཛིན་པ་ཉིད་རུང་གི། །དངོས་མེད་འཛིན་པ་དེ་ལྟ་མིན།¹⁶² ཞེས་དངོས་པོ་བདེན་
འཛིན་ལ་དངོས་འཛིན་ཞེས་མིང་བསྒྲིམ་ནས་བརྗོད་པ་དེ་སྤང་དགོས་པ་ལྟར་དེ་དང་བདེན་དངོས་ཀྱི་སྒྲིང་
པའི་སྒྲིང་ཉིད་བདེན་པར་འཛིན་པ་གཉིས་མིང་མི་འདྲ་ཡང་དོན་བདེན་འཛིན་གྱི་རྟག་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད་
པས་དེ་ཡང་སྤང་དགོས་ཞེས་གསུངས་སོ། །མར་མེ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། དངོས་པོ་བདེན་པར་འཛིན་པ་
ལ་དེ་བདེན་མེད་ཏུ་བསྟན་ན་བདེན་འཛིན་ལྷག་སྤྱད་ཡང་དངོས་པོ་བདེན་འཛིན་ལྷག་བྱེད་དངོས་པོ་བདེན་
པས་སྒྲིང་བ་བདེན་པར་བཟུང་ན། ཟས་མ་ལྟ་བུ་འཛོམས་བྱེད་ཀྱི་སྒྲིན་ཁོང་ཏུ་སོང་ནས་མ་ལྟ་བུ་དང་འདྲ་
བར་གསོར་མི་རུང་བའི་ལྟ་བུ་ཅན་ཏུ་དབྱུང་མའི་གཞུང་ནས་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ། །འདིས་ནི་བྱང་

ཚུབ་ཀྱི་སེམས་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་སྒྲོན་གསལ་དུ་འོད་གསལ་དང་ཟུང་འཇུག་གི་མཐར་ཐུག་གི་བྱང་ཆུབ་
 ཀྱི་སེམས་གཉིས་གསུངས་པའི་སྒྲ་མ་ནི་དོན་གྱི་ལྷན་སྒྲིས་ཡིན་པས། བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་དང་
 སྟིང་ཇེའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདུས་པའི་ལུགས་ལ་མ་བཤད་པ་མིན་ནོ། །ཟིམ་ལྷ་ལས་ཀྱང་། ཆོས་ལུང་
 བརྒྱད་ཁྱི་བཞི་སྟོང་ནི། རྩལ་པ་ཆེན་པོས་གསུངས་པ་ལས། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་མཆོན་ཉིད་ནི། སྟིང་པོ་
 ལས་ནི་སྟིང་པོར་གསུངས།^{༡༤} ཞེས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་སྟིང་པོའི་ཡང་སྟིང་པོར་
 གསུངས་པ་ཡང་དོན་གྱི་ལྷན་སྒྲིས་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཡིན་ནོ། །སྤྱམ་ཉི་མུད་དང་།
 དེའི་དགོངས་འགྲུལ་ཚད་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་ཁ་ཅིག་ཏུ་བདེ་བའི་ཕྱོགས་གསལ་ཞིང་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་དེ་
 ཙམ་དུ་མི་གསལ་བ་དང་། ཁ་ཅིག་ཏུ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་ཚུལ་གསལ་ལ་བདེ་བའི་ཕྱོགས་དེ་ཙམ་དུ་མི་གསལ་
 བ་རྣམས་སུ་ཡང་བདེ་སྟོང་གཉིས་ཀ་སྒྲུབ་བ་དོན་དུ་གཟུང་གི་རེ་རེ་བ་ལ་འབྱུང་བར་མི་བྱའོ། །བདེ་སྟོང་
 དབྱེར་མེད་ཀྱི་གཏམ་ནི་རྒྱུད་ལྟར་རབ་ཏུ་གསལ་ཀྱང་། བདེ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེད་པའི་བདེ་ཆེན་དང་།
 སྟོང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཕྱེད་པའི་སྟོང་པའི་མཐར་ཐུག་དང་སྒྲུབ་ཚུལ་གཤམ་པ་གིན་ཏུ་དུ་གོན་པ་ལ་
 དགོངས་ནས་ས་ར་ཉས། བྱིམ་དང་བྱིམ་ན་དེ་ཡི་གཏམ་སྒྲུ་ཡང་། བདེ་ཆེན་གནས་ནི་ཡོངས་སུ་གཤམ་པ་
 མེད།^{༡༥} ཅེས་གསུངས་པས་ཅུང་ཟད་ཙམ་རེས་ཆོམ་སྒྲུབ་པ་མི་བྱ་བར་གསང་བ་ལས་ཀྱང་ཆེས་གསང་
 བའི་དོན་འདི་རྟོགས་པ་ལ་ལུན་རིང་དུ་འབད་བར་བྱའོ། །

བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་དང་སྟིང་ཇེའི་དོན་བཤད་པ།

གཉིས་པ་(བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་དང་སྟིང་ཇེའི་དོན་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་།
 དེ་ལྟར་བཤད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ནོ། །

དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་དང་སྟིང་ཇེའི་ཨེ་ཨི་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཚུལ་སྒྲར་
 བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ན། བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་སྟོང་པ་དང་སྟིང་ཇེའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཨེ་ཨི་ཀྱི་དོན་
 དུ་འཆད་པ་ནི་ལྟར་ཡིན་སྟམ་ན། སྒར་བཤད་པའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དེ་ཉིད་ལ་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་
 བཤད་པ་མཛད་པ་མང་པོས། བདེ་སྟོང་ཟུང་འཇུག་དང་། བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་ཅེས་བཤད་ཅིང་།
 འཕགས་ལུགས་ཀྱི་ཟུང་འཇུག་གི་དོན་ཀྱང་དེ་ལ་འཆད་པ་ཡོད་མོད་ཀྱང་། མགོན་པོ་ཁྲི་ལྔ་པ་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་
 བེ་སྒར་བཤད་པའི་དོན་གྱི་ལྷན་སྒྲིས་ཀྱི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་དེ་ཙམ་ལ་ཟུང་འཇུག་དུ་མི་བྱེད་དོ། །དེ་ཡང་
 འདུས་པ་བྱི་མ་ལས། ཐོག་མ་ཐ་མེད་ཞིབ། །དངོས་དང་དངོས་མེད་མི་ཟད་གཙོ། །སྟོང་ཉིད་སྟིང་ཇེ་མི་

ཕྱད་པ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན།^{༡༥} །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་ལྷ་ར་བཤད་པ་
 ལྷ་ར་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱང་འཇུག་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འདིར་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་ནི་དངོས་
 མེད་ཅེས་བ་དང་། སྟིང་རྗེ་ནི་དངོས་དང་ཞེས་པས་སྟོན་ལ། དེ་གཉིས་ཀྱང་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཏུ་གསུངས་
 ཉིད་ཉིད་ལས། གང་ཞིག་དངོས་མེད་ཤེས་རབ་སྟེ། །ཐབས་ནི་དངོས་པོའི་མཚན་ཉིད་དོ།^{༡༦} །ཞེས་ཐབས་
 ཤེས་སྟོན་པར་འཇུག་པ་ནས་འཕྱར་བྱིད་ན་ཏུ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་གསུངས་སོ། །སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དྲུག་
 གི་དྲུག་པའི་སྐབས་སུ་ཐབས་ཤེས་སྟོན་པར་འཇུག་པར་གསུངས་པའི་དོན་སྟོན་གསལ་ལས་ཐབས་ཀྱན་
 རྫོང་བྱིབ་དེན་པ་དང་། ཤེས་རབ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སྦྱོར་བ་བྱང་འཇུག་ཏུ་གསུངས་པ་ལྷ་ར་ཡིན་
 བོ། །སྦྱོར་ཐབས་ཤེས་ལ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་འདིར་བྱང་འཇུག་གི་ཐབས་ཤེས་ངོས་འཛིན་པའོ། །དེ་ལ་དོན་
 དམ་བདེན་པ་དངོས་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་འདུས་མ་བྱས་ཡིན་མོད་ཀྱང་། འདིར་དེ་དང་བདེ་བ་ཆེན་
 པོ་གཉིས་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཡང་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་ཡུལ་དང་ཡུལ་
 ཅན་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་མང་དུ་གསུངས་སོ། །དེ་འདྲ་བའི་དོན་གྱི་ལྷན་ཅིག་སྦྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་འདི་ལ་ཡང་
 དོན་གྱི་འོད་གསལ་རྒྱུད་པའི་སྐབས་གཅིག་དང་བྱང་འཇུག་གི་སྐབས་ཀྱི་འོད་གསལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
 བོ་དེམ་ལཱའི་དེམ་པ་བཞི་པར་བཤད་པའི་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དེམ་པ་འཇམ་འོད་གསལ་གྱི་དེམ་པ་དང་།
 གཉིས་པ་ནི་དེམ་པ་ལྷ་པ་བྱང་འཇུག་གི་དེམ་པའི་ཡ་གཅིག་ཡིན་པས། གཞུང་གཞན་ནས་བཤད་པའི་བདེ་
 རྫོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་དོན་གྱི་ལྷན་སྦྱེས་ཙམ་ཞིག་ནི། རྒྱལ་བཞིའི་མཐར་ཐུག་གི་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི་
 འོད་གསལ་གྱི་མཐར་ཐུག་ཡིན་ཀྱང་། དེའི་གོང་ན་བྱང་འཇུག་གི་མཐར་ཐུག་ཡོད་པས་ད་དུང་དེར་མ་སྦྱབ་པོ། །

གལ་ཏེ་བྱང་འཇུག་གི་ཡ་གཅིག་དོན་དམ་པའི་ཕྱོགས་དེ་ལྷ་ར་ཡིན་ན། དེའི་ཡ་གཞན་ཀྱན་རྫོང་བ་
 བདེན་པའི་ཕྱོགས་དེ་གང་ཡིན་སྟུམ་ན། གཞུང་གཞན་ནས་ཀྱན་རྫོང་བ་བདེན་པ་བཤད་པ་དང་འདི་མི་འདྲ་
 བས། འདིར་ནི་སྟོང་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་རོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པ་དེའི་བཞོན་པར་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུད་
 འོད་ཟེར་ལྷ་པའི་ཉེར་ལེན་ལས་གྲུབ་པའི་མཚན་དབེས་བརྒྱན་པའི་ཡོངས་སུ་དག་པའི་སྦྱོར་མའི་སྦྱོར་ལ་ཀྱན་
 རྫོང་བ་བདེན་པ་ཞེས་ཡང་ཡང་བཤད་པ་དེའོ། །སེམས་དབེན་གྱི་སྟོང་བ་གསུམ་གྱི་མཐར་ཡང་རྒྱུད་འོད་ཟེར་
 ལྷ་པ་ལས་གྲུབ་པའི་སྦྱོར་མ་ཀྱན་རྫོང་བའི་སྦྱོར་ལུང་བ་ནི་དེམ་ལཱའི་དེམ་པ་གསུམ་པ་བདག་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་
 པའི་དེམ་པ་ཞེས་པ་སྦྱོར་མའི་སྦྱོར་ལོ། །འདི་རྣམས་རྒྱས་པར་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་ལྷ་ར་བཤད་པ་དེ་
 འདྲ་བའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དང་། ཡོངས་སུ་དག་པའི་སྦྱོར་མའི་ལུས་གཉིས་ནི་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་རྒྱུ་ཞེས་
 བཤེས་གི་དོན་ཡིན་ལ། སྦྱོར་རྒྱལ་ལྷ་པ་ཐུགས་དང་བྱི་མ་སྦྱར་རོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྦྱོར་བ་ནི་གླིང་ལའི་དོན་ཉེ།

ཨ་མི་གྱི་དོན་གཉིས་པ་ཟུང་འཇུག་གི་མཐར་ཐུག་གོ།

དེ་ཡང་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུ་ལྟའི་དབང་པོས་ཁུས་པ་ལས། ཨ་མི་ཡིག་གཉིས་སྒྲིབ་པ་ལ། བཅས་
 ཅད་མཁུན་པ་འདིར་བཞུགས་པས། །དམ་ཚེས་བསྟན་པའི་ཐོག་མར་ནི། ཨ་མི་དེ་ཕྱིར་རབ་ཏུ་བཤད།¹²⁰།
 ཅས་གསུངས་པའི་སྒྲིབ་པ་ནི་ཟུང་འཇུག་ཡིན་པས། ཨ་མི་གྱི་དོན་གཉིས་པ་བསྟན་ནོ། །འདི་ལ་སྒྲོབ་པ་དང་
 མི་སྒྲོབ་པའི་ཟུང་འཇུག་གཉིས་ཡོད་དོ། །འདི་ལ་ཤེས་རབ་དང་སྒྲིང་རྒྱུ་དེ་ཐ་སྙད་ཀྱང་འཕགས་པས་མཛད་
 དེ། རིམ་པ་ལྡ་པ་ལས། ཤེས་རབ་སྒྲིང་རྒྱུ་གཅིག་པར་ནི། ཤེས་ནས་གང་དུ་འཇུག་གྱུར་པ། ཟུང་འཇུག་
 ཅས་བྱར་བཤད་པ་སྟེ། །རིམ་འདི་སངས་རྒྱུ་སྟོན་ཡུལ་ལོ།¹²¹ །ཞེས་གསུངས་སོ། །རིམ་པ་གསུམ་པ་
 བདག་ཕྱིན་བརྒྱུ་བསྐྱབས་ནས་ཀྱང་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་པ་དང་སྒྲིང་པའི་ཨ་མི་གྱི་དོན་
 ཡོད་དེ། དེ་ནི་སྒྲིབ་དོན་གྱི་ཨ་མི་སོ། །ལུགས་འདི་དག་ཏུ་སྒྲིང་པ་བཞི་བཤད་པའི་དོན་ནི་རྣལ་འབྱོར་མའི་
 རྒྱུ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲུལ་རྣམས་སུ་དགའ་བ་བཞི་བཤད་པ་ཡིན་ལ། འདིར་སྒྲིང་པ་གསུམ་དང་བཞི་
 པའི་བར་དུ་རྒྱུང་སེམས་ལས་གྲུབ་པའི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་པ་བཞི་པ་བཞིན་དུ། རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུ་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་
 དགའ་བ་གསུམ་དང་བཞིའི་བར་དུ་དེ་ལྟར་མ་བཤད་ཅིང་། འདིར་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་མཇུག་ཏུ་རྒྱུང་
 སེམས་ཙམ་ལས་གྲུབ་པའི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་པ་བཞི་པ་བཞིན་དུ། གཞན་དུ་དོན་གྱི་ལྟ་སྒྲིབ་ཀྱི་དགའ་བའི་མཇུག་
 ཏུ་དེ་ལྟར་མ་བཤད་པས། འབྲས་བུའི་གཟུགས་སྒྲིབ་ཀྱི་འོད་སྒྲོབ་པའི་ཟུང་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་ དེའི་ཉི་མུ་
 རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་པ་ལས་སྒྲུབ་ཚུལ་གསལ་བར་བཤད་པ་འདི་ནི། ལུགས་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པ་
 འདིའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཚེས་སྒྲིབ་མེད་པའོ།

གཉིས་པ་(དེ་ལྟར་བཤད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་)ནི། གལ་ཏེ་རྣལ་འབྱོར་སྒྲིབ་པ་མེད་ཀྱི་རྒྱུ་འདིར་དེ་འདྲ་
 པའི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་པ་ཚུལ་གདོན་མི་ཟ་བར་བཤད་དགོས་ན་དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱང་། དེ་འདྲ་པའི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་
 རྒྱུ་ཚུལ་ངེས་པར་བཤད་དགོས་པར་གང་ལས་ཤེས་སྟུམ་ན། རྣམ་དབྱེད་དང་ལྟན་པ་ཁྱེད་ཉོན་ཅིག་ ཤིན་
 ཏུ་ཉོགས་དགའ་བའི་གནས་འདི་བདག་གིས་ཡང་དག་པའི་སྒྲིབ་པ་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱའོ།

འདི་ལ་བཞི། གཟུགས་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་མེད་པའི་སྒྲིབ་པ་བསྒྲུབ་པ་དང་། རྒྱུང་གཞིའི་གནད་
 སྒྲིབ་པ་མེད་པའི་སྒྲིབ་པ་བསྒྲུབ་པ་དང་། ལྟ་སྒྲིབ་ཀྱི་གནད་ལ་བརྟེན་ཏེ་བསྒྲུབ་པ་དང་། བཅས་
 ཤེས་རོ་བོ་དབྱེད་མེད་ཀྱི་གནད་ལ་བརྟེན་ནས་བསྒྲུབ་པའོ།

དང་པོ་ནི། མཛོན་ཉོགས་རྒྱུ་ལས། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་ཞོགས་པའི་
 བྱང་རྒྱུ་འདོད།¹²² ཅས་གསུངས་པས་དཔེར་ན་སྒྲིབ་པས་གདུངས་པས་དོན་དུ་གཉིས་བྱའི་གཙོ་བོ་བུར་

བ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ཐོབ་པའི་ཐབས་སུ་སྒྲོན་དོན་དུ་གཉེར་བ་ལྟར། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་རྣམས་ཀྱང་སེམས་ཅན་སྟག་བསྐལ་གྱིས་མཉམ་བ་དང་། བདེ་བས་ཐོངས་པ་གསལ་བ་བཟོད་པའི་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོས་ཡིད་བསྒྱུད་པའི་མཐུས་དོན་དུ་གཉེར་བུའི་གཙོ་བོ་གཞན་གྱི་དོན་ཡིན་ལ། འོན་ཀྱང་དེ་ལུག་སུམ་ཆོགས་པ་སྐྱབ་པ་ལ་སངས་རྒྱལ་མ་ཐོབ་ན་ཐབས་གཞན་གྱིས་མི་རྣམས་པར་མཐོང་ནས། དེའི་ཐབས་སུ་ཇོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་དོན་དུ་གཉེར་བ་འདི་ནི་སྟགས་དང་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་འདྲ་སྟེ། སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་སེམས་ཅན་ལ་དངོས་སུ་སྤང་ནས་དེའི་དོན་སྐྱབ་པ་ནི་སྟག་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གཞུགས་སྐྱེ་ཡིན་གྱི་ཆོས་སྐྱེ་མིན་པས་དོན་དུ་གཉེར་བུའི་གཙོ་བོ་གཞུགས་སྐྱེའོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞུགས་སྐྱེ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་དེའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱ་ཁྱད་པར་ཅན། ཐེག་པ་གཞན་དང་། རྒྱ་སྟེ་གཞན་དང་། ཤིམ་པ་དང་པོ་ལ་མེད་པའི་ཁྱད་ཆོས་སྒྲ་ན་མེད་པ་ཅིག་ཇོགས་ཤིམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་དགོས་སོ། །དེ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མེད་ན་འཁོར་བའི་འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་བའི་ཐར་པ་ཡང་འཐོབ་པར་མི་རྣམས་པས། དེ་འདྲ་བའི་ཤེས་རབ་ཐེག་དམན་ལ་ཡང་ཡོད་ཡོད་ཀྱང་། གཞུགས་སྐྱེའི་རྒྱུའི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཆང་བ་མེད་པས་སྟོང་ཉིད་རི་ཅམ་བསྒྲམས་ཀྱང་མིན་པ་ལས་གྲོལ་བའི་ཐར་པ་འཐོབ་ཀྱི་ཐམས་ཅན་མཁྱེན་པ་མི་འཐོབ་པ། དེས་ན་གཞུགས་སྐྱེའི་རྒྱུའི་ཐབས་རྣམས་ལ་འད་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་མེད་མི་རུང་ཡིན་ཀྱང་། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཆོས་སྐྱེའི་བར་དུ་ཁྱད་ཞུགས་པར་འགོ་བ་ལ་ཡང་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ཆང་བ་དེས་པར་སྒྲམ་དགོས་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་པ་གཉིས་ཀའི་ལུགས་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་ཆེན་ལ་ཆོས་སྐྱེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་སྒྲོམ་པ་ཡོད་ཀྱང་། གཞུགས་སྐྱེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལྟའི་སྐྱེ་སྒྲོམ་པ་མེད་པས་གཞུགས་སྐྱེའི་ཐབས་ལ་མཆོག་དམན་ཡོད་པ་དང་། སྐྱེ་གཉིས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ལམ་གཉིས་ཀྱང་སྒྲོམ་དགོས་མི་དགོས་མགོ་མཆུངས་པའི་ཚུལ་དང་། དེ་ཡང་རྒྱ་སྟེ་བཞི་ཀའི་ལམ་ལ་འདོད་དགོས་པ་སོགས་རྒྱས་པར་ནི་དོ་རྗེ་འཆང་གི་ལམ་གྱི་ཤིམ་པ་བཤད་ཟིན་པས་འདིར་མ་སྒྲོས་སོ། །

དེ་ཡང་རྒྱུད་སྟེ་འག་མ་གསུམ་གྱི་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་ནི་སྒྲ་མེད་ལ་བཏོས་ཏེ་ཤིན་ཏུ་རིང་བའི་གཞུགས་སྐྱེའི་རྒྱ་ཡིན་ལ། སྒྲ་མེད་ཀྱི་ཤིམ་པ་དང་པོའི་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱང་། ཇོགས་ཤིམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་དགོ་ཅ་སྒྲིན་བྱེད་ཅམ་ཡིན་པས། དེ་ལས་ཆེས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཇོགས་ཤིམ་པའི་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་སྐྱིར་གཞུགས་སྐྱེའི་རྒྱ་བྱེད་པ་གཅིག་དང་། ཁྱད་པར་དུ་སྒྲོབ་ལམ་གྱི་ཇོགས་ཤིམ་གྱི་མཐར་འབྲས་ལུའི་གཞུགས་སྐྱེའི་ཉེར་ལེན་བྱེད་པའི་མཆོན་དཔའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱ་ཞིག་དགོས་སོ། །འདི་ལ་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པར་གཞུགས་སྐྱེའི་རྒྱར་སྐྱིར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་དུ་མ་ཞིག་དང་། ཁྱད་པར་དུ་མཆོན་དཔའི་སོ་སོའི་རྒྱ་སྒྲ་མ་བསྐྱེད་

སྒྱུལ་ལ་སོགས་པ་ཆེ་རབས་མང་པོར་ཚོགས་བསམས་པས་ས་ཐོབ་ནས། འབྲས་བུའི་མཚན་དཔེ་དང་རྗེས་
 གྱུ་མཐུན་པའི་ལུས་འཐོབ་པ་དང་། དེ་ཡང་ས་གོང་མ་གོང་མར་རྩེ་བཟང་དུ་སོང་ནས་སྤྱོད་པ་ཐ་མ་པའི་དུས་
 གྱུ་ལམ་དེའི་སྒྲོབ་ལམ་གྱི་མཚན་དཔེ་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་འཐོབ་པོ། །དེ་ནས་དེ་འཛང་རྒྱ་བའི་ཆེ་ལུས་དེ་
 ཉིད་གྱི་མཚན་དཔེའི་རིགས་འདྲ་སྤྱུ་མས་འབྲས་བུའི་མཚན་དཔེའི་རིགས་འདྲའི་རྒྱ་བྱེད་པར་བཤད་ཀྱི།
 རྒྱར་མཚན་དཔེའི་ལུས་མ་ཐོབ་པར་གྲོ་བུར་དུ་གནས་ཀྱི་འདོད་པ་མིན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྤྱོད་ཀྱི་ལམ་
 གྱིས་ཆེ་གཅིག་ལ་འཛང་རྒྱ་བ་ལ་ཡང་ལུས་གྲུབ་ཙམ་ནས་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་ལུས་འཐོབ་དགོས་པར་
 གསུངས་པ་མེད་ལ་སྒྲོབ་ལམ་དུ་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་ལུས་ཤིག་མ་ཐོབ་ནའང་རིགས་འདྲའི་རྒྱ་མེད་
 པས་གྲོ་བུར་དུ་ལུས་གནས་འགྱུར་པ་ཡང་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྒྲོབ་ལམ་གྱི་སྐྱབས་ནས་མཚན་
 དཔེས་བརྒྱན་པའི་ལུས་འཐོབ་དགོས་ལ། རྣམ་སྤྱོད་གྱི་ལུས་རགས་པ་འདི་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་བསྐྱོམས་པས་
 མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་ལུས་སུ་སྐྱེད་པ་ཡང་མིན་ཞིང་། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐྱབས་བཞེན་དུ་སྒྲོས་ལྟའི་སྐྱར་བསྐྱོམས་
 པ་རྒྱུད་པའི་ལུས་གྱིས་ཀྱང་མི་ཚོག་པས་དེ་དག་ལས་གཞན་པའི་མཚན་དཔེས་བརྒྱན་པའི་ལུས་ཐོབ་པའི་ལྟའི་
 རྣལ་འབྱོར་བྱེད་པར་ཅན་ཞིག་དགོས་ལ། དེའི་ཉེར་ལེན་ཀྱང་རྒྱུད་ལས་གཞན་དུ་འཐད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་
 རྒྱུད་ལས་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་རྒྱུབ་པའི་ཚུལ་ངེས་པ་དགོས་སོ། །གཞན་ཡང་བཤད་པའི་རྒྱུད་དོན་རྩེ་འབྲེང་བ་དང་
 དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ལ་བརྟེན་ནས། གཞི་དུས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ལ་གནས་སྐྱབས་པ་རགས་པའི་ལུས་
 ཅིག་དང་། རྒྱུད་སེམས་ཙམ་ལས་གྲུབ་པའི་གཏུག་མའི་ལུས་གཉིས་ཡོད་པར་ནི་འོག་ཏུ་རྒྱུབ་ལ། དེའི་ཆེ་ལེ་
 བེས་ཆོས་སྐྱེའི་ཉེར་ལེན་གཏུག་མ་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་སེམས་ཡིན་པར་འདོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུད་སེམས་
 ཙམ་ལས་གྲུབ་པའི་གཏུག་མའི་ལུས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ལས་ཀྱང་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱུ་རྒྱུབ་དགོས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་
 ཅད་དུ་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་(རྒྱུད་གཞིའི་གནད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྒྲོན་ནས་བརྒྱབ་པ་)ནི། སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་རྣམས་ནས་རྟེན་
 གཞུལ་ལས་ཁང་གི་སྒྲོན་དང་། བརྟེན་པ་ལྟའི་བཅུད་བྱེད་པར་ཅན་གཉིས་གསར་དུ་འཆགས་པའི་རིམ་པ་
 ཅིག་སྟོན་ལ། དེའི་སྒྲོན་འཆགས་པའི་རིམ་པ་ནི་གཞི་དུས་ཀྱི་སྒྲོན་གྱི་འཛིག་རྟེན་འཛིག་ཆགས་ཀྱི་རིམ་པ་
 དང་བརྟེན་ནས་བྱེད་པར་འདོད་ཀྱང་འདོད་ལ་རྒྱུད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡང་ཡིན་ནོ། །རྒྱུ་མཚན་དེའི་གནད་ཀྱིས་
 བཅུད་ཀྱི་ལྟ་སྐྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་རིམ་པ་ཡང་གཞི་དུས་ཀྱི་སེམས་ཅན་སྐྱེ་བ་དང་འཆི་བ་དང་བར་དོའི་རིམ་པ་
 བཞིན་དུ་བྱ་དགོས་གིང་། དེ་ཡང་བསྐྱེད་རིམ་ཙམ་མིན་གྱི་རྫོགས་རིམ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་བྱ་དགོས་སོ། །དེའི་
 ཆོད་དགས་ལ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་འཆི་བའི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བྱས་པའི་མཐར་ཐུང་པོ་རགས་པ་རྟེན་པའི་ལུས་

སྐྱེས་པ་མི་བྱུང་།¹⁷⁹ ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རྒྱུད་གཞན་མང་པོར་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །ཁྱད་པར་
དུ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་སྤྱོད་པའི་སྐྱབས་སུ་ཟ་བ་དང་བཤད་གཅི་དོར་བའི་སྐྱབས་ཙམ་མ་གཏོགས་པར་སྒྲོས་
པ་གཞན་ཐམས་ཅད་དོར་ནས། འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པའི་རིམ་པ་རྣམས་བྱས་པའི་སྒོ་ནས་འོད་གསལ་
ཉིད་སྒོམ་པར་བཤད་དོ།

མདོ་སྡེ་ས་བཅུ་པ་ལས་ནི་ས་བརྒྱད་པར་ཉོན་མོངས་བོན་དང་བཅས་པ་ཟད་པའི་ཆེ། དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་དོན་དམ་པའི་བཟོད་པ་ཉིད་ཁོ་ན་སྒོམ་པ་ན། དེ་ལས་བསྐྱང་ནས་
ངེད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་ཡེ་ཤེས་དང་ཞིང་ཆོད་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཁྱེད་ལ་མེད་པས། དེ་རྣམས་སྐྱབ་པའི་བཙོན་
འགྲུས་ཚུམས་ཤིག བཟོད་པའི་སྒོ་འདི་ཡང་མ་འདོར་ཅིག ཅེས་མཉམ་གཞག་ཏུ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་འབའ་
ཞིག་སྒོམ་པ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པར་རྗེས་ཐོབ་དུ་གཟུགས་སྐྱུའི་རྒྱུའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་གསོག་པ་ལ་
བསྐྱལ་བར་གསུངས་སོ། །ཚུལ་དེ་གཉིས་ལ་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་གྱིས་བརྟགས་ན་ནི། སྤྱི་མེད་ནས་བཤད་པའི་
ལྟ་སྒྲུལ་གྱི་དགའ་བ་དང་། རྟོང་པ་བཞི་བ་འོད་གསལ་སྒོམ་པའི་སྤྱིང་ནས་སྐྱེ་གཉིས་ཀྱི་རིགས་འདྲའི་རྒྱ་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པར་གསལ་ལ། ས་ལོ་ལ་དུ་ཐུན་པའི་ཐེག་པ་ལྟར་ན་ས་བརྒྱད་པ་ཙམ་གྱི་མཉམ་
བཞག་གི་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་ལ་ཡང་གཟུགས་སྐྱུའི་ལྟ་ཅིག་བྱེད་ཞུམ་ཡོད་མོད་ཀྱང་། ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་མ་ཆང་
བར་གསལ་ལོ། །སྤྱི་མ་ལ་ཆང་རྒྱལ་ཡང་ལྟ་སྒྲུལ་གྱི་དགའ་བའམ་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡེ་ཤེས་ཚོས་
སྐྱུའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པ་གོ་སྐྱེ་ལ། གཟུགས་སྐྱུའི་ཉེར་ལེན་དུ་འགྲོ་རྒྱལ་ནི། རྟོང་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་
དུ་ཞུགས་པའི་རྒྱུ་འོད་ཟེར་ལྟ་ལས་གྲུབ་པའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱར་གསལ་ལོ། །

དེ་ལྟར་བྱས་ན་སྐྱེ་གཉིས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཐབས་ཤེས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་འོང་གི་
གཞན་དུ་ན་ཤིན་ཏུ་དགའོ། །འདི་ཡང་སྤྱར་བཤད་པ་ལྟར་ལམ་ཐུན་མོང་བས་རྒྱུད་སྐྱུངས། དབང་དང་དམ་
ཚིག་ལེགས་པར་བཟུང་ནས་བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཐུག། རྫོགས་རིམ་གྱི་ཐོགས་འཕྱེན་གྱི་སྤྱོད་པ་བྱེད་པའི་
སྐྱབས་སུ་གསུངས་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་ལ་དེ་གསུངས་པ་མིན་པས། དེ་དག་གི་རྣམ་གཞག་གང་ཡང་མ་
ཆགས་པར་སྐྱར་ལམ་ཡོད་པ་སྐྱད་ཟེར་ནས་ཚོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་གསོག་པའི་སྤྱོད་པ་རྣམས་འགོགས་པ་ནི་རང་
གཞན་རྣམས་ཉམས་པར་བྱེད་པའོ། །བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོའི་རྫོགས་གསུང་སྤྱར་བཤད་པའི་ལམ་མཐོན་པོའི་
སྐྱབས་དེ་དག་དུ་སྒྲོས་པ་གཞན་དོར་ནས་ལྟ་སྒྲུལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོར་ཉིད་སྤྱིང་པོར་བྱས་ནས་སྤྱོད་དགོས་
པའི་རྒྱལ་སྒྲོན་པ་ཡིན་པ་ལ། ལམ་ལ་འཇུག་པའི་ཐོག་མ་ནས་དབང་པོ་རྫོན་དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་ཅིག་ཅར་
པའི་ལུགས་བསྟན་ལོ་སྤྱི་ལྟར་འཇུག་པས། སྤྱབ་སྤྱིང་གི་སྒྲོར་རྣམས་ལ་ལྟག་པར་ཡང་སྤོ་ཞིབ་པར་

བྱས་ནས་དབྱེད་དགོས་པར་ཡོད་དོ།

སྐར་བཤད་པའི་གནད་དེ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུང་གཞན་དུ་བཤད་པའི་བདེ་སྟོང་དབྱེར་མེད་
 གི་ཐབས་ཤིག་ནི། འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་བདེན་གཤིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཟུང་འཇུག་གི་ཡ་
 གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ཟུང་འཇུག་གི་དོན་ཨེ་མི་བྱེད་དུ་འཆད་པ་འདི་ཤིས་ན། ཟུང་གཞན་གྱི་ལུགས་ཀྱང་
 རྫོགས་པར་ཤིས་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་ཡོ། །དེ་བཞིན་གཤམ་གསལ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གསང་བ་ཐམས་ཅད་འདུས་
 པའི་དོན་ལ་ཚུལ་བཞིར་བཤད་པའི་སྤྲུལ་བཤད་ཀྱི་སྒྲིང་པོ་ནི་རིམ་བཤུམ་པའི་སྒྲུ་ལུས་ཡིན་ལ། མཐར་
 ཐུག་གི་བཤད་པའི་སྒྲིང་པོ་ནི་ཟུང་འཇུག་གི་སྒྲུ་ཡིན་པས། གསང་ཞིང་ཤིན་ཏུ་གསང་ལ་ཆེས་ཆེར་གསང་
 པའི་གནས་སུ་གྱུར་བ་འདི་ནི་ལུགས་འདི་མིན་པ་གཞན་ནས་གསལ་བར་མ་བསྟན་ལ། ལུགས་འདི་ལ་
 རིང་དུ་འདིས་པས་ཀྱང་དོན་གྱི་སྒྲི་རགས་པ་ཡང་ཇི་བཞིན་དུ་རྟོག་དཀའ་བར་སྤང་བས། སྒོ་གོས་དང་ལྷན་
 པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤེས་གཉེན་མཁས་པ་རིང་དུ་མཉེས་པར་བྱས་པའི་བཀའ་བློན་གྱིས་ཁོང་དུ་ཚུད་པ་ལ་
 འབད་པ་དྲག་པོ་བྱའོ།

ངེས་དོན་གྱི་ཨེ་མི་སྒྲིང་པ་ལ་རྟགས་ཀྱི་ཨེ་མི་གྲོ་ནས་
 ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྟུན་དགོས་པར་བསྟན་པ།

གཤིས་པ་(དེ་སྒྲིང་པ་ལ་རྟགས་ཀྱི་ཨེ་མི་གྲོ་ནས་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྟུན་དགོས་པར་བསྟན་པ་)ལ་གཤིས། བདེ་
 སྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ལྷན་སྒྲིམ་སྒྲིང་པ་ལ་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྟུན་དགོས་ལུགས་དང་། བདེན་གཤིས་དབྱེར་
 མེད་ཀྱི་ཟུང་འཇུག་སྒྲིང་པ་ལ་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྟུན་དགོས་ལུགས་སོ། །དང་པོ་ལ་གཤིས། ཐབས་གཤིས་
 སྒྲིར་བསྟན་པ་དང་། སོ་སོར་བཤད་པ་འོ།

དང་པོ་ནི། སྐར་བཤད་པ་ལྟར་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཐར་ཐུག་པའི་གོ་བ་
 འཛོལ་ལུགས་ལ་ཡར་བྱིན་གྱི་ཐེག་པ་ལས་ལྷག་པ་ཅིག་སྤྲུལ་ལ་མེད་དེ། བདེན་འཛིན་གྱིས་བཟུང་བའི་
 ཞེན་ཡུལ་རིགས་པས་སྤྲུག་པར་བཀག་པའི་སྒྲོ་ནས་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏང་མ་བཤིག་པར་ཡིད་
 བླང་དུ་བསྟུས་པ་ཙམ་གྱིས་ནི། བདེན་འཛིན་དང་འཛིན་སྤངས་འགལ་བ་མེད་པས་བདེན་འཛིན་ལ་ཅི་ཡང་
 མི་གནོད་པའི་ཕྱིར་དང་། གང་བཀག་པས་བདག་མེད་པའི་དོན་རྟོག་པའི་དགག་བྱ་དབུ་མ་ཐལ་འཁྱུར་བས་
 བཤད་པ་དེ་ལས་རགས་སུ་བཏང་ནས་བདག་མེད་འཛོལ་ན་ནི་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏང་ལྷ་མོ་ནས་
 མི་ཤེགས་པས། བདེན་འཛིན་ལ་ལྷག་མ་ལུས་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལས་སྤྲུག་པར་བཀང་ནས་འགོག་ན་ནི་དོན་

གཉིས་དང་མཉམ་པར་སྐྱར་བས་དེ་ལྟར་མི་རྒྱས་པས། ཐབས་དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་མི་འཐད་
 དོན་ཞེས། ལས་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་དེ་ལྟར་རྒྱས་པ་ལ་ནི་ཡུལ་རྟེན་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་མཚན་
 ཉིད་ཐམས་ཅད་ཚང་བ་དགོས་པས། ཆེས་ཤིན་ཏུ་དགོན་པའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གཞན་ལ་གསུངས་པ་མིན་ནོ།
 མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ལ་ནི་མན་སྟེ་ལས། ཤེས་རབ་དང་བཅས་པའི་ཐབས་དག་སྟོམས་པར་འཇུག་པས། ལ་
 ལ་རྣ་དང་ར་ས་རྣའི་རྒྱུད་དག་ཨ་བ་རྒྱ་རྒྱར་འཇུག་པ་ན་གཏུམ་མོ་འབར་རོ། དེ་ཡང་ཡུང་པོ་ལ་སོགས་པ་
 གླེག་ཅིང་ལྷ་བ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ།^{༡༥} ཞེས་ལས་རྒྱ་དང་མཉམ་པར་སྐྱར་བས་གཡས་གཡོན་གྱི་རྒྱུད་རྒྱ་རྒྱར་
 བྱུགས་ནས། གཏུམ་མོ་སྐྱར་བས་བྱང་སེམས་འཇུག་པར་བཤད་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དོན་རྗེས་དེའི་ཆོ་
 སྒྲ་ལུག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུད་རྒྱ་བ་ལྟོག་པར་བཤད་པས། རྒྱུད་གཉིས་རྒྱ་རྒྱར་ཐིམ་པ་ཡིན་ཏེ། ཐབས་དེ་ནི་ཕྱི་
 གླེག་ཚེ་ལ་ཡིན་ནོ། ལྷ་མོད་ཀྱི་རྒྱུད་རྗེ་ནས་སྟོག་ཚེ་ལ་གྱི་ལམ་འདི་མ་བཤད་པ་ཡང་མེད་ཅིང་། བཤད་པ་
 ཡང་མང་བ་ལ་ཐབས་འདིས་རྒྱུད་རྒྱ་རྒྱར་སྐྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱི་གནད་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དག་འབར་སྤང་ནའང་
 གོ་བ་རགས་པ་ཆགས་ན་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་མང་པོ་ཅིག་གོ་བ་ལ་ཁུད་ཆེ་བར་སྤང་རོ། ལས་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་རི་
 ལྟར་འབྱུང་བའི་གཞུགས་བརྟན་པལ་མོ་ཆེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང་བརྟན་ན་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་
 ཀྱང་འབྱུང་བས། ཡེ་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ཀྱང་གཡས་གཡོན་གྱི་རྒྱུད་རྒྱ་རྒྱར་རྒྱུད་པའི་སྐྱབས་ཡོད་དེ། འདི་ནི་
 རྒྱུད་ཕྱི་མ་ནས་སྟོག་ཚེ་ལ་གསུམ་བཤད་པའི་འོག་སྟོའི་སྟོག་ཚེ་ལ་གྱི་མན་རག་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་སོ།

གཉིས་པ་(ནང་གི་རྩ་རྒྱུད་སོགས་སྟོམ་པའི་ཐབས་)ནི། རང་གི་རྩ་རྒྱུད་ཐིག་ལེ་སོགས་སྟོམ་པའི་ཐབས་ནི་
 རྩ་ཨ་བ་རྒྱ་རྒྱར་རོ་རྒྱུད་གིས་ལུ་གྲུ་རྒྱུད་ཏུ་འབྱུང་བའི་རྩ་འཁོར་ལུས་ཀྱི་གནད་གང་ན་ཡོད་པའི་དབུས་དེར།
 རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱུད་རྒྱ་རྒྱར་འཇུག་པའི་སྟོ་རེ་ཡོད་དོ། འཇུག་ལུགས་ནི། དོན་རྗེ་བསྐྱས་པ་དང་། ལུམ་པ་ཅན་ལ་
 སོགས་པའི་རྒྱུད་གི་ནལ་འབྱོར་དང་། འདུས་པ་ལུགས་གཉིས་དང་། དེལ་ལུ་ཞབས་ཀྱི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བ་
 ལྟར་ཐིག་ལེའི་ནལ་འབྱོར་མང་པོ་དང་། རྩི་ཉི་ཉེ་རུ་ཀ་དང་ནག་པོ་སྟོད་པའི་གཞུང་ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་གཏུམ་
 མོ་སྟོམ་པ་སོགས་སྟོ་མང་པོ་ཡོད་དོ། དེ་ཡང་དུས་འཁོར་གྱི་སྟོར་ནམས་སུ་ནི་ལྟེ་བའི་འཁོར་ལེའི་གནས་སུ་
 ལུམ་པ་ཅན་གྱི་རྒྱུད་སྟོར་བསྟོམས་ནས་རྒྱུད་གཉིས་དབུ་མར་འཇུག་ལ། རྩི་ཉི་ཉེ་རུ་ཀ་དང་ནག་པོ་སྟོད་པས་
 ནི་ལྟེ་བར་གཏུམ་མོའི་དམིགས་པ་བསྟོམས་ནས་མཛད་པས། ཐོག་མར་ལྟེ་བའི་འཁོར་ལེ་ལ་གནད་དུ་བསྐྱབ་
 པ་ཡིན་ནོ། ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་ཀྱིས་ཐོག་མར་སྟོང་ཁ་དང་། དེ་ནས་གསང་གནས་དང་། དེ་ནས་སྤྱར་
 ཡང་སྟོང་ཁར་གནད་དུ་བསྐྱབ་པར་བཞེད་ལ། འཕགས་ལུགས་ཀྱིས་ཐོག་མར་གསང་གནས་ཀྱི་འཁོར་ལེའི་
 གནས་སུ་དང་། དེ་ནས་སྟོང་ཁའི་འཁོར་ལེའི་གནས་སུ་བསྐྱབ་པར་མཛད་དོ།

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ན་ལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་ཉེ་བ་ནས་བྱེད་པར་ངེས་པར་འདོད་པ་ནི་མི་
འཐད་དེ། དེ་ལ་འབྲེལ་བའི་ཀྱིས་ཐོག་མར་སྒྲིང་ཁར་ཐིག་ལེ་སྒྲོམ་པ་དང་། ཀྱུ་ཀྱུ་རི་པས་མདུ་མ་ཡའི་རྒྱུད་ལ་
བརྟེན་ནས་ཐོག་མར་སྒྲིང་ཁར་ཐོག་ཚུ་ལ་རྩི་རྩེ་བསྐྱས་པ་བྱེད་པ་དང་། མཚོ་སྐྱེས་ཀྱིས་ཀྱེ་རྩི་རྩེ་བ་
ཐབས་སུ་སྒྲིང་ཁར་སྒྲོམ་པ་ནུས་པ་སྐྱེས་ནས་འོད་གསལ་ལ་དུ་འཇུག་པར་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཚད་
ལྡན་ནུས་ཀྱིས་གསུངས་པའི་སྒྲོ་སོ་སོ་བ་དེ་དག་དང་མཐུན་པར་རྒྱུད་ནུས་ནས་ཀྱང་གསུངས་ལ། དེ་
དག་ལ་ཁྱད་པར་གྱི་ཚོས་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་རེ་རེ་ཡོད་དོ། །དེ་ནུས་ལ་འདར་གཞུང་དེ་ཀ་ནས་རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱུད་
དུ་མར་འཇུད་པའི་ཐབས་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསལ་པོར་བཤད་པ་འགའ་རེ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱང་། ལལ་ཆེར་མི་
གསལ་བར་བཤད་པ་མང་ལ། སྒྲོམ་པའི་ཆོ་ཅུ་གསུམ་གསལ་འདེབས་པ་སོགས་ཀྱང་ཉུང་བའི་གནད་ཀྱིས་
ཐིག་ལེ་དང་ཡི་གེ་སོགས་ཅུ་འཁོར་གང་དུ་འོང་བའི་དབུས་སུ་བཀོད་ནས་སྒྲོམ་པ་སོགས་བཤད་པ་ནུས་
ཀྱིས། རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱུད་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་འཇུད་པར་བྱེད་པ་གོ་དཀའ་བར་ཡོད་པས་གསལ་བར་བཤད་པ་ནུས་དང་།
རྒྱུད་དང་ཁུངས་སུ་བ་ཀྱི་གཞུང་མང་པོའི་གྲང་སྒྲིག་པ་སོགས་ཞིབ་ཏུ་དབྱེད་པ་ལས་ཤེས་དགོས་པར་ཡོད་དོ།

དེ་ལྟར་རྒྱུད་གཉིས་རྒྱུ་རྒྱུ་འཇུད་པའི་སྒྲོ་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་། ཐབས་དེ་དག་གིས་གཏུ་
མོ་སྒར་ནས་བྱང་སེམས་བཞུས་པ་ལས་བྱུང་བའི་འབྲས་སུ་དགའ་བ་བཞི་འམ་སྟོང་པ་བཞིའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་
ནས། ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དགའ་བ་འམ་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ངོས་བཟུང་ནས་དེའི་རྒྱུ་རྒྱུར་བར་བྱེད་པ་
ལ་རྒྱུད་གཉིས་ཀ་འདྲ་བ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་དེ་དག་ལ་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ཡོད་པའི་རྒྱུ་མཚན་
ཀྱིས་འབྲས་སུ་ལྟན་སྐྱེས་དང་འོད་གསལ་ལ་ཡང་ནང་གི་ཁྱད་པར་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་ནི་ཡོད་དོ། །ལུས་ཀྱི་ཅུ་
འཁོར་གྱི་དབུས་སམ་རྒྱུ་རྒྱུའི་མར་སྒྲོ་ལ་སོགས་པ་ལུས་ཀྱི་གནད་ཆེ་ས་ནུས་སུ། ཡི་གེ་དང་ཐིག་ལེ་སོགས་
ལ་དམིགས་པ་གཏད་ནས་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོམ་ལུགས་སུ་མོང་མ་ཡིན་པ་ནུས་ཤེས་ནས་བསྒྲོམས་པས། དེ་
དག་ཏུ་སེམས་ཟིན་ན་རྒྱུད་སེམས་འཇུག་པ་གཅིག་པའི་གནད་ཀྱིས་དངོས་སུ་རྒྱུད་སྒྲོམ་པ་མེད་ཀྱང་། རྒྱུད་
གཉིས་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུར་འདྲེ་ཐབས་སུ་འགྱུར་པའི་རྒྱུ་མཚན་ལེགས་པར་ཤེས་ན། ཁུངས་སུ་བ་ཀྱི་རྩོགས་རིམ་གྱི་
གཞུང་མང་པོ་ཞིག་གི་གནད་ཤེས་ནས་དེ་ནུས་ལ་ངེས་པ་རྟེན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྟར་རྒྱུད་གཉིས་རྒྱུ་རྒྱུ་
འཇུད་པའི་སྒྲོ་སོ་སོ་བ་དེ་ནུས་ཀྱི་སུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱས་པ་ཅུ་ལ་དུ་འདོན་ཐོགས་ནུས་སོ་སོར་མ་
འདྲེས་པར་ཤེས་ན། གཞུང་དེ་ནུས་དོན་གཅིག་ཏུ་མ་བྱུང་ཡང་དེ་ནུས་ཀྱི་ལག་རྩིས་རྒྱུད་གཉིས་རྒྱུ་རྒྱུ་
བཅུད་པའི་འབྲས་སུ་ལ་དགའ་བ་བཞི་དང་། སྟོང་པ་བཞིའི་ཡེ་ཤེས་འཆར་བའི་རྒྱལ་ངེས་པར་བྱས་ནས་
ལྟན་སྐྱེས་དང་འོད་གསལ་གྱི་བདེ་སྟོང་སྟོང་བའི་རྒྱུན་སྟོང་པ་ལམ་གྱི་སྟོང་པོར་འཛིན་པ་ཅིག་འབྱུང་བས།

གདམས་དག་གི་འགག་སྒྲོམ་མི་འཕྱག་པའི་གཟེར་ཐེབས་པས་རྒྱད་ཀྱི་རིས་དོན་ལ་མི་འཛིགས་པ་འཐོབ་པ་
 ཡིན་ནོ། །ཚུལ་དེ་ལ་དགོངས་ནས་ས་ར་ཉམས་ཀྱང་། ཟེའིང་འབྲུང་ལ་གཉིས་སྟོང་གིས་དགའ་ཞིང་། ཉལ་
 ཏུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འཁོར་ལོ་འགོངས། །ཆོས་འདི་ལྟར་བས་འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་འགྲུབ་འགྱུར་ཏེ། །མོངས་
 པའི་འཛིག་རྟེན་མགོ་བོར་རྟོག་པས་མཉན་ནས་སོང་། །གང་དུ་རྒྱུད་དང་སེམས་ནི་མི་རྒྱ་ཞིང་། །ཉི་མ་ལྷ་བ་
 འཇུག་པ་མེད་གྱུར་པ། །མི་ཤེས་པ་དག་གནས་དེར་སེམས་ནི་དབྱུགས་ལྷུགས་ཤིག །མདའ་བསྐྱུན་གྱིས་ནི་
 མན་དག་ཐམས་ཅད་བསྟན་ནས་སོང་།¹⁷⁴ །ཞེས་བྱི་ནང་གི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པའི་ཐབས་གྱིས་ནི་
 ལྷའི་རྒྱུད་རྒྱུ་ཏྲིར་བཅུད་ནས་ཐིམ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཏུམ་མོ་འབར་བས་བཞུས་པའི་བྱང་སེམས་གྱིས་ལུས་
 བཀང་བའི་བདེ་སྟོང་སྟོར་བས། །མོངས་པ་རྩད་ནས་གཅོད་པ་གདམས་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནད་བསྐྱུས་
 པར་གསུངས་སོ། །སྤར་བཤད་པ་ལྟར་མི་ཤེས་ན་ལྟན་སྟེས་སྟེད་པའི་སྒོ་སོ་སོ་བ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཏུ་མ་
 བྱུང་ན་ཕན་ཚུན་འགལ་བ་ཞུགས་སོ་སྟུམ་པ་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་རང་གི་གདམས་དག་གི་བསྐྱུས་པར་བསྒྲོམས་
 བས་གདམས་དག་གཅིག་གི་སྟེང་དུ། ཐམས་ཅད་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་པ་མི་འགྲིག་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་དང་།
 གཞན་དག་རང་གང་ལ་ཞེན་ཆེ་བ་དེ་ལས་གཞན་བ་རྣམས་ལ་བྱུད་དུ་གསོད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་(བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཟུང་འཇུག་སྟེད་པ་ལ་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་དགོས་ལུགས་)ལ་གཉིས།
 རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་རྣམས་སྟེ་ཤི་བར་དོའི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྟེད་དགོས་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ལ་
 གནད་དུ་བསྐྱུན་ལུགས་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། རྣལ་འབྱོར་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱན་གྱི་དགོངས་པས། རིམ་པ་དང་པོར་རྟེན་དང་བརྟེན་
 པའི་འཁོར་ལོ་སྟེད་པ་སྟོང་བཅུད་ཀྱི་སྟིང་པ་སྟེ་འཛིག་གི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པ་ཅིག་མཛད་དེ། རྒྱུད་སྟེ་འོག་
 མ་ལ་འདི་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་མཛད་པ་ནི་ལམ་རྣམས་རིམ་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྟེད་པའི་ཆེད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
 བསྟེད་རིམ་ནི་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྣམ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བསྒྲོམས་ནས་རྫོགས་རིམ་སྟེ་བའི་དགེ་རྩ་
 སྟོན་བྱེད་ཅུམ་ཡིན་པས། གཙོ་བོ་ནི་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་རྣམས་སེམས་ཅན་སྟེ་འཆིའི་རིམ་པ་དང་མཐུན་
 པར་སྟེད་པའི་ཆེད་དོ། །ཚུལ་འདི་གསལ་བར་ནི་འདུས་པའི་སྒྲོར་རྣམས་ནས་བཤད་དེ། རྒྱུད་དོ་རྗེ་འཕྲུང་
 བ་ལས། རི་ལྟར་མེས་བསྐྱེད་དངོས་པོ་མེད། །རྒྱ་མེད་པར་ནི་ཐིམ་ནས་འགོ། །སྤར་ཡང་སྟོག་གི་རྒྱུད་ཤར་
 བས། །ལས་ཀྱི་རྒྱུད་ནི་སྒྲ་ཆོགས་པ། དེ་ནི་ལྟན་ཅིག་རྣམ་ཤེས་དང་། །སྤར་ཡང་འཛིག་རྟེན་གསུམ་དུ་གནས། །
 དེ་ལས་ལས་དང་དེ་ལས་སྟེ། །དེ་ལས་ཆགས་སོགས་བག་ཆགས་དང་། །དེ་ལས་སྤར་ཡང་འཆི་དང་སྟེ། །དེ་
 ལྟར་འཁོར་ལོ་བསྒྲོར་བ་འདྲ། །ཁྲོན་བཞིན་རྗེ་རྗེ་བཟླས་པ་སོགས། །རིམ་གྱིས་དེ་ཡི་དབྱེ་བར་འགྱུར།¹⁷⁵ །

ཞེས་གསུངས་སོ།།

འདི་ནི་འཆི་བའི་དུས་ཀྱི་རྒྱུད་འཛིག་ཚུལ་དྲིས་པའི་ལན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རི་ལྷོ་མེས་བསྐྱེད་གསུང་བ་ན་གིང་གི་དངོས་པོ་མེད་པར་འགྲོ་བ་བཞིན་དུ། འཆི་བའི་ཆོ་ཡང་རྒྱུད་རྣམས་སྟོག་འཛིག་གི་བར་དུ་རིམ་གྱིས་ཐིམ་ནས་འཆི་ཞིང་། ཡང་གི་བའི་འོད་གསལ་ལས་ལས་ཀྱི་རྒྱུད་ཤར་ཏེ། དེ་དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འཛིག་རྟེན་གསུམ་དུ་གནས་པའི་སྐྱེ་བ་ལེན་ནོ། །ལས་ཀྱི་རྒྱུད་དེ་ལས་ཀྱང་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཀྱུ་ན་རྟོག་རྣམས་སྐྱེ་ལ། དེས་ལས་བཟང་ངན་གཉིས་བསགས་ནས་ཡང་འཆི་ཞིང་ཡང་སྐྱེ་བ་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་བཞིན་དུ་འགྱུར་རོ། །ཐོན་དུ་བཤད་པའི་དོ་རྩེ་དེ་བསྐྱེས་པ་སོགས་རིམ་བུ་ནི་གཞི་དུས་ཀྱི་སྐྱེ་འཆིའི་རིམ་བུ་དེའི་དབྱེ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །འགྱུར་ཚུལ་ནི། རྒྱུད་འབྱུང་འཇུག་ལྟན་ལྟན་བྱེད་པ་ནི་གཞིའི་དོ་རྩེ་བསྐྱེས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། གང་ཡང་ཁམས་གསུམ་སེམས་ཅན་རྣམས། སྟོག་དང་རྩོལ་བ་ལ་བརྟེན་པ། གསང་སྤྲུགས་སྐུལ་པོ་སྒྲོས་བཞིན་དུ། མི་ཤར་བསམ་གཏན་སྟོག་པ་སྤངས།¹²² ཞེས་སོ།།

དེ་ལྟར་ཉིན་མཚན་ཀྱུ་ཏུ་རྒྱུད་གི་བསྐྱེས་པ་བྱས་པའི་མཐར་འཆི་བ་ན། རྒྱུད་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱུ་བ་ལོག་ནས་འབྱུང་བ་རྣམས་རིམ་གྱིས་ཐིམ་སྟེ། རྒྱུད་མཆོད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་ཉམས་འཆར་བའི་སེམས་དབེན་གྱི་རིམ་པའོ། །ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་མཐར་འཆི་བའི་འོད་གསལ་འཆར་བའི་འོད་གསལ་གྱི་རིམ་པ་སྟེ་གཞིའི་ཆོས་སྐྱེ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །འཆི་བའི་འོད་གསལ་གྱི་མཐར་ལུང་པོ་རྟིང་པའི་ཁྲོད་ན་གནས་པའི་རྒྱུད་སེམས་ཙམ་ལས་ལུས་རྟིང་བ་ལས་ལོགས་སུ་བྱེད་ནས་བར་དོའི་ལུས་གྲུབ་པ་ནི་རྒྱུ་ལུས་ཀྱིས་རིམ་བུ་སྟེ་གཞིའི་ལོངས་སྐྱེ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །གཞི་ལ་དག་མ་དག་གི་རྒྱུ་ལུས་ཀྱི་རིམ་པ་སོ་སོ་བ་གཉིས་མེད་ཀྱང་། འདིས་ལམ་དུས་ཀྱི་རྒྱུ་མའི་སྐྱེ་གཉིས་ཀ་མཚན་ལུས་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །གཞིའི་བར་དོ་ལོངས་སྐྱེ་མིག་ཐ་མལ་བ་ཤིའི་མིག་གི་ལུས་དུ་མི་མཐོང་བ་དེ། སྐྱེ་སྤིང་དུ་སྐྱེ་བ་བྱངས་པ་ན་མིག་དེའི་ལུས་དུ་འགྱུར་བ་ནི་གཞིའི་སྐྱེ་ལ་སྐྱེ་འོ། །ཚུལ་འདི་ལ་རིམ་ལྡེ་ལས། ཀྱུ་ན་རྟོག་བའི་ན་ལ་སྐྱེ་མ་ཉིད། ལོགས་སྐྱོད་རྟོགས་པའི་སྐྱེ་ཡང་དེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཟེའི་སེམས་ཅན་གྱིས། རྩོད་རྩེའི་སྐྱེ་ཡང་དེ་ཉིད་ཡིན།¹²³ ཞེས་རིམ་བུ་གསུམ་པའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་དྲི་ཟེའི་སེམས་ཅན་བར་དོར་བཤད་པས། ལམ་གྱི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་ལ་བར་དོར་བཏགས་པ་དང་། གཞིའི་བར་དོ་ལ་ལམ་གྱི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེར་བཏགས་པ་གཉིས་ཀ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མན་ངག་དང་བྲལ་བ་ལ་བར་དོར་འོང་རྒྱུ་འི་རྒྱུད་སེམས་དེ་ཉིད་ཐབས་མཁས་ཀྱི་མན་ངག་དང་ལྟན་པ་ལ་སྐྱེ་མའི་ལུས་ལོངས་སྐྱོད་རྟོགས་པའི་སྐྱེར་འཆར་བའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་བསྐྱེས་ལས། དེ་ལྟར་བྱས་པ་སོ་སོའི་

དངས་པ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །དེའི་དགོངས་པ་ལྟར་བྱེད་ན། རྟོག་བསྐྱེད་ལྟར་དང་འདྲ། གཉིད་གྱི་མགོ་
བརྒྱུ་མས་ནས་མི་ལམ་མ་གར་བའི་བར་ལ་སྒྲོང་པ་བཞི་འཆར་བའི་དང་པོ་གསུམ་མ་སེམས་དམིགས་དང་།
བཞི་པ་འོད་གསལ་འདི་ལ་གཉིད་ཆོས་སྐྱེ་ཞེས་ཀྱང་བྱུངོ། །མི་ལམ་འབྱུང་བ་ཙམ་མིན་གྱི་མི་ལམ་གྱི་ལུས་
ཁྱད་པར་བཅིག་ཡོད་པ་དེ་སྐྱེ་ལུས་གྱི་རིམ་པ་ཡིན་ལ། འདི་ལ་མི་ལམ་འོངས་སྐྱེ་ཞེས་ཀྱང་བྱུངོ། །འདིས་
རིམ་པ་གསུམ་པ་དང་ལྔ་པ་འདི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་ཡང་མཆོན་ཅུས་སོ། །དེ་ནས་སང་པ་སྐྱེ་ལྟ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་འང་
གཉིད་སང་པ་ཙམ་མིན་པའི་སང་ལུགས་ཁྱད་པར་བཅིག་ཡོད་དོ། །ཡལ་སྐྱེས་ལྟ་ཡིན་པའི་འབྱུང་སྐྱེ་བཤད་
པའི་རྒྱ་གར་བ་གཞན་རྣམས་ཀྱིས་སྤྱིད་པ་སྐྱེ་འདིག་གི་རིམ་པ་ལྟ་དང་། གཞིའི་སྐྱེ་གསུམ་དང་། ཞག་གཅིག་
གི་རིམ་ལྟ་མ་བཤད་ཀྱང་། ལྷ་རྩེ་པའི་མན་དག་ལས་འབྱུང་བའི་སྐྱེ་བཤད་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་
པ་ཡིན་པས་དེས་པར་དགོས་སོ། །གཞི་ལ་རིམ་ལྟ་ཡིན་གཞི་འདིངས་སྐྱེ་འདི་ལྟར་ལེགས་པར་ཤེས་ན་བསྐྱེ་
བའི་གདམས་དག་གི་གནད་རྣམས་ལ་དེས་པ་ཆེན་པོ་རྟེན་པ་ཡོད་པས་འདིར་བཤད་དོ། །

གཉིས་པ་(དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱེད་ལུགས་བཤད་པ་)ནི། དེ་ལྟར་རྒྱུད་སེམས་ཙམ་ལས་སྐྱེ་
མའི་སྐྱེ་གཉིས་སྐྱེ་པ་དེ་བར་དོ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་པས་ན། དེའི་སྐྱེ་གྱི་སྒྲོང་པ་བཞི་ཡང་འཆི་བའི་
དུས་ཀྱི་སྒྲོང་པ་བཞི་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་དགོས་སོ། །དེ་ལ་ནི་རྒྱུད་དོ་རིམ་པ་འབྱུང་བ་ལས། རྒྱུད་རྣམས་མཆོག་ཏུ་ཅུ་
བ་པ་ནི། གང་གིས་ཡང་དག་ཤེས་པ་ནི། འཆི་བའི་སྐད་ཅིག་མཆོན་ཉིད་ཤེས། ལན་ཚུན་དུ་ནི་ཡང་དག་
སྟེ། སྐྱེ་བའི་རིམ་ལྟར་ཐིམ་པར་འབྱུང་།¹¹⁹ ཞེས་སྐྱེ་བའི་ཆོ་རིམ་ལྟར་བའི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཆི་
བའི་ཆོ་མས་རིམ་ནས་ཐིམ་པར་གསུངས་ལ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཉན་མོངས་ཅན་ཡིད་སྟོག་རྒྱུད་ཉིད། རྟག་
ཏུ་ཡང་དག་འགོ་བར་འབྱུང་། ཐོག་མར་འཕོ་བའི་དུས་སུ་ནི། ཉལ་རྣམ་པ་ལྟར་བར་འབྱུང་།¹²⁰ ཞེས་འཕོ་
བ་དང་པོའི་དུས་སུ་སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུད་ཆགས་ནས། དེ་ལས་རིམ་པ་བཞིན་བྱར་སེལ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུད་དག་
འཆགས་པར་བཤད་ལ། སྟོག་གི་རྒྱུད་ནི་སྤྱིང་ཁར་གནས།¹²¹ ཞེས་སྟོག་འཛིན་སྤྱིང་ཁར་གནས་པར་
བཤད་པས་ན། འཆི་བའི་ཆོ་རྒྱུད་སེམས་རྣམས་སྤྱིང་ཁར་སྟེན་པ་ཡིན་ནོ། །འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱིས་
ཀྱང་དང་པོ་ལ་མའི་ཁྱེད་ཀྱི་དུས་སུ་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་པའི་གནས་དེ་སྤྱིང་ཀྱང་དང་། དེ་ནས་ལུས་ལན་མན་
དུ་འཆགས་པ་དང་། མཐར་འཆི་བའི་ཆོ་སྤྱིང་ཁར་ནས་རྣམ་ཤེས་འཕྲོན་པར་¹²² བཤད་པ་དང་རྒྱུད་འདི་
མཐུན་ནོ། །སྤྱི་རྩེ་ལ་སོགས་པ་ནས་འཆི་བའི་ཆོ་མིག་དང་ན་བ་ལ་སོགས་པའི་སྟོད་དག་ནས་རྣམ་ཤེས་འཕྲོ་
བར་¹²³ བཤད་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། སེམས་ཀྱི་རྟེན་གྱི་གཙོ་བོ་སྤྱིང་ཁ་ཡིན་པས་སྤྱིང་ཁའི་མི་ཤིགས་པའི་
གནས་ནས་མ་འཕྲོན་པར་དུ་རྣམ་ཤེས་སྟོད་གཞན་ནས་མི་འཕྲོ་བའི་བྱིར་དང་། རྒྱུད་དེ་དག་གི་སྐྱེ་བས་དེའི་

འཕོ་བའི་མན་ངག་མན་སྟེར་བཤད་པ་ལས་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་སྟིང་ཁན་འདོན་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་སྒོ་བ་
 བར་༡༥༥།གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ།།

དེས་ན་གཞིའི་རིམ་ལྔ་ཇི་བཞིན་དུ་བྱེད་དེ། སྟིང་ཁར་མི་ཤིགས་པ་སྒོ་མ་བ་དང་། སྟིང་ཁར་
 དམིགས་ནས་རྒྱུང་འབྱུང་འཇུག་གནས་གསུམ་ལ་རྩོམ་པ་བྱས་པས། དེའི་མཐར་རྒྱུང་ཕྱི་ནང་དུ་རྒྱ་
 བ་ལོག་ནས་སྟིང་ཁར་རིམ་གྱིས་རིམ་པ་ལས་སྒོང་བ་བཞི་ཤར་བའི་འོག་དུ། རགས་པའི་ལུས་ཀྱི་ནང་ན་
 གནས་པའི་རྒྱུང་སེམས་ཙམ་ལས་ཤིན་དུ་ཐ་བའི་སྒྱུ་མའི་སྒྱུ་འགྲུབ་སྟེ། དེ་ཡང་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་མཇུག་
 དུ་རྒྱུང་འཇུག་གི་སྒྱུ་དང་། དཔེའི་འོད་གསལ་གྱི་མཇུག་དུ་སྒྱུ་མའི་སྒྱུ་འགྲུབ་པོ། །ལོངས་སྒྱུ་དེ་མིག་ཐ་མལ་
 པས་མཐོང་དུ་མི་རུང་བས། དེས་རགས་པའི་ཕྱང་པོའི་ལུས་བཟུང་བ་ན་ཤིམ་གྱི་ལུས་དུ་འང་འགྱུར་ཏེ།
 དེ་ནི་སྒྱལ་པའི་སྒྱུ་ལོ། །དེ་ལྟར་ན་འཕགས་ལུགས་ཀྱིས་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྟུན་པའི་གནས་དམ་པ་ནི་སྟིང་
 ཁའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་ཡིན་པས་འདི་གནད་ཀྱི་དོན་དུ་རྒྱུངས་ཤིག་གཞི་དུས་ཀྱི་སྒྱུ་ཤི་བར་དོ་གསུམ་གྱི་
 འཕྲེང་བས་འཁོར་བའི་འཁོར་ལོ་བསྒྲོར་བ་འདི། འཆི་བ་ཆོས་སྒྱུ་བར་དོ་ལོངས་སྒྱུ་སྒྱེ་བ་སྒྱལ་པའི་སྒྱུར་
 སྒྱུར་བའི་ཐབས་མཁས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་འདི་དང་། དེའི་ཐབས་ཀྱང་སེམས་ཙན་རང་ལ་རང་ཆས་སུ་གནས་
 པའི་རྒྱུང་འབྱུང་འཇུག་ཉིད་ལ་མན་ངག་རོ་སྒྲད་པས་ཆོག་པའི་སྟོག་ཚུལ་གྱི་རྒྱལ་པོ་འདི་འདྲ་བ་ནི། རྩོམ་
 འཆང་ཆེན་པོ་སྒྲུ་བྱུ་བ་ཞབས་ཀྱི་སྒྱུ་གསུམ་རོ་སྒྲོད་ཀྱི་མན་ངག་ཡིན་ནོ། །ཞག་གཅིག་གི་རིམ་ལྔ་ལྟར་ཉམས་
 སུ་ལེན་པའི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྟུན་ཚུལ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།།

॥

ཕྱི་བླ་ཏུ་འདུས་པའི་རྒྱུད་འདིའི་ཚོགས་རིམ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་ཕྱི་བླ་ཏུ་རྒྱུད་འདིའི་ཚོགས་རིམ་བཤད་པ་ལ་གསུམ། མན་ངག་བདར་ག་གཙོན་ཚུལ་མཐར་
བྱུག་པ་བཤད་པ་དང་། སྤྲུལ་མ་རྣམས་ཀྱི་མན་ངག་གཞན་ཡང་དེ་དང་བསྟུན་དགོས་པ་དང་། རྫོགས་
རིམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དངོས་བཤད་པའོ།།

དང་པོ་ནི། རིམ་ལྡེའི་མན་ངག་ཡོད་ས་མཐར་བྱུག་པ་ནི་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཡིན་པས། དེ་མན་
ངག་དེའི་གཞུང་མཐར་བྱུག་གོ། འོན་ཀྱང་རྒྱུད་དེར་རིམ་ལྡེའི་ཚོགས་རིམ་རྣམས་རྒྱས་བཏབ་སྟེ་མི་མངོན་
པར་སྤྲས་ལ། རྒྱུད་བརྒྱུ་ལ་ནས་གཤམ་པ་དེ་མངོན་ཏུ་འབྱིན་པ་ལ་བཤད་རྒྱུ་རྣམས་གསུངས་སོ། དེ་ལྟར་
ནའང་རྒྱུད་བཤད་རྒྱུར་ནས་རྒྱུད་དོན་ཚོགས་པར་འཆད་ཤེས་པའི་སྤྲུལ་མ་མཆོན་ཉིད་དང་ལྟན་པའི་ཞལ་ནས་
མ་བཤད་ན། རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གིས་ཀྱང་རྒྱུད་དོན་ཚོགས་པར་མི་ཤེས་པར་གསུངས་པས། སྤྲུལ་
མའི་མན་ངག་ལ་ལྟོས་དགོས་ཏེ། རིམ་ལྡེ་ལས། དཔལ་ལྷན་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཏུ་ནི། དེ་ཉིད་འདི་དག་རྒྱས་
བཏབ་ནས། བཤད་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་འབྲངས་ནས། སྤྲུལ་མའི་ཁ་ལས་རྟོགས་པར་བྱ།^{༡༥} ཞེས་གསུངས་
སོ། དེས་ན་རྒྱུད་ཏུ་རྒྱས་བཏབ་སྟེ་སྤྲུལ་མའི་དོན་སྤྲུལ་མའི་ཞལ་ལས་ཤེས་པས་བྱ་བར་གསུངས་པའི་དོན་
དེ་ལྟར་ཏུ་ཡིན་གྱི། རྒྱུད་ཏུ་བྱི་བར་ལངས་ནས་མ་བཀོད་པ་སྤྲུལ་མ་རྣམས་ཀྱི་དག་བརྒྱུད་ཏུ་བྱས་པའི་དོན་ཏུ་
མི་གཟུང་སྟེ། དེ་ལྟར་བཟུང་ན་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུད་རྣམས་ལ་གུས་པ་སྤྲུལ་མེད་པ་སྟེ་བའི་གཤམ་སྤྲུལ་
བསམ་ཆོའདིར་རྒྱུད་དོན་མི་རྟོག་ཅིང་། སྤྲུལ་གཞན་ཏུ་ཡང་དེའི་རྒྱུ་མཐུན་རྗེས་སྤྲུལ་འདུག་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་
འདྲ་བའི་སྤྲུལ་པ་ནི་གང་ཏུ་སྤྲུལ་པའི་རྒྱུད་དེར་བསྟན་ཀྱང་མི་མངོན་པར་བྱས་པའི་སྤྲུལ་པ་ཡིན་ལ། རྒྱུད་དོ་
རྗེ་འབྲེང་བ་ལས། རྒྱགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་རབ་གསལ་ལ་བ། དེ་ཉིད་མཆོག་ཏུ་གསང་བ་ནི། གང་ཏུ་འདྲ་བ་ཡིས་
མ་བཤད་པ། སྤྲུལ་པ་མེད་པའི་བསམ་པའི་རྒྱས། རྒྱུད་རྣམས་ཀྱང་ཏུ་སྤྲུལ་བྱས་པ། དེ་ནི་བ་ཡིས་བཤད་
ཀྱིས་ཉོན།^{༡༦} ཞེས་རྒྱུད་སྟེ་འོག་མ་གང་ཏུ་ཡང་དོར་བ་སྤྲུལ་མ་བཤད་པར་སྤྲུལ་པར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ནི།
རྒྱུད་དེར་མ་བསྟན་པའི་སྤྲུལ་པ་ཡིན་པས། དེ་འདྲ་བ་ལ་ནི་དེའི་མན་ངག་དེ་ལས་མི་རྟོག་པས་གཞན་ཏུ་
བཅལ་དགོས་པས་སྤྲུལ་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པའི་ཁྱད་པར་ཤེས་དགོས་སོ།།

དེ་ལྟར་དོ་རྗེ་འབྲེང་བ་ལས། མི་ཤེས་པ་ཡི་མི་འགའ་ཞིག་ རྒྱུ་མཆོ་བཞི་ཡི་མ་མཐའ་ཡི། སྤྲུལ་
ཤིན་ཏུ་འགྲོ་འདོད་པ། ལམ་ནི་གང་ཡིན་མི་འདྲི་གང་། རི་ལྟར་བདག་ཉིད་འགྲོ་བར་བྱེད། དེ་བཞིན་
དཀའ་བ་ཆེར་བྱེད་པའི། མན་ངག་དང་བྲལ་སྒྲུབ་པ་པོ། འབྲས་སུ་མེད་ཕྱིར་མཁས་པ་ཡང་། རྒྱུབ་པ་པོ་

ནི་ཁོང་ཁྱོ་སྒྲུ། ཁོང་ཁྱོ་སྒྲུ་བའི་སྐད་ཅིག་ལ། །འབྲས་སུ་མེད་ཅིང་འབྲོད་འགྲོ། །དེས་བས་འབད་པ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱིས། །དད་པས་སྒྲ་མ་བརྒྱད་པ་ལས། །མན་དག་དག་ནི་བསྐྱབ་པར་བྱ།¹⁴ །ཞེས་ཅུ་བཤད་ཀྱི་རྒྱད་
 ལ་མཁས་ཀྱང་སྒྲ་མའི་མན་དག་དང་བྲལ་བའི་ཉེས་དམིགས་གསུངས་པས། ཅུ་བཤད་ཀྱི་རྒྱད་མན་དག་གི་
 གཞུང་མཐར་ཐུག་ཏུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དོ་སྟུམ་ན། དེར་གསུངས་པའི་མཁས་པ་ནི་རིག་གནས་གཞན་ལ་
 མཁས་ཀྱང་སྒྲ་མའི་མན་དག་མེད་པ་ཡིན་གྱི། ཅུ་བཤད་ཀྱི་རྒྱད་ལ་མཁས་པ་མིན་ཏེ། དེའི་མན་དག་མེད་
 བ་རྒྱད་གཉིས་ལ་མཁས་པ་འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ན་ཐུག་ན་རྡོ་རྗེས་དེའི་མན་དག་གང་
 ཡིན་ཞེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ། སྐབས་དེར་རྒྱད་ལས་མན་དག་གསལ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཅུ་
 བཤད་སྐུར་ནས་འཆད་པའི་སྒྲ་མའི་མན་དག་དགོས་པ་དང་། ཅུ་བཤད་ཀྱི་རྒྱད་མན་དག་གི་མཚོག་ཡིན་
 པ་འགལ་བ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། །རྒྱད་ཀྱི་གཞུང་དེ་དག་གིས་ནི་ལས་དང་པོ་བའི་ས་ནས་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གང་དུ་བགྲོད་པར་བྱ་བའི་ལམ་རྣམས་སོག་མར་ལེགས་པར་ཤེས་པའི་གོ་བ་བཅའ་ནས།
 དེའི་འོག་ཏུ་གང་མས་དག་ཉམས་སུ་ལེན་པ་མི་བྱེད་པར་ཐོམ་རྒྱག་ཏུ་ཞུགས་ནས་ལམ་བགྲོད་པ་ནི། རྒྱ་
 མཚོའི་པ་མཐའ་ལ་འགོ་འདོད་པས་སྒྲོན་དུ་རྒྱས་ཅན་ལ་ལམ་རྒྱས་ཅན་མི་གཅོད་པར་ཐོམ་འགྲོས་བྱེད་པ་
 དང་འདྲ་བར་སྒྲོན་པས། མན་དག་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་སྒྲོན་དུ་དེའི་གོ་བ་ལེགས་པོར་འཆགས་དགོས་པའི་
 ཁུངས་སུ་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག།

སྐར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་སྒྲ་མས་ཅུ་བཤད་སྐུར་ནས་འཆད་ཤེས་པ་བྱི་དུས་སུ་རྟེན་དཀའ་ཞིང་། དེ་
 འདྲའི་སྒྲ་མས་ཅུ་བཤད་ཀྱི་རྒྱད་སྐུར་བ་ལས་རྟེན་པའི་མན་དག་ཡི་གེར་བྲིས་པ་ནི་དུས་རིང་པོའི་བར་དུ་
 ཡང་གནས་པར་གཟིགས་ནས། འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་ཤིམ་ལྟ་དང་སྟོན་བསྐྱས་ལ་སོགས་པའི་
 ཤིམ་གཉིས་ཀྱི་མན་དག་གི་གཞུང་མང་དུ་མཛད་དེ། དེ་དག་ནི་རྒྱད་དོན་རྟེན་པ་སྒྲ་མའི་ཞལ་ལས་ཤེས་
 དགོས་པའི་མན་དག་གི་གནད་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་སོ། །དེ་རྣམས་དངོས་པོ་ལ་མན་དག་མཐར་ཐུག་ཡིན་
 ཀྱང་། བྱི་དུས་ཀྱི་གང་ཟག་ལ་དེར་འཆར་མ་ཐུབ་པ་ནི། སྒྲོན་གྱི་དུས་ལས་བྱི་དུས་སུ་སྟོང་མཐུ་རྣམས་ཤིམ་
 གྱིས་བྲི་བའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་གྱི། མན་དག་གི་གནད་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་དེར་མི་གསལ་བ་མིན་ནོ། །
 གཞུང་དེ་དག་ཏུ་ཅུ་རྒྱད་ལྟར་དོན་མི་མངོན་པར་སྒྲས་པ་མ་ཡིན་པ་ཅུང་དུ་མ་ཟད། སྒྲས་དོན་གསལ་བར་
 བཤད་ཀྱང་། དུས་ཀྱི་ཤུགས་ཀྱིས་གང་ཟག་གི་སྟོང་མི་གསལ་བར་སོང་བའི་རྒྱ་མཚོན་གྱིས་གཞུང་ཡང་མི་
 གསལ་དུ་སོང་བན། དེ་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་དེ་དག་ལ་ཡང་ཚིག་དོན་གིན་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་འགྲེལ་
 པ་དང་། དངོས་སུ་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་ཀྱང་དེའི་དོན་རྟོགས་པའི་ཐབས་སུ་མན་དག་གི་ཡི་གེ་རྒྱར་པ་རྣམས་ཀྱང་

མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་(སྒྲམ་ཐུ་མ་རྣམས་ཀྱི་མན་ངག་གཞན་ཡང་དེ་དང་བསྟུན་དགོས་པ་)ནི། དེ་ལྟར་ན་འདིའི་གདམས་ངག་
 བོད་ཀྱི་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་མཛད་པའི་འཁྲིད་པའི་རིམ་པ་རྣམས་ཀྱི་བདར་ག་ལེགས་པར་གཅོད་ན་ནི། ཅུ་
 བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱན་ལེགས་པར་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་དང་། ཡབ་སྐུས་ལྟའི་གཞུང་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ལ་རིང་
 ཏུ་སྦྱངས་པ་དང་། མན་ངག་རྩུར་ནས་འབྱུང་བ་ཀྱན་ལ་ཡང་ལེགས་པར་སྦྱར་ནས་བྱ་དགོས་སོ། །རྩེ་འགོས་
 ཀྱིས་འདིའི་རིམ་པ་གཉིས་ཀའི་མན་ངག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་སྟོང་ཐུན་ཆེན་མོར་གྲགས་པར་མཛད་ལ། ད་
 ལྟར་ན་འདི་གདམས་པ་རྩེ་མར་པ་ནས་བརྒྱུད་པའི་སྟོལ་ཁ་འཕྱུང་བྲག་པར་སྦྱང་རོ། །འདི་ལ་སྒྲམ་མར་པ་
 ལ་ཁ་གཡུང་བའི་སྒྲམ་མའི་གསུང་གི་འོད་ཟེར་བསྟན་པ་ཞེས་པའི་རིམ་ལྟའི་ཁྲིད་ཡིག་ གཉིས་མེད་རྣམ་རྒྱལ་
 ཀྱི་རྒྱུད་རྩུས་མ་ཚད་མར་བྱེད་ཅིང་རྒྱུད་རྒྱུད་གི་བཤད་པ་བྱེད་པ་རྣམས་དང་མཐུན་ལ། མར་ལུགས་ཀྱི་
 གདམས་པ་ཁུངས་མ་རྣམས་ཀྱི་གཞུང་དང་མི་མཐུན་པ་ཅིག་སྦྱང་བ་ནི་སྒྲམ་དེས་མཛད་པར་མི་སྦྱང་རོ། །
 མཆུ་ར་སྟོན་ནས་གོད་པ་བ་ལ་བརྒྱུད་པ་ལ་ལུགས་གཉིས་སྦྱང་བའི་གསལ་བློངས་པས་མཛད་པའི་ཁྲིད་
 ཡིག་རྣམས་དང་། བརྒྱུད་པ་གཞན་གྱི་རིམ་ལྟ་བུ་སྦྱས་པ་གསལ་བའི་བཤད་པ་རྣམས་ཞོག་མཐུན་ནོ། །

དེ་ལ་མར་ལུགས་ཀྱི་མན་ངག་འདིའི་ཙུང་མིག་ནི་སྤར་བཤད་པ་སྤར་ཟིམ་ལྷ་བསྐྱུས་པ་གསལ་བ་
ཡིན་ལ། གསེར་སྤངས་པས་ཀྱང་དེ་ལ་བརྟེན་པར་སྤར་ངོ་། །གསེར་སྤངས་པས་མཛད་པའི་འདུས་པའི་མན་
ངག་གི་སྒྲོར་ལ་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱད་ནས་འབྱུང་པའི་གྲོང་འཇུག་དང་འཁོལ་བ་དང་གཏུམ་མོ་སྒྲོམ་པ་སོགས་
འབྱུང་བ་ནི་ཟིམ་ལྷ་བསྐྱུས་པ་གསལ་བ་ན་དེ་རྣམས་ཀྱི་གཞི་རེ་ཡོད་པས་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། གཞུང་དེར་
དེ་དག་འཆད་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་འོག་ཏུ་བསྟན་པར་བྱའོ། །གཞན་འདུས་པའི་མན་ངག་སྤར་པ་གསལ་མང་དུ་སྤར་
ཡང་གཙོ་བོ་ནི། ཟིམ་ལྷ་དོན་ལྷ་མ་དང་། དོན་བཞི་མ་དང་། ཟིམ་ལྷ་གདན་ཇོགས་དང་། འཁོར་ལོ་ཅན་ཏེ་
བཞི་ཡིན་ནོ། །འདི་རྣམས་ནི་ལུགས་འདིའི་ཟིམ་ལྷའི་དོན་ཚན་རྣམས་ཁང་བར་སྟོན་པའི་ཁྱིད་ཡིག་ཡིན་
པས། སྟོན་གྱི་སྒྲུལ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱིད་ཡིག་ཁང་བ་ཡི་གེར་མ་བཞགོད་པར་དག་བརྒྱད་བྱས་པ་མིན་ནོ། །

དེ་ལ་དོན་ལྡན་མའི་དོན་ཚན་དང་པོ་བཞི་ལ་ནི་མན་ངག་གི་ཡི་གེ་བྱུང་ན་ཡོད་པས་གཞུང་དེར་སྐུ་
བཅད་བཅུ་པ་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་མི་འཆད་པས། དོན་ཚན་ལྔ་པ་རིམ་གཉིས་གདན་ཐོག་གཅིག་ཏུ་སྒྲིམ་
པ་ལས་རྟགས་དང་འབྲེལ་བའི་གདམས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་ནོ། །དེའི་སྤྱིར་དེ་ནི་རིམ་ལྔ་གདན་ཐོག་
གཅིག་ཏུ་སྒྲིམ་པའི་མན་ངག་གོ། །དོན་བཞི་མ་ནི་སྐྱུ་པ་པོ་དང་གནས་དང་གྲོགས་དང་གདམས་པ་དངོས་
ཏེ་བཞི་སྟོན་པ་ཡིན་ལ། གདམས་པ་དངོས་ཀྱི་ཁོག་ནི་སྐྱ་མ་དང་འབྲེལ། རིམ་ལྔ་གདན་ཐོག་སྟོན་པ་པ་

རྒྱུད་ཡང་སྤྱིར་དུ་གསལ་བ་ནི་དེ་ཉིད་ལས། གདམས་པ་ལ་ནི་དོན་དུག་ཡིན། །བསྐྱེད་རྫོགས་གདན་གཅིག་
སྤྱིར་སྒྲོམ་དང་། །འཇུག་ལྷོག་མ་རིག་ཅད་གཅོད་དང་། །བདེ་བ་ལམ་དུ་བསྐྱེད་བ་དང་། །གཏུམ་མོ་གྱོང་
འཕོ་གྱོང་འཇུག་གོ།¹⁶⁰ །ཞེས་དོན་དུག་སྟོན་པ་མར་ལུགས་ཀྱི་འདུས་པའི་མན་ངག་གི་སྒྲོར་ཀྱུན་གྱི་དོན་སྣ་
ཚད་བཅིག་སྟོན་པ་ཡིན་ཡང་། གཅོད་པོ་ནི་རིམ་ལྔ་སྟན་གཅིག་གི་སྤྱིར་དུ་སྒྲོམ་པའོ། །འཁོར་ལོ་ཅན་ནི་རིམ་
པ་ལྔ་སྟོན་གྱི་སྤྱིར་ཁར་སྟགས་འཁོར་སྒྲོམ་པ་ལ་མིང་བཏགས་པ་སྟེ། འདི་ལ་སྟན་གཅིག་གི་སྤྱིར་དུ་རིམ་
པ་ལྔ་འཁོར་ལོ་ཅན་དུ་རྫོགས་པའི་མན་ངག་ཅེས་འབྱུང་ངོ་། །སྤྱིར་ཁར་སྟགས་འཁོར་སྒྲོམ་པ་ནི་མན་ངག་
དེ་བཞི་ཀ་ལ་ཡོད་པས་དེའི་ཆ་ནས་འཁོར་ལོ་ཅན་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་འདྲའོ། །རིམ་ལྔ་སྟན་གཅིག་གི་སྤྱིར་དུ་
འཁོར་ལོ་ཅན་དུ་རྫོགས་པར་སྒྲོམ་པ་ལ་རིམ་ལྔ་གདན་རྫོགས་ཟེར་བས་དེ་བཞི་ཀ་ཡང་རིམ་ལྔ་གདན་
རྫོགས་ཀྱི་མན་ངག་གོ། །དོན་བཞི་མར་གད་བ་བས་བྱ་ཁང་པ་ལ་དབུ་བསྐྱེད་བཞེས་ནས་མན་ངག་གནང་
བའི་གངས་སྒྲོམ་པ་ན་སྤྱི་བཞི་མ་སྒྲོམ་པར་རིམ་ལྔ་གདན་རྫོགས་ཀྱི་དམར་འཁྱེད་ཅེས་འབྱུང་བ་ཡང་
དེ་དག་གོ། །མིང་དེ་ལྟར་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རིམ་ལྔ་བསྐྱེད་པ་ལས། ཐེག་པ་སྣ་ཚོས་སྤྱི་བའི་ལྷོ་ནུབ་།
སྤྱིར་བསྐྱེད་པ་གནས་པ་སོགས། །དུས་ཀྱི་དབྱེ་བའི་ཁྱད་པར་གྱིས། །སྟན་གཅིག་སྤྱིར་དུ་སྤྱིར་ཏེ་བསྒྲོམ།¹⁶¹ །ཞེས་
རིམ་ལྔ་སྟན་གཅིག་གི་སྤྱིར་དུ་བསྒྲོམ་པར་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་སོ། །རྩེ་རྫོང་པས་སྤྱི་མ་མར་པ་ལ་
རྒྱུད་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་བཞི་ལ་བརྟེན་ནས་གདམས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་བཞི་གནང་བའི་ནང་ནས། དཔལ་
གསང་བ་འདུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་པ་ལྔ་གདན་ཐོག་གཅིག་དུ་རྫོགས་པར་སྒྲོམ་པའི་མན་ངག་གནང་ཞེས་
པ་ནི་སྤྱིར་བཤད་པ་འདི་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཐོད་ཀྱི་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་པ་དག་གིས་མར་ལུགས་ཀྱི་འདུས་པའི་མན་ངག་དག་ལ་བརྒྱུད་པ་ཡི་
གེར་བཀོད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དེ་དག་གི་འགའ་ཟུང་ཅམ་མ་གཏོགས་པ་ལུགས་འདིའི་མན་ངག་
འདོན་པ་རྣམས་ཀྱིས། །ཁཅིག་ནི་འདུས་པའི་མན་ངག་ཐོར་བུ་བར་བྱས་ཏེ་བཀོད་པ་དང་། །ཁཅིག་ནི་རྫོང་
ཆོས་དུག་ནས་འབྱུང་བ་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་བསྒྲིགས་པར་སྤྱང་བས་སྒྲིག་ལུགས་དེ་འདྲ་བ་དེ་སྤྱིར་ཡི་
གེར་ཕྱོགས་གཅིག་དུ་མ་བཀོད་གྱིང་ཡེ་མ་བྱིས་པ་མིན་ལ། མར་ལུགས་ཀྱི་ཁྱིད་ཡིག་ཚད་མ་དེའི་གོང་དུ་ཡི་
གེར་བཀོད་པ་མ་བྱུང་བ་ཡང་མིན་ནོ། །སྤྱིར་བཤད་པའི་གདན་རྫོགས་ཀྱི་མན་ངག་བཞི་ནི་ཚུམ་པ་པོ་
གཅིག་ཡིན་གྱིང་། སྤྱི་མ་ཐ་དད་དམ་སྤྱིའི་གསུང་བགྲོས་མི་འདྲ་བ་ཡིན་ནམ། ཚུམ་པ་པོའི་སྤྱིའི་ཁྱད་པར་
སྤྱིའི་དབང་གིས་ཡིན་པ་འདྲ་སྟེ། མི་མཐུན་པ་མང་དུ་སྤྱང་ཞིང་། བྱིས་ནོར་རིང་དུ་བརྒྱུད་པ་འང་མང་བར་
སྤྱང་ངོ་། །དེས་ན་དེ་དག་གིས་རིམ་ལྔ་བསྐྱེད་པའི་དོན་རིམ་ལྔ་བཤད་པ་རྣམས་རྫོང་པོའི་སྤྱིའི་མ་རྩུ་ན་ཀ་

ར་ནས་ནག་ཚེ་ལ་བརྒྱུད་པའི་མན་ངག་དང་། མར་པ་ནས་བརྒྱུད་པ་གཞན་གྱི་མན་ངག་དང་ཡང་གྲུང་བསྐྱིགས་ཏེ་རིམ་ལྔ་བསྐྱུས་པའི་དོན་དུ་སོང་མ་སོང་དང་། དེ་ཀྱན་གྱང་རྩ་བཤད་གྱི་རྒྱུད་དང་། ཡབ་སྐུ་ལྔའི་གཞུང་ཚུད་མེད་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་གཏུགས་ནས། དེ་དག་ནས་དངོས་སུ་ཟིན་མ་ཟིན་དང་། མ་ཟིན་པའི་རྣམ་དག་རྣམས་ཀྱང་དོན་ཐོབ་ལ་ཡོད་ལུགས་དང་། བརྒྱུད་པ་རིངས་པའི་དབང་གིས་དང་པོའི་གདམས་ངག་གི་དགོངས་པ་རྩུང་ཟད་མ་འཁྱོར་བ་རྣམས་ཀྱི་མ་དག་པའི་རྒྱ་མཚན་རྣམས་འདི་ལྟར་རོ་ཞེས་བཤད་ན། མར་ལུགས་ཀྱི་འདུས་པའི་མན་ངག་གི་རྣམས་པ་ཚོགས་པར་ཐོན་པ་ཅིག་འོང་བར་མཐོང་བས་དེ་བཞིན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ།།

ཚོགས་རིམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དངོས་བཤད་པ།

གསུམ་པ་(ཚོགས་རིམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དངོས་བཤད་པ)ལ་བཞི། ཚོགས་རིམ་གྱི་དབྱེ་བ། གོ་རིམ་ངེས་པ། གྲངས་ངེས་པ། བྱེ་བ་སོ་སོའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དབྱེ་བ་དངོས་དང་། རིམ་ལྔར་ཡན་ལག་དྲུག་འདུ་བའི་རྒྱལ་ལོ།།

ཚོགས་རིམ་གྱི་དབྱེ་བ།

དང་པོ་ནི། ཚོགས་པའི་རིམ་པ་ལ་རིམ་པའི་གྲངས་དུ་ཞིག་ཡིན་སྐྱེམ་ན། རྩ་རྒྱུད་པ་ཚབ་གྱིས་བསྐྱུར་པའི་ལེའུ་དྲུག་པ་ལས། སྐགས་ལ་ངེས་ཤོག་ལུས་གྱིས་ནི། །དག་གིས་ཡིད་ལ་བསྐྱུལ་གྱུར་པས།། བསྐྱུབ་བྱ་རབ་མཚོག་དངོས་གྲུབ་དང་། །ཡིད་ནི་དགའ་ཞིང་མགྲུབ་པའོ།¹⁹ །ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་ནི། སྐགས་ལ་ངེས་ཤོག་ནི་དག་དབེན་ནོ། །ལུས་གྱིས་ཞེས་པ་དོར་བསྐྱུས་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་སྐྱལ་པའི་ལུས་ཞེས་གསུངས་ཏེ་ལུས་དབེན་ནོ། །དེས་བསྐྱུབས་པའི་དག་དབེན་གྱིས་ཡིད་ལ་སྤྲེ་སྤྲེང་ཁ་གནས་པའི་དོ་རྩེ་སེམས་དབང་བསྐྱལ་བ་སྤྲེ་རྩེ་བཞིན་དུ་ལུལ་དུ་བྱས་པས། རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལ་རབ་མཚོག་ལ་སོགས་པ་བཞི་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །དེ་ལ་རབ་མཚོག་ནི་དོར་བསྐྱུས་ལས་རབ་ཏུ་གྱུར་པའི་སེམས་དབེན་ནོ། །དངོས་གྲུབ་ནི་བདག་བྱིན་བརྒྱབ་པོ། །ཡིད་དགའ་བ་ནི་སྐྱུར་མའི་ལུས་དེ་དག་པར་བྱེད་པའི་དོན་དམ་བདེན་པ་འོད་གསལ་ལོ། །མགྲུབ་ནི་རྩེད་འཇུག་དོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོའི་སྐྱལ་འགྲེལ་པས་བཤད་པས། སྐབས་འདིར་ལུས་དབེན་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པ་དྲུག་གསུངས་སོ། །སྐབས་འདིའི་རྒྱུད་དང་འགྲེལ་པ་གཉིས་ཀའི་འཇུར་ནི་འཇུར་གསར་བཟང་ངོ་། །ཚོགས་བཅད་འདི་སྤྱོད་བསྐྱུས་གྱི་རིགས་གཅིག་གི་ལུས་དབེན་གྱི་སྐབས་སུ་དངས་ནས། དེའི་དོན་སྐྱོད་དོ་རྩེད་ཀྱུར་ནས་རྒྱན་དང་ལྷེ་དང་མཚུ་ཚོགས་པ་ལས་གསུང་དོ་རྩེ་ལ་འཇུག་ལ།

ཐུགས་དྲེ་ནི་དེ་ལ་སྒྲུལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་གསུམ་ཚོགས་པ་ལས་ཡིད་དགའ་ཞིང་ཚོམ་པར་བྱེད་པའི་དངོས་གྲུབ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ།^{༡༧} ཞེས་བཤད་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། རྡོ་རྗེ་ཚོག་རེ་ལ་བཤད་པ་མི་འདྲ་བ་མང་པོ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ལེའུ་བདུན་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཚོགས་པས་ད་ན་དངོས་གྲུབ་མཚོག་འཐོབ་པར་གསུངས་པ། མགོན་པོ་གྲུ་སྐྱབ་ཀྱིས་ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་སྦྱང་བ་ལ་སྒྱུར། འཕགས་པ་ལྷས་དཔེ་དོན་རྫོགས་རིམ་པའི་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པ་ལ་བཤད་པ་བཞིན་ཏོ།

ལེའུ་དང་པོའི་རྫོན་གསལ་དུ་བསྐྱེད་རིམ་རིམ་པ་གཅིག་དང་། རྫོགས་རིམ་ལ་སེམས་དམིགས་ཀྱི་རིམ་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིར་མཛད་དོ། དེ་ནི་དེ་ཉིད་ལས། རྒྱུད་ཀྱང་གྱི་ནི་དོན་བསྐྱུས་པའོ།^{༡༨} ཞེས་གསུངས་པས་རྒྱུད་ཀྱི་བརྗོད་བྱའི་ཆ་གཅིག་ལ་རིམ་ལྔར་མ་བྱས་པར་གཙོ་བོའི་དོན་ཀྱང་བསྐྱུས་པའི་ལུགས་སོ། གྲོལ་དཔོན་སྐལ་ལྷན་གྲག་པ་ལ་སོགས་པས། གསང་སྤྲུལ་སྒྲིལ་རབ་སྒྲུབ་བྱེད། རྩིས་གསུངས་པས་རྡོར་བཟའ་ཀྱང་བསྟན་པར་འཆད་མོད་ཀྱང་། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ལུས་དཔེན་དང་དག་དཔེན་གཉིས་སེམས་དམིགས་སུ་བསྐྱུས་པ་ཡིན་གསུངས་པ་ལྟར་ལེགས་ཏེ། རྒྱུད་ཀྱི་གྲོལ་གཞིའི་སྤྲུལ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་འབྲེང་བའི་སེམས་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་སྐལ་བཟང་ཉིད་དུ་དཔེན་པ་དང་པོ་གཉིས་བསྟན་པ་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། རིམ་ལྔའི་མདོར་བསྟན་དུ་འཕགས་པས་རྡོ་རྗེ་བཟའ་པ་ལ་རིམ་པ་དང་པོར་བྱས་པའི་རྫོགས་རིམ་ལ་རིམ་པ་ལྔར་མཛད་དེ། བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་འབྲེང་བའི་ལེའུ་ཐ་མར་དེ་བཞིན་དུ་མཛད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའོ། གྲོལ་བསྐྱུས་ལས་དེ་ཉིད་ལྷ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི་དེ་དང་འདྲ་ལ། རྒྱས་བཤད་དུ་ལུས་དཔེན་ལ་ལེའུ་གཅིག་མཛད་ནས་རིམ་པ་དུ་གཏུ་ཡང་གསུངས་སོ།^{༡༩} རྣམ་གཞག་རིམ་པར་ཡང་རྡོ་རྗེ་བཟའ་པའི་རིམ་པས་ཞེས་དེ་ལ་རིམ་པ་གཅིག་ཏུ་མཛད་ཅིང་། སེམས་དམིགས་རིམ་པ་གཉིས་པར་གསུངས་པས་རིམ་ལྔའི་མདོར་བསྟན་དང་འདྲ་བར་རིམ་པ་ལྔར་བཞེད་དོ། འཕགས་པས་རིམ་པ་གསུམ་པར་ལུས་རྣམ་པར་དཔེན་པ་ཞེས་པའི་མིང་ཙམ་མགོད་གསལ་ལུས་དཔེན་གསལ་བར་མ་བཤད་པ་ནི་རྫོགས་བསྐྱུས་ལས་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ།

རྫོགས་བསྐྱུས་ལས་དེ་དག་དཔེན་གྱི་རྫོན་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་འཕགས་པས་མ་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་སྒྲུལ་ན། འདི་ལ་ཁ་ཆེ་ལག་སྦྱི་དང་། སྐལ་ལྷན་གྲགས་པ་གཉིས། བསྐྱེད་པའི་རིམ་ལ་ལེགས་གནས་ཤིང་།^{༢༠} ཞེས་པའི་ཚོག་གིས་ཉིང་རེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་བསྐྱེད་རིམ་དང་ལུས་དཔེན་གཉིས་ཀ་བསྟན་པར་བཤད་པས། འཕགས་པས་ཀྱང་ལུས་དཔེན་དག་དཔེན་གྱི་རྫོན་དུ་བསྟན་པར་འདོད་དོ། བསྐྱེད་པའི་རིམ་ཞེས་པའི་ཚོག་གིས་ལུས་དཔེན་བསྟན་པ་ནི། འབྲེལ་པ་བླ་འོད་སོགས་སུ་ལུས་དཔེན་བསྐྱེད་རིམ་དུ་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཁས་སྤང་དགོས་སོ། རྟོན་ལྷ་མར་འཕགས་པས་བསྐྱེད་རིམ་སྒྲུ་

ལུས་ལ་ཚང་བར་བཞེད་པས་མ་གསུངས་ཞེས་དང་། རོན་བཞི་མར་བསྐྱེད་ཤིང་སྐྱུ་ལུས་ལ་འདུས་ཏེ་སྒོན་
འགོར་བྱས་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ལུས་དབེན་གྱི་ལྟ་སྐྱེད་ཚུལ་དང་། སྐྱུ་ལུས་པའི་དོ་རྩོམ་སྐྱེད་ཚུལ་གཉིས་
གཅིག་པར་འདོད་ཅིང་། དེ་གཉིས་ཀ་བསྐྱེད་ཤིང་ཏུ་འདོད་པར་སྒྲུང་བས། བསྐྱེད་ཤིང་སྐྱུ་ལུས་ལ་འདུས་
ཟེར་ཡང་། ལུས་དབེན་སྐྱུ་ལུས་དེ་བསྐྱེད་ཤིང་ལ་འདུས་པས་བསྐྱེད་ཤིང་ལས་ལོགས་སུ་ལུས་དབེན་མ་
བཤད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། །འདི་ནི་འཕགས་སྒྲོར་གྱི་གཞུང་ནམ་དག་གང་དང་ཡང་མི་མཐུན་ཞིང་། ཤིང་ལྟ་
བསྐྱུས་པ་གསལ་བའི་དོན་ཡང་མ་རྟོགས་པའི་བཤད་པར་སྒྲུང་ངོ་། །

རང་གི་ལུགས་ནི། ལུས་དབེན་ལ་ཤིང་གཉིས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཤིང་བ་གཉིས་པའི་ལུས་
དབེན་འཕགས་པས་རྒྱུ་དབེན་གྱི་སྒོན་ཏུ་མ་གསུངས་པ་ནི། དོ་རྩོམ་བསྐྱུས་པའི་ཤིང་བ་བསྐྱུས་པ་ལ་དགོངས་
པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དབེན་བ་དང་པོ་གཉིས་སེམས་དམིགས་ཀྱི་ཤིང་བར་བསྐྱུས་ནས་རྩོགས་ཤིང་ལ་ཤིང་
བ་བཞིར་མཛད་པ་དང་། དེ་ལས་དོ་རྩོམ་བསྐྱུས་པའི་ཤིང་བ་ལོགས་སུ་བཏོན་ཅིང་། དེར་ལུས་དབེན་བསྐྱུས་
པའི་ཤིང་བ་ལྟ་དང་། ལུས་དབེན་ཡང་ལོགས་སུ་བཏོན་ནས་ཤིང་བ་དུག་ཏུ་མཛད་པ་ནམས་ནི་དབྱེ་བསྐྱུ་
ཡིན་པས་འགལ་བ་མེད་དོ། །ཡང་འདུས་པ་ཕྱི་མ་ལས། བསྐྱེན་པའི་ཡན་ལག་དུག་ཏུ་ནི། །བྱས་ནས་མཆོག་
ཏུ་བསྐྱབ་པར་བྱ། །གཞན་དག་གིས་ནི་བསྐྱབ་པས་ལྟར་ན། །དངོས་གྲུབ་མཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ། །སོ་སོར་སྐྱེད་
དང་བསམ་གཏན་དང་། །སྒྲིག་ཅོལ་དེ་བཞིན་འཛིན་པ་དང་། །རྩིས་སྤྱད་དང་ཉིང་འཛིན་ནམས། །སྦྱོར་
བ་ཡན་ལག་དུག་ཅེས་བྱ།¹¹² །ཞེས་རྩོགས་ཤིང་མཆོག་གི་བསྐྱེན་པ་ལ་སོ་སོར་སྐྱེད་པའི་ཡན་ལག་ལ་
སོགས་པ་སྦྱོར་བ་ཡན་ལག་དུག་ཏུ་གསུངས་སོ། །

དེའི་རྒྱུ་བ་དང་པོ་བཞིས་ཡན་ལག་དུག་གི་སྒོ་ནས་མཆོག་སྐྱབ་པ་མ་བྱས་ན་མཆོག་མི་འགྱུ་བ་
པར་གསུངས་པས། སྤྲེའི་ཀྱི་མཆོག་སྐྱབ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡན་ལག་དུག་ཚང་དགོས་མོད་ཀྱང་། ལུགས་
ཤེ་ཤེ་སྦྱོར་དུག་འགལ་ཚུལ་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་ཏུ་བྱ་མི་དགོས་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་རྩོགས་ཤིང་ཐམས་ཅད་
གཅིག་ཏུ་འགྱུར་དགོས་ལ། དེ་ལྟར་ན་བསྐྱེད་ཤིང་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་རིགས་པ་མཚུངས་པས། གདུལ་བྱ་
མི་འདྲ་བ་ཏུ་མའི་དོན་ཏུ་རྒྱུད་མཐའ་ཡས་པ་གསུངས་པ་ནམས་དོན་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། རྒྱུད་གཅིག་བསྐྱེན་
པས་ཆོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་བསྐྱེད་ཤིང་གྱི་སྐྱབ་ཐབས་པལ་མོ་ཆེ་དང་པོ་སྦྱོར་བ་ལ་སོགས་པའི་ཉིང་ཤེ་
འཛིན་གསུམ་གྱིས་བསྐྱུས་པར་འདྲ་མོད་ཀྱང་། དེ་གསུམ་གྱི་དོན་ཏུ་ཇི་ཅམ་ཞིག་བྱ་དགོས་པ་མི་མཐུན་པ་ཏུ་
མ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ། རྩོགས་ཤིང་ལ་ཡང་ཡན་ལག་དུག་གི་ནམ་གཞག་བྱ་དགོས་པར་མཚུངས་ཀྱང་། དོན་
མི་འདྲ་བ་ཏུ་མ་ཞིག་འོང་བས། སོར་སྐྱེད་ལ་སོགས་པའི་མིང་འདྲ་བས་དོན་གཅིག་ཏུ་བྱ་དགོས་པ་མ་ཡིན་

ཏེ། མིང་གཅིག་ལ་དོན་དུ་མ་དང་དོན་གཅིག་ལ་མིང་དུ་མ་འཇུག་པ་ནི་མདོ་སྟགས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཅམས་ལ་
མཐའ་ཡས་པ་ཅིག་སྒྲ་བའི་ཕྱིར་རོ།།

གཉིས་པ་(ཤིམ་ལྟགས་ལྟོན་ལྟུང་བའི་ཚུལ་)ལ་གཉིས། ལྟགས་མི་འདྲ་བ་ནམ་པར་དགོད་པ་དང་།
དེ་ནམས་ཀྱི་འཐད་མི་འཐད་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། འགྲེལ་བྱེད་ནམས་ཀྱི་ལྟགས་དགོད་པ་དང་།
བོད་ཀྱི་སྒྲ་མ་ནམས་ཀྱི་ལྟགས་དགོད་པའོ།།

དང་པོ་ནི། འདིར་སྟུང་བྱེད་ནི་ལྟགས་དབེན་དང་བཅས་པའི་ཤིམ་པ་དུག་གོ། །བསྟུ་བྱ་ནི་སྟོར་བ་
ཡན་ལག་དུག་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་འགྲེལ་བ་སྟོར་གསུམ་ཀྱི་ལྟགས་དང་། འཇམ་
དཔལ་ཞལ་ལྷང་རྩེས་འབྲང་དང་བཅས་པའི་ལྟགས་དང་། སྟིམ་པའི་མེ་རྟོག་གི་ལྟགས་དང་། མན་དག་སྟེ་
མའི་ལྟགས་དང་། བདེ་མཆོག་ལུ་ཨི་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་བཞིན་གསཤགས་པའི་དོ་རྩེས་བཤད་པའི་
སྟོར་དུག་ལ་སོགས་པ་ནི། མིང་འདྲ་ཡང་དོན་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་ཅིག་ཡོད་པས། འདིར་དེ་ནམས་ཀྱི་སྟུང་ཚུལ་
སྟོན་པ་མིན་གྱི། རྒྱུད་ཕྱི་མའི་གཞུང་གི་དོན་སྟོན་གསལ་ལས་བཤད་པའི་ཡན་ལག་དུག་གི་སྟུང་ཚུལ་སྟོན་
པ་ཡིན་ནོ།།

འདི་ལ་འགྲེལ་བ་པ་རྒྱ་འོད་ལས་མདོར་བསྟུས་ཀྱི་ཤིམ་པ་བསྐྱེད་ཤིམ་གྱིས་སོར་བསམ་གཉིས་
བསྟུས་པའི་སོར་སྟུང་ནི་ལྟ་སྟོམ་པ་སྟེ། དེ་ཀླན་རྩོད་དང་དོན་དམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྟག་པ་ལ་རྟོག་དཔྱད་
དང་། དེ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་ལ་མདོན་པར་ཕྱོགས་པས་དགའ་བདེ་དང་། སྟོང་ཉིད་གཅིག་པུ་ལ་
སེམས་གཏད་པ་ནི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་སྟེ། བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ལྟོ། །གཞོམ་དུ་མེད་པ་ལ་རྒྱུང་
བསྟུས་པ་སྟོག་ཚུལ་དུ་བཤད་ནས་ཤིམ་ལྟའི་འདིས་བསྟུས་མ་བཤད་ཀྱང་དོར་བསྟུས་སུ་བསྟུའོ། སྟུ་མའི་
རང་བཞིན་དོ་རྩེ་འཛིན་པའི་སྟུ་འོད་གསལ་གྱི་བདག་ཉིད་ནི་འཛིན་པའོ་ཞེས་བཤད་པས།^{༡༩} འཛིན་པ་ནི་
སྟུ་ལྟགས་དང་འོད་གསལ་དུ་བསྟུའོ། །འོད་གསལ་གྱི་རྩེས་སུ་སྒྲ་དེ་ཅིག་གིས་དོ་རྩེ་འཛིན་པའི་སྟུར་རྩོགས་པ་
ནི་རྩེས་དཔྱད་དང་། དེ་ཉིད་ཟུང་འཇུག་གི་བདག་ཉིད་དུ་སྟོམ་པ་ནི་ཉིང་འཛིན་ཏེ་ཡན་ལག་ཐ་མ་གཉིས་
ཟུང་འཇུག་ཏུ་བཤད་དོ། །འདི་ནི་སྟོན་གསལ་གྱི་རྩེས་སུ་འབྲང་བ་བསྟུས་ཤིང་སྟིང་པོར་གྱུར་པའི་བཤད་པ་
ཡིན་ཞེས་གསུང་ངོ་། །སྟོན་མ་རབ་གསལ་ལས་སོར་བསམ་གཉིས་སེམས་དབེན་དང་། སྟོག་ཚུལ་དོར་
བསྟུས་དང་། འཛིན་པ་འོད་གསལ་དང་། རྩེས་དཔྱད་དང་ཉིང་འཛིན་ཟུང་འཇུག་ཏུ་འདུས་པར་བཤད་དེ་^{༢༠}སྟིང་
གི་མེ་ལོང་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །དེ་གཉིས་ཀྱང་སྟོན་གསལ་གྱི་བཤད་པའི་སྟོར་དུག་ཤིམ་ལྟར་སྟུང་ལྟགས་
སོ།།

སྒྲོ་བ་དཔོན་སྒྲོ་དབངས་བཅུ་གཅིག་པས། དབང་པོ་བཅུ་པོ།^{༡༠༠} ཞེས་སོགས་ཆོགས་བཅད་
གཅིག་གིས་བསྟན་པའི་སྐར་ལྷན་ནི་ལུས་དབེན་གྱི་གཞི་དང་། དེ་ནས་འདོད་པ་ལྟ་ནི།^{༡༠༡} ཞེས་སོགས་
གྱི་ཆོགས་བཅད་བཞིས་བསྟན་པའི་བསམ་གཏན་ནི་ལུས་དབེན་དུ་བཤད་དོ།^{༡༠༢} །འདིའི་གཞུང་ལ་གསང་
བའི་རྒྱུད་ནི་ཞེས་པའི་རྟེན་པ་གཉིས་མི་སྟངས་དོ། །དེ་ནས་ཡེ་ཤེས་ལྟ་ཡི།^{༡༠༣} ཞེས་སོགས་གྱི་ཆོགས་བཅད་
གཉིས་གྱིས་བསྟན་པའི་སྒྲོག་ཚུ་ལ་ནི་དག་དབེན་དང་། དེ་ནས་རང་དབང་།^{༡༠༤} ཞེས་པ་རྟེན་པ་གཉིས་
གྱིས་བསྟན་པའི་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་ནི་སེམས་དབེན་དུ་འདོད་དོ། །སྒྲུ་ལུས་ནི་སྐར་སྐར་སྟངས་བཤད་པ་དེ་ལས་
སྒྲུ།^{༡༠༥} ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཅན་རྒྱལ་བཅག་པའི་ཕྱིར་ཡན་ལག་ལྟ་
པའི་མཐར་སྐབས་ཏེ་བཞག་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་རོ། །འོད་གསལ་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་ཤིལ་འཛིན་ནི།
ཐབས་དང་ཤེས་རབ་སྟོ་མས་འཇུག་པ།^{༡༠༦} ཞེས་པ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྩི་རྩེ་དང་བསྐྱེད་པ་ལ་ཐབས་ཤེས་
སྟོ་མས་འཇུག་ཏུ་གསུངས་པས་བསྟན་ཞིང་། རྩེས་གཞིག་ནི། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མཛོད་བསྐྱེད་ན། ཞོང་
བུའི་རྒྱལ་གྱིས་བསྐྱེད་ནས་ནི།^{༡༠༧} ཞེས་པ་གཉིས་དང་། དེའི་ཆོ་མཆན་མ་ལྟ་སྒྲུ་རྒྱལ་ནི། སེམས་ནི་འགོག་
པའི་རྩི་རྩེ་འཇུག་པ།^{༡༠༨} ཞེས་སོགས་ཆོགས་བཅད་ལྟེད་དང་གསུམ་གྱིས་བསྟན་ནོ། །འོད་གསལ་ནི་གསང་
ཆེན་ཡིན་པས་ཡན་ལག་ལྟ་པ་དང་དུག་པ་གཉིས་སུ་དཀྱུགས་ཏེ་བཤད་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་ཏེ། དེ་ནི་སེམས་
ནི་འགོག་པའི་རྩི་རྩེ།^{༡༠༩} ཞེས་སོགས་ཡན་ལག་ལྟ་པ་དང་། ཐབས་དང་།^{༡༡༠} ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་གསུམ་
ཡན་ལག་དུག་པའི་གཞུང་དུ་འདོད་པའི་དོན་ནོ། །ཟུང་འཇུག་ནི་བརྟན་གྱིས།^{༡༡༡} ཞེས་སོགས་རྟེན་པ་ལྟས་
བསྟན་པ་འདོད་དེ། སྒྲུ་ལུས་དང་འོད་གསལ་དང་ཟུང་འཇུག་གསུམ་ག་རྩེས་དྲན་གྱི་ཡན་ལག་ལས་བྱེ་བར་
འདོད་དོ། །དབུས་སུ་གཟུགས་ནི།^{༡༡༢} ཞེས་པ་རྟེན་པ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་
ནི་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་ལམ་དུ་བཤད་དོ། །ཡན་ལག་དུག་པ་སྟོན་པའི་རྟེན་པ་གསུམ་གྱིས་འོད་གསལ་སྟོན་
པར་ལྟར་བཤད་པས་ཡན་ལག་དུག་པ་ལ་འོད་གསལ་གྱི་ཆ་གཅིག་གྱིང་འདོད་དགོས་སོ། །འདིས་སྟོན་
གསལ་གྱི་ཁུངས་དངོས་སུ་མ་དངས་གྱིང་རྒྱུད་ཀྱི་མ་སྟོན་གསལ་གྱིས་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡན་ལག་
དུག་བཤད་པ་སྟངས་པས་དེའི་སྒྲུད་རྒྱལ་ལོ། །

གཉིས་པ་(ཁོད་གྱི་སྒྲུ་མ་རྣམས་གྱི་ལུགས་དགོད་པ་)ནི། སྟོན་གྱི་འགོས་ལུགས་པ་མཁས་པ་གྲག་གིས།
ཡན་ལག་དུག་ནི་དེ་ཁོན་ཉིད་གྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་དང་། དེ་དང་རྩེས་སུ་མཐུན་པའི་སྟོད་པ་གཉིས་སུ་འདུལ།
སྐར་ལྷན་གྱིས་སྒྲུ་ལུས་གྱི་སྐྱབས་གྱི་སྟོད་པ་དང་། ཡན་ལག་ལྷག་མ་ལྟས་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྟོན་ནོ། །དེ་ལ་
བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་རྟོག་དཔྱོད་གཉིས་གྱིས་ལུས་དབེན་དང་། དགའ་བས་ལུས་དབེན་གྱི་ཡན་ལག་

ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་དང་། ཡན་ལག་དྲུག་མཆོག་གི་རྒྱུ་བྱེད་དུ་གསུངས་པས་མི་གཞོན་དེ། གཞོན་ན་
ལམ་གཅིག་གིས་དངོས་གྲུབ་གཉིས་ཀ་རྒྱུ་བྱེད་པ་འགལ་བར་འགྱུར་ལ། དེ་ལྟ་ན་རྫོགས་ཤིང་གྱི་ལམ་གྱིས་
ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་མི་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །ཡན་ལག་དྲུག་གིས་རྒྱུ་བྱེད་པ་ལས་གཞན་དུ་བསྐྱབས་ན་
མཆོག་མི་འགྲུབ་ཅེས་པས་ནི། ཡན་ལག་དྲུག་གིས་རྒྱུ་བྱེད་པ་ལས་གཞན་དུ་སྟེ་དེས་མ་བསྐྱབས་ན་མཆོག་མི་
འགྲུབ་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཡན་ལག་དྲུག་ལས་གཞན་པའི་ལམ་མཆོག་རྒྱུ་བྱེད་མིན་པར་སྟོན་པ་གཏན་
མིན་ནོ། །བསྐྱེད་ཤིང་གཅིག་ལས་བསྐྱབས་པས་མཆོག་མི་འགྲུབ་ཀྱང་། བསྐྱེད་ཤིང་མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་
ཀྱི་རྒྱུར་འགྱུར་བ་ཅི་ཞིག་འགལ་ཏེ། གཞན་དུ་ན་རྫོགས་ཤིང་ལའང་མཚུངས་པ་དང་། རྫོགས་ཤིང་གྱི་ཡན་
ལག་དྲུག་རེ་ཤིང་མི་འགྲུབ་པས། དེ་རྣམས་ཀྱང་མཆོག་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ལམ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །བསྐྱེད་
ཤིང་མཆོག་རྒྱུ་བྱེད་དུ་གཏན་མི་རུང་ན་བསྟེན་པ་ལ་ཐུན་མོང་དང་མཆོག་གི་བསྟེན་པ་གཉིས་གསུངས་
པའི་ཐུན་མོང་གི་དོན་ལ་རྒྱ་ཐུན་མོང་བ་དངོས་གྲུབ་གཉིས་ཀའི་རྒྱུར་རང་གིས་བཤད་པ་དང་ཡང་དེ་ལྟར་མི་
འགལ་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མི་བསྐྱེད་པ་དང་འཁོར་ལོ་བདེ་མཆོག་སོགས་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་ཐབས་སུ་བཤད་པའི་
དོན་ཀྱང་མ་དེས་པ་དང་། དེ་དག་བསྐྱོམས་པའི་ཕན་ཡོན་གྱི་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་འཛོལ་པའི་ཐབས་སུ་
གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །

གལ་ཏེ་ལམ་གཉིས་ཀ་དངོས་གྲུབ་གཉིས་ཀའི་ཐབས་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་ལ་ཐུན་མོང་དང་
མཆོག་རྒྱུ་བྱེད་སོ་སོར་གསུངས་པ་ཅི་ཡིན་སྟེ་མ་ན། རྫོགས་ཤིང་ལ་མ་བསྟོན་པར་ཡང་བསྐྱེད་ཤིང་གྱིས་
ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་པས་ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་རྒྱུ་བྱེད་དང་བསྐྱེད་ཤིང་རྫོགས་ཤིང་གྱི་
རྫོགས་པ་སྟེ་པའི་དགོ་ཅ་སྟེན་བྱེད་ཡིན་གྱི། མཆོག་རྒྱུ་བྱེད་པའི་ལམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྫོགས་ཤིང་ཡིན་པས། དེ་ལ་
མཆོག་རྒྱུ་བྱེད་དུ་གསུངས་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་གཉིས་འགལ་བ་མིན་ནོ། །སོར་བསམ་ནི་ཚད་ལྡན་གཞན་གྱིས་
རྫོགས་ཤིང་གྱི་སྟོན་ནས་བཤད་ལ། ཞལ་ལུང་གི་དགོངས་པས་བསྐྱེད་ཤིང་ལའང་བཤད་དགོས་པར་སྤང་
བས། སྤྱིར་སོར་བསམ་ཤིང་བོ་བསྐྱེད་ཤིང་མམ་རྫོགས་ཤིང་དུ་མི་བྱའི་ཆ་གཉིས་ཀ་ཁས་སྤང་རོ། །ཁྱེད་ཀྱི་
ཏུ་རང་གི་གཞུང་གང་ནས་ཤིང་གཉིས་གང་གི་ཆ་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བྱ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན། འཕགས་ལུགས་
ལྟར་ན་རྫོགས་ཤིང་གྱི་ཆ་བཤད་པར་བྱས་ན་ལེགས་པར་སེམས་སོ། །འཛིན་པས་སྒྱུ་ལུས་བསྟན་པ་ལེགས་
པར་མ་མཐོང་སྟེ། དེ་ནི་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ། །

སྟོན་མ་རབ་གསལ་ལས་བཤད་པའི་འདུམ་རྒྱུ་ལ་འཐད་མི་འཐད་ནི། ཡན་ལག་དྲུག་གི་དོན་
འཛིན་འོག་ཏུ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ན་རྫོགས་སྟེ། སྟོབ་དཔོན་སྐྱ་དབྱངས་བཅུ་གཅིག་པས་སོར་

སྤྱད་ལུས་དཔེན་གྱི་གཞིར་བཤད་པ་ནི་སྒྲོན་གསལ་ལས་སོར་སྤྱད་སྤྱད་བྱ་དང་། བསམ་གཏན་དེ་སྤྱོད་བྱེད་
 ཏུ་བཤད་པའི་དོན་ཏུ་བསམས་སོ། །རང་དབང་ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་འཛིན་པ་སེམས་དཔེན་དང་།
 སོ་སོར་སྤྱད་པ་ཞེས་བསམ་སྒྲུ་ལུས་དང་། ཡན་ལག་ཐ་མ་སྟོན་པའི་རྒྱུ་ལ་གསུམ་གྱིས་བསམ་གཏན་གཉིས་
 དང་། ཟུང་འཇུག་ཏིང་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ལས་ཟུང་ཏུ་འཆད་ཅིང་། ཟུང་འཇུག་ལས་ལོགས་སུ་སྟུན་གྲུབ་
 གྱི་ལམ་རྒྱུ་ལ་ཐ་མ་གསུམ་གྱིས་བསྟན་པར་འདོད་པ་རྣམས་ལོགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་རྣམས་ཀྱང་འོག་ནས་
 ཡན་ལག་དུག་གི་གཞུང་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ན་རྫོགས་སྒྲུ་ལོ།

གཉིས་པ་(ཁོད་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པ་འཐད་མི་འཐད་དཔུང་པ་)ནི། བོད་ཁ་ཅིག་གིས་སྒྲུབ་གྱིས་སོར་སྤྱད་
 གྱིས་སྤྱོད་པ་བསྟན་པར་འདོད་པ་འགོག་པ་ན། མཆོག་སྐྱབ་པའི་ཐོག་མར་སྤྱོད་པ་འོང་བ་གོ་རིམ་འགལ་
 ཞེས་པ་ནི་རང་ལུགས་སུ་ཡང་མཚུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་སོར་བསམ་གཉིས་སྒྲུ་ལུས་སུ་སྟོན་པ་ཡང་མི་
 འཐད་དེ། མཆོག་སྐྱབ་པའི་ཐོག་མར་སྒྲུ་ལུས་འོང་བ་དེ་ལས་ཀྱང་འགལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ཐོག་མར་བཤད་
 བསམ་ཐོག་མར་འོང་མི་དགོས་ཞེས་སྒྲུབ་ནི་སྤྱོད་པ་ལའང་མཚུངས་སོ། །གོ་རིམ་འགལ་བའི་སྟོན་སྟོན་ན་ནི་
 སྤྱོད་དུག་དང་རིམ་ལྔ་གཉིས་འདྲ་བས། སྟོན་ཚུ་ལ་རྩེ་བཞུགས་པའི་སྟོན་ཏུ་སོར་བསམ་སྒྲུ་ལུས་སྤྱོད་པ་དང་།
 འཛིན་པ་འོད་གསལ་གྱི་མཇུག་ཏུ་རྩེས་དཔེན་གྱི་སེམས་དཔེན་དང་། རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྒྲུ་ལུས་སྤྱོད་པ་གིན་
 ཏུ་ཡང་འགལ་ལོ། །གཞན་ཡང་རིམ་ལྔ་ལ་སྟོན་ཚུ་ལ་གྱི་ལམ་དང་། སེམས་དཔེན་དང་སྒྲུ་ལུས་སུ་གྱི་རིམ་
 ཅན་ཏུ་སྤྱོད་པར་ངེས་པས། ཏུས་འཁོར་གྱི་ལུགས་ལའང་སྟོན་ཚུ་ལ་གྱི་དོར་བཞུགས་དང་། རྩེས་དཔེན་གྱི་སེམས་
 དཔེན་གཉིས་སོར་བསམ་གྱི་སྒྲུ་ལུས་ཀྱི་སྟོན་ཏུ་འགོ་དགོས་པར་འགྱུར་ཞིང་། རྩེས་དཔེན་གྱི་ཆ་གཅིག་འཛིན་
 པའི་སྟོན་ཏུ་སྤྱོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཏུ་ཁས་བླངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་འདྲ་བའི་སྟོན་
 བེ་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་ཏུ་མི་རུང་བ་རྣམས་ནན་གྱིས་གཅིག་ཏུ་བཤད་པའི་སྟོན་ནོ།

དེ་བཞིན་ཏུ་སྒྲུ་ལུས་ས་བཅུ་གཅིག་པ། འོད་གསལ་ས་བཅུ་གཉིས་པ། དེ་ནི་དམིགས་སྤྱོད་ཀྱི་ས་ནས་
 བཟངས་པས་བཅུ་གསུམ་པར་རང་ཉིད་བཞེད་པས། ས་བཅུ་གཉིས་འཕགས་པའི་ས་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་
 འཕགས་པའི་ས་བཅུ་གཅིག་པའི་སྒྲུ་ལུས་མཆོག་སྐྱབ་པའི་ཐོག་མར་སོར་སྤྱོད་ནས་འཐོབ་པ་སོགས་དང་།
 ཏུས་འཁོར་བའི་ཏིང་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་སོ་སྟེ་ལེ་ནས་ཀྱང་འཐོབ་པ་དང་། དེ་ཟུང་འཇུག་ཏུ་མཛད་པ་
 སོགས་ཀྱང་འགལ་བར་མཐོང་རོ། །བསམ་གཏན་གྱིས་ལུས་དཔེན་བསྟན་པ་མི་འཐད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཏུ།
 ལུས་དཔེན་ལ་ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་བྱུང་བྱེད་ཀྱི་ཕན་ཡོན་མི་འོང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུང་བ་ནི། ཕྱོགས་སུ་མ་
 སྒྲུབ་ཤེས་དང་ཤེས་བྱ་བྱུང་བྱེད་ཀྱི་སེམས་ཚེ་གཅིག་པ་སེམས་དཔེན་ཏུ་འདོད་པར་སྤྱད་པས་དེ་ལ་སྟོན་

དེ་མི་འཇུག་གོ།

དེས་ན་འཕགས་པ་ཡབ་ཐུས་ཀྱིས་བཤད་པ་དང་། ཏུས་འཁོར་གྱི་སྒྲོར་ནས་བཤད་པའི་བདག་
ཕྱིན་བརྒྱབས་དང་ཀྱུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པ་གཉིས་མིང་གཅིག་གྲུང་དོན་མི་གཅིག་སྟེ། དཔེར་ན་དེའི་ལ་སྤྱི་
ཞབས་ཀྱི་རིམ་ལྟར་སྟོང་ཁར་ཐིག་ལེ་སྒྲོམ་པ་བདག་ཕྱིན་བརྒྱབས་སུ་བཤད་པ་བཞིན་ཏེ་དེ་འདྲ་མང་ངོ་། །
ཏུས་འཁོར་གྱི་སྒྲོར་དུག་རིམ་པ་དུག་དུ་སྤྱད་ཚུལ་ཤོད་གཞན་གྱིས་བཤད་པ་ཡང་དོན་གཅིག་ཏུ་འཆད་པའི་
ཐྱོགས་སུ་སྤང་ལ། དེ་མི་འཐད་པ་ནི་སྤང་བཤད་པས་ཤེས་སོ། །དེས་ན་རྒྱུད་ཕྱི་མའི་སྒྲོར་དུག་གི་གཞུང་
ནམས་ན་རོ་བས་གྲང་རྒྱུད་ཕྱི་མའི་འགྲེལ་པར་སྒྲོན་གསལ་ཇི་བཞིན་དུ་བཤད་ལ་དབང་མདོར་བསྟན་པའི་
འགྲེལ་པར་ཏུས་འཁོར་བཞིན་དུ་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་དོན་གཅིག་ཏུ་བཤད་དུ་མི་རུང་ཡང་དེའི་དོན་ཐུབ་ཇི་
ལྟར་ཡིན་དཔྱད་ན་ནི་ལེགས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་རྒྱུད་སོ་སོའི་མན་ངག་གི་མཐའ་ཚད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་
རོ། །

དེ་ཡང་ཅུང་ཟད་བཤད་ན། ཏུས་འཁོར་བའི་ལུགས་ཀྱི་སོར་བསམ་ནི། རྒྱུད་གཉིས་དབུ་མར་
འཇུད་པའི་སྒྲིག་ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་འགོ་རྩ་དབུ་མ་སྒྲོང་བྱེད་ཡིན་པས། དེ་ནས་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་བཞིན་དུ་མི་
སྒྲོམ་ཡང་། རྒྱུད་གཉིས་དབུ་མར་འཇུད་པའི་སྒྲོན་འགོ་རྩ་དབུ་མ་སྒྲོང་བྱེད་དུ་འགོ་བར་སྤང་ན་དེའི་དོན་ཡིན་
ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཏུས་འཁོར་བའི་སྒྲིག་ཚུལ་ནི་རྒྱུད་དབུ་མར་འཇུད་བྱེད་ཡིན་ལ། བཅུད་པ་དེ་འཁོར་ལོ་
ནམས་ཀྱི་ལྟེ་བར་གཡོ་མེད་དུ་འཛིན་པ་ནི་འཛིན་པ་ཡིན་པས། དེ་ནས་བཤད་པ་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་གྱི་སྒྲིག་
ཚུལ་དང་འཛིན་པ་སྒྲོམ་པ་མ་ཡིན་གྲང་། དགོས་པ་དེ་རྒྱུབ་པའི་ཐབས་སུ་སྤང་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དང་།
དེ་བཞིན་དུ་ཐབས་སྤང་མ་ལ་འདྲེན་ནས་བསྒྲོམ་པའི་ཐབས་ཀྱིས་གཏུམ་མོ་སྤར་ཏེ་བྱང་སེམས་བཞུས་པས་
གསང་གནས་ཀྱི་ཕྱི་བར་དུ་འབེབས་པའི་དགའ་བ་མྱོང་བ་ནི་རྗེས་དྲན་དང་། བྱང་སེམས་ཕྱིར་འཕྲོ་མེད་
དུ་བཟུང་བའི་འགྱུར་མེད་ཀྱི་བདེ་བ་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་པས། དེ་ནས་བཤད་པ་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་དུ་མི་སྒྲོམ་
ཡང་དགོས་པ་དེ་རྒྱུབ་ཀྱིས་པའི་ལམ་དུ་འདུག་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཐུབ་ཏུ་འོང་ངོ་། །དེས་ན་དགོས་པ་དེ་
རྒྱུབ་ཀྱིས་ཀྱི་དོས་ནས་རིམ་ལྟར་སྒྲིགས་ལམ་གཞན་ལ་དབྱེད་ནས་ལམ་པན་ཚུན་དུ་སྤྱད་ཚུལ་བྱེད་ན་ནི། དེ་
ནམས་དོན་གཅིག་ཏུ་མ་བཤད་གྲང་སྐབས་དོན་འགྲུབ་པས། རྒྱུད་སོ་སོའི་ལམ་གྱི་གནད་གང་དུ་སོང་ལ་མི་
འཇིགས་པ་འཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། རིགས་པ་དེ་ལམ་གཞན་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་ནི་སྒྲོ་གྲོས་ཆེན་པོ་
ནམས་ཀྱི་དཔྱད་ཚུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་བྱངས་ཤིག

སྤྱན་གྱིས་སོར་སྤྱད་སྤྱོད་པ་ལ་སྤྱར་བ་ནི་མཚན་ཉིད་མཚུངས་པ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས་

ཡན་ལག་དྲུག་ལས་ལོགས་སུ་སྒྱུད་པ་གསུངས་པས་མི་འགྲིག་གོ། །དེས་ན་དེ་དོར་ནས་རྫོགས་མེད་གྱི་མིམ་
 བ་དྲུག་ལ་ཡན་ལག་དྲུག་སྒྱུར་ན། སོར་བསམ་གཉིས་ལུས་དཔེན་ལ་སྒྱུར་བ་སྐྱ་དབྱངས་བཅུ་གཅིག་པ་
 ལྟར་ལེགས་སོ། །སྒྲོན་གསལ་ནས་བཤད་པ་ལ་སྐྱ་ཅེ་གསུམ་དུ་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོག་ཚུལ་གསུམ་ཡོད་པས། དག་
 དཔེན་དང་རྫོང་བཟུངས་དངོས་མིན་པའི་སྒྲོག་ཚུལ་ཡོད་ཀྱང་། དེ་གཉིས་སྒྲོག་ཚུལ་གྱི་གཙོ་བོའི་སྒྲོན་ནས་གྱི་
 མིང་འདོགས་སུ་བྱས་ན་དེ་གཉིས་སུ་འདུའོ། །སེམས་དཔེན་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་ཅེ་གཅིག་པ་དང་། འོད་
 གསལ་དུ་འཇུག་པའི་སྒྲོན་གྱི་སྒྲོང་པ་གསུམ་དང་མཚན་ཉིད་མཚུངས་པའི་སྒྲོན་ནས་གོ་ས་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་
 པ་ཆོག་ཟེན་ལ་མེད་དོ། །འཛིན་པ་ནི་འོད་གསལ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་སྒྲོན་གསལ་ལས་བཤད་པས་དེས་
 སེམས་དཔེན་དང་སྐྱ་ལུས་སྒྲོན་པ་མི་འགྲིག་གོ། །རྗེས་དྲན་ནི་འོད་གསལ་ལས་ལུགས་སྒྲོག་ཏུ་ལངས་པའི་
 སྒྲོང་བ་རྣམས་གྱི་འཆར་ཚུལ་དང་། ཉིང་པེ་འཛིན་ནི་ཟུང་འཇུག་ཡིན་པ་སྒྲོན་གསལ་ལས་གིན་ཏུ་གསལ་
 བས། དེ་ལས་གཞན་དུ་འཆད་པ་དོན་མིན་ཏེ། ཞིབ་ཏུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །མིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱ་ལུས་
 བེ་ཟུང་འཇུག་གི་སྐྱ་མའི་སྐྱ་དང་མཚན་ཉིད་མཚུངས་པའི་སྒྲོན་ནས་གོ་ས་ཡོད་པ་མ་གཏོགས་པ་ཡན་ལག་
 དྲུག་གི་གཞུང་འགྲེལ་པས་བཤད་པའི་དངོས་གྱི་ཆོག་ཟེན་ལ་མེད་དོ། །སངས་བྱུས་ཀྱི་ན་དངོས་ཞེས་པས་སྐྱ་
 ལུས་སྒྲོན་པ་དོན་མིན་པ་ཡང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་དག་གི་དོན་བྱས་པར་བཤད་ན་སྐྱ་ལུས་དང་སེམས་
 དཔེན་ཡང་ཐོན་པར་འགྱུར་བས་ཡན་ལག་དྲུག་གི་ལམ་དུ་རྫོགས་མེད་གྱི་མཆོག་སྐྱབ་པའི་ལམ་གལ་ཆེ་བ་
 རྣམས་མ་འདུས་པའི་སྒྲོན་ཡང་མེད་དོ། །

གོ་མིམ་པེས་པ།

གཉིས་པ་(གོ་མིམ་པེས་པ་)ནི། མིམ་ལྟར་མིམ་གཉིས་སྐྱས་གྱི་མིམ་པ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི། རྫོགས་
 མིམ་གྱི་མིམ་ལྟར་ལའང་འདྲ་སྟེ། དེར་རྫོང་བཟུངས་གནས་པས་སེམས་དམིགས་འཐོབ་པ་དང་། སྐྱ་ལུས་ཡང་
 དག་པའི་མཐའ་འོད་གསལ་གྱིས་སྒྱུར་བ་དང་། དེ་ལས་ལངས་ནས་གཉིས་མེད་ཟུང་འཇུག་འཐོབ་པར་
 གསུངས་ལ། དེས་ནི་སེམས་དམིགས་ལ་གནས་པས་སྐྱ་ལུས་འཐོབ་པ་ཡང་གོ་བར་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
 ཡང་སྐྱ་མ་སྐྱ་མ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་འབྱུང་བར་སྒྲོན་པའི་གོ་མིམ་མོ། །མིམ་ལྟར་མི་བྱས་པ་དེ་བྱས་
 པར་སྒྱུད་བསྐྱས་ལས། སངས་བྱུས་གྱི་ཐེག་པའི་བསམ་པ་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་དང་། རགས་པའི་ལྟ་ཉི་
 རྣལ་འབྱོར་དྲན་པ་གཅིག་པ་དང་། ཐུམ་རྟོག་པའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། ལུས་དཔེན་ནས་ཟུང་འཇུག་གི་བར་
 ལ་སྐྱ་མ་སྐྱ་མ་ལ་ལོབས་ནས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལ་སྒྲོབ་པའི་རྗེས་འགྲོའི་གོ་མིམ་དང་། ལུས་དཔེན་ནས་བཟུང་སྟེ་
 སྐྱ་མ་མེད་ན་ཕྱི་མ་མི་འབྱུང་པའི་སྒྲོག་པའི་གོ་མིམ་ཀྱང་གསུངས་པས། ¹⁹⁶ གོ་མིམ་པེས་པ་འདོད་དགོས་

སོ། །དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་ཙ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུ་དང་ཡབ་ཕྱུ་ལྟེ་གཞུང་ནས་གོ་ཤིང་དེ་ལྟར་
ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་གསལ་བར་མ་གསུངས་སོ།།

ཁ་ཆེ་ལག་སྒྲིམ། དང་པོར་ཐ་མལ་པའི་ལུས་དག་པར་བྱ་དགོས་པས། དེ་ནི་དང་པོ་སྦྱར་བ་ནས་
རིགས་བརྒྱའི་ལུས་དབེན་གྱི་བར་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་གྱིས་བྱེད་དོ། །དེ་ནས་དག་དག་པ་ལ་དག་དབེན་དང་། དེ་
ནས་ཐ་མལ་པའི་སེམས་དག་པ་ལ་སེམས་དབེན་དང་དེ་ནས་སྒྲོན་གྱི་སྒྲོན་ལམ་འབྲས་བུ་དང་ལྟན་པར་བྱ་
བ་དང་། དབང་ལྷག་ཆེན་པོའི་བརྟན་པ་བཞིན་དུ་ཆད་པའི་ཐོག་གས་སྤང་བ་དང་། བསྐལ་བའི་བར་དུ་འགོ་
དོན་མཛད་པ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་བཞིན་དུ་འགོག་པའི་བདེན་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་སྦྱ་ལུས་དང་། དེ་
ལ་ཡང་ཆགས་ན་དམིགས་པ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་བས་དེ་སྤང་བའི་དོན་དུ་འོད་གསལ་དང་། འོད་གསལ་
གྱི་ཆད་མཐའ་སྤང་བའི་ཕྱིར་དུ་ཟུང་འཇུག་བརྟན་ནོ་^{༡༡}ཞེས་འཆད་དོ།།

སྒྲོན་གྱི་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ནི། དེ་ལྟོ་གི་ཁོག་པ་ལེགས་པར་མ་སྦྱངས་ཀྱི་བར་དུ་སྦྱ་སྟན་པོ་མི་
འབྱུང་བ་བཞིན་དུ། སྦྱ་དོ་རྗེའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་ལུས་ཐ་མལ་པ་ལས་མ་དབེན་གྱི་བར་དུ་དག་དབེན་མི་
འབྱུང་ལ། དེ་ལས་བརྒྱུག་ན་འབྱུང་ངོ་། །ཏྭ་ལྟ་བུའི་སེམས་ཀྱི་བཞེན་པའི་རྒྱུད་དབང་དུ་མ་འདུས་ཀྱི་བར་
དུ། མི་ལྟ་བུའི་སེམས་དབང་དུ་མི་འདུ་ལ་དག་དབེན་གྱིས་རྒྱུད་དབང་དུ་འདུས་པ་ལས་སེམས་དབེན་འབྱུང་
ངོ་། །སེམས་དབེན་དུ་དགས་ཤོས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་རིག་སེམས་ཙམ་དུ་ཤེས་པ་མེད་ན། ཐ་ཤོས་ཀྱུན་
རྫོང་སྦྱ་མ་ཙམ་དུ་ཤེས་པ་མེད་པའམ། ཡང་ན་སེམས་དབེན་དུ་རང་རིག་པ་བདེ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་མེད་ན་
སྦྱ་མའི་སྦྱ་མི་འབྱུང་སྟེ། སྦྱ་མའི་སྦྱ་ནི་དེ་ཙམ་ལས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དབེན་ན་བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་པར་
དེའི་ཆོས་མི་ཏྲག་པ་གཅོད་པར་མི་ལུས་པ་བཞིན་དུ། ཆོས་ཙན་སྦྱ་མ་མཐར་མ་ཕྱིན་པ་ན་དེ་བསམ་གཏན་
གཉིས་ཀྱིས་བཤེག་པའི་འོད་གསལ་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་ངོ་། །འོད་གསལ་སྤང་མེད་སྒྲོན་དུ་མ་སོང་བར་སྤང་
སྤོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཟུང་འཇུག་ཏོགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། མེ་ལོང་གི་གཟུགས་བརྟན་སྤང་སྤོང་དབྱེར་མེད་དུ་
སྒྲོས་གཅོད་པ་ལ་སྒྲོན་དུ་གཟུགས་བརྟན་ལ་བྱད་བཞིན་གྱི་དངོས་པོ་མེད་པར་གཅོད་དགོས་པ་བཞིན་ནོ་
ཞེས་གསུངས་སོ།།

མར་ལུགས་པ་ཁ་ཅིག་ དང་པོ་གཉིས་ལག་སྒྲི་དང་འདྲ་ལ། ལུས་དག་གཉིས་སེམས་སུ་འདུ་བར་
བརྟན་པའི་ཕྱིར་སེམས་དབེན་དང་། དེ་ལ་བདེན་ཞེན་སྤང་བའི་ཕྱིར་སྦྱ་མ་དང་། སྦྱ་མ་ཙམ་དུ་ཞེན་པ་སྤང་
བའི་ཕྱིར་འོད་གསལ་དང་། ཆད་མཐའ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཟུང་འཇུག་བརྟན་ནོ་ཞེས་བེད་རོ།།

དེ་ལ་ལུགས་དང་པོ་ནི། དབེན་པ་གསུམ་ནི་སྒྲོག་གསུམ་གྱི་དྲི་མ་དག་བྱེད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་དགས་

མི་ནས་སྤང་དགོས་པས་དེ་གསུམ་གྱིས་གོ་མེད་སྤྲོམ་པ་དང་། སེམས་དབེན་དུ་ཆད་མཐའ་ཡོད་པས་
 དེ་སྤང་བའི་ཕྱིར་སྒྲུ་ལུས་སྒྲུབ་པ་དང་། དེ་ལ་རྟག་པའི་མཐར་འཛིན་གྱི་དམིགས་པ་ཡོད་པ་སྤྱོད་པ་ལ་འོད་
 གསལ་དང་། དེ་ལ་འད་ཆད་མཐའ་ཡོད་པ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་ཟུང་འཇུག་བསྟན་པ་ཡིན་ཟེར་བར་སྤང་སྟེ། དབེན་
 གསུམ་སྤྲོམ་སྤྱི་མ་འདྲེན་ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྟོན་དགོས་པ་མི་འདུག་ཅིང་། ཆད་མཐའ་སྤང་བའི་
 ཕྱིར་དུ་བསྟན་པའི་ལམ་རྟག་ལྟ་ཅན་དུ་སྒྲེ་ལ། དེ་སྤྱོད་པའི་ལམ་ཆད་མཐའ་ཅན་དུ་སྒྲེ་ན་གྲང་པོ་ཆེད་ལྷན་
 དང་འདྲ་བས་ལམ་ཡང་དག་པར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱོད་བསྐྱེས་ལས། གྲུ་རྩོམ་གྱི་བདེན་པ་རྟོགས་
 པ་དང་བྲལ་བས་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བར་མི་རྟུས་སོ།^{༡༡} ཞེས་འོད་གསལ་མངོན་
 སུམ་དུ་བྱེད་པ་ལ་སྟོན་དུ་སྒྲུ་ལུས་རྟོགས་པ་སྟེ་ཐོབ་དགོས་པར་བསྟན་པས། འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་
 ལ་སྒྲུ་ལུས་སྟོན་དུ་སྒྲེ་དགོས་པའི་ཕྱོགས་ནས་རྒྱ་མཚན་བསྟན་དགོས་ཀྱི། རྒྱ་མར་ཞེན་པ་སྤྱོད་པ་ལ་འོད་
 གསལ་དུ་འཇུག་དགོས་ཞེས་རྒྱ་མཚན་སྟོན་པ་ག་ལ་ཡིན། སེམས་དབེན་དང་སྒྲུ་མ་དང་འོད་གསལ་དང་
 ཟུང་འཇུག་གི་གོ་མིམ་གྱི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་བསྟན་དགོས་ཀྱི། དེ་ལས་གཞན་སྟོན་པ་ལ་ནི་སྤྱོད་པོ་
 མ་མཐོང་ངོ་། གཞན་ཡང་ལུས་རྒྱུ་གཉིས་སེམས་སུ་འདུ་བ་ཞོད་དུ་རྒྱུད་པའི་དོན་དུ་སེམས་དབེན་སྟོན་
 ཟེར་བའི། སེམས་དབེན་དམིགས་ནུམ་རི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་སྒྲེ་བ་ལ་ཞིབ་ཏུ་མ་བརྟགས་པའི་སྒྲིན་ཡིན་ལ། སྤྱོད་
 བསྐྱེས་ལས་སེམས་ཀྱི་ཡང་དག་པའི་དོན་རི་བཞིན་དུ་ཤེས་ནས་སྒྲུ་ལུས་སྒྲུབ་པ་ལ་འཇུག་པར་གསུངས་
 པས།^{༡༢} སེམས་དབེན་དུ་སེམས་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་དོགས་པ་མ་ཆོད་པ་ཕྱིས་སྒྲུ་ལུས་ཀྱིས་གཅོད་པའི་
 དོན་མེད་དེ། བསྐྱེད་མི་སྒྲོམ་པའི་དུས་ནས་ཀྱང་སྤྱོད་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་ངེས་དགོས་པར་གསུངས་
 པའི་ཕྱིར་ཤོ། ལུགས་བར་པས། དག་དབེན་གྱིས་རྒྱུད་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཐུས་སེམས་དབེན་འདྲེན་པ་དང་།
 སེམས་དབེན་གྱིས་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་བྲུབ་པའི་གཞི་བྱེད་པ་དང་སྒྲུ་ལུས་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་འོད་གསལ་དུ་
 བཅུག་ནས་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱ་དགོས་པ་དང་། ཟུང་འཇུག་གི་ཡ་གཅིག་སྒྲུབ་པ་ལ་འོད་གསལ་སྟོན་དུ་
 འགོ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་གསུངས་པ་ནུམ་མི་གིན་ཏུ་ལེགས་ལ། དབེན་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་གོ་མིམ་གྱི་
 རྒྱ་མཚན་དུ་པེ་མི་གི་དཔེ་དོན་གསུངས་པ་འི། དཔེ་དང་དོན་གྱི་ཆོས་མཐུན་ད་གདོད་བསྒྲུབ་དགོས་པར་སྤང་
 བས་དེས་མི་ཆོག་གོ། །རང་ལུགས་ཀྱི་གོ་མིམ་ངེས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་གྲངས་ངེས་སྒྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་འཆད་
 བར་འགྱུར་ངོ་།

གྲངས་ངེས་པ།

གསུམ་པ་(གྲངས་ངེས་པ་)ལ་གཉིས། དངོས་ཀྱི་དོན་དང་། ལམ་འདྲིར་ལམ་གཞན་འདུ་ཚུལ་ལོ།

དང་པོ་ནི། སྤྱོད་བསྐྱེད་ལས་ལམ་ལ་མིམ་ཅན་དུ་སྤྱོད་ཚུལ་སྤར་ལམ་བཤད་ནས། ཟུང་འཇུག་
 ཐོབ་ཕྱིན་ཆད་གསར་དུ་ལམ་གྱི་མིམ་པ་ལ་བསྐྱབ་ཏུ་མེད་པར་གསུངས་ནིང་། མིམ་ལྟ་ལས་ཀྱང་། ཟུང་
 འཇུག་ཉིང་འཛིན་ལ་གནས་ནས། སྤྱར་ཞིང་གང་ལ་འང་མི་སྤྱོད་པོ།^{༡༩} །ཞེས་གསུངས་པས་ལམ་གྱི་མིམ་
 པ་དེ་རྣམས་སྤྱི་མི་འདུ་བ་མེད་པ་དང་། དེ་རྣམས་ལ་སྤྱོད་དགོས་པར་གསུངས་པས། དེར་མ་འདུས་པའི་
 ལམ་གཞན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་གངས་མང་བ་སེལ་ལ། དེ་རྣམས་མེད་ན་མི་ལུས་པས་གངས་ཉུང་བ་ཡང་
 སེལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་གངས་ངེས་འདོད་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་འདྲ་གངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གསལ་བ་ནི་
 རྒྱུ་གཉིས་དང་ཡབ་སྐུས་ཀྱིས་དངོས་སུ་མ་གསུངས་སོ། །

འདི་ལ་ལག་སྒྲིམ་ནི། དཔེན་པ་གསུམ་གྱིས་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་རྣམ་པར་དཔེན་པ་སྟེ་དག་
 པར་བྱེད་ཅིང་། འོད་གསལ་གྱིས་ཀྱུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྣམ་པར་དཔེན་པ་སྟེ་དག་པར་
 བྱེད་ལ། ཟུང་འཇུག་གིས་བདེན་གཉིས་རོ་གཅིག་པའི་རྩི་རྩེ་འཆང་འཐོབ་པས་དེ་ཕན་ཆད་དུ་བསྐྱབ་པར་བྱ་
 བ་མེད་པས་མིམ་པ་དུག་མི་དགོས་སོ། །སྤར་བཤད་པ་འདི་ཙམ་གྱིས་འདོད་པའི་དོན་འབྱུང་པས་མིམ་པ་
 བཞེ་ཡང་མ་ཡིན་པས་མིམ་པ་ལྟར་གངས་ངེས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །སྤྱི་ལ་ལྟར་གྲགས་པས། དང་པོ་གསུམ་སྤར་
 དང་འདྲ། སྤྱོད་གསུམ་དག་པས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ཕྱིར་རང་བྱིན་གྱིས་སྤྱོད་པ། དེ་ལ་མཛོན་ཞེན་འོད་
 གསལ་གྱིས་སྤོང་། དེའི་ཆད་མཐའ་ཟུང་འཇུག་གིས་སྤོང་ཞིང་། དེ་ཕན་ཆད་དུ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མེད་པས་
 མིམ་པ་དུག་མེད་པ་དང་། དེ་གཉིས་མེད་ན་རང་གཞན་གྱི་དོན་མི་འབྱུང་པས་ཉུང་བ་ཡང་མིན་ནོ་ཞེས་
 སྤོང་།^{༢༠} །པོད་ཀྱི་སྤོན་གྱི་ལམས་པ་ནི། སྤྱི་བ་པ་མཛོན་གྱུར་པ་མགོ་གཞོན་པ་དང་། ས་བོན་རྩ་བ་ནས་
 འཛོམས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མིམ་པ་དུག་ཏུ་གངས་ངེས་ཏེ། འདི་ལྟར་ཉོན་མོངས་དང་རྣམ་རྟོག་མཛོན་
 གྱུར་མགོ་གཞོན་པ་ལ་དཔེན་པ་གསུམ་དུ་བཞག་སྟེ། ཞིག་ནས་བདེ་སྤྱོད་གི་རྟེན་ལ་ལུས་དཔེན་དང་། རྒྱུང་
 དབང་དུ་འདུས་པས་རྟོག་པ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་མེད་པས་དག་དཔེན་ནི་རྒྱུ་དང་། སེམས་དཔེན་ནི་དངོས་ཏེ།
 བདེ་སྤྱོད་དེ་བྱུག་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུད་ལ་སྟེ་བས་སོ། །རྒྱུ་མས་ལུལ་གྱི་སྤོང་ཉིད་རྟོགས་པས་གཟུང་བ་
 རང་རྒྱུད་པ་ལ་ཞེན་པའི་གཟུང་རྟོག་གི་ས་བོན་དང་། འོད་གསལ་གྱིས་སེམས་ཀྱི་སྤོང་ཉིད་རྟོགས་པས་
 འཛིན་པ་སེམས་སུ་ཞེན་པའི་འཛིན་རྟོག་གི་ས་བོན་དང་། ཟུང་འཇུག་གིས་བདེན་གཉིས་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའི་
 ས་བོན་སྤོང་བའི་ཕྱིར་དང་། སྤང་བྱ་དེ་དག་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

སྤར་གཉིས་ནི་ཚིག་མི་འདྲ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་དོན་འདྲ་བར་སྤྱང་ལ། དེའི་འཐད་མི་འཐད་ནི་
 སྤར་དབྱེད་ཟིན་ཏོ། །ལུགས་གསུམ་པས་གསུངས་པ་ལྟར་སྤང་བྱ་ལ་བསྟོན་ནས་ཀྱང་ལམ་འདི་ཙམ་གྱིས་

ཆོག་གི་ཞེས་བཤད་དགོས་མོད་ཀྱང་། མགོ་གཞོན་པའི་ལམ་བདེ་སྟོང་སྟོང་བར་སྒྲུབ། བར་ཕྱིན་ནས་
བཤད་པ་ལྟར་གྱི་སྟོང་ཉིད་ལ་དམིགས་པར་འདྲ་ཡང་ཞི་ལྷག་གི་སྒྲོམ་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་བཞིན་དུ་ནི་བཞེད་པར་
མི་སྤང་བས། ཞི་ལྷག་གི་ལམ་སོ་སོར་འཛོག་མི་རུས་ལ། ལམ་ཕྱི་མ་གསུམ་ཡང་རྟོག་པ་གསུམ་སོ་སོའི་
གཉེན་པོ་སོ་སོར་མ་ངེས་པས་ལེགས་པར་མི་སེམས་སོ།།

འོན་གང་ལ་བལྟས་ནས་གངས་ངེས་སྒྲུབ་སྒྲུམ་ན། བསྐྱབ་བྱ་མཐར་ཐུག་ལ་བལྟས་ནས་ཏེ། དེ་
སྒྲུབ་པ་ལ་འདི་རྣམས་དགོས་ལ་འདིར་མི་འདུ་བ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། དེ་ལ་ཡེ་
ཤེས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུང་དང་། དེའི་རྟེན་གཟུགས་སྒྲུ་བྱུང་མོང་མ་ཡིན་པ་ཆོག་སའི་ཟུང་འཇུག་གི་འབྲས་བུ་ནི་ཐུར་
བཤད་ཅིང་འོག་ནས་ཀྱང་འཆད་པར་འགྱུར་པ་ལྟར་རོ། དེ་འདྲ་བའི་ཟུང་འཇུག་འགྲུབ་པ་ལ་ནི། སྒྲོབ་ལམ་
དུ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མངོན་སུམ་དུ་ཞུགས་པའི་དོན་དམ་འོད་གསལ་དང་།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བཞེན་པའི་རྒྱུད་འོད་ཟེར་ལྗང་རྒྱ་ལས་བསྐྱབས་པ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཀྱུ་བ་རྫོང་བསྐྱུ་མའི་སྒྲུ་
གཉིས་ཆོག་སའི་སྒྲོབ་པའི་ཟུང་འཇུག་བསྐྱེད་དགོས་སོ། བདེན་གཉིས་ཟུང་འཇུག་དེ་ལ་སྒྲོན་དུ་ཡ་གཉིས་
སོ་སོར་སྒྲུབ་དགོས་ཏེ། སྟོང་བསྐྱུས་ལས། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྟོག་པ་མེད་པར་ནི་ཟུང་དུ་འཇུག་པའི་
ཤིམ་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བར་མི་རུས་སོ།^{༡༩} ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཀྱུ་བ་རྫོང་བསྐྱུ་ལུས་སྒྲོན་དུ་མ་ཐོབ་པར་
ཡང་འོད་གསལ་མ་མངོན་དུ་བྱ་མི་རུས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། དེའི་ཕྱིར་འོད་གསལ་དུ་མངོན་སུམ་དུ་
འཇུག་པའི་རྟེན་ལ་སྒྲོན་དུ་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་བསྐྱེད་དགོས་ཏེ། འདིའི་རྒྱ་མཚོན་འོག་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། ཤིམ་པ་
གསུམ་པའི་སྒྲུ་ལུས་དང་། ཤིམ་པ་བཞི་པའི་འོད་གསལ་གཉིས་ཟུང་འཇུག་གི་དུས་ན་མེད་པས། ཟུང་འཇུག་
གི་དུས་ཀྱི་ཡ་གཉིས་མིན་ཀྱང་། སྟོར་ཀྱུ་བ་རྫོང་བསྐྱུ་མ་དང་། དོན་དམ་འོད་གསལ་གཉིས་ཟུང་འཇུག་གི་ཡར་
འགོ་ཞིང་། ཐུ་མ་གཉིས་ཀྱང་དེ་གཉིས་ཡིན་པ་ལ་བསམས་ནས་དེ་ལྟར་བཤད་དོ། དེ་འདྲ་བའི་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་
གང་ལས་སྒྲུབ་པའི་གཞིའི་རྒྱུད་དང་སེམས་ནི། ས་རྒྱལ་ཐིམ་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་རྒྱུད་ཤིམ་གྱིས་སྟོང་ཁར་
བསྐྱུས་ཏེ། རང་བཞིན་བརྒྱུད་ཅུའི་རྟོག་པ་གཡོ་པའི་རྒྱུད་ཐིམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཐིམ་ཤིམ་ལས། སེམས་དབེན་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་བསྐྱེད་པའི་སེམས་དང་། དེའི་བཞེན་པའི་རྒྱུད་ཡིན་པས་སྒྲུ་ལུས་ཀྱི་སྒྲོན་དུ་སེམས་དབེན་
འགོ་དགོས་སོ། དེ་འདྲ་བའི་ཐབས་ཀྱིས་སྟོང་ཁར་སྒྱུད་ཤིམ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དབེན་པ་ལ་ནི་ཕྱི་ལས་དང་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་སྟོར་བའི་སྟོག་ཚུལ་དང་། བར་རྒྱུད་དང་ཐིག་ལེ་སོགས་སྒྲོམ་པའི་སྟོག་ཚུལ་སྒྲོམ་པ་
གཉིས་དགོས་པས། སེམས་དབེན་ཀྱི་སྒྲོན་དུ་དག་དབེན་དོ་རྩེ་བསྐྱས་པའི་ཤིམ་པ་སྒྲུབ་དགོས་སོ། ཁག་
དབེན་དང་དོ་རྩེ་བསྐྱས་པ་ཞེས་པ་ནི་སྟོག་ཚུལ་ཀྱི་སྟོགས་གཅིག་གི་མིང་གིས་བཏགས་པ་སྟེ། ཤིམ་པ་

དེ་འདྲ་པའི་རྫོགས་མེས་ཡོངས་ལ་རྫོགས་པ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་བའི་དགེ་པའི་ཅུ་བ་སྒྲིབ་པ་ལ་ནི། སྐྱེ་བའི་
བར་དོ་གསུམ་སྐྱེ་གསུམ་དུ་འཁྱེར་བའི་སྒོ་ནས་རྒྱུད་སྐྱེར་བའི་མིམ་པ་དང་པོའི་རགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་དྲན་
པ་གཅིག་པ་དང་ཕྱ་མོའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྟོག་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཐུན་བཞིར་སྒོམ་པ་སྒྲིབ་དུ་འགོ་དགོས་སོ།།
མིམ་གཉིས་སྒོམ་པའི་སྒྲོན་རུང་དུ་བསྐྱུབ་པ་ལ་ནི། དབང་རྫོགས་པ་རྣམ་དག་ཅིག་ཐོབ་པ་དང་། ལས་
བྱུངས་པའི་དམ་ཚིག་དང་སྒྲོམ་པ་རྣམས་ལེགས་པར་སྦྱང་བ་དགོས། དབང་དང་དམ་ཚིག་སྦྱང་བའི་སྒྲོན་གྱི་
མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ལ། བྱང་རུབ་གྱི་སེམས་གཉིས་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ལ་སྦྱང་བའི་ལམ་ཐུན་མོང་བའི་
མིམ་པ་ལ་བསྐྱབས་པ་དགོས་ཏེ་སྤར་བཤད་ཐེན་ཏེ། །འོགས་འདོན་པའི་སྦྱང་བ་ནི་ཕྱིའི་སྟོག་ཚུལ་གྱིས་
མཚོན་ནས་སྟོན་པས་དེ་ལྟ་བུ་ནི་ལམ་ཐུན་མོང་ཅན་གྱི་གྲངས་ངེས་དང་། མིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་དང་།
མིམ་པ་གཉིས་པའི་མིམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གྲངས་ངེས་ཡིན་ནོ།།

དེས་ནི་གོ་རིམ་དེས་པ་ཡང་གེས་པ། གང་ཟླ་གཅིག་འཆད་རྒྱ་བ་ལ་ཡང་དེ་དག་ཀྱང་དགོས་
པས། ལག་ཁྲི་དང་། རྒྱལ་ལྷན་ལྷགས་པ་མོགས་ཀྱིས་གང་ཟླ་གཅིག་གིས་ཀྱང་རིམ་པ་ལྷ་ཀ་བསྐོས་
དགོས་པས། རེ་རེ་གང་ཟླ་རྒྱུད་ཐ་དད་པ་རེ་རེ་དབང་དུ་བྱས་པ་མིན་ནེས་འཆད་པ་ལོགས་ཀྱི། ལྷག་ལ་

པ་སྒྲོ་འོད་ལས། གང་ཟག་རབ་ལ་རིམ་པ་ཐ་མ་གཉིས། འབྲིང་ལ་རིམ་པ་གསུམ་དང་དང་བཞི་པ་གཉིས།
 རྩུང་ལ་བསྐྱེད་རིམ་དང་རྩེར་བསྐྱེས་གཉིས། རྩུང་ལ་རྩུང་ལ་དེ་གཉིས་དང་དག་གི་བསྐྱེས་པ་གསུམ་
 བཤད་ནས། རབ་འབྲིང་ཐ་མ་གསུམ་ཡང་རྒྱུད་གཅིག་གི་སྒྲོ་རིམ་གྱིས་གོང་ནས་གོང་དུ་འཕོས་པའི་སྐབས་
 ལ་འཛོག་པ་གཞན་ལུགས་དང་། རྒྱུད་ཐ་དད་ལ་བྱེད་པ་རང་ལུགས་སུ་མཛོད་པ་ནི་འཕགས་པ་ཡབ་སྐུས་
 གྱི་གོ་རིམ་སྟོན་པའི་གཞུང་དང་འགལ་ཞིང་། རྣལ་འབྱོར་རྫོགས་འབྲིང་དང་ཡང་འགལ་བས་ལེགས་པ་མ་
 ཡིན་ནོ།།

གངས་རེས་འདི་རྒྱུད་གཞན་ལ་སྒྱུར་ན་རིམ་པ་ཐ་མ་གསུམ་གྱི་རིམ་པ་སྐར་ལྟར་བྱ། བདེ་མཆོག་
 རིམ་ལྔ་དང་། ཀྲ་ཀྲ་རི་པའི་མདུ་མ་ཡའི་མན་དག་ལྟ་བུ་སྟིང་ཁར་སྐྱེད་རིམ་དངོས་སུ་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་དེར་
 གཞོལ་ཚུལ་རྟོགས་པར་སྒྲ་ལ། དེ་མེད་པར་ཉེ་བར་གནད་དུ་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ལམ་ཡང་
 མཐར་སྟིང་ཁར་སྐྱེད་པ་ལ་གཞོལ་བའི་ཚུལ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ལུས་དབེན་གཞན་དུ་ཐ་སྟངས་མེད་ཀྱང་
 དོན་ཡོད་ན་འདྲ་བ་དང་། དོན་མེད་ཀྱང་མི་འགལ་བའི་རྒྱ་མཚན་དུ་འདིར་བཤད་པ་སྟིང་ཁར་སྐྱེད་སྒྲ་བའི་
 གོ་རིམ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། བསྐྱེད་རིམ་ལ་ཡང་དེའི་རིགས་པ་སྐྱར་རོ། །ལམ་ཐུན་མོང་བ་ནི་ཀྲན་ལ་
 འདུལ།

གཉིས་པ་(ལམ་འདིར་ལམ་གཞན་འདུ་ཚུལ་)ནི། རྫོན་གསལ་ལས། འདི་ནི་རྒྱུ་བའི་ཡན་ལག་མཆོག་
 རྒྱུད་ཀྲན་གྱི་ནི་དོན་བསྐྱེས་པའོ།^{੧੧} །ཞེས་རིམ་པ་དང་པོ་དང་བཅས་པའི་རིམ་པ་ལྔ་པོ་འདིར་རྒྱུད་ཀྲན་གྱི་
 དོན་འདུས་པར་གསུངས་པ་ནི། འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྲན་ཞེས་པ་ཙམ་ལ་མི་བྱའོ། རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ལ་བྱ་དགོས་
 ཉེ། དེ་ཉིད་ལས། འདུས་པ་རྒྱུད་སྡེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཙམ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོན་དུ་གསུངས་པའི་
 ཟུར་རོ།^{੧੨} །དེས་ན་དེ་ཉིད་ལས། རིམ་པ་འདི་ཡི་དབྱེ་བ་ཡང་། །སྟོས་པའི་རིམ་པ་རྣམ་པ་མང་། །དེ་
 རྣམས་ཡང་དག་བསྐྱེས་པ་ནི། །གང་གིས་ཤེས་པ་རྒྱུད་རིག་དེ།^{੧੩} །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་འདུས་པ་རྒྱུད་
 པའི་རྒྱུད་ལ་མི་བྱ་ཡི་རྒྱུད་སྡེ་ཀྲན་ལ་བྱའོ།།

འོན་རྒྱུད་སྡེ་གཞན་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་རྣམས་འདི་ལས་སྟོས་པའི་རིམ་པ་དང་། དེ་རྣམས་འདིར་
 འདུས་པར་ཤེས་པ་དེས་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་ཤེས་སོ།^{੧੪} །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གང་ཡིན་སྟུམ་ན། འདི་ནི་སྐར་
 བཤད་པ་ལྟར་དོན་གཅིག་པའི་སྟོན་ནས་འདུས་པ་མིན་གྱི་བྱེད་ལས་མཐུན་པའི་སྟོན་ནས་འདུས་པའོ། །དེ་ཡང་
 སེམས་དབེན་ནས་ཟུང་འཇུག་གི་བར་དགོས་ལུགས་སྐར་བཤད་པ་བཞིན་ལ། སེམས་དབེན་འདྲན་པའི་
 ཐབས་ཀྱི་གཙོ་བོ་སྟིང་ཁར་སྐྱེད་རིམ་ཡིན་པ་དང་། སྟིང་ཁར་སྐྱེད་རིམ་དངོས་དུ་མི་གསལ་བར་ཉེ་བ་སོགས་

གནས་གཞན་དུ་སྐྱེད་པ་རྣམས་ཀྱང་མཐར་སྐྱིད་ཁར་གཞིལ་ཚུལ་གྱིས་དགོས་ཏེ་མངས་པས་འཛིགས་པས་རེ་
ཞིག་འདིར་མ་བྱིས་སོ། །བསྐྱེད་རིམ་འདི་དང་ཇི་བཞིན་མི་འདྲ་ཡང་ཚྭ་གསལ་རིམ་ཚྭ་གསལ་པར་སྐྱེ་བའི་དགེ་ཆ་
སྤྲོན་ཕྱེད་དུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ན་དོན་འདྲ་བས། དེ་ལྟ་བུའི་ལམ་སྐྱེད་ཚུལ་ལེགས་པར་གྱིས་པ་དེ་ནི་རྒྱུད་
དོན་ཀྱང་ལ་མི་འཛིགས་པ་འཐོབ་པོ།

འདིར་ཁ་ཅིག་རིམ་ལྔ་བསྐྱེས་པ་གསལ་བ་ལས། སྐར་དྲངས་པའི། སྤྲོན་གཅིག་སྐྱེད་དུ་བསྐྱོམ་
པར་བྱ། ཞེས་པའི་མཐུག་རྒྱ། འདི་ཉིད་ཡང་དག་ཏྟགས་པའི་ཕྱིར། ལམ་མཚོག་རིམ་པ་ལྔ་བ་ཉིད། ལ་
རོལ་ཕྱིན་དང་ཐེག་སྣ་ཚོགས། སྤྱིད་པ་སྐྱེ་དང་ཉིན་ཞག་གཅིག་ སྤྲོན་གཅིག་སྐྱེད་དུ་སྐྱར་ཏེ་བཤད།^{༡༥༥}།
ཅས་པའི་དང་པོའི་དོན་ནི། ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོར། སྤྲོན་པའི་སྐྱེད་པོར་བསྐྱར་སྤྱེ་བཞུགས་པ་བསྐྱེད་རིམ་
དང་། སྐྱེ་ལས་འོད་ཟེར་བྱེ་བ་བཀྱེ་བ་རྣམས་རྟོར་བཞུགས། སྐྱོང་པ་ཉིད་བཙུང་གྱི་སེམས་དམིགས།
གཟུགས་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུ་ཞེས་སོགས་གྱིས་སྐྱེ་ལས། གཟུགས་ལ་རང་བཞིན་མེད་ཅས་སོགས་གྱིས་འོད་གསལ།
གཉིས་སུ་མེད་གཉིས་སུ་བྱར་མེད་ཅས་སོགས་གྱིས་བྱང་འཇུག་བསྐྱོན་ཞེས་དང་། ཐེག་པ་སྣ་ཚོགས་དང་
སྐྱེར་བའི་དོན་ནི། བསྐྱེད་རིམ་དུ་ཉན་ཐོས་གྱི་ཐེག་པ་འདུ་སྟེ། ཉན་ཐོས་གྱིས་འདོད་པའི་རུལ་བྱ་རབ་འདུས་
པའི་རགས་པའི་སྒྲུང་བ་དང་། བསྐྱེད་རིམ་ཏྟག་པའི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་ཚོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། རྟོ་རྟེ་
བཞུགས་པར་རང་རྒྱལ་གྱི་ཐེག་པ་འདུ་སྟེ། རྒྱུད་འཕོ་བ་བཅུ་གཉིས་གྱི་རྟོ་རྟེའི་བཞུགས་པ་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་
ཉན་འབྲེལ་བཅུ་གཉིས་ཚོས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། སེམས་དམིགས་གྱི་རིམ་པར་སེམས་ཙམ་གྱི་ཐེག་པ་འདུ་
སྟེ། གཉིས་ཀ་སེམས་ལ་ཅི་བའི་ཕྱིར་རོ། གྲུ་མ་སྐྱེ་མ་ལྟ་བུ་སྐྱེ་ལས་སུ་འདུ་སྟེ་གཉིས་ཀས་ཚོས་ཐམས་ཅད་
སྐྱེ་མར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། གྲུ་མ་རབ་རྩ་མི་གནས་པ་འདོད་གསལ་དུ་འདུ་སྟེ། གཉིས་ཀས་ཚོས་ཐམས་
ཅད་སྐྱོང་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། གསང་སྤྲུགས་གྱི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་བྱང་འཇུག་རྒྱ་འདུ་སྟེ། སྤྲུགས་གྱི་
ལྟ་བ་ཐམས་ཅད་བདེན་གཉིས་རོ་མཉམ་བྱང་འཇུག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་དོན་ལྟ་མ་ལས་འཆད་དེ།
འཁོར་ལོ་ཅན་དང་། ཕ་རྒྱུད་ཡང་སྐྱེད་དུ་ཡང་རོ།

གཞུང་དེར་རིམ་ལྔ་ཞེས་རབ་པ་རོལ་རྩ་ཕྱིན་པ་དང་། ཐེག་པ་སྣ་ཚོགས་དང་སྐྱེར་ལ་བཤད་ཅས་
པའི་སྐྱེར་བའི་དོན་ནི། སྐར་བཤད་པ་ལྟར་སྤྱིད་པ་སྐྱེ་འཆིའི་རིམ་པ་དང་། ཉིན་ཞག་གཅིག་ལ་གཞི་དུས་གྱི་
རིམ་ལྔ་སྐྱོར་བ་ལྟར་སྐྱོར་བ་མིན་ནོ། འོན་ཏེ་ཞེན། སྐྱིར་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་སྣ་ཚོགས་པའི་གསུང་རབ་དང་།
ཕྱེ་བྲག་རྩ་ཐབ་མོ་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྤྲོན་གྱི་གནད་རྣམས། འདུས་པའི་རྒྱུད་དུ་འདུ་བས་དེའི་ལམ་རིམ་པ་
ལྟར་ཡང་དེ་དག་གི་གནད་རྣམས་འདུས་སོ་ཞེས་སྤྲོན་པ་ལ་དེ་དང་སྐྱེར་ཏེ་བཤད་ཅས་བསྐྱོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་

ཉིད་ལས། ལམ་གྱི་རིམ་པ་ལྷ་ལྷན་པ། །བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་ཚོས་མདོ་དོན་དང་། །སྤྲུལ་པ་རྣམ་གསུམ་མཐར་
 ཐུག་བཅས། །སྤྲུལ་པ་སྤྲུལ་པ་ཉི་མཚོན་པའོ།^{༡༡} །ཞེས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཚོས་སྤྲུལ་པའི་མདོ་ལྷེ་དང་།
 །སྤྲུལ་པ་གསུམ་དང་མཐར་ཐུག་གཉིས་སྤྲུལ་པའི་རྒྱུད་ལྷེ་སྤྲུལ་པའི་སྤྲུལ་པའི་དོན་ཉི་མཚོན་པ་
 །སྤྲུལ་པ་བཤད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདུས་ཆུལ་ནི། །གཞུང་གཞན་དེ་དག་ནས་བཤད་པ་ལྷར་གྱི་ལམ་དེ་དག་
 །འདིར་མ་བཤད་ཀྱང་། །དེ་དག་གི་ལམ་གྱི་གནད་ནི་འཁོར་བ་ལས་གོལ་བའི་ཐར་བ་དང་། །ཐམས་ཅད་
 །མཐུན་པའི་གོ་འཕང་སྒྲུབ་བྱེད་ཡིན་ལ། །དེ་འདིར་བཤད་པའི་ལམ་གྱི་ནང་དུ་ལྷག་དང་བཅས་པ་ཆང་བ་
 །དང་། །ཡང་ལམ་གཞན་དེ་དག་གྱང་མཐར་འདིར་གཞོལ་དགོས་པས་འདི་དེ་དག་གི་རྩ་བར་གྱུར་པའི་དོན་
 རོ། །གཞན་གྱི་ལུགས་ལམ་འདིར་ལམ་གཞན་འདུ་བའི་རྒྱ་མཚན་རྣམས་ནི། །མ་དེས་པ་དང་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་
 །རྟུན་པོ་༥ ༥

ལུས་དབེན་སྐྱོད་ཇེའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ།

བཞི་པ་(ཕྱི་བསྐྱོད་དོན་ལ་གཉིས། དབེན་པ་གསུམ་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་དང་།
བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། ལུས་དབེན་སྐྱོད་ཇེའི་ཉིང་དེ་འཛིན་
ལ་བསྐྱབ་ཚུལ། དག་དབེན་གསུང་དོ་ཇེའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ། སེམས་དབེན་ཐུགས་དོ་ཇེའི་ཉིང་
དེ་འཛིན་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་ལོ།།

དང་པོ་ལ་དུག ལུས་དབེན་རིམ་གཉིས་གང་ཡིན་དཔྱད་པ། བསྐྱད་རིམ་དང་ལུས་དབེན་ཁྱད་
པར་ཅན་གྱི་གོ་རིམ། ལུས་རྣམ་པར་དབེན་པའི་ངོས་འཛིན། ལུས་དབེན་གྱི་རབ་རྒྱ་དབྱེ་པ། དེ་སོར་སྤྱད་
དང་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་རྒྱ་འཁྱར་ཚུལ། ལུས་དབེན་རིམ་ཉམས་སྲུང་བའི་ཚུལ་ལོ།།

ལུས་དབེན་རིམ་གཉིས་གང་ཡིན་དཔྱད་པ།

དང་པོ་ལ་གསུམ། ལུགས་སོ་སོ་བ་རྣམ་པར་དགོད་པ་དང་། དེ་དག་གི་འཐད་མི་འཐད་དཔྱད་
པ་དང་། རང་གི་ལུགས་རྣམ་པར་བཞག་པའོ།།

དང་པོ་ནི། ལུས་དབེན་རིམ་གཉིས་གང་དུ་འཛོག་པ་ལ་མི་མཐུན་ཏེ། འདི་ལྟར་ཨ་མུ་དང་། ཐུབ་
པ་དཔལ་དང་། ལག་སྒྲིལ་དང་། སྐལ་ལྷན་གཤམ་པ་སོགས་མང་པོས་ལུས་དབེན་བསྐྱད་རིམ་དུ་བཤད་ལ།
སྤྱི་མ་བཅུན་མོ་ཅན་དང་མངོན་ཤེས་ཅན་གཉིས་རྫོགས་རིམ་དུ་བཞེད་ཅིང་། བག་པོ་དམ་ཚིག་དོ་ཇེ་རིགས་
བརྒྱ་དང་། རིགས་ལྔ་དང་། རིགས་གསུམ་གྱི་ལུས་དབེན་བསྐྱད་རིམ་དང་། རིགས་གཅིག་གི་ལུས་དབེན་
རྫོགས་རིམ་དུ་བཞེད་ཅིས་ཇེ་འགོས་ཀྱིས་སྤོང་བུན་ལས་བཤད་དོ། །མར་ལུགས་པ་ཁ་ཅིག་ལྷ་རོ་པས་ཀྱང་
བསྐྱད་རིམ་དུ་བཞེད་ཟེར་བ་མི་བདེན་ཏེ། རིམ་ལྔ་པ་བསྐྱས་པ་གསལ་བ་ལས་དེ་གཉིས་སོ་སོར་བཤད་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་མི་མཐུན་པ་འོང་བ་ནི། སྤྱོད་བསྐྱས་ལས། དྲན་པ་གཅིག་པ་དང་རྟོག་པའི་རྣལ་འབྱོར་
ལ་ལོ་བས་པ་ན་ལས་དང་པོ་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་གནས་པ་དང་། དེ་ལ་གནས་ཟིན་པའི་འོག་རྒྱ་ལུས་དབེན་
ལ་སྒོལ་པར་གསུངས་པ་དང་། བསྐྱད་པའི་རིམ་པ་ནས་བརྒམས་ཏེ་ལུས་རྣམ་པར་དབེན་པའི་མཐར་ཐུག་
པའི་བར་དུ།^{༡༩} ཞེས་དེ་གཉིས་སོ་སོར་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྫོགས་རིམ་དུ་འཛོག་གོ། །ལས་དང་
པོ་པ་ནི་འདི་པའི་ལུགས་ཀྱིས་བསྐྱད་རིམ་གྱི་ཐོག་མར་སྒྲོམ་པ་ནས་དེ་མཐར་ཐུན་པའི་བར་ལ་བཞེད་དེ།

རིམ་ལྔར། དང་པོ་ལས་ཀྱི་སྒྱུར་བ་ཡིས། །ས་བརྒྱད་པ་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར།^{༡༩༠} ཞེས་གསུངས་ཤིང་། སྒྱིད་
བསྐྱས་ལས། རྡོ་རྗེ་ཐེག་པ་འདི་ལ་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་བསྐྱབས་ནས་ས་བརྒྱད་པ་འཛོལ་སྟེ།^{༡༩༡} ཞེས་
གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །ཡང་སྒྱིད་བསྐྱས་ལས། ཡུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆོད་ལ་སོགས་པ་བཤད་མ་
ཐག་པ་ནི་ལུས་རྣམ་པར་དབེན་པ་སྟེ། དེ་ལ་ལྟ་རྣམ་པར་དགོད་པ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱན་མོང་སྟེ་རགས་པའི་
རྣལ་འབྱོར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།^{༡༩༢} ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེའི་འཕྲོ་ནས་དག་དབེན་བསྐྱེད་རིམ་པའི་ཡུལ་
མིན་ཏེ། ཤིན་ཏུ་ཐ་བའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་བཤད་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱན་མོང་ཞེས་པ་རིམ་གཉིས་
ཀྱི་སྤྱན་མོང་དུ་བསྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རིམ་པ་གཉིས་ཀའི་ཆར་མཛད་དོ། །བསྐྱེད་རིམ་དུ་འཛོག་པ་རྣམས་
ཀྱིས་ནི་ཡུང་སོགས་ལྟར་སྒྲོམ་ཚུལ་བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལྟ་སོ་སོའི་རྣམ་དག་སྒྲོམ་པ་དང་དོན་གཅིག་ཏུ་འདུག་
སྟམ་དུ་བསམ་པ་འདྲའོ།

འོན་ལུས་དབེན་བསྐྱེད་རིམ་དུ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེའི་སྐྱབས་གང་དུ་ལུས་དབེན་བསྟན་པར་
འདོད་ཅེན། ཨ་བྱ་ནི། བསྐྱེད་པའི་རིམ་པས་གྲུབ་པའི་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་སྒྱུར་ལྟག་པར་མོས་པ་ཙམ་ལུས་
དབེན་དུ་བསྐྱེད་རིམ་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་གསུངས་པར་བཞེད་པས། ལྟག་མོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ལྟ་བུ་ལ་བྱེད་དོ། །གཞན་
གསལ་བར་མ་བཤད་ཀྱང་ལྟག་མོས་ཀྱི་ལྟ་གཞན་ལུས་ལ་བཀོད་པ་ན་ཡུང་སོགས་དང་དབྱེར་མེད་དུ་མོས་
དགོས་པས། དེ་རྣམས་ལུས་དབེན་དུ་བྱེད་པ་འདྲའོ། །ལྟག་པར་མོས་པ་ཙམ་ཀྱིས་སྐྱེད་པར་བཤད་པས། ས་
བོན་ལས་བསྐྱེད་པའི་ལུས་དཀྱིལ་ལུས་དབེན་དུ་མི་འདོད་པ་འདྲའོ། །ཐུབ་པ་དཔལ་ཀྱིས་ཀྱང་མདོར་བྱས་
སུ་གསུངས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་ཀྱིས་ལུས་དབེན་བསྟན་ཞེས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་ལུས་དབེན་བསྟན་ཚུལ་མི་
གསལ་ལོ། །བརྗེ་ཏུ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་མདོར་བྱས་ཀྱི་ཉིང་འེ་འཛིན་གསུམ་ལ་བསྐྱབས་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་
ལུས་དབེན་ལ་སྒྲོབ་པར་བཤད་པས་དེ་བསྐྱེད་རིམ་དུ་འདོད་ཀྱང་། མདོར་བྱས་སུ་བཤད་པའི་བསྐྱེད་རིམ་
དུ་མི་འདོད་དོ། །འོད་ཀྱི་འགོས་ལུགས་པ་ཡལ་མོ་ཆེ་ལུས་དབེན་རྫོགས་རིམ་དུ་འདོད་ལ། ལྷན་ཀྱིས་ཡུང་
པོ་སོགས་ལ་ལྔ་ལྔར་ཞིབ་ཏུ་མ་བྱེ་བའི་རགས་པའི་ལུས་དབེན་རྟོག་པ་དང་། རིགས་བརྒྱ་ནས་གཅིག་གི་
བར་ཞིབ་ཏུ་དཔྱོད་པའི་ལུས་དབེན་དཔྱོད་པར་བྱེད་ཅིང་། སྔ་མ་བསྐྱེད་རིམ་དང་སྤྱན་མོང་པའི་ལུས་དབེན་
ཡིན་ཏེ། བསྐྱེད་རིམ་པས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྐྱབས་སུ་དེ་ལྟར་སྒྲོམ་པར་བཤད་པས་སོ། །ཕྱི་མ་ནི་
རྫོགས་རིམ་པའི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུས་དབེན་དུ་འདོད་དོ།

གཉིས་པ་(དེདག་གི་འཐད་མི་འཐད་དཔྱད་པ་)ནི། དེ་ལྟར་ལུགས་ཐད་དང་དེདག་ལས་གང་གཟུང་ཞེན།
ལུས་དབེན་རིམ་པོ་མདོར་བྱས་སུ་གསུངས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་དུ་འདོད་ན་སྒྱིད་བསྐྱས་ལས། ལས་དང་པོ་

པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བསྐབས་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ་ལུས་དཔེན་ལ་སྒྲོབ་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་མི་
 ལུས་དཔེན་མདོར་བྱས་སུ་གསུངས་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་དུ་མི་འདུ་བར་བསྐྱེད་ཅིང་ལོགས་
 པར་བྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་མི་འཐད་དོ། །མདོར་བྱས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་གསུམ་གྱི་ལས་སྒྲུབ་པའི་དུས་ཀྱི་བསྐྱེད་ཅིང་
 འགལ་ཞིག་མ་གཏོགས་པ། རྫོགས་ཅིང་གྱི་སྟོན་དུ་བཏང་དགོས་པའི་བསྐྱེད་ཅིང་ཐམས་ཅད་སྟོན་པའི་
 ཐུང་དང་། མདོར་བྱས་ཀྱི་བསྐྱེད་ཅིང་ཕྱ་རགས་གཉིས་ཀ་མཐར་ཐུན་པའི་རྫོགས་སུ་མར་ཐྱོང་བ་མ་ཐོན་
 པ་ལུས་དཔེན་གྱི་བསྐྱེད་ཅིང་གྱི་ལྟའི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ལ་སྒྲོབ་ཚུལ་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་གཞག་པར་མི་ལུས་
 པའི་ཐུང་དང་། ལྟའི་སྐྱའི་རྣམ་པ་སྒྲོམ་པ་ལས་གཞན་པའི་ལུས་དཔེན་གྱི་སྒྲོམ་ཚུལ་ཡང་དེ་དག་ལ་མི་སྤང་
 པའི་ཐུང་རོ།།

ལུས་དཔེན་ཅིང་ལོ་རྫོགས་ཅིང་དུ་འཛིན་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ལུས་དཔེན་ལ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྟོན་
 མོང་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དག་དཔེན་ལ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་བསྐྱེད་ཅིང་པའི་ཡུལ་མིན་ཞེས་
 གསུངས་པའི་ཐུང་དང་། སྟོན་མོང་ཡིན་མིན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་རགས་པ་དང་ཕྱ་རབ་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་
 པའི་ཐུང་རོ། །དེས་ན་དེ་ལ་ལྟ་དགོང་པ་ནི་ཞེས་པ་ལྟར་སོགས་ལ་ལྟ་དགོང་པ་ཅིང་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་མོང་
 དུ་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ལུས་དཔེན་སྟོན་མོང་པར་སྟོན་པ་མིན་ཞེས་ཀྱང་བཤད་པར་མི་ལུས་པས་ལུས་དཔེན་ལ་
 ཅིང་པ་གཉིས་ཀྱི་ལུས་དཔེན་གཉིས་སུ་དབྱེ་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་འདུང་དམ་ཆོག་དོ་རྫོགས་ནི་མི་བྱེད་དེ།
 རིགས་བརྒྱ་ནས་གསུམ་གྱི་བར་གྱི་ལུས་དཔེན་རྣམས་རིགས་གཅིག་གི་ལུས་དཔེན་དུ་སྤྱད་པར་སྒྲོད་བསྐྱེད་
 ལས་གསུངས་པས། དུས་རྒྱ་བསྐྱེད་ཅིང་དང་དེ་རྣམས་བསྐྱེད་པ་རྫོགས་ཅིང་དུ་མི་རུང་བའི་ཐུང་རོ། །ལུས་
 དཔེན་གྱི་སྤྱང་སོགས་ལྟར་སྒྲོམ་པ་འདི་ལྟའི་རྣམ་པ་འཆར་བ་བསྒྲོམ་པ་ཡིན་ནོ། །བསྐྱེད་ཅིང་སྤྱངས་འབྱུ་
 ཅོམ་གྱི་ནང་དུ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་རྫོགས་པ་ལ་གསལ་སྤང་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་རྟེན་ནས། དེ་
 བས་འདི་སྒྲོམ་པར་བཤད་པས། སྤང་མར་ཐྱོང་བ་མ་ཐོན་པ་འདིར་གདོན་རྒྱ་མི་འདུག་པས། དེ་ལ་ལོབས་ནས་
 འདི་ལ་སྒྲོབ་པའི་ལམ་གྱི་ཅིང་པ་གཞན་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་དོ། །སྤང་སོགས་ལ་ལྟ་ལྟར་བྱེད་པ་འདིའི་ཅིང་
 པ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་གསལ་བར་མ་བཤད་ཀྱང་། བསྐྱེད་ཅིང་ཕྱ་རགས་མཐར་ཐུན་པ་ན་གང་ཤར་ཤར་
 ལ་ཡིད་གཏད་པས། དེ་མ་ཐག་ཏུ་ལྟར་འཆར་པའི་གསལ་སྤང་བརྟན་པོ་སྐྱེད་ལུས་པས། ཞིབ་ཏུ་བྱེད་པ་ལ་
 སྐྱེད་མི་ལུས་ཞེས་སྒྲུ་མི་ལུས་པས། སྤྱན་གྱིས་ལུས་དཔེན་ལ་ཅིང་པ་གཉིས་ཀྱི་འབྱེད་ཚུལ་བྱས་པ་ཡང་
 འཐད་པར་མ་མཐོང་རོ།།

ཁ་ཅིག་བསྐྱེད་ཅིང་པས་ནི་གསལ་དུ་ལྟ་སྐྱེད་པ་ཡིན་ལ། ལུས་དཔེན་གྱི་སྤྱང་སོགས་ལྟར་སྒྲོམ་པ་

ནི་གདོད་མ་ནས་ལྟར་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ་སྟེ་ལྟར་ལྟར་པའི་ཇོགས་ཤིམ་པའི་ལྟ་སྒྲོམ་ལུགས་སོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི།
 ཤིམ་པ་གཉིས་ལ་ལྟགས་ཀྱི་སྒྲིབ་དང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲིབ་ལྟ་སྒྲིབ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པ་ལེགས་པར་མ་བྱེད་པའི་
 གཏམ་དུ་སྟངས་ལ། ཇོགས་ཤིམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་ཐེག་ལེ་དང་ཡེ་གོ་སོགས་སྒྲོས་དམིགས་པ་ལྟར་མེད་
 བཞིན་དུ་དམིགས་པ་ཡོད་མོད་ཀྱང་། དེ་དག་གིས་དམིགས་པ་ཤིགས་མི་མཐུན་གཞན་བར་དུ་བརྒྱད་མི་
 དགོས་པར་མ་བཅོས་པའི་ཇོགས་ཤིམ་བསྐྱེད་པས་ཇོགས་ཤིམ་དུ་སྟུང་བ་ལྟར། སྤང་སོགས་གདོད་མ་ནས་
 ལྟ་ཡིན་ནོ་སྟེ་ལྟར་སེམས་པས་ནི་དེ་ལྟར་ཡང་མི་རུས་ལ། ལྟར་སྒྲོམ་ལུགས་དེ་ནི་སྒྲོས་བཅོས་པ་དང་
 བརྟགས་ལུགས་བསྐྱེད་ཤིམ་པ་ལས་ཀྱང་ཆེ་བར་སྟངས་བས། དེ་འདྲ་བའི་ལྟར་ལྟ་ལུགས་གཉིས་པོ་དེས་ཤིམ་
 གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་དབྱེ་མི་རུས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་གཟུང་རྣམ་ལྟར་འཆར་བ་ལ་
 བྱས་ནའང་། དེས་བསྐྱེད་ཤིམ་ལས་དབྱེ་བར་མི་རུས་ཏེ། དེ་ནི་བསྐྱེད་ཤིམ་གྱི་སྐབས་ནས་ཀྱང་འོང་བའི་
 ཕྱིར་ཏེ། ལྟ་སྐྱེད་པའི་སྒྲོ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་སོགས་པས་སྟོང་པར་སྟངས་བར་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་ཀྱང་སྟོང་
 ཉིད་ཀྱི་ལྟ་པ་ལེགས་པར་མ་གོ་བའི་སྟངས་པ་བསྐྱས་པ་ཅམ་ལ་བྱར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ།།

གསུམ་པ་(རང་གི་ལུགས་རྣམ་པར་བཞག་པ་)ནི། འོན་ལུས་དབེན་ལ་ཤིམ་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་
 ཡིན་སྟེ་ལྟར། སྤང་སོགས་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་ལུས་དབེན་འདི་ལ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་གཟུང་རྣམ་ལྟར་གར་མ་
 གར་གྱི་སྒྲོམ་ཚུལ་གཉིས་དང་། གར་བ་ལ་ཡང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡིན་
 མིན་གཉིས་དང་། བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་ལ་ཡང་རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱུད་གཉིས་སྒྲིབ་བཅུད་ནས་ཐིམ་པ་
 ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་དོ། །དེ་ལ་བསྐྱེད་ཤིམ་ལ་ནི། དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཕྱི་མ་དང་ལྟ་
 བདེས་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་མིན་པའི་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་གཉིས་པའི་སྒྲོ་ནས་སྤང་སོགས་
 ལྟར་སྒྲོམ་པའི་ལུས་དབེན་ཡོད་ལ། ཐ་མ་གཉིས་ཀྱི་དང་པོའི་སྒྲོ་ནས་སྤང་སོགས་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་ལུས་དབེན་ནི་
 ཇོགས་ཤིམ་ཉིད་ལ་འཇོག་གོ། །སྤང་སོགས་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་བསྐྱེད་ཤིམ་གྱི་ལུས་དབེན་ནི་ལྟག་མོས་དང་ལུས་
 དཀྱིལ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་ཉེ་བར་བསྐྱབ་པའི་སྐབས་དང་། ལུལ་སྟངས་ཐམས་ཅད་དོ་རྟེན་འཆར་དུ་ལྟ་བའི་
 སྐབས་སུ་གསུངས་ཏེ། དེས་ནི་བསྐྱེད་ཤིམ་པས་ལུལ་ལྟ་ལྟ་སོ་མོར་ལྟ་བའི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་དག་
 གསུངས་པ་ཡང་མཚོན་ནོ། །དེས་ན་དེ་འདྲ་བའི་ལུས་དབེན་ལ་སྒྲོབ་པ་ནི་བསྐྱེད་ཤིམ་ལ་སྒྲོབ་པའི་སྐབས་
 ཉིད་དུ་འབྱུང་བས། ལས་དང་པོ་པའི་ཉིད་དེ་འཛིན་ལ་བསྐྱབས་ཟིན་པའི་འོག་ཏུ། ལུས་དབེན་ལ་སྒྲོབ་པར་
 གསུངས་པ་ནི་ཇོགས་ཤིམ་པའི་ལུས་དབེན་ནོ།།

འོན་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྒྲོ་ནས་སྤང་སོགས་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་ལུས་དབེན་གང་ནས་བཤད་སྟེ་ལྟར།

སྒྱིད་བསྐྱས་སྒྲ། འགྲོ་བ་འདི་ཀྱན་སངས་རྒྱུ་ལྟ་བུ་དག་ཉིད། །གར་མཁན་དག་དང་མི་མོ་བཟང་ལྟར་སྒྲང་།
གང་དུ་བདེ་ཆེན་ཞེས་བྱ་གཅིག་སྤྱོད། །གཅིག་སྤྱོད་ཉམས་ནི་དུ་མས་གར་མཛད་དོ།^{੧੩੧} །ཞེས་ནམ་མཁའ་
དང་མཉམ་པའི་རྒྱུ་གྱི་ལུང་རིགས་ལྟའི་ལུས་དབེན་སྐྱོད་པའི་སྐྱབས་སྒྲ་དངས་པ་འདིས་སྒྲོན་ནོ། །འདིར་
གར་མཁན་གཅིག་ཉིད་འབག་དང་ཆས་གོས་མི་འདྲ་བར་ཞུགས་ནས་གར་བྱེད་པ་དང་། སྒྲོན་པོ་ལ་སོགས་
པའི་ཆོན་གཅིག་ཉིད་གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དུ་མར་འཆར་བ་བཞིན་དུ། བདེ་བ་ཆེན་པོ་གཅིག་སྤྱོད་ཉམས་
ཀྱི་རྣམ་པ་དུ་མའི་ཆུལ་གྱིས་གར་མཛད་པར་གསུངས་པ་ནི། སངས་རྒྱུ་རྗེ་རྗེ་འཆར་ཁོ་ནས་དེ་ལྟར་མཛད་
པ་ལ་མི་སྦྱར་གྱི། ལམ་དང་འབྲས་དུས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཀྱན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་ལུས་དབེན་
ཀྱི་སྐྱབས་སྒྲ་ཡང་བདེ་བ་ཆེན་པོ་གཅིག་ཉིད་རིགས་ལྟ་ལ་སོགས་པ་དུ་མའི་རྣམ་པ་ལྟ་འཆར་བར་སྐྱོམ་པ་
ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རང་རྒྱུ་ལ་བདེ་བ་དེ་མེད་པར་གཞན་རྒྱུ་གྱི་བདེ་བ་ལ་དམིགས་ནས་བྱེད་པ་མིན་པས།
བདེ་བ་དེ་རང་གི་རྒྱུ་ལ་སྦྱེས་པ་ནས་དེ་ལྟར་སྐྱོམ་པའོ། །དེས་ན་སྒྱིད་བསྐྱས་སྒྲ་སྐྱབས་དེར། གཟུགས་
བརྒྱན་ལུགས་མ་ལ་སོགས་པས། །རྣལ་འབྱོར་འབྱུང་བར་མི་འགྱུར་གྱི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ལ་རབ་བརྩོན་ན།
དེ་ལས་རྣལ་འབྱོར་ལྟར་འགྱུར་པའོ། །བདག་ཉིད་སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་དང་། །དབང་པོ་ཐམས་ཅད་
བདག་ཡིན་ནོ། །བདེ་བས་བདག་ཉིད་ལྟར་སྐྱོར་བས། །བདག་ཉིད་རབ་དུ་བསྐྱབ་པར་བྱ།^{੧੩੨} །ཞེས་བྱིའི་
ལྟའི་གཟུགས་ལ་དམིགས་པ་མིན་པར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་བརྩོན་པའི་སྐྱོ་ནས་རང་ཉིད་ལྟར་སྐྱོར་བ་
བསྐྱབ་པར་བྱ། ཞེས་སྒྲ་མ་བདེ་མཆོག་དངས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱང་བདེ་སྒྲོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་སོ། །

ཀྱི་རྗེ་ལས་ཀྱང། དེས་པར་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །དག་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་བརྟེན། །བྱིན་ས་
རེ་རེ་དབྱེ་བ་ཡིས། །ལྟ་རྣམས་ཀྱི་ནི་བརྟེན་པར་བྱ།^{੧੩੩} །ཞེས་དང་། རང་རིག་བདག་ཉིད་དག་པ་ཉིད།
དག་པ་གཞན་གྱིས་རྣམ་གྲོལ་མིན། །ཡུལ་གྱི་དངོས་པོ་དག་པའི་བྱིར། །རང་གིས་རིག་པའི་བདེ་བ་
མཆོག་^{੧੩੪} །ཅེས་བྱིན་དག་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པས་སྒྲོང་པར་གཏན་ལ་འབེབས་པ་དེ་
བཞིན་ཉིད་ཀྱི་དག་པ་ཞེས་པ་བྱིའི་རྣམ་དག་དང་། གཟུགས་སྤང་ལ་སོགས་པ་རེ་རེ་ལྟ་རེ་རེར་སྐྱོམ་པ་ལྟ་སོ་
སོའི་རྣམ་དག་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རང་རིག་པའི་རྣམ་དག་གསུམ་
གསུངས་པའི་བར་པ་ལ། དེ་ཉིད་ལས། བསྐྱེད་པའི་རིམ་པའི་ཕྱོགས་ལ་ནི། །འདིས་ནི་ཕུང་པོ་སྤང་བར་
བྱ།^{੧੩੫} །ཞེས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྐྱོ་ནས་ལྟར་སྐྱོམ་པ་མེད་པའི་སྐྱོ་སོ་སོའི་རྣམ་དག་བསྐྱེད་རིམ་དུ་གསུངས་
པས། བདེ་བ་ཆེན་པོ་ནི་རྒྱུགས་རིམ་པའི་རྣམ་དག་ཡིན་ལ། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་དག་ནི་དེ་གཉིས་ཀའི་

ཐུན་མོང་ངོ་།

དེས་ན་ཇོགས་ཡིམ་པའི་ལུས་དབེན་གྱི་ལྷ་སྒྲོམ་ཚུལ་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་མི་ཤེས་ན། ཡེ་ཤེས་གྱི་སྐྱེད་པའི་ལྷ་སྒྲོམ་ཚུལ་ནི་སྐབས་འདིར་མེད་པས། ཇོགས་ཡིམ་དུ་བཞག་ཀྱང་ཇོགས་གྱི་སྐྱེད་ལྷ་སྐྱེད་ཚུལ་ལས་ཁྱད་པར་མི་ཐོན་པས་འདིའི་གནད་ཇོགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཏེ་འདིའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ནི་བསྐྱེད་ཡིམ་དུ་ནི་མི་འཛོག་ལ། བསྐྱེད་ཡིམ་མཐར་ཐུན་ནས་ལུས་དབེན་ལ་མ་སྤྲེལ་པའི་བར་དུ་ནི་འདིའི་སྐྱེད་ཐབས་མི་སྤང་ཞིང་། ལུས་དབེན་གྱི་སྐབས་སུ་ཡང་འདིའི་སྐྱེད་ཚུལ་མི་སྤང་བས། བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྐབས་འདིར་ཇི་ལྟར་འབྱུང་སྟུང་ན། འདི་ནི་འདིའི་དཀའ་གནས་ཆེན་པོར་སྤང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཐོན་དཀའ་བར་བྱུང་འདྲག་པ་ནི་གོ་ཡི་མི་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ།

བསྐྱེད་ཡིམ་དང་ལུས་དབེན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་གོ་ཡིམ།

གཉིས་པ་(བསྐྱེད་ཡིམ་དང་ལུས་དབེན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་གོ་ཡིམ)ནི། བསྐྱེད་ཡིམ་དང་ཇོགས་ཡིམ་གྱི་ལུས་དབེན་གཉིས་གྱི་གོ་ཡིམ་དེས་ལུགས་རྗེ་ལྟར་ཡིན་སྟུང་ན། སྤྱིར་བསྐྱེད་ཡིམ་ཕྱ་རགས་ཇོགས་པར་སྒྲོམ་པ་ནི། ཇོགས་ཡིམ་ཀྱན་སྐྱེ་བའི་དགོ་ཅ་སྒྲིན་བྱེད་ཡིན་པས་ཇོགས་ཡིམ་གྱི་ལུས་དབེན་སྐྱེ་བའི་སྒྲིན་བྱེད་དུ་ཡང་འགྲོ་ལོ། །ཁྱད་པར་དུ་ནོར་བུའི་ནང་དུ་བྱུག་མཚན་ནམ་ཐིག་ལེ་ཕྱ་མོ་སྒྲོམ་པ་ནི། རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱུད་གཉིས་རྩ་ཏྱིར་སྤྱད་པའི་ཐབས་ཡིན་པས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤར་བཤད་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དང་སྤར་བའི་ལུས་དབེན་གྱི་དངོས་གཞི་སྒྲོམ་པ་ཡིན་པས། ཕྱ་མོའི་བསྐྱེད་ཡིམ་དང་དེ་ལྟར་འབྲེལ་ལོ། །འོག་སྒྲིའི་ཕྱ་མོ་སྒྲོམ་པ་རྒྱུད་གཉིས་རྩ་ཏྱིར་སྤྱད་པའི་ཐབས་སུ་འགྲོ་བར་གང་ལས་ཤེས་སྟུང་ན། བྱ་བ་དང་སྐྱེད་པའི་རྒྱུད་ལས་སློག་ཚུལ་བཤད་ཀྱང་། དེས་རྒྱུད་གཉིས་རྩ་ཏྱིར་སྤྱད་མི་ལུས་པ་ནི་སྤར་བཤད་ཐེན་ལ། སྤྱི་མེད་ནས་བཤད་པའི་སློག་ཚུལ་སྒྲོམ་པའི་སློག་རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱུད་གཉིས་དང་། ཚུལ་བདེ་གཉིས་རོ་རྒྱུད་དུ་རྒྱུ་བ་བཀག་ནས་རྩ་ཏྱིར་འཛུང་བ་ལ། ལུས་འཁོར་གྱི་སྒྲོར་ནས་མང་དུ་གསུངས་ལ། སྒྲོན་གསལ་སློགས་ལས་སློག་དང་ཚུལ་བའི་དོན་དེ་ལྟར་མི་འཆད་ཀྱང་། སློག་ཚུལ་བསྒྲོམས་པས་བྱ་བ་དེ་བྱེད་པ་ནི་འདྲའོ། །དེས་ན་རྒྱུད་ཐྱི་མ་ལས། གསང་བའི་སྒྲ་ཆེར་ཕྱ་མོ་སྒྲོམ་པ་སློག་ཚུལ་དུ་གསུངས་^{༡༩}པའི་དོན་འགྲེལ་བ་ན་ཞལ་ལུང་ལས། སྤྱིར་སྐབས་ཚུལ་དུ་ཐིག་ལེ་ཡང་། སྤྱིར་གི་བསྐྱེད་ལས་བབས་ནས། རང་གི་དོ་རྟེན་པོར་བྱུག་ལོ། །དེའི་ལུ་རྩམ་པར་གནས་པ་ལ། །འབྱུང་བ་ལྟ་ཡི་གཟུགས་ཅན་མཚོག་ །ཡེ་ཤེས་ལྟ་ཡི་ངོ་བོ་ཉིད། །འོད་ཟེར་ལྟ་འབར་རང་ལྟ་ཡི། །མཚན་མ་ཕྱ་མོ་རྩམས་བསམས་ནས།^{༢༠} །ཞེས་གསུངས་ནས་དེའི་དོན་བསྐྱེད་པ་ན། དཔུགས་དགག་

སྒྲིང་པའི་ཡན་ལག་གོ། ཞེས་སྣ་བྱག་ཏུ་རྒྱུང་འབྱུང་འཇུག་གི་སྒྲོ་བསྐྱུ་བྱེད་པ་འགོག་ཅིང་དེས་སྒྲིང་བར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གསུངས་ཏེ། དེས་ནི་སྒོག་ཚུལ་གྱི་ཡན་ལག་དང་དབྱུགས་འགོག་པའི་ཡན་ལག་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་བསྟན་ནོ།

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དོ་རྗེས་ཀྱང་། འབྱུང་བ་ལྗེའི་བདག་ཉིད་ཅན་སྒོག་རྒྱུང་བྱུང་དུ་རྒྱ་བར་བྱས་ནས་ཡུངས་འབྱུང་ཆད་ཙམ་ཞིག་བྱང་ཆུབ་གྱི་སྐྱེས་གྱི་ཐིག་ལེ་འདི་ལ་བའི་ཚུལ་གྱིས། དོ་རྗེའི་སྐྱེའི་ཚེ་མོར་ཐབ་ནས་གོང་དུ་གསུངས་པའི་སོ་སོར་སྤྱད་པ་དང་། ཡན་ལག་ལྗེའི་བསམ་གཏན་གྱི་རིམ་པས་བསམ་པར་བྱའོ། །འདི་ཡང་ཐིག་ལེའི་སྒྲིང་བ་སྟེ། སྒོག་རྒྱུས་སྒྲིང་ལ་ཏུ་འགོ་བ་བསྒྲོག་པའི་དོན་དུ། དེའི་རྒྱ་ཉིད་གྱིས་ན་གསང་བ་འདུས་པ་བྱི་མའི་རྒྱུད་ལས་སྒོག་ཚུལ་ཞེས་བྱ་བར་བཞེད་དོ། །འདི་ཡང་ཉེ་བར་མཚོན་པ་ཙམ་སྟེ། རྟེ་བར་ཐུབ་པའི་ལྷ་ལི་ཀླ་ལིའི་སྒྲིང་བ་འཇུག། ཐུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཐིག་ལེ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིང་བའི་བསམ་གཏན་གང་དེ་ཡང་སྒོག་འཕྲོན་པ་བསྒྲོག་པའི་དོན་ཉིད་གྱིས་སྒོག་ཚུལ་ཞེས་བཞེད་དོ། །བྱེ་བྱག་ཏུ་བསམ་གཏན་འདི་ལྟ་བུའི་སྒྲོ་བས་གྱིས་རོ་མ་དང་རྒྱུང་མ་དག་གི་རྒྱ་བ་ལས་བསྒྲོག་ནས་དབྱེ་མར་སྒོག་རྒྱུང་གི་ཚུལ་བ་ནི་རབ་ཏུ་རྒྱ་སྟེ། འདི་ཡང་སྒོག་ཚུལ་ཞེས་བཞེད་དོ།^{༡༤༠} ཞེས་འོག་སྒྲོའི་ཐ་མོ་བསྒྲོམས་པས་རོ་རྒྱུང་ནས་སྣ་བྱག་ཏུ་རྒྱ་བའི་རྒྱུང་འབྱུང་འཇུག་བཀག་ནས་དབྱེ་མར་འཇུག་པས། རྒྱུད་ཐིག་མར་དེ་སྒོག་ཚུལ་དུ་གསུངས་པ་དང་། དེ་ཡང་ཐུགས་ཙམ་མཚོན་པ་སྟེ་ཉེ་བ་དང་སྒྲིང་ག་སོགས་སུ་ཐིག་ལེ་དང་ཡི་གེ་སོགས་ལ་དམིགས་ནས་བསྒྲོམས་པས་ཀྱང་བྱེད་ལས་དེ་བྱེད་པའི་སྒོག་ཚུལ་དུ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བར་བཤད་པ་འདི། ཅ་འཁོར་ཡོད་ས་རྒྱམས་སུ་ཡི་གེ་སོགས་འགོད་པའི་རྫོགས་རིམ་སྒྲོམ་པར་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་ཤེས་དགོས་སོ། །སོར་བསམ་གྱིས་སྒྲོམ་པར་གསུངས་པ་ནི། དེ་གཉིས་བསྐྱེད་རིམ་དུ་འདོད་པས་བསྐྱེད་རིམ་དང་ལྡན་པས་སྒྲོམ་པའི་དོན་ནོ། །ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིང་དུ་ག་གི་རྒྱ་གཞུང་ཞིག་ལས་ཀྱང་འདི་རི་བཞིན་དུ་བཤད་དོ། །ཁོར་བའི་ནང་ན་ཅ་འཁོར་ཅ་འདབ་བརྒྱུད་པ་ཞིག་མན་དག་སྟེ་མ་ལས་བཤད་ཅིང་།^{༡༤༡} དབང་མདོར་བསྟན་ལས། ཁོར་བའི་རྒྱ་སྟེས།^{༡༤༢} ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་དེ་ལ་དགོངས་པས་དེར་ཐ་མོ་བསྒྲོམས་པས་རྒྱུང་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་སྤྱིར་སྤྱིར་ལུས་སོ། །འབྲེང་བར། ཁོར་བའི་ནང་དུ་གནས་བལྟ་བས།^{༡༤༣} ཞེས་གསུངས་པ་བྱེད་མེད་ལ་བསྐྱར་སྐྱར་བར་གསུངས་པ་དང་འདིར་ཡང་འདྲ་བས་རྟེན་དེ་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།

འཕགས་ལུགས་ལས་དང་པོར་ཁོར་བུར་ཐ་མོ་བསྒྲོམས་ནས་བཏན་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་བསྐྱར་སྒྲོས་པའི་ནང་དུ་དགྱི་ལ་འཁོར་སྒྲོམ་པར་གསུངས་པས། རྒྱུང་འདུ་སྐྱེ་བའི་རིགས་མ་གཏོགས་པ་བསྐྱེད་རིམ་པའི་

བྲ་མོའི་དགྲིལ་ལའོར་བརྟན་བརྟན་དུ་བསྐྱེམས་ཀྱང་། རྒྱང་གཉིས་རྒྱ་ཏྲིར་ཐིམ་པ་དགའ་བས། བལ་ཆེར་
 བྲ་མོའི་དགྲིལ་ལའོར་བརྟན་པ་ནས་ལུས་དབེན་ལ་འཇུག་པ་ན། ཝེར་ལུར་ཐིག་ལེའམ་ཕྱག་མཚན་ཕྲ་མོ་
 བསྐྱེམས་ལ། རྒྱང་གཉིས་རྒྱ་ཏྲིར་བཙུང་པའི་རྩེས་སུ་ལུས་དབེན་དངོས་གཞིའི་བདེ་སྟོང་སྦྱར་བ་སྟོན་ས་
 བསྐྱེམ་པར་བྱའོ། །རྒྱད་ཕྱི་མར་སྟིང་ག་དང་འོག་སྟོར་ཐིག་ལེ་སྟོམ་པའི་སྟོག་ཚུལ་བཤད་པ་ནི། ཞལ་ལུང་
 ལས་དབུ་གས་འགོག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་བཤད་པའི་དོན་རྒྱ་གཞུང་གཉིས་ཀྱིས་གསལ་བར་བཤད་ཅིང་།
 རྒྱད་པར་དུ་ཅ་འཁོར་གྱི་གནས་སུ་ཡི་གེ་དང་ཐིག་ལེ་སྟོམ་པ་སྟོན་ས་ཐམས་ཅད་རྒྱང་རྒྱ་ཏྲིར་སྟུང་པའི་
 ཐབས་སུ་འགྱུར་བར་བཤད་ནས། སྟོག་ཚུལ་རྒྱ་ཆེན་པོར་བཏང་བ་འདི་མདུ་དུ་བྱུང་བའི་ལེགས་བཤད་
 ཅིག་འདུག་ཟླ། འདི་མི་ཤེས་ན་སྟོག་ཚུལ་རྒྱ་རྒྱུངས་པས། བྲ་མོ་དགྲི་ཇོགས་ཤིམ་མང་པོ་ལ་ཡན་ལག་དུག་
 གི་སྟོག་ཚུལ་སྦྱར་དགོས་པ་མི་ཤེས་པ་དང་། ཅ་འཁོར་གསལ་བཏབ་ནས་ཡི་གེ་སྟོན་ས་བཞེད་ནས་སྟོམ་
 པའི་གནད་ཀྱང་མི་ཤེས་ན། གསང་འདུས་ལུགས་གཉིས་དང་། དྲིལ་བུ་པའི་ཤིམ་ལྟ་སྟོན་ས་ཅ་འཁོར་
 གསལ་མ་བཏབ་པར་དེའི་གནས་སུ་ཐིག་ལེ་དང་ཡི་གེ་སྟོན་ས་བཞེད་ནས་སྟོམ་པ་རྣམས་ཀྱི་གནད་ཤེས་
 པར་མི་འགྱུར་བས། གདམས་ངག་གི་མཐར་ཐུག་པ་རྣམས་ལ་ངེས་པ་ཆེན་པོ་མི་སྒྲིབ་པར་སྒྲུང་ལ། ཚུལ་འདི་
 ཤེས་ན་ནི་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མན་ངག་གི་གནད་ལ་ངོ་མཚར་པའི་ངེས་པ་འདྲེན་པར་སྒྲུང་རོ། །ལུགས་
 འདིའི་ཇོགས་ཤིམ་པའི་ལུས་དབེན་སྟོམ་ཚུལ་རི་བཞིན་དུ་མ་ཤེས་པ་ཡང་། ཐིག་ལེ་ཕྲ་མོ་སྟོམ་པ་རྒྱང་
 གཉིས་སྟུང་པའི་སྟོག་ཚུལ་དུ་འགྲོ་བ་དང་། དེས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་འདྲེན་ཚུལ་མ་ཤེས་པ་འདིའི་སྟོན་ཡིན་ནོ། །
 བསྐྱེད་ཤིམ་ཕྲ་རགས་མཐར་ཐུན་པ་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས། བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་སྦྱིལ་གསང་
 གནས་ཀྱི་རྩེའི་བར་དུ་འབེབས་ལུས་ཤིང་། དེ་ཡང་དམིགས་པ་གིན་ཏུ་བརྟན་པས་ཡུལ་ཡིག་གིས་འགོག་ལུས་
 པས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དགའ་བ་བཞི་སྟེང་ལུས་མོད་ཀྱང་། དེ་ནི་རྒྱང་གཉིས་རྒྱ་ཏྲིར་བསྐྱེམས་ནས་ཐིམ་པ་
 ལས་བྱུང་བ་མིན་པས་ཇོགས་ཤིམ་པའི་བདེ་ཆེན་དུ་མི་འཇོག་པའི་ཕྱིར། དེ་འདྲ་བའི་བདེ་སྟོང་སྦྱར་བའི་སྟོ་
 བསྐྱེད་སྟོན་ས་ལྟར་སྟོམ་པ་ཡང་ཇོགས་ཤིམ་པའི་ལུས་དབེན་དུ་མི་འདོད་དོ། །

ལུས་རྣམ་པར་དབེན་པའི་ངོས་འཛིན།

གསུམ་པ་(ལུས་རྣམ་པར་དབེན་པའི་ངོས་འཛིན་)ལ་གཉིས། གཞན་གྱི་ལུགས་དང་། རང་གི་ལུགས་སོ། །
 དང་པོ་ནི། བོད་ཀྱི་བླ་མ་མང་པོས། ལུས་དབེན་བཞིར་མཛད་དེ། སྟུང་བསྐྱེས་ལས། ལུས་སུ་
 བྱུང་བ་འདི་ནི་སྦྱངས་པ་བཞིན་དུ་གནས་ཏེ། ཤའི་ཁམ་ཚད་དང་ཞེས་པ་ནས། མིག་དང་ཡན་ལག་ལ་

སོགས་པ་ཚོགས་པ་ལ་སྤྱངས་པ་ཞེས་བྱའོ།^{༡༤} ཞེས་མི་གཙང་བའི་རྩ་སོ་དུག་ཚོགས་པ་ལུས་ཀྱི་སྤྱོད་ན་
 སྤྱངས་པར་བཤད་པས་གཞུགས་ཀྱི་ལུས་དབེན་བསྟན་ཏོ། །མུ་སྟེགས་ལ་སོགས་པས་ལུས་གཙང་བ་དང་
 བདེ་བར་སྒོ་བཏགས་པས་དབེན་པ་ཉན་ཐོས་དང་ཤེས་བྱ་བྱན་མོང་བའོ། །ལུང་པོ་ལྔ་དང་། ཁམས་བཞི་
 དང་། རྒྱུད་མཆེད་དུག་དང་། ལུལ་ལྔ་དང་། ཡེ་ཤེས་ལྔ་ནི་འབྲས་དང་ནས་ལ་སོགས་པའི་འབྲུ་མང་པོ་ལ་
 སྤྱངས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་དུ། ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཏུ་གཏོགས་པ་ཚོགས་པ་ལ་སྤྱངས་པ་
 ཞེས་བྱའོ།^{༡༥} ཞེས་པས་རང་བཞིན་གྱི་ལུས་དབེན་བསྟན་ཏོ། དེ་ནི་ལུང་ཁམས་སྐྱེ་མཆེད་སོགས་སུ་མ་
 འདུས་པས་བདག་གཅིག་ལུ་ར་བཏགས་པས་དབེན་པ། བ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པ་དང་ཤེས་བྱ་བྱན་མོང་བའོ། །
 ཁམས་རྣམས་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་དང་། ལྟ་བ་དང་། ཡིད་དང་། མ་རིག་པ་དང་། བག་ཆགས་དང་།
 སྤྲེད་པ་དང་། ཉན་མོངས་པའི་རྒྱན་ལ་ནི་བསགས་པ་ཞེས་བྱའོ། རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་པ་འཇམ་སྤྱངས་
 པ་ནི་ཉེ་བར་དམིགས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། གནས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།^{༡༦} ཞེས་གསུངས་པས་རྣམ་པར་ཤེས་
 པའི་ལུས་དབེན་བསྟན་ཏོ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཉེ་བར་མི་དམིགས་པས་གཞུང་བ་དང་འཛིན་པས་དབེན་
 པ། སེམས་ཙམ་པ་དང་ཤེས་བྱ་བྱན་མོང་བའོ། །ལུང་པོ་དང་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱི་ཐོག་མ་མེད་པ་
 རས་ཐ་མལ་པའི་ར་རྒྱལ་གྱིས་གནས་པ་རྣམས་ནི། འདི་ལྟར་དེ་བཞིན་གཤགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩལ་སྤྲ་
 རབ་ལས་བསྐྱབས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏེ།^{༡༧} ཞེས་གསུངས་པས་ཉིང་འཛིན་གྱི་ལུས་དབེན་བསྟན་
 ཏོ། བདག་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱང་བའི་ལུས་དེ་རིགས་བརྒྱལ་སོགས་པའི་དབྱེ་བས་དེ་བཞིན་གཤགས་པ་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་རྩལ་སྤྲ་རབ་ལས་བསྐྱབས་པར་ར་རྒྱལ་བྱེད་པ་སྟེ། གསང་སྟགས་པའི་ཤེས་བྱ་བྱན་མོང་མ་ཡིན་
 པའོ།^{༡༨} ཞེས་གསུང་ངོ་།

གཉིས་པ་(རང་གི་ལུགས་)ནི། དེ་ལྟར་སྤྲ་མ་གསུམ་ལ་ལུས་དབེན་དུ་བཤད་པ་ནི། འཕགས་སྒྲོར་
 གྱི་རྒྱ་གཞུང་འགྱུར་བ་གང་ནས་ཀྱང་མ་བྱུང་ཞིང་། རྒྱུད་བསྐྱས་ཀྱི་དགོངས་པར་ཡང་མི་སྤང་ངོ་། །འོན་ཀྱང་
 བསྐྱས་ཀྱི་དགོངས་པ་ནི་ལྟར་བྱེད་སྟམ་ན། དང་པོར་དབེན་གཞིའི་ལུས་ངོས་བརྒྱུད་ནས་དེ་ལུས་དབེན་དུ་
 འཛིག་པ་ན། ལུས་ཀྱི་སྤྱིའི་དོན་ནི་བསགས་པ་དང་སྤྱངས་པ་དང་ཚོགས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་
 གསུམ་ལས། རང་གི་གཞུགས་ལུས་ཐ་མལ་པ་འདིའི་སྤྱངས་ཚུལ་ནི། ཤའི་ཁམ་ཆད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་
 ཚོགས་པ་ཡིན་པར་དང་པོས་བསྟན་ཏོ། འདི་ནི་དོར་འཁྲེང་ལས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །དེ་ནས་ལུང་པོ་ལྔ་ལ་
 སོགས་པ་ཉེར་ལྔ་སྤྱངས་པར་བསྟན་ནས་སྤྱངས་ཚུལ་ནི། འབྲས་དང་ནས་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་ལ་སྤྱངས་པ་
 ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་དུ། ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་ཏུ་གཏོགས་པ་ཚོགས་པ་ལ་སྤྱངས་པར་བསྟན་ཏོ། །

ཉེར་ལྔ་ལ་ནི་སེམས་སེམས་བྱང་ཡང་ཡོད་ལ། དེའི་སྤངས་ཚུལ་ནི་འབྲས་ལ་སོགས་པ་བཞིན་དུ་ཡུལ་གྱི་གོ་ས་སོ་སོར་གཞོན་པའི་གཞུགས་ཅན་གྱི་སྤངས་ཚུལ་དང་མི་འདྲ་བས། དེ་ལས་བྱང་བར་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་དུ་ཁམས་རྣམས་ཐུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་གསུངས་ཏེ། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་དང་། གཞུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་གྱི་ཁམས་རྣམས་ཐུང་བའི་ཕྱིར། ཡིད་དེ་སེམས་ཀྱི་ཚོགས་དུག་དང་། ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པ་སེམས་བྱང་རྣམས་འབྱུང་ལ། དེ་རྣམས་ཀྱི་བསགས་པ་འཇམ་ཚོགས་པ་འཇམ་སྤངས་ཚུལ་ནི། དུས་སྤྱི་བར་མ་ཆད་པའི་རྒྱན་གྱི་ཆ་དུ་མ་འདུས་པ་ཡིན་གྱི། དུས་གཅིག་ཏུ་ཡུལ་གྱི་གོ་ས་སོ་སོར་གཞོན་པའི་དུ་མ་འདུས་པ་མིན་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། རྒྱན་ལ་ནི་བསགས་པ་ཞེས་བྱའོ།^{༡༧} །ཞེས་རྒྱན་ལ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པ་ཤེས་པའི་སྤངས་པ་ནི་དམིགས་པ་མི་འབྱུང་ཏེ། གནས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།^{༡༨} །ཞེས་པས་ནི་རྣམ་ཤེས་ལུས་ཅན་མིན་པས། ཤར་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ན་མི་གནས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། ཡུལ་གྱི་གོ་ས་གཞོན་པའི་དུ་མ་འདུས་པ་མེད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། གཞུང་འཛིན་རྣམས་ཐ་དད་འགོག་པ་མིན་ནོ། །དེ་འདྲ་བའི་དབེན་གཞིའི་ལུས་དེ་གང་ལས་དབེན་པ་ནི། ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་ཐ་མལ་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་གནས་པ་ཞེས་པས་བསྟན། དེའི་གཉེན་པོར་གང་སྟོམ་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩལ་ཕྱ་རབ་ལས་བསྐྱབས་པའི་ངོ་པོ་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏེ།^{༡༩} །ཞེས་པས་བསྟན་པས། དབེན་ལུགས་སྤར་བཤད་པ་དང་གཞན་མང་པོ་འཆད་པ་ནི་དོན་དུ་མ་མཐོང་ངོ་།

ལུས་དབེན་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ།

བཞི་པ་(ལུས་དབེན་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ)ལ་བཞི། དམ་པ་རིགས་བརྒྱའི་ལུས་དབེན། དེ་ཉིད་རིགས་ལྔའི་ལུས་དབེན། གསང་བ་རིགས་གསུམ་གྱི་ལུས་དབེན། གསང་ཆེན་རིགས་གཅིག་གི་ལུས་དབེན་ནོ།

དང་པོ་ལ་བཞི། སྤང་པོ་ལྔའི་དང་། ཁམས་བཞིའི་དང་། དབང་པོ་དུག་གི་དང་། ཡུལ་ལྔའི་ལུས་དབེན་གྱི་དབྱེ་བའོ།

དང་པོ་ནི། རྩ་རྒྱུད་ལས། མདོར་ན་སྤང་པོ་ལྔ་རྣམས་ནི། ཁངས་རྒྱས་ལྔར་ནི་རབ་ཏུ་བསྐྱགས།^{༢༠} །ཞེས་སྤང་པོའི་ལུས་དབེན་གྱི་དབེན་གཞིའི་ལུས་ནི། གཞུགས་སྤང་སོགས་ལྔ་དང་། དེ་ལྔ་སངས་རྒྱས་ལྔ་སྟོམ་པ་དེའི་ལུས་དབེན་དུ་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་གཞུགས་སྤང་རྣམས་སྤང་ལ་ཕྱེ་ན། ཕྱི་ནང་དང་། གཉིས་ཀའི་རིང་སྤང་ལ་སོགས་པའི་དབྱིབས་གྱི་དང་། བདག་གཞན་དང་གཉིས་ཀ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པའི་དང་། ཕྱི་ནང་གི་སྟོན་པོ་སོགས་ཁ་དོག་གི་དང་། ཕྱི་ནང་གི་ཉི་ཟླ་སོགས་སྤང་བའི་དང་། རིག་བྱེད་མིན་པའི་གཞུགས་ལྔ་ནི།

གཉིས་པ་ (ཁམས་པའི་ལུས་དཔེ་བྱིད་ཀྱི་པ་) བེ། ཅ་རྒྱད་ལས། ས་ནི་རྒྱ་ཁེས་བྱ་བ་ཡིན། ལྷ་ཡི་
ཁམས་ནི་ལྷ་མ་གྱི། མེ་ནི་གོས་དཀར་མོ་ཡིན་ནོ། རྒྱ་ནི་རྒྱ་ལ་མར་རབ་ཏུ་བསྒྲགས།^{༡༡༩} ཁེས་ཁམས་ཀྱི་
ལུས་དཔེ་བྱི་དཔེ་བྱ་གཞི་ལུས་ནི་ས་ལ་སོགས་པ་བཞི་དང་། དེ་བཞི་ལྷ་མོ་བཞིར་སྒྲིམ་པ་དེ་ལུས་
དཔེ་བྱ་བཤད་དོ། རེ་ལ་སའི་ཁམས་རྒྱ་མ་ལ་ཕྱེན། ཕྱི་ནང་གཉིས་ལས་ནང་ལ་ནི། རྒྱ་རུས་པ་ཕྱིས་
མཆིན་པ་སྟིང་དང་། རྒྱ་སེན་མོ་རྒྱ་སྟིང་དང་། སོ་བགས་པ་ཤ་སྟིང་དང་། རྒྱས་པ་ཤ་ཅིབ་མ་སྟིང་དང་། རི་
མ་རྒྱ་མ་མཁུམས་པ་སྟིང་སྟེ་ལཱོ། རྒྱ་བས་འདིར་སྟིང་ལྷར་བྱེད་པའི་ཁུངས་རྒྱ་རྒྱུད་བརྒྱས་ལས། སྟིང་ནི་
ལྷ་ལ་ངེས་ནས་ཏེ། རྒྱུད་ལྷར་རྒྱམ་པར་འབྱུང་བ་ནི། རྒྱུད་ལྷ་དང་ནི་ལྷ་བ་པ་ལ། འདོད་པ་ལྷ་རྒྱམས་རྒྱུད་
པར་བྱེད།^{༡༢༠} ཅེས་བྲངས་པའི་རྒྱ་པ་གཉིས་པའི་དོན་ནི། རྩོམ་འབྲེང་བ་དར་མ་བཙུན་འགྲུས་ཀྱིས་
བརྒྱུར་བ་ལས། དབང་པོ་ལྷ་ལས་ངེས་འབྱུང་བ། ཁེས་འབྱུང་བ་ལྷར་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་པར་བྱེད།^{༡༢༡} ཅས་
པའི་མཁུག་ཉིད་དུ། དབང་པོ་གང་དང་གང་ལས་ཀྱིས། རྒྱུབ་པ་པོས་ནི་ཡུལ་ཐོབ་པ།^{༡༢༢} ཁེས་གསུངས་
པས་སོ། རེ་ཡང་རྩོམ་འབྲེང་བ་ལས། སྟིང་གི་དཔུས་གནས་བདེ་པའི་དངོས། ཁངས་རྒྱས་ཉི་མ་གསལ་
པའི་འོད། གཞུང་དང་འཛིན་པའི་གཞུགས་ཀྱིས་བྱང་། རེ་ནི་འོད་ཟེར་བརྒྱ་གཉིས་ཏེ།^{༡༢༣} ཁེས་སྟིང་པའི་
དཔུས་ནས་བྱུང་པའི་རྒྱུད་བརྒྱ་གཉིས་དབང་པོའི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་འཛིན་པ་བྱུག་དང་། གཞུང་བ་བྱུག་གི་
རྒྱུད་ཏུ་འབྱུར་བར་གསུངས་པས། སྟིང་ལྷར་བྱེད་པ་ནི། དབང་པོའི་རྒྱུད་ལྷའི་རྟེན་སྟིང་ག་ཡིན་པས་དེའི་སྒོ་
ནས་ཕྱེ་བའོ། ཕྱིའི་གླིང་ལྷ་ནི། རི་རབ་དང་རྩོད་དང་རུབ་དང་བྱང་དང་ཤར་གྱི་གླིང་རྒྱམས་ཡིན་ལ། ཕྱི་ནང་
གི་ཚན་པ་ལྷ་ནི། རྒྱ་མའི་རྒྱམ་སྒྲུང་སོགས་ལྷའི་རིགས་སོ། ལྷ་ལྷ་མ་གྱི་ལ་ཕྱེན་ནང་གི་ནི། བད་ཀར་མཆི་
མ་དང་བཅས་པ་དང་། རྒྱལ་དང་། བྲག་དང་། ཁ་རྒྱུད་དང་། གཅིན་ནོ། ཕྱི་ནི། འབབ་རྒྱའི་དང་། ལུ་པོའི་

དང་། བཀོད་མའི་དང་། རྟེན་གའི་དང་། རྒྱ་མཚོའི་རྒྱ་མཚོ་གྲིའི་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ལྟེ་འོ། །མེ་མོས་དཀར་
མོ་ལ་ཕྱེ་ན་ནང་གི་ནི། མགོའི་དང་། རྟེན་བའི་དང་། ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དང་། རྟོ་བའི་དང་། རྟིང་གའི་
དོད་དང་། བྱིར། རྩོལ་ས་དང་། མེ་ཤེལ་ལས་དང་། ཤིང་ལས་དང་། བགས་ལས་བྱུང་བའི་མེ་དང་། རྒྱུ་
བཞག་གི་མེ་ནི་མོས་དཀར་མོའི་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ལྟེ་འོ། །རྒྱུ་སྒྲོལ་མ་ལ་ཕྱེ་ན་ནང་གི་ནི། རྩལ་བྱེད་དང་།
ཐུར་སེལ་དང་། ཁྱེན་རྒྱ་དང་། མེ་མཉམ་དང་། རྩོག་འཛིན་དང་། བྱིར། རྟིང་དང་། རྟོ་དང་། རྩལ་དང་།
བྱུང་དང་། ཤར་གྱི་རྒྱུད་ནི་སྒྲོལ་མའི་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ལྟེ་འོ། །ཁམས་བཞི་ལ་ཕྱེ་ན་སོ་སོར་
བཅིས་ན་ནི་བྱུང་གཉིས་ཡོད་མོད་ཀྱང་། ཕྱིན་གྱི་ཁམས་གཉིས་སའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་རེ་རེར་བྱས་ནས་
ནི་བྱུང་བཤོ།

གསུམ་པ་(དབང་པོ་དྲུག་གི་ལུས་དབེན་གྱི་དབྱེ་བ་)ནི། ཅ་རྒྱུད་ལས། རྩོལ་མཆོད་ཉིད་དག་ཀྱང་། །
བྱུང་རྒྱུ་བ་སེམས་དབའི་དགྱིལ་ལ་འཁོར་མཆོག་^{༡༡} །ཅེས་ནང་གི་སྒྲུ་མཆོད་ཀྱི་ལུས་དབེན་གྱི་དབེན་གཞི་ནི་
དབང་པོ་དྲུག་དང་། དེ་བྱུང་སེམས་སྒྲོལ་པ་དེའི་ལུས་དབེན་དྲུག་སུངས་སོ། །དེ་ལ་མིག་ས་སྟིང་ལ་ཕྱེ་ན།
མིག་གིས་གཟུགས་གསུམ་འཛིན་པ་དང་། མིག་འབྲས་ཀྱི་དཀར་པོ་དང་། ཟུར་གྱིས་ལྟ་བའི་མིག་གི་
གཟུགས་དང་། མིག་གཡོ་བ་དང་། རྒྱུ་འབྱུང་ཆད་ཅམ་གྱི་མིག་དབང་ནི། ས་སྟིང་གི་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ལྟེ་
འོ། །རྩལ་བྱེད་དེར་ལ་ཕྱེ་ན་ནང་བའི་རང་བཞིན་དང་། རྒྱ་གསུམ་འཛིན་དང་། རྩལ་བྱེད་ཀྱི་དང་། རྩལ་
བའི་ཅ་བ་དང་། ཁྱོག་གཟུགས་ཏེ་བཅད་པ་ལྟ་བུའི་རྩལ་བའི་དབང་པོ་ནི་བྱུག་རྩོར་གྱི་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ལྟེ་
འོ། །རྩལ་བྱེད་ལ་ཕྱེ་ན། རྩལ་རང་བཞིན་དང་། རྩལ་ནང་གི་དབྱུང་དང་། དྲི་གསུམ་འཛིན་པ་དང་། རྩལ་བྱེད་
དང་། མིག་སྒྲུབ་གྱི་ཐུར་མ་ལྟ་བུའི་རྩལ་དབང་པོ་ནི་རྩལ་སྟིང་གི་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ལྟེ་འོ། །ལྟེ་འཛིན་
ཉིད་དབང་ལྟག་ལ་ཕྱེ་ན། ལྟེ་འཛིན་དང་། དེའི་ཅ་བ་དང་། དེའི་ཅེ་མོ་དང་། རོ་གསུམ་འཛིན་པ་དང་།
ལྟེ་འཛིན་གྱི་དབྱེད་ས་ལྟ་བུའི་ལྟེ་འཛིན་དབང་པོ་འཛིན་ཉིད་དབང་ལྟག་གི་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ལྟེ་འོ། །ལུས་སྒྲིབ་པ་
རྩལ་སེལ་ལ་ཕྱེ་ན། ལུས་དབང་དང་། ལུས་ཀྱི་རུས་པ་དང་། ཤེལ་རང་བཞིན་དང་། བགས་པའི་རང་བཞིན་
དང་། རེག་བྱ་འཛིན་པ་ནི་སྒྲིབ་སེལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ལྟེ་འོ། །སྒྲུང་མཆོད་ཐོབ་གསུམ་གང་དུ་འདུ་བའི་
ཡིད་ཀྱི་དབང་པོ་འཛམ་དབལ་ལ་ཕྱེ་ན། མེ་ལོང་ལྟ་བུ། མཉམ་ཉིད། སོ་སོར་རྟོག་པ། བྱ་བ་སྒྲུབ་པ། ཆོས་
དབྱེད་ས་ཡེ་ཤེས་ཏེ་ལྟ་ནི་འཛམ་དབལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་སོགས་ལྟེ་འོ། །དེ་རྒྱམས་ནི་མེ་ལོང་ལ་
གཟུགས་བརྟན་སྒྲུང་བ་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་ཅིག་ཅར་ཤེས་པ་དང་། རྒྱུ་མེད་སོགས་བཞིའི་
སེམས་ཅན་རྒྱམས་ཀྱང་སེམས་ཅམ་མོ་ཞེས་རྒྱམ་པ་གཅིག་དུ་རྟོགས་པ་དང་། ཕྱིན་གྱི་དངོས་པོ་རྒྱམས་སོ་

སོར་ཕྱེ་སྒྲེ་བརྟགས་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་ནས། ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆ་
ཤས་འདི་དག་གོ་ཞེས་བསྐྱེའི་འདབ་མ་ལྟར་སོ་སོར་རྟོག་ཅིང་། དྲགས་པ་མེད་པར་གནས་པ་དང་། བདག་
གཞན་གྱི་སྒྲོག་གསུམ་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་རྟོགས་པར་སྒྲུབ་པ་དང་། སྒྲོག་གསུམ་གྱི་སྒྲིབ་པ་དག་ཅིང་ལས་ཉོན་ལས་
གྲོལ་ཏེ། དག་མི་དགའི་བག་ཆགས་རྣམས་སྤངས་པར་སྦྱོང་བསྐྱས་ལས་གསུངས་པ་ནི་འབྲས་ཁུའི་སྐྱབས་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་དགོངས་ལ། རྣམ་གཞག་ལས་ཡེ་ཤེས་བཞིའི་ཐིམ་རིམ་བཤད་པའི་དགོངས་པ་ལྟར། མེ་
ལོང་ལ་གཟུགས་བརྟན་གསལ་བ་ལྟར་ཡུལ་རྣམས་གསལ་བར་སྤྲང་བ་དང་། ཚོར་བ་གསུམ་མ་མུང་བར་
རིགས་གཅིག་པའི་མཉམ་པ་ཉིད་དང་། བ་མ་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་མིང་སོ་སོར་དྲན་པ་དང་།
འཛིག་རྟེན་པའི་བྱ་བ་དང་དགོས་པ་རྣམས་དྲན་པ་ནི་དང་པོ་བཞི་ཡིན་ལ། ལྟ་བུ་ནི་དྲི་མ་སྤངས་ན་གནས་
འགྲུང་རུང་གི་ཡིད་ཀྱི་དབང་པོའི་ངོ་བོ་ལ་བྱའོ།།

འདིར་སྦྱོང་བསྐྱས་སུ། འཇམ་དཔལ་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་བཤད་ཟེན་རྟོ།^{༡༤} ཞེས་གསུངས་ཤིང་།
གཟུགས་རྟོ་རྟེ་མ་སོགས་ལྟ་ཡང་བཤད་པའི་འོག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་ལྟ་བཤད་པ་ལ་བསམས་ནས། འཇམ་དཔལ་
བཤད་པ་ཞར་བྱུང་དུ་བྱས་ནས། དེ་ལས་ཟུར་དུ་ཡེ་ཤེས་ལྟ་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། ལྟ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ཁྲོ་བོ་
བརྟུང་དང་། བྱམས་པ་ཀྱན་བཟང་གཉིས་བཞག་ནས། ལྟག་མ་ལྟ་རེ་རེ་ལ་རིགས་ལྟ་ལྟར་འབྲེད་པ་ཡིན་པའི་
ཐྱིར་དང་། རིགས་བརྒྱའི་རིགས་ལྟར་བཤངས་སྐྱེའི་ཡེ་ཤེས་ལྟ་ནི་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པར་འདུ་བའི་ཐྱིར་དང་། སྒྲེ་
མཆེད་གཞན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་ཡང་། སྒྲེ་མཆེད་དེ་དག་དངོས་མིན་ཀྱང་། དེ་དག་གི་སྐྱབས་ཀྱི་རིགས་སུ་
བཞག་པ་དུ་མ་སྤང་བའི་ཐྱིར་རོ།།

བཞི་བ་(ཡུལ་ལྟེ་ལུས་དཔེན་གྱི་དབྱེ་བ་)ནི། ཅུ་བའི་རྒྱུད་ལས། གཟུགས་སྒྲུ་ལ་སོགས་སྒྲགས་པ་ཡིས།།
ལྟ་ཉིད་དུ་ནི་རྟག་ཏུ་བསྒྲོམ།^{༡༥} ཞེས་ཡུལ་གྱི་ལུས་དཔེན་གྱི་དཔེན་གཞི་ནི། ཡུལ་ལྟ་དང་དེ་ལྟ་རྟོ་རྟེ་མ་
ལྟར་སྒྲོམ་པ་ནི་དེའི་ལུས་དཔེན་དུ་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་རྒྱུ་བའི་རྒྱུང་མིག་ལ་རྟེན་ནས་གཟུགས་ལྟ་མཐོང་བའི་
གྲོགས་བྱས་ཏེ་མཐོང་བའི་གཟུགས་གཟུགས་རྟོ་རྟེ་མ་ལ་བྱེ་ན། རྟེན་གསུམ་ཚོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཐོང་
བའི་གཟུགས་སྒྲི་ཙམ་པ་དང་། རྟེ་མ་སུ་ཆགས་པའི་དང་། ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་བར་མ་གསུམ་གྱི་དང་། བྱ་བ་
རྣམས་སྒྲུབ་པའི་དང་། འགྲིང་བག་དང་རྣམ་པར་རོལ་བ་དང་སྟེག་པ་སྟེ་སྟེག་པའི་གཟུགས་ནི་གཟུགས་རྟོ་
རྟེ་མའི་རྣམ་སྤང་ལ་སོགས་པ་ལྟེ་རིགས་སོ། །རྣམ་པར་རྒྱུ་བའི་རྒྱུང་རྣ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་ཐོས་པའི་
གྲོགས་བྱས་ཏེ་ཐོས་པའི་སྒྲ་རྟོ་རྟེ་མ་ལ་བྱེ་ན། རྣ་བའི་ནང་དང་མགོ་དང་སྒྲུའི་སྒྲ་དང་། སྒྲ་དང་རྒྱུན་གྱི་སྒྲ་
དང་། ཀླན་དང་མཆུ་དང་དག་གི་སྒྲ་དང་། བགས་ཚལ་དང་རྒྱ་བོ་དང་ཐལ་མོ་དང་རྫ་རྫ་ལ་སོགས་པ་རོལ་

མའི་སྒྲོན་དང་། ཏུ་ཡིག་གི་ཞི་བྱག་གི་སྒྲོན་ཞི་སྒྲོན་དོ་རྩེ་མའི་རྣམ་སྒྲུང་ལ་སོགས་པ་ལྟའི་འོ། །ཡང་དག་པར་རྒྱ་
བའི་རྒྱུང་སྒྲུ་ལ་བརྟེན་ནས་དྲི་ཚར་བའི་གོགས་བྱས་ཏེ། ཚར་བའི་དྲི་དོ་རྩེ་མ་ལ་བྱེ་ན། དྲི་སྒྲི་དང་། ཡན་
ལག་གི་དྲི་དང་། དྲི་གསུམ་གྱི་བྱེ་བྱག་དང་། རའི་དྲི་དང་། དྲི་མི་ཟད་པ་ནི་དྲི་དོ་རྩེ་མའི་རྣམ་སྒྲུང་སོགས་
ལྟའི་འོ། །རབ་ཏུ་རྒྱ་བ་ལྟེ་ལ་བརྟེན་ནས་རོ་མྱུང་བའི་གོགས་བྱས་ཏེ་མྱུང་བའི་རོ་དོ་རྩེ་མ་ལ་བྱེ་ན། མངར་བའི་
དང་། སྒྲ་བའི་དང་། ལན་ཚའི་དང་། ཚ་སྒྲུར་གྱི་དང་། ལ་བའི་རོ་ནི་རོ་དོ་རྩེ་མའི་རྣམ་སྒྲུང་སོགས་ལྟའི་འོ། །
དེས་པར་རྒྱ་བ་ལུས་ལ་བརྟེན་ནས་རེག་བྱ་མྱུང་བའི་གོགས་བྱས་ཏེ་མྱུང་བའི་རེག་དོ་རྩེ་མ་ལ་བྱེ་ན། སྒྲན་
གཅིག་ལ་གནས་པའི་དང་། འབྱུང་བའི་དང་། འོ་བྱེད་པའི་དང་། རྩབ་པའི་དང་། དབང་པོ་གཉིས་སྒྲིར་
བའི་རེག་བྱ་ནི་རེག་དོ་རྩེ་མའི་རྣམ་སྒྲུང་སོགས་ལྟའི་རིགས་སོ། །དེ་ལྟར་ཉི་ཤུ་པོ་རེ་ལ་ལྟ་ལྟར་བྱས་པ་
རྣམས་ལྟའི་རྣམ་པར་འཆར་ཚུལ་ནི་རྣམ་སྒྲུང་ལ་མཚོན་ན། ཞལ་བྱག་གི་གངས་དང་བྱག་མཚན་རྣམ་སྒྲུང་
འདྲ་བ་ལ་སྒྲུ་མདོག་མི་འདྲ་བའི་སྒྲོན་ནས་ལྟར་གྱུར་པ་སྟེ། དེས་གཞན་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

འོ་ན་ལྟ་སོ་གཉིས་ཀྱི་ཉི་ཤུ་བཤད་ནས་ལྟ་མ་བཅུ་གཉིས་འདིར་མ་བཤད་པ་ཅི་ཡིན་སྟེ་མ་ན།
ཅ་རྒྱུད་ལས་གཟུགས་སྤང་ནས་རེག་བྱའི་བར་ཉི་ཤུ་ལྟ་སོ་སོར་སྒྲོམ་པ་གསལ་བར་བཤད་ཀྱི། ཡན་ལག་
བཅུ་དང་། ཚོགས་དང་། ཅ་རྒྱས་ཁོ་བོ་བཅུ་དང་སེམས་དཔལ་གཉིས་སྒྲོམ་པ་གསལ་བར་མ་བཤད་
པས་དེའི་དབང་དུ་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། ཚན་པ་བཞི་པོ་རེ་རེ་ཇོགས་པ་ན། ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་མདོ་འདིའི་དོན་བཤད་
དོ་^{༡༧} ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་འདྲ་བའི་རིགས་བརྒྱད་དང་། དེ་ལས་ལྟ་དང་། དེ་ལས་གསུམ་བྱེད་
བའི་སྤངས་སྒྲོན་དུ་བསྐྱུས་ལས་སྒྲུ་གསང་ཐིག་ལེ་དྲངས་པ་ནི། མཚོན་པ་སྟེ་རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས་ཀྱང་། དེ་ཉིད་
རྣམ་པ་ལྟ་རུ་བཤད། གསང་བ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་བཤད། ལྟ་ག་པའི་ལྟ་ནི་གསང་ཆེན་ཏེ། དམ་པའི་རིགས་
ནི་རྣམ་པ་བརྒྱ་^{༡༨} ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་དོན་དེ་སྟོན་ནོ། །བཤད་རྒྱུད་དོ་རྩེ་མའི་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་རིགས་
བརྒྱར་གསུངས་ལ། ཡང་རྒྱུད་དེར་གྲུང་གཞིའི་སྒྲས་བཤད་ཀྱི་ལུས་དབེན་གྱི་སྐབས་སུ་ཡན་ལག་བཅུ་ཁོ་བོ་
བཅུར་བཤད་ཅིང་། ^{༡༩} མིག་ས་སྤྱིང་སོགས་སུ་བཤད་པའི་སོགས་ཁོང་ནས་བྱམས་པ་དང་ཀྱན་བཟང་
གཉིས་ཀྱང་དོན་ལ་ལྟ་སོ་གཉིས་ཆང་བར་བྱ་སྟེ། སྐབས་གཞན་དུ་ལུས་ལྟར་སྒྲོམ་པའི་སྐབས་སུ་གསུངས་
པའི་ཕྱིར་དང་། ལྟ་ཉི་ཤུའི་རེ་རེ་ལ་རིགས་ལྟར་དབྱེར་རུང་ལ། བཅུ་གཉིས་ལ་མི་རུང་བའི་ཁྱད་པར་མེད་
པའི་ཕྱིར་དང་། ལུས་དབེན་དུ་འཛོག་མི་འཛོག་ཀྱང་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། དེས་ན་དེར་སྒྲར་ལྟར་ཁོ་བོ་བཅུ་
བཤད་པ་ལུ་ས་དབེན་ལ་སྒྲུར་ན་རིགས་བརྒྱ་ལས་མང་དུ་དོགས་ནས་འདོད་ཆགས་ཆོས་སྒྲས་ལ་སྒྲ་མ་
རྣམས་འཆད་མེད་ཀྱང་། འདོད་ཆགས་ཆོས་སྒྲས་ལ་འགྲིག་རྒྱུ་མི་སྤང་ཞིང་། ལྟ་སོ་གཉིས་ཆང་བར་འཆད་

པའི་བར་གཅོད་པ་མི་འཐད་པས། དེ་ཐམས་ཅད་ལུས་དཔེན་གྱི་ཐེར་བྱའོ། །རང་གི་ལུས་དཔེན་ནི་ཉི་ཤུ་པ་
དེ་ལས་བསྐྱབས་ལ། དེའི་ཆ་བརྒྱུད་ཕྱི་བ་རྣམས་འཇགས་ལྡེའི་རིགས་ཀྱི་ལྟར་བསྟན་པས། རང་གི་ལུས་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱལ་བྱ་རབ་ལས་བསྐྱབས་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་རྒྱལ་བྱ་རབ་ཅེས་པ་ནི།
ཆ་ཤས་སོ་སོ་བ་བརྒྱུད་ཕྱི་ནས་ལྟ་སོ་སོར་བྱས་པའི་མིང་རོ། །

གཉིས་པ་(དེ་ཉིད་རིགས་ལྡེའི་ལུས་དཔེན་)ནི། དེ་ལྟར་དམ་པ་རིགས་བརྒྱུད་ཕྱི་བ་དེ་དག་ཀྱང་བསྟན་ན།
དེ་ཉིད་རིགས་ལྟར་འདུའོ། །འདིར་དཔེན་བཞིའི་ལུས་ཀྱི་རིགས་ལྟེན། ས་ལ་སོགས་པའི་འབྱུང་བ་བཞི་དང་།
རྣམ་པ་ཤེས་པའི་ཁམས་དང་ལྟེན། དེ་ལ་གཟུགས་སྤྱད་གི་རྣམ་སྟངས་གི་རིགས་ནས། རེག་བྱ་རྩོམ་མའི་རྣམ་
སྟངས་གི་རིགས་ཀྱི་བར་ཉི་ཤུ་ནི་སའི་ཁམས་སུ་བསྟུའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རིན་འབྱུང་གི་རིགས་ཉི་ཤུ་རྒྱུ་དང་། འོད་
དཔག་མེད་ཀྱི་རིགས་ཉི་ཤུ་མེད་དང་། དོན་གྲུབ་ཀྱི་རིགས་ཉི་ཤུ་རྒྱུ་དང་། མི་བསྐྱོད་པའི་རིགས་ཉི་ཤུ་རྣམ་
ཤེས་ཀྱི་ཁམས་སུ་བསྟུའོ། །འདིར་སྟོན་བསྟུས་ལས་གཟུགས་སྤྱད་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་འགྱུར་དུ་བཤད་པ་ནི།
འབྱུང་བ་བཞི་དང་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་མཆོད་ཀྱི་གཟུགས་མ་གཏོགས་པའི་གཟུགས་སྤྱད་ནི་འབྱུང་འགྱུར་དང་སྤྱོད་པའི་ཡིན་
ལ། མིང་བཞིའི་སྤྱད་པོ་ནི་འབྱུང་བའི་ལུས་ལ་བརྟེན་པ་ཅམ་ལ་འབྱུང་འགྱུར་དུ་བཏགས་པའོ། །རིགས་
བརྒྱའི་རྒྱུད་བྱེད་ཀྱི་ཁམས་ལྟེན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྡེའི་རིགས་བྱས་ན་ལེགས་སོ། །

གསུམ་པ་(གསང་བ་རིགས་གསུམ་གྱི་ལུས་དཔེན་)ནི། དེ་ཉིད་རིགས་ལྟར་བསྟུས་པ་དེ་ཡང་གསང་བ་
རིགས་གསུམ་དུ་འདུ་སྟེ། སྒྲུ་རྩོམ་རྣམ་སྟངས་གི་རིགས་ཀྱི་ནང་དུ་རིན་འབྱུང་དང་། གསུང་རྩོམ་པའི་འོད་དཔག་
མེད་ཀྱི་རིགས་ཀྱི་ནང་དུ་དོན་གྲུབ་དང་། རེགས་རྩོམ་པའི་ལྟེན་ཀྱི་ནང་དུ་དུག་པ་རྩོམ་པའི་འཆང་
བསྟུས་པའི་ཆུལ་གྱིས་སོ། །འདིར་རིགས་བརྒྱུན་པ་བརྟེན་པ་ཉི་ཤུ་ལྡེའི་བར་གྱི་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་
སེམས་རྣམས་རང་གི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་གྱིས་བསྟུས་པར་སྟོན་བསྟུས་ལས་གསུངས་པ་དང་།^{༡༤} རྒྱར་
རིགས་བརྒྱུད་འབྱེད་པ་ན་རྒྱུ་བ་པོ་ལས་གཞན་པའི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྟུས་པ་དང་། རང་གཞན་གྱི་གང་ཟག་
གཉིས་གང་གི་འང་རྒྱུ་དེ་ཀྱིས་མ་བསྟུས་པ་སྟོན་ཀྱི་འཛིན་གཉིན་གྱི་ཆ་མང་དུ་བཤད་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ།
འདུས་པའི་ཆུལ་ནི། གཟུགས་སྤྱད་དུ་འབྱུང་བཞི་འདུ་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཆུལ་གྱིས་འདུས་པ་ཁོན་མེན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། འཆང་པར་འགྱུར་རོ། །འདིར་དཔེན་བཞིའི་ལུས་ནི། ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་མོ། །

བཞི་པ་(གསང་ཆེན་རིགས་གཅིག་གི་ལུས་དཔེན་)ནི། དེ་ལྟར་རྩོམ་གསུམ་གྱི་རིགས་སུ་བསྟུས་པ་དེ་ཡང་
བསྟན་གསང་ཆེན་རིགས་གཅིག་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་ནི་རྩོམ་གསུམ་ལ་སྒྲུ་གསུང་ཐུགས་གསུམ་དུ་བྱས་པའི་སྒྲོ་
ནས། རྩོམ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པར་བྱས་པའི་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་པ་རྩོམ་པའི་འཆང་སྟེ་འདི་ནི་ལུས་དཔེན་གྱི་

མཐར་ཐུག་པའོ།

ལུས་དབེན་སོར་སྤྱད་དང་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འཇུག་ཚུལ།

ལྟ་བུ་(དེ་སོར་སྤྱད་དང་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འཇུག་ཚུལ་)ལ་གཉིས། སོར་སྤྱད་ལུས་དབེན་ཏུ་སྤྱད་ཚུལ་དང་། བསམ་གཏན་ལུས་དབེན་ཏུ་སྤྱད་ཚུལ་ལོ།

དང་པོ་ནི། སོར་སྤྱད་ནི་རྒྱད་ཕྱི་མ་ལས། དབང་པོ་བརྩམས་ཀྱི་ཡང་། རང་གི་འཇུག་གནས་ཐམས་ཅད་ཏུ། འདོད་པ་སོ་སོར་སྤྱད་པས་ན། སོ་སོར་སྤྱད་པ་ཞེས་བཤད་དོ།¹⁴⁴ ཞེས་སོ། ཇེ་ལ་སྤྱིར་འདོད་པ་ནི། འདིས་འདོད་པ་དང་། འདི་འདོད་པ་གཉིས་ལས། འདིར་ནི་ཕྱི་མ་སྟེ་འདོད་ཅིང་ཆགས་པར་བྱ་བས་ན་འདོད་པ་སྟེ། གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་ལྟོ། ཇེ་ལ་དབང་པོ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོར་ཏེ་ཡང་དང་ཡང་ཏུ་སྤྱད་པ་སྟེ་ལེན་པས་ན་སོ་སོར་སྤྱད་པ་ཞེས་བྱའོ། ཡུལ་རྣམས་ལ་འང་དབང་པོའི་རྒྱ་ཉི་བར་བཏགས་ནས་དབང་པོ་བརྩར་བཤད་དེ། མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་པོ་ལྟ་འཛིན་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་ལྟ་གཟུང་བའི་རང་བཞིན་གྱིས་འཇུག་པ་ནི་རང་གི་འཇུག་པའོ། ཇེ་ར་གནས་པ་ནི་རང་གི་འཇུག་གནས་སོ། ཐམས་ཅད་ནི་དམན་མཆོག་བར་མའི་བྱེ་བྲག་གིས་གནས་པའོ། ཏུ་ནི་ལའི་དོན་ཏེ། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་པོས་སྤྱད་པའོ། ཆགས་གུར་ལས། དབང་པོ་བརྩམས་ཀྱི་ནི། ཞེས་འབྱུང་ལ། འགྲེལ་བར་ཡང་ཡང་གི་དོན་མེད་དོ།

སོ་སོའི་སྤྱད་དོད་པ་ཉི་ཉི་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་སྐབས་སུ་ཆོག་གསལ་ལས་ཐུན་པ་དང་སྒྲོས་པའི་དོན་ཏུ་བཤད།¹⁴⁵ སོ་སོར་ཐར་པའི་སྤྱད་དོད་པ་ཉི་ཉི་ཉེན་མཛོད་ལས་དང་པོར་ཐར་པའི་དོན་ཏུ་བཤད།¹⁴⁶ ད་ཉི་མའི་དོན་སོ་སོར་བཞེས་པའི་དོན་ཏུ་བཤད་དོ། འདིར་ནི་སྒྲོས་པའི་དོན་ཡང་དང་ཡང་ཏུ་ཞེས་པ་ལ་གཟུང་སྟེ། སོ་སོར་བརྟན་པོར་བདག་གིས་གཟུང་། ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་འགྲེལ་བ་གཞན་གྱིས་ཡང་ཡང་གི་དོན་ཏུ་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། ཇེས་ནས་སོ་སོར་ཞེས་པའི་དོན་ཐ་དད་པ་དང་རེ་རེ་ཁོ་ན་ལ་བྱ་མི་དགོས་སོ། སྒྲོན་མ་རབ་གསལ་ལས་གཟུགས་སོགས་རེ་རེ་ལ་སྤྱད་པ་གཟུགས་སོགས་སོ་སོར་སྤྱད་པའི་དོན་ཏུ་བཤད་པ་འདིར་མི་འདོད་དོ། སྤྱད་པ་ལ་ཡང་དོན་མང་པོ་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་ཁྲལ་སྤངས་པ་ལ་ཁྲལ་བསྐྱས་ཟེར་བ་ལྟར་ལེན་པའི་དོན་ཡིན་ལ། བསྐྱ་ཆུ་ཡང་འདོད་ཡོན་ལྟར་གསུངས་པས། དབང་པོས་ཡུལ་ལྟོ་ལོངས་སྤྱོད་པའོ། ཇེ་ཡང་ཐུན་མོང་གི་བསྟེན་པ་དོ་རྩེ་བཞི་མཐར་ཐིམ་ནས་མཆོག་གི་བསྟེན་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྣལ་འབྱོར་པའི་དབང་པོས་ཡུལ་ལོངས་སྤྱོད་པ་ཡིན་མོད་ཀྱང་། དེ་ཙམ་ཞིག་སོར་སྤྱད་སྒྲོམ་པའི་

གཞུགས་སྐྱོལ་སོགས་པའི་འདོད་པ་ལྟ་མདོར་བསྡུས་པ་སྟེ་དབང་པོ་རྣམས་དང་གཅིག་ཏུ་སྦྱར་ནས་
སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། དབང་པོ་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་ཏུ་སྟོན་ཅིག་ཏུ་འདུས་པའི་དབང་པོ་དང་ཡུལ་གཉིས་
ཀ་འོ། །མངས་རྒྱས་ལྟ་བུ་མིག་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་སྦྱོར་བ་ནི་ཡང་དག་པར་སྦྱོར་བས། མངས་རྒྱས་

སྐྱེམ་འི་དོན་བསྐྱེས་ཞིང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིང་ལ་ཞུགས་པས་དགའ་བདེ་གཉིས་འཛོལ་ཅེས་བྲི་མའི་འཛོལ་ཚུལ་
སྟོན་ནོ།།

དེ་ཁོ་ན་ཉིང་ལ་ཞུགས་པ་དང་སྟོགས་པ་གཉིས་ནི་དོན་འདྲ་ལ། ཚུལ་དེས་དགའ་བདེ་འཛོལ་
ཚུལ་ནི། དང་པོར་འོག་སྒྲིའི་ཕ་མོ་བསྐྱོམས་པའི་དབང་གིས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་ན་དེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིང་གི་
དོན་དེས་པར་བྱས་ཏེ་བསྐྱོམས་པས། སྟོང་པ་ཉིང་རྟོགས་པའི་ཡིད་བདེ་བྱད་པར་ཅན་ལ་རེག་པ་སྟེ་འཛོལ་
པ་དང་། སྟོང་པ་ཉིང་རྟོགས་པའི་ལུས་སེམས་ཤིན་ཏུ་སྤངས་པའི་བདེ་བ་ཐོབ་པོ། །ལུས་ཤིན་སྤངས་དངོས་
ནི། ལུས་ཤིན་ཏུ་ལས་རུང་དུ་སོང་བའི་རེག་བྱ་བྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡིན་པས། འདིར་དེ་མིན་གྱི། ལུས་དང་
སེམས་ཤིན་ཏུ་ལས་རུང་དུ་བྱེད་པའི་བྱེད་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་ཤིན་སྤངས་ཀྱི་བདེ་བ་སྟེ། སྤར་གྱི་ཡིད་བདེ་དང་
མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་སྤང་ངོ་། །སྤར་བཤད་པ་དེ་སྤར་སྤངས་པའམ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས་འོག་ནས་
འཆད་པ་ལྟར་གྱི་རབ་གྱི་མཐར་ཐུག་པར་སོན་པའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ལ་སོགས་པ་དུག་དང་།
ཤེས་བྱ་གསལ་ལ་སོགས་པ་དུག་ཏུ་བྱུང་བ་ཟད་པ་ནི། སེམས་ཀྱི་གཟུང་འཛིན་རྒྱུད་ཆད་དུ་སྤང་བས་
སྟོང་པ་ཉིང་དོ། །དེ་བས་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིང་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ལ་ནི་རང་སེམས་ཞེས་བྱའོ། །འདིར་
ཆག་འགྱུར་ལས། སངས་རྒྱུས་ཀྱན་གྱི་རང་བཞིན་ནི། ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་ལ་རབ་གནས། ཞེས་དང་།
རྣལ་འབྱོར་བའི་སེམས་དེ་ལྟ་བུ་ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱན་གྱི་རང་བཞིན་ནི། ཞེས་པ་གཟུང་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་ནི་བའི་ཕྱིར་ནི་བ་སྟེ་སྤང་བ་ཙམ་མོ། །དེ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིང་དང་གཅིག་ཏུ་མཐར་ཐུག་པར་
འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་འབྱུང་བའི་སྤར་རྣམས་ལེགས་ལ། བྱི་མ་ནི་བ་ཆབ་གྱིས། དེ་ནི་ཐམས་ཅད་སྟོང་
པ་ཉིང་གཅིག་པའི་མཐར་ཐུག་པར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་བདེའོ། །སྤར་གྱི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་དེ་
ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱན་གྱི་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིང་ལ་ཞུགས་པ་དང་། ཙམ་གྱི་སྤྱིས་ཀྱན་རྟོག་རྣམས་དེའི་དུས་ན་
ཡིད་པ་གཅོད་དེ་ནི་བའི་དོན་ནོ། །ནམ་མཁའ་ནི་སྟོང་པ་ཡིན་པས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཞེས་པ་སྟོང་པ་བཞི་
པའོ། །དེ་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པ་ནི་སྟོང་སྤར་གསུམ་རིམ་གྱིས་དེར་ཞུགས་པ་སྟེ། རྟེན་པ་འདི་གཉིས་ཀྱང་
སེམས་ཅེ་གཅིག་པའི་བཤད་པའོ། །དེས་ན་སྤྱོད་གྱིས་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་སེམས་དབེན་ལ་སྤྱར་ནས།
སངས་རྒྱུས་ཀྱན་དངོས་གྱིས་སྤྱུ་ལུས་དང་། དེའི་ལྷག་མས་འོད་གསལ་མདོར་བསྟན་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་
འཐད་པ་མིན་ནོ།།

རྗེ་རྗེ་འབྲེང་བའི་གྲོང་གཞི་སྤྱིས་བཤད་གྱི་ཁམས་ཀྱི་ལུས་དབེན་གྱི་སྐྱབས་སུ་ཡང་། རྟེན་དང་མེ་
དང་རྩ་དང་ས། སྤྱོད་ལ་སོགས་པ་བཞི་པོ་སྟེ། ཡེ་ཤེས་བདག་ཉིང་ཅན་གསུམ་དུ། ཤེས་བྱ་སངས་རྒྱུས་

བྱང་ཆུབ་སྒྲེར།^{༡༧} །ཞེས་འབྱུང་བ་བཞི་སྟུན་མ་སོགས་བཞིར་སྒྲོམ་པ་རྣམས་སྟོང་པ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་
གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བར་གསུངས་པས། ལུས་དབེན་གྱི་སྐབས་སུ་ལམ་དུས་གྱི་སྟོང་པ་
གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡོད་དོ། །སྒར་སྟོང་པ་བཞི་བ་གསུངས་པ་ནི་དབེའི་འོད་གསལ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ལུས་དབེན་
ནས་སྐྱེ་ལུས་གྱི་བར་དུ་སྐྱེ་བ་མི་འགལ་ལོ། །འོན་ཀྱང་སྐྱེ་ལུས་མན་ཆད་དུ་སྟོང་པ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་ནི།
དབེའི་འོད་གསལ་ཉེར་ཐོབ་སྟོང་ཆེན་དུ་བསྐྱས་པ་ལ་དགོངས་སོ། །དེས་ན་སྐབས་འདི་དག་ཏུ་ཉེར་ཐོབ་
འོད་གསལ་དུ་ཞུགས་པ་ནི་དྲན་མེད་དུ་སོང་བའི་ཉེར་ཐོབ་དེ་དེའི་སྒྲིབ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་བཞག་པའི་ན
མ་མཁའི་སྒྲིབ་མེད་ལྟ་བུ་དེར་ཞུགས་པ་ལ་བྱའོ།

འོ་ན་སྒར་བསམ་གཏན་སྒྲིའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་དེ་རྟོག་དཔྱད་གཉིས་ལ་སྒྲུང་ཡང་དགའ་བ་
དེ་དང་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་ལ་མི་སྒྲུང་བས། དེ་གསུམ་བསམ་གཏན་དེ་ལས་ཐུ་བར་མི་འགྱུར་རོ་སྟུམ་ན།
བསམ་གཏན་གྱིས་དབང་ཡུལ་སོགས་ལྟར་སྒྲོམ་པར་བཤད་པ་དེ་ལ་ལྟའི་ཞལ་ཐུག་གི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྒྲོམ་
པ་དང་། ལྟའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྒྲོམ་པ་གཉིས་སུ་བྱེད་པས་སྒྲིབ་མེད་དོ། །སྒྲོམ་མ་རབ་གསལ་ལས། ཡུལ་ལ་
སྒྱུད་པའི་དུས་སུ་དབང་པོ་སོགས་གསུམ་རིགས་ལྟའི་བདག་ཉིད་དོ་ཞེས་རྟོག་པ་རྟོག་པ་དང་། དེ་རྣམས་ཡེ་
ཤེས་ལྟའི་བདག་ཉིད་དོ་ཞེས་རྟོག་པ་དཔྱད་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་མངོན་དུ་ཐུར་པ་ནི་བདག་ཡིན་ནོ་
ཞེས་བསམས་པས་དགའ་བའི་ཁྱད་པར་སྐྱེས་པ་དགའ་བ་དང་། སེམས་ཀྱི་བདེ་བ་དེ་ཐོབ་ནས་ལུས་ཤིན་
སྐྱུངས་སུ་ཐུར་པ་བདེ་བ་བཤད་ཅིང་།^{༡༨} རྟོག་དཔྱད་གཉིས་སྒྲུང་བ་དང་། དགའ་བ་མཆེད་པ་དང་།
བདེ་བ་ཉེར་ཐོབ་ཏུ་བཤད་དེ། སེམས་དབེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་ལ་འདོད་པར་སྒྲུང་ངོ་། །འདི་ནི་ཡེ་ཤེས་
གསུམ་ཡེ་ཤེས་དོ་ཟེ་ཀུན་ལས་བརྒྱུ་ས་ལས་གསུངས་པའི་དོན་སྟོང་བསྐྱས་སེམས་དབེན་གྱི་སྐབས་སུ་
བཤད་པའི་དམིགས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། དེ་ལ་འཛིན་སྒྲུངས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཇི་འདྲ་ཞིག་གིས་བཟུང་བའི་ཚུལ་
ལེགས་པར་མ་ངེས་པའི་སྒྲིབ་ནོ། །ཁྱ་རོ་པས་ཡན་ལག་གཉིས་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་ནི་སྒྲོན་གསལ་བྲིས་པ་ཅམ་
དུ་སྒྲུང་ངོ་། །འཕགས་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་དུག་འདི་ཞིབ་པར་བཤད་དགོས་པར་འདུག་ལོང་། སྒྲ་མ་རྣམས་
ཀྱིས་ཞིབ་པར་མ་མཛད་སྒྲུང་བས། འདིར་ཞིབ་ཏུ་བཤད་ཅིང་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།

ལུས་དབེན་རིམ་ལྔ་ཉམས་སུ་བྱུང་བའི་ཚུལ།

དུག་པ་(ལུས་དབེན་རིམ་ལྔ་ཉམས་སུ་བྱུང་བའི་ཚུལ་)ལ་གསུམ། ལྔ་མོ་བསྒྲོམས་པས་རྒྱུང་འདུ་ལུགས། དེ་
ལས་ཞུ་བདེ་སྐྱེ་ཚུལ། སྐྱེས་པའི་ཆོ་མཉམ་རྗེས་སུ་སྒྱུང་ཚུལ་ལོ།

དང་པོ་ནི། སྤོམ་འཛིན་གྱི་ལ་ལོར་ལ་དམིགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་བརྟན་པོ་རྟེན་པས་ལུ་བདེ་བྱང་
 བར་ཅན་འདྲེན་རྣམས་པ་སྤར་བྱུང་ན། དགའ་བའི་སྐྱེ་ཚུལ་གྱིས་པར་བྱས་ལ་འཆད་པ་ལྟར་བསྐྱུང་། དེ་ལྟར་
 རྟེན་ཀྱང་མ་བྱུང་ན་མཆོམས་འདི་ནས་གཙོ་བོ་ཡབ་ཡུམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ལ་གནས་ནས་བསྐྱོམ། དེ་ཡང་མིན་
 པ་ད་ལྟ་འཇུག་པ་ལྟར་བྱེད་ན། དགྱིལ་ལོར་གྱི་ལོར་ལོའི་རྣལ་འབྱོར་སྐྱོམ་པ་སྤོན་དུ་བཏང་བའི་མཐར་
 བསྐྱོམ་མོ། །ཟིམ་ལྟ་བུ་སྤྲུམ་པ་ལས། ལུས་དང་དུས་དང་ཡུལ་རྒྱུད་གི་ །གནད་ནི་རྣམ་པ་བཞིར་གྱེས་བྱ།^{༡༧༥}།
 ཞེས་བཤད་པ་ལྟར་བྱ་བ་ལ་ལུས་ཀྱི་གནད་ནི་དགའ་དཔེན་དུ་འཆད་པ་ལྟར་རོ། །དུས་ཀྱི་གནད་ནི་སྤྱིར་རྒྱུན་
 དུ་བཞིན་མོད་ཀྱང་། ལྷན་པར་དུ་རིག་པ་གསལ་བ་དང་། སྤྱི་དྲོ་མའི་དུས་སུ་བསྐྱོམ། རྒྱུད་གི་གནད་ནི་རང་
 ལུགས་པས་ཆོག་གོ། །གང་དུ་དམིགས་པ་གཏོང་བ་ཡུལ་གྱི་གནད་ནི། ལེའུ་གཤམ་པའི་སྐྱོན་གསལ་ལས། སྐྱེས་
 པས་དོ་རྩེའི་བྱ་གར་བྱ་གར་མཆོན་ནས་འབྱུང་ཅམ་དང་། སུད་མེད་ཀྱི་སྒྲ་གའི་ནང་དུ་ཅ་ཀའི་ཆོད་ཅམ་དང་།^{༡༧༦}
 ལེའུ་གསུམ་པའི་སྐྱོན་གསལ་ལས། གུན་རྩོད་བྱང་རྒྱུ་བྱི་སེམས་ཡུངས་ཀར་གྱི་འབྱུང་ཆོད་ཅམ་རང་གི་དོ་
 རྩེའི་ཁར་རིགས་ལྟའི་བདག་ཉིད་དུ་བྱས་ནས་སྐྱོམ་པར་བཤད་ལ།^{༡༧༧} ཞལ་ལུང་ལས། སྤར་བྱངས་པ་
 ལྟར་ཁོར་བའི་དགྱིལ་དུ་སྐྱོམ་པར་གསུངས་པ་ནི།^{༡༧༨} དོ་རྩེའི་བྱ་གར་སྐྱོམ་པར་གསུངས་པ་དང་མི་མཐུན་
 པ་མེད་དོ། །དོ་རྩེའི་ཁར་སྐྱོམ་པ་ནི་རྒྱ་རྩེའི་མར་སྒྲ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པས་དེ་གཉིས་འདྲའོ། ཞལ་ལུང་ལས།
 སྐྱིང་གའི་ས་བོན་གྱི་འོད་ཟེར་གྱིས་དགྱིལ་ལོར་སྐྱུན་བྱངས་སྐྱིང་གར་བཅུད་པ་རྣམས་ཁྱུ་ནས་བབས་པའི་
 ཐིག་ལེ་ཁོར་བུར་གནས་པར་བཤད་ལ།^{༡༧༩} སྐྱོན་གསལ་ལས། གཤི་དུས་ཀྱི་པོ་མོ་སྒྲོམས་པར་ལུགས་པས་
 ཆགས་པའི་མེས་ལུ་བའི་ཐིག་ལེ་བླར་ལྟར་བའི་མིན་པའི་བསྐྱེད་རིམ་ལྟར་སྐྱོམ་པར་བཤད་པས། དེ་ལྟར་
 བྱས་པའི་ཐིག་ལེ་འོག་སྐྱོར་པའི་ནས་སྐྱོམ་པར་མངོན་ནོ།།

ཐིག་ལེའི་ཁདོག་ནི་རང་གི་ལྟའི་མདོག་ཏུ་བྱ་བ་སྐྱོན་གསལ་གྱི་དགོངས་པའོ།^{༡༨༠} ཐིག་ལེ་ཤིན་
 ཏུ་སྤར་བ་ལ་སེམས་ཟེན་ན་གུན་རྟོག་གཙོད་སྒྲུབ་སུ། དེ་གཡོ་བའི་ལས་ཀྱི་རྒྱུད་ཡང་འགོག་པར་སྒྲའོ། །ཅི་
 བྱས་ཀྱང་དེ་འདྲ་ལ་མི་ཟེན་པར་སྤང་ན། རྩུང་ཆེ་རུ་བཏང་ནས་དེ་ལ་ཟེན་པ་ན་པ་བྱ་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་བསྐྱེད་
 རིམ་མ་བརྟན་པར་སྐྱོམ་པ་རིམ་པ་ཀལ་བའི་སྐྱོན་ཡིན་གྱི། བརྟན་ན་དེ་འདྲ་བ་ལ་སེམས་མི་ཟེན་པའི་དོན་
 མེད་དོ། །སེམས་འཛིན་ཚུལ་ལྷན་པར་བཤད་། བྱིང་རྟོན་དང་བྱལ་བར་སྐྱོང་རྒྱལ་དང་། དམིགས་པ་ཟེན་
 པོ་བྱུང་ཡང་རྒྱུད་འགག་ཏུ་མ་འདོད་པ་དང་། བདེ་བ་དེ་ཅམ་དུ་སྐྱེ་མ་ཉན་པ་སོགས་ལ་རི་ལྟར་བྱ་བ་དང་།
 རྒྱུད་འགག་ཏུ་འདོད་པ་ལ་སྤྱོད་མི་བདེ་བ་ཐན་ཐུན་སྐྱེ་བ་སེམས་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་མན་དག་ཞིབ་པར་ནི་
 འོགས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ།།^{༡༨༡}

དེ་ལྟར་ནོར་བུའི་ཙུང་ལོང་གི་དབུས་སམ་རྩུ་རྩིའི་མར་སྤུའི་ལུས་ཀྱི་གནད་ཆེ་སར་དམིགས་པ་
གཏད་ནས་བསྒྲོམས་པས་རྩུང་སེམས་འཇུག་པ་གཅིག་པའི་གནད་ཀྱིས་དེར་སེམས་ཟེན་པ་ན། རོ་རྒྱུང་དུ་
རྩུང་རྒྱུ་པ་འགགས་ནས་རྩུ་རྩིར་རྒྱུ་ལ། དེའི་རྗེས་སུ་དེར་ཐིམ་པར་ཙུམ་པ་ན་མུ་ལོ་དུ་རྟགས་ལྡ་འཆར་ཏེ།
ཞལ་ལུང་ལས། དེ་ནས་གསང་བའི་ཐིག་ལེ་ཆེ། རབ་རྩུ་ཐུ་བར་གོང་མ་བཞིན། རང་སེམས་དལ་བུ་དལ་
བུས་གཟུང་། ཉེས་པོ་མེད་པའི་གནས་སུ་འབྱུང་། ཉེ་ཡང་གཟུང་བ་གོམས་པ་ཡིས། བྱིན་ལོག་ས་ནི་རྣམ་
པར་ལོག་གླིག་རྒྱ་ལྟ་ལྟ་སྤང་བ་ནི། རྟགས་ནི་དང་པོར་ཤེས་པར་བྱ། ཉེ་བཞིན་དུ་ནི་རྩུ་ལོག་པས། ཉུ་བ་
ལྟ་བུ་འབྱུང་བ་ནི། གཉིས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ། མི་ནི་རྣམ་པར་ལོག་གྱུར་པས། མཁའ་སྤང་འབྲུ་བ་
གསུམ་པའོ། རྩུང་ནི་དེ་བཞིན་ལོག་པས་ན། མར་མེ་ལྟ་བུར་བ་སྤང་བ། རྟགས་ནི་བཞི་པར་ཤེས་པར་བྱ།
དེ་བཞིན་བྱིན་ལོག་རྣམ་པར་ཤེས། ལོག་པས་ཟབ་གསལ་གཉིས་མེད་ཀྱི། ཉོན་འདྲ་སྤྱིན་མེད་ནམ་མཁའ་
ལྟར། གསལ་བ་རྟགས་ནི་ལྟ་པའོ། མཚན་མ་ལྟ་པོ་དེ་ཡིས་ནི། མི་གནས་སྤང་ན་འདས་འཐོབ་པས།
རྣལ་འབྱོར་བས་ནི་འདི་ལ་འབད། གཟུང་བ་ཡི་ནི་ཡན་ལག་གོ་¹¹⁹ ཞེས་སོ། རྒྱུད་ཀྱི་མར་འཛིན་པའི་
སྐབས་སུ་མཚན་མ་ལྟ་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་ནི། འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པའི་སྤོན་དུ་མཚན་མ་བཞི་འབྱུང་
ཞིང་། ལྟ་བུ་ནི་འོད་གསལ་གྱི་དུས་ཡིན་ལ། འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པ་ཡང་སྟོག་ཙུལ་གསུམ་བསྒྲོམས་པའི་
མཐུས་འཇུག་པ་ལ་དགོངས་ནས། འོག་སྒོར་ཐུ་མོ་དང་། སྤྱིང་ཁར་མི་ཤིགས་པ་སྒྲོམ་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་
རྟགས་ལྟ་འབྱུང་བར་ཞལ་ལུང་ལས་གསུངས་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྫོང་བཟུངས་བྱས་པས་ཀྱང་རྟགས་དེ་རྣམས་
འབྱུང་བར་གོ་བར་བྱའོ།

སྤོན་གསལ་ལས་རྟགས་ལྟ་འོ་སྒོ་ནས་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པར་བཤད་པ་དེ། སྟོག་ཙུལ་གསུམ་
མཐར་ཐུང་ནས་སེམས་དབེན་དང་སྤྱུ་ལུས་ཐོབ་པའི་འོག་རྩུ་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པ་ལ་བཤད་དགོས་མོད་
ཀྱང་། སྐབས་འོག་མ་རྣམས་ཀྱི་དཔེའི་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པ་ནའང་རྟགས་དེ་རྣམས་འབྱུང་བར་མི་བཞིན་
པ་མིན་པས། འོག་སྒོར་ཐུ་མོ་བསྒྲོམས་པའི་སྐབས་སུ་རྟགས་ལྟ་འོ་རིམ་གྱིས་དངོས་པོ་མེད་པའི་གནས་འོད་
གསལ་དུ་འཇུག་པའི་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་བཤད་པ་མི་འགལ་ལོ། ཉེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྫོང་རྗེས། སྤྱིང་
ཁར་རྩི་ཡིག་བསྒྲོམས་ནས་དེའི་ཐིག་ལེ་ལ་རྩུང་འཇུག་པར་བསྒྲོམས་པས་འཛིན་པ་འོད་གསལ་འཐོབ་པ་ནི་
མཚན་པ་ཙུམ་སྟེ། ལྟ་བུའི་རྩུ་བར་གནས་པའི་ཐུ་བའི་ལྟ་ལི་ཀྱ་ལིའི་སྤྱོར་བའམ། རྫོང་རྗེས་སྤྱིང་ཐིག་ལེ་
སྒྲོམ་པའམ། གཏུ་མོ་ལ་སོགས་རྣལ་འབྱོར་གང་ཡང་རུང་བ་བསྒྲོམས་པ་ལས་ཀྱང་། འཛིན་པ་འོད་གསལ་
འཐོབ་པར་བཤད་ཅིང་། ཡེ་ཤེས་ཞབས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱོར་དུག་གི་རྒྱ་གཞུང་ཞིག་ལས་ཀྱང་དེ་དང་མཐུན་པར་

བཤད་དེ། འདི་ཡང་ལེགས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ལུས་ཀྱི་རྩེ་གནད་ཆེ་སར་སེམས་ཟིན་པ་ནི་སེམས་འཛིན་གཞན་དང་འདྲ་བ་མིན་ནོ། །འོག་སྒྲོར་ཐུ་མོ་སྒྲོམ་པའི་ལག་ལེན་ནི་དེའི་བར་དུ་ཡོད་མོད་ཀྱང་། སྒར་བཤད་པ་ལྟར་དེ་བསྒྲོམས་པས་ཡོན་ཏན་ཅི་སྟེ་ལེགས་པར་མ་ཤེས་ན་གདམས་ངག་ལ་ངེས་པ་མི་རྟེན་པར་མཐོང་ནས། རྒྱད་ཁྱི་མ་དང་། རྩེ་བཙུན་འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་པས། ལམ་འདི་ནི་སློག་ཅོལ་བྱུང་པར་ཅན་འཕྲུག་མེད་པའི་གདམས་པར་ཤེས་པར་གྱིས་ལ། རྣལ་འབྱོར་པས་ནི་འདི་ལ་འབད།^{༡༤} །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྒྲོམ་པ་ལ་འབད་པ་དྲག་པོ་བྱའོ།

གཉིས་པ་(དེ་ལས་ཁུབ་དེ་སྟེ་ཚུལ་)ནི། སྦྱིར་ལམ་བསྒྲོམས་མ་བསྒྲོམས་གཉིས་ཀ་ལ་བྱང་སེམས་ལུ་བ་གསང་གནས་སུ་བབས་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགའ་བ་ཉམས་སུ་བྱོང་བ་ལ་ནི། དེས་པར་ལྟེ་བ་དང་གསང་གནས་ཀྱི་གཏུམ་མོ་འབར་ནས་ལུ་བ་ཅིག་འོང་བས། གཏུམ་མོ་འབར་ནས་བྱང་སེམས་འཕྱུ་བ་ལ་སློག་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཐིམ་པ་སོགས་མི་དགོས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་གང་ཟག་གི་རིགས་ཁ་ཅིག་ལ། སྒར་ལྟར་བསྒྲོམས་པ་ན་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཐིམ་པ་མེད་ཀྱང་། བྱང་སེམས་ལུ་བའི་བདེ་བ་འོང་སྟེ། འདི་ནི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱབ་པའི་གདམས་ངག་གཞན་སྒྲོམ་པ་ལ་ཡང་འདྲའོ། །དེ་འདྲ་བའི་ཐིག་ལེ་ནི་རྩོམ་སྒྲིབ་ནས་ཤིན་ཏུ་གཟུང་དགའ་བར་མཐོང་ནས། དང་པོར་ཕྱི་ནང་གི་འབེབས་པའི་ཐབས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ཡབ་པ་དེ་ནོར་བུར་མ་སྟེབ་པའི་གོང་གི་གནས་རྣམས་ནས་བཙན་ཐབས་ཀྱིས་བསྒྲོག་པ་དང་། རྩོམ་སྒྲིབ་ན་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྒྲོག་པའི་འདྲེན་མང་པོ་དང་། བཙན་ཐབས་སུ་བསྒྲོག་པ་དེ་ཡང་ལུས་ལ་མ་ཁེམས་ན་ནད་སྟེད་པར་མཐོང་ནས། འགྲུམས་པའི་ཚུལ་རྣམས་སྒྲུ་མ་མང་པོས་བྱེད་མོད་ཀྱང་། རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཐིམ་ནས་བྱང་སེམས་ལུ་བ་དང་། དེ་ལྟར་མིན་པའི་ལུ་བའི་བྱང་པར་བྱེད་ནས། དེ་ལ་བྱང་སེམས་གཟུང་དགའ་སྟེ་དང་། དེ་བཙན་ཐབས་སུ་སྒྲོག་དགོས་མི་དགོས་དང་། བསྒྲོག་པ་ལུས་ལ་མ་བཀའ་ན་ནད་དུ་འགྱུར་མི་འགྱུར་གྱི་བྱང་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་གཞག་མི་སྣང་ངོ་།

དེ་ལ་ལམ་བསྒྲོམས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གཏུམ་མོ་འབར་ནས་བྱང་སེམས་བཞུས་པའི་དགོས་པ་ནི་ལྟན་སྟེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྟེད་པའི་ཆེད་ཡིན་ལ། དེ་སྟེ་བ་ལ་བྱང་སེམས་ལུ་ནས་བབ་པ་དེ་སྦྱིར་ལྟེ་བ་མན་ཆད་དུ་སྟེབ་པ་ཅིག་དང་། བྱང་པར་དུ་ནོར་བུར་སྒྲིབ་ནས་ཕྱིར་མ་འཕོས་པར་རེ་ཞིག་གི་བར་དུ་གནས་པ་ཞིག་མེད་ན་ལྟན་སྟེས་མཆན་ཉིད་ཆང་བ་མི་སྟེའོ། །ལྟན་སྟེས་རྩོགས་རིམ་པའི་བདེ་ཆེན་དུ་འཛིག་པ་ལ་ནི་རྒྱུ་ཐིམ་པའི་དབང་གིས་གནས་པ་ཅིག་དགོས་སོ། །རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཐིམ་པའི་དབང་གིས་བྱང་སེམས་ལུ་བ་ཡིན་ན་ནོར་བུའི་རྩེར་བཟུང་ཡང་ལྟན་སྟེས་མཆན་ཉིད་ཆང་བ་མི་སྟེས་བར་དུ་ཕྱིར་མི་འཕོ་སྟེ། བྱང་སེམས་སྦྱི་བོ་ནས་འབབ་པ་ན། རིམ་གྱིས་རིམ་གྱིས་རྒྱུད་གི་གཡོ་བ་ཞན་དུ་སོང་ནས་ནོར་བུར་སྟེབ་པ་ན། བྱང་སེམས་སྦྱི་རོལ་

ཏུ་སྒྲིང་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུད་གི་འཇུག་པ་ཞིབ་ར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལས་
མ་ལངས་བར་དུ་མི་འཕྲོ་ལ། དེ་ལས་ལངས་པའི་སྐྱབས་སུ་ནི་རྒྱུད་ཆེར་གཡོས་པ་ཡིན་པས། དེའི་ཆེ་མི་འཕྲོ་
བའི་ཐབས་ཤེས་དགོས་སོ། །དེ་ལ་ཡང་དང་པོར་མ་གོམས་པའི་སྐྱབས་སུ་བྱིར་སྒྲོག་པའི་ཐབས་དང་། ཕྱིས་
གོམས་ནས་བསྒྲོག་ཐབས་མ་བྱས་ཀྱང་སྒྲར་རང་ལོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་དུས་གཉིས་ཀར་བྱེད་དུ་ལོག་པ་ལ་ནི།
ལུས་ལ་མ་བརྒམ་ན་ནད་སྐྱེད་པ་གཏན་མིན་ནོ། །རྒྱུད་ཐིམ་པའི་དབང་གིས་མིན་པར་ཕྲ་མོ་བསྐྱོམས་པ་
སོགས་ཀྱིས་བྱང་སེམས་ལུ་བ་ལ་ནི་ནོར་བུར་རེ་ཤིག་གི་བར་དུ་འཛིན་མི་ལུས་པས། དེ་མ་ཐག་ཏུ་བསྒྲོག་
དགོས་ལ། རྒྱུད་མའི་མཐོང་མན་ཀྱང་ཤེས་དགོས་སོ། །ལུ་བ་ཤས་རྒྱུད་ན་བསྒྲོག་པས་ཆོག་ལ། ཤས་ཆེན་
ལུས་ལ་དགམ་ཡང་དགོས་སོ། །འདི་ལ་ཡང་རིང་དུ་གོམས་ན་དེ་མ་ཐག་མ་བསྒྲོག་ཀྱང་རེ་ཤིག་ནས་ལུས་
པ་སོགས་ཡོད་དོ། །རྒྱུད་དང་རྒྱ་གཞུང་ཆེ་བ་རྣམས་ནས་འདི་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོར་གདམས་དག་གཞན་ལ་འདུག་
པ་ལྟར་མི་འབྱུང་བ་ནི། འདིའི་གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་ལ་རྒྱུད་ཐིམ་པའི་རྫོགས་རིམ་ལྟར་དུ་སྐྱེ་བས། དེ་ལ་
གདམས་དག་དེ་རྣམས་མི་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །

བྱང་སེམས་ལུ་བས་གནས་གང་དུ་སྐྱེ་བ་པ་ན་ལས་བབས་ཀྱི་དགའ་བ་བཞི་སྟེ་ཚུལ་ནི། རྒྱུད་རྩོམ་
འཕྲུང་བ་ལས། དེ་རྩོམ་ལུགས་འབྱུང་བཤད་བྱ་སྟེ། །བདེ་ཆེན་ལའོར་ལོའི་སྤྱི་བོ་ལ། །དེ་ནི་དགའ་བར་
བཤད་པ་ཡིན། །ལོངས་སྒྲིང་འའོར་ལོར་མཆོག་དགའ་དང་། །བྲལ་དགའ་ཆོས་ཀྱི་འའོར་ལོར་གནས། །
སྤུལ་པའི་འའོར་ལོར་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས། །དགའ་བ་ཉམས་སུ་བྱོང་བར་བྱེད།^{੧੫} །ཅེས་གསུངས་ཏེ། སྤྱི་བོ་ནས་
མགིན་པའི་བར་ལ་དགའ་བར་འཛིན་ལ། དེས་གཞན་གསུམ་ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །མས་བརྟན་གྱི་སྟེ་
ཚུལ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སྤུལ་པའི་འའོར་ལོར་དགའ་བ་དང་། །མཆོག་དགའ་ཆོས་ཀྱི་འའོར་ལོར་གནས། །
ལོངས་སྒྲིང་བྲལ་བའི་དགའ་བ་དང་། །ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་དང་བདེ་བ་ཆེ། །ལུགས་ལྷོག་རིམ་པ་ཞེས་ནི་
གསུངས།^{੧੬} །ཞེས་ཏེ། འདིའི་གནས་ཀྱང་སྒྲར་བཤད་པའི་རིགས་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་ནི་བྱག་ཆེན་
ཐིག་ལེ་དང་ཡང་མཐུན་ལ། དེར་ཡང་མར་གྱི་བཞི་པོ་རེ་རེ་ལ་བཞི་བཞིར་བྱས་པས་རྒྱ་བའི་ཆ་བརྩ་དུག་
དང་། ཉིམའི་སྒྲོ་ནས་རེ་རེ་ལ་གསུམ་གསུམ་དུ་བྱས་ནས་བརྩ་གཉིས་ཡང་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། རི་
བོང་མཆོན་མའི་ཆ་འདི་རྣམས། །དགའ་བའི་ཐིག་ལེ་བརྩ་དུག་སྟེ། །ལྷ་ལའི་ངོ་བོར་ཤེས་པར་བྱ། །འའོར་
ལོ་བཞི་རུ་རིམ་པ་ལས། །རི་སྐད་བཤད་རྣམས་དེ་ལྟར་འང་། ཉིམའི་བརྩ་གཉིས་རྣམས་སུ་བཤད།^{੧੭} །
ཅེས་སོ། །འདི་ནི་བྱང་སེམས་ཡར་མར་དུ་འབབ་པ་ན་ཁྲག་དང་བཅས་པར་འབབ་ལ། དེ་ལ་གནས་བཞི་
པོ་རེ་རེ་ལ་ཆ་བཞི་བཞིར་བྱས་པའི་མཆོམས་རེ་རེ་བདེ་བ་རེ་བྱོང་བ་དང་། །གནས་བཞིའི་རེ་རེ་ལ་ཆ་

གསུམ་གསུམ་དུ་བྱས་པའི་མཚམས་རེ་རེར་རྒྱལ་བ་བའི་སྒོ་ནས་བདེ་བ་རྒྱང་འབྲིང་ཆེན་པོ་གསུམ་དུ་སོ་སོར་བྱེད་པའི་ཉམས་སྦྱང་ཅན་གྱིས་ཤེས་དགོས་ཏེ་ཕྱ་བར་སྤང་ངོ་།

མན་དག་སྟེ་མར་མས་བརྟན་གྱི་བཞི་ཀ་ལྟན་སྒྲིས་ལ་རྒྱ་དང་དང་བར་མ་དང་ཆེན་པོ་དང་ཆེན་པོའི་ཆེན་པོར་བྱེ་བར་བཤད་དེ།^{༡༡} ཡས་བབས་གྱི་བདེ་བ་བཞི་ལས་ནི་མས་བརྟན་གྱི་བཞི་བདེ་བ་ཆེ་བ་ཅིག་འོང་དགོས་སོ། །མས་བརྟན་གྱི་དུས་སུ་ལོག་པ་སྤྱི་བོར་མ་བརྟན་བར་དུ་བདེ་བ་མི་བརྟན་ལ། སྤྱི་བོར་བརྟན་ནས་བརྟན་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ལས། དེ་ནས་སྒོག་གི་སྤྱིང་དུ་ཡིད། དེ་མི་མཐུན་པས་འབབ་པར་འགྱུར། །བསྐྱའི་ལྟེ་བའི་དབུས་གནས་པ། གང་དེ་ཕྱི་ནས་བརྟན་གྱུར་པ། དེ་ཆེ་མགོན་པོ་འགྲོ་མི་འགྱུར། །རི་ལྟར་བུག་མེད་སྟོང་དུ། རྒྱ་རྒྱུ་མས་ཟད་པ་མེད་གནས་ལྟར། དེ་ཆེ་བདེ་བ་བརྟན་པར་འགྱུར། །བརྟན་པས་ལྟན་ཅིག་སྒྲིས་པའི་དགའ། དེ་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་མི་ཟད་པ། རྒྱལ་འབྲོར་པ་ཡིས་ངེས་པར་འཐོབ།^{༡༢} ཅེས་སོ། །ཡིད་ནི་ཁུ་བ་དང་། མི་མཐུན་པ་ནི་ལུགས་ལྟོག་དང་། བརྟན་པ་ནི་སྤྱི་བོར་ཡིན་པར་མན་སྟེ་ལས་གསུངས་སོ།^{༡༣} །ལག་སྒྲིས། སྤྱི་གཙུག་ནས་བྱང་སེམས་འཛིན་པའི་ཆེ་སྤང་བ་དྲང་། ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་གྱི་ཆོག་ལ་བབ་པའི་དུས་སུ་མཆེད་པ་དང་། རྫོང་ལྷེ་ཆེ་མོ་ལས་ཐིག་ལེ་གཅིག་སྒྲིས་པའི་ཆེ་ཉར་ཐོབ་དང་ཆེ་མོ་དེ་ཉིད་དུ་བརྟན་པ་ན་འོད་གསལ་སྤྱི་བ་དང་། ཡང་དང་པོ་གཉིས་འདྲ་ལ། རྫོང་ལྷེ་ཆེ་མོ་འམ་དབུས་སུ་ཕྱིན་པ་ན་ཉར་ཐོབ་དང་། བོར་བུའི་ནང་ན་གནས་པ་ན་འོད་གསལ་སྤྱི་བ་དང་། དེ་རྒྱམས་དགའ་བ་བཞིར་ཡང་བཤད་དེ།^{༡༤} འདི་དང་འདྲ་བ་མང་ངོ་། །བྱབ་བ་དཔལ་གྱིས། རྫོང་ལྷེ་ཆེ་བར་སྤྱོད་པ་ན་སྤང་བ་དང་། བོར་བུའི་དབུས་སུ་ཕྱིན་པ་ན་ཉར་ཐོབ་དང་། བོར་བུའི་ཆེ་མོར་འོད་གསལ་སྤྱི་བར་^{༡༥} བཤད་པའི་ལུགས་གྱིས་རྫོང་ལྷེ་ཆེ་བ་ནས་བོར་བུའི་མ་གྱིན་པའི་བར་དུ་སྤྱོད་པ་ན་མཆེད་པ་སྤྱི་བར་འདོད་དགོས་སོ། །ཕྱག་ཆེན་ཐིག་ལེ་ལས་དགའ་བ་བཞི་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཞིར་བཤད་དོ།^{༡༦}

འདུས་པའི་རྩ་བཤད་དང་། འཕགས་སྒྲོར་ལྟེ་གཞུང་ནས་དགའ་བ་བཞི་སྤྱོད་བཞིར་བཤད་པ་མ་བྱུང་ཞིང་། ཡབ་སྐུས་ལྟས་བྱང་སེམས་ཁུ་བ་གནས་འདིར་སྤྱོད་པ་ན། དགའ་བ་བཞི་འམ་སྤྱོད་པ་བཞི་འདི་སྤྱོད་མ་གསུངས་པར་རྒྱང་ཐིམ་པས་སྤང་བ་དང་། སེམས་ཐིམ་པས་མཆེད་པ་སོགས་སྤྱི་བར་བཤད་པ་ཅོམ་མོ། །འཕགས་སྒྲོར་ལྟེ་རྫོང་ལྷེ་ཆེས་འབྲང་གཞན་པལ་མོ་ཆེས་ནི་སྤྱི་བོ་ནས་གསང་གནས་རྫོང་ལྷེ་བར་དུ་བྱང་སེམས་བབས་པའི་རིམ་པ་ལས་སྤྱི་བའི་སྤྱོད་པ་བཞི་མ་གཏོགས་པ་སྤྱོད་པ་བཞིའི་ཡེ་ཤེས་ལམ་གྱིས་བསྐྱས་པ་གཞན་མ་བཤད་ཅིང་། མི་འདོད་པ་ནི་ལུགས་འདིའི་གནད་ཆེན་པོ་མ་རྟོགས་སྟེ་འོག་ཏུ་བཤད་པར་བྱའོ།

དེ་ལྟར་བྱང་སེམས་བབ་པའི་རིམ་པ་ལས་དགའ་བ་བཞི་སྤྱོད་ཆུལ་དེ་རྒྱམས་ལས་འདིར་གང་གཞུང་།

ཞེན། འཆད་པར་འགྱུར་པའི་སྤྲོད་པ་བཞི་བྱེད་པར་ཅན་ནི་སྤྲོད་པར་གནད་དུ་བསྐྱེད་པ་ལས་འབྱུང་བས།
འདིར་མི་སྤྲོད་ཡང་། དེ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་སྤྲོད་པ་བཞི་འདིར་སྤྲོད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སྤྲོད་པ་དཔལ་ལྷ་ར་
བྱས་ན་མཐུན་ཆབས་ཆེ་བར་མཛོད་ནོ། །འདིར་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ནི་ལམ་གྱི་སྒྲིག་ཡིན་ལ། དེ་བརྟན་པ་ནི་
མས་བརྟན་གྱི་བདེ་བ་ལ་རག་ལས་པས་ན་དེ་སྤྲོད་ཚུལ་གསལ་ཆེ་ལོ། །དེ་ཡང་མན་སྟེ་ལས། དེའི་འཆར་བ་ནི་
ནོར་བུ་ནས་བརྒྱུ་མས་ནས་ལྟེ་བ་རི་སྤྲོད་པ་སྟེ། མ་འཕོས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འཕེལ་བཞིན་པས་སྤྲོད་དུ་
ཉི་བར་འགོ།^{༡༧} །ཞེས་གསུངས་པའི་ཆོག་ཟེན་ལྷ་ར་ན། ནོར་བུ་ནས་ཕྱིར་མ་འཕོས་ན་རང་ལོག་བྱེད་པ་འདྲ་
བཅིག་འདུག་ཀྱང་། དེ་མིན་ཏེ། མ་འཕོས་ཀྱང་སྤྲོད་ཀྱི་ལམ་དེ་ཉིད་ནས་མར་འོང་བ་ལྷ་ར་མི་བྱེད་པར་གར་
སོང་ཆ་མེད་དུ་འགོ་བ་དང་། ཕྱིར་ལོག་ཀྱང་སྤྲོད་པའི་བར་དུ་ཐལ་གྱིས་འགོ་བའི་རེས་པ་མེད་པར་གནས་
དམའ་མོ་ནས་གམ་ནས་འགོ་བ་ཡང་འོང་བས་དེས་ན་ཡར་ལ་འདྲི་ལ་ནས་སྤྲོད་ཀུན་གྱི་བར་དུ་འགོ་བཅིག་
དགོས་པ་ནི། རྣལ་འབྱོར་པས་ཆེད་དུ་བྱ་དགོས་ཏེ་རྒྱུད་རྩོད་འཕྲེང་ལས། རྒྱུད་གི་དེ་ཉིད་སྤོང་སོང་ནས། དེ་
ཉིད་སྤོང་དུ་རྒྱུ་བར་ནི། རྣལ་འབྱོར་པས་ནི་སྤྲོད་པར་བྱེད། དེ་ལས་སྤྲོད་པའི་འཕོར་ལོར་ནི། དཔག་པ་
ཞེས་བྱར་རྣམ་པར་ཤེས།^{༡༨} །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ནས་ཆོས་འཕོར་གྱི་སྤོང་དང་། དེ་ནས་འོངས་སྤྲོད་
ཀྱི་འཕོར་འོའི་སྤོང་དུ་འགོ་བ་རྣལ་འབྱོར་པས་བྱེད་པར་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་ཕྱ་མོ་བསྐྱོམས་པས་རྒྱུད་ཐིམ་ལུགས་དང་། རྟགས་འཆར་ཚུལ་དང་། གཏུམ་མོ་འབར་ནས་
བྱང་སེམས་ཞུ་བ་མར་ལ་འོང་ཚུལ་དང་། ཡར་ལ་ཕྱོག་ཚུལ་དང་། དེ་གཉིས་ལས་ཡས་བབས་དང་མས་
བརྟན་གྱི་དགའ་བ་ཆ་བཅུ་དུག་དང་། ཉི་མའི་སྒོ་ནས་ཆ་བཅུ་གཉིས་སྟེ་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་དེ་རྣམས་ནི། ལྟེ་
བ་དང་གསང་གནས་སུ་གཏུམ་མོའི་འབར་འཛག་དང་། དར་ཡི་གེ་དང་ཐིག་ལེ་བཞོད་ནས་སྒོམ་པ་དང་།
དེར་བུམ་པ་ཅན་སྒོམ་པ་སོགས་ལའང་འདྲ་བས། དེ་ཐམས་ཅད་ལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཆེ་ཞིང་། རྒྱུད་པར་དུ་རྣལ་
འབྱོར་མའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལམ་གྱི་གནད་མི་འབྱུག་པའི་ཐབས་ཡིན་པས་ལེགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །འོག་སྒོར་
ཐིག་ལེ་ཕྱ་མོ་སྒོམ་པ་འདིས་ནི་བྱར་སེལ་གྱིན་དུ་ཕྱོག་སྤྲོད་པས་གཏུམ་མོ་འབར་སྤྲོད་པས་ཆེ་བ་དང་། ཡས་
བབས་ཀྱི་ལྷན་སྟེས་ལེགས་པར་མཛོད་ཀྱིས་པ་ལ། ནོར་བུར་བྱང་སེམས་གནས་པ་ཡུན་རིང་དགོས་པ་ལ།
དེར་གནས་ཡུན་རིང་བ་སོགས་ཀྱི་དགོས་པ་མང་མོད་ཀྱང་མངས་པས་འཛིགས་ནས་མ་བྲིས་སོ། །

གསུམ་པ་(སྤྲོས་པའི་ཆོས་ཉམ་རྗེས་སུ་སྤྲོད་ཚུལ་)ནི། དེ་ལྟར་ཡར་མར་གྱི་ལྷན་སྟེས་ཀྱི་དགའ་བ་སྤྲོད་ཀྱིས་
པ་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་དགའ་བ་བདག་མེད་པའི་ལྷ་བ་སྤྲོད་ཐག་བཅད་པ་དང་སྤྲོད་དགོས་པས། སྤྲོད་གཉིས་
གྲུབ་ཐེ་གཅིག་ཏུ་སྤྲོད་པ་དང་། སྤྲོད་ཉིད་དང་བདེ་ཆེན་གཉིས་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་སྤྲོད་པ་མཉམ་གཤམ་གྱི་

བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །རྒྱུད་གཡོས་པའི་དབང་གིས་དེ་ལས་ལངས་པ་ན་སྐྱོམ་ཚུལ་ནི། རྒྱུད་རྩོམ་འཕྲེང་ལས།
 དབང་པོ་ཡུལ་ལ་སྦྱོད་པ་ནི། །གང་གནས་དེ་ནི་བསྐྱམས་ནས་ནི། །སྦྱོང་ཉིང་གཉིས་མེད་སྒྱུ་མ་ལ། །སོགས་
 པས་ཀྱན་རྫོང་བླ་གསུང་ན། །ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་དབང་བསྐྱར་སོགས། །ཉམས་སུ་སྦྱོང་བའི་བདེ་བ་ཡིས།
 བདེ་བ་ཆེན་པོ་བྱན་པ་ཡིས། །དབང་པོ་རྣམས་ནི་ཡུལ་ལས་ལྟོག་^{༡༤} །ཅིས་སོ། །འདིས་ནི་སྦྱོང་ཉིང་འོད་
 གསལ་དང་། གཉིས་མེད་ཟུང་འཇུག་དང་། ཀྱན་རྫོང་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་སྐྱབས་དང་། སོགས་ཀྱིས་བསྐྱམས་པ་དེ་
 རྣམས་ལས་འོག་མའི་སྐྱབས་སུ་ཡང་ཡུལ་རྣམས་ལྟག་པར་སྦྱང་ཚུལ་སྟོན་པས། དག་དབེན་ཡན་ཆད་དུ་འང་
 སྦྱོང་བ་བཞི་དྲངས་པའི་སྐྱབས་ཐམས་ཅད་དུ། །གང་གར་ལ་བདེ་སྦྱོང་གིས་རྒྱས་འདེབས་ཚུལ་འདིར་བཤད་པ་
 བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ། །འདི་ལྟར་དབང་གསུམ་པ་དངོས་དབང་དུ་བྱས་པའི་བདེ་བ་དང་། སོགས་ཀྱིས་
 བསྐྱམས་པ་སྐྱར་བཤད་པ་ལྟ་བུའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྐྱར་སྦྱོང་བ་བྱན་ནས། ཡུལ་ལ་ལོངས་སྦྱོང་བའི་ཆེ་དཔས་
 རྒྱས་བཏབ་སྟེ། དེ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཡིད་བྱེད་བསྐྱམས་ཏེ་གནས་ན་ཡུལ་སྤང་ཀྱན་བདེ་བར་འཆར་ཞིང་།
 དེའི་རྗེས་སུ་བདེ་བ་འབར་བའི་རྒྱུ་ཀྱིས་དབང་པོའི་སྐྱོ་ནས་འཇུག་པའི་རྒྱུ་རྣམས་ནང་དུ་ལྟོག་པ་ན་
 དབང་ཤེས་ཀྱང་སྦྱང་པས། རྒྱུད་ཐིམ་ནས་སྐྱར་བཞིན་བདེ་བ་རྣམས་སྦྱེའོ། །

དེ་ལ་རིམ་པ་དང་པོའི་སྐྱབས་སུ་བྱིད་པ་ནང་དུ་གང་གར་ཐམས་ཅད་ལྟར་འཆར་བ་ལ་བསྐྱབ་དགོས་
 པ་བཞིན་དུ། རིམ་པ་གཉིས་པའི་སྐྱབས་སུ་ནི་གང་གར་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་འཆར་བ་
 ཅིག་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་རྫོགས་རིམ་པའི་བདེ་ཆེན་ལྟན་སྦྱེས་རྟེན་བྱིན་ཆད་ནས་ཡིན་པས། འདིར་ལུས་
 དབེན་ཀྱི་སྐྱོ་ནས་གང་གར་ཐམས་ཅད་བདེ་ཆེན་ཀྱི་རྣམ་རིལ་ཏུ་ལྟ་བར་གསུངས་པ་ནི། །གང་སྤང་ཐམས་
 ཅད་བདེ་བར་འཆར་བའི་ཆེད་དུ་འོ། །དེ་ལ་ནི་ཐོག་མར་དངོས་པོ་ཀྱན་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གཏན་ལ་
 ཡབ་པའི་སྐྱོ་ནས། ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྦྱོང་བ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་དུ་ཤེས་པ་དང་། དེ་ནས་བདེ་སྦྱོང་སྦྱོང་
 ཚུལ་ཀྱི་སྐྱོ་ནས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་སྐྱོམ་པ་ཅིག་དགོས་པས་དེ་དག་བཤད་ན།

སྦྱོང་བསྐྱམས་ལས། བདག་ནི་རང་བཞིན་ཀྱིས་དག་པའོ། ^{༡༥} །ཞེས་བདག་ཉིད་བརྟན་པར་
 བསྐྱེད་ལ། རྩོད་ཀྱིས་ཀྱི་བདག་ཉིད་རྩོད་ཆེ་འཆང་ཆེན་པོར་ལྟག་པར་མོས་པར་བྱས་པ་ནི། བྱིན་ཀྱིས་
 བསྐྱབས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་བྱ་བར་བཤད་དེ། ཞེས་རིགས་གཅིག་གི་ལུས་དབེན་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་རྣལ་
 འབྱོར་པ་རང་ཉིད་རང་བཞིན་ཀྱིས་རྣམ་པར་དག་པར་ཤེས་པའི་མོས་པ་བརྟན་པོ་བསྐྱེད་ནས་རྩོད་ཆེ་འཆང་
 དུ་སྐྱོམ་པར་གསུངས་པ་ནི། རང་གཅིག་ལུས་མ་ཟད་དབེན་གཞིའི་ལུས་ཐམས་ཅད་དང་། རིགས་གཅིག་གི་
 སྐྱབས་སུ་མ་ཟད་རིགས་བརྒྱ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་འབྲའོ། །དེས་ན་དབེན་གཞིའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་གདོད་མ་

ནས་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པས་སྟོང་པའི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་བདག་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་ཐབ་པ་ན།
 རང་བཞིན་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་དེ་ཉིད་ཆོས་ཅན་དེ་རྣམས་སུ་ཤར་བར་ཤེས་ཏེ། དེ་ནི་ཆོས་རྣམས་སྟོང་ཉིད་
 གྱི་རྣམ་འགྱུར་ཡིན་པའི་དོན་ནོ། །ཆོས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། གང་གིས་སྟོང་པའི་དགག་བྱ་བ་དེན་པས་
 སྟོང་པར་བྱུང་བར་མེད་པས། སྟོང་ཉིད་རྣམས་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་མིན་པར་རོག་ཅིག་པའོ། །དེ་འདྲ་བའི་
 སྟོང་ཉིད་ལྟན་སྒྲིམ་གྱི་བདེ་བས་ཡུལ་དུ་བྱས་པ་ནི། ད་ལྟ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་ཀྱི་ལྷ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་
 མ་སོང་ཡང་། དེར་མོས་ནས་བྱེད་ལ། དེའི་ཆོ་བ་དེ་སྟོང་རོག་ཅིག་ཏུ་མོས་པའི་གནད་གྱིས་སྟོང་ཉིད་གྱི་རྣམ་
 འགྱུར་ཡིན་པ་བཞིན་དུ་བདེ་བའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་ཡང་མོས་པའི་དབང་གིས་འཛོག་པར་སྒྲིམ་ཏེ། འདི་ནི་མཉམ་
 གཞག་གི་བདེ་སྟོང་བྱན་ནས་གང་ཤར་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱས་འདེབས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དག་པའོ། །

དེ་ལྟར་ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་བདེ་སྟོང་རོག་ཅིག་པའི་རྣམ་འགྱུར་དུ་ལྟ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ནས།
 འབྲས་བུ་འཁོར་བ་དང་དེའི་རྒྱ་ལས་ཉོན་ཏེ་སྤང་བ་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་རོལ་པ་ཡིན་པས། འཁོར་བ་དང་
 དེའི་རྒྱ་རང་དག་འབ་རྣམས་གང་ལས་འབྱུང་བའི་གནས་མེད་དེ། སྟོང་བསྐྱས་སུ་རིགས་བརྒྱའི་ལུས་དབེན་
 གྱི་སྐབས་སུ་དངས་པ་ལས། སྤང་བོ་ཁམས་དང་དེ་བཞིན་སྒྲེ་མཆེད་ནི། །རབ་དབྱེ་ལྔ་དང་ལྔ་ཉིད་བྱས་པ་
 ལས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སོ་སོས་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས། །འཁོར་བའི་ལས་རྣམས་དག་ནི་ག་ལས་འབྱུང་། །
 དེ་བཞིན་བྱི་རོལ་ཡུལ་ནི་ལྔ་པོ་དེ། །འེ་རེ་ཞིང་ཡང་བདེར་གཤེགས་ལྔ་རྣམས་ཀྱིས། །དེ་རྣམས་རང་རང་རྟག་
 ཏུ་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས། །ཡེ་ཤེས་གསུམ་དང་ལྔ་རེ་ཡང་དག་གནས། ^{༡༤} །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཆག་གིས་འདི་
 ལྟར་བསྐྱར་བ་ལེགས་སོ། །དོན་གྱི་དབང་འདི་གཟིགས་ནས་ས་ས་ར་ཉས། གཉིས་སུ་མི་བྱ་གཅིག་ཏུ་བ་སྟེ།
 རིགས་ལ་བྱེ་བྲག་དག་ཏུ་མ་འབྱེད་པར། །ཁམས་གསུམ་མ་ལུས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་ནི། །འདོད་ཆགས་
 ཆེན་པོ་གཅིག་ཏུ་ཁ་དོག་སྒྱུར་ཅིག་དང་། །དེར་ནི་ཐོག་མ་བར་མཐའ་མེད། །སྤྱིད་མིན་ལྟ་བུ་འདས་པ་མིན། །
 བདེ་བ་ཆེན་པོ་མཆོག་འདི་ལ། །བདག་དང་གཞན་དུ་ཡོད་པ་མིན། །མདུན་དང་རྒྱབ་དང་ཕྱོགས་བཅུ་སྟེ།
 གང་གང་མཐོང་བ་དེ་དེ་ཉིད། །དེ་རིང་ཉིད་དུ་མགོན་པོ་ད་ལྟ་འབྲུལ་པ་ཆད། །ད་ནི་སུ་ལ་འང་དྲི་བར་མི་
 བྱའོ། ^{༡༥} །ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདོད་ཆགས་ཆེན་པོ་ནི་ལྷན་ཅིག་སྒྲིམ་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་དང་པོར་རིགས་བརྒྱ་ལ་སོགས་པར་བཤད་པ་ལྟར་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཏན་ལ་དབབ།
 ཉམས་ལེན་གྱི་དུས་སུ་ནི་སྟོན་དུ་གང་སྤང་ཐམས་ཅད་བདེ་སྟོང་གི་རྣམ་རོལ་ཏུ་ལྟ་བའི་སོ་སོར་སྤྱད་ལ་
 བསྐྱབ། དེ་ལ་ལོབས་པ་ན་དེ་ཐམས་ཅད་གསང་ཆེན་རྩོམ་འཆང་གཅིག་ལུར་འཆར་བའི་ལུས་དབེན་མཐར་
 ཐུག་པ་ལ་བསྐྱབ། རང་ཉིད་ཀྱང་བདེ་སྟོང་རྩོམ་འཆང་དུ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་བསྒྲིམ། དེ་ཡང་ལུས་དང་

མཉམ་པར་སྒྱུར་བ་ཅན་ནོ། །དོ་རྩེ་འཆང་སྒོན་པོ་དང་དཀར་པོ་གང་ཡིན་ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་ལས་མི་གསལ་ལོ། །
 སྲར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་བདེ་ཆེན་སྒྱེད་མ་རྣམས་པའི་ཁྱེད་བདེ་སྒྱེད་རྣམས་པས་ནི་དེའི་སྤྱིང་ནས་བསྐྱོམ། དེ་ཡང་
 མེད་ན་བདེ་སྤྱིང་གི་སྒྱུར་ཚུལ་དང་། མཉམ་རྩེས་ཀྱི་སྒྱུར་ཚུལ་ལེགས་པར་གོ་བའི་སྒོ་ནས་ཀྱང་བསྐྱུང་བར་
 བྱའོ། །བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལམ་དུ་བྱེད་པ་ལ། མཉམ་རྩེས་སུ་བདེ་ཆེན་སྒྱུར་ཚུལ་འདི་ལ་གོམས་པ་བརྟན་པའི་
 དབང་གིས་གང་ཤར་ཐམས་ཅད་བདེ་བ་འབར་བའི་གོགས་སུ་འགོ་བཙུག་མེད་ཐབས་མེད་པས། ཟུང་
 དང་བསྐྱན་བཅོས་དུ་མར་ཡང་མང་དུ་བཤད་པ་ནམས། ལུགས་འདི་ལ་ལུས་དབེན་གྱི་སྐྱབས་སུ་གསལ་
 བར་སྒོན་པས། ལེགས་པར་གཤམ་པར་བྱས་ནས་སྒོས་ཡང་དང་ཡང་དུ་དེའི་ཚུགས་བཟུང་ཞེ། ལམ་འདིའི་
 རིགས་ཀྱི་རྣམས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་པར་བྱའོ། །

॥

དག་དཔེན་གསུང་དོ་རྗེའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ།

གཉིས་པ་(དག་དཔེན་གསུང་དོ་རྗེའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བསྐྱབ་པ་)ལ་དུག ལུས་དཔེན་དང་དག་དཔེན་གྱི་གོ་
རིམ། དག་དཔེན་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ལམ་དུ་འདོད་པ་དགག་པ། དག་དཔེན་གྱི་ཤེས་བྱ་རྒྱུད་གི་དེ་ཉིད་བསྟན་
པ། རྒྱགས་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྟན་པ། དག་དཔེན་སྟོག་ཚུལ་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ། དག་དཔེན་རི་
ལྟར་ཉམས་སུ་བྱུང་བའི་ཚུལ་ལོ།

ལུས་དཔེན་དང་དག་དཔེན་གྱི་གོ་རིམ།

དང་པོ་ནི། ལུས་དཔེན་ལ་བསྐྱབས་པའི་འོག་ཏུ་དག་དཔེན་ལ་སློབ་ཅིང་། ལུས་དཔེན་ཐོན་དུ་
སོང་བ་མེད་ན་དག་དཔེན་མི་འབྱུང་བར་གསུངས་པའི་དོན་གང་སྟམ་ན། སྟོད་བསྐྱས་ལས། བསྐྱེད་རིམ་
ཐུར་གསལ་ལ་ལོ་བས་པ་ན། ལས་དང་པོ་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་གནས་པ་དང་། ལུས་དཔེན་ལ་ལོ་བས་པ་ན་
སྐྱོད་རྗེའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་གནས་པར་གསུངས་ལ།^{༡༠༠} རིམ་པ་དང་པོར་ཡང་སྐྱོད་རྗེའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡོད་
མོད་ཀྱང་། འདི་ལ་སྐྱོད་རྗེ་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སྐྱོད་རྗེ་བྱུང་བར་ཅན་རྫོགས་རིམ་པའི་སྐྱོད་རྗེ་ལོ། །དེ་
ཡང་སྐྱེ་ལུས་སུ་བཤད་པའི་དོན་རྗེའི་སྐྱེ་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྐྱེ་འདིར་མེད་ཀྱང་། འདི་ནི་རྫོགས་རིམ་པའི་ལྟན་
སྐྱེས་གྱི་བདེ་བ་རྟེན་ནས། དེའི་རྣམ་རེས་ཏུ་ཤར་བའི་སྐྱོད་རྗེ་ཡིན་པས། བདེ་བ་ཆེན་པོ་དང་དབྱེར་མི་ཐྱེད་
པའི་དོན་རྗེའི་དོན་ཡོད་དོ། །དེ་དག་དཔེན་གྱི་ཐོན་དུ་སྐྱེ་བ་ནི། དག་དཔེན་ནི་རྫོགས་རིམ་པའི་རྒྱགས་
བཟངས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པས་རྫོས་པ་པོའི་ལྟར་སྟོམ་པ་ལ་ཡང་སྐྱེ་དེ་མེད་ན། བཟངས་པ་དེའི་ལུས་
པ་རི་ལྟ་བུ་བ་བཞིན་དུ་མི་ཐོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་རྒྱུད་རྒྱུད་པའི་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་སྟིང་ཁའི་དབུས་
གྱི་རྒྱ་ཁྱིར་བསྐྱས་ཏེ་ཐིམ་པར་བྱེད་པ་ལ། སྟིར་དབུ་མའི་ནང་དུ་བསྐྱས་ནས་ཐིམ་པ་ལས་བདེ་བ་སྐྱེ་བ་ཅིག་
ཐོན་དུ་སོང་ན་བསྐྱེད་ཤིང་ཏུ་སྐྱེ་ལ། དེ་ཐོན་དུ་མ་སོང་ན་བསྐྱེད་པར་དཀའ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཀྱང་གོ་རིམ་དེ་
ལྟར་བཤད་དེ། སྟིང་ཁའི་རྒྱ་ཁྱིའི་རྩ་མཐུད་འགོ་ལ་བ་རྩ་མཐུད་གཞན་འགོ་ལ་བ་ལས་དཀའ་བར་དོ་རྗེ་
འཕྲེང་བ་ལས་གསུངས་པས། ཐོག་མར་གནས་གཞན་དུ་དབུ་མར་སྐྱེད་པ་ནི་སྟིང་ཁར་སྐྱེད་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་
ཕྱིར་རོ།

དག་དཔེན་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ལམ་དུ་འདོད་པ་དགག་པ།

གཉིས་པ་(དག་དཔེན་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ལམ་དུ་འདོད་པ་དགག་པ)ནི། འགྲེལ་པ་སྒྲ་འོད་ལས། རྩོམ་བྲིས་པ་ཡང་དེ་ལྟར་བསྐྱོམ་པ་གོམས་ཤིང་། དང་པོར་དེའི་ཡན་ལག་ཏུ་བཤད་པས་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པར་བཞག་གོ། འདི་ལྟར་སྟོན་པ་བསྐྱས་པའི་དག་དཔེན་གྱི་མཐར་ཉེ་བར་བཞག་པ་དེ་ལྟར། གསུང་གི་རྩོམ་པའི་ཉིང་པེ་འཛིན་ལ་གནས་པས། བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ལས་འདས་ནས་སེམས་ཀྱི་དཔེན་པ་རྩོམ་སུ་བཅའ་ལོ་ཞེས་བྱ་བའོ། རྒྱུ་ཅིག་གིས་ཡོངས་སུ་རྩོགས་པའི་ལྟའི་རྒྱར་དམིགས་པ་ནི་རྩོགས་པའི་རིམ་པ་སྟེ། དེ་ལ་ལྟོས་པ་ཉིད་ཀྱིས། སྟོན་བསྐྱས་ལས། དག་གི་རྣམ་པར་དཔེན་པ་ནི་བསྐྱེད་རིམ་ལ་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ།^{༡༠} ཞེས་གསུངས་སོ། ཞེས་གསུང་རྩོམ་པའི་ཉིང་པེ་འཛིན་ལ་གནས་པ་ན། བསྐྱེད་རིམ་ལས་འདས་པའི་སེམས་དཔེན་བཅའ་ཞེས་གསུངས་པས། དག་དཔེན་གྱི་དུས་སུ་དེ་ལས་མ་འདས་ལ། རྒྱུ་ཅིག་གིས་ལྟའི་རྒྱར་རྩོགས་པ་ལ་རྩོགས་རིམ་དུ་བཏགས་པའི་ཡུལ་ཡིན་ཞིང་། རིམ་གྱིས་ལྟར་སྐྱེད་པའི་མིན་པས། བསྐྱེད་རིམ་པའི་ཡུལ་མིན་པར་གསུངས་སོ། ཞེས་འཆད་དོ། སྟོན་བསྐྱས་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པས་ནི། དག་དཔེན་གྱི་ཉིང་པེ་འཛིན་ལ་གནས་པ་དེ་བསྐྱེད་རིམ་ལས་འདས་པར་སྟོན་གྱི། སེམས་དཔེན་བསྐྱེད་རིམ་ལས་འདས་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། དེས་ན་འགྲུལ་ཡང་། བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ལས་འདས་ནས། ཞེས་པ་དང་། ཆག་གིས། འདས་ཏེ། ཞེས་བསྐྱར་པ་གཉིས་ལེགས་སོ། ཡང་སྟོན་བསྐྱས་ལས། བསྐྱེད་རིམ་གྱིས་ས་བརྒྱད་པ་འཐོབ་པར་གསུངས་ཤིང་།^{༡༡} གསུང་རྩོམ་པའི་ཉིང་པེ་འཛིན་ལ་གནས་པ་ཡང་ས་བརྒྱད་པའི་དབང་ལྷག་ཏུ་གསུངས་པས། དེ་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ལམ་དུ་བྱའོ་སྐྱམ་དུ་ཡང་མི་བྱ་སྟེ། ས་བརྒྱད་པ་ལ་བཞག་ཀྱང་། དེ་ལ་སྒྲ་མཉམ་པའི་རིམ་པ་མང་པོ་ཡོད་པས་འཛིག་ས་གཅིག་ཁོ་ནར་བྱ་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ས་འདི་རྣམས་རི་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ནི་འཆད་པར་འགྲུལ་རོ།

སྟོན་བསྐྱས་ལས། དག་རྣམ་པར་དཔེན་པ་ཡང་རྣལ་འབྱོར་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ། རྩོམ་བྲིས་པ་རྣམས་ལས་ཀྱང་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ལ་སྟོན་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ། ཤིན་ཏུ་སྤྲ་བའི་ཕྱིར་རོ།^{༡༢} ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་རིམ་གྱིས་ལྟར་སྐྱེད་པའི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་ཡུལ་མིན་པ་དང་། རྒྱུ་ཅིག་གིས་ལྟའི་རྒྱར་སྐྱེད་པའི་བསྐྱེད་རིམ་པའི་ཡུལ་ཡིན་པར་སྟོན་པ་ལ་བྱང་དུ་མི་བྱང་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་མིན་ཀྱན་ནས་མཚུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྟོན་བསྐྱས་ལས། དག་དཔེན་གྱི་མགོར་འཛིན་ཆེན་པོ་དག་སྐྱ་ལྟ་བུ་རྣམས་ཆེ་རྒྱས་པར་ལེའུ་གསུམ་པ་ལས་གསུངས་པའི་དོན་ལ། རིམ་གཉིས་ཀྱི་སྤྲ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་སོ་སོ་བཤད་པར། རྩོམ་བྲིས་པའི་དོན་རྩོགས་རིམ་པའི་སྤྲ་

མོའི་ནལ་འབྱོར་དུ་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། རིམ་ལྔ་ལས་ཀྱང་། བསྐྱེད་རིམ་ལ་གནས་པར་བྱས་ཟིན་པའི་
འོག་ཏུ་རྫོགས་རིམ་འདོད་པ་ལ་དོ་རྗེ་བསྐྱེས་པ་སོགས་རིམ་པ་ལྔ་བཤད་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྐྱེད་
རིམ་པའི་ཡུལ་མིན་པར་གསུངས་པ་ཡང་བསྐྱེད་རིམ་པ་ལ་དེའི་གོ་བ་མེད་པར་སྟོན་པ་མིན་གྱི། བསྐྱེད་རིམ་
གྱི་ལམ་མིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེས་ན་གཞུང་ཚད་ལྡན་གཞན་ནས་དོར་བསྐྱེས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་
བཤད་པ་ལ་ཡང་འབྲུལ་བར་མི་བྱ་སྟེ། དེའི་སྐྱབས་སུ་བཤད་པ་དང་། དེའི་ལམ་མིན་པ་ལ་འགལ་བ་ཅུང་
ཟད་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིས་ནི་རྒྱུད་འབྱུང་འཇུག་གི་དོར་བསྐྱེས་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་གདམས་པར་གད་པ་
བ་བཞེད་ཅིས་པ་ཡང་བཀག་པ་ཡིན་ནོ།།

ངག་དབེན་གྱི་ཤེས་བྱ་རྒྱུད་གི་དེ་ཉིད་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་(ངག་དབེན་གྱི་ཤེས་བྱ་རྒྱུད་གི་དེ་ཉིད་བསྟན་པ་)ལ་བདུན། རྒྱུད་ལྔ་གསལ་དོར་བསྐྱེས་གསུམ་ལ་
རིམ་གྱིས་བསྐྱབ་པའི་དོན། རྒྱུད་གི་དེ་ཉིད་ཤེས་མ་ཤེས་གྱི་སྟོན་ཡོན། རྒྱུད་གི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ། བྱེ་བ་སོ་
སོའི་དོན་བཤད་པ། རྒྱུད་རྣམས་རྗེ་ལྟར་འཕྲོ་བའི་ཚུལ། རྒྱུད་རྣམས་གྱིས་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་བྱེད་པ། དེ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཉམས་ལེན་གྱི་གནད་ཤེས་ཚུལ་བསྟན་པའོ།།

དང་པོ་ནི། རིམ་ལྔར། རྒྱུད་གི་དེ་ཉིད་རིམ་གྱིས་ནི། །ལྔ་གསལ་གྱི་དེ་ཉིད་ཡང་དག་འཇུག། །ལྔ་གསལ་
གྱི་བསྐྱེད་པ་རྟོགས་ནས་ནི། །དོ་རྗེ་བསྐྱེས་པ་ལ་ནི་སྟོབ།^{༡༠༥} །ཅིས་རྒྱུད་གི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་རིམ་
གྱིས་ལྔ་གསལ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་དང་། དེ་རྟོགས་ནས་དོར་བསྐྱེས་ལ་སྟོབ་པར་གསུངས་སོ། །འདི་
ལ་གསལ་བའི་སྒྲ་ཅེར་བྱང་སེམས་རྣམས་གྱི་ཐིག་ལེ་དང་། སྟིང་པའི་སྒྲ་ཅེར་ལྔ་གསལ་གྱི་ཐིག་ལེ་དང་། གདོང་
གི་སྒྲ་ཅེར་རྒྱུད་རྣམས་ཐིག་ལེའི་གཟུགས་གྱིས་བསྐྱེས་པ་འོད་གྱི་ཐིག་ལེ། དུག་གསུམ་ཅན་གྱི་དོ་རྗེ་གསུམ་
གྱི་ནལ་འབྱོར་པས་བསྐྱོམ་པ་རྒྱུད་གི་དེ་ཉིད་ལ་འཇུག་པ་དང་། སྤྱི་པོའི་ཨོ་མགིན་པའི་ཞུལ་དང་། ཞུལ་སྟིང་
པའི་རྒྱུ་ལ་དང་། དེའི་ཐིག་ལེ་དང་བླ་ཚས་དང་མགོ་པོ་དང་ཉ་དང་ཞབས་སྐྱེད་རྣམས་སྤྱི་མ་ཕྱི་མ་བསྐྱེས་པའི་
མཐར། ཞབས་སྐྱེད་ཨ་ཐུང་ཏུ་ཐུང་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྟོམ་པ་ལྔ་གསལ་ཀྱང་དེ་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་དོན་དུ་
སྐལ་ལྡན་གྲགས་པས་བཤད་ཅིང་།^{༡༠༦} ལག་སྟོ་སོགས་མང་པོས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་འདོད་མོད་ཀྱང་། དེ་
དག་ནི་རྒྱུད་ཕྱི་མ་དང་དོ་རྗེ་འབྲེང་བ་གཉིས་གྱི་དོན་མིན་པས་རིམ་ལྔ་དང་སྐྱེད་བསྐྱེས་གྱི་དོན་དུ་འང་མ་
མཐོང་ངོ་། །དེས་ན་དེ་ཉིད་གསུམ་ལ་རིམ་ཅན་དུ་འཇུག་པར་གསུངས་པ་ནི། རྗེ་འཕོས་གྱི་བཞེད་པ་ལྟར་
རྒྱུད་གི་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་སྟོན་དུ་བཏང་ནས། དེ་རྗེས་ལྔ་གསལ་གྱི་དེ་ཉིད་ཤེས་པར་བྱེད་ལ། དེ་གཉིས་ཀ་ཐོས་

རྒྱུད་གི་འཁོར་ལོ་གཉིས་མ་གཏོགས་པ་བཞི་འདབ་མ་ལ། སྤར་སེལ་ནས་ངེས་པར་རྒྱུ་བའི་བར་བརྒྱད་
 བརྒྱད་རྒྱུ་ལོ། འོངས་སྤྱོད་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འོག་གི་མེ་འཁོར་འདབ་མ་གསུམ་པ་དང་། སྤྱིན་མཚམས་ཀྱི་རྒྱུད་
 འཁོར་འདབ་མ་དུག་པར་བཤད་པས། དེའི་དང་པོ་ལ་ནི་རྩ་དབུ་མ་ལ་བརྟེན་པའི་མདུད་པ་གསུམ་དང་། ལུ་
 མ་གཡས་གཡོན་གྱི་རྩ་གཉིས་དང་། འདབ་མ་གསུམ་སྟེ་བརྒྱད་དེ། གཉིས་པ་ལ་ནི་འདབ་མ་དུག་དང་སྤྱིན་
 མ་གཡས་གཡོན་གྱི་རྩ་གཉིས་ཏེ་བརྒྱད་ལ། རྒྱུད་ལྷག་མ་བརྒྱད་རྒྱུ་ལོ་ཞེས་བཤད་དོ།³⁹⁹ རྒྱུད་ལོགས་སུ་
 བརྒྱུར་བ་རྣམས་ལས། མཚན་བྱེད་ནས་ཉིན་བྱེད་བར་ལ་ང་བཞི་དང་། ཉིན་བྱེད་ནས་མཚན་བྱེད་བར་ལ་
 ང་བཞིར་བཤད་དེ། འགྲེལ་པའི་འགྲུར་ལ་མ་བྱུང་ངོ་། རྒྱུད་དགུ་འཁོར་ལོ་དུག་ལ་རྒྱུ་བའི་སྒྲོ་ནས་བརྒྱ་རྩ་
 བརྒྱད་དུ་འཆད་པར་སྤང་བས། བཤད་པ་དང་པོ་རྒྱུད་དང་མི་མཐུན་ལ། འཁོར་ལོ་རེ་རེ་ལ་སྒྲིག་སྤྱར་
 རོགས་དགུ་དགུ་རྒྱུ་བ་ན། གཞན་རྣམས་ལ་རྒྱུ་ན་བརྒྱ་རྩ་འེམ་འེམ་ལུགས་ད་དུང་བཤད་དགོས་ལ།
 མི་རྒྱུ་ན་ཉེ་བ་ནས་སྤྱུ་ལུག་ཏུ་རྒྱུ་བ་ནི་སྤྱིང་ཁ་དང་མགིན་པ་སོགས་ནས་ཀྱང་རྒྱུ་དགོས་པས་མི་འཐད་དོ།
 གཞན་ཡང་། སྤྱན་བྱེད་དུས་ནས་བརྩམས་ནས་ནི། འཁོར་ལོ་དུག་ལ་དགུ་བདག་ཉིད། སྤྱན་བྱེད་ཀྱི་ནི་
 མཐའ་ཉིད་དུ།⁴⁰⁰ ཞེས་འགྲེལ་པར་གཞུང་དེ་ལྟར་འདོན་པ་ཡང་འགྲིག་པར་མི་སྤང་ངོ་། གང་ལྟར་ཡང་
 རྒྱུད་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་པོ་དེ་རྒྱུད་བརྩུར་མི་འདུ་བ་མིན་པ་རྒྱུད་དེའི་དོན་དུ་སྤང་ཡང་། འཁོར་ལོ་དུག་ལ་དགུ་
 དགུ་རིམ་ཅན་དུ་རྒྱུ་རྩལ་གཞག་དཀའ་བར་སྤང་བས་ད་དུང་དབྱུད་པར་བྱའོ།

བཞི་པ་(བྱེབ་སོ་སོའི་དོན་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། རྩ་བའི་རྒྱུད་ལུ་འདོན་བཤད་པ། ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་
 ལུ་འདོན་བཤད་པ། རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་སྤྱན་མོང་གི་དོན་བཤད་པའོ།

དང་པོ་ནི། དེ་ལ་རྒྱུད་ལྷ་གང་ན་གནས་པ་དང་། མགོན་པོ་གང་གི་རྒྱུད་གང་ཡིན་པ་ནི། རྒྱུད་རྫོང་
 འཕྲེང་ལས། སྒོག་གི་རྒྱུད་ནི་སྤྱིང་ཁར་གནས། མི་བསྐྱོད་བྱེ་བྲག་རིགས་ལས་སྤྱེས། འདོམས་ན་གནས་
 པའི་ཐུར་སེལ་ནི། རིན་ཆེན་འབྱུང་ལུན་བྱེ་བྲག་སྤྱེས། སྤྱོད་དུ་རྒྱུ་བ་སྒྲོག་མར་གནས། འོད་དཔག་མེད་
 ཀྱི་རང་བཞིན་ནི། མཉམ་གནས་ཉེ་བའི་བསྐྱར་གནས། རྟོན་ཡོད་གྲུབ་པའི་རང་བཞིན་ནི། རྩལ་བྱེད་ཡན་
 ལག་ཀྱན་ལ་གནས། རྣམ་སྤང་མཇུག་ཀྱི་ངོ་པོའོ།⁴⁰¹ ཞེས་གསུངས་ཏེ། སྤྱོད་བསྐྱས་སུ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་
 གསུངས་སོ། རྒྱུད་གི་དེ་ཉིད་གསལ་བ་འདི། ཡེ་ཤེས་ལྷ་ཡི་ངོ་པོ་ཅན།⁴⁰² ཞེས་ཡེ་ཤེས་ལྷར་གསུངས་པ་
 ནི་རིགས་ལུ་སྒྲོ་ནས་ཤེས་པར་བྱའོ། དེ་ལ་སྒོག་འཛིན་སྤྱུ་ལུག་ནས་རྒྱུ་བ་ནི་སྒོག་འཛིན་རགས་པ་ཡིན་
 ལ། སྤྱིང་ཁར་གནས་པའི་རྒྱུད་མི་ཤིགས་པ་ཞེས་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཐ་བའི་སྒོག་འཛིན་ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་རྫོང་འཕྲེང་
 ལས། སྤྱིང་གི་བསྐྱེད་སྤྱུ་བས་མཐའ་ལ། ཡེ་ཤེས་རྟོ་རྟེན་ཀྱང་བཞུགས།⁴⁰³ ཞེས་དང་། གཏོ་བོ་ཆེན་པོ་མི་

ལྷ་མོ་བཞིས་ཁུམ་པ་ལས་ཀྱང་། སྤྱད་ཚད་ཙམ་གྱི་སྤྲོ་མོ་མཆོག་ །ཡིད་གྱི་དངོས་པོ་ཐིག་ལེའི་
གཟུགས། རྟག་ཏུ་སྒྲིང་གི་དབུས་གནས་པ། འོད་ཟེར་ཆེན་པོ་འབར་བ་ཅན།³¹⁷ ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་
འོད་ཟེར་ལྷ་འབར་བའི་མི་ཤིགས་པའི་རྒྱུད་ཡིན་ལ། རྡོ་རྗེ་དགྱིལ་ལ་ཁོར་ཀུན་གྱི་རྒྱུད་ལས། སྒྲིང་གི་དབུས་
ན་མི་ཤིགས་པ། གསལ་ཞིང་མར་མེ་དག་དང་མཆུངས། མི་འགྲུར་མཆོག་ཏུ་སྤྲོ་བ་སྟེ། ཞལ་ཤི་གཙཾ་བོ་དམ་
པའོ།³¹⁸ ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་མི་ཤིགས་པའི་རྒྱུད་སྟོན་ཏེ། སྒྲིར་སྒྲིང་ཁའི་མི་ཤིགས་པ་ལ་བྱང་ཐེམས་
དཀར་དམར་དང་། གཞིའི་འོད་གསལ་དང་། སྟོག་འཛིན་སྤྲ་བ་སྟོགས་མང་དུ་ཡོད་དོ། འདི་ནི་རྡོ་རྗེ་འཕྲེང་
བའི་འགྲེལ་པར་འོད་གསལ་གྱི་རྒྱུད་དུ་བཤད་ཅིང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྲུབ་པ་ལས། རྒྱུད་གཞན་རྣམས་ཐིམ་ནས་
ལྷ་ན་ཅིག་སྒྲིམ་པའི་རྒྱུད་རང་གནས་སུ་གནས་པ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པར་གསུངས་པ་ཡང་འདི་ཡིན་ནོ།³¹⁹ །
དེས་ན་རྡོ་རྗེ་འཕྲེང་བ་ལས། རྒྱུད་སྟོག་མར་སྟེ་བའི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་འཆི་བའི་ཆེ་མས་ཡར་ཐིམ་པར་གསུངས་
ལ།³²⁰ དང་པོ་འཆགས་པ་ན་སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུད་འཆགས་པར་བཤད་པས། མཐར་རྒྱུད་རྣམས་སྟོག་འཛིན་
སྤྲ་བ་ལ་ཐིམ་པར་འགྲུར་བས་སྟོན་བསྟུས་ལས་རྒྱུད་རྣམས་མཐར་མི་ཤིགས་པར་འཇུག་པར་བཤད་པ་
ཡང་སྒྲིང་ཁའི་རྒྱུད་མི་ཤིགས་པ་ལ་ཐིམ་པའི་དོན་ནོ། སྒྲིང་ཁའི་མི་ཤིགས་པའི་རྒྱུད་དང་ཐིག་ལེ་ནི་སྒྲིང་
ཁའི་རྩ་མདུད་གྱི་རྩ་ཉིད་ནང་ནས་གནས་ལ། ལྷ་ལྟག་ཏུ་རྒྱ་བའི་སྟོག་འཛིན་ནི་སྒྲིང་ཁར་གནས་ཀྱང་དེར་
གནས་པ་མིན་ནོ།

རྫོང་འཕྲེང་གི་རྒྱ་གཞུང་ཐུགས་ཀྱི་སྡིང་པོའི་ལུ་ལས། ཐུང་སེལ་བཤད་སློབ་གསར་བའི་དབུས་ན་
 གནས་པར་བཤད་བཞི། གསར་བའི་བསྐྱུག་གས་དེོས་གཞི་ཡིན་ལ། དྲི་ཆེན་ཐུང་ཏུ་སེལ་བ་བཤད་སློབ་ས་
 བྱེད་པ་ལ་དགོངས་སོ། །སློབ་གསལ་ལས། ས་རྒྱུང་བཤད་སློབའི་བསྐྱུང་གནས་པར་བཤད་པ་ཡང་གསར་
 བའི་བསྐྱུ་ལ་དེར་བཅགས་པ་ཅུ་མོ། འོ་ན་རྫོང་འཕྲེང་ལས། དུག་ཅུ་ཅ་བཞི་བརྒྱད་འདབ་གཉིས། སྡེང་
 དང་འོག་ཏུ་ཁ་བརྟམས་བཞིན། སྡེང་འོག་ཡང་དག་བརྟེན་ནས་ཞི། འོག་དང་ཐུང་སེལ་རྒྱ་བར་བྱེད།^{༡༧}།
 ཅས་གསུངས་པ་དེ་ཅ་འདབ་བརྒྱད་པ་སྡིང་ཁའི་སྡེང་འོག་ལ་བྱེད་དམ། ཅ་འདབ་ཇེ་བཞི་བ་ལྟེ་བའི་སྡེང་
 འོག་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྷང་ན་ལྷང་བཤད་པའི་གནས་དང་འགལ་ལ། གཉིས་པ་ལྷང་ན། སྡིང་གི་བསྐྱེད་ཐུབས་
 ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱི་མཁྱུ་ཏུ། སྡེང་འོག་ཡང་དག་བརྟེན་ནས་ཞི། འོག་དང་ཐུང་སེལ་རྒྱུང་ཆེན་གནས།^{༡༩}།

བམེད་པའི་ཁམས། དག་པའི་ཤེལ་ལྟར་སྤང་བའི། །འདི་ནི་ཚུ་ཡི་དགྲིལ་འཁོར་ཏེ། །རྫོ་རྫོ་མགོན་པོའི་རྒྱ་
བའོ། །ཁམས་ཀྱན་ལས་ནི་ཡང་དག་ལྷུང་། །རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་གཟུང་བའི། །རྣམ་པར་སྤང་མཛད་རང་
བཞིན་ཏེ། །འཆི་བའི་མཐར་ནི་འབྱུང་བར་འབྱུང་། །དགྲིལ་འཁོར་བཞི་པོ་འདི་དག་ནི། །མཉམ་པར་བཤད་
པས་ཉག་ཏུ་སྒྲོམ། །སྒྲགས་པས་སྒྲོམ་པའི་གངས་ཉིད་ཀྱིས། །ཉིན་མཚན་ཉག་ཏུ་སྒྲོམ་པ་ཡིན། ^{༡༡} །ཞེས་
གསུངས་སོ།།

དེའི་དོན་སྤྱོད་བསྐྱུ་ལས། །རྫོ་རྫོ་དང་བསྐྱུ་ལྟའི་སྤྱའི་སྤྱུག་ལས་འོད་ཟེར་རྣམས་ལྷུང་ནས་སྤྱོད་ཏུ་
སོང་སྟེ། །ཀྱན་རྫོ་བ་ཀྱི་སྤྱའི་སྒྲོ་གཡས་གཡོན་སོགས་ལས་རྒྱ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་རེ་རེ་ལ་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་
སྒྲགས་ཀྱི་བདག་པོ་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་གྱིས་ཉག་ཏུ་རང་ཉིད་སྒྲོམ་པར་བཤད་དེ། ^{༡༢} །རྣང་བ་
བཞི་བ་ལ་ནི། །འབྱུར་གཞན་ལས། །ལུས་ལ་ཉག་ཏུ་ཡང་དག་ཀྱང་། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །བྱབ་ཕྱིད་ཀྱང་རྒྱུང་ལ་
སྤྱོད་ཏུ་སྒྲོ་ལས་རྒྱ་བའི་གསུངས་པས། །སྤྱ་སྤྱུག་ལས་འབྱུང་བར་བསྟན་ལ། །དལ་བར་རྒྱ་བ་ཡང་གཡས་
གཡོན་རེ་རེ་བའི་རྒྱ་བ་ལོགས་སུ་བཤད་པས་གཉིས་ཀ་ནས་རྒྱ་བར་གོའོ། །རྒྱ་བམེད་པ་ནི་རྒྱ་བ་སྤྱུ་བའི་
དོན་ཏུ་སྤྱོད་བསྐྱུ་ལས་གསུངས་སོ། ^{༡༣} །གཡས་པ་སོགས་ནས་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་འདི་སྤྱོད་བསྐྱུ་
སུ་སྤྱ་སྤྱུག་གཡས་གཡོན་དང་། །གཉིས་ཀ་ལ་བཤད་ལ། །སྤྱུ་འབྱུང་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ཡང་འདི་དང་
འདྲ་བས། །སྤྱུ་འབྱུང་འབྱེལ་བར་སྤྱ་སྤྱུག་གང་རུང་གཅིག་གི་གཡས་གཡོན་དང་དབྱས་སུ་རྒྱ་བ་ལ་འཆད་
པ་དོན་མིན་ཅོ། །རྫོ་རྫོ་འཕྲེང་ལས་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དང་། །ཞལ་ལུང་ལས་སྤྱ་སྒྲོ་གཡས་ནས་རྒྱུང་དང་།
གཡོན་ནས་རྒྱུང་དང་། །གཉིས་ཀ་ནས་ས་མེ་གཉིས་རྒྱ་བར་གསུངས་པ་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ། །སྤྱུ་མཐི་གཙོ་
པོར་བྱས་ནས་རྒྱ་བ་ལ་དགོངས་ལ། །ཕྱི་མས་མཉམ་རྒྱུར་གསུངས་པ་ཡང་སྤྱ་སྤྱུག་རེ་རེ་ལ་ཡང་རྒྱ་བ་དང་།
རེ་རེ་ལ་རྒྱ་བར་གསུངས་པ་གཉིས་ཀ་ལས་ཀྱང་རྒྱ་བར་གསུངས་པས་དེ་གཉིས་མ་ངེས་པ་དང་། །གཡོན་ལ་
རྒྱ་བར་གསུངས་པ་གཡས་སུ་རྒྱ་བར་བཤད་པ་ཡང་སྤྱ་སྤྱུག་རེ་རེ་བ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུང་ཡང་ངེས་པར་རྟོན་པའི་
དོན་ཡིན་ལ། །འབྱུང་བ་ཆེ་བའི་རྒྱུང་རེ་རེ་རྒྱ་བ་ན་གཞན་གསུམ་གསུམ་འཁོར་ཏུ་རྒྱ་བར་ཡང་འཆད་པར་
འབྱུར་བའི་ཕྱིར་ངོ། །སྤྱ་སྒྲོ་གཡས་ནས་རྒྱ་བ་སོགས་བཞི་པོ་འདི་རྒྱུད་འདི་དང་། །ཡབ་སྐུས་ཀྱི་གཞུང་ནས་
ཅ་བའི་རྒྱུང་འདི་ཡིན་ཞེས་གསལ་བར་མ་བཤད་ཀྱང་། །མགོན་པོ་བཞིའི་རྒྱུད་ཏུ་བཤད་པ་འདི་དང་། །སྤྱུ་
དངས་པའི་སྒོག་འཛིན་སོགས་མགོན་པོ་འདི་ཡིན་ཞེས་བཤད་པ་གཉིས་སྤྱུར་ན་ཤེས་པར་བྱས་སོ། །སྒྲོན་
གསལ་ལས། །ས་རྒྱུ་མེ་རྒྱུད་གི་རྒྱུད་བཞིའི་རིམ་པ་བཞིན་ཏུ་གསང་གནས་དང་། །སྤྱིང་ཁ་དང་། །མགྲིན་པ་
དང་། །སྤྱེ་བའི་བསྐྱུ་ནས་རྒྱ་བར་བཤད་དོ།།

ཁ་དོག་ལ་དོ་ཇེ་འཕྲེང་བའི་འགྲུར་ཅུམས་དང་། རྟོང་འཕྲེང་སྟོང་བསྐྱུས་འགྲུར་ནིང་དུ་བྲངས་པ་
ལས། གཡོན་པའི་རྒྱང་ལྡང་སེར་དུ་བྱུང་ཞིང་། དེའི་བཤད་པར་ཡང་ལྡང་སེར་འོད་ཟེར་ནག་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་
ཅིས་འབྱུང་ངོ་། །སྟོང་བསྐྱུས་པ་ཚབ་དང་ཆག་གིས་བསྐྱར་བར་བྲངས་པ་ལས་ལྡང་སྟོན་དུ་བསྐྱར་ཞིང་།
དེའི་བཤད་པར་ལྡང་སྟོན་དུ་བྱུང་ངོ་། །སྟོང་བསྐྱུས་སུ་རྒྱང་བཞི་ཀ་རིམ་པ་བཞིན་འོད་ཟེར་ནག་དམར་སེར་
དཀར་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་བཤད་པ་ལྟར། ལེའུ་དྲུག་བཞི་པའི་སྟོན་གསལ་ལས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །སྟོན་གསལ་
ལེའུ་གསུམ་པར་རྒྱང་བཞིའི་ཁ་དོག་དམར་པོ་སྟོན་གསལ་བཞིར་བཤད་ཅིང་། དགོངས་པ་ལྡང་སྟོན་ལས་ཀྱང་དེ་
ལྟར་བཤད། སྟོན་གསལ་ལེའུ་དྲུག་པར་གཡས་པའི་རྒྱང་འོད་ཟེར་དམར་པོའི་ངོ་བོར་བཤད་པ་མ་གཏོགས་
པ་གཞན་གསུམ་གྱི་ཁ་དོག་སྟར་བཞིན་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་སྟོན་གསལ་གྱིས་བཤད་ཀྱང་། སྟོན་འཛིན་དང་།
ཐུར་སེལ་དང་། བྱེན་རྒྱ་དང་། མཉམ་གནས་གྱི་རྒྱང་གི་རང་དབང་གི་ཁ་དོག་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ། དཀར་
སེར་དམར་ནག་རེ་རེ་བར་ངེས་པར་བྱས་ལ། འོད་ཟེར་ཁ་དོག་ལྟ་ལྟ་ཡོད་པ་ནི། སྟོང་བསྐྱུས་ལས། དེ་ལྟ་
མོད་གྱི་འོད་ཟེར་རེ་རེ་འབྱུང་བ་ན་ཡང་འོད་ཟེར་ལྟ་ལྟ་ངེས་པར་འབྱུང་སྟེ། ཁམས་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་གཅིག་
གིས་ཀྱང་ཁམས་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་བཞི་ལ་བྱལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ།^{༡༩༩} །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་གཟུང་
ངོ་། །ཐུགས་རྟེན་དཔལ་ཞབས་གྱིས། ལྷ་མ་ཞེས་པ་ལྡང་གུ་དང་ནག་པོ་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པར་བཤད་པས།
ལྡང་སྟོན་ནམ་ལྡང་ནག་ཏུ་བྱའི་ལྡང་སེར་དུ་མི་བྱའོ། །ལག་སྒྲིས་བྱལ་བྱེད་རྣམས་སྣང་དང་། སྟོན་འཛིན་མི་
བསྟོད་པར་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དཀར་པོ་དང་ནག་པོར་བཤད་པའི་བྱི་མ་ནི་གཞུང་མང་པོ་དང་
འགལ་ལ། སྟར་ལ་གསལ་ཁ་མེད་ཀྱང་། ཇེ་འགོས་སྟོང་ངས་སུ་བཞེད་པ་ལྟར་བྱའོ།

རྒྱང་རྣམས་གྱི་ཁམས་གྱི་དགྲིལ་འཁོར་གཅིག་གིས་ཀྱང་བཞི་ལ་བྱལ་བ་ནི། སྟོན་འཛིན་སྟོན་གསལ་
རེ་རེ་རྒྱ་བཞུང་། གཞན་གསུམ་དང་བཅས་པས་བཞི་བཞི་རྒྱ་བའོ། །ལེའུ་དྲུག་པའི་སྟོན་གསལ་ལས་ཀྱང་།
དགྲིལ་འཁོར་རེ་རེའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ལ་སྟོང་པ་ན། དགྲིལ་འཁོར་གསུམ་པོ་འཁོར་དུ་
གྱུར་བས་དེའི་ནང་དུ་རྒྱང་པར་སྟོང་།^{༢༠༠} །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེ་ཉིད་ཀྱང་རྒྱང་ལས། འཁོར་དག་བྱང་
པར་དག་ཏུ་སྟོ།^{༢༠༡} །ཞེས་པའི་དོན་བཀའ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། སྐབས་དེའི་དགྲིལ་འཁོར་བཞི་ཡང་སྟོན་
ཐུག་གཡས་གཡོན་དང་། མཉམ་རྒྱའི་དགྲིལ་འཁོར་བཞི་ལ་བཤད་པས། སྟོན་འཛིན་སྟོན་གསལ་བཞི་ལ་བྱ་
དགོས་པའི་བྱིར་ན། བྱེན་རྒྱ་སྟོན་ཐུག་གཡས་ལ་རྒྱ་བ་ན་འང་སྟོན་ཐུར་དང་མཉམ་གནས་ཀྱང་དེ་དང་ལྟན་
ཅིག་ཏུ་རྒྱ་སྟེ། དེས་གཞན་གསུམ་ལ་འང་ཤས་པར་བྱའོ། །དེའི་ཆེ་བྱེན་རྒྱའི་ནང་དུ་རྒྱང་པར་རྒྱང་གཞན་
གསུམ་རྒྱ་རྒྱལ་ནི། མེ་རྒྱང་གི་དབང་དུ་བྱས་པས་གཞན་གསུམ་དཀར་ལ་དམར་བ་དང་། སེར་ལ་དམར་བ་

དང་། ལྷང་བ་ལ་དམར་བའི་མདངས་ཅན་དུ་འཇའ་ཚོན་གཅིག་བཞིན་དུ་སྒྲེ། དེས་མཉམ་གནས་སོགས་གསུམ་གཡོན་པ་སོགས་ནས་རྒྱ་བ་ནའང་གཙོ་བོ་རེ་དང་། འཁོར་གསུམ་གསུམ་དེའི་ནང་དུ་རྒྱུད་པར་རྒྱ་བ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་གྲེན་རྒྱ་སྒྲ་ལུག་གཡས་དང་། མཉམ་གནས་གཡོན་དང་། ཐོག་ཐུར་གཉིས་མཉམ་རྒྱུར་གསུངས་པ་ནི་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་རྒྱ་བ་ཡིན་གྱི། འཁོར་དུ་རྒྱ་བ་ན་དེའི་རེས་པ་མེད་དོ། །སྒྲ་ལུག་གཡས་སུ་གྲེན་རྒྱའི་རྒྱུད་གིས་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་མགོན་པོ་བཞིའི་རྒྱུད་རྒྱ་བ་ན། ཐོག་མར་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྔ་རྒྱ་བ་ན། གོས་དཀར་མའི་རྒྱུད་དང་། དེ་ནས་དེ་ཙམ་པ་གསུམ་རྒྱ་བ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྒྲོལ་མ་དང་། རྒྱུན་མ་དང་། ལྷ་མ་གྱིའི་རྒྱུད་ཡིན་ལ། ལྷ་མོ་རེ་རེའི་རྒྱུད་ལའང་མགོན་པོའི་རྒྱུད་བཞི་བཞི་ཡོད་དོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྒྲ་ལུག་གཡོན་དུ་མཉམ་གནས་གྱི་རྒྱུད་གིས་གཙོ་བོ་བྱས་པའི་མགོན་པོ་བཞིའི་རྒྱུད་རྒྱ་བ་ན། རྒྱལ་མའི་རྒྱུད་ནས་དང་། མཉམ་རྒྱ་ལ། ཐོག་འཛིན་གྱིས་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་རྒྱ་བ་ན། ལྷ་ལ་གྱིའི་རྒྱུད་ནས་དང་། ཐུར་སེལ་གྱིས་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་རྒྱ་བ་ནས་རྒྱུན་མའི་རྒྱུད་ནས་མགོ་འཇུགས་པ་སོགས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ལས། གོས་དཀར་ལ་སོགས་རིམ་བཞིན་དུ། རྟེན་དང་བསེགས་དང་ཐད་ཀ་ལོག། མེ་དང་རྒྱུད་དང་དབང་ཆེན་དང་། རྒྱ་སྒྲ་སོ་སོའི་དགྱིལ་འཁོར་རོ།^{༡༩} །ཞེས་གོས་དཀར་མའི་རྒྱུད་སྟེད་དང་། རྒྱལ་མའི་རྒྱུད་བསེགས་དང་། རྒྱུན་མའི་རྒྱུད་ཐད་ཀ་དང་། ལྷ་མ་གྱིའི་རྒྱུད་ལོག་ཏུ་རྒྱ་བ་དང་། དེ་བཞི་ཡང་རིམ་པ་བཞིན་མེ་ནས་སའི་བར་གྱི་དགྱིལ་འཁོར་བཞིར་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་གྲེན་རྒྱ་སོགས་རེ་རེས་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་བཞི་བཞི་རྒྱ་བའི་ཚན་པ་རེ་རེ་ལ། ལྷ་མོ་བཞིའི་རྒྱུད་དུ་སྒྲེ་བའི་བཞི་ནི་དུས་གཅིག་ལ་མི་རྒྱ་ལ། ལྷ་མོ་རེ་རེའི་རྒྱུད་ལ་མགོན་པོ་བཞིའི་རྒྱུད་དུ་སྒྲེ་བའི་བཞི་ནི་དུས་མཉམ་དུ་རྒྱ་བ་དང་། ལྷ་མོ་ནམས་གྱི་རྒྱུད་རིམ་ཅན་ཁོ་ནར་རྒྱ་ཞིང་། དུས་མཉམ་དུ་རྒྱ་བ་ལ་ཡང་མགོན་པོ་བཞིའི་རྒྱུད་ལས་མེད་པས། བཀ་པོ་དམ་ཚིག་དོ་རྗེ་རྒྱུད་གཅིག་དབུས་སུ་དང་། གཞན་བཞི་ཕྱགས་བཞིར་གནས་ནས་དུས་གཅིག་ཏུ་ལྔ་རྒྱ་བར་བཞེད་པ་མི་ལེགས་ལ། རྒྱུད་བཞི་དུས་གཅིག་ཏུ་རྒྱ་བ་ཡང་སོ་སོར་མ་བྱས་པར་འཇའ་ཚོན་གཅིག་བཞིན་དུ་རྒྱ་བར་བཅུན་མོ་ཅན་བཞེད་པ་ལེགས་སོ། །དེས་ན་ལུགས་གཞན་ནས་འབྱུང་བ་རྒྱུད་རྒྱུད་པ་ལྔ་དབུས་དང་། ཕྱགས་བཞི་ནས་དུས་གཅིག་ཏུ་རྒྱ་བར་བཤད་པ་དང་ཡང་འདི་མི་འདྲ་བས། རྟེན་ལ་སོགས་པ་ནས་རྒྱ་བར་བཤད་པ་ཡང་རིམ་ཅན་ཡིན་གྱི་དུས་གཅིག་ཏུ་མིན་ནོ། །

ཆག་འགྱུར་ལས། རྟེན་དང་ལོགས་དང་མཉམ་ལོག་ནས། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རྒྱུད་དགྱུ་བརྒྱུ་པ་རེ་ལ་ལྷ་མོ་བཞིའི་རྒྱུད་བཞིར་བཤད་པའི་ཆེ། མེ་གོས་དཀར་མའི་རྒྱུད་ནི་སྒྲ་ལུག་གི་རྟེན་ངོས་དང་། རྒྱུད་རྒྱལ་མའི་རྒྱུད་ནི་སྒྲ་ལུག་གི་ལོགས་ནས་དང་། ས་རྒྱུན་མའི་རྒྱུད་ནི་གཡས་གཡོན་མཉམ་པ་སྟེ་སྒྲ་ལུག་གི་

ཕྱིད་གཟུང་བའི་རྒྱུད་དུག་གསུངས་པས། ཅུ་དེ་དག་ཀྱང་སྒྲིང་ཁན་གནས་པའི་རྩ་མཛོན་མོ། སྒྲིང་ཁའི་སྐུམ་
སྒྲོར་མ་ལ་སོགས་པའི་རྩ་རྒྱུས་ལུ་ལུ་འབབ་པའི་རྩར་བཤད་པ་དང་དོན་གཅིག་གསུང་བརྟག་གོ། ཡན་
ལག་གི་རྒྱུད་ལུ་ནི་ཤས་ཆེར་སྟག་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པས། འདི་རྒྱམས་འཆད་པ་དང་ནུས་པ་གཉིས་
ཀའི་གཙོ་བོའི་གནས་ནི་སྒྲིང་ཁའོ། སྒྲིན་གསལ་ལས། འབར་བ་ལུ་ནི་རྒྱམ་པར་ལུང་བ་ལ་སོགས་པ་འོད་
ཟེར་རྒྱམ་པ་ལུ་འོ་^{༡༣༧} ཞེས་དང་། མེསྟག་མང་པོ་འབྱུག་པ་ཡི་ཞེས་པའི་འོད་ཟེར་ལུ་འབྱུག་ཉིད་ཅན་མོ།^{༡༣༨}
ཞེས་དང་། རྒྱུ་མི་འཆད་པར་བོ་རྒྱུ་གྱི་འབྱུལ་འཁོར་དང་འབྱུང་བར་ཉིན་དང་མཚན་དུ་རབ་ཏུ་བསྒྲོར་བས་
ན་འཁོར་འོ་འོ། རྩོམ་མི་ཁ་དོག་ལུ་སྟེ།^{༡༣༩} ཞེས་གསུངས་པས་ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་ལུ་ཡང་འོད་ཟེར་ལུ་ལུ་
བདག་ཉིད་ཅན་དང་། ཉིན་མཚན་ཀྱང་ཏུ་དབང་བོའི་སྒོ་ནས་འབྱུང་འཇུག་ཕྱིན་དོ། ཁ་དོག་ནི། རྒྱུ་བའི་
རྒྱུད་དམར། རྒྱམ་པར་རྒྱུ་བ་སྟེ། ཡང་དག་པར་རྒྱུ་བ་སེར། རབ་ཏུ་རྒྱུ་བ་དཀར། དེས་པར་རྒྱུ་བ་ལུང་ཞེས་
རྗེ་འགོས་གསུང་དོ། རྒྱུད་ལུ་པ་ལུས་དབང་ལ་གནས་ཚུལ་ནི། དབང་བོ་དེས་གར་བྱུང་བར་གནས་པའོ།

གསུམ་པ་(རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་དོན་བཤད་པ་)ནི། རྒྱུད་བསྐྱུས་ལས་རྒྱུད་བཅུ་དཔག་སྐྱུ་འབྱུང་རྒྱུ་བ་
ཏུ་འཇུག་པར་བཤད་པ་ལ། མངལ་དུ་རྒྱུད་བཅུ་འཆགས་པར་བཤད་ཀྱང་། མ་བཅས་པར་དུ་འབྱུང་རྒྱུ་བ་
མི་ཕྱིད་པར་བཤད་པས། བཅས་པ་ནས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྩ་བའི་རྒྱུད་ལུ་འབྱུང་འཇུག་ནི་བཤད་ཟེན་ཅིང་།
ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་ལུ་ཁ་ཅིག་སྟེ་ཐུག་ཏུ་རྒྱུ་བའི་རྒྱུད་དང་མཉམ་པོར་འཇུག་པའོ། ཡང་ན་ཅི་རིགས་པར་
སྐྱར་བའི་དོན་མོ། དེ་རྒྱམས་རྒྱུད་ལ་སོགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞི་དང་། ལྷ་མོ་བཞི་དང་། འབྱུང་བ་ལུང་
འཇུག་ཞེས་པ་ནི་སྐྱར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། དེ་རྒྱམས་རིགས་ལུ་དང་ཡེ་ཤེས་ལུང་འཇུག་ཞེས་པའི་རྩ་བའི་རྒྱུད་
ལུ་འཇུག་པ་ནི་སྐྱར་བཤད་ཟེན་ལ། ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་ལུ་དང་སྒྲོར་ན། དབང་བོ་དང་ཡུལ་ལུ་རིགས་ལུ་འཇུག་
སྐྱུ་འགོ་རྒྱུ་ལུ་དང་བསྐྱུན་ནས་བྱའོ། དེ་རྒྱམས་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གཞིར་འཇུག་ནས་དོར་བསྐྱུས་ཕྱིད་པར་
གསུངས་པ་ནི་བཅུ་ཀ་ལ་ཡོད་དོ། རྒྱུད་དེ་རྒྱམས་ཨའི་གཞིར་ཐུར་ནས་ཆོག་མ་ལུས་པ་སྟེ་བྱེད་ཅིས་པ་
ཡང་བཅུ་ཀ་ལ་མི་འགལ་འོ། ཡང་དེ་རྒྱམས་མི་ཤིགས་པ་ཐོབ་ནས་དངོས་པོ་མེད་པར་འཇུག་པ་ནི་འཆི་
བའི་མཐར་སྒྲིང་ཁའི་མི་ཤིགས་པ་ལ་ཐིམ་ནས་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་ལ། ལམ་གྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་
དུ་བྱེད་དོ། འདི་རྒྱམས་སྒྲིན་བསྐྱུས་སྐྱུ་རྒྱུད་བཅུ་གང་དུ་གནས་ནས་ཅི་ཞིག་བཟིན་པ་དྲིས་པའི་ཡན་གྱི་
སྐབས་སྐྱུ་གསུངས་པ་ལ་བསམས་ནས། རྒྱུད་གི་བྱེད་ལས་སྐྱུ་འཆད་མོད་ཀྱང་། བྱེད་ལས་ནི། རྩ་བ་ལུ་ལུས་
གྱི་ཆ་ལ་གནས་ནས་ལུས་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་། ཡན་ལག་ལུ་ནི་མིག་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་ནས་དབང་བོ་
རྒྱམས་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པས་བསྐྱུན་ཞིང་།^{༡༤༠} དེ་ཡང་རྒྱུས་པར་ལུས་དཔེན་དུ་བཤད་ཟེན་

པས་དེ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་འབྱུང་རྒྱུ་འབྱུང་ཞེས་སོགས་ནི་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་
བཤད་པར་གཞུང་ངོ་།

རིམ་ལྔར། འདི་ནི་རྣམ་ཤེས་བཞོན་པ་སྟེ།^{༡༧} །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྣམ་ཤེས་རྒྱུ་གི་བཞོན་པ་ཅན་
དུ་གསུངས་པ་ནི། རྒྱུ་གིས་རྣམ་ཤེས་གཡོ་བར་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །རྒྱུ་མཚན་དེས་སེམས་ཅན་ཡིན་ནོ་ཅོག་
ཐམས་ཅད་ལ་གཡོ་བའི་འཛིན་རྟེན་ཞེས་གསུངས་ཏེ། གཞུགས་ལུས་ཀྱིས་གཡོ་འགྲུལ་སོགས་བྱེད་པ་དེའི་
རྒྱུ་མཚན་དུ་སྒྲུབ་ནི། །སེམས་ཅན་ཀྱང་ལ་མ་བྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །གཞུགས་ལུས་རྒྱུ་གིས་གཡོ་བ་ལྟ་བུ་
ནི་རྣམ་ཤེས་ལ་མེད་པས། དེས་གཡོ་བའི་དོན་གང་སྟུམ་ན། ལག་སྒྲིལ་སོགས་པས་རྣམ་ཤེས་དུག་གིས་
ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པ་རྒྱུ་གིས་བསྐྱུལ་བ་ལ་རག་ལས་ཏེ། གཞན་དུ་ན་དེ་ཡིས་ལོང་བ་བཞིན་དུ་མཐོང་
བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་འབྲེལ་པོ་དང་ལོང་བ་བཞིན་དུ་འདི་གཉིས་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་ན་དོན་གྱི་བྱ་བ་
འགྲུལ་བོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ལས། འགྲོ་བ་ཡུལ་སོགས་ལས་བྱེད་པ། །འདིར་ནི་དེ་ལ་
བརྟེན་པ་ཡིན།^{༡༨} །ཞེས་འགྲོ་འཆག་སོགས་དང་། ཡུལ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་རྣམས་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་
པར་གསུངས་པ་དང་། སྟོན་བསྐྱུས་ལས་རྒྱུ་ལྟ་དབང་པོ་ལ་གནས་ནས་ཡུལ་དང་དབང་པོའི་བྱ་བ་བྱེད་
པར་གསུངས་པས།^{༡༩} རྣམ་ཤེས་ཀྱིས་ཡུལ་འཛིན་པའི་བྱ་བ་བྱེད་པ་རྒྱུ་ལ་རག་ལས་པར་ནི་ཁས་སྐྱོང་
དགོས་མོད་ཀྱང་། རྒྱུ་མཚན་དེས་རྒྱུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་བཞོན་པར་འཛོག་མི་རུས་ཏེ། དབང་པོ་དང་ཡུལ་བཞིན་
ནོ། །གཞན་ཡང་སྟོན་བསྐྱུས་ལས་སྒྲུང་བ་ཁམས་པ་བར་འཇུག་པ་ལས་རིམ་གྱིས་གཡོ་ལ། དེའི་སྐྱེད་གྱིས་
རང་བཞིན་མ་ལུས་པ་ཉིན་མཚན་དུ་སྟོང་བར་གསུངས་ཤིང་།^{༢༠} བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོས་ཀྱང་། འདི་ནི་ཡིད་
འདུས་པ་ལ་རྒྱུ་གིས་བསྐྱབས། །གཡོ་ཞིང་འཕྱར་ལ་ཤིན་ཏུ་མི་སྒྲུབ་འགྱུར།^{༢༡} །ཞེས་ཡིད་རྒྱུ་གིས་
བསྐྱབས་པ་ལས་སེམས་ཤིན་ཏུ་མི་སྒྲུབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྟེ་བར་གསུངས་པས། རྟོག་པ་རྟོག་མེད་གྱི་
སེམས་ཡུལ་ལ་འཕྱར་བ་ཐམས་ཅད་རྒྱུ་གིས་བྱས་པར་འདོད་མོད་ཀྱང་། དེ་ཙམ་གྱིས་རྒྱུ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི་
བཞོན་པར་འཛོག་པའི་དོན་རྟོག་པར་མི་སེམས་སོ།

འོན་ཏེ་ལྟར་ཡིན་སྟུམ་ན། རྣམ་ཤེས་ནི་ལུས་ཅན་མིན་པས་དེ་ལ་རང་དབང་དུ་ཡུལ་བགྲོད་པའི་
འགྲོ་འོང་གི་རུས་པ་མེད་ལ། རྒྱུ་དང་མཉམ་པར་ཞུགས་ན་ནི་ཡུལ་བགྲོད་པའི་རུས་པ་ཡོད་དེ། སྟོན་
བསྐྱུས་ལས། སྒྲུང་བ་གསུམ་འགྲོ་འོང་དང་བྲམ་པར་གསུངས་ན། རི་ལྟར་ན་ཉིན་མཚན་དུ་ལུས་ལ་སྟོ་ཞིང་
སྟེད་པར་བྱེད། གང་ཞིག་འདི་ལ་མེལ་ཆེ་བྱེད་ཅེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ། དེ་གསུམ་ལ་གཞུགས་མེད་ཚུལ་
བཤད་པའི་མཐར། དེ་ལྟ་མོད་གྱི་སྒྲུང་བ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་རྒྱུ་གི་ཁམས་དང་ལྟན་ཅིག་མེལ་

ཐུབ་པ་དཔལ་གྱིས་དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ལས་ཞག་གཅིག་ལ་དགུ་བརྒྱ་བ་ཉེར་བཞིར་བཤད་པ་
སྣ་ལྷག་གི་འཕོ་བའི་དབང་དུ་བྱེད་ལ། འཕོ་བ་ཉེར་བཞིར་གསུངས་པ་བྲང་དོན་དང་། གྲེད་རྩེར་འཕོ་བ་བཅུ་
དྲུག་ཏུ་བཤད་པ་ངེས་དོན་དུ་བཤད་དེ། དེ་ཡང་སྣ་ལྷག་གི་འཕོ་བ་ལ་འདོད་ཅིང་། རི་ལྷ་རྩེ་རྩེ་ལ་དེ་བཞིན་
ནང་།³⁴⁰ །ཞེས་པ་དང་མཐུན་པས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ།

དེ་ལ་འདུས་པའི་ཅ་རྒྱུད་དང་བཤད་པའི་རྒྱུད་གཞན་ནས་ནི། དགྲིལ་འཁོར་བཞིའི་རྒྱུད་སྣ་ལྷག་
ལས་རྒྱ་བའི་ཡུན་ཚད་གསལ་བར་མ་བཤད་ལ། དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ད་ལྟར་འགྲུར་བ་ལ། རྒྱུད་དཀར་
སེར་དམར་ནག་བཞི་རེ་རེ་ལ་ལྟ་མོའི་རྒྱུད་ཉིས་བརྒྱ་ཉེར་ལྔ་བ་ཚན་པ་བཞི་བཞི་སྟེ། བསྐྱེད་པས་བརྒྱ་
ལྷག་དགུ་དང་། དེ་ཡང་ཞག་གཅིག་ལ་དགུ་བརྒྱ་བ་ཚན་པ་ཉེར་བཞི་རྒྱ་བའི་རིམ་པས་ཉི་མེད་གཅིག་སྟོང་
དྲུག་བརྒྱ་རྒྱ་ཞེས་གསུངས་པ་དེ།³⁴¹ རྩེ་རྩེ་འབྲེང་བ་དང་བསྐྱེད་པས་པ་ན་རྒྱུད་བཞི་ཅ་བའི་རྒྱུད་ཡིན་ལ། དེ་
ར་བཞི་པོ་རེ་རེས་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་གཞན་གསུམ་རང་གི་ནང་དུ་རྒྱུད་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱ་བ་ལ་དགུ་བརྒྱ་རེར་
བྱས་པའོ། རྩེ་རྩེ་འབྲེང་བ་ནས། རྒྱུད་བཞི་པོ་རྒྱ་བ་ན་ཐུན་བྱེད་རེར་གནས་པར་བཤད་ལ།³⁴² དེའི་དོན་
བོད་ཀྱི་མཁས་པ་སྣ་མ་ནམས་རྒྱུད་དགུ་བརྒྱ་རེ་རྒྱ་བའི་ཡུན་ལ་འཆད་ཅིང་། ཐུབ་པ་དཔལ་ཡང་འདུས་པའི་
ལུགས་ཀྱི་ཐུན་བྱེད་དེ་ལྟར་འཆད་དོ། །ལེའུ་བཙོ་ལྔ་པའི་སྟོན་གསལ་ལས། རྒྱུད་དགུ་བརྒྱ་བ་ལྷག་རེ་རྒྱ་བའི་
དུས་སྟེང་དར་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཞི་སྟགས་ཀྱི་ལས་སྒྲུབ་པར་བཤད་པས།³⁴³ ལེའུ་བཙོ་བཞི་པའི་སྟོན་གསལ་དུ།
བཤད་པའི་རྒྱུད་ལས་ཞེས་བྲངས་པའི་ལུང་གིས་འབྲུང་བ་བཞིའི་རྒྱུད་ཐུན་བྱེད་བྱེད་དུ་གནས་པར་གསུངས་
པའི་དོན་བཀའ་ལ་བ་ན།³⁴⁴ གསང་གནས་ལ་སྟགས་པའི་གནས་བཞི་ནས་དགྲིལ་འཁོར་བཞིའི་རྒྱུད་བྱུང་
སྟེ། ཐུན་བྱེད་དུ་གནས་པའི་ཆེ་ཞི་བ་ལ་སྟགས་པའི་ལས་བཞི་བྱ་བར་བཤད་པས། ཐུན་བྱེད་རེའི་ཡུན་དགུ་
བརྒྱ་རེ་ཡིན་ལ། དགྲིལ་འཁོར་བཞིའི་རྒྱུད་སྣ་སྟོར་རྒྱ་བ་ན་རྒྱ་བའི་ཐེབས་དེ་ཡུན་རི་ཙམ་གནས་པའི་ཚད་ཐུན་
བྱེད་ཀྱིས་འཛིན་པར་སྣང་བས། ཐུན་བྱེད་སྣ་མ་ལ་དགུ་བརྒྱ་དང་། ཡང་བར་མ་ཆད་པར་དགུ་བརྒྱ་སྟེ་སྟོང་
བརྒྱུད་བརྒྱ་བརྒྱ་སྣ་ལྷག་གཞན་དུ་འཕོ་བར་བཤད་པ་དགོངས་པ་མིན་ནོ། །སྣ་ལྷག་གཉིས་ནས་
མཉམ་དུ་རྒྱ་བའི་དགྲིལ་འཁོར་གཉིས་ལ་སྣ་ལྷག་འཕོ་བ་མེད་པས་ཞག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་སྣ་ལྷག་གཡས་
གཡོན་དུ་འཕོ་བ་བཅུ་གཉིས་བྱེད་པ་ཡང་མིན་ནོ། །བཤད་པའི་རྒྱུད་ལས། ཞེས་པའི་རྒྱུད་ནི་དགོངས་པ་ལུང་
སྟོན་ཡིན་པར་བླ་རྒྱ་དང་། རྒྱ་ལ་ལྷན་གྲགས་པས་གསུངས་ཏེ་ད་ལྟར་འགྲུར་བ་ལ་མེད་ཀྱང་འཕྲོ་ལས་འདུག་
པས་མི་འགལ་ལོ།

འོ་ན་གྲོལ་བའི་ཐིག་ལེ་ལས། དུག་རྒྱ་བཞི་འབྲེལ་རེ་རེ་ཞིང་། ཉིས་བརྒྱ་ཉི་ལུ་ཅ་ལྔ་སྟེ། རི་

བཞི་བསྐྱེས་པས་དགྲ་བརྒྱའོ། །དེ་ནི་འཕོ་བ་ཉི་ཤུ་བཞི་ས། །བཅིས་པའི་ཁྱི་ཕྱག་གཉིས་དང་ནི། །ཆིག་སྟོང་
དང་ནི་དྲུག་བརྒྱའོ། ³⁴⁶ །ཞེས་འཕོ་བ་ཉི་ཤུ་བཞི་ར་གསུངས་པ་རྩི་ལྟར་དང་སྟུང་ན། །འདི་དང་ཞལ་ལུང་
གཉིས་ཀར་སྟོ་སྟག་རེ་རེ་བ་ལ་དགྲིལ་འཁོར་གཉིས་དང་། །མཉམ་དུ་རྒྱ་བ་ལ་དགྲིལ་འཁོར་གཉིས་བཤད་
པས། །དགྲིལ་འཁོར་གཉིས་ལ་སྟོ་སྟག་གཡས་གཡོན་དུ་འཕོ་བ་བཅུ་གཉིས་དགྲིལ་འཁོར་གཞན་གཉིས་ལ་
སྟོ་སྟག་མི་འཕོ་ཡང་དགྲིལ་འཁོར་འཕོ་བཅས་བཅུ་གཉིས་བྱེད་པ་གཞུང་དོན་ཡིན་པས། །གྲོལ་བའི་ཐིག་
ལའི་འགྲེལ་པས་ཀྱང་སྟོ་སྟག་གཡས་གཡོན་དུ་འཕོ་བ་ཉི་ཤུ་བཞི་ར་བཤད་པ་གཞུང་གི་དོན་མིན་ནོ།།

གལ་ཉིད་གོངས་པ་ལུང་སྟོན་གྱི་ལུགས་དེ་ལྟར་ཡིན་དུ་རྒྱག་ཀྱང་། །རྡོ་རྗེ་འབྲེང་བའི་སྟུན་བྱེད་གྱི་
ཚད་ནི་མིན་ཏེ། །དེ་ཉིད་ལས། །སྟུན་མཚམས་གྱི་ནི་རབ་དབྱེ་བས། །དེ་ནས་རྗེས་འགོ་སྒྲོས་པར་འགྱུར། །སྟུན་
མཚམས་སོ་སོར་སྟོག་ནུམས་དང་། །ཚོལ་བ་རུ་ནི་བརྟག་པ་སྟེ། །ཉིས་སྟོང་བདུན་བརྒྱའི་གྲངས་གྱིས་ནི།།
ཡང་དག་པར་ནི་ངེས་གཞུང་བྱེད། ³⁴⁷ །ཅེས་སྟུན་ཚད་རེའི་རྒྱུང་ལ་ཉིས་སྟོང་བདུན་བརྒྱར་གསུངས་པས་སྟུན་
བྱེད་པ་རེ་ལ་བྱེད་དང་བཅས་པའི་བརྒྱ་ཕྱག་བཅུ་གསུམ་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་དང་། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། །དེ་
ནུམས་སྟོ་བའི་སྟུར་བ་ཡིས། །ཤིམ་གྱིས་སྟུན་ནི་བརྒྱུད་དུ་འགྱུར། ³⁴⁸ །ཞེས་གསུངས་པས། །ཞག་གཅིག་ལ་
སྟུན་བྱེད་པ་བཅུ་དྲུག་ཡིན་ནོ་སྟུང་ན། །ལུང་དང་པོའི་དོན་ནི་རྡོ་རྗེ་འབྲེང་བ་ལས། །བསྐྱེད་ཤིམ་མཐར་ཕྱིན་
པའི་རྗེས་སུ་རྡོར་བཞུས་ཟླ་བ་དྲུག་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་ཟླ་བ་གཉིས་པ་ལ། །རྗེས་འགོའི་བཞུས་པས་
རྒྱུང་ལ་རྟོག་པའི་ཆེ་སྒར་ལྟར་གསུངས་པས་ཞག་གཅིག་ལ་ཆ་མཉམ་བརྒྱད་བྱས་པའི་ཆ་ནུམས་གྱི་རྒྱུང་
ནུམས། །ནལ་འཕྱོར་པས་ཆེད་དུ་བྱས་པའི་རྩོལ་བས་སྟོམས་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། །དེ་འདྲ་བ་ལས་
གཞན་པ་ནུམས་གྱི་རྒྱུང་རྒྱུ་བའི་དབང་དུ་མཛད་པ་མིན་ནོ། །ལུང་ཕྱི་མའི་དོན་ནི། །རྩ་རོ་རྒྱུད་རྒྱ་རྟོག་སྟུང་ལས་
སྟོས་པས་སྟིང་ཁའི་སྟུན་གྱི་རྩ་བརྒྱུད་དུ་འགྱུར་བར་སྟོན་གྱི། །རྒྱུང་རྒྱུ་བའི་ཡུན་གྱི་ཚད་སྟུན་པ་མིན་ལ།
དགྲིལ་འཁོར་བཞིའི་རྒྱུང་སྟོ་སྟག་རྒྱུ་བ་ན་སྟུན་བྱེད་བྱེད་དུ་གནས་པར་གསུངས་པ་ནི། །གཞི་དང་ལམ་གྱི་དུས་
སུ་རང་འགའ་བར་རྒྱ་བའི་རྒྱུད་གི་ཡུན་ཚད་སྟོན་པ་ཡིན་པས། །དེའི་སྟུན་བྱེད་དང་། །ཉིས་སྟོང་བདུན་བརྒྱའི་
སྟུན་བྱེད་གཉིས་མིང་འདྲ་ཡང་དོན་མི་གཅིག་གོ། །དེའི་ཕྱིར་བཤད་རྒྱུད་གཉིས་དང་ཤིམ་ལྟར་དངས་པའི་
གཉིས་མེད་ནུམ་རྒྱལ་གྱིས་བཤད་པའི་སྟུན་བྱེད་ནུམས་མ་སྟུན་པར་བྱའོ། །འདི་ལ་ལག་སྟོན་དང་སྟོན་ལྟར་
གྲགས་པ་དང་། །ཨ་ལོ་ཀས་རྒྱུང་རྒྱུ་བའི་ཡུན་ཚད་ལ་སྟུན་བརྒྱུད་དང་སྟུན་བྱེད་པ་བཅུ་དྲུག་དང་། །སྟུན་རེ་
ལ་རྩ་ཚོད་བརྒྱད་བརྒྱད་དང་། །སྟུན་རེ་ལ་རྒྱུང་འབྲུང་འཇུག་དང་བྲལ་བའི་འོད་གསལ་གྱི་རྩ་ཚོད་བྱེད་བྱེད་
འཆར་པས། །ཞག་གཅིག་ལ་འོད་གསལ་གྱི་རྩ་ཚོད་བཞི་འཆར་བ་དང་། །བར་པས་དེའི་དུས་སུ་ཐིག་ལེ་ལ་

སེམས་བཟུང་ན་འོད་གསལ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་སེམས་ཅེ་གཅིག་པ་སྐྱེའོ་ཞེས་ཟེར་རོ།

འདུས་པའི་སྐོར་གྱི་རྒྱུད་གཞན་ནས་ཞག་གཅིག་གི་རྒྱུ་ཚོད་ཀྱི་གྲངས་མ་བཤད་ལ། རྗེ་ཆེ་འཕྲེང་བ་ལས། ཞག་གཅིག་ལ་རྒྱུ་ཚོད་དུག་ཅུར་གསུངས་པས།³⁴⁹ ལུགས་འདི་ལ་རྒྱུ་ཚོད་རེ་བཞིར་བྱེད་དོན་མེད་ལ། རྒྱུད་དེར་དབྱེ་གྲུ་དང་རྒྱུ་ཚོད་གཉིས་དོན་འདྲ་བར་གསུངས་ཤིང་། རྒྱུད་གཞན་ལས་དབྱེ་གྲུ་རེ་བཞིར་བཤད་པས། རེ་བཞི་དང་དབྱེ་གྲུ་གཉིས་ཀྱི་འགལ་བ་སྤོང་བའི་ཆེད་དུ་བྱེད་ན། གཞན་ནས་རྒྱུ་ཚོད་སོ་གཉིས་དང་དབྱེ་གྲུ་རེ་བཞིར་བཤད་པའི་དོན་དང་། འདི་དང་རྗེ་ཆེ་མཁའ་འགོ་དང་། གདན་བཞིར་སྒར་ལྟར་བཤད་པ་གཉིས་དོན་མི་གཅིག་པས་སྤོང་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལྷ་སྐོར་རྒྱུ་བའི་ཐུག་གྱི་ཐོག་མར་འབྱུང་འཇུག་དང་བྲལ་བའི་རྒྱུ་ཚོད་བྱེད་ཀྱི་དུས་སྐད་རུང་མ་དམིགས་པས་ཞེགས་པའི་ཕྱིར་མི་ལེགས་སོ། དུས་འཁོར་ནས་ཉེ་བའི་རྒྱ་འདབ་རེ་བཞི་ལ་རྒྱ་འདབ་བཞི་སྟོང་པར་བཤད་པའི་དོན་དུ་སེམས་ན་འད་དེའི་དོན་མིན་ནོ། རྗེ་མ་འབྱུང་ལས། འཕྲོ་བའི་ཡན་ལག་བཅུ་དྲུག་གི་རྒྱུད་ནི་ཉིན་ཞག་གཅིག་གིས་འབྱུར། ལྷ་ཡི་སྤྲུག་ལ་ཉྀག་ཏུ། ཐུན་པའི་བྱེད་བྱེད་ཡང་དག་རྒྱ།³⁵⁰ ཞེས་ཞག་གཅིག་ལ་ཐུན་བྱེད་བཅུ་དྲུག་ཏུ་བྱས་ནས་ལྷ་སྤྲུག་ཐུན་བྱེད་རེར་རྒྱུ་བར་བཤད་པའི་འཕྲོ་བ་བཅུ་དྲུག་གསུངས་པ་ནི། ལྷ་སྤྲུག་གཡས་གཡོན་དུ་འཕྲོ་ཐེབས་བཅུ་དྲུག་ལ་མི་གཟུང་སྟེ། རྒྱུད་དེར། མེ་རྒྱུད་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ལྷ་སྤྲུག་གཡས་གཡོན་རེ་རེ་བ་དང་། ས་རྒྱ་གཉིས་ལྷ་སྤྲུག་ལས་མཉམ་དུ་རྒྱུ་བར་བཤད་པས་སོ། དེས་ན་ལྷ་སྤྲུག་གཡས་གཡོན་དུ་འཕྲོ་ཐེབས་བརྒྱད་དང་། ལྷ་སྤྲུག་མི་འཕྲོ་ཡང་དཀྱིལ་འཁོར་འཕྲོ་བ་བརྒྱད་ལ་བྱེད། དྲུག་ནག་གི་འགྲེལ་བ་ལྷན་ཅིག་སྟེས་པའི་སྒྲུང་བ་ལས། ལྷ་སྤྲུག་གཉིས་གང་རུང་དུ་ཐུན་བྱེད་གནས་ནས་ཅིག་ཤོས་སུ་འཕྲོ་བ་ཉིན་མོ་བརྒྱད་དང་། མཚན་མོ་བརྒྱད་བྱེད་པར་བཤད་ཅིང་དམ་ཆོག་རྗེ་ཆེ་དང་ཐུབ་པ་དཔལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་འདོད་དོ།

གཉིས་པ་(རྒྱ་འདབ་དང་དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་འཕྲོ་བའི་རྒྱལ་)ནི། ལྷ་མ་འབྱུང་ལས། རྒྱ་ལྷ་སྤྲུག་གཉིས་ཞེས་བྱ། ཐུན་གཅིག་གི་ནི་བཞི་ཆ་རྣམས། རྒྱ་དང་རྒྱུ་ཚོད་ཅེས་ཀྱང་བརྗོད། ཉིན་དང་མཚན་མོའི་དབྱེ་གྲུ་ལའི་ཆེད། དབྱེ་གྲུ་རྒྱ་ཚ་བཞི་དག་ཏུ་འབྱུར། རྒྱ་བྱེད་རྒྱུ་ཚོད་བྱེད་དབྱེ་གྲུ་ཐུན་པའི་བརྒྱད་ཆ་ཞེས་པར་དྲན།³⁵¹ ཞེས་གསུངས་ཏེ། ལྷ་ར་རྩིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཞག་གཅིག་གི་བརྒྱད་ཆ་ལ་ཐུན་ཚོད་དུ་བྱས་པས་ཐུན་ཚོད་བརྒྱད་དང་། དེའི་བྱེད་ལ་འཕྲོ་བར་བྱས་པའི་ཆེ་འཕྲོ་བ་བཅུ་དྲུག་དང་། ལྷ་མའི་བཞི་ཆ་ལ་རྒྱུ་ཚོད་དུ་བྱས་པའི་ཆེ་རྒྱུ་ཚོད་སོ་གཉིས་དང་། དེའི་བྱེད་ལ་དབྱེ་གྲུ་བྱས་པའི་ཆེ་དབྱེ་གྲུ་རེ་བཞིར་འབྱུར་རོ། རྗེ་མ་འབྱུང་འགྲེལ་པར་ལྷ་ས་ཉིད་རྩིས་མཛད་པས། ཞག་གཅིག་ལ་དབྱེ་གྲུ་བརྒྱད་བྱས་པས་ན་དབྱེ་གྲུ་ལའི་ཆེད་ནི་རྩིས་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གི་འདོད་པས་འཛོག་པར་བཤད་དེ། རྒྱུ་ཚོད་སོགས་ལ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བས།

དེ་དང་མཐུན་པར་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། ཁ་ཅིག་ཏུ་ཞག་གཅིག་ལ་ཚུ་ཚོད་སོ་གཉིས་དང་། གཅིག་ཏུ་ཚུ་ཚོད་དུག་
 ཅུ་དང་། ཁ་ཅིག་ཏུ་ཚུ་ཚོད་རེ་ལ་དབུ་གྲུ་རེར་གསུངས་སོ། །ནང་དུ་ནི། སྤྱིང་ཁའི་རྩ་འདབ་གཅིག་ལ་རྒྱུ་
 ཉིས་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་རྩ་བཞི། ཐུན་ཚོད་རེའི་རྒྱུད་དང་། དེའི་ཕྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་བརྒྱ་ཕྱག་ཕྱེད་བཅས་བཅུ་གསུམ་
 མགིན་པའི་རྩ་འདབ་གཅིག་ལ་རྒྱ་བ་འཕོ་བ་རེ་དང་། སྤྱིང་ཁའི་རྩ་རེའི་བཞི་ཚའི་རྒྱུད་དུག་བརྒྱ་དང་དོན་
 ལྷ་སྤྱི་བོའི་རྩ་འདབ་གཅིག་ལ་རྒྱ་བ་ཚུ་ཚོད་རེ་དང་། སྤྱིང་ཁའི་རྩ་རེའི་བརྒྱད་ཚའི་རྒྱུད་སུམ་བརྒྱད་ཕྱེད་
 བཅས་སོ་བདུན་ཉེ་བའི་རྩ་འདབ་གཅིག་ལ་རྒྱ་བ་དབུ་གྲུ་རེའི་རྒྱུད་ཡིན་པ་དང་། ཉེ་བ་དང་སྤྱི་བོ་དང་
 མགིན་པ་དང་སྤྱིང་ཁའི་རྩ་འདབ་རེའི་རྒྱུད་ལྷ་མ་ལྷ་མའི་ཉིས་འབྱུང་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་ལ་འབབ་པ། ཀྱེ་རྩོར་དང་
 སྤྱི་མ་འབྱུང་གཉིས་ཀའི་དོན་ཡིན་པར་སྤྱི་མ་འབྱུང་གི་འགྲེལ་པར་བཤད་པ། ཀྱེ་རྩོར་གྱི་དོན་ཡིན་པར་མན་
 ཉེ་ལས་ཀྱང་བཤད་དོ། །

དཀྱིལ་འཁོར་བཞིའི་རྒྱུད་ནམས་རུའི་གཙོ་མོ་གསུམ་གང་ལས་རྒྱ་བཞི། རྩོ་རྩེ་འཕྲེང་བ་ལས།
 རྩོག་དང་ཐུར་སེལ་རྒྱ་བར་བྱེད། །དེ་གཉིས་རྩོག་པ་དང་བཅས་པའི། །རྒྱུད་གཉིས་སུ་ནི་གསལ་བར་
 གསུངས། །སྤྱི་དང་གསུང་གི་སྤྱིང་བོ་གཉིས། །ལ་ལ་རྩ་དང་ར་ས་རྩ། །ཨ་བ་རྩ་རྩི་མཆོག་གི་རྩ། །དེ་གཉིས་
 དབུས་ན་མཆོག་གི་མཆོག་ །ནམ་རྩོག་མེད་པའི་རྒྱུད་གང་ཡིན། །རྩྭ་ཏུ་རྒྱ་ཞིང་ཀྲུ་ལ་ཁུབ། ¹⁴⁹ །ཅིས་རྩོག་
 ཐུར་གཉིས་རྩོག་པ་སྤྱི་དང་པའི་རྒྱུད་དང་། རྩ་རྩི་ལྷགས་པའི་རྒྱུད་ནམ་རྩོག་འགོག་པའི་རྒྱུད་དུ་གསུངས་པ། རྩ་
 པར་རྩོག་པའི་རྒྱུད་གཉིས་ནི། །དེ་ནས་རྩ་པར་བཅད་ནས་འགོ། །ནམ་རྩོག་མེད་པའི་རྒྱུད་ཆེན་པོ། །སྤྱི་
 གསུང་རྩོ་རྩེ་བཅད་ནས་ནི། ¹⁵⁰ །ཞེས་རྒྱུད་དེ་གཉིས་བཅད་པ་ལ་སྤྱི་དང་གསུང་གི་རྩོ་རྩེ་བཅད་པར་གསུངས་
 པས། །སྤྱི་དང་གསུང་གི་སྤྱིང་བོ་གཉིས། །ཞེས་པ་ནི་རྩོག་ཐུར་གཉིས་ཡིན་པ། དེ་ཡང་རྩ་གཉིས་ལ་རྒྱ་བར་
 བསྟན་པས། །རྩོག་ཐུར་གཉིས་ནི་རྩ་ལ་འབྱུང་གི་སྤྱི་བས་ཀྱིས་རྩ་རྩིར་བཅུག་པ་དང་འཆི་བའི་དུས་ལ་སོགས་
 པ་མ་གཏོགས་པར་རྩ་རྩིར་མི་རྒྱ་བའི་ལྷགས་སོ། །ཡང་དེ་ཉིད་ལས། རྩ་པར་རྩོག་པའི་རྒྱུད་གཉིས་ནི། །སྤྱི་
 ཡི་ཐུ་ག་ནས་ནི་འབྱུང་། །ཡང་དག་ཉི་མ་ལྷ་བ་གཉིས། །སྤྱིས་པ་ནང་ནས་རྒྱ་བར་བྱེད། ¹⁵¹ །ཅིས་ཀྱང་
 གསུངས་པས། དེ་གཉིས་ནི་ཉི་མ་རོ་མ་དང་ལྷ་བ་རྒྱུད་མའི་ནང་ནས་རྒྱ་བས། ལྷགས་འདི་ལ་ནི་མཉམ་རྒྱ་
 ཕྱེད་པས་དབུ་མར་རྒྱ་བར་འཛོག་མི་རུས་སོ། །མེ་མཉམ་དང་གྲེན་རྒྱ་གཉིས་ལ་གསལ་བར་མ་བཤད་ཀྱང་
 དེ་གཉིས་ཀྱང་རོ་རྒྱུད་ནས་རྒྱ་བ། །དེས་ན་རོ་རྒྱུད་ནས་རྒྱ་བ་ལ་རེས་འཛོག་དང་། དུས་མཉམ་དུ་རྒྱ་བ་གཉིས་
 ཡོད་དོ། །མེ་དང་མཉམ་གནས་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་རྒྱ་བ། རོ་མ་དང་རྒྱུད་མ་རེ་རེ་ནས་དང་། རྩོག་
 ཐུར་གཉིས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་བྱས་ནས་རྒྱ་བ་རོ་རྒྱུད་གཉིས་ནས་དུས་མཉམ་དུ་རྒྱ་བ། །འཕོར་དུ་རྒྱ་བ་རེས་པ་

མེད་དོ།

རྒྱུ་གི་དཀྱིལ་འཁོར་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་འཕྲོ་བ་ནི། དཀྱིལ་འཁོར་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རེ་
 རེ་ལ་ཞག་གཅིག་ལ་འཕྲོ་ཐེབས་དུག་དུག་ཡོད་པས་ཉེར་བཞི་དང་། རྒྱུ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྐུ་མ་རེ་རེའི་
 འཕྲོ་ཐེབས་དུག་པོ་རེ་རེ་ལ་བཞི་བཞི་ཡོད་པས་གོ་དུག་ཏུ་འགྱུར་བ་ནི་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུ་དཀྱིལ་གྱི་
 ལྷགས་སོ། རྩོམ་འབྲུང་གི་ལྷགས་ལ་ནི། འབྲུང་བ་རྒྱུང་བའི་དཀྱིལ་འཁོར་རེ་བཞི་བྱ་དགོས་པས། འགྲོལ་
 པར་གོ་དུག་ཏུ་བཤད་པ་སྐྱབས་སུ་མ་བབ་པོ། །དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ནས། དཀྱིལ་འཁོར་བཞིའི་རྒྱུ་རེ་
 རེའི་འཕྲོ་ཆད་དགུ་བརྒྱ་པར་འདྲ་བར་གསུངས་ཤིང་། རྩོམ་འབྲུང་དང་ཞལ་ལུང་ལས། ལྷ་
 སྤྱུ་ག་རེ་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་དང་། མཉམ་རྒྱུ་ལ་དཀྱིལ་འཁོར་གཉིས་བཤད་པས། ལྷ་སྤྱུ་ག་ལས་
 གཡོན་རྒྱུང་པ་རེ་ལ་རྒྱུ་བ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་གིས་ཞག་གཅིག་གི་རྒྱུ་གི་བྱེད་དང་། ལྷ་སྤྱུ་གཉིས་ཀ་ལ་མཉམ་
 པོར་རྒྱུ་བའི་རྒྱུ་གིས་བྱེད་བྱེད་པ་དང་། དེ་ལྟར་བྱས་ན་མཉམ་རྒྱུའི་ལྷག་པ་རེ་དང་། གཡས་གཡོན་རེ་རེ་
 བའི་རྒྱུང་པ་རེ་ལྷན་མཉམ་པས། མཉམ་རྒྱུའི་དགུ་བརྒྱ་པ་སྤྱུ་ག་རེ་ཕྱི་རྒྱུ་ལ་ནི། གཡས་གཡོན་གཉིས་ཀ་
 བསྐྱེད་པའི་འབྲུང་འཕྲུག་གཉིས་གཉིས་ལ་བྱ་དགོས་པས། གཡས་གཡོན་རེ་རེ་བའི་ཕྱི་རྒྱུ་དང་མི་འདྲ་
 བར་བྱ་དགོས་སམ་བརྟག་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་གཡས་གཡོན་ཀྱི་རྒྱུ་གཉིས་དྲག་ཞན་མཚུངས་པའི་མཉམ་
 རྒྱུ་ནི་ཡན་མུང་ཡང་། དྲག་ཞན་སྤེལ་བའི་མཉམ་རྒྱུ་ནི་ཡན་མུང་དུ་འོང་བར་སྤང་བས་དེ་གཉིས་ཀ་མཉམ་
 རྒྱུ་དྲགས་པའོ། །གཡས་ནས་གཡོན་དུ་འཕྲོ་མཚམས་སུ་མཉམ་རྒྱུའོང་ཚུལ་ནི། གཡས་ཀྱི་རྒྱུ་གི་རྒྱུ་པ་ཞན་
 དུ་སོང་བར་དེ་ཅམ་དུ་མི་མངོན་པའི་མཚམས་ཤིག་ནས། གཡོན་དུ་རྒྱུ་བ་ཤིན་ཏུ་ཞན་པ་ཅིག་འོང་བ་ནས་
 བཟུང་སྟེ། དེའི་རྒྱུ་བ་ཅུང་ཟད་རེས་རེ་དྲག་ཏུ་འགོ་བ་ན། གཡས་ཀྱི་རྒྱུ་པ་རེ་ཞན་དུ་སོང་བའི་མཐར་ཕྱ་མོ་
 ཡང་རྒྱུ་བ་མེད་པར་སོང་མ་ཐག་གཡོན་རྒྱུང་ལ་རྒྱུ་བའི་མགོ་འཕྲུགས་ཏེ། གཡོན་ནས་གཡས་སུ་འཕྲོ་བ་ཡང་
 དེ་བཞིན་ཡིན་པས། ལྷ་སྤྱུ་ག་མི་རྒྱུ་བ་དོས་སུ་གསལ་དུ་རྒྱུང་བརྒྱས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ལྷ་རྒྱུ་བ་དོས་ཀྱི་རྒྱུ་
 འཕྲོས་མ་འཕྲོས་གཉིས་ཡོད་དོ།

འོན་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུ་དྲུག་ན་ཞག་གཅིག་གི་རྒྱུ་གི་བྱེད་ལ་སྤྱུ་སྤྱུ་ག་འཕྲོ་བ་བཅུ་གཉིས་
 དང་། རྩོམ་འབྲུང་ལྟར་ན་བརྒྱུ་དང་དུས་འཁོར་ལྟར་ན་དུག་བརྒྱུ་དང་དོན་ལྡན་གཏོགས་པ་ཞག་གཅིག་
 གི་རྒྱུ་རེ་ལ་པོ་ལ་སྤྱུ་སྤྱུ་ག་འཕྲོ་བ་བཅུ་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་ནམས་འགལ་མི་འགལ་ཇི་ལྟར་ཡིན་སྟུང་ན།
 འདུས་པའི་ལྷགས་དེ་ནི་འཇམ་དབལ་ཞལ་ལུང་དང་། འཇགས་པ་ཡབ་སྐུ་སྤྱུ་གིས་བཀྲལ་བ་ན་ཡང་སོར་
 བཞག་ཏུ་མཛད་ཅིང་། རྩོམ་འབྲུང་གི་དེ་ཡང་རྒྱུ་དེའི་དོན་དུ་སྤང་བས། ལུང་དེ་དག་གི་དོན་གཅིག་ཏུ་

འདོད་དོན་ཉམས་པར་འགྱུར། གང་ནས་མགོན་པོ་དེ་རྒྱ་བ། །དེར་གནས་འགའ་ཞིག་འདི་བྱེད་ན། །དེ་ཡི་
 དོན་ཀྱན་ཡང་དག་འགྱུར། །གཉིས་ཀར་གནས་ལས་ཐེ་ཚོམ་འགྱུར།^{༡༧༠} །ཞེས་དང་། འདི་བ་པོ་འམ་རང་
 གི་འང་རུང་། །ཚོས་སྐྱ་ཐམས་ཅད་དག་བ་སྟེ། །ཡོངས་སྤྱོད་ཨོགས་པ་ཐེ་ཚོམ་འགྱུར། །སྤྱལ་པས་འཐབ་
 མོར་སྟོན་པའོ།^{༡༧༡} །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཚོས་སྐྱ་ནི་ནང་དུ་འཇུག་པ་དང་། ཡོངས་སྐྱ་ནི་གནས་པ་དང་། སྤྱལ་
 སྐྱ་ནི་ཕྱིར་ལུང་པའོ།

དུག་པ་(རྒྱུད་ཀླམས་ཀྱིས་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་བྱེད་པ་)ནི། སྤྱོད་བསྐྱས་ལས། །ཁམས་ལྷ་བ་རྒྱུད་དང་ཀླམ་པར་
 ཤེས་པ་སྣང་བ་གཉིས་འདྲེས་ནས་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཨོགས་
 པར་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་དང་པོ་ཤེས་ན། །འཁོར་བའི་འཇུག་ཤིམ་ཐེག་པ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་བ་དང་ཐུན་
 མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཤེས་ལ། །དེ་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གཉིས་པ་ཤེས་ན་འཁོར་བ་ལས་ལྷོག་པའི་ཤིམ་
 པ་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་མིན་གཉིས་ལེགས་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ།

འོན་རྒྱུད་གིས་འཇིག་རྟེན་པ་འཁོར་བའི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཨོགས་པར་བྱེད་ཚུལ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན།
 ཇོ་རྗེ་འཕྲེང་བ་ལས། ཇི་ལྟར་རྒྱ་བ་གཟས་བཟུང་བ། །རྒྱུད་ཀླམས་ཤིམ་གྱིས་ཉམས་འགྱུར་བ། །སྤྱལ་བ་ཞིན་
 དུ་གོང་ནས་གོང་། །རང་གི་བདག་ཉིད་ཐིམ་པར་འགྱུར། །བཏང་བཟུང་སྐར་ལ་འགོ་བར་བྱེད།^{༡༧༢} །ཅེས་
 འཆི་བའི་ཆེ། རྒྱ་བ་གཟས་བཟུང་བ་ནི་མི་མངོན་པར་འགོ་བ་བཞིན་དུ། རྒྱུད་སྤྱལ་ཀླམས་ཕྱི་མ་ལ་ཤིམ་གྱིས་
 ཐིམ་ནས། སྤྱལ་ཡང་བཏང་བཟུང་ཞེས་པ་སྟོན་རྒྱུད་ལ་ཐུག་པར་འགོ་བར་གསུངས་པ་ནི། སྤྱོད་བསྐྱས་ལས།
 ཡང་དེ་ཀླམས་མི་ཤིགས་པ་ཐོབ་ན་དངོས་པོ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།^{༡༧༣} །ཞེས་དང་། དེ་ལྟར་ལུས་ལ་གནས་པའི་
 སྤྱལ་པས་སྐྱ་ཐམས་ཅད་བྱས་ཏེ། མཐར་མི་ཤིགས་པར་ཞུགས་ནས།^{༡༧༤} །ཞེས་རྒྱུད་ཀླམས་འཆི་བའི་མཐར་
 སྤྱིང་པའི་མི་ཤིགས་པ་ལ་ཞུགས་ནས་དངོས་པོ་མེད་པ་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པར་གསུངས་པ་དང་དོན་
 གཅིག་གོ། །དེ་ཡང་ས་རྒྱ་མེ་རྒྱུད་བཞི་སྤྱལ་ཕྱི་མ་ལ་ཐིམ་པ་ན། རྒྱུད་གི་གཡོ་བ་རྗེ་རྒྱུད་དུ་སོང་བའི་མཐར་
 རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་གཡོ་བའི་རྒྱུད་ཀླམ་ཤེས་སྣང་བ་དང་པོ་ལ་ཐིམ་པ་ན་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་ཀླམས་
 ལོག་པས་སྤོང་བ་དང་པོ་འཆར་རོ། །དེ་ནས་སྤོང་བ་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དང་། བཞི་བ་འོད་གསལ་
 འཆར་ཏེ། དེ་ཀླམས་ཀྱང་སྤྱལ་སྤྱལ་ལས་རྒྱུད་གི་གཡོ་བ་རྒྱུད་དུ་སོང་བའི་དབང་གིས་འཆར་རོ། །དེ་ནས་
 འོད་གསལ་གྱི་རྒྱུད་ལས་རྒྱུད་ཆེར་གཡོས་པ་ན་ཉེར་ཐོབ་དང་། དེ་ནས་མཆེད་པ་དང་སྤང་བ་ཡང་སྤྱལ་སྤྱལ་
 མ་ལས་རྒྱུད་གཡོ་བ་ཆེར་སོང་བའི་དབང་གིས་འབྱུང་ཞིང་། སྤང་བའི་རྒྱུད་ལས་གཡོ་ཆབས་ཆེར་སོང་བ་ན་
 རང་བཞིན་ཀླམས་སྤྱོད། །དེ་ལྟར་ན་སྤྱོད་འཆིའི་ཤིམ་པ་ནི་རྒྱུད་གིས་བྱེད་ལ། རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་གཡོ་བའི་

ལས་ནི། རོ་རྩེ་འབྲེང་བ་ལས། དབང་པོའི་སྒོ་ཡི་རྒྱན་ལས་ནི། སློག་དང་རྩོལ་བ་རྒྱ་བ་དང་། ཁུས་རྒྱམས་
ཀྱན་ཏུ་རྒྱ་བ་ནི། སློག་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་པར་བཤད།^{༡༠} ཅིས་སོ། །འདི་ལ་རོ་རྩེ་འབྲེང་བའི་འགྱུར་གཞན་
དང་། དེ་ལུང་དུ་བྲངས་པ་རྒྱམས་ལ་འགྱུར་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། དོན་ནི། དབང་པོ་ལཱའི་སྒོར་རྒྱང་
འགྱུར་འཇུག་ཏུ་བྱེད་པ་རྒྱམས། གཙོ་བོར་དེའི་དབང་གིས་བྱེད་པ་དང་། འདིས་འཚོ་བར་བྱེད་པས་ན་
སློག་དང་། དེ་རིང་དུ་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་རྩོལ་བའི་དོན་ཡིན་པས། རིང་དུ་འཚོ་བར་བྱེད་པའི་ལས་གཉིས་
བྱེད་པ་ཨ་བྱ་ཀ་རའི་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། རྒྱང་རྒྱམས་དབང་པོའི་སྒོར་བྱིར་འགོ་བ་དང་། བང་དུ་སྤྱད་པའི་
ལས་བྱེད་པར་བདུད་རྩི་གསང་བ་ལས་བཤད་དོ།

ཐུར་སེལ་གྱི་ལས་ནི། སློག་དང་རྒྱང་དང་བྱིས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ནི་ཁྱབ་སྟོན་གསལ། འོག་འདྲེན་
འདི་ནི་ཐུར་སེལ་བར། ཏུག་ཏུ་རྒྱལ་འབྱོར་པས་ཤེས་བྱ།^{༡༡} ཞེས་ཁྱབ་སྟོན་གསལ་འོག་གི་ཐྱོགས་སུ་འདྲེན་
པར་བྱེད་པ་ཐུར་སེལ་གྱི་ལས་སུ་གསལ་སོ། །འགྱུར་གཞན་ལས་སློག་གི་དོད་ལ་དྲི་རྒྱ་འབྱུང་བ་ལེགས་ལ།
རྒྱང་འོག་ཏུ་འདྲེན་པ་ནི་རྒྱང་རྒྱམས་འོག་ཐྱོགས་དང་ཁྱད་པར་དུ་གསང་གནས་ཀྱི་སྒོ་གཉིས་སུ་འདྲེན་པ་དང་།
དེ་ནས་ལྷེ་བ་བར་དུ་འདྲེན་པར་སྐར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ།

མཉམ་གནས་ཀྱི་ལས་ནི། རྫོང་དང་ཟངས་ལྷན་པ་དང་། ཀྱན་ཏུ་འབྱུང་དང་འཛིབ་པ་དང་སྦྱོད།
གང་ཞིག་ཏུ་མཉམ་གནས་པ། མཉམ་དུ་གནས་པ་ཞེས་བྱར་བཞིན།^{༡༢} ཅིས་སོ། །ཆག་འགྱུར་ལས།
བཟའ་བཏུང་མཉམ་གནས་བྱེད་པར་བཤད་ཅིང་། མན་སྟེར་བྲངས་པར་ཡང་། ལྷེ་གནས་བཟའ་བཏུང་ལ་
སྟོན་རྒྱམས། མཉམ་པར་འདྲེན་བྱིར་མཉམ་གནས་སོ།^{༡༣} ཞེས་འབྱུང་ལ། དེའི་དོན་ནི། བདུད་རྩི་
གསང་བ་ལས། བཟའ་བ་དང་བཏུང་བ་ལ་སྟོན་པ་དུས་མཉམ་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ།^{༡༤} ཞེས་བཤད་པ་
ལྷུང་ཁ་ཟས་ལོངས་སྦྱོད་པ་རྒྱམས་ལྷེ་བར་རོ་མཉམ་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ།

གྱེན་རྒྱུའི་ལས་ནི། གྱེན་དུ་འགོ་ཞིང་སྤྱད་པ་དང་། བཟའ་དང་ཐུང་སྟོན་ཟེས་བཞི། ཤེས་ནས་
ལྷན་ཅིག་འབྱོར་བ་དག གྱེན་རྒྱུའི་ལས་སུ་ཤེས་པར་བྱ།^{༡༥} ཞེས་གསལ་སྟེ། ཤེས་དང་ལྷན་ཅིག་སྦྱོར་
ཞེས་དང་། ཤེས་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱོར། ཞེས་བསྒྲུབ་པ་ཡང་ཡོད་དོ། དེའི་དོན་ནི། ཐུར་རྒྱམས་ཁ་ཟས་ལྷེ་
ཤེས་ལ་གཏོད་པ་ལ་འཆད་པ་བདུད་རྩི་གསང་བ་དང་མཐུན། མན་སྟེར་རྒྱང་བཏུང་འབབ་པར་བྱེད་པ་ལ་
འཆད་དོ། བདུད་རྩི་གསང་བ་ལས་འདིས་ལས་རྒྱང་དབང་པོའི་སྒོར་སྦྱོར་བར་བཤད་མོད་ཀྱང་། གྱེན་དུ་
འགོ་བ་ནི་རྒྱང་དེ་ཉིད་ཉོད་དུ་འགོ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ཁོ་ན་མིན་པར་བསྟན་པའི་བྱིར་སྤྱད་པ་དང་ཞེས་
གསལ་སྟེ། བང་དུ་འཇུག་པའང་བྱེད་པར་བསྟན་ནོ། ཁ་ཟས་ལོངས་སྦྱོད་པའི་རྒྱུ་ཤེས་ནས་ལྷེ་དང་ལྷན་

པའི་དོན་ལུ་ཐག་ཚད་པར་ངེས་པའི་བདག་མེད་རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ་བཙལ་ནས། དེ་བསྐྱོམས་པས་སྒྲིབ་
པ་གཉིས་ཅུད་ནས་འཛོམས་པ་ལ་མཁས་པའི་མཆོག་རྣམས་མཐུན་མེད་ཀྱང་། དེ་ལྟར་ཐོས་བསམ་གྱིས་
ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་ཟེན་ནས་ཟབ་མོ་སྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་པ་ལ། ཐེག་པ་འདི་ནས་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་ཡུལ་
ཅན་ཁྱད་པར་ཅན་བདེ་བ་ཆེན་པོ་དགོས་པ་ནི་ཐེག་པ་གཞན་དང་། རྒྱུད་སྡེ་འག་མ་ནས་མི་སྟོན་པས། ཐེག་
པ་སྤྱོད་མེད་པའི་ཁྱད་ཆོས་སོ།།

ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་དགའ་བ་བཞི་དང་སྟོང་པ་བཞི་གང་འདྲེན་ཀྱང་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སྒོ་ནས་
འདྲེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཀུན་རྫོགས་གཡོ་བའི་རྒྱུད་མ་བཀག་པར་དུ་རྫོགས་པར་མི་སྒྲིབ་པས། རྒྱུད་འགོག་
པའི་ཐབས་ལ་འབད་བ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྒྱུད་བསྐྱོམས་པས་རྒྱུད་གི་གཡོ་བ་ཁད་གྱིས་ཞེ་ནས་སེམས་བརྟན་
པོར་གནས་པར་གསུངས་པ་ལ། རྒྱུད་མ་བསྐྱོམས་ཀྱང་སེམས་མི་རྫོགས་པ་འཛོགས་པ་བྱིང་རྟོག་དང་བྲལ་བ་
སྟོང་ཤེས་ན། དེ་གོམས་པ་ཉིད་གྱིས་ཉིང་ངེ་འཛིན་བརྟན་པོ་རྟེན་པས། རྒྱུད་བསྐྱོམས་ནས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྒྲུལ་
པ་དང་། ཡང་སེམས་མི་རྫོགས་པར་གནས་པ་བརྟན་ན་དེ་ཉིད་རྒྱུད་རྒྱུ་རྒྱུར་ཁྱེད་པ་ཡིན་པས་ལེགས་སུ་བསྐྱོམ་
མི་དགོས་སྒྲུལ་ན།

འདི་ལ་བཤད་པར་བྱ་སྟེ། སྒྱིར་སེམས་མི་རྫོགས་པར་བརྟན་པར་གནས་པ་ཙམ་ནི་ཕྱི་ནང་དང་
ཐེག་པ་ཆེ་རྒྱུད་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ལ། ཁྱད་པར་དུ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལ་མི་རྫོགས་པར་གནས་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་
ཟག་པ་མེད་པ་ཡང་ཇ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་དང་ཡང་ཐུན་མོང་ཡིན་པས། དེ་རྣམས་སྟེད་པ་ལ་རྒྱུད་གི་
རྣལ་འབྱོར་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པ་རྣམས་སྒྲོམ་གནད་གོས་ལ། དེ་འདྲའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་རྟེན་པས་ཀྱང་
རྒྱུད་རྒྱུ་རྒྱུར་ཐིམ་པའི་དབང་གིས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རྟེན་པའི་དོན་མེད་དོ། །དེས་ན་ལས་རྒྱུད་གི་གཡོ་བ་བཀག་
ནས་སེམས་བརྟན་པོར་གནས་པ་སྤྱབ་ཅེས་པའི་སེམས་བརྟན་པོ་ནི་ལྟན་ཅིག་སྒྲིམ་པའི་བདེ་བའི་སེམས་
ཡིན་ཏེ། ས་ར་ཏས། འདིན་ཡིད་འདུས་པ་ལ་རྒྱུད་གིས་བསྐྱབས། གཡོ་ཞིང་འཕྱར་ལ་ཤིན་ཏུ་མི་སྐྱུན་འཕྱར། །
ལྟན་ཅིག་སྒྲིམ་པའི་རང་བཞིན་རྫོགས་ཀྱང་རན། །དེ་ཡིས་བདག་ཉིད་བརྟན་པར་འཕྱུར་བ་ཡིན།¹⁴⁴ །ཞེས་
གསུངས་སོ། །དེ་སྟེད་པ་ནི་ལས་རྒྱུད་རྒྱུ་རྒྱུར་ཐིམ་ནས་གཏུམ་མོ་འབར་པ་ལ་བསྐྱོས་པས། དེ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་
མི་རྫོགས་པ་རྣམས་དང་བདེ་བ་རྣམས་ཀྱི་མིང་མཆུངས་ཀྱང་དོན་གཏན་མི་འདྲ་སྟེ། སྤར་མང་དུ་བཤད་ཟེན་ཏེ།
སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཐག་ཚད་པ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲོམ་པ་ན། དེ་ལྟ་བུ་དཔེ་སྒྲོམ་དགོས་པའི་གནད་ཀྱིས་རྫོགས་
མིམ་ལ་འཕྲུག་པ་ན། སྟོན་ལ་བདེ་ཆེན་སྟེད་པའི་ཐབས་སུ་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པའི་སྒྲོ་མང་དུ་གསུངས་
པ་ཡིན་གྱི། སྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་རྒྱུ་མེད་པ་ལ་ཅུ་རྒྱུད་ཐིག་ལེ་དང་རྒྱུད་གི་རྣལ་འབྱོར་སྐོག་སེམས་མི་ཟབ་པའི་རྫོགས་

ལྷ་པ་ཤད་པ་ལྷ་པ་ཐེག་པ་གཉིས་ཐུན་མོང་གི་འཁོར་པའི་འཇུག་རིམ་ཤེས་ན། དེའི་ཕ་བ་པདག་
 འཛིན་ཐོག་དགོས་པར་ཤེས་ནས། བདག་མེད་པའི་ལྷ་པ་ལྷ་ཐག་ཆོད་པར་ཆོལ་བ་ཅིག་འོང་ལ། ཐུན་མོང་
 མ་ཡིན་པ་རྒྱུད་གི་དབང་གིས་འཁོར་བར་འཇུག་རིམ་ཤེས་ན། གུན་རྟོག་གཡོ་བའི་ལས་རྒྱུད་དག་ག་དགོས་
 པར་མཐོང་ནས། དེ་འགོག་པའི་ཐབས་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྟུན་པའི་གདམས་པ་ལྷ་ཐག་ཆོད་པ་ཅིག་འོང་
 ཞིང་། ཐབས་དེས་དབང་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་བདག་མེད་པའི་དོན་ངེས་པར་བྱས་པའི་བདེ་སྤྱོད་སྦྱོར་བའི་
 ལམ་སྤྱིང་པོར་བྱས་ནས་སྦྱོང་བ་འོང་བས། གདམས་ངག་གི་གནད་མི་འཇུག་གོ། དེ་ལྷ་མ་ཡིན་ན་བདེ་བ་
 ཆེན་པོ་དང་བདེ་བ་གཞན་གྱི་ཁྱད་པར་སྤྲ་བ་རྣམས་མི་སྤྱེད་ཅིང་། སྦྱོང་བ་སྤྲ་མགས་གྱི་ཁྱད་པར་སྤྱེད་ནས་
 མཐར་ཐུག་པའི་ལྷ་པ་ཡང་མི་སྤྱེད་པས་བདེ་སྦྱོང་སྦྱོར་བ་ལ་བརྟགས་ཀྱང་མིང་ཙམ་ལ་དགའ་བར་ཟད་དོ།
 དེ་ནི་རྒྱུད་ཐོག་གཉིས་ཀ་ནས་བཤད་པའི་སྤྱིང་པོ། གཙོ་བོར་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིང་སྦྱོང་བ་བྱེད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་
 ལ། གཞུགས་ཀྱི་སྤྱིང་སྦྱོང་བ་བྱེད་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལུགས་འདི་ལས་གསལ་བར་བཤད་པ་ནི་ལྷ་པ་ཡང་
 བཤད་ཅིང་འཆད་པར་ཡང་འགྱུར་རོ།

བཞི་པ་(སྐལ་ཤེལ་ཞིང་བསྐྱེད་པ་)ལ། སྐལ་ཤེལ་བཏུ་བ། སྐལ་ཤེལ་གྱི་བདེ། སྐལ་ཤེལ་གྱི་དོན། སྐལ་ཤེལ་གྱི་དོན་དམ་ལ། སྐལ་ཤེལ་གྱི་རྩ་བ་ཨ་མུང་བཤད་པ་ལོ།

དང་པོ་ནི། རྒྱལ་པོ་པ་ཞེས་པ་ལ། གང་ལས་འབྱུང་བའི་གཞི་ནི། རྟོག་པ་གསུམ་པ་ལས། ལྷ་
ལེ་གྲ་ལིའི་བྱང་ཁྱེད་ནི། །གསང་རྒྱལ་པོ་པ་ལྷུང་བའི་རྩ་པ་སྟེ།^{༡༥} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྷུང་དབྱེས་བཅུ་དྲུག་

དང་། གསལ་བྱེད་སོ་བཞིའོ། སྤྱོད་བསྐྱེད་ལས། གྲྭ་ཡིག་སྤངས་ནས་གསལ་བྱེད་སོ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་
ནི།^{༡༤༠} ཀ་དང་ཁ་ལས་ལོགས་པ་མེད་པ་ལ་དགོངས་སོ། །དེ་ལས་བརྟུས་པའི་སྤྲུག་ནི། སྤྱིང་པོ་དང་ཉི་
སྤྱིང་དང་མེད་སྤྲུག་ལ་སོགས་པ་རྒྱུད་སྤྲེལ་ནས་དེ་སྤྱིང་ཅིག་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ལྟར་བརྟུས་པའི་ཚུལ་
ཡང་རྒྱུད་སྤྲེལ་རྣམས་ནས་སྤྲུག་བརྟུས་དུ་མ་ཞིག་གསུངས་པའོ།

དེ་འདྲ་བའི་སྤྲུག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི། ཨོ་ལུ་རྩྱུ་གི་ཡི་གེ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་བསྐྱེད་
ལས། དེ་ལ་སྤྱུལ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲུག་རྣམས་ནི། ལུ་ལི་གྲྭ་ལི་ལས་ཡང་དག་པར་བྱུང་བ་རྣམས་སོ། །དེ་
རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་མི་གིགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཡི་གེ་གསུམ་སྟེ། གང་གི་ཕྱིར་སྤྲུག་ཐམས་ཅད་ནི་
བྱད་མེད་དང་སྤྱིས་པ་དང་མ་ཞིང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་མཐོང་དག་ཅི་ལྟར་ཐོབ་པ་ཡི་གེ་གསུམ་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་གོ།
དེས་ན་ཡི་གེ་གསུམ་ནི་སྤྲུག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོའོ།^{༡༤༡} །ཞེས་གསུངས་ཏེ། གང་གི་ཕྱིར་ནས། དེས་
ནའི་བར་གྱིས་ཡི་གེ་གསུམ་སྤྲུག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་པོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གསུངས་སོ། །ཅ་རྒྱུད་ལས་
ཀྱང་། དེ་ཉིད་སྤྲུག་སྤྱིང་ཀྱན་བསྐྱེད་པ། སྤྱོད་དང་གསུང་བྱུགས་གསང་བར་བྱགས།^{༡༤༢} །ཞེས་ཡི་གེ་
གསུམ་སྤྲུག་ཀྱན་གྱི་སྤྱིང་པོ་སྟེ་གཙོ་བོར་གསུངས་སོ། །བྱད་མེད་ཅེས་སོགས་གསུམ་པོ་འདི་བརྟུག་ཞི་ལུ་
ལི་གྲྭ་ལི་དང་། བརྟུས་པའི་སྤྲུག་སྤྱུལ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཡི་གེ་གསུམ་གང་དང་སྤྱིར་རྒྱུ་ཡིན་ཞེན། སྤྱོད་
བསྐྱེད་ཆག་འཇུར་ལས། བྱད་མེད་དང་སྤྱིས་པ་དང་མ་ཞིང་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྲུག་ཐམས་ཅད་ནི་ཞེས་
བསྐྱར་བ་དང་། ལེའུ་དུག་པའི་སྤྱོད་གསལ་ལས། སྤྲུག་ནི་ལུ་ལི་གྲྭ་ལི་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཏེ་སྤྱུལ་ལ་
སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ནི་བྱད་མེད་དང་སྤྱིས་པ་དང་མ་ཞིང་ཉིད་ཀྱིས་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གཞིར་
བྱུར་བས་ན་སྤྲུག་ནི་ཡི་གེ་གསུམ་སྟེ། ཞེས་འཇུར་རྟིང་གཉིས་ལས་འབྱུང་ལ། འཇུར་གསར་གཉིས་ལས་
ཡི་གེ་གསུམ་དུ་འདུས་པས། ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། ལེའུ་བཙུ་པའི་སྤྱོད་གསལ་ལས་ཀྱང་། སྤྱིས་པ་ལ་སོགས་
པའི་སྤྲུག་གསུམ་ཡི་གེ་གསུམ་དུ་བསྐྱར་བཤད་པ་ནི་བརྟུས་པའི་སྤྲུག་ལ་གསུམ་དུ་བྱས་པའོ།

སྤྲུག་རྣམས་ལ་ཐོ་མོ་མ་ཞིང་བྱེད་ཚུལ་དང་། དེ་རྣམས་ཡི་གེ་གསུམ་དུ་སྤྱུང་ཚུལ་ལ། མཐོང་དག་
ཅི་ལྟར་ཐོབ་པས།^{༡༤༣} །ཞེས་པ་ཅམ་མ་གཏོགས་པ་ཡལ་སྤུས་ལཱའི་གཞུང་ནས་གསལ་བར་མ་བྱུང་ཞིང་།
བཤད་པ་གཞན་ལ་ཡང་ཡིད་བརྟན་ཐོབ་པར་མི་སྤང་ངོ་། །རང་གི་ལུགས་ནི། ལྷ་ཐོ་མོ་དེ་རེ་བ་དང་། གཉིས་
ཀའི་སྤྲུག་ཀྱི་སྤྱོད་ནས་གསུམ་དུ་འཛོག་ལ། སྤྲུག་ཀྱི་ལྷ་དེ་སྤྱིང་ཅིག་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་དོ་ཅེ་གསུམ་
དུ་འདུབས་སྤྲུག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡི་གེ་གསུམ་དུ་འདུབ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཡི་གེ་གསུམ་ནི་སྤྲུག་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་དེ་ཡིག་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་ཨོ་ཡིག་ཡིན་པས། དེའི་སྤྲུག་ཐམས་ཅད་

ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡང་ཨོ་ཡིག་གོ། རྟེན་འཁེབས་དུ་གཞན་གཉིས་ལ་འད་ཤིས་པར་བྱའོ། བཀྲ་གཞི་ལ་བྱེད་ན། རྟེན་སྒྲིབ་ཀྱི་རྒྱུད་ལས། ལྷ་ལི་བཅུ་གཉིས་ལུང་མེད་དང་། ཀ་ཅ་ཏ་ཏ་པའི་རྩེ་ཚན་རྣམས་སྒྲིས་པ་དང་། རི་ལི་བཞི་མ་འེད་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་བྱའོ།^{༡༧} ཡི་གེ་གསུམ་ལ་ནི་ཨོ་སྒྲིས་པ་དང་། ལྷ་ལུང་མེད་དང་། ལྷ་མ་འེད་དུ་བྱེད་གོས་པར་མཛོན་ནོ། སྒྲུལ་ལྷན་གསལ་པ་སོགས་ཀྱིས། དབྱངས་གསལ་ལྟེ་ཚན་བརྒྱུད་ཐོག་མའི་ཡི་གེ་ཨ་ཀ་ཅ་ཏ་ཏ་པ་ལ་གདང་། དེ་བརྒྱུད་ཨ་ཀ་ལ་གདང་། དེ་བཞི་ཨ་ཀ་ལ་གསུམ་ལ་འདུས་ཤིང་། དེ་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ལུང་མེད་ལྷ་ལུང་། སྒྲིས་པ་རྩྱུ་དང་། མ་འེད་ཨོ་དུ་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བར་འདོད་དོ།^{༡༨} རྟེན་ལྷན་ན་བཀྲ་གཞི་ལས་སྒྲགས་བཀྲ་ཚུལ་མཐའ་ཡས་པ་ཅིག་ཡོད་ཀྱང་། སྒྲུབས་འདིར་ནི་ཨོ་ལྷ་རྩྱུ་གསུམ་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་རེ་རེ་ཡང་མི་ཤིགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཡི་གེ་གསུམ་གསུམ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲོ་ནས་བཀྲས་པའི་ཡི་གེ་གསུམ་དུ་སྒྲགས་ཐམས་ཅད་སྒྲུབ་པ་ནི་སྒྲགས་བཀྲ་བའོ།

སྒྲགས་ཐམས་ཅད་འབྱུགས་ཀྱི་འདུ་བར་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི། སྒྲགས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུ་པ་རྣམས་ཡི་གེ་གསུམ་ལ་ཡོད་པར་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པས་དག་བཞུགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བཞུགས་པའི་མཐའ་ཐུག་ཡིན་ཏེ། ལེའུ་བཅུ་པ་ཅུ་འགྲེལ་གཉིས་ལས། བསྐྱེད་རིམ་པ་སྐྱོད་པ་གསུམ་ཉམས་འོག་དུ་ཆུད་པས་ཀྱང་དངོས་གྲུབ་མ་གྲུབ་ན་བཞུགས་པའི་སྒྲགས་འབྱུགས་ཀྱིས་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲགས་ཀྱི་སྒྲིབ་པོ་སྒྲུལ་བར་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་།^{༡༩} འཆད་པ་ལྟར་བསྐྱེད་རིམ་པས་འདིའི་སྒྲོ་ནས་ལས་བཞི་གསྒྲུབ་རྒྱུ་པའི་ཕྱིར་རོ། རྟེན་ལྷ་ཡིན་ན་པེས་དོན་ཀྱི་ཡི་གེ་གསུམ་ཀྱི་བཞུགས་པ་ཆུང་གསུམ་དང་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྱུར་ནས་སྒྲོ་བའི་དོན་རྒྱུས་པ་ལ་ནི། ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲགས་རྒྱུད་བསྒྲུལ་ན་སྒྲུབ་པ་པོ་ལ་བྱིན་གྱིས་སྒྲོབ་པར་བྱེད་པའི་སྒྲགས་ཀྱི་དག་བཞུགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་པ་ཡོད་པ་ལྷ་ཅི་སྒྲོས། དེས་ན་དོར་བཞུགས་ལ་ཆུང་གི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཆ་ནས་ཆུང་དུ་ཁྱོར་སྒྲུབ་པ་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡོད་པར་མ་ཟད། སྒྲགས་བཞུགས་པའི་སྒྲོ་ནས་རྒྱུ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐྱེད་པ་ཡང་སྒྲུབ་མེད་པ་ཡོད་པའི་ཚུལ་ལ་པེས་པ་རྟེན་དགོས་པས། ཆུང་གི་རྣལ་འབྱོར་གཞན་དང་མི་འདའོ།

དེ་འདྲ་བའི་ཡི་གེ་གསུམ་གྱིས་བྱེད་པ་ཅི་ཞིག་བྱེད་པ་སྒྲུབ་ལས་གསུངས་པ་ལ་གཉིས་ལས། ཐམས་པ་དང་རྣལ་འབྱོར་པ་གཉིས་ཀའི་སྒྲན་མོང་གི་བྱེད་ཚུལ་ནི། འབྱུགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་འཇུག་གནས་ལྷན་པའི་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་དབང་གིས་ཉིན་མཚན་དུ་ལུས་གནས་པར་བྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་འཛིན་པར་བྱེད་པ་དང་། འབྱུགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཁྱུ་ཞག་གི་དོ་བོའི་ལྷ་ལི་ཀྱ་ལི་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་དབང་པོ་གཉིས་སྐྱོར་བའི་དུས་སུ་ལྷན་དུ་བསྐྱུས་ཏེ་གསང་བའི་སྒྲ་བྲག་ནས། ས་བོན་གྱི་གཟུགས་ཀྱིས་བྱུང་ནས་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་

སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དང་། དེ་ཉིད་ཡང་སྒོག་ཚུལ་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེད་དུ་སོང་ནས་མིག་ལ་སོགས་པའི་དབང་
པོའི་སྒོ་ནས་སངས་པར་བྱེད་དོ། །ཁུ་ཁྱེད་རྒྱུད་དང་འདྲེས་ནས་འོག་དུ་འགོ་བ་ན་འོག་གི་སྒྲ་སྒོ་ནས་རྒྱུད་
འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པ་དང་། རང་གནས་སུ་གནས་པ་ལ་དགོངས་ནས་ཡི་གེ་གསུམ་དུ་བཤད་ལ། སྒོག་གི་
རྒྱུད་སྐྱེད་དུ་འགོ་བ་ལ་འགའ་ཞིག་ནང་དུ་གནས་པ་དང་ཕྱིར་སོང་བའི་རྗེས་སུ་ནང་དུ་འོང་བ་ཡོད་པས་ཡི་
གེ་གསུམ་བརྩེར་བྱེད་ཞིང་། རྒྱུད་གི་གདངས་ཀྱི་ཡི་གེ་དེ་ལ་རྒྱུད་དང་ལྷན་ཅིག་ཅས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་འཐོབ་
པོ། །ལུས་ལ་གནས་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་ཟིན་པ་དང་འཆད་འཇུག་གི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱས་ཏེ། འཆི་བའི་
མཐར་མི་གིགས་པར་ཁྱེད་གསལ་ཡང་ཡང་ལུས་ལ་བརྟེན་ཏེ་སྤར་བཞིན་དུ་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད་
དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ།།

ཁྱེད་པར་དུ་རྣལ་འབྱོར་བ་ལ་བྱ་བ་བྱེད་ཚུལ་ལ་གཉིས་ལས། བསྐྱེད་རིམ་པ་ལ་བྱེད་ཚུལ་ནི། ཡི་
གེ་གསུམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིབ་པ་ལས་ལྟའི་སྒྲ་སྐྱེད་དེ། འདི་ནི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་
གསུམ་མོ། །དེ་ཉིད་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཡི་གེའི་གཟུགས་སུ་སྤྱིང་ཁ་ལ་སོགས་པར་
བཞོན་ནས། ལུ་བ་བྱ་དང་སྒྲ་གསལ་བའི་དག་གི་བརྒྱས་པ་བྱས་པས་ཕྱིའི་ཁ་དོག་དང་། ཁ་ལྟ་སྒྲུགས་ལ་
སོགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞིབ་ལ་སོགས་པའི་ལས་རྣམས་བྱེད་དེ། འདི་ལ་ནི་སྒྲ་དང་གཟུགས་ཀྱི་འབྱུགས་ལ་
གཉིས་ཡོད་དོ། །རྫོགས་རིམ་པ་ལ་བྱེད་ཚུལ་ནི། སྐྱེད་གི་སྒྲ་སྒོ་ནས་བྱུང་ནས་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་དོ་རྗེའི་
བརྒྱས་པ་བྱས་པས་སྒོན་གྱི་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་སྒྲིབ་ལ། དོར་བརྒྱས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་བཞིའི་རྒྱུད་རྒྱ་
པའི་བྱུང་བྱེད་རེ་རེ་ལ་ཞི་རྒྱས་དབང་དུ་གཤིག་གཏོ་བའི་ལས་རེ་རེ་དང་། སལ་པའི་ཚུལ་དུ་གཞན་གསུམ་
གསུམ་འབྲུབ་པའི་གཏོ་སལ་གྱི་ལས་གཉིས་གཉིས་འབྲུབ་པའོ། །རྣལ་འབྱོར་བ་གཉིས་ཀས་བཟའ་བཏུང་
འོངས་སྐྱོད་པ་ན་ཡི་གེ་གསུམ་གྱིས་སྤྱང་རྟོགས་སྤར་གསུམ་གི་རིམ་གྱིས་ཁ་ཟས་ཀྱི་ཉེས་སྐྱོན་སྐྱོད་པར་བྱེད་
དེ། འདི་ལ་འང་སྒྲ་གཟུགས་གཉིས་ཡོད་དོ། །དེ་ལྟར་ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་ཀྱང་།
འདིར་གཏོ་བའི་སྤྱིང་ཁའི་མི་གིགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱུད་ལྟངས་འཇུག་གནས་གསུམ་གྱི་རང་གདངས་ཀྱི་ཡི་
གེ་གསུམ་ཡིན་ཏེ། སྐྱོད་བརྒྱས་ལས། བད་གི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དག་གི་ཡི་གེ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བ་ལ་ནི་
སོམ་ཉི་མ་མཆིས་ན།^{༡༥} ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རེ་རེ་ཡང་མི་གིགས་པ་ལས་འབྱུང་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
རོ།།

གཉིས་པ་(སྒྲགས་ཀྱི་པར་)ནི། སྤྱགས་ཀྱི་བད་ནི་སྤྱགས་ཀྱི་མིང་སྟེ། དེ་ཡང་མགོར་ཨོ་དང་མཐར་སྤྱ་
རྣ་ཡོད་པའི་སྒྲུལ་དང་། ཨོ་ཡོད་པ་སྤྱ་རྣ་མེད་པའི་མཇུག་མེད་དང་། དེ་ལས་བརྒྱུག་པའི་མགོ་མེད་དང་།

གཉིས་ཀ་མེད་པའི་བདུས་པ་ཞེས་པ་བཞི་དང་། སྤྱིང་པོ་ཉི་སྤྱིང་སོགས་དུམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་དགོངས་
པ་ལུང་སྟོན་ལས། བད་ཡིས་དེ་ཉིད་གསུམ་གནས་པ། །རང་བཞིན་བརྒྱས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ།^{༡༩༥} །ཞེས་
གསུངས་སོ། །དེས་ནི་བད་ཡིས་ནི་རྒྱུད་གི་དེ་ཉིད་ལྔ་འཇུག་གནས་པ་གསུམ་དུ་དང་པོ་ནས་གནས་པ་དེ། རང་
བཞིན་གྱི་བརྒྱས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་བར་བསྟན་པས། བད་གི་སྟགས་གསུམ་གྱི་བད་ནི་དེ་
ཉིད་གསུམ་གནས་ཡིན་ལ། འཇུག་པའི་དེ་ཉིད་ནི་ཨོ་གྱི་བད་ཡིན། དེས་གཞན་གཉིས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་ལོ།
རྒྱུད་དེ་ལས། ལྷུང་བ་དང་། རྣམ་སྤྱད་དང་། དལ་བ་ཅན་ཞེས་པའི་བདས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་
དོར་བརྒྱས་གྱི་བརྒྱས་བྱའི་སྟགས་བདུས་པ་ན་ཡི་གེ་གསུམ་ལྷུང་བ་དེའི་མིང་གི་བད་བསྟན་པ་ན། རྒྱུད་གི་
གདངས་གྱི་ཡི་གེར་ཤེས་ནས་དེ་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྲིབ་བ་ཡིན་ནོ། །དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ལས། དུག་
རྒྱུ་མེད་པའི་སྟགས་གཅིག་བྱུང་། །སྟགས་གྱི་སྟེས་ལུང་འགྲུར་བ་མིན།^{༡༩༦} །ཞེས་སྟགས་དང་དུག་རྒྱུ་
གཉིས་ཀ་སྒྲིབ་བ་མེད་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་མི་འགྲུབ་པར་གསུངས་ན། འདུས་པ་འདིར་ལག་པའི་དུག་རྒྱུ་བསྟན་
པས། སྟགས་གཅིག་ལུས་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་ཅེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ། ལྷུང་བ་ལ་སོགས་གསུམ་ལྟན་པ། དུག་རྒྱུ་
རྒྱུ་བ་པར་བཤད་པ་ཡིན། །ཞེས་རྒྱུད་ཕྱིར་ལྔ་དང་པའི་ལྷུང་བ་དང་། བད་དུ་འཇུག་པ་སྤྱད་པ་དང་། བད་དུ་གནས་
པ་དལ་བ་ཅན་བགྲང་བ་དང་ལྟན་པ་ནི་དུག་རྒྱུ་རྒྱུ་བ་སྟེ་དེ་འཆིང་བ་ཡིན་ལ། ལྷུང་དང་རྣམ་སྤྱད་དལ་བ་
ཅན། སྟགས་སུ་དེས་པར་སྒྲིབ་བ་ནི། སྒྲོབ་དཔོན་གྱིས་ནི་འབད་བ་ཡིས། སྒྲོབ་མའི་ན་བའི་བྱུང་དུ་
བརྗོད།^{༡༩༧} །ཅེས་དེ་གསུམ་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་སྟགས་དང་སྒྲིབ་བ་ནི་སྟགས་དང་དུག་རྒྱུ་སྒྲིབ་བ་ཡིན་པས།
དུག་རྒྱུ་ཆེན་པོ་འགྲུབ་ཅེས་བཤད་པས། དུག་རྒྱུ་འཆིང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡང་འདི་ལ་འདུས་པར་
བསྟན་ཏེ། ལན་འདི་རྣམས་རྣམས་གཞག་ཏུ་བྱེད་པ་ལྟར་རོ། །

ཡང་། ལྷུང་དང་བ་དང་གཤེགས་སུ་གསོལ། །འདིར་ནི་ལེགས་པར་ཇི་ལྟར་བརྗོད། །ཅེས་ཞུས་
པའི་ལན་དུ། ལྷུང་བ་དང་ནི་འཇུག་པ་དང་། །གནས་པ་ཇེས་སུ་སྒྲིབ་བ་རྣམས། །ལྷུང་དང་བ་དང་གཤེགས་
གསོལ་ལ། །འདི་དག་དུག་རྒྱུ་ཡང་དག་འགྲུར།^{༡༩༨} །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ལག་པའི་དུག་རྒྱུ་འཆིང་བ་ནི་ལྟ་
ལྷུང་འདྲེན་པ་དང་གནས་སུ་བཞུགས་སུ་འཇུག་པ་དང་། གཤེགས་སུ་གསོལ་བ་སྟེ་རང་རང་གི་འཕྲིན་ལས་
ལ་བསྐྱལ་བའི་ཆེད་ཡིན་ལ། དགོས་པ་དེ་དོར་བརྒྱས་གྱིས་འགྲུབ་སྟེ། འདི་ལྟར་ན་དུ་འཇུག་པ་སོགས་
གྱི་བརྒྱས་པ་གསུམ་གྱིས་ལྷུང་འདྲེན་པ་དང་། བཞུགས་སུ་གསོལ་བ་དང་། ལས་ལ་བསྐྱལ་བའི་དགོས་པ་
འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གསུམ་པ་(སྟགས་ཀྱི་དོན་)ནི། སྟགས་ཀྱི་དོན་ནི་སྤྱིར་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་དོར་བརྒྱས་ཀྱི་

ཡིག་གསུམ་གྱི་སྐགས་ཀྱི་དོན་བཤད་དགོས་ལ། དེ་ཡང་ཡིག་གསུམ་གྱི་གདངས་ལ་བྱེད་པ་བཤད་ཟིན་
 པས་དེ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་གང་ཞེ་ན། ཇོགས་རིམ་པའི་སྐྱོད་ཇེ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་དགོངས་པ་
 ལུང་སྟོན་ལས། དེ་ནི་ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་གཞུགས། །ལྟ་རུ་ཉེ་བར་དམིགས་པའོ།^{༡༡} །ཞེས་གསུངས་པ་དེ་
 ཡིན་ཏེ། སྟོན་བསྐྱུ་ལས། བཤད་རྒྱུད་འདི་ལས་སྐགས་བཏུ་བ་དང་། སྐགས་ཀྱི་བཤད་དང་། སྐགས་ཀྱི་
 དོན་དང་། སྐགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བཞི་གསུངས་པར་བཤད་པ་ནི།^{༡༢} རྒྱུད་དེར་བཤོད་པ་དང་། དམིགས་
 པ་དང་། བཤད་དང་། དོན་དམ་པ་བཞི་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཅུ་རྒྱུད་ལེའུ་གཉིས་
 པར། ལུས་སེམས་ལྟ་བུ་དང་།^{༡༣} ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་དབྱེར་མེད་པར་སྦྱར་བའི་སྐྱོ་
 མའི་སྐྱོ་སྦྱེད་ཅིག་ཅས་གསུངས་པའི་སྦྱེད་ཚུལ་དྲིས་པའི་ལན་ཡིན་པས། རྒྱུད་པ་གཉིས་པོ་དེས་སྐྱོ་མའི་སྐྱོ་
 སྦྱེད་པ་བསྟན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་དེ་ནི་ཞེས་པ་ནི་དངོས་མེད་ངོ་བོ་སྦྱེ་འོད་གསལ་ལ་མི་གིགས་པ་ལས་བྱུང་བའི་
 རྒྱུད་སེམས་སོ། །དེ་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས་ལྟའི་གཞུགས་སུ་དམིགས་པ་ནི་རྒྱུད་སེམས་ལས་སངས་རྒྱུར་གྱིས་
 རྒྱུར་ལངས་པའོ། །དེ་ཉིད་ནི་དོ་ཇེ་གསུམ་དབྱེར་མི་བྱེད་པའི་སྐྱོ་མའི་སྐྱོ་སྦྱེ་འདི་ལ་སྐྱོ་མའི་སྐྱོ་གཉིས་ཡོད་དོ། །

བཞི་བ་(སྐགས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་)ནི། འགག་མེད་རབ་ཏུ་ཞི་བ་སྟེ། རྟག་དང་ཆད་པ་རྣམས་སྤངས་པ། །
 དུས་གསུམ་མཉམ་པས་མ་བྱས་པ། རྟག་པ་ནམ་མཁའ་དབྱེར་མེད་མཆོན། །འདི་ཉིད་ཁོ་ན་དོན་དམ་སྟེ། །
 སོ་སོ་རང་རིག་མཆོན་ཉིད་དོ།^{༡༤} །ཞེས་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་སངས་རྒྱུས་རྣམས་
 ཀྱིས་མ་བྱས་པ་དེ་དང་། རྟག་པ་སྟེ་ཤེས་པ་གཉིས་རོག་ཅིག་ཏུ་སོང་བ་དབྱེར་མེད་པའི་འོད་གསལ་ཀྱི་བྱང་
 རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་ནི་སྐགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དམ་སྐགས་ཀྱི་དོན་དམ་པར་བསྟན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་སྐགས་བཏུ་
 བའམ། བཤོད་པའི་སྐགས་དང་། སྐགས་ཀྱི་བཤད་གཉིས་ཀྱིས་དོར་བསྐྱུ་བྱེད་ཚུལ་བསྟན་ལ། དེ་བྱས་པས་
 བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་བསྦྱེད་པ་ནི། སྐགས་ཀྱི་དོན་ནམ། སྐགས་ཀྱི་དམིགས་པ་དང་།
 སྐགས་ཀྱི་དོན་དམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་བསྟན་པ་འདི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་དུ་བྱུངས་ཤིག།

ལྟ་བུ་(སྐགས་ཀྱི་ཅུ་པ་ཨ་བྱུང་བཤད་པ་)ནི། རིམ་ལྟར་སྐགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་ཅུ་རྒྱུད་ལེའུ་བཏུ་བ་
 ལས། སྐགས་ཐམས་ཅད་བསྐྱུ་པ་འབྱུ་གསུམ་དུ་གསུངས་པ་དེས་བསྟན་པ་དང་།^{༡༥} དེ་ཉིད་དགོངས་
 པ་ལུང་སྟོན་གྱི་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས། བཤོད་པའི་སྐགས་གསུངས་པའི་གཞུང་རྣམས་ཀྱིས་འཆད་པར་མཛད་
 བས། གཞུང་དེ་རྣམས་དངས་ལ། སྟོན་བསྐྱུ་ལས་ཀྱང་། ཡིག་གསུམ་ཡིག་གཞན་གྱིས་སྦྱེད་ཚུལ་གཞུང་
 དེ་དག་གིས་སྟོན་པར་མཛད་ནས་དེ་རྣམས་དངས་སོ།^{༡༦} །དངས་པའི་གཞུང་ལས་ཡིག་གསུམ་གྱི་སྐགས་
 བཏུ་བ་བསྟན་པའི་འོག་ཏུ། བྱང་རུ་མ་ལུས་དག་ཏུ་འགྱུར། །གཅིག་མིན་དུ་མ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སོགས་

གསུངས་པ་ལ་སྒྱུད་བསྐྱུས་ལས། སྤང་བུ་མ་ལུས་དག་ཏུ་འགྱུར། ཞེས་པའི་དོན་བཤད་པ་མ་གཏོགས་པ་
གཞུང་གཞན་རྣམས་ལ་དངོས་སུ་བཤད་པ་མ་མཛད་དོ། །དེའི་རྒྱུ་མཛན་ནི། རྒྱགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཤེས་པ་ལ་
ཨ་སྤང་དག་མ་ལུས་པའི་རྩ་བར་གསུངས་པའི་དྲང་ངེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལེགས་པར་ཤེས་པ་མེད་མི་རུང་ཡིན་
པ་དང་། དེ་ཤེས་ན་གཞུང་གཞན་རྣམས་ཀྱི་ངེས་དོན་རྟོགས་པར་སྒྲུབ་པ་ལ་དགོངས་སོ།།

དེས་ན་སྒྱུད་བསྐྱུས་ལས། ཨ་སྤང་ཆོག་མ་ལུས་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱར་འགྱུར་ཚུལ་དེས་པའི་ལན་
དུ། འདི་ན་གསུང་རབ་འཆད་པ་དག་ནི་བླ་ཀ་ར་ཆའི་ཆོག་སྟོན་དུ་བྱས་ནས། སྐྱ་ཡི་དོན་འབའ་ཞིག་གི་རྗེས་
སུ་འབྲང་གི། ཡང་ཡི་གེས་བརྗོད་པ་གང་དུ། གང་གི་ཕྱིར། རི་ལྷར་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཞེས་པའི་མ་ཡིན་ནོ།།
ཡི་གེའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རི་ལྷར་བ་ཉིད་ནི་མི་ཤེས་ཏེ། སངས་རྒྱུས་རྣམས་ཀྱི་སྒྱུད་ལུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།།
བསྟན་པའི་རིམ་གྱིས་དེ་ཁོང་དུ་རྒྱད་པར་བྱ་ཡིས་ཉོན་ཅིག་ལྟ་། ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་ལེགས་པར་གཏན་
ལ་དབབ་དགོས་སོ། །དེ་ལ་གསུང་རབ་འཆད་པ་ནི། བཤད་རྒྱུད་ལ་བརྟེན་ནས་ཨ་སྤང་དག་མ་ལུས་པ་ལ་
འཇུག་པའི་རྒྱར་འགྱུར་པའི་ངེས་དོན་རྒྱགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མི་ཤེས་པའི་རང་སྤེལ་གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་འཆད་
པ་ཀུན་ཡིན་ཏེ། སྒྱུད་བསྐྱུས་ལས། རྒྱགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ། གང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྐྱུས་པ་ལ་
སོགས་པའི་རྩ་བའི་རྒྱད་དང་། རྒྱད་ཕྱི་མ་ལས་རྒྱགས་ཙམ་གསུངས་ཀྱི། རྒྱགས་བརྟུ་བའི་མ་བསྟན་ནོ།།
བཤད་པའི་རྒྱད་ལས་ནི་རྒྱགས་བརྟུ་བ་དང་རྒྱགས་ཀྱི་བརྟུ་དང་། རྒྱགས་ཀྱི་དོན་དང་། རྒྱགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་
ཉིད་བཙམ་ལུན་འདས་ཀྱིས་བདེན་པ་ཁོ་ནར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་བཤད་པའི་རྒྱད་མ་རྟོགས་གིང་། ཕྱི་
རོལ་གྱི་གསང་རྒྱགས་ལ་མཛོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །བླ་
ཀ་ར་ཆ་ནས། རྗེས་སུ་འབྲང་གིའི་བར་གྱི་དོན་ནི། སྐྱ་པའི་ལུགས་ཀྱིས་དག་ཆོག་གི་དོན་སྐྱའི་སྟོབས་ཀྱིས་
རི་ཙམ་ཞིག་ལ་འཇུག་པར་འཆད་པའི་ཆོག་དོན་ངེས་པར་བྱས་ནས་སྐྱའི་བརྗོད་བྱའི་དོན་དེ་ཙམ་ཞིག་ཤེས་
པའི་དོན་ནོ། །ཡི་གེས་བརྗོད་པ་ནི་རྒྱད་ལས། སྤང་བུ་མ་ལུས་དག་ཏུ་འགྱུར། ཞེས་པའི་སྐྱའི་ཐོབ་ཆོད་ཀྱི་
དོན་ཙམ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ངེས་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་གང་དུ་འཇུག་པ་དང་། གང་གི་ཕྱིར་འཇུག་པ་དང་།
རི་ལྷར་འཇུག་པའི་དོན་ནོ།།

འདི་ལ་བོད་ཀྱི་སྒྲུ་མ་རྣམས་ཀྱིས་དག་ཆོག་རྣམས་གང་དུ་འཇུག་ན་རང་གི་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་
འཇུག་ གང་གི་ཕྱིར་ཏེ་རྒྱུ་མཛན་གང་གིས་འཇུག་ན་ཨ་སྤང་རྒྱར་གྱུར་པའི་སྟོན་ནས་འཇུག་ རི་ལྷར་འཇུག་ན་
ཡི་གེ་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་མིང་དང་། དེ་འདུས་པ་ལས་ཆོག་དང་། དེ་འདུས་པ་ལས་དག་དང་། དེ་འདུས་
པ་ལས་བསྟན་བཙམ་ཀྱི་བར་དུ་འགྱུབ་པ་ལ་འཆད་པ་ནི་དོན་མིན་ཏེ། དེ་ལྷན་སྐྱའི་གཞུང་ལ་བརྟེན་ན་

གསུང་རབ་འཆད་པས་མི་ཤེས་པར་གསུངས་པ་ཤིན་ཏུ་མི་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །འོན་གང་ཞེ་ན། འདིར་
འཇུག་པ་པོ་ནི། ལྷ་ལི་ཀླ་ལིའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་དག་ཏུ་གསུངས་པའི་མཆོན་དོན་རྒྱུད་དབངས་གསལ་གྱི་
ནུམ་པར་སྤང་བའོ། །ཁང་དུ་འཇུག་ན། སྤྱིང་གའི་མི་ཤིགས་པར་འཇུག་སྟེ། སྤར་སྤྱོད་བསྐྱས་བྱངས་ནས་
བཤད་ཟིན་ཏོ། །ཁང་གི་ཕྱིར་འཇུག་ན། མི་ཤིགས་པ་ཐོབ་ནས་དངོས་པོ་མེད་པར་འགྱུར་རོ།^{༡༠} །ཞེས་སྤྱོད་
བསྐྱས་ལས་གསུངས་པས། དངོས་པོ་མེད་པ་འོད་གསལ་མཛོན་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་དུའོ། །རི་ལྷར་འཇུག་ན། ས་
རྩ་ལ་ཐིམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཐིམ་ཤིང་གི་རྩལ་གྱིས་སོ། །དེ་འདྲ་བའི་རྩལ་གསུམ་གྱི་ཡི་གེ་ཨ་ཐུང་གི་དེ་ཁོན་ཉིད་
ནི། སངས་རྒྱུས་ནུམས་ཀྱི་སྤྱོད་ལུལ་གདུལ་བྱ་འོག་མ་ནུམས་ལ་གསང་བའི་དོན་ཡིན་པས། དེ་ནུམས་ཀྱིས་
མི་ཤེས་སོ། །སྤྱོད་བསྐྱས་ཀྱི་འགྲེལ་པར་ཡི་གེའི་དོན་ལ་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པས་འཇུག་པའི་སྐབས་སུ། མཛུབ་
མོས་སྐབ་བསྟན་པ་ལྟར་དམ་པ་མིན་པ་ནུམས་ཀྱིས་མི་ཤེས་ཞེས་འཆད་པ་ནི་དོན་དུ་མ་མཐོང་ངོ་། །

བསྟན་པའི་ཤིང་གིས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱེད་རྩལ་ལ། མ་ལུས་དག་ཅེས་པ་ནི་དབངས་བརྩུ་བྱ་ག་
དང་གསལ་བྱེད་སོ་གསུམ་གྱི་ཡི་གེ་ཞེད་གྲུ་པོ་མ་ལུས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །དེ་ནུམས་ཤིང་གིས་འདུས་པ་ལས་
མདོ་སྟེ་དང་རྒྱུད་སྟེ་ལ་སོགས་པའི་འཛིག་རྟེན་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་བསྟན་བཅོས་བྱུང་ནས་དངོས་
གྲུབ་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ནུམས་ཀྱི་དག་ཆོག་ལ་སོགས་པར་གཏོགས་པའི་ཡི་གེའི་བྱེ་བྲག་
ནུམས་ཀྱི་དོན་ཤེས་པ་ནི་ཨ་ཐུང་སྟོག་ཏུ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་ཡིན་ཏེ། ཨ་ཐུང་དང་མི་ལྷན་པའི་ཀ་ལ་
སོགས་པའི་ཡི་གེ་ནི་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མཐའ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཆོག་ཏུ་མི་འགྱུར་རོ།^{༡༡} །ཞེས་པ་
བཤད་པ་ནི། ཐུང་ལུས་ལས་དག་ཏུ་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་སྐྱུས་ཟིན་བྱང་དོན་གྱི་བཤད་པ་འོ། །

དེ་ནས། རི་སྐད་དུ་མཆོན་བཞེད་ལས། ཨ་ནི་ཡིག་འབྲུ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ །དོན་ཆེན་ཡི་གེ་དམ་པ་
ཡིན། །ཁོང་ནས་འབྱུང་བ་སྐྱེ་བ་མེད། །ཆོག་ཏུ་བཞེད་པ་སྤངས་པ་སྟེ། །བཞེད་པ་ཀུན་གྱི་རྒྱ་ཡི་མཆོག་ །ཆོག་
ཀུན་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད།^{༡༢} །ཅེས་གསུངས་ཏེ། ཞེས་བྱངས་པ་ནི། སྤར་ཨ་ཐུང་ཡི་གེ་གཞན་ཀུན་དང་
ལྷན་དགོས་པར་བསྟན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱངས་པ་མིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་བས་ན་བཅོམ་ལྷན་
འདས་ཀྱིས་བསམ་གཏན་མ་ལུས་པའི་སྤོའི་ས་བོན་གྱི་ཆོག་ །ཨ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
སྟོལ་^{༡༣} །ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡི་གེ་ཡིན་པར་ཡང་གསུངས་ཏེ། རྫོང་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱན་
ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། ཨ་གསལ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྤྱིང་གི་དབུས་ན་མི་ཤིགས་པ།^{༡༤} །ཞེས་
སོགས་སྤར་བྱངས་པ་ལྟར་བྱངས་པའི་མཐར། དེ་ལྟར་ན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཨ་འི་ཤིགས་སུ་གྱུར་
པ་དང་། ཨ་རྒྱུར་གྱུར་པ་དང་། ཨ་ལས་ཤེས་པར་འབྱུང་བ་སྟེ། ཞེས་ལུང་གསུམ་ལས་གསུངས་པ་རྒྱ་མཆོན་

དུ་བྱས་ནས། སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཨ་ལས་འབྱུང་བར་བསྐྱབས་ཀྱི། དག་ཀྱུན་ལ་ཨ་བྱུང་ཡོད་པར་མ་བསྐྱབས་
པའི་ཕྱིར་རོ།

དེའི་མཁུག་ཏུ་སྤྱོད་བསྐྱས་ལས། ལང་གཤེགས་ལས། རོན་ལ་བརྟན་པར་བྱའི་ཡི་གེ་ལ་བརྟན་
པར་མི་བྱ་བ་དང་། ཡི་གེའི་ཕྱིར་འབྱུང་བས་ནི་རང་ཡང་དོན་དམ་ལས་ཉམས་པར་བྱེད་ཅིང་། གཞན་ཡང་
ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མི་བྱེད་པར་དང་། གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་སོར་མའི་ཕྱི་མོས་དོན་ཅིག་བསྟན་ན། དེས་སོར་
མའི་ཕྱི་མོ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་འབྱུང་ཞིང་ལྟ་བུ་དེ་བཞིན་དུ། བྱིས་པས་ཀྱང་སྐྱ་རི་བཞིན་པའི་དོན་ལ་ཆགས་ནས་
དོན་དམ་པ་ཆོལ་བར་མི་བྱེད་དོ། །དེས་ན་དོན་འདོད་པས་དེ་བསྟན་པ་མི་བྱ་ཞིང་། སྐྱ་རི་བཞིན་པ་ལ་ཞེན་
བ་དོར་ནས་དོན་བཅལ་བར་བྱའོ།^{༡༡} །ཞེས་གསུངས་པ་ཁུངས་སུ་དྲངས་ཏེ། ཨ་བྱུང་ཆོག་ཐམས་ཅད་ལ་
འཇུག་པར་བསྟན་པའི་སྐྱས་ཟིན་གྱི་དོན་དེ་ཙམ་དུ་འཛིན་ན། དེས་མཆོན་པའི་དོན་གཞན་མི་རྟོག་པས།
སོར་མའི་ཕྱི་མོ་ཁོ་ཁོ་ན་ལ་ལྟ་བུ་དེས་མཆོན་པའི་དོན་མི་མཐོང་བ་དང་འདྲ་བས། དེའི་སྐྱས་ཟིན་གྱི་དོན་
ལས་དོན་གཞན་བཅལ་དགོས་པའི་དོན་ནོ། །འོ་ན་དོན་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་བོད་ཀྱི་སྤྱི་མ་རྣམས།
དག་གི་སྐྱ་ཐམས་ཅད་དབྱངས་གསལ་ལས་བྱུང་ཞིང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཨ་བྱུང་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཨ་བྱུང་
ལས་ཀྱི་ཁོང་སྟོད་འོད་གསལ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། སྐྱ་ཐམས་ཅད་ནམ་མཁའ་དང་མཉམ་ཞིང་། སྟོང་ཉིད་
ཀྱི་ཕྱི་ཕ་བཅན་ཡིན་པས་ན། སྐྱ་དེས་བརྗོད་པའི་དོན་ལུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། ནམ་མཁའ་དང་
འདྲ་བ་རང་བཞིན་མེད་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ནི་སྐྱ་འདི་ཁོ་ན་ཉིད་དུ་འཆད་དོ།

རང་གི་ལུགས་ནི། རྫོང་དེ་གི་ལ་འཁོར་རྒྱུ་གི་ལུང་དྲངས་པས། སྟོང་གི་དབུས་ན་མར་མེ་ལྟར་
འབར་བའི་མི་ཤིགས་པ་ཨ་འི་དོན་དུ་གསུངས་ལ། དེ་དང་མཆོན་བརྗོད་ལས། ཨ་ནི་ཡིག་འབྲུ་ཀྱུན་གྱི་
མཆོག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། རྒྱུད་གཞན་ལས་ཨ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྲིབ་གསུངས་པ་རྣམས་སྐྱབས་འདིར་དོན་
གཅིག་ཏུ་བཤད་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་སྟོད་བསྐྱས་སུ་འཆི་བའི་མཐར་རྒྱུད་རྣམས་ཐིམ་པའི་གཞི་མི་ཤིགས་
པ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དེའོ། །ཨ་བྱུང་གི་ངེས་དོན་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ན། དེ་དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེ་མ་ལུས་
པ་འཇུག་པའི་རྒྱར་གསུངས་པའི་དབྱངས་གསལ་གྱི་ཡི་གེའི་ངེས་དོན་ཀྱང་། མི་ཤིགས་པའི་རྒྱུད་སྤྱི་བ་ལ་
བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་རྒྱུད་རྣམས་ལས་ཀྱི་ནང་གི་གནས་རྣམས་སུ་ཕྱིན་པ་ན། དབྱངས་གསལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་
དུ་འབྱུང་བར་བཤད་པའི་དབྱངས་གསལ་ལ་བྱ་ཡི། ལྷུ་རྟ་གྱི་རྩོལ་བ་ལས་བྱུང་བའི་དབྱངས་གསལ་ལ་
མིན་ནོ།

སྤྱི་རྒྱུ་ལས། ལྷུ་བའི་རྩ་འདབ་བརྒྱུད་ཀྱི་དབུས་སུ་ཡིག་འབྲུའི་མཆོག་ཨ་ཡིག་གནས་པ་དང་།

ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་གས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ལས་སྐྱེ་བར་གསུངས་པའི་ཨ་མ་བྱེད།^{༡༥} གཏུམ་མོ་རྩལ་གྱི་རི་མོའི་
 བྱ་དྭ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་དོ་རྩེ་འབྲེང་བ་ལས། རྒྱུ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་གསུངས་པ་རྣམས་གནས་གང་ལས་ལྷང་
 བ་དང་། མཆོད་པར་བསྐྱེད་པ་ལགས། ཞེས་ཞུས་པའི་ལན་དུ། རྒྱུ་གི་གནས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ནི། ལའོར་ལོ་
 ཏུག་ལ་ཁྱབ་པའི་རྒྱུད། །ཆོས་ཀྱི་ལའོར་ལོར་ཏུག་ཏུ་གནས། །སྟོག་ཅེས་བྱ་བས་འགོ་ལ་ཁྱབ། །ནམ་རྟོག་
 མེད་པ་མཆོན་བྱེད་ན། །ནམ་མཁའ་མཆོག་ལས་ཤར་ནས་ནི། །རྒྱུ་གི་རང་བཞིན་འབྱེད་པར་བྱེད།^{༡༦}།
 ཅེས་སྒྲིབ་རྒྱུད་གི་གནས་ལའོར་ལོ་ཏུག་ག་ཡིན་པ་དང་། རྒྱུད་པར་དུ་སྒྲིབ་གི་ནམ་མཁའ་ལས་སྟོག་རྒྱུད་
 ཤར་བ་དེས། རྒྱུད་ཐམས་ཅད་འབྱེད་པ་སྟེ་གཡོ་བར་བྱས་ནས་ལྷང་བ་དང་། རྒྱུད་དེས་འགོ་བ་རྣམས་ཀྱི་
 རྒྱུད་ཀྱིན་ལ་ཁྱབ་པར་གསུངས་པ་དང་། དང་པོར་ཆགས་པ་ན་སྒྲིབ་ག་ནས་སྟོག་རྒྱུད་འཆགས་ཤིང་། མཐར་
 རྒྱུད་པ་ན་དེར་རྒྱུད་པར་གསུངས་པས། རྒྱུད་མི་ཤིགས་པའི་ཨ་མ་བྱེད་ལས་སྐྱེ་གས་ཀྱི་རྒྱུ་བར་བཤད་པ་ནི།
 རྒྱུད་ག་ན་གནས་པའི་སྟོག་གི་རྒྱུད་དང་། བྱུང་སེམས་ཀྱི་མི་ཤིགས་པའི་ཨ་མ་བྱེད་དོ། །མན་སྟེ་ལས། རྟེ་བར་
 ཡི་གེ་སྟེ་ཆོན་བརྒྱད་གནས་པར་གསུངས་པ་ལ།^{༡༧} མི་གསལ་བའི་དོ་བོས་གནས་པ་དང་། བརྗོད་པའི་
 ཏུས་སུ་བྱ་གའི་བསྐྱར་རྒྱུད་གི་སྐྱེ་གས་ཅན་རྣམས་མི་གསལ་བར་སྐྱེ་ལ། ཀླན་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་པ་རྣམས་
 ལས་གསལ་བར་སྐྱེ་བར་བཤད་དོ། །

སྒྲིབ་ཁའི་ཨ་མ་བྱེད་འོད་གསལ་འཆར་བའི་གཞི་མཆོག་ཡིན་པས། ཡིག་འབྲུ་ཀྱན་གྱི་མཆོག་དང་།
 དེའི་བྱིར་དོན་ཆེན་པོ་དང་། ཡི་གེ་དམ་པོ། །ཁོང་ནས་འབྱུང་བ་སྐྱེ་བ་མེད་ལ། ཆག་འབྱུར་དུ། སྟོག་ཆེན་
 པོ་ནི་ཡི་གེ་མེད། ཅེས་འབྱུང་སྟེ། སྟོག་ནི་སྟོག་རྒྱུད་དང་། ཆེན་པོ་ནི་མཆོག་གི་དོན་མོ། །ཡི་གེ་མེད་པ་ནི་མི་
 ཤིགས་པ་ཡིག་འབྲུའི་གཞུགས་སུ་མེད་པོ། །ཆོག་ཏུ་བརྗོད་པ་སྐྱེངས་པ་ནི། བརྗོད་པའི་དོ་བོར་མེད་པོ། །
 བརྗོད་པའི་རྒྱུ་ནི། རྒྱུར་རྒྱུད་ཀྱིན་ཡིན་ཀྱང་མི་ཤིགས་པ་གཙོ་བོའི་རྒྱུ་ལོ། །ཆོག་ཀྱིན་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བྱེད་
 པ་ཡང་དེ་ལས་འོངས་པའི་རྒྱུད་གིས་མགྱིན་པར་བྱིན་པ་ན་སྐྱེ་གསལ་བའི་ཆོག་རྣམས་སྐྱེ་བའོ། །ཆོས་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་སྟོན་ནི་བསམ་གཏན་མ་ལུས་པའི་སྟོན་སྟེ། བདེ་སྟོང་གི་འོད་གསལ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་
 རྒྱུད་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར་པོ། །མི་ཤིགས་པའི་ཨ་མ་བྱེད་འོད་འཛིན་གྱིས་རྒྱུད་རྒྱུད་ཏུས་ན་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་
 མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་བདེ་ཆེན་གྱིས་དེས་པའི་འོད་གསལ་འཆར་བས། གདོད་མ་ནས་མ་སྐྱེས་པའི་བྱིར་ཞེས་
 གསུངས་ཀྱི། རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་སྟོང་ཉིད་ཙམ་ལ་མི་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་སྐྱར་བཤད་པར་ལྟར་
 གང་ཏུ་འཇུག་པ་སོགས་གསུམ་ཨ་མ་བྱེད་གི་དོན་ཡིན་པ་དེ་ཉིད། འཆར་བྱ་བའི་ལམ་གྱི་གནད་མཐར་ཐུག་པ་
 ཡིན་པས། སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཨ་མས་འབྱུང་བར་གསུངས་སོ། །མདོར་བསྟུན་སྒྲིབ་ཁའི་མི་ཤིགས་པ་

ནི་ནང་གི་དབྱངས་གསལ་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་བར་ཤེས་ནས། རྒྱུ་རྣམས་དེར་བསྐྱབ་
པ་ལས་འོད་གསལ་མཛོད་དུ་འགྱུར་བར་རྟོགས་པ་ནི་རྩེ་རྩེ་བ་བླས་ཀྱི་སྒྲགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཤེས་པའི་རྒྱལ་བྱ་
མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ལ། སྤང་བུ་ལུས་དག་ཏུ་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་སྒྲུལ་ཐེན་གྱི་དོན་གྱིས་དོན་གཞན་
མཚོན་པའི་ངེས་པའི་དོན་རྟེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། ཉེས་ན་སོར་མེད་ཅེ་མོས་བསྐྱབ་པ་ན་དེས་
མཚོན་དོན་ལ་ལྟ་དགོས་ཀྱི། མཚོན་བྱེད་ཉིད་ལ་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མ་སོང་བ་ཅིག་དགོས་ཞེས་གསུངས་པའི་
དོན་འཆད་བཞིན་དུ། ད་དུང་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་སོང་བ་མང་བར་སྒྲུང་བས། ཞིབ་པའི་རྣམ་དཔྱད་ཡངས་པས་
ཚིམ་མ་སྒྲུབ་པར་འིང་དུ་རྟོགས་ཤིག།

དག་དཔེན་སྟོག་རྩོམ་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ།

ལྷ་པ་(དག་དཔེན་སྟོག་རྩོམ་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་ཚུལ་)ནི། དག་དཔེན་སྟོར་དུག་གི་སྟོག་རྩོམ་གྱི་ཡན་
ལག་ཏུ་འགྱོ་ཚུལ་སྟོན་པ་ལ། ཡན་ལག་དེ་རྒྱུད་ལྷི་མ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། ཡེ་ཤེས་ལྷ་ཡི་རང་བཞིན་
དབྱགས། །འབྱུང་བ་ལྷ་ཡི་རོ་ཤིང་། །གོང་སྤེལ་གཞུགས་ཀྱིས་བྱུང་ནས་ནི། །སྤྱི་ཅེ་མོར་རབ་ཏུ་བརྟག།
རིན་ཆེན་ཁ་དོག་སྤྲུལ་པ། །སྟོག་དང་རྩོམ་པ་ཞེས་བཤད། །རང་སྒྲགས་སྟིང་ཁར་བསམས་ནས་ནི།
སྟོག་ནི་ཐིག་ལེར་གྱུར་བར་བཞག་^{༡༩} ཅིས་སོ། །འདིའི་དོན་སྟོན་གསལ་གྱིས་བཤད་པ་ནི་རྟེན་པ་དང་པོ་
བཞིས་གསང་པའི་སྤྱ་ཅེར་རྩས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་སྟོམ་པ་དང་། རྟེན་པ་དང་པོ་གཉིས་དང་། རིན་ཆེན་ཞེས་པ་ནས།
རང་སྒྲགས་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་སྟིང་གི་སྤྱ་སྟོར་རྩེར་བླས་བྱེད་པའི་འོད་ཀྱི་ཐིག་ལེ་སྟོམ་པ་དང་སྟིང་ཁར་
ཞེས་པ་མན་ཆད་རྟེན་པ་བྱེད་དང་གཉིས་ཀྱིས་སྟིང་ཁར་སྤྱ་ཅེར་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་སྟོམ་པ་དགོས་པ་
དང་བཅས་པ་བསྟན་ཏེ། སྤྱ་ཅེ་གསུམ་དུ་ཐིག་ལེ་གསུམ་སྟོམ་པའི་སྟོག་རྩོམ་གསུམ་སྟོམ་པའོ། ཉེ་ལ་ཡེ་
ཤེས་ལྷའི་དབྱགས་ནི་བྱུང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་མེ་ལོང་ལྟ་བུའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པ་ནས། སྟོག་འཛིན་གྱི་རྒྱུ་ཚོས་
དབྱིངས་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པའི་བར་རོ། །འབྱུང་བ་ལྷ་ནི། ས་ནས་ནམ་མཁའི་བར་ཏེ། སྤང་སེལ་སའི་རོ་ཤིང་
ཡིན་པ་སོགས་སོ། ས་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ལྷའི་དབྱགས་དེ་ཉིད། རང་གི་དོན་རྒྱུ་
ག་ནས་བྱུང་ནས། རིག་མའི་པདྨའི་སྤྱའི་ཅེ་མོར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གོང་སྤེལ་གཞུགས་ཏེ་ཐིག་ལེ་གཞུགས་
ཀྱིས་བསྟོམ་པར་བྱའོ། །རྒྱུ་རྣམས་ཐིག་ལེའི་རོ་ཤིང་འགྱུར་ཚུལ་ནི། ལེའུ་དུག་པའི་སྟོན་གསལ་ལས།
ཐབས་ཤེས་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་དུས་སུ། སྟིང་ན་གནས་པའི་སྟོག་རྩོམ་གྱི་རྒྱུ་སྟོམས་འཇུག་གི་དགའ་
བས་དྲངས་བས་ཆགས་པའི་མེས་ཁུ་ནས་ཐིག་ལེར་འགྱུར་བར་བཤད་དོ།^{༢༠} །ལེའུ་དུག་པའི་སྟོན་གསལ་

དུ་རྒྱུད་ཕྱི་མ་དང་ས་པའི་འགྲུར་ཐམས་ཅད་དང་། བརྩ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་པར་དང་ས་པའི་འགྲུར་གསར་གཉིས་དང་། ཆག་གིས་བརྒྱར་པའི་ཤིང་ལྟ་དང་སྒྲོན་བསྐྱས་ལས། བརྒྱའི་སྒྲ་ཅེར་ཞེས་འབྱུང་ལ། ལེའུ་བརྩ་གཉིས་པའི་འགྲེལ་པའི་འགྲུར་རྫིང་གཉིས་དག་པ་དང་། རྒྱུད་ཕྱི་མ་དང་ཤིང་ལྟ་དང་སྒྲོན་བསྐྱས་ལོ་ཆེན་གྱིས་བརྒྱར་བ་ལ་བརྒྱ་ཞེས་པ་མེད་པས། རྒྱ་གར་གྱི་དཔེ་ལ་ཡོད་མེད་གཉིས་ལྷུང་པར་གསལ་ཡང་། སྒྲོན་བསྐྱས་སུ་དཀྱིལ་འཁོར་བ་ཞིན་རྒྱུང་ལ་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་རྫོང་བརྒྱས་སྤྲེད་གི་སྒྲ་ཅེར་བྱེད་པ། ཡེ་ཤེས་ལྷའི་ཞེས་སོགས་རྒྱུང་པ་དུག་གིས་གསལ་བར་བསྟན་པར་^{༤༩}གསུངས་པས། བརྒྱ་མེད་པ་དག་པར་མཛོན་ནོ།

ནག་པོ་པས་གདོང་གི་བརྒྱའི་སྒྲ་ཅེར་ཞེས་བཤད་ཀྱང་འགྲིག་པ་མ་ཡིན་ནོ། གདོང་གི་སྒྲ་ཅེར་ད་ལྟ་རྫོང་བརྒྱས་བྱེད་པ་ལ་སྒྱུར་ན། སྒྲོན་བསྐྱས་སུ་གསུངས་པ་ལྟར་ཁྱབ་བྱེད་དོར་པའི་རྒྱུང་བཞི་དང་། ལྷའི་ཅེ་མོ་ནི་སྤྲེད་གི་སྒྲ་སྒྲོན་དང་། གོང་བུའི་གཞུགས་ཀྱིས་ལྷུང་བ་ནི་རེ་རེ་གཙོ་བོར་རྒྱ་བ་ན། གཞན་གསུམ་དེའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་རྒྱལ་གྱིས་འབྱུང་བའོ།^{༥༠} ཁད་དུ་ཅེ་གསང་བ་ལས། རྒྱུང་དེ་རྣམས་འཇུག་གནས་ལྟར་གསུམ་དུ་འགྲུར་བའི་གོང་བུ་དང་། དེ་ཡང་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་གཞུགས་སུ་ལྷུང་ནས་འབྱུང་བར་བཤད་དོ།^{༥༡} རྒྱལ་ལྟན་གཤམ་པས། བརྒྱའི་སྒྲ་ཅེར་སྒྲོམ་པ་མཚོན་པ་ཅམ་ཡིན་པས། རྫོང་ལྷའི་སྒྲ་ཅེར་སྒྲོམ་པ་ཡང་བསྟན་ཟེར་བ་ནི། སོ་མོ་སོ་སོས་སྒྲ་ཅེར་སོ་སོར་སྒྲོམ་པའི་ལུགས་སོ། ཁདོར་ནི་རང་དང་རིག་མའི་སྒྲ་ཅེར་གཉིས་ཀར་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲ་ཅེར་སོ་སོར་སྒྲོམ་པ་ནི་བརྒྱུད་ཤིང་ལྟ་མོའི་རྒྱུ་པས་དང་། ལུས་དཔེན་གྱི་རྒྱུ་པས་སུ་བཤད་ཟེན་པའི་ཕྱིར་རོ།

གཞུང་འདི་རྣམས་ཀྱིས་བརྒྱུད་ཤིང་པའི་འོག་སྒྲའི་ཐིག་ལེ་སྒྲ་མོ་སྒྲོམ་པ་བསྟན་པར་ལེའུ་དུག་པའི་སྒྲོན་གསལ་ལས་གསུངས་པ་ནི། མཚན་ཉིད་མཚུངས་པའི་སྒྲོན་ནས་བསྟན་གྱི། དངོས་ཀྱི་དོན་རྫོགས་ཤིང་པའི་ཡིན་ནོ། སྒྲ་ཅེར་གཉིས་ཀར་སྒྲོམ་པ་ནི། རྫོང་ལྷའི་འཕྲེང་བ་ལས། ཅ་རྣམས་ཀྱུན་ཏུ་དབབ་པ་དང་། བྱང་རྒྱུ་བ་སེམས་ནི་བརྟན་བྱས་ལ། རྫོང་ལྷའི་ཅེ་དང་བརྒྱའི་ཅེར། རྒྱུང་ནི་བརྒྱུང་བའི་རྒྱུད་ཅིག་ལ། རྒྱལ་ལ་ཡི་གེའི་སྒྱུར་བ་དང་། རྒྱུ་ལྟགས་ཀྱི་སྒྱུར་བ་ཡིས། རྒྱལ་འབྱོར་མཚོག་ནི་འཕྲོལ་པར་བཤད།^{༥༢} ཅེས་པས་གསུངས་སོ། ཁདོར་དོན་ནི། ཅ་རྣམས་ལས་བབ་པའི་བྱང་སེམས་ཁུ་བ་འཚད་པར་འགྲུར་བའི་ཐབས་ཀྱིས། སྒྲ་ཅེར་གཉིས་སུ་བརྟན་པར་བྱས་པ་ལས་རྒྱལ་འབྱོར་མཚོག་འཕྲོལ་བོ། བརྟན་པའི་ཐབས་ནི་འགྲེལ་པས་རྒྱལ་ནི་ཆོས་འབྱུང་གི་དབུས་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་རིང་བའི་ཅ་དང་། དེ་ལ་རྒྱུ་པའི་སྒྱུར་བ་ནི་ཤིན་ཏུ་དམ་པར་བསྐྱམས་པ་དང་། ལྷའི་རྫོང་ལྷའི་ཅེ་མོར་སྒྲོམ་པ་དང་། རྒྱུང་ནི་བརྒྱུང་བའི་རྒྱུད་ཅིག་ལ། ཞེས་པ་སྒྲོག་རྒྱུང་གི་དེ་ཉིད་སྒྲོམ་པའི་རྒྱལ་འབྱོར་མཚོག་གིས་འཕྲོལ་པར་བྱེད་པ་ལ་བཤད་དོ། ཁདོར་ལྟར་ན། རྒྱལ་ལ་རྒྱུ་པས་

གྲོལ་གསལ་ལས། དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ཏུ་འགྲོ་བའི་དབྱེགས་ནི་ཁ་དོག་སྣ་ལྷ་པ་སྟེ།^{༡༧} ཞེས་བསྒྲུར་
 བའི། པ་ཚབ་ཀྱིས། དབྱེགས་དེ་ཉིད། ཅེས་བསྒྲུར་བ་ལེགས་པས། སྒར་ཡེ་ཤེས་དང་འབྲུང་བའི་དབྱེགས་
 སྟེ་བཤད་པའི་རྒྱུད་དེ་ཉིད་སྟོང་ཏུ་དབང་བའི་སྒྲོར་འགྲོ་བའི་ཁ་དོག་སྣ་ལྷ་པ་སྟེ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟའི་
 བདག་ཉིད་ཅན་ནོ། །དེས་ན་རིན་པོ་ཆེའོ། །སྟོག་ནི་འཆོར་བ་དང་། ཚུལ་ཞིང་རིང་ཏུ་སྒྲོས་པ་ཚུལ་བའི་དོན་
 ཏུ་འགྱུར་རྟེན་ལས་འབྲུང་བའི། པ་ཚབ་ཀྱིས། གང་གིས་སྤང་ཞིང་རིང་ཏུ་མཆོད་པར་བྱེད་པས་ན། དེ་ནི་
 སྟོག་ཚུལ། ཞེས་བསྒྲུར་བ་བདེ་ལ། དོན་ནི། གང་གིས་སྟོག་སྟེ་ཆེ་རིང་ཏུ་སྤང་བར་བྱེད་པའི་རྒྱུད་ལ་སྟོག་
 ཚུལ་ཏུ་བརྟེན་པའོ། །ཚུལ་བའི་རྟག་དོད་ཨ་ལྷ་མ་ཞེས་པ་འབད་བ་དང་། འགོག་བ་དང་། མཆུ་རིང་བ་
 རྣམས་ལ་འཇུག་པ་ལས། འདིར་ནི་སྤུ་མ་ཡིན་པས། སྟོག་དང་ཚུལ་བ་ཞེས་པ་ནི་འགྱུར་ནོར་བ་སྟེ། ལྷས་
 དབྱེའི་བསྐྱུ་བ་ཡིན་ན་གཉིས་ཀྱི་ཆོག་ཏུ་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་ལོ། ཞེས་པོད་ཀྱི་མཐས་པ་གསུང་དོ། །དུས་འཁོར་
 ཀྱི་སྒྲོར་ནས་བར་པའི་དབང་ཏུ་མཛོད་དེ། སྟོག་འགོག་པ་སྟོག་ཚུལ་གྱི་དོན་ཏུ་བཤད་དོ། །པོད་རྟག་ཀྱི་
 ཚུལ་བ་ནི་འགོག་པ་དང་སྤང་བར་བྱེད་བ་གཉིས་ཀ་ལ་མི་འཇུག་ཀྱང་། དེའི་རྟག་དོད་ཀྱི་སྟེང་ནས་དེ་
 གཉིས་སྟེ་བྱར་ཡོད་ལ། དེ་བཞིན་ཏུ་པོད་རྟག་ཀྱི་སྟོར་སྟེང་གྱི་སྟེང་པ་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པ་ཡོད་ཅིང་། མོ་སོ་
 ཡང་ཡང་གི་དོན་ལ་འཇུག་པ་མེད་ཀྱང་རྟག་དོད་ལ་ཡོད་པ་མི་འགལ་ལོ། །

ཉིད་གི་སྒྲོལ་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་དེ་ཉིད་འཇུག་ལྷན་གནས་གསུམ་གྱི་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས། ཉིན་དང་མཚན་
དུ་རང་གི་རང་གིས་སྒྲོལ་བའི་སྲིད་རང་རྒྱགས་སོ། །འདྲིའི་འགྲེལ་པ་འགྲུར་རྙིང་གཉིས་ལས། ཉིན་དང་
མཚན་དུ་སྒྲོལ་བར་འགྲུར་བའི་སྲིད་རོ། །རང་རྒྱགས་སྙིང་ཁར་ཏེ་རང་གི་སྙིང་ཁའི་པདྨ་པ་བསམས་ནས།
ཞེས་འབྱུང་ཡང་། འགྲེལ་པ་འགྲུར་གསུམ་གཉིས་ལས། སྒྲོལ་བར་འགྲུར་བའི་སྲིད་རང་རྒྱགས་སོ། ཞེས་
འབྱུང་བ་ལེགས་ཏེ། སྲིད་ཞེས་པ་རྒྱ་མཚན་ཡིན་ཞིང་། བོད་དུ་རྒྱ་མོག་ཚེ་ལ་དུ་བྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་མིན་

ལ། རྒྱ་མཚན་གཞན་ལའང་སྤྱར་རྒྱ་མེད་པས་རང་སྤྲུགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། ལེའུ་བཙུ་གཅིག་པའི་སྒྲོན་གསལ་ལས་ཀྱང་། རང་སྤྲུགས་ནི་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་གསུམ་མོ།^{༤༡} ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་ལྷ་རོ་པའི་རྒྱད་ཕྱི་མའི་འགྲེལ་པར། རྒྱག་དང་ཚུལ་པ་ཞེས་པ་ནི། རང་གི་སྤྱིང་ཁའི་བསྐྱེད་ལ་ཨ་མུང་དུ་བསམས་ཏེ།^{༤༢} ཞེས་འབྱུང་བ་ལ། རྒྱག་ཚུལ་གྱི་བཤད་པ་དང་རྒྱུད་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་ཉིན་མཚན་དུ་སྒྲོས་པ་དང་། རང་སྤྲུགས་ཞེས་སྒྲོན་གསལ་དུ་འབྱུང་བ་རྣམས་མ་མུང་བ་ནི། དཔེ་མ་དག་པའམ། འབྱུར་གྱི་སྒྲོན་ཡིན་ཏེ། ཡན་ལག་དྲུག་གི་སྐབས་གཞན་རྣམས་སྒྲོན་གསལ་རི་བཞིན་དུ་སྤྱང་བའི་ཕྱིར་རོ།

སྤྱིང་ཁར་ཨ་མུང་བསམ་པར་བཤད་པ་ནི། སྒྲོན་གསལ་གྱི་རྒྱད་པེ་ཁ་ཅིག་ལ་ཡོད་པའམ། ཡང་ན་འགྲེལ་པའི་དགོངས་པ་བསྐྱངས་པ་སྟེ། སྒྲོན་གསལ་ལས། ཐིག་ལེ་མི་ཤིགས་པ་ལ་བཤད་ཅིང་། སྤྱོད་བསྐྱེས་སྤྱད་སའི་ལུང་གིས་སྤྱིང་ཁར་མི་ཤིགས་པའི་ཨ་མུང་བཤད་པ་དང་མཐུན་པས་ལེགས་པ་ཡིན་ཅོ། །རྒྱག་ནི་ཐིག་ལེར་གྱུར་པར་བཞག་ཅེས་པ་ལ་སྒྲོན་གསལ་ལས། མི་ཤིགས་པར་གཏོགས་པར་དགོད།^{༤༣} ཅས་པ་ཙམ་ལས་མ་མུང་ལ། དེའི་དོན་ནི། ཐིག་ལེ་ནི་སྤྱིང་ཁར་བསམ་སྤྱིང་མི་ཤིགས་པའོ། །རྒྱག་ནི་རྒྱུད་རྣམས་སོ། །གྱུར་པར་བཞག་པ་ནི་མི་ཤིགས་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་དགོད་པ་སྟེ། རྒྱུད་རྣམས་མི་ཤིགས་པ་ལ་སྤྱད་པའོ། །འདི་ནི་རྒྱག་ཚུལ་གསུམ་བསྒྲོམས་པས་ཅི་ཞིག་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་སོ། །འདིར་བདུད་ཅི་གསང་བ་ལས། རང་སྤྲུགས་ནི་ཡི་གེ་གསུམ་དང་། སྤྱིང་ཁར་བསམ་པ་ནི་དེ་གསུམ་རྒྱུད་ལུང་འཇུག་གནས་གསུམ་ལ་ཐིམ་པ་དང་། དེ་གསུམ་ཡང་རྒྱག་རྒྱུད་ལ་ཐིམ་པར་བསྒྲོམ་པའོ། །རྒྱག་རྒྱུད་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ལ་ཐིམ་པར་སྒྲོམ་པ་ནི། རྒྱག་ནི་ཐིག་ལེར་གྱུར་པར་བཞག་པའི་དོན་དུ་^{༤༤}བཤད་པ་དང་། ཐུབ་པ་དཔལ་གྱིས། རང་སྤྲུགས་སྤྱིང་ཁར་སྒྲོམ་པ་དེར་རྩྱུ་ཡིག་བསམས་ནས། རྩྱུ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷ་དམི་ཤིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཨ་ཡིག་ཐ་མོ་ཐིག་ལའི་རྣམ་པའོ། །སེམས་ནི་ཐིག་ལེར་གྱུར་པར་དགོད་པ་ནི་སེམས་དེར་གྱུར་པར་བྱས་ནས་བསྒྲོམ་པར་བྱ་བའི་དོན་ཅོ།^{༤༥} ཞེས་པ་དང་། འགྲེལ་པ་རྒྱ་ལོད་ལས། སྤྱིང་ཁར་རང་གི་སྤྲུགས་ཏིང་ཏེ་འཛོན་སེམས་དཔལ་བསམས་ལ། དེའི་ཐིག་ལའི་སྤྱིང་དུ་རྒྱ་དེའི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་སེམས་ནི་ཡིད་ཀྱི་རོ་བོར་བསམ་པར་བྱའོ།^{༤༦} ཞེས་པ་དང་། ལག་སྒྲིས། སྤྱིང་ཁའི་བསྐྱེད་དབུས་ཀྱི་རྩྱ་རྩྱའི་ནང་དུ་རང་གི་སྤྲུགས་སྤྱིན་གྱི་རྒྱ་རྩྱུ་ཡིག་གི་ཐིག་ལེ་བསམས་ནས། དེར་རྒྱག་བཞག་པ་ནི་རྒྱུད་ལ་ཞོན་པའི་རྣམ་ཤེས་གཞག་པར་བྱ་བ་ལ་བཤད་དོ།

དེ་ལ་ལུགས་གཞན་ནས་གཞན་དུ་བཤད་པ་ཡོད་ཅིང་། ལུགས་འདི་ལའང་སྐབས་འདིར་སྤྱིང་།

ཁར་རྒྱ་དང་། ཡ་ཡིག་སྒྲོམ་པར་རུང་མོད་ཀྱང་། རང་སྐྱེས་ཞེས་འདིར་གསུངས་པའི་དོན་ནི་དེ་རྒྱུ་མ་མེད་ལ།
 རྒྱུ་མེད་མེད་ལ་བྱས་ནས་དེ་ཡི་གའི་སྤྱིང་གི་ཐིག་ལེ་ལ་གཏོང་བ། རྒྱུ་མེད་ཐིག་ལེར་གྱུར་པར་བཞག ཅིས་
 པའི་དོན་མེད་ཏེ། སྐབས་འདིར་རྒྱག་ཚུལ་གསུམ་བསྒྲོམས་པའི་དགོས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ནི། རྒྱང་
 གཞན་རྒྱུ་མེད་ཁའི་མི་ཤིགས་པ་ལ་བསྐྱུས་ཏེ་ཐིམ་པ་ལས་སྤྱོད་པ་བཞི་འདྲན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ།
 གལ་ཏེ་རྒྱག་ཚུལ་གཞན་གཉིས་པོ་དེ་ལྟར་ཡིན་དུ་ཆུག་ཀྱང་། འོག་སྒྲོའི་རྒྱག་ཚུལ་སྒྲོམ་པ་ལ་ནི། བྱང་
 སེམས་ཉམས་ཀྱི་ཕྱིར་ལཔ་ནས་འཛིན་པར་སྐྱར་བཤད་པས་ན། སྤྱིང་ཁའི་སྤྱིང་མིས་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱོད་པ་
 བཞི་མི་སྒྲོའི་སྒྲུལ་བཤེན་ཏེ། དེ་ནི་སྤྱོད་དུ་ཐིག་ལེ་གསང་གནས་ཀྱི་ཕྱིར་གཟུང་བར་ལུས་ལུས་ཀྱི་བར་ཡིན་
 ལ། དེའི་རྩིས་སུ་བྱུག་བྱ་གཉིས་དང་སྤྱོད་པ་ཡང་སྤྱིང་ཁར་རྒྱང་སྤྱིང་པའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་པའི་གདམས་པ་
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡོད་པས་སྒྲོན་མེད་དོ། རྩ་རྒྱུད་ལས། རིན་ཆེན་ཁ་དོག་སྒྲ་ལྷ་པ་ཡུངས་ཀར་གྱི་འབྲུ་
 ཚད་ཅུ་སྤྱིང་ཕྱི་མོར་སྒྲོམ་པར་གསུངས་པའི་དོན་འཆད་པ་ན། སྒྲ་ཕྱི་གསུམ་དང་། དེར་སྒྲོམ་རྒྱུའི་ཐིག་ལེ་
 གསུམ་དྲོ་རྩེ་འཕྲེང་བ་ལས་གསུངས་ཏེ། སྒྲ་ཕྱི་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ནི། གསང་བ་སྤྱིང་ཁ་གཏོང་སྤྱིང་
 མིང་།^{༡༩} ཞེས་དང་། རྒྱང་དང་སྐྱེས་དང་རྩིས་རྒྱུས་ཀྱི། ཐིག་ལེ་གསུམ་སྤྱི་བླ་ན་མེད།^{༢༠} ཅིས་
 གསུངས་སོ།

གསང་བའི་སྒྲ་ཕྱིར་རྩིས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་སྒྲོམ་པ་ནི་སྐྱར་དངས་པས་བསྐྱབ་ལ། སྤྱིང་ཁའི་སྒྲ་ཕྱིར་
 རྩིས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་སྒྲོམ་པ་ནི། སྤྱིང་ཁའི་བསྐྱེད་ལྷེ་པ་ལ། དབྱས་སུ་རྒྱུ་ནི་བཀོད་ནས་ནི།^{༢༡} ཞེས་སོགས་
 གསུངས་པའི་མཐར། འདི་ནི་སྐྱེས་ཀྱི་ཐིག་ལེར་བཤད།^{༢༢} ཅིས་པ་དང་། གཏོང་གི་སྒྲ་ཕྱིར་རྒྱང་གི་ཐིག་
 ལེ་སྒྲོམ་པ་ཡང་། རྒྱང་གི་ཐིག་ལེ་ནལ་འབྱོར་མཆོག ཁ་དོག་རྒྱུ་ལྷ་གསལ་བ་ཆེ། སྒྲ་ཕྱིར་སྤྱོད་པའི་ནལ་
 འབྱོར་གྱིས། ཀྱུན་ནས་ཀྱང་ནི་བསྒྲོམ་པར་བྱ། འདི་ལྟ་སུ་ཡི་སྐྱེས་ཀྱི་མཆོག རྒྱུ་ལྷའི་བཤེན་པ་ལྷས་
 པར་བྱ།^{༢༣} ཞེས་པས་བསྐྱབ་ནོ། ཡང་། རྩིས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་འདི་ཉིད་མཆོག ཐིག་ལེ་གཉིས་ནི་འདྲ་དང་
 རྩིས་^{༢༤} ཞེས་སྤྱིང་ཁའི་མི་ཤིགས་པ་སྐྱེས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ནི། ཐིག་ལེ་གཞན་གཉིས་ལས་མཆོག་དང་། རྒྱང་
 གི་ཐིག་ལེ་འདྲ་གྱི་ཐིག་ལེ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་ལ། འདྲ་གྱི་ཐིག་ལེ་སྒྲོམ་པ་ནི་སྒྲ་ཕྱིར་རྒྱང་འགྲོ་འོང་གི་དྲོ་
 རྩེ་བསྐྱེས་པ་ལ་གསུངས་པས། སྐྱར་བཤད་པའི་རྒྱུད་མི་མའི་རྒྱག་ཚུལ་དང་སྐྱར་རྒྱུ་ཡིན་གྱི། སྐལ་ལྷན་
 གསུངས་པ་ལ་སོགས་པས་བཤད་པ་ནི་དོན་མེད་ནོ།

གལ་ཏེ་སྐྱར་བཤད་པའི་རྒྱག་ཚུལ་གསུམ་ནི་གང་ཟག་གཅིག་གིས་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ལ། དྲོ་རྩེ་འཕྲེང་
 པ་ལས་གསུངས་པ་ནི། རྒྱུ་ལྷའི་བཤེན་གསལ། སོ་སོ་བཤང་གིས་སྒྲོམ་ཞུས་པའི་ལན་དུ། འདོད་

ཆགས་ཆེ་བས་རྒྱས་ཐིག་དང་། ཞེ་སྒྲུང་ཆེ་བས་སྒྲགས་ཐིག་དང་། གཏི་མུག་ཆེ་བས་འོད་ཐིག་སྒྲོམ་པར་གསུངས་པས་མི་མཐུན་ནོ་སྒྲུམ་ན། སྒྱིར། སྒྱུ་པོ་འདོད་ཆགས་ཅན་དོན་དུ། ཞེས་འདུས་པ་དབང་པོ་གཉིས་སྒྱུར་གྱི་ཆགས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་གསུངས་པས། གང་ཟག་འདི་གསུམ་གའང་དེ་ལྟར་ཡིན་མོད་ཀྱང་། དེ་ལ་ཡང་ནང་གི་དབྱེ་བ་གསུམ་ཡོད་ལ། དེ་དག་གཙོ་བོར་ལམ་གང་གིས་འཁྲིད་པ་ལ་གསུམ་གསུངས་ཀྱི། གང་ཟག་གཅིག་གིས་དེ་གསུམ་ག་བསྒྲོམ་དུ་མི་རུང་བར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །ལམ་འདི་གསུམ་ཡང་གདུལ་བྱ་དེ་རྣམས་ཆོའདི་ལ་གྲོལ་བའི་དོན་དུ་དང་། སྒྱུར་དུ་གྲོལ་བར་གསུངས་སོ། །འདིར་གཏི་མུག་ཅན་ནི་ཆགས་སྒྲུང་ཆ་མ་ཉམ་པ་ཅན་ནོ། །རྒྱུད་ལྡང་འཇུག་གནས་གསུམ་ཡི་གེ་གསུམ་དང་སྒྱུར་བའི་རང་སྒྲགས་སྒྲོམ་པ་ན། སྒྱིང་ཁའི་བདྲར་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་བསམས་ནས་སྒྲོམ་མོད་ཀྱང་། དེ་དང་མ་སྒྲེལ་བར་ཡང་སྒྲགས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་སྒྱིང་ཀར་སྒྲོམ་པ་དགོས་སོ། །སློག་ཚུལ་ནི་ལུགས་འདིར་ཆེ་གནས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུད་ཡིན་ལ། དེ་ཅམ་ནི་སྒྱུར་དུག་གི་ཡན་ལག་གཅིག་མིན་པས། སློག་ཚུལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཡན་ལག་ལ་སློག་ཚུལ་ཞེས་མིང་བསྐྱས་པའོ། སྒྱིང་ཁ་དང་གསང་གནས་ཀྱི་སྒྲ་ཅེར་ཐིག་ལེ་གཉིས་སྒྲོམ་པ་ལ། སློག་ཚུལ་རྒྱུད་དངོས་སྒྲ་སྒྲོམ་པ་མེད་ཀྱང་། ལས་རྒྱུད་རྒྱ་རྒྱུར་ལའི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་ཡིན་པས་སློག་ཚུལ་སྒྲོམ་པར་མི་འགལ་ལོ། །དག་དབེན་དང་རྟོར་བཞུས་ནི་སློག་ཚུལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་ཁྱད་པར་གཅིག་གི་སྒྲོ་ནས་བདགས་པའི་མིང་ཡིན་པས། ཁྱད་པར་གྱི་མིང་སྒྱི་ལ་བདགས་པ་ལ་འབྲུལ་ནས། རྟོར་བཞུས་ཀྱི་སྐབས་སྒྲ་སློག་ཚུལ་སྒྲོམ་པ་གཞན་གཉིས་སྟོར་ན། རོར་བ་ཤིན་ཏུ་ཆེན་པོ་ཡིན་པས། སློག་ཚུལ་གསུམ་ག་སྒྲོམ་དགོས་པའི་ཚུལ་ལགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དག་དབེན་རི་ལྟར་ཉམས་སྒྲུང་བའི་ཚུལ།

དུག་པ་(དག་དབེན་རི་ལྟར་ཉམས་སྒྲུང་བའི་ཚུལ་)ལ་གསུམ། སློག་ཚུལ་གསུམ་སྒྲོམ་པའི་རིམ་པ་བཤད་པ། རྟོར་བཞུས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བཤད་པ། སློག་ཚུལ་བསྒྲོམས་པས་ཉམས་ཕྱོད་སྒྱུ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། སྒྱིང་ཁའི་སྒྲ་ཅེར་སྒྲགས་ཀྱི་ཐིག་ལེའི་སློག་ཚུལ་བསྒྲོམ་པ་དང་། གདོང་གི་སྒྲ་ཅེར་འོད་ཀྱི་ཐིག་ལེའི་སློག་ཚུལ་བསྒྲོམ་པ་དང་། གསང་བའི་སྒྲ་ཅེར་རྒྱས་ཀྱི་ཐིག་ལེའི་སློག་ཚུལ་བསྒྲོམ་པའི་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྒྲགས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ནི་ཆོ་བ་སྒྲོམ་པའི་ཚུལ་དང་། སྒྲགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྒྲོམ་པའི་ཚུལ་ལོ། །

དང་པོ་ནི། གནས་གང་དུ་བསྒྲོམ་པ་ནི། རྟོ་རྩེ་འཕྲེང་བ་ལས། སྒྱུ་པོ་དབེན་པའི་ལྟ་ཡི་གནས།

རྟེན་ནི། ལུས་དབེན་གྱི་གསང་ཆེན་མིགས་གཅིག་པ་ཡང་ལུས་བསྐྱེད་མ་ནས་བྱུང་། རིམ་ལྡར་
 རྒྱུད་ཕྱི་མ་དང་ས་པ་ལས། ལྷིང་ཁར་བསམས་ནས་ནི། རྩོག་ནི་ཐིག་ལེར་གནས་པར་བཞག་ལྟ་། ཅིས་
 གསུངས་པའི་དོན་རྩོམ་གསལ་ལས། མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ལྷིང་ཁར་སྒྲོམ་པ་ལ་བཤད་ཅིང་། རིམ་ལྡའི་
 འགྲེལ་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། ལྷིང་ཁར་སྒྲགས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་སྒྲོམ་པར་བཤད་ལ། རིམ་ལྡར་དང་ས་པའི་སྒྲ་
 མོ་བཞེས་ཞུས་པའི་འཕྲོ་ཉིད་ལས། བྱེད་ཚད་ཙམ་གྱི་སྒྲ་མོ་མཆོག་ལྟ་། ཅིས་སྟགས་སྒྲར་དང་ས་པ་བཞེན་
 གསུངས་པ་ཡང་སྒྲར་གྱི་རྒྱུད་ཕྱི་མའི་ལུང་དང་དོན་གཅིག་ལོ། རྩོད་བསྒྲས་ལས་ཀྱང་། དོན་དེ་གྱིས་འཁོར་
 རྒྱུན་གྱི་ལུང་དང་ས་པས། ལྷིང་ཁར་མི་ཤིགས་པའི་ཨ་བྱུང་དང་། མི་ཤིགས་པ་རྒྱུང་སྒྲུད་པའི་གནས་སུ་
 གསུངས་པ་ཡང་། ལྷིང་ཁར་མི་ཤིགས་པ་བསྐྱེད་པ་རྟོགས་པའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ། ཇི་ཡང་ལེ་ཅུ་གསུམ་
 པའི་རྩོམ་གསལ་ལས། ཁ་དོག་རྣམ་པ་ལྡའི་དེ་བཞེན་གཤེགས་པ་རྣམ་པ་ལྡའི་བདག་ཉིད་ཙན། རིན་པོ་ཆེ་
 བོ་མི་ཤིགས་པར་གྲགས་པ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་རིན་པོ་ཆེ་སྦྱིད་བསམ་སོ། །ཡུངས་ཀར་གྱི་འབྲུ་ཚད་ཙམ་ནི་
 ཐིག་ལེའི་གསུགས་ཙན་ཡིན་པས་སོ། །སྤྱི་ཙམ་མེད་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷིང་ཁའི་བསྐྱེད་ལྟེ་བར་རོ། །ནོན་ཏན་དུ་
 ཞེས་པ་ནི་དེ་ལ་ཞེན་པས། འཇུག་པ་དང་། གནས་པ་དང་། ལྡང་བ་དང་། སྒྲུད་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་རྟག་
 པར་ཉིན་མཆོན་དུ་བསྐྱོམ་པར་བྱུང་། ཞེས་ལྷིང་ཁར་མི་ཤིགས་པ་འཇུག་པ་ལ་སྟགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་
 གྱིས་ཉིན་དང་མཆོན་དུ་བསྐྱོམ་པར་གསུངས་སོ། །

དམིགས་པར་བྱའོ། །ལུས་ཀྱི་གནད་དུ་བསྐྱབ་པའི་ཐིག་ལེ་སོགས་སྒྲིམ་པ་འདི་འདྲའི་རིགས་རྣམས་ལ།
ལུས་ཀྱི་གནད་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་དེར་སེམས་གཏད་ན་གནད་དུ་འགྲོ་ཡི། དེ་ལྟ་མིན་ན་མི་འགྲོ་ཡོ། །གནས་
དེར་སྒྲིམ་པའི་ཐིག་ལེ་ནི། རྩོམ་འབྲེང་བར་ཡི་གེ་མ་གཏོགས་པའི་ཐིག་ལེ་དངོས་སུ་མ་གསུངས་ཀྱང་། སྒྲིན་
གསལ་ལས། མི་ཤིགས་པ་ཐིག་ལེའི་གཞུགས་ཅན་དུ་སྒྲིམ་པར་བཤད་དོ།^{༤༩} །འདི་ལ་འགོས་ལུགས་པ་
ཁ་ཅིག་ཉི་ལྔ་ཁ་སྒྱུར་གྱི་ཐིག་ལེའི་དབུས་ན་ཨ་མུང་སྒྲིམ་པར་འདོད། རིམ་ལྡན་བསྐྱས་པ་ལས། མི་ཤིགས་
པའི་ཐིག་ལེ་ཨ་མུང་དང་བཅས་པ་བསྒྲིམ་པར་བཤད་ལ།^{༥༠} གསེར་སྤྲངས་པའི་མན་ངག་གཉིས་སུ་ཐིག་
ལེ་དཀར་པོ་དང་ཨ་མུང་ནག་པོར་བཤད། གཅིག་ཏུ་ཐིག་ལེ་དཀར་པོའི་ནང་ན་ཨ་མུང་སྤྲེད་དཀར་སྤྲེད་ནག་
གནས་ཟེར། ཡང་གཅིག་ཏུ་ཐིག་ལེ་སྤྲེད་དཀར་སྤྲེད་ནག་གི་ནང་ན་ཨ་མུང་ལྟ་བུ་གནས་ཟེར། གཞན་གཅིག་
ཏུ་ཐིག་ལེ་དཀར་ལ་དམར་པའི་མདངས་ཆགས་པ་བསམ་ཟེར་རོ།

ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་ཁ་སྒྱུར་ནི། གྲུབ་ཆེན་ཀུ་ཀུ་རི་པས། དེ་ཡི་ཉེ་བར་བསམ་པ་ནི། ཉི་དྲུའི་
ཐིག་ལེ་སྒྲ་བ་སྤྲེང་། །དབྱིབས་ནི་གཟུ་ཁ་སྒྱུར་འདྲ། ཉི་མ་ཐབས་ལ་ཤེས་རབ་སྒྲ།^{༥༡} །ཞེས་དྲོར་བསྐྱས་
ཀྱི་ཉེན་གྱི་ཐིག་ལེ་ལ་དེ་ལྟར་གསུངས་པ་དང་མཐུན་ཏེ། འོན་ཀྱང་དེའི་དབུས་ཀྱི་ཐིག་ལེའི་དོད་འདིར་ཡི་གེ་
ལ་བྱས་སོ། །ཞལ་ལུང་ལས། དཀར་ལ་ཅུང་ཟད་དམར་བར་བཤད་དོ། །མངལ་དུ་མ་མའི་ཁུ་བྲག་གི་དབུས་
སུ་བར་དོའི་རྣམ་ཤེས་ཞུགས་པ་དེ་སྤྲིང་ཁར་བཤད་ཅིང་། དེ་སེམས་ཀྱི་ཉེན་དུ་ཡང་བཤད་པས། ལུགས་དེ་
གཉིས་ལྟར་སྒྲིམ་པ་ལ་སྦྱང་གཞིའི་གནད་ཡོད་དོ། །ཐིག་ལེའི་ཚད་ནི་ཡུངས་ཀར་གྱི་ཚད་ཅམ་དུ་གསུངས་
ཏེ།^{༥༢} དམིགས་པ་ཕྱ་མོ་ལ་སེམས་ཟེན་ན། ཀུན་རྟོག་གཅོད་པ་དང་རྒྱུད་རྒྱུད་པར་སྒྲུའོ། །ཡི་གེ་ནི། རྩོམ་
འབྲེང་བ་ལས། སྤྲིང་ཁའི་དབུས་ཀྱི་ཡི་གེ་ལ་ཨ་དང་རྩྱ་གཉིས་ཀ་དང་། སྦྱོད་བསྐྱས་ལས་ཨ་ཡིག་གསུངས་
པ་ནི་མི་ཤིགས་པའི་མཚོན་བྱེད་དུ་སྒྲིམ་པ་ཡིན་གྱི། དེར་ཡི་གེའི་གཞུགས་སུ་གྲུབ་པ་ཅིག་མེད་པས་ངེས་པ་
མེད་མོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་ཨ་དང་རྩྱ་གའ་རུང་ཅིག་བསྒྲིམ། ཁ་དོག་ནི་གཉིས་ཀ་མཐིང་གར་བྱ་བ་ལས། སྒྲིམ་
འབྱུང་ལས་རྩྱ་ཡིག་དཀར་པོར་ཡང་བཤད་དོ།^{༥༣} །འདི་ནི་རྒྱུང་མི་ཤིགས་པ་དང་། ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་
ནི་བྱང་སེམས་མི་ཤིགས་པའི་མཚོན་བྱེད་དོ། །སྐྱབས་འདིའི་རིན་ཆེན་ཁ་དོག་སྣ་ལྟ་བུ་པ་ནི་འོད་ཟེར་ལྟ་བུར་
བ་ཡིན་ལ། དེ་ནི་ཡི་གེ་དང་ཐིག་ལེ་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱར་བས་ཚོགས་པོ། །ལུགས་གཞན་ནས་ཐུག་མཚན་ལ་གནས་
པའི་ཡི་གེའི་སྤྲང་གི་ཐིག་ལེ་ལ་བཤད་ཀྱང་། འདིར་ནི་ལྟར་ལྟར་བྱའོ།

དེ་ལྟར་སྤྲིང་ཁའི་མི་ཤིགས་པ་ལ་སེམས་ཏུ་ཅང་གི་མས་དགས་པ་དང་། ཏུ་ཅང་གྲོད་པའི་སྒྲིན་
དང་བྲལ་བར་བྱས་ཏེ་སེམས་གཞུང་བར་བྱའོ། །འདི་ལ་ནི་གོ་ལ་བའི་ཐིག་ལེ་ལས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་བསྐྱགས་ཏེ།

དེ་གསལ་མི་ཤིགས་ཐིག་ལའི་གཞུགས། །ཡུངས་ཀར་གྱི་ནི་འབྲུ་ཆོད་ཅམ། །འོད་ཟེར་སྒྲ་ལྷ་འབར་འཇག་
 པའི། །ཚུལ་ཅན་སྤྱིང་དབུས་ཏྲག་ཏྲག་ནས། །དེ་ལ་བལྟས་པས་ཡེ་ཤེས་ཆེ། །སྤྱད་ཅིག་ཅམ་གྱིས་ནལ་འབྱོར་
 ལ། །འབར་བ་འདི་ལ་ཐོམ་མེད།^{༤༥} །ཅེས་གསུངས་སོ། །རྒྱུད་གཞན་ལས་ཀྱང་བསྐྱགས་ཏེ། །མདོན་
 བཛྲོད་བྱ་མ་ལས། ཏྲག་ཏྲག་སྤྱིང་ལ་གནས་པ་ཡི། །ཐིག་ལེ་གཅིག་ལ་འབྱུར་མེད་པ། །དེ་སྒྲོམ་བྱེད་པའི་སྒྲེ་
 བོ་ལ། །དེས་པར་ཡེ་ཤེས་སྒྲེ་བར་འབྱུར་ཞེས་གསུངས་ཤིང་།^{༤༦} །དེའི་དོན་འགྲེལ་བའི་བདེ་མཚོག་རིམ་
 ལྷ་ལས་ཀྱང་། སྤྱད་དང་ཐིག་ལེར་ལྷན་པའི་སེམས། །སྤྱིང་ཁར་གཞག་བྱ་དེ་ནས་འདིའི། །ཁྲིངས་པའི་རབ་
 རིབ་འཛོམས་མཛད་པའི། །མངའ་བདག་བཙུག་ལྷན་འབྱུང་འབྱུར་ཏེ།^{༤༧} །ཞེས་སྤྱིང་ཁར་མི་ཤིགས་པའི་
 ཐིག་ལེ་བསྒྲོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མ་རིག་པ་རྩད་ནས་གཅོད་པའི་ལྷན་སྒྲེས་འཆར་བར་གསུངས་སོ། །
 །སྒྲོམ་འབྱུང་ལས་ཀྱང་། །སྤྱིང་ཁའི་ཚུ་སྒྲེས་སོན་པའི་རྒྱུང་། །རྒྱུ་ཡིག་དཀར་པོ་དང་མཚུངས་པ། །བསམ་བྱ་
 མཉམ་པར་བཞག་པ་གང་། །དེ་ལས་ཡུལ་སོགས་གྱིས་མི་འཆིང་། །འཁོར་བའི་སྤྱིང་དུ་འགྲོ་བའི་རྒྱུང་། །ལྷ་
 བན་འདས་པའི་འོག་ཏུ་གྲོག་། །རབ་ཏུ་མི་གནས་ལྷ་བན་འདས། །སྤྱིང་ཁའི་ཚུ་སྒྲེས་ཟེའུ་འབྱུར་གནས།^{༤༨} །
 །ཞེས་སྤྱིང་ཁའི་རྩ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་སྤྱར་བཤད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་བྱུང་བར་ཅན་གྱིས་རྒྱུང་བསྐྱུས་
 ཏེ་བཀག་ནས་བརྟན་པར་བྱེད་ལུས་ན། །གཞུགས་སྤྱོད་སོགས་གྱི་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཀྱང་རྟོག་གིས་འཆིང་མི་
 ལུས་པས། །མྱིང་ཞའི་མཐའ་ལ་མི་གནས་པའི་ལྷང་འདས་གྱི་གོ་འཕང་སྟེར་བར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་སྤྱར་
 བཤད་པ་ལྷར་གཞུང་འཛོན་གྱི་རྒྱུང་བཟུ་གཉིས་སྤྱིང་ཁ་ནས་འབྱུང་བར་གསུངས་པས། །དེར་སེམས་འཛོན་
 པའི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པའི་ཐབས་བྱས་ན་རྒྱུང་དེ་རྣམས་དེར་འདུས་ནས། །ཐིམ་པར་འབྱུར་པའི་གནད་
 གྱིས། །གཞུང་འཛོན་གྱི་རྟོག་པ་གཅོད་པར་སྤྱོད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་འདྲ་བའི་ཚུལ་གྱིས་རྒྱུད་སྤྱིང་ལྷུབ་ཆེན་གྱི་
 །གཞུང་དུ་མར་བསྐྱགས་པ་ལ་དེས་པ་ཆེན་པོ་བསྒྲེད་ལ། །སྤྱིང་ཁའི་སྒྲ་རྩར་མི་ཤིགས་པ་སྐྱགས་གྱི་ཐིག་ལའི་
 །སྒྲོག་ཚུལ་སྒྲོམ་པ་ལ་འབད་བར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(ཐུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྒྲོམ་ཚུལ་)ནི། །རིམ་ལྷ་བསྐྱུས་པ་ལས། །དཔ་པ་སྒྲ་ཆོགས་རྣམ་རྟོག་
 རྣམས། །སེམས་ལས་ཡང་དག་འབྱུང་བས་ན། །རྣམ་ཤེས་སྒྲོག་ནི་འདུ་བའི་རྟེན། །སྤྱིང་ཁར་སྐྱགས་གྱི་
 །འཁོར་ལོ་བསྒྲོམ།^{༤༩} །ཞེས་སྒྲ་ཆོགས་པའི་རྟོག་པ་རྣམས་སེམས་ལས་འབྱུང་ཞིང་། །རྒྱུང་སེམས་གཉིས་སྤྱིང་
 པའི་གནས་སྤྱིང་ཁ་ཡིན་པས། །སྤྱིང་ཁར་གནད་དུ་བསྐྱུན་པའི་སྐྱགས་གྱི་འཁོར་ལོ་བསྒྲོམ་པ་དང་། །སྐྱགས་
 གྱི་ཡི་གའི་འཁོར་ལོ་ནི། །དང་པོར་ཚུ་སྒྲེས་འདབ་བརྒྱུད་པ། །ཕྱི་ནང་གསང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ནི། །རིམ་པ་
 །ལྷན་པར་བསམ་གཏན་བྱ།^{༥༠} །ཞེས་སྤྱིང་ཁར་བསྐྱུང་འདབ་བརྒྱུད་སུམ་རིམ་པ་ཅིག་སྒྲོམ་པ་དང་། །ཕྱི་རིམ་

ཤེས་རབ་དབྱངས་ཡིག་མཚན། །བར་མ་གསལ་བྱེད་ཐབས་བཅས་པ། །གཉིས་སུ་མེད་པ་ནང་མར་གནས། །
 གྲྱུགས་མཚམས་རིམ་པའི་ཉིད་ལོ་འཛིན། །སྒྲིབ་བརྒྱུ་པ་གསུམ་རང་བཞིན། །དབུས་སུ་མི་ཤིགས་ཐིག་ལེ་
 ཟླ། །ཨ་ཡིག་དང་བཅས་སྒྲིག་གྲུར་གང་། །ཀྱུན་གྱི་སྒྲིང་པོ་སྒྲོ་ཞིང་སྤྱད།^{༤༦} །ཅིས་པད་འདབ་བྱི་མ་བརྒྱད་
 ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ངོ་བོ་དབྱངས་ཡིག་བརྒྱ་གཉིས་གྱིས་མཚན་པ་དང་། བར་པ་བརྒྱད་ལ་ཐབས་ཀྱི་ངོ་བོ་
 གསལ་བྱེད་དང་། བར་མ་ལ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ངོ་བོ་མ་ཞིང་གི་ཡི་གེ་བཞིས་མཚན་པ་དང་།
 དབུས་སུ་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ཨ་ཐུང་དང་བཅས་པ་སྒྲོ་མ་པར་བཤད་དོ། །འདི་ལ། འོན་པ་མ་དང་།
 འཁོར་ལོ་ཅན་དང་། གདན་རྫོགས་གསུམ་དུ་རྟོག་བརྒྱས་ཀྱི་སྒྲོ་ན་དུ་སྤྲུགས་འཁོར་སྒྲོ་མ་པར་བཤད་ལ།
 འོན་བཞི་མར་སེམས་དབེན་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་མེད་ཀྱང་། ཕ་ཚིག་ལས། སྒྲོ་ན་དུ་སྤྲུགས་འཁོར་བ་སྒྲོ་མས་
 པའི་འོག་ཏུ་རྟོག་བརྒྱས་བྱེད་པར་བཤད་པས་སྤྲུ་མ་གསུམ་ལྟར་བྱའོ། །

པད་འདབ་ཁ་དོག་དམར་པོ། དབྱིབས་མེ་ལོང་བསྐྱར་བ་ལྟ་བུ་ལ་ཡིག་འབྲུ་རྣམས་དཀར་པོར་
 གསེར་སྤིངས་པས་བཤད། མར་ལུགས་ཀྱི་གདམས་རྒྱུ་གཞན་ཁ་ཅིག་ལས། ཕ་བརྒྱའི་རྣམ་པ་ལྟར་གནས་
 པ་དཀར་ལ་དམར་པའི་མདངས་ཅན་ལ་ཡིག་འབྲུ་དཀར་པོར་བཤད་དོ། །རྟོག་བརྒྱས་ཀྱི་རྟོག་གྱི་ཐིག་ལེ་
 སྒྲིང་ཁར་འགོད་པའི་གནས་ཀྱི་བརྒྱུན་དཀར་པོ་འདབ་བཞི་པ་དང་། དམར་པོ་འདབ་བཞི་པ་འབྲུང་བ་བཞིའི་
 རང་བཞིན་ཅན་དུ་སེམས་པར་ཀྱ་ཀྱ་རི་པས་བཤད་དེ། སྒྲིང་ཁའི་ཐུགས་ཀྱི་ཕ་བཞིའི་ངོ་བོར་སེམས་པའོ། །
 གཞུང་གཞན་ལས་ཀྱང་རྫོགས་རིམ་པའི་སྐབས་སུ་ཐིག་ལེ་དང་ཡི་གེ་སོགས་འགོད་པའི་ལྟེ་བ་ལ་སོགས་
 པའི་བརྒྱ་རྣམས་ཕ་འདབ་ཏུ་བཤད་པས་དེ་ལྟར་བྱ་བའམ། ཡང་ན་པད་འདབ་ཉིད་ཅའི་ངོ་བོར་སེམས་ཀྱང་
 ཚིག་གོ། སྒྲིང་ཁའི་བརྒྱུ་ལ་ཁ་དོག་གི་ངེས་པ་མེད་ལ། དེར་ཕ་འཁོར་འདབ་བརྒྱད་པ་ཞིག་བཤད་པ་མང་
 ཞིང་། གཉིས་བཤད་པ་འཇུག་ལ། གསུམ་བཤད་པ་གཞན་ལས་ཆེར་མི་འབྱུང་ངོ་། །མེ་རྟོག་བརྒྱའི་འདབ་
 མ་ལྟར་སྒྲོ་མ་ནའང་མེ་ལོང་བསྐྱར་བ་བཞིན་བྱེད་དོན་མེད་དོ། །གསེར་སྤིངས་པད་འདབ་བྱི་མ་ལ་ཀྱ་ལི་
 དང་། བར་མ་ལ་དབྱངས་ཡིག་འགོད་པ་ཕ་ཚིག་དང་མི་མཐུན་པས། མར་ལུགས་གཞན་ནས་ཕ་ཚིག་བཞིན་
 འབྱུང་བ་ལྟར་འགོད་དགོས་ཏེ། ཕ་ཚིག་ལས། དབྱངས་ཡིག་སྤྱང་བ་དང་། གསལ་བྱེད་མཆེད་པ་དང་། མ་
 ཞིང་ཉེར་ཐོབ་ཏུ་^{༤༧}བཤད་པས་ཀྱང་ཤེས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡི་གེ་བྱི་མའི་ཁ་དོག་དཀར་པོ་དང་། བར་པ་
 དམར་པོ་དང་། བར་མ་སྒྲོ་ན་པོ་འམ་ནག་པོར་བྱས་ན་ལེགས་སོ། །

ཕ་ཚིག་ལས། བརྒྱ་གཉིས་ཡི་གེ་ཐིག་ལེར་བཅས།^{༤༨} །ཞེས་པའི་དོན་མ་ཞིང་བཞི་དོར་པའི་
 དབྱངས་ཡིག་བརྒྱ་གཉིས་པ་ལ་ཐིག་ལེ་ཡོད་པས། ལྷག་མ་བརྒྱ་གཉིས་གི་མགོར་ཐིག་ལེ་འཛིག་པའི་དོན་

ཞེས་དང་། བཞིན་གསུམ་དུ་ངེས་པར་སྒྱུར། ཞེས་དང་། ཆ་ལ་སོགས་པ་བཅུ་དྲུག་གནས། ཞེས་པས་
འདབ་མའི་ཡི་གེ་འགོད་ཚུལ་རྣམས་བསྟན་ཟེར་བ་ནི་དོན་མིན་ཏེ། དེ་རྣམས་ནི་དབྱངས་གསལ་ལས་ཨོ་
ཨུ་ཏུ་གསུམ་ཐུབ་ཡིན་གྱི། བད་འདབ་ལ་ཡི་གེ་བཀོད་ནས་སྒྲོམ་པའི་དོན་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། རྒྱུད་གཞན་
ལས་འཁོར་ལོ་རྣམས་ལ་ཡི་གེ་མང་པོ་བཀོད་ནས་སྒྲོམ་པར་གསུངས་པ་རྣམས། དེར་རྒྱུད་སྟེང་པའི་ཆེད་
ཡིན་པ་བཞིན་དུ་འདིར་ཡང་དེ་དང་འབྲ་བས། སྟིང་ཁར་རྒྱུད་སྟེང་པའི་ཆེད་དུ་རིམ་གྱིས་དེའི་ཕྱོགས་
མཚམས་སུ་ཡི་གེ་བཀོད་པ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒྲོམས་པས་རྒྱུད་མི་ཤིགས་པ་ལ་རིམ་གྱིས་འདུ་བའི་ཆེད་དུ་
མན་དག་ཏུ་མཛད་པ་ཅམ་མོ། །དེ་ཡང་དང་པོར་བད་འདབ་ལ་དམིགས་པ་དང་། དེ་ནས་ཕྱི་ནས་རིམ་པ་
བཞིན་དུ་ཕྱོགས་དང་མཚམས་རྣམས་ཀྱི་ཡི་གེ་ལ་རིམ་པ་བཞིན་དམིགས་ནས་སེམས་ཟིན་ན། མི་ཤིགས་པ་
ལ་རྒྱུད་འདུ་བ་ཉེ་རུ་ཉེ་རུ་འགོ་སྒྲ་བའི་གནད་གྱིས་དེ་ལྟར་གསུངས་གྱི། རྒྱགས་འཁོར་རྒྱས་པ་ངེས་པར་
དགོས་པ་ནི་མིན་ཏེ། མར་ལུགས་ཀྱི་རིམ་ལྡེའི་གདམས་དག་འཁོར་ལོ་མེད་པ་དང་། སེམས་དབའ་སྒྱུ་
ཅིག་དང་། ཅིག་ཅར་བ་གསུམ་ག་ལ་རྒྱགས་འཁོར་མེད་པར་སྟིང་ཁར་མི་ཤིགས་པ་ཨ་ཐུང་དྲ་བཅས་པ་
དང་། རྒྱུ་ཡིག་བཀོད་ནས་དོར་བཞུས་བྱེད་པར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་སྒྲར་བཤད་པའི་མི་ཤིགས་
པ་ཡི་གེ་དང་བཅས་པ་སྒྲོམ་པ་ནི་ངེས་པར་དགོས་པས། རྒྱགས་འཁོར་འགོད་མི་འགོད་ནི་རྒྱས་པ་རྒྱས་ཏེ།
དཔེར་ན་མན་དག་སྟེ་མར་འཁོར་ལོ་བཞི་ལ་ལྟེ་བ་དང་འདབ་མའི་ཡི་གེ་གཉིས་ཀ་འགོད་པ་དང་། ལྟེ་བ་
ཁོ་ནར་ཡི་གེ་བཞི་འགོད་པའི་ཚུལ་གཉིས་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །

གཉིས་པ་(གདོང་གི་ལྷ་ཅེར་འོད་ཀྱི་ཐིག་ལའི་ཐོག་ཚོ་ལ་)ལ་གཉིས། རྒྱུད་གང་ལ་གནས་གང་ནས་དོར་
བཞུས་བྱ་བ་དང་། རྒྱུད་རྒྱགས་སྟོར་ཚུལ་དང་དོར་བཞུས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་མི་ཤིགས་པ་རྒྱགས་འཁོར་དང་བཅས་པ་འམ་མི་ཤིགས་པ་ཡི་གེ་དང་བཅས་
པ་བསྒྲོམས་པས་མི་གཡོ་བའི་བརྟན་པོར་སོང་བ་ན། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དོར་བཞུས་བྱའོ། །དེ་ལ་ཚོགས་
རིམ་པས་ཞི་རྒྱས་དབང་དྲག་གི་ལས་སྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་དོར་བཞུས་བྱེད་པ་ན། ཅ་བའི་རྒྱུད་བཞི་ལ་བྱེད་ལ།
ཡང་ཚོགས་རིམ་པས་མིག་གི་མངོན་ཤེས་སོགས་ལྟ་སྒྲུབ་པའི་དོན་དུ་དོར་བཞུས་བྱེད་པ་ན། ཡན་ལག་གི་
རྒྱུད་ལྟ་ལ་བྱེད་ཅིང་། ལུས་དབེན་སྟོན་དུ་སོང་ནས། སེམས་དབེན་གྱི་སྟོང་པ་རྣམས་སྒྱུད་པའི་དོན་དུ་དོར་
བཞུས་བྱེད་པ་ན། ཐོག་མར་ཅ་བའི་རྒྱུད་བཞི་དང་། དེ་ལ་ལུས་པ་རྟེན་པའི་མཚམས་ཤིག་ནས་ཡན་ལག་
གི་རྒྱུད་ལྟ་ལ་བྱེད་དེ། དོར་བཞུས་བྱེད་པའི་སྐབས་གསུམ་གསུངས་པ་ལས་འདིར་ནི་ཕྱི་མའོ། །

རྒྱུད་གང་ལ་དོར་བཞུས་བྱེད་པའི་ཚུལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། ལུས་ཀྱི་གནད་ཀྱི་གནས་འདི་ནས་བྱེད་

ཅེས་པའི་གནས་པའི་ཡོད་དམ་མེད་ཅེན། འདི་ལ། ཡལ་མོ་ཆེས་ལུས་ཀྱི་ཁོང་པ་ནས་སྒྲ་བྱུག་ཏུ་འབྱུང་
 འཇུག་བྱེད་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་ལུས་ཀྱི་རྩ་ལམོར་གྱི་གནས་འདི་ནས་བྱེད་ཀྱི་རེས་པ་མི་བྱེད་པ་དང་།
 ཡང་ཁ་ཅིག །རྩ་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་གནས་མཁྱིན་པ་སོགས་བཞི་ནས་དགྱེལ་ལམོར་བཞི་སོ་སོ་ལ་བྱེད་ཟེར་རོ།
 དེའི་དང་པོ་ལ་ནི། རྒྱུད་གི་ལྷང་འཇུག་གནས་གསུམ་ཡི་གོ་གསུམ་དང་སྒྱུར་བ་ཡོད་ཏུ་ཆུག་ཀྱང་། ལུས་ཀྱི་
 རྩ་ལམོར་གྱི་གནད་འདིར་བྱེད་ཅེས་པའི་མན་ངག་དང་བྲལ་བས། རི་ཙམ་འབད་ཀྱང་རྩ་རྒྱུད་ཚུད་ནས་
 ཐིམ་པ་ལས་སྒྲོང་པ་བཞི་འདྲེན་པ་མི་འོང་སྟེ། གཞན་ཏུ་ན་ཉན་སར་བཤད་པའི་རྒྱུད་འབྱུང་འཇུག་བགྲངས་
 པས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་བྱེད་པར་འབྱུར་བ་བརློག་མི་ལུས་སོ། །ཚུགས་གཉིས་པ་ལ། ལུས་ཀྱི་རྩ་ལམོར་གྱི་གནད་
 ཏུ་བསྐྱུན་པ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་། ལུགས་འདིའི་དོར་བརླས་ཀྱིས་ལུས་ལ་གནད་ཏུ་བསྐྱུན་པའི་གནད་ཀྱི་དོན་
 རྟེན་པ་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རང་གི་ལུགས་ནི། རྒྱུར་བཤད་པའི་སྒྲིང་ཁའི་དབུས་ཀྱི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་
 ཡི་གོ་དང་བཅས་པ་ཉིད་ལས་འཇུག་ལྷང་གནས་གསུམ་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །

དོན་འདི་ཐོག་མར་སྒྲོན་གསལ་གྱིས་སྒྲུབ་པ་ནི། རྒྱུར་བྲངས་པའི་སྒྲོན་གསལ་ལས། གཞུང་སྒྲ་
 མས་ལྷང་འཇུག་གནས་གསུམ་གྱི་རྩལ་འབྱོར་གྱིས་བསྒྲོམ་པར་གསུངས་པའི་དོན། གཞུང་གྱི་མས་གསལ་ཏུ་
 བཏང་བ་ན། མི་ཤིགས་པ་དེ་ལས་ཁ་དོག་སྒྲ་ལྷའི་འོད་ཟེར་གྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལྷང་འཇུག་གནས་པ་བྱ་བར་
 གསུངས་པ་དང་། ཡང་ལེའུ་གསུམ་པའི་སྒྲོན་གསལ་ལས། བམ་མཁའི་དབྱིངས་ཀྱི་དབུས་གནས་པར་སྒྲ་
 བའི་དགྱེལ་ལམོར་བྱི་བ་དང་། གསལ་བའི་དགྱེལ་ལམོར་གྱི་དབུས་གནས་ལམོར་ལོའི་དགྱེལ་ལམོར་དང་།
 བད་མོའི་དགྱེལ་ལམོར་འབྲ་བ་དང་། རིན་ཆེན་གྱི་དགྱེལ་ལམོར་དང་འབྲ་བ་སྒྲོམ་པ་དང་། རྒྱུར་བའི་
 དགྱེལ་ལམོར་བྱི་བར་བྱ་བར་གསུངས་པའི་རེས་དོན་འཆད་པ་ན། རྒྱུར་བའི་དགྱེལ་ལམོར་གྱི་བར་སྒྲར་
 བཞིན་དང་། གསལ་བའི་དགྱེལ་ལམོར་ནི་མི་ཤིགས་པ་དང་། དབུས་གནས་ནི་དེ་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་
 བྱུང་བའི་དགྱེལ་ལམོར་བཞི་ནི་རིམ་པ་བཞིན་ཏུ་རྒྱུད་མེ་དང་དབང་ཆེན་དང་རྒྱུད་གི་དགྱེལ་ལམོར་གྱི་རྒྱུད་
 བཞི་འབྱུང་བར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ལ་བཤད་པ་དང་།^{༤༤} ཡང་རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་དུག་པར། བམ་མཁའི་དབྱིངས་
 ཀྱི་དབུས་ན་གནས་པར་ཉིམ་དང་། གསལ་བ་དང་། རིན་ཆེན་དང་། འོད་ཀྱི་དགྱེལ་ལམོར་བཞི་བསྒྲོམ་
 པར་^{༤༥} གསུངས་པའི་དོན་འགྲེལ་པར་བམ་མཁའི་དབྱིངས་མི་ཤིགས་པ་དང་། དབུས་ན་གནས་པ་དེ་ལས་
 བྱུང་བ་དང་། བྱུང་བའི་དགྱེལ་ལམོར་བཞི་རིམ་པ་བཞིན་ཏུ་འབྱུང་བ་བཞིའི་རྒྱུད་ལ་བཤད་ནས། དེ་ནས་སྒྲ་
 ལ་ཡི་གོ་གསུམ་གྱི་དོར་བརླས་བྱེད་པ་དང་། ཡང་དོར་བརླས་ཀྱིས་སྒྲིང་ཁ་ན་གནས་པའི་དོན་རྗེ་སེམས་
 དཔའ་བསྐྱལ་བར་ཡང་^{༤༦} གསུངས་སོ། །ལེའུ་གསུམ་པར་བཤད་པའི་རྒྱུད་བཞིའི་དོར་བརླས་ཀྱི་བཤད་པ་

པ་སྒྲུང་ངོ་། །མར་ལུགས་པ་གཞན་ཁ་ཅིག །པད་འདབ་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་ཡི་གེ་ལ་བྱི་ནས་རིམ་པ་བཞིན་
དམིགས་ནས། རིམ་པ་དེ་དག་ཏུ་རྒྱུང་ལྡང་འཇུག་གནས་གསུམ་གྱི་དོར་བཞུས་བྱེད་པ། སྦྱོར་བ་རྣམ་པ་
གསུམ་རང་བཞིན། ཞེས་པའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། སྤྱོད་མཚམས་རིམ་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན།
སྦྱོར་བ་རྣམ་པ་གསུམ་རང་བཞིན། ཞེས་པའི་དོན་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་མཚམས་ལ་དམིགས་པའི་ཏིང་
ངེ་འཛིན་གསུམ་སྦྱོར་བ་སྟེ་རྣལ་འབྱོར་གསུམ་གྱི་དོར་བཞུས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །ཀྱུ་རྩེ་པས་ཀྱང་། སྟོང་
ཁར་བཀོད་པའི་ཐིག་ལེ་ཁ་སྦྱོར་གྱི་ནང་ནས་ལྡང་འཇུག་གི་དོར་བཞུས་བྱེད་པར་བཤད་དོ།

ཞལ་ལུང་ལས། སྦྱི་བོ་དང་། མགིན་པ་དང་། སྟོང་ཁ་དང་། ལུ་མ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་སུ་དོ་རྩེ་གསུམ་
དང་། ཡི་ཤེས་སེམས་དང་འབསྟོམས་པའི་སྤྱགས་ཀ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་མཚན་མ་ལ་གནས་པའི་རྒྱུད་དང་རྒྱ་
དང་མེ་དང་སའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་དབུས་སུ་རྒྱ་བ་ལ་གནས་པའི་འབྲུ་གསུམ་དང་། རང་གི་ལྟའི་ས་བོན་
བསྟོམས་ནས་དོ་རྩེ་བཞུས་པ་བྱེད་པར་བཤད་ཀྱང་། ལྷ་སོ་སོའི་སྤྱགས་ཀ་ནས་མི་བྱེད་ཀྱི་མི་ཤིགས་པ་
ལས་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། རིམ་པ་འདིས་མི་ཤིགས་པའི། དོ་རྩེ་བཞུས་པའི་དོ་བོ་བྱ།^{༡༥} ཞེས་གསུངས་སོ།
དེས་ན་གྲོལ་པའི་ཐིག་ལེ་ལས། ཡི་གེ་བཞི་ལས་འཕྲོས་པའི་འོད་ཟེར་སྟེང་གི་སྒྲ་སྒྲོ་ལས་འབྱུང་པའི་རྒྱུད་
བཞི་ལ་དོར་བཞུས་བྱ་བར་གསུངས་པ་ནི།^{༡༦} དེར་གཡས་ཀྱི་རྒྱུད་སྟུ་དང་། གཡོན་གྱི་རྒྱུ་གསུང་དང་།
གཉིས་ཀའི་མེ་སྤྱགས་དོ་རྩེ་དང་། གཉིས་ཀའི་ས་ལྷ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོར་བཞུས་པས། རྒྱུད་བཞི་དེ་བཞིའི་
རྒྱུད་དུ་བསྟན་པ་བཞེད་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་ཀྱི། དེ་ནས་ལྡང་འཇུག་གནས་གསུམ་བྱེད་པའི་དོར་བཞུས་
མིན་ཏེ། དེ་དང་ཞལ་ལུང་གཉིས་ཀར་ལྟའི་སྤྱགས་ཀར་བཀོད་པའི་ཡི་གེ་བཞི་རྒྱུད་འཇུག་གནས་ལྡང་གསུམ་
དང་། དེ་གཉིས་དང་བྲལ་བར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་དག་ནི་སྤྱགས་འདི་དང་མཐུན་པ་རྣམས་སྟོས་པ་
ཡིན་གྱི། སྤྱགས་གཞན་ནས་ལྟེ་བར་དོར་བཞུས་བྱེད་པར་ཡང་བཤད་དོ།

གཉིས་པ་ནི། རྒྱུད་དང་སྤྱགས་གཉིས་སྦྱོར་ཚུལ་ལ། སྟོན་གསལ་ལས། ལུས་ཀྱི་གནས་སུ་བཀོད་
པའི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཨོ་དཀར་པོ་སོགས་རྒྱུད་འཇུག་གནས་ལྡང་བར་བཤད་པ་ནི།
ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་མཚོན་དོན་རྒྱུད་གསུམ་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་བཤད་ཀྱི། དེ་རྣམས་རྒྱུད་གསུམ་དུ་སྒྲོམ་པ་ཡང་
མིན་ལ། དོར་བཞུས་ཀྱི་སྒྲུབས་ཀྱང་མིན་ནོ། །དོར་བཞུས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ་རྒྱུད་དང་འཕགས་སྒྲོར་རྣམས་ནས།
ཡི་གེ་གསུམ་སྒྲུབས་ཀྱི་གནས་གང་ཡིན་དང་། དེ་དང་སྦྱར་རྒྱུའི་རྒྱུད་གི་དེ་ཉིད་ལས་རྒྱུད་དང་དེའི་གདངས་གང་
ཡིན་གསལ་བར་བཤད་པ་མི་སྒྲུང་ངོ་། །རྩེ་འགོས་ཀྱིས་ནི་སྦྱའི་གདངས་ལ་མཛད་ཀྱི། །དབྱིབས་ཀྱི་ཡི་གེ་
ལ་མི་མཛད་པས། འདིའི་རྩེས་འབྲང་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་འདོད་དོ། །མར་ལུགས་པ་མང་པོས་

རྒྱུང་འཕྲེང་ཐག་ལྷ་བུ་ཡི་གོ་གསུམ་འཕྲེང་དོག་འཕྲིགས་པ་བཞིན་དུ་བྲིས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ལ་འདོད་དོ།

ཅུ་རྒྱུད་ལེའུ་བདུན་པར། སྒྲོངས་མོ་ཟ་ཞིང་མི་བཞུ་སྟེ།^{ཡེཾ} ཞེས་གསུངས་པའི་ངེས་དོན་སྒྲོན་གསལ་ལས། དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་བྱངས་ཏེ་བཤད་པ་ལས། ཐ་དད་ཡི་གོ་སྒྲོངས་མོ་ཡིན། དེ་འདོན་པ་ནི་ཟ་བ་སྟེ། ཁྱེད་གསུངས་མོ་ཟ་བར་འདོད།^{ཡེཾ} ཅེས་གསུངས་ཏེ། འདིས་དོར་བཞུས་ཀྱི་མི་མཐུན་ཕྱགས་རྒྱུང་ཐུགས་ཐ་དད་དུ་སྒྲོ་བ་བཤད་པས། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཐ་མི་དད་ཤེས་དགོས་སོ། ཁྱེད་ལ་སྒྲོང་མོའི་རྒྱུང་དོན་གྱི་ལ་ངེས་ཚིག་གི་ཚུལ་གྱིས། རྒྱུ་ཐ་དད་དང་། ཨ་ཁྱེད་ཡི་གོ་སྟེ། རྒྱུང་དང་ཡི་གོ་སོ་སོར་བྱས་ནས་འདོན་པ་ནི་སྒྲོངས་མོ་ཟ་བ་ཡིན་པས། རྒྱུང་ཐུགས་གཉིས་སོ་སོར་བྱེད་པ་ནི་ཐུགས་ནི་གདངས་སུ་འདོན་པ་ལ་བྱས་ཀྱིས་བྲིས་པའི་རྣམ་པ་ལ་སེམས་པ་ལ་མ་བཤད་དོ། ཁྱེད་ཀྱི་རྒྱུང་ཐུགས་གཉིས་ཐ་མི་དད་དུ་བྱེད་པའང་ཐུགས་ཀྱི་གདངས་དང་ཐ་མི་དད་དུ་བྱེད་དགོས་ཀྱི། བྲི་པའི་རྣམ་པ་དང་ཐ་མི་དད་དུ་བྱེད་པ་མིན་ནོ། གདངས་ཀྱང་། ཚིག་ཏུ་བརྟོན་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་ངག་ཡིན་ལ། སྒྲོད་བསྐྱས་ལས་འདི་ནང་གི་ངག་ཏུ་བཤད་པས་དེ་མིན་ནོ། ཚིག་ཏུ་མ་བརྟོན་ཀྱང་ཚིག་ཏུ་བརྟོན་པའི་རྣམ་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་གདངས་ཀྱང་མིན་ནོ། དེས་ན་རྒྱུང་འཕྲེང་གནས་ལུང་གསུམ་གྱི་རང་གདངས་ནི་འདིར་ཡི་གོ་གསུམ་དུ་བྱུང་། རྒྱུང་གི་རང་གདངས་ཉིད་ཐུགས་ཀྱི་གདངས་སུ་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྱུར་བ་དེ་རྒྱུང་ཐུགས་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྱུར་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། རྒྱུང་གིས་ཡི་གོ་གསུམ་གྱི་གདངས་དང་འདྲ་བ་སྒྲོག་བཞིན་པར་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་རང་གིས་ངོ་ཤེས་ནས། ཁྱེད་ལ་མ་ཡངས་པར་ཡིད་གཏོད་པ་ཉིད་འདིའི་བཞུས་པ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་སྒྲོན་གསལ་ལས། ཡིད་ཀྱི་བཞུས་པར་གསུངས་ཀྱི། ལྷེ་རྒྱུ་གྱི་ཚོལ་བས་ཐུགས་འདོན་པའི་རྣམ་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཡིད་བཞུས་དང་ཡེ་མི་འདྲ་བས་ལེགས་པར་བྱེད་པར་བྱུང་། རྒྱུང་ཐུགས་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྱུར་བར་གསུངས་པའི་དོན་དེ་ཡིད་དོར་གཅིག་ཏུ་འཆར་བ་ཅིག་དགོས་ཀྱི། སྒྲར་ལྷར་མ་བྱས་ན་ཡིད་དོར་གཅིག་ཏུ་མི་འཆར་རོ།

གདམས་ངག་ལས། རྒྱུང་ནང་དུ་གནས་པའི་དུས་སུ་ཅུང་ཟད་རིང་བ་རེ་ཞེས་པ་ལ། མཐས་པ་ཁ་ཅིག རྒྱུད་འཕྲེང་ལ་གྱི་དགོངས་པ་ནི། རྒྱུང་རི་ལྷར་འདུག་པ་བཞིན་བཟོ་མེད་པར་འཛོག་པ་ཡིན་གསུང་བ་མི་འཐད་དེ། ཞག་གཅིག་ལ་རྒྱུང་འཕྲེང་འཕྲེང་གཉིས་ལ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ཉི་མེད་གཅིག་སྟོང་དུག་བརྒྱ་ལས་མ་བཤད་པས། བཟོ་མེད་དུ་འཛོག་ན་འཕྲེང་འཕྲེང་གཉིས་མིན་པའི་གནས་པ་མེད་པའི་བྱིར་ལྷང་འཕྲེང་གནས་གསུམ་གྱི་དོར་བཞུས་བྱར་མེད་པར་འགྱུར་རོ། ཁྱེད་ཀྱི་ཡི་གོ་གཉིས་ཀྱི་དོར་བཞུས་གསུངས་པ་ལྷར་བྱེད་ན། བཟོ་མེད་དུ་བྱས་པས་ཚིག་ཀྱང་། ཡི་གོ་གསུམ་ལ་བར་དུ་གནས་པ་རེ་ཆེད་དུ་བྱེད་པ། མར་འགོས་གཉིས་ཀའི་གདམས་ངག་ལས་འཕྲེང་བ་ལྷར་བྱེད་དགོས་ཏེ། ཞལ་ལུང་ལས། ལྷ་མོའི་རང་བཞིན་གནས་

པའི་དུས་སུ་དལ་བུས་གཟུང་བར་ལན་བཞིར་བཤད་པའི་ཕྱིར་དོ།^{༤༧} །ལྷང་འཇུག་གཉིས་ལས་ནང་དུ་གནས་
 པ་རིང་བར་བྱ་བར་མང་པོ་འདོད་མོད་ཀྱང་། རྗེ་འགོས་ཀྱི་བཞེད་པས་གསུམ་ག་མཉམ་པར་བཞེད་པ་ལྟར་
 ལེགས་སོ། །རྒྱུད་ཕྱིར་ལྷང་པའི་དུས་སུ་ཆོས་ཀྱན་དག་པར་བྱས་ནས་བདུད་རྩིར་གྱུར་པ་མི་གྱི་དོ་བོར་འོངས་
 བས་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བག་ཆགས་བསྐྱས་པ་དང་། ལྷུ་འཛོལ་སྤྱོད་ཀྱང་རང་རྒྱུད་དག་པར་བྱེད་པར་ཞལ་ལུང་ལས་
 གསུངས་ཤིང་།^{༤༨} གྲོལ་བའི་ཐིག་ལེ་ལས། རྩོམ་སངས་རྒྱུས་སོགས་སྒྲོས་པའི་དུས་སུ་བརྟན་པའི་ཆོས་
 ཀྱན་འགྲུབ་པར་བྱེད། མི་གྱིས་སངས་རྒྱུས་སོགས་སྤྱད་པའི་དུས་སུ་གཡོ་བའི་ཆོས་ཀྱན་འགྲུབ་པར་བྱེད།
 ལྷུ་ཡིས་སངས་རྒྱུས་སོགས་གཟུང་བའི་དུས་སུ་བརྟན་གཡོའི་ཆོས་ཀྱན་གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་སུ་འཇུག་པར་
 བྱེད།^{༤༩} ཅེས་གསུངས་ཏེ། འགྲུབ་པར་བྱེད་པ་ནི་དག་པར་བྱེད་པའི་དོན་དུ་འགྲེལ་བས་བཤད་དོ།
 འཕགས་སྒྲོར་དུ་དེ་ལྟར་བྱེད་པར་མ་བཤད། ཁ་ཅིག །ཡི་མ་ལུ་ལས། རྩོམ་སངས་ཅན་ཡང་དག་སྟོ།^{༥༠}
 ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པར་འདོད་མོད་ཀྱང་། དོན་མིན་ནོ།

དོན་ལྟར་མར། ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་དོར་བཞུས་ཉེར་གཅིག་རེ་ཙམ་སྤྱང་། དེ་ཡང་གྲངས་མང་ན་
 ཁམས་བདེ་རྒྱུད་བཟུང་སྟེ་དོར་བཞུས་དངོས་ནི། རྟེན་རྒྱུད་མི་གྱིས་མནན། འོག་རྒྱུད་རྩོམ་སངས་ཏེ་སྟོང་
 ཁར་རྒྱུད་ཁ་སྐྱར་སྒྲོམ་པ་ལ་བྱེད། དོན་བཞི་མར། ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་དོར་བཞུས་བྱས་པས་རྒྱུད་མི་རྒྱུ་བར་རྩ་
 རྩའི་དུས་སུ་རྒྱུད་པ་ལས་བདེ་སྟོང་གི་ཉམས་སྦྱེད་པའི་དོར་བཞུས་མཐར་ཐིན་གྱི་བར་དུ་བཤད། འཁོར་
 ལོ་ཅན་དུ་འང་དོར་བཞུས་བརྒྱ་ཅུ་བརྒྱད་སོགས་ཡང་ཡང་བྱས་པས་རྟགས་ལྟ་འཆར་བར་བཤད་དོ།^{༥༡} །དེ་
 ལྟར་མི་མཐུན་པར་སྤྱང་བའི་དང་པོས་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་དོར་བཞུས་ཉེར་གཅིག་ལ་སོགས་པ་ཅུང་ཟད་རེ་
 ལས་མི་སྦྱང་བའི། ཅུ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་། ཡཔ་སྤྱས་ཀྱི་གཞུང་ཀྱན་དང་འགལ་བའི་ནོར་བཞེན་པོར་སྤྱང་
 ལ། རྒྱུད་ཁ་སྐྱར་འཛོན་པ་དོར་བཞུས་སུ་བཤད་པ་ནི་རྟོག་བཟོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་སྤྱང་ཞིང་། རང་ལུགས་ཀྱིས་
 སེམས་དབེན་གྱི་རྒྱུད་སྦྱར་དུ་འདོད་པ་མང་པོ་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །དེས་ན་དོན་བཞི་མ་ལྟར་བྱ་དགོས་ལ།
 འཁོར་ལོ་ཅན་ཡང་དེ་དང་མཐུན་པར་བྱའོ། །མདོར་བྱས་སུ་ལྟ་མོ་བཞིས་ལུས་ཀྱི་གཞུང་བཀོད་པ་ལས། ཁ་
 ཟས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཁ་སྐྱར་བྱ་བར་བཤད་པ་ལ། འགྲེལ་པ་ཁ་ཅིག་གིས་རྒྱུད་ཁ་སྐྱར་དུ་བཤད་པ་མ་གཏོགས་པ།
 འཕགས་སྒྲོར་གྱི་རྒྱ་གཞུང་གང་དུ་ཡང་མ་བཤད་ལ། གལ་ཏེ་མན་དག་གིས་བྱེད་ནའང་། རང་ལུགས་ཀྱི་མན་
 དག་གཞན་ལས་སེམས་དབེན་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་བྱས་ན་རང་གི་ལུགས་དང་མཐུན་ནོ།

དོར་བཞུས་ལ་བཞུས་པའི་ཡུལ་རྒྱུད་གི་སྒྲོན་པ་བྱེད། ཅུ་བ་དང་། ཡན་ལག་གི་དོར་བཞུས་
 གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་ལ་འང་བཞེད་པར་ལྷུང་དཔྱེ་བའོ། །བཞུས་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྒྲོན་པ་བྱེད། དོ་རྗེ་འཕྲུང་

བར། ཏུ་ཉེ་འཁྱིལ་གྱི་གཉིས་ཀྱི་དོར་བཞུགས་དང་། ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་དོར་བཞུགས་གཉིས་བཤད་ལ། དགོངས་
 པ་ལུང་སྟོན་དང་རྒྱུད་སྟེ་མར་ནི་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་དོར་བཞུགས་ཉིད་བཤད་དོ། །ལག་སྒྲིལ་དང་སྒྲུལ་ལྡན་གྲགས་
 པ་སོགས་ཀྱིས་རིགས་བྱུག་དང་། ཁྱོ་བོ་དང་བྱུག་གསུམ་དང་། མ་ལོང་གི་དོར་བཞུགས་ཉིད་བཅུ་གཅིག་ཏུ་
 བཤད་ཅིང་། དེ་ཡང་ལེའུ་བཅུ་གསུམ་པ་ཅུ་འགྲེལ་གྱི་དོན་ཏུ་འདོད་དོ། །སྟོན་གསལ་གྱི་དགོངས་པ་ནི།
 འབྲུག་གསུམ་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་དབྱུད་ནས་དེའི་དོན་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ལ། སྐྱུ་གསུང་གྲགས་ཀྱི་དོན་རྒྱུས་
 པར་བཤད་ལ། དེ་ནས་རིན་ཆེན་གྱི་བཞུགས་པ་དང་། ཐོགས་མེད་ཀྱི་བཞུགས་པ་གཉིས་དོར་བཞུགས་ཀྱི་གཙོ་
 བོར་གསུངས་པས། སྐྱུ་མ་གསུམ་ཙམ་ནི་དོར་བཞུགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་མིན་ནོ། །དོར་བཞུགས་ཡིད་
 བཞུགས་སུ་བཤད་ཅིང་། ཁྱོ་བོའི་བཞུགས་པ་འགྲུབ་བཞུགས་སུ་བཤད་པས། དེ་དོར་བཞུགས་མིན་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཡང་
 གསལ་ལོ། །བྱུག་གསུམ་གྱི་བཞུགས་པ་ནི། བྱུག་གསུམ་ཙན་གྱི་སེམས་ཙན་རྣམས་འོད་གསལ་ཏུ་འཛོག་པར་
 སེམས་པ་ལ་བཤད་པས། དེ་ལ་རྒྱུད་གི་བཞུགས་པ་མེད་དོ། །མ་ལོང་གི་བཞུགས་པ་ནི་འོད་གསལ་སྟོན་པ་ལ་
 མཛད་སྟངས་ལ། དེ་ལ་འདྲ་རྒྱུད་གི་བཞུགས་པ་མེད་ལ། དེ་རྣམས་དོར་བཞུགས་སུ་ཡང་མ་གསུངས་སོ། །དོར་
 བཞུགས་ཀྱི་གཙོ་བོར་གསུངས་པ་ནི་རྒྱུད་ལས། དོན་གྱི་རྒྱུ་ལམ་འགྲོའི་བཞུགས་པ་ནི། ཁོ་བོ་ཉིད་མེད་བཟང་པོ་
 ཡིས། བྱུག་གསུམ་སངས་རྒྱུས་རྣམས་དབྱུད་པ། དེ་ནི་རིན་ཆེན་བཞུགས་པར་བཤད། སངས་རྒྱུས་ཞིང་
 རྣམས་ཀྱང་ཏུ་ནི། སྐྱུ་ཡི་སྒྲིན་རྣམས་སྟོ་བ་དང་། བཅུད་ཅིང་བྱོན་པ་དོན་རྒྱུའི་དོན། དེ་ནི་ཐོགས་མེད་བཞུགས་
 པར་བཤད།¹⁻¹⁰ ཅིས་གསུངས་པའོ། རྒྱུད་པ་གཉིས་པ་ལ་ཆག་འབྱུང་ལས། རོ་བོ་ཉིད་བྱུང་བཟང་པོ་ཡིས།
 ཞེས་འབྱུང་བ་ལོགས་སོ། །

དེ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ནི། འབྲུག་གསུམ་གྱི་དོན་འཇུག་ལྡན་གནས་གསུམ་གྱི་རྒྱུས་སུ་འབྱུང་བའི་བཞུགས་
 པ་ནི་དོན་གྱི་རྒྱུ་ལམ་འགྲོའི་བཞུགས་པའོ། །མི་ཤིགས་པའི་རོ་བོ་ཉིད་ལས་བྱུང་བའི་བཟང་པོ་སྟེ་རྒྱུད་མི་འཆད་
 པར་རྣམ་པར་འཕྲོ་བའི་རྒྱ་དེས། ལྡང་འཇུག་གནས་གསུམ་གྱི་བྱུག་གསུམ་ཏུ་འབྱུང་བའི་སངས་རྒྱུས་རྣམ་
 པར་དབྱུད་དེ་ཡོངས་ཤེས་པ་ནི། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོ་བོའི་རྒྱུད་རྣམས་མི་ཤིགས་པའི་རོ་
 བོར་རྟོགས་པར་བྱས་པ་སྟེ། རིན་ཆེན་གྱི་བཞུགས་པའོ། །འདིའི་འགྲེལ་པའི་འབྱུང་བཟང་བ་རྣམས་དང་
 བསྟན་པའི་བཤད་པའོ། །དེ་ནི་དོར་བཞུགས་ཀྱིས་རྒྱུད་རྣམས་མི་ཤིགས་པར་བསྟུས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟར་
 བསྟུས་ཏེ་ཐིམ་པ་ལས་ཡང་ལྡང་བ་ན་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཞིང་སྟོང་པའི་བསྐྱེད་མི་ཤིགས་པ་ལས། ཐམས་ཅད་
 ཏུ་སྟེ་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་མཆོད་ཀྱི་སྟོན་རྣམས་སུ་སྐྱེའི་སྒྲིན་རྣམས་ཐྱིར་བཅུད་པ་དང་ནད་ཏུ་བྱོན་པ་དང་།
 བད་ཏུ་གནས་པའི་དོན་རྒྱུའི་དོན་གྱི་བདག་ཉིད་ཙན་གྱི་སྟོན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཐོགས་མེད་ཀྱི་བཞུགས་པའོ། །

སྐྱེ་མ་ལ་འཛིན་ཆེན་གྱི་བསྐྱེས་པ་ཟེར་བ་ནི། ཅུ་བའི་རྒྱུད་གི་དོར་བསྐྱེས་གྱིས་མི་གི་གསལ་པའི་འཛིན་པོ་ཆེ་ལ་
རྒྱུད་བསྐྱེས་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི་རིགས་ལྗེའི་འཛིན་འབྱུང་གི་བསྐྱེས་པར་སྟོན་པའི་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རྒྱུད་
རྒྱུད་པའི་རྩ་སྐྱེས་པ་ཐོབ་ནས་ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་ལ་དོར་བསྐྱེས་བྱེད་བ་ནི། དབང་པོ་སོ་སོའི་སྒྲོར་ཐོགས་པ་མེད་
པར་འཇུག་པའི་བསྐྱེས་པ་ཡིན་པས་ཐོགས་མེད་གྱི་བསྐྱེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དོན་གྲུབ་གྱི་བསྐྱེས་པ་སྟོན་པ་མིན་
ནོ། །རིམ་ལྡར་བྱངས་པ་ལས། སྐྱེ་མ་ལ་དོ་རྩེ་བསྐྱེས་པ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །སྟོན་གསལ་མ་གཏོགས་པར་ཡབ་
སྐུས་གྱི་གཞུང་ཆུམས་དང་། རིམ་ལྡར་བསྐྱེས་པ་སོགས་ནས་ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་གི་དོར་བསྐྱེས་མ་བཤད་དོ། །
སྐྱེར་བསྐྱེན་པའི་མཚམས་དེ་ནས་ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་གི་བསྐྱེས་པ་བྱེད་ན་འདས་སྤྱིང་ཁའི་མི་གི་གསལ་པ་ལས་
འབྱུང་བའི་ཚུལ་གྱིས་བསྐྱེད་གོས་ཤིང་། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་དེས་ཡུལ་སྤྱང་ཐམས་ཅད་གྱི་བདེ་བ་འབར་བའི་
གོགས་བྱེད་པར་རྩེ་འགོས་བཞེད་དེ། དོ་རྩེ་འཕྲེང་བའི་དགོངས་པ་དམ་པར་སྤྱང་ངོ་། །

དོ་རྩེ་བསྐྱེས་པའི་སྒྲུའི་དོན་ལ། བོད་དང་རྒྱ་གར་པ་ཁ་ཅིག་གིས་སྤྲོ་ཚོགས་ཤིག་བཤད་སྤྱང་ན་
ཡང་། སྟོན་གསལ་ལས། དེ་ཆུམས་གྱི་དོན་ནི་ཡི་གེ་གསུམ་མོ། །དེའི་བསྐྱེས་པ་ནི་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་
གསུམ་མོ། །དེ་ཆུམས་ཡོད་པ་ནི་དོ་རྩེ་མི་བྱེད་གསུམ་གྱིས་མཚན་བ་སྟེ། དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱི་དོ་རྩེ་བསྐྱེས་པ་
གསུངས་སོ། །^{༡༥} །ཞེས་གསུངས་པས། དོ་རྩེ་གསུམ་གྱི་ཡི་གེ་གསུམ་དང་རྒྱུད་གསུམ་གྱི་གདངས་གསུམ་
དབྱེར་མི་བྱེད་པར་སྤྱར་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་གྱི་བསྐྱེས་པ་ལ་དོ་རྩེ་བསྐྱེས་པ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་མཉམ་གཞག་
ཏུ་སྐྱེར་བཤད་པའི་ལུས་གྱི་གནད་ལ་སོགས་པའི་གནད་བཞི་དང་ལྷན་པའི་ངང་ནས། བྱིང་བ་དང་སྐྱོད་པར་
འཁྱུར་པའི་སྟོན་བཅད་ནས་རྒྱུད་གི་རྣལ་འབྱོར་དང་། བསྐྱེས་པའི་རྣལ་འབྱོར་གཉིས་ཀའི་ཡོན་ཏན་ལེགས་
པར་མཐོང་བའི་སྟོ་བྱུགས་གྱིས། རྒྱུད་གསུམ་གྱི་གདངས་སྐྱགས་སུ་འཆར་བ་ལ་ཚུལ་བཞིན་ཏུ་བསྐྱབ་པར་
བྱའོ། །རྩེས་ཐོབ་ཏུ་འདབ་སྐྱབ་པ་ནི་དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ལས། བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཉིད་ཏུ་ཡང་། །རྣལ་འབྱོར་
རིག་པས་ཉལ་སོགས་ལ། །མིང་མེད་བརྗོད་ཏུ་མེད་པ་དང་། །དུས་གསུམ་འདས་པ་རྟག་ཏུ་བསྐྱེས་།^{༡༦} །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་དོ། །ཞུང་པ་བྱི་མ་གཉིས་གྱི་དོན་ནི། དུས་གསུམ་ཐམས་ཅད་ཏུ་མིང་དང་ཚིག་གིས་བརྗོད་པ་དང་
བྲལ་བའི་ཡི་གེ་གསུམ་བསྐྱེས་ཞེས་བྲུ་རྒྱས་བཤད་དོ། །

གསུམ་པ་ནི། གསང་བའི་སྤྲ་ཅེར་རྩེས་གྱི་ཐིག་ལེ་སྒྲོམ་པ་ལས་གཉིས་ལས། དོ་རྩེ་འཕྲེང་བར་
གསུངས་པ་ནི། ལས་གྱི་བྱུག་རྒྱའི་བུའི་སྤྲ་ཅེ་དང་། རང་གི་དོ་རྩེའི་སྤྲ་ཅེ་ཕྱད་མཚམས་སུ་བྱུང་སེམས་མི་
འཕོ་བར་འཛིན་པ་ལ་ཐིག་ལེ་སྒྲོམ་པའི་ཞེས་གསུངས་གྱི། དེར་ཐིག་ལེའི་གཟུགས་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲོམ་པ་
མིན་ནོ། །སྟོན་གསལ་ལས། རྒྱུད་བྱི་མའི་དོན་བཤད་པ་ནི། རང་གི་དོ་རྩེའི་བྱ་ག་ནས་རྒྱུད་ཐིག་ལེའི་

ཞེས་པ་གཅིག་གིས་སོ། །རྒྱ་ཏིའི་ཙུང་མཐུན་འབྲེད་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་ཞེས་པ་གཅིག་གིས་སོ། །ཐུགས་དང་རྒྱུ་གི་དེ་ཉིད་རིགས་པ་དང་བཅས་པ་བྱུང་པར་ཅན་གྱི་འབྲེད་བྱེད་དེ་མི་ཤེས་པར་རྒྱུ་འཛིན་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་དོན་དེ་འཐོབ་དགའ་བ་ནི། རྒྱུ་གི་ཞེས་པ་ནས། རྒྱུ་འཛིན་པ་ཡི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས། འཐོབ་པར་དགའ། ཞེས་སྒྲེལ་པའི་དོན་ནོ། །ཞི་བ་འོད་ཀྱི་འགྱུར་ལས། མཆོག་ཏུ་དབྱེ་བའི་སྦྱོར་བ་ཡིས། སྦྱོར་བ་དེ་ཡང་མི་ཤེས་པར། ཞེས་འབྱུང་བ་ལེགས་ལ། རྒྱུ་གི་དེ་ཉིད་རིག་པ་སྟེ། ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །དོན་དེ་སྒྲ་མའི་མན་ངག་མེད་པར་མི་རྟོགས་པ་ནི། རྫོང་དང་བརྫོང་བྱའི་དོན་ལས་འདས་སོ། །མི་གསལ་བ་ནི་གསལ་བ་མ་རྟོགས་པའོ། །ཡུང་གི་དོན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་བསྐྱུང་བ་ནི་ལོག་པར་མཐོང་བའོ། །དེ་ལྟར་ཡུང་དང་ཐུགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཤེས་ནས། དེའི་བསམ་གཏན་སྒྲོམ་པ་དང་བལ་ན། སངས་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱང་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྦྱོར་བ་ཀྱིང་ཁའི་མཐུན་པ་གོ་བ་བཟོ་བ་དགའོ། །ཞི་བ་འོད་ཀྱི་འགྱུར་ལས། སངས་རྒྱལ་རྣམས་ནི་ཐོབ་པར་དགའ། ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། །

རྒྱུ་འདིར་ཐུགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་རྣལ་འབྱོར་མའི་དོན་དང་། སྒྲ་མའི་ཞལ་ནས་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཞེས་གསུངས་པས། རྣལ་འབྱོར་མ་ཞེས་པ་སྒྲ་མ་ལ་ཟེར་བ་མིན་ནོ། །འོ་ན་གང་སྟུང་ན། རྒྱུ་འདིའི་རྩ་དབབ་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་ལེའུ་ལས། ཙུང་མཐུན་ཁྱིའི་སྦྱོང་བ་སྒྲུས་པ་ལས། དུ་སྒྲིར་མ་ལ་ཡ་ལ་སོགས་པའི་གནས་ཉེར་བཞིའི་གངས་ཀྱི་རྩར་འགྱུར་བ་དང་། དེ་ཡང་བསྒྲུས་པས་སྒྲིང་ཁའི་ཐུན་ཆོད་ཀྱི་རྩ་བརྒྱུད་དུ་འགོ་བ་དང་། དེ་བརྒྱུད་ཀྱང་སྒྲིང་ཁའི་དབུས་ཀྱི་རྩ་གསུམ་དུ་འགོ་བ་དང་། དེ་གསུམ་ཡང་སྦྱོར་བས་རྒྱ་ཏིའི་གཅིག་ཉིད་དུ་འགོ་བའི་རྒྱལ་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་ལས་ཤེས་པར་བྱ་བར་གསུངས་པས། རྒྱུ་དང་ཐུགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་རྫོང་བསྒྲུས་ཀྱིས་སྒྲིང་ཁའི་རྩ་མཐུན་དབྱེ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆོན་རྩ་རྣམས་དང་པོ་དེ་ནས་འཆགས་པ་དང་། མཐར་ཐུད་པའི་གནས་མཐར་ཐུག་པ་རྣལ་འབྱོར་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱེས་པའི་ངོར། མངོན་བརྫོད་འབུམ་པ་ལ་སོགས་པར་བསྟན་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་སྒྲར་བཞིན་གསུངས་པ་ན་དེ་སྟོན་པར་དོ་རྗེ་དབང་ཐུག་ཐུག་ན་དོ་རྗེས་གསལ་བ་བཟབ་པ་ནི། འགོ་བའི་མགོན་གྱིས་བསྟན་དུ་གསལ། ཐིག་ལའི་དབྱེ་བ་རིགས་བཅས་པ། གང་ཤེས་སྦྱར་དུ་རྣལ་འབྱོར་མཆོག་ སྦྱོར་བས་མཐུན་པ་འབྲེད་པར་བྱེ། ཁམས་གསུམ་པ་ཡི་འགོ་བ་འདི། ཡུར་དུ་དངོས་གྲུབ་མཆོག་ཏུ་འགོ་བ་ལ་འགོ་བའི་མགོན་པོས་བསྟན་དུ་གསལ་ཞེས་པའོ། །

ནས་ཐུང་དུ་འབྱུང་བ། འདྲི་བ་ཐུང་དུ་མི་འགྲོ་ཞེ། མ་འོངས་མཐུད་པས་བཅེངས་པས་ན།^{༡༩} ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་དོ། སློག་གི་རྒྱ་བ་བཅོམ་པ་ལ་སློག་གིས་བཅོམ་ཞེས་པ་ནི་འགྲུར་མ་བདེ་བའོ། རྟེན་གྱི་
རྒྱ་རྒྱུ་ནས་ཐུང་དུ་འགྲོ་མོད་ཀྱང་། མཐུད་པའི་མཚམས་ཀྱི་རྒྱ་ཏྲིའི་ནང་ནས་འོག་ཏུ་མི་འགྲོ་བས་ཐུང་དུ་མི་
འགྲོ་བའོ། རྒྱ་མཚན་ནི་མ་འོངས་པས་རྟོན་པས་ན། ཞིབ་འོད་ཀྱི་འགྲུར་ལས། མ་འོངས་མཐུད་པའི་
འགྲུལ་འཁོར་ནི། ཞེས་པ་མི་ལགས་སོ། སློག་འཛིན་རྟེན་གྱི་ཙུའུ་བས་ནས་ཀྱང་ལ་སློག་པའི་རྒྱ་རྒྱ་
བ་དང་། སློག་འཛིན་གྱིས་རྟེན་དུ་རྒྱ་རྒྱུ་ནས་དབང་པོ་རྒྱུ་མ་ཀྱི་སྒྲོར་སྒྲོ་བར་ཡང་གསུངས་སོ།

འདིར་རྒྱད་ལས། རྒྱུ་པར་ཤེས་པའི་ཤིང་རྟེན་དུ་རྒྱུ་པར་ཤེས་ཀྱི་བག་ཆགས་དང་འབྲེས་ནས་
ཡུལ་ལ་ཞུགས་པ་ལས་རང་བཞིན་རྒྱུ་པར་སྦྱེད་པ་དང་། བག་ཆགས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པའི་དབང་གིས་འཁོར་
བར་འབྱུངས་པ་ཡིན་གྱི། དེ་མ་གཏོགས་པའི་འཁོར་བ་མེད་ཅེས་གསུངས་པའི་རྟེན་སྟེ། དེ་ཕྱིར་འཁོར་བ་
སྐྱེད་དོན་དུ། ཐིག་ལེ་དབྱེ་བའི་གོ་འཕང་གསལ། སྒྲོམ་པ་ལ་ནི་རབ་འབད་ཀྱིས། མ་འོངས་གཞན་གྱིས་མི་
ཤེས་པ། དབྱེས་ཀྱི་མཐུད་པ་དེ་ཡང་ནི། དེ་ཕྱིར་ནི་དངོས་གྲུབ་འགྲུར་།^{༢༠} ཞེས་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་
བག་ཆགས་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ། སྟིང་ཁའི་རྒྱ་ཏྲི་བཅེངས་པའི་མ་འོངས་པའི་སྒྲོ་བའི་སྐབས་འབྱེད་བྱེད་ཐིག་ལེའི་
དབྱེ་བ་ཞེས་པ་རྒྱུ་དང་སྟེགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་བསྒྲོམ་པར་གསུངས་པ་ནི། སྟིང་ཁའི་མི་ཤིགས་པ་ལ་རྒྱུ་རྟོག་
སྦྱེད་པའི་རྒྱུ་སློག་ཐུར་གཉིས་ཐིམ་པར་མ་བྱས་བར་དུ་འོད་གསལ་རྟོགས་པ་མི་འཆར་ལ། དེ་ལ་ནི་སྟིང་
ཁའི་ཙུ་མཐུད་དབྱེ་དགོས། དེ་འབྱེད་པ་ནི་སྟེགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འབྱེད་པའི་དོན་ནོ། དེ་ལྟར་རྟོག་འབྱེད་
གི་ལེའུ་དུག་པ་ལས། སྟིང་ཁའི་ཙུ་མཐུད་དབྱེ་དགོས་པ་དང་། སྟེགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཕྱིར་ན། རལ་གྱི་
རི་ལུ་མངོན་ཤེས་སྟོགས་དང་། དུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་པ་དང་། སྟེགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཀྱང་། རྒྱ་
རྟོག་ཉིས་རྒྱུ་ལྟར་འཇུག་གཉིས་དང་སྐར་བའི་བསྐྱེས་པ་ལ་བཤད་ཅིང་། དེ་ཡང་སྐྱེད་པ་དུག་བྱས་ན་ཤེས་
པར་འགྲུབ་ཅེས་གསུངས་སོ།^{༢༡}

འོན་ཀྱང་། ཡི་གེ་གཉིས་ཀྱི་རྟོག་བསྐྱེས་ཀྱིས་ཙུ་མཐུད་འབྱེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་ཆོས་ཡིན་ནམ། ཡི་གེ་
གསུམ་ཀྱི་རྟོག་བསྐྱེས་ཀྱི་འདྲ་ཡིན་སྟེ་ན། སྟེགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འབྱེད་པར་གསུངས་པའི་སྟེགས་ཀྱི་དེ་
ཉིད་ལ་གཉིས་ཡོད་པའི་གཅིག་དུག་པར་གསུངས་ལ། གཉིས་པ་ལེའུ་བཅོ་ལྔ་པར་གསུངས་ཏེ། རྒྱ་གསུངས་
སྟེགས་ཀྱི་རྟོག་རྟེན་མས། སྟེགས་ནི་གསུམ་ཀྱི་བསྐྱེས་བཞིན་བྱ། དེ་ཡིས་སྐར་དུ་དངོས་གྲུབ་འགྲུར། རྒྱུ་
གི་དེ་ཉིད་པ་རོལ་བྱིན།^{༢༢} ཞེས་དང་། སྟེགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་བསྐྱེས་པ་ནི། དམིགས་པ་མེད་པའི་གོ་འཕང་
གསལ། རྟོག་རྟེན་མས་དཔལ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱ། སྟེགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཀྱང་དང་ལུགས། ལུས་རག་ཡིད་ཀྱི་སྒྲོམ་པའོ།

འབྲེད་ཚུལ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། གླུ་རྩྱུ་དང་། བེག་ལེ་རྩི་མིང་དུ་བྱས། རྒྱུང་གཉིས་ཀྱིས་ནི་ཕྱེ་ནས་
ནི། ལཱ་མིག་མདུད་པ་འབྲེད་པར་བྱེད།^{༤༧} ཟེས་གསུངས་ཏེ། དཔེར་ན་རྒྱལ་མའི་སྤྱབས་འགགས་པ་ལ་
སྤར་མ་འིང་པོས་དེའི་ནང་དུ་འབྱུང་འཇུག་བྱས་པས་ཕྱེད་པ་བཞིན་དུ། རྒྱུང་འབྱུང་འཇུག་གིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་
འབྲེད་དོ། དེ་ཉིད་ལས། ཨ་རྩྱུ་དང་བྲལ་སྤྱེས་སུ་ནི། རྩ་བ་ཆད་པའི་ཤིང་བཞིན་ནོ།^{༤༨} ཞེས་ཨ་རྩྱུ་གི་
འཇེད་དོན་གྱིས་པ་དང་བྲལ་ན། རྩ་བ་ཆད་པ་དང་འབྲེད་པར་གསུངས་ནས། ཨ་ནི་ཐོག་གི་རྒྱུང་དུ་བཤད། དེ་
བཞིན་སྤར་མེལ་རྩྱུ་བརྗོད། དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་སྦྱར་པ་ནི། དེ་ནི་ཨ་རྩྱུ་ཞེས་བྲལ་བྲགས།^{༤༩} ཞེས་
གསུངས་ཏེ། ལུགས་འདིས་ནི་སྤྱིང་ཁའི་མི་ཤིགས་པའི་གནས་སུ་ཐོག་སྤར་གཉིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ།

གཉིས་པ་སྟིང་ཁའི་ཆ་མདུད་འགྲོལ་པ་དེ་ཆ་མདུད་འགྲོལ་པའི་གཙོ་བོར་བསྟན་པ་ནི། འབྲུག་གསུམ་གྱི་སྒྲགས་
བརྟུ་བ་ལ་གཉིས་ལས། དང་དོན་གྱི་སྒྲགས་བརྟུ་བ་ནི། རྩོམ་མཁའ་བའི་ལེའུ་བཙོ་ལྷ་ལས།“ དབྱངས་
གྱི་དང་བོའི་ཨ་དང་། དབྱངས་ཡིག་ལྷ་བ་ཨུ་ཡིག་དང་། ཀ་ཙ་ཏ་ཏ་པའི་སྡེ་ཚན་གྱི་ཐ་མ་པ་སྡེའི་མཐའ་ཙན་
མ་ཡིག་གསུམ་གྱི། ཨ་དང་ཨུ་ལས་ཨོ་སྟེ་ཨུ་ཡིག་མི་མདོན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་མ་ཡིག་རྩེས་སུ་ད་རོར་
སྐྱར་བས་ཨོ་མོ། །དེས་ན་རྒྱུད་འདིའི་སྐྱག་སུང་ཐུགས་གྱི་སྟིང་བོའི་ལེའུ་ལས། ཨུའི་དོད་ལ་འགྱུར་གསུམ་
ག་ལས་ཨོ་འབྱུང་བ་ནི་མ་དག་པས། འགྲོལ་པར་ཨུ་ཡིག་འབྱུང་བ་དག་པ་ཡིན་ནོ། །དབྱངས་གྱི་ཐོག་མ་ཨ་
ཡིག་གཉིས་དང་། ཨུལ་ནི་ཆ་སྟེ་དོ་བའི་སྡེ་ཚན་གྱི་མཐའ་མ་ཏ་དང་གསུམ་གྱི་དང་བོ་གཉིས་ནི། མཚུངས་
འདྲའི་ཡི་གེ་ལ་སྡེ་མ་རིང་བོར་འགྱུར་ཞིང་གྱི་མ་ཁྱིས་པས་ཨུ་རིང་བོ་གཅིག་གོ། ཏ་ཡིག་སྒྲག་མེད་ནི་ཆོག་
དག་གི་གནས་སུ་འཛོག་པར་འགྲོལ་པས་བཤད་དེ། སྐབས་གཉིས་སུ་ཏ་ཡིག་གསུངས་སོ། །ཨུལ་ནི་ཆ་
ཏ་ཡིག་ལ་དབྱངས་དུག་པ་ཨུ་ཡིག་གིས་བརྒྱན་པས་རྟུའོ། །དེ་ལ་པ་སྡེའི་མཐའི་མ་ཡིག་གྲང་ཀོར་དུ་བྱིན་
པས་རྟུའོ། །འགྲོལ་པའི་གཞུང་ལས། ཨུལ་ནི་ཆ་མཐའ་ཆ་ལྟན། ཞེས་པའི་ཆས་ལྷ་ཆོས་བསྟན་པར་འགྲོལ་
པར་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་སྟོད་བསྟན་ལས། འབྲུག་གསུམ་རེ་རེ་ཡང་ཡི་གེ་གསུམ་གསུམ་ལས་འབྱུང་བར་
གསུངས་པ་ནི་དེ་བཞིན་དུ་བྱུང་།

གྱི་ལོངས་ཡོའི་རྩ་མདུད་གྱི་དབུས་ཀྱི་རྒྱ་རྩྭའི་ནང་དུ་སྤྲང་པར་གསུངས་ཏེ། དེ་དག་གཅིག་གྱུར་ཞེས་པ་གཉིས་
 བེ་ཨོྫང་ལྷུང་འཛེས་དོན་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་ལའང་སྐྱར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་ངེས་དོན་བཤད་
 པས་ནི་ལོངས་ཡོ་གསུམ་གྱི་རྩ་མདུད་གསུམ་གྲོལ་བའི་རྒྱ་རྩྭའི་ནང་དུ་ཚོག་སྦྲར་དང་ཁྱེན་རྒྱའི་རྒྱང་རྣམས་
 བསྐྱེད་པ་བསྙན་ཏེ། ཨོྫང་རྒྱ་གསུམ་གནས་གསུམ་དུ་བཀོད་ནས། རྒྱ་གསུང་ཐུགས་གསུམ་ཕྱིན་གྱིས་རྫོབ་
 པར་ཐུགས་ཀྱི་གཞུང་ཆད་ལྗན་དུ་མ་ནས་བཤད་པའི་ངེས་དོན་གྱི་ཡི་གེས་གསུམ་གནས་གསུམ་དུ་བཀོད་ནས་
 ཕྱིན་གྱིས་རྫོབ་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་ནོ།

དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་ལུག་ན་རྟོ་རྟེས། རྟོ་རྟེས་གསུམ་གྱི་ཡིག་དོན་དང་། གནས་གྱི་དབྱེ་བ་རྟོགས་
ལགས་ན། །འདི་རྣམས་དབུས་ན་བདག་པོ་གང་། རི་ལྷ་ལུ་ཞིག་གཙོ་བོས་གསུངས།^(༡) ཞེས་ཡིག་གསུམ་
ལྟར་ནས་ལུག་གསུམ་གྱི་དང་པོ་ལོ་ན་རྟེས་རྣམས་བསྐྱེ་བ་དང་། དེ་ཡང་ལུས་གྱི་རྩ་ལའོར་གྱི་གནས་གང་
ཏུ་བསྐྱེ་བ་རྟོགས་ལས་ཀྱང་། གསུམ་པོ་འདི་རྣམས་གྱི་དབུས་ན་སྟེ་ནང་ན་རི་ལྷ་བཅིག་བདག་པོ་ཡིན་པ་
གསུངས་པའི་གཤམ་གྱིས་སྟོན།

དེའི་ལན་ནི། གསང་བ་མཆོག་ཏུ་གསང་བ་ཡི། །སྤུངས་པའི་དོན་ནི་ཁྱོད་འདྲི་བ། །རྒྱུད་རྣམས་ཀྱི་
 ཏུམ་གསུངས་པ། །རབ་ཏུ་བཤད་གྱིས་མཉན་པར་གྱིས། །སྤྱགས་གྱིས་བོན་བདག་པོ་སྟེ། །ཀྱུ་གྱི་ནང་ནས་
 རྣམ་རྟོག་མེད། །གང་སྤྱིར་གཙོ་བོ་གཞན་རྣམས་ནི། །འགྲིལ་དང་དེ་བཞིན་འཕྲོག་པར་བྱེད། །ཅེས་
 གསུངས་པའོ། །དེ་ལ་སྤྱིང་མགིན་སྟེ་བོའི་འཁོར་ལོ་གསུམ་གྱི་རྩ་མདུད་གྲོལ་པའི་གནས་སྟེ། རྟོག་སྤྱར་ལ་
 རོགས་པའི་རྒྱུད་རྣམས་པསྟེས་པ་འདི་གསུམ་གྱི་ནང་ནས། གནད་འདི་ཆེན་ཞེས་པ་འདི་གསང་བ་ལས་ཀྱང་
 ཆེས་གསང་བའི་གནས་རྒྱུད་གཞན་ཏུ་སྤུངས་པ་ཡིན་པས། དེ་བཤད་གྱིས་ཉོན་ཞེས་གསུངས་ནས། གསུམ་
 པོ་དེ་ཀྱུ་གྱི་ནང་ནས་སྤྱགས་གྱིས་བོན་རྒྱུ་ཡིག་གི་ངེས་དོན་སྤྱིང་ཁའི་རྩ་མདུད་གྲོལ་པའི་རྒྱུ་རྒྱའི་ནང་ཏུ་རྒྱུང་
 པསྟེ་བ་བདག་པོ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུ་མཆོག་གང་གི་སྤྱིར་ན། སྤྱིང་ཁའི་རྩ་མདུད་གྲོལ་པ་ནི་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་སྟེ་
 གཙོད་པར་བྱེད་པའི་མཆོག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རྒྱུང་མི་གཡོ་བར་གནས་པ་ལས་གཞན་པ་ཀྱུ་རྟོག་གཡོ་
 པའི་རྒྱུད་རྣམས་འགྲིལ་པར་བྱེད་པ་དང་། འཕྲོག་པར་བྱེད་པའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་འོ། །ཡང་ན། གཙོ་བོ་
 གཞན་ནི། སྤྱགས་རྟོ་རྟེ་ལས་གཞན་པ་སྤྱི་རྟོ་རྟེ་དང་གསུང་རྟོ་རྟེ་སྟེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་གནས་སྟེ་ལྷུ་པའི་སྤྱི་བོ་
 དང་མགིན་པའི་རྩ་མདུད་རྣམས་ནི། སྤྱགས་རྟོ་རྟེ་རྩ་མདུད་གྲོལ་པ་དེས་འཛིག་པར་བྱེད་པ་ནི་འགྲིལ་པ་
 དང་འཕྲོག་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཏུ་བྱ་སྟེ། འོག་ནས་སྤྱིང་ཁའི་རྩ་མདུད་གྲོལ་ན་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་མདུད་པ་
 གཞན་འཕྲོལ་བར་བཤད་པའི་གནད་ཀྱིས་སོ། །འབྲེལ་པས་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རྒྱུ་ཡིག་གཙོ་བོ་ཡིན་

དེ། ཚེས་ཐམས་ཅད་སེམས་ལ་རྟག་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེས་སོགས་བཤད་པ་ནི་ཡི་གེ་གསུམ་གྱི་ངེས་དོན་
ལེགས་པར་མ་རྟོན་པའི་བཤད་པ་ལོ།།

དེ་ནས། གསུམ་པ་རྣམ་འཕྲོར་པ་ཡིས་རྟོགས། རྣམ་རྟོག་མེད་པ་མྱད་བྱུང་ཆེ། རྒྱུད་རྣམས་ཐམས་
ཅད་འགགས་པས་ན། རྒྱེས་པ་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ལོ།⁽⁹⁹⁾ ཞེས་གསུངས་ཏེ། གསུམ་པ་ནི། ཐུགས་དོ་རྗེའི་
ཡིག་དོན་སྟོང་ཁའི་རྩ་མཐུད་གྲོལ་པའི་གནས་སུ་རྒྱུད་བཅུག་པ་ལོ། རྟོགས་པ་ནི་རྣམ་འཕྲོར་པ་ལ་དེ་མངོན་
དུ་བྱུར་པ་ལོ། དེའི་ཆེ་རྣམ་རྟོག་མེད་པ་མྱད་དུ་བྱུང་བ་སྟེ་དོ་མཆར་པའི་ལྷན་ཅིག་རྒྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུ་ཞེས་
སྟུར་རོ། དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ནི་མྱད་བྱུང་གི་དོན་ནོ། རྒྱ་མཚན་ནི། རྒྱུད་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་
འགོག་པ་སྟེ་མི་ཤིགས་པ་ལ་སྤྱད་ཀྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ནི་སྤར་ཐུགས་ཀྱི་ས་བོན་བདག་པོར་བཤད་པའི་
རྒྱ་མཚན་གསལ་དུ་བཏང་བ་ཡིན་ནོ། དེས་ནི་ཀུན་རྟོག་དང་དེ་གཡོ་པའི་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་འགོག་པ་ལ་སྟོང་
ཁར་རྒྱུད་སྤྱད་པ་གནད་ཆེ་བར་བསྟན་པས། རྩ་འཁོར་གཞན་དུ་བསྐྱས་པ་ལ་དེ་ཙམ་གྱི་རྣམ་པ་མེད་པར་
སྟོན་ཏེ། སྟོང་ཁར་སྤྱད་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ནས། སྤུལ་པ་
ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་དབུས། །འདི་ནི་པད་མ་གཉིས་སུ་གསུངས། །དུག་ཅུ་རྩ་བཞི་བརྒྱད་འདབ་གཉིས།།
སྟེང་དང་འགོ་དྲུལ་བལྟས་བཞིན། སྟེང་འོག་ཡང་དག་བསྟེན་ནས་ནི། རྩོག་དང་ཐུར་མེལ་རྒྱ་བར་བྱེད།།
དེ་གཉིས་ཁོན་རྟོག་བཅས་པའི། རྒྱུད་གཉིས་སུ་ནི་གསལ་བར་གསུངས། རྒྱུད་དང་གསུང་གི་སྟོང་བོ་གཉིས།།
ལ་ལ་རྒྱ་དང་ར་ས་ན།⁽¹⁰⁰⁾ ཞེས་གསུངས་ཏེ། རེ་བཞིའི་འདབ་མ་ནི་སྤུལ་པའི་འཁོར་ལོ་ལ་ཡིན་ལ། བརྒྱད་
ཀྱི་འདབ་མ་ནི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ལ་སྟེ་དེ་ལྷར་གཉིས་སོ། རྒྱུད་པ་བཞི་པ་ལ་འགྲེལ་བར། དེ་དག་ཟ་མ་
ཏོག་བཞིན་གནས། ཞེས་འཕྲུང་བ་ལེགས་ལ། དེའི་དོན་ནི་སྟོང་ཁའི་བསྐྱེད་ཁ་ཐུར་ལྷ་དང་། ལྷ་བའི་བསྐྱེད་ཁ་
སྟེང་དུ་ལྷ་བར་སམ་སྒྲུབ་ཀྱི་ལས་བཤད་པ་ལྷར་གནས་པས་ཟ་མ་ཏོག་ཁ་སྟོར་དང་འདྲ་བར་གནས་སོ། དེ་
དག་གིས་ནི་སྟོང་ཁ་དང་ལྷ་བའི་རྩ་འཁོར་གྱི་གནས་ཚུལ་དང་། སྟེང་འོག་དྲུག་གནས་པའི་རྩོག་ཐུར་གཉིས་
རྩ་གཉིས་ལ་རྒྱ་བའི་རྣམ་རྟོག་སྟེད་པའི་རྒྱུད་དུ་བསྟན་ནོ།།

དེ་ནས། ཨ་བ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་མཚོག་གི་རྩ། དེ་གཉིས་དབུས་མ་མཚོག་གི་མཚོག་ རྣམ་རྟོག་མེད་པའི་
རྒྱུད་གང་ཡིན། རྟག་དྲུག་རྒྱ་ལོང་ཀུན་ལ་བྱབ། རྣམ་འཕྲོར་གང་ཐོབ་རྟག་དྲུག་ནི། སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་རྣམས་
པར་འཕྱུར། རྒྱུད་གི་རང་བཞིན་བྱེད་ཐག་ནི། བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ལས་གང་རྒྱལ་བ། དུས་ཀུན་དུ་ནི་རྒྱལ་ནས་
གནས། རྣམ་འཕྲོར་བྱིས་པས་མི་ཤེས་པ། རྟོན་ཅིག་གཅིག་མངོན་རྟོགས་བྱེད་ཚུབ། དེ་ཡིས་ཐོབ་པར་
རྒྱུད་འདིར་གསུངས།⁽¹⁰¹⁾ ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྩ་གཉིས་ཀྱི་དབུས་ན་གནས་པའི་རྒྱ་རྒྱུད་རྒྱུད་པ་རྣམ་རྟོག་

གཙོང་པས། ཅུ་དེ་གཞན་གཉིས་ལས་མཆོག་དང། དེ་འདྲའི་རྣལ་འབྱོར་ཐོབ་པས་གཞན་གྱི་དོན་ལུས་ཤིང།
 རྣམ་རྟོག་བརྒྱ་ཅུ་བརྒྱད་སྟེང་པའི་རྒྱུད་ལས་རྒྱལ་བ་དང། དེ་ཡང་བསྟེན་རིམ་པས་མི་ཤེས་བ་དང། རྒྱུ་
 གཉིས་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་དུ་འཛུགས་པ་དེ་ཡིས་སྟེང་ཅིག་ལ་སྟེ། ལྷ་ལ་ལྷ་མཛོད་པར་བྱང་རྒྱལ་བ་འོད་གསལ་འཐོབ་པར་
 གསུངས་སོ། རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་འཛུགས་པ་ལ་ཐོག་མར་བསྟེན་རིམ་མཐར་ཐུང་ནས། དེ་ནས་དོན་ཐོབ་པས་བྱ་
 དགོས་པའི་རིམ་པ་ནི། དེ་ཡང་རིམ་ཐོབ་པར་བྱེད། དེ་ལ་རིགས་པ་རུ་འཛིན། ཐོག་མར་རྣལ་འབྱོར་
 པ་ཆེན་པོ། ཁྲོ་བཟང་གིས་འཛིན་ཞིག་ནས་བསྟོམ། བསྟེན་པའི་རིམ་པའི་སྦྱར་བ་ཡིས། ཁྲོ་བའི་ཕྱག་རྒྱ་བྱས་
 བས་ཀྱང། དབང་པོ་ཡི་ནི་སྟོང་གྲུ་ལ། ཐམས་ཅད་རུ་འཛིན་ཀྱང་ཐོབ་པ། རྒྱུ་བསྟེན་པ་ནི་མཆོངས་པ་མེད།
 མཆོག་ཏུ་རྒྱུ་མི་འཆད་པར་ནི། རྒྱུ་བ་གཅིག་ཏུ་བསྟེན་བྱས་ན། དེ་རིམ་སྟེང་ཅིག་དེ་ལ་ཐོབ།⁽¹⁹⁾ ཅིས་
 སོ། ཕྱག་རྒྱ་ནི་བསྟེན་རིམ་པའི་ལྷའི་སྒྲུ་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ། ཁྲོ་བའི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་འགྲེལ་པར་འབར་བའི་ཕྱག་
 རྒྱ་ཞེས་འབྱུང་སྟེ། བསྟེན་རིམ་གྱིས་ཐ་མལ་གྱི་རྣམ་རྟོག་སྟེག་པའོ། རྒྱུ་བསྟེན་པ་ནི་དོར་བསྟེན་གྱི་ཕྱག་ས་
 གཅིག་སྟོས་པའོ། དེས་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྟོང་གྲུ་ནས་རྒྱུད་ནང་རྒྱུ་བ་ནི་དབང་པོ་ཞེས་པ་གཉིས་སོ།

དེ་ནས། གང་ལྟར་དེ་ནི་བསྟེན་བྱས་ནས། སྟིང་ཁའི་པདྨ་འང་སྟེང་བལྟས་འཇིག དེ་ནས་གསང་
 བའི་པདྨ་ཡི། ཁ་སྦྱར་བའི་བྱེད་ཀྱང་། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རྒྱུད་གཉིས་ནི། དེ་ནས་རྣམ་པར་བཅས་ནས་
 འགོ། རྣམ་རྟོག་མེད་པ་བདེ་བ་སྟེར། རྟོགས་གྱི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་འཐོབ། ཞལ་བ་རྒྱ་རྒྱུ་ལ་གནས།
 སྟོན་དབུ་ས་རྒྱུད་གིས་བྱེད་བྱས་ནས། དེ་ཐོབ་ཐོབ་བྱས་དགའ་བ་ནི། རྒྱུ་བ་རྒྱུ་འཆང་ཞིང་མི་བཟང་
 པ།⁽²⁰⁾ ཞེས་གསུངས་སོ། རྒྱུ་བ་བསྟེན་བྱས་པས་སྟིང་ཁའི་ཅུ་མཉུད་འཇིག་ཚུལ་ནི་རྟེན་པ་དང་
 པོ་གཉིས་ཀྱིས་སྟོན་ནོ། ཞི་བ་འོད་དང་རྒྱུད་འགྲེལ་བའི་འབྱུར་ལས། སྟིང་ཁའི་པདྨ་སྟེང་བལྟས་འགོ།
 ཞེས་འབྱུང་ལ། དར་མ་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་སྦྱར་བ་ཞིན་བསྟར་རོ། འགྲེལ་པས་ཅུ་འཁོར་གཉིས་ཁ་སྦྱར་རྒྱ་
 གནས་པའི་ཁ་གབ་བྱེད་བསྟེན་བལྟས་འགོ་འཛིན་དོན་དང། གསང་བའི་པདྨ་སྒྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ་ལ་བྱས་ནས་
 བྱེད་ནི། ཟ་མ་རྟོག་བཅིངས་པ་བསྟོག་པ་ལ་བཤད་དེ། སྦྱར་དང་ཁྱད་མི་སྦྱར་རོ། སྟིང་ཁ་དང་སྟེ་བའི་
 ཅུ་འཁོར་གཉིས་དང་པོ་ཁ་སྦྱར་ལྟ་དང། གཉིས་པ་ཁ་གྱེན་ལྟར་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི། ཁ་སྦྱར་ནས་ཡོད་པ་མིན་
 པས། དེ་གཉིས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་མིན་ནོ།

རྒྱུད་འདིར་ཅུ་འཁོར་དུག་བཤད་པར་གསང་གནས་གྱི་འཁོར་ལོ་མ་བྱུང་ཡང་། རྟོག་མ་སྟིང་ཁ་
 སྟེ་བ་དང་། གསང་བའི་པདྨར་འགོ་འོང་སྟོན།⁽²¹⁾ ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་སྟེ་བ་ལས་ལོགས་སུ་གསང་བའི་
 པདྨ་བཤད་པས། དེས་སྒྲུལ་པའི་འཁོར་ལོ་སྟོན་པ་མིན་ནོ། རྒྱུད་འདིར་དོར་བསྟེན་གྱིས་མཉུད་པ་འབྱེད་

པ་དང་། མདུད་པ་འཛིག་པ་དང་། མདུད་པ་འཛོམས་པར་བཤད་ཅིང་། འདིར་ཡང་དོར་བཞུགས་བྱས་པས་
 མདུད་པ་འཛིག་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་པས། སྟིང་ཁའི་བདུ་འཛིག་པ་ནི་དེའི་ཙམ་མདུད་འགྲོལ་བ་བཅོམ་། སྟིང་
 བལྟས་འཛིག་པ་ནི་ཉེ་བའི་མདུད་པའོ། སྟིང་ཁའི་ཙམ་མདུད་འགྲོལ་བའི་སྐབས་སུ་འཆི་རིམ་བཞིན་དུ་འབྱུང་
 དགོས་ཤིང་། མན་སྟེ་ལས། འཕོ་བ་སྦྱོང་བའི་དུས་སུ་སྟིང་ཁའི་བདུ་ཁྱེན་དུ་ཕྱོག་པ་ཡང་ཡང་བྱེད་པར་
 བཤད་ལ།⁽¹⁴⁾ ལྷག་ཆེན་ཐིག་ལེ་ལས། ཉེ་བའི་ཙམ་བར་སྟོན་རྒྱུ་ནི། སྐྱེད་ཅིག་ཙམ་ཡང་མི་བྱེད་ན། གང་
 ཞིག་བདུ་ཁ་སྦྱབ་འདི། སྐྱེད་ཅིག་གིས་ནི་ཁྱེན་དུ་འབྱུང་།⁽¹⁵⁾ ཞེས་གསུངས་པས་སྟིང་ཁའི་བདུ་ཁྱེན་དུ་ཕྱོག་
 པ་དགོས་པ་འདྲའོ། ཉེ་བ་ལ་གསལ་ཁ་མི་སྤང་ཞིང་། རྒྱུད་དེར་ཡང་སྟིང་ཁའི་གནས་ལ་བསྟུགས་པས།
 སྟིང་ཁའི་བདུ་ཁེ་ཉེ་བའམ་ཡང་ན་གྲགས་པ་ལྟར་རོ། དཔེ་ཁ་ཅིག་ལས། སྐྱེད་ཅིག་ཙམ་འདོར་མི་བྱེད་ན།
 ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་སྟོན་རྒྱུ་དེར་བཅིངས་པ་དེ་བཞུགས་ཞེས་པའོ། གསལ་བའི་བདུ་ཁེ་ཉེ་བ་རོ་རྒྱུད་
 གིས་དབུ་མ་ལ་ཁ་སྦྱར་བའི་མདུད་པའོ། སྟིང་ཁའི་ཙམ་མདུད་འགྲོལ་བས་ཉེ་བ་དང་གསལ་གནས་ཀྱི་ཙམ་མདུད་
 འགྲོལ་བར་འདིར་བཞུགས་ལ། སྟིང་དབུ་མ་རྒྱུད་གིས་བྱེད་བྱས་ནས། ཞེས་པས་རྒྱུད་གི་འཁོར་ལོའི་ཙམ་མདུད་
 འབྱེད་པར་བཞུགས་པས་ན། ཙམ་མདུད་གཞན་ཐམས་ཅད་དེས་འབྱེད་པ་ཡིན་ནོ། ཙམ་མདུད་འགྲོལ་བ་ན་སྟོན་
 ཐུར་གཉིས་ཙམ་གཞན་ལ་རྒྱུ་བ་རྣམས་པར་བཅད་ནས། རྒྱུ་རྒྱུ་གཉིས་པའི་རྒྱུན་ལས་གནས་པར་བྱས་པས། རྣམ་
 རྟོག་མེད་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རྒྱུན་དུ་འབྱུང་བ་ནི་སྟོན་ཀྱི་དེ་ཉིད་དོར་བཞུགས་ཀྱིས་བྱེད་པར་གསུངས་སོ།
 བཤད་པ་དེ་རྣམས་ནི་དོ་རྩེ་འཕྲུང་བར། སྟོན་ཀྱི་དེ་ཉིད་གཅིག་བྱས་འབྲུབ་⁽¹⁶⁾ ཅིས་ཡང་ཡང་གསུངས་
 པ་བཞིན་དུ། འཕངས་པ་ཡབ་སྐུ་ཀྱིས་ཀྱང་རྒྱུད་དོར་སྟེ་སྟོན་པའི་རྣམས་འབྱོར་གཞན་མ་བཤད་པར། དོ་
 རྩེ་བཞུགས་པ་ཉིད་བཤད་པ་ལ་ངེས་པ་ཆེན་པོ་ཉེ་བའི་ཐབས་མེད་མི་རུང་དུ་སྤང་བས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་
 ཡིན་ནོ།

གསུམ་པ་(སྟོན་ཚུལ་བསྟོན་པས་ཉམས་སྦྱང་སྟེ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། སྟིང་ཁར་མི་གིགས་པ་
 བསྟོན་པས་ཉམས་སྦྱང་འཛིན་ལྟར་སྟེ་བཤད་པ། སྟོན་ཚུལ་ལྟག་པ་བསྟོན་པས་ཉམས་སྦྱང་འཛིན་ལྟར་སྟེ་བ་
 བཤད་པའོ།

དང་པོ་ནི། སྟོན་བཤད་པ་ལྟར་སྟིང་ཁར་རྒྱུད་བསྟུས་པ་ལས་འོད་གསལ་འཆར་བར་བཤད་ལ།
 འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པའི་སྟོན་དུ་ས་རྒྱལ་ཐིམ་པ་སྟོན་ཀྱི་ཐིམ་རིམ་ལས། སྟོན་རྒྱུ་ལ་སྟོན་པའི་མཆན་
 མ་ལྟ་འབྱུང་བར་སྟོན་གསལ་ལས་གསུངས་སོ། དེ་ནི་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་ལ་འཇུག་པའི་སྐབས་ཁོ་ནར་མ་
 ཟད། རྒྱུད་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་ཉེ་བའི་རྣམས་སྟོང་བཞི་འཆར་བའི་སྐབས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡིན་པས། སྟིང་ཁར་མི་

ངེས་པ་སྒྲོམ་དགོས་སོ། །དེ་བསྒྲོམས་པ་ན། བསྒྲོམས་པ་དེ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གནད་དུ་འགྲོ་འདོད་པ་
 ཅིག་ཡིན་ན་ནི། ལྷན་ཅིག་སྒྲུས་པའི་དགའ་བའམ། ཐམས་ཅད་སྒྲོང་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲུབ་པའི་ལྷ་ལྷས་རྟགས་
 རྣམས་ངེས་པར་འཆར་ཏེ། རྟགས་དེ་རྣམས་ལ་བསྒྲགས་པ་གསུངས་པ་ཡང་དེའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །འོན་
 །ཀྱང་སེམས་ནི་མི་རྟོག་པར་བཞག་པ་ཙམ་ཞིག་བསྒྲུངས་པ་ལ་ཡང་། རྟགས་དེ་རྣམས་འདྲ་མོ་བྱས་པ་རྣམས་
 འཆར་བས། ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་ཐབས་བསྒྲོམས་པ་ལས་འཆར་བའི་རྟགས་རྣམས་དང་། ཁྱད་
 པར་ལེགས་པར་བྱེད་པ་ཤིན་ཏུ་དགའ་བས། མཁས་པར་བྱའོ། །

ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལས་འཆར་བའི་རྟགས་ལ་ཡང་། དབང་པོའི་སྒོ་རྣམས་ནས་ཕྱིར་ཏེ་
 ཅང་གཡོ་བའི་རྒྱང་རྒྱང་ཟད་ནད་དུ་ཕྱོག་པར་རྩོམ་པ་དང་། རྒྱང་ཟད་ལོག་པ་དང་། དབྱམར་རྒྱང་ཟད་རྒྱང་
 པ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ནས་བཟུང་སྟེ། ལམ་མཐོན་པོར་སོང་བའི་སྐབས་ཀྱི་ཕྱོག་པ་དང་། ལོག་རྟགས་
 ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པའི་རིམ་པ་དུ་མ་ཞིག་ཡོད་པས། ལྷར་སྒྲུང་གི་རྟགས་ཀྱི་སྒྲེང་དུ་ཡང་དག་གི་ཡན་ཡོན་
 བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ཆོང་འདུག་སྟམ་དུ་བཟུང་ནས་ཆོག་ཤེས་མི་བྱ་བ་དང་། ཡང་དག་གི་རྟགས་ཡིན་ཀྱང་
 ལྷ་ཙེ་རྟེན་ཙམ་ནས་ཆོག་ཤེས་མི་བྱ་བར་གོང་ལོག་གི་རིམ་པ་རྣམས་ལེགས་པར་ཤེས་ནས། གོང་མའི་ཁྱད་
 པར་འཆོལ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཚུལ་དེ་དག་ལེགས་པར་ཤེས་ན་རྗེ་བཙུན་གྱི་ཞལ་ལུང་དང་། གྲུ་སྐྱབ་
 ཞབས་དང་། ཀྲུ་རི་པ་དང་རྒྱལ་ལ་ཞབས་ལ་སོགས་པའི་གྲུབ་ཆེན་གྱི་གཞུང་མང་པོ་ལས། རྫོགས་རིམ་
 གྱི་སྒྲུབ་སྟེ་རྒྱང་དང་ཐིག་ལེ་དང་ཡི་གེ་ལ་དམིགས་པ་སོགས་ཀྱི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་ཐབས་
 བཤད་པ་དང་། སྒྲིང་ཁར་ཐིག་ལེ་བསྒྲོམས་ན་ངེས་པར་ཡེ་ཤེས་སྒྲུབ་ཤིང་། ཡེ་ཤེས་འབར་བར་ཐེ་ཆོམ་
 མེད། ཅེས་སོགས་གསུངས་པ་རྣམས་ལ། མད་དུ་བྱུང་བའི་ངེས་པ་རྟེན་ནས། དེ་དག་ལ་སྒྲིང་ནས་སྐྱབ་པ་
 སྒྲིང་པོར་བྱེད་པ་འབྱུང་གི་དེ་ལྷར་མི་གོ་བའི་རྣམ་དཔྱོད་དཔན་པ། རྒྱད་སྟེའི་གནད་གྲུབ་ཆེན་གྱི་གདམས་
 པས་མ་རྟོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། རྫོགས་རིམ་ནི་སྒྲོང་ཉིད་ཉི་ཆེ་སྒྲོམ་པ་ཡིན་པ་ལ། འདི་དག་ནས་མཆོན་
 བཅས་ཀྱི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཉིད་མང་དུ་བསྟན་པས་ན། རྫོགས་རིམ་མཆོག་མིན་ནོ་སྟམ་དུ་བཟུང་ནས། ལམ་
 ལྷར་སྒྲུང་ལ་སྐྱབ་པ་སྒྲིང་པོར་བྱེད་པར་འགྱུར་པོ། །དེས་ན་སྒྲོང་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དགའ་
 ཞིང་། བདེ་བ་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡང་རྒྱད་སྟེའི་གྲུབ་ཆེན་གྱི་གཞུང་ཤིན་ཏུ་བརྒྱུང་བས་ལྷ་མོ་ནས་རྟོགས་
 དགའ་བས། བདེ་སྒྲོང་སྒྲུར་བ་ལ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་དགའ་བར་སྒྲུང་མོད་ཀྱང་། དེ་དག་གི་གནད་རགས་པ་ཤེས་
 བས། ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ལ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་མ་བཟུང་བར་དེ་དག་ལ་གོམས་པར་བྱས་པའི་མཐུས།
 བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལེགས་པར་བྱངས་ཏེ་དེ་རྒྱང་པ་སྒྲོམ་པ་ཡང་ཤིན་ཏུ་ངོ་མཆོར་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ཡིན་ཏེ།

དང་པོ་ནི། བསྐྱེད་རིམ་ཐ་རྒྱུ་མཐར་ཕྱིན་ཅིང་། ལུས་དཔེན་ལ་བསྐྱབས་པ་དེས། ཟླ་བ་དང་
 པོ་ལ་རྩོད་བཞུས་བྱེད་ཚུལ་ནི། རྩོད་འབྱེད་ལས། ཐོག་མར་འབྱུང་དང་རྩལ་པ་ནམས། ཉི་མེད་དང་ནི་ཆིག་
 རྩོད་དང་། ཉི་མེད་ཐུངས་ནི་བརྒྱ་ཕྱག་དུག ཉིན་དང་མཚན་མོར་དེས་པ་ནི། རི་སྒྲིང་གྲངས་ནི་ཐོབ་
 པའི་གནས། ཉིན་ཞག་ཉི་ཤུ་ཅ་བདུན་དུ། གྲངས་ནི་རྩིས་སུ་སྒྱུར་བ་ཡིས། གྲངས་ནི་རབ་ཏུ་བརྟགས་པ་
 ཡིན།^{༡༧} ཞེས་གསུངས་ཏེ། བྱི་མ་ལ་ཞིབ་འདྲི་གི་འགྱུར་ལས། གྲངས་ནི་ཡང་དང་ཡང་དུ་བརྟག ཅེས་
 འབྱུང་ངོ་། ཞག་གཅིག་ལ་འབྱུང་རྩལ་གཅིག་ཏུ་བྱས་པའི་ཉི་མེད་ཆིག་རྩོད་དུག་བརྒྱའི་རྒྱུ་བ་དེ།
 ཉིན་མཚན་གཉིས་ལ་རྒྱུ་རིམ་རྒྱུ་བའི་གྲངས་ཀྱི་དེས་པ་རི་སྒྲིང་ཐོབ་པ་དེ་སྒྲིང་དུ་ཞག་ཉིན་བདུན་དུ།
 ཡང་ཡང་བསྐྱེད་བར་གསུངས་པ་འདིས་ནི་གནས་པའི་ཆ་མ་གཏོགས་པ། ཉིན་མཚན་སོ་སོའི་རྒྱུ་གི་ཐོབ་
 སྐྱལ་གང་ཡོད་དེ་ལས་མ་ཆད་མ་ལྟག་པར་ཆ་སྟོ་མས་པར་བྱེད་པར་བརྟན་ནོ། རྩིས་ཚོད་སོ་སོའི་རྒྱུ་ནམས་
 ཆ་སྟོ་མས་ན་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་ཆེན་པོ་ནམས་ཆ་སྟོ་མས་ལ། དེ་བྱུང་ན་ལུས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེ་བའི་ཡོན་ཏན་
 ནམས་བསྐྱེད་པར་སྐྱེ་བའི་དགོས་པ་ཡོད་ངོ་།

ཟླ་བ་གཉིས་པ་ལ་བྱེད་ཚུལ་ནི། དེ་ནས་རྩིས་འགོ་སྒྲོས་པར་འགྱུར། ཐུན་མཚམས་སོ་སོར་སྟག་
 ནམས་དང་། ཚྱིལ་པ་རུ་ནི་བརྟག་པ་སྟེ། ཉིན་རྩོད་བདུན་བརྒྱའི་གྲངས་ཀྱིས་ནི། ཡང་དག་པར་ནི་དེས་
 གཟུང་བྱེད། ཡོངས་སུ་གཅོད་པའི་ནམ་པ་ཡིས། ཉིན་ཞག་ཉི་ཤུ་ཅ་བདུན་ལ། འཁོར་ལོ་བཞེ་ཡི་བྱེད་པ་
 ཡིས། ཉིན་དང་མཚན་དུ་དེས་པར་ནི།^{༡༨} ཞེས་ཟླ་བ་གཉིས་པ་ལ་ཐུན་ཚོད་བརྒྱུད་ཀྱི་རེ་རེ་ལ་རྒྱུ་ཉིས་
 རྩོད་བདུན་བརྒྱ་རེ་རྒྱུ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཆ་སྟོ་མས་པར་བྱེད་དེ། སྐྱ་མ་བྱས་སྐྱ་ལ། འདི་བྱ་དགའོ། འབྲེལ་
 པས་ཐུན་ཚོད་རེའི་རྒྱུ་དགུ་བརྒྱ་བ་ཕྱག་གཅིག་ལ་འཇུག་གནས་ལྷང་གསུམ་གྱིས་བསྐྱར་པས་ཉིས་རྩོད་
 བདུན་བརྒྱར་འཆད་པ་ནི་མི་ལེགས་ཏེ། དེ་ལྟ་ན་ཞག་གཅིག་ལ་རྒྱུ་དགུ་བརྒྱ་བ་ཉིས་བཞེད་པ་མི་
 འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐུན་ཚོད་བརྒྱུད་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་དོ། ཉིན་བདུན་ལ་དེས་པར་བྱེད་ཅེས་སྒྲུར་ཞིང་།
 འཁོར་ལོ་བཞེ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱུ་བཞེ་ལ་རྩོད་བཞུས་བྱས་པ་ཡིས་དེས་པར་བྱེད་པའོ།

ཟླ་བ་གསུམ་པ་ལ་བྱེད་ཚུལ་ནི། དེ་ནས་གནས་པའི་འབད་པ་ཡིས། ཐ་དད་དུ་ནི་རབ་ཏུ་བརྟག།
 ཅ་ཡི་འཁོར་ལོར་རྒྱུ་བ་ཡིས། འབྱུང་དང་རྩལ་པར་དེས་པར་ནི། དེས་པར་བཟུང་བའི་སྒྱུར་བ་ལས། ཅ་
 ཡི་འཁོར་ལོ་དབྱེད་པར་བྱ། ཉི་ནི་འཁོར་ལོ་ཅ་དབྱེད་པས། ཉིན་ཞག་ཉི་ཤུ་ཅ་བདུན་ལ།^{༡༩} ཞེས་ཐུན་
 ཚོད་ཀྱི་རྒྱུ་སྟོ་མས་པ་དེ་ནས། རྒྱུ་རྒྱུ་བའི་གནས་ཅ་འཁོར་ལ། འབྱུང་རྩལ་ཀྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་བའི་དེས་པར་བྱེད་པའི་
 ཐབས་ཀྱིས། ཅ་འཁོར་ནམས་ཐ་དད་དུ་དབྱེད་པ་ཞག་ཉིན་བདུན་ལ་བྱ་བར་གསུངས་ཏེ། ཅ་འཁོར་གྱི་ཅ་

ཟླ་བ་དྲུག་པ་ལ་ཕྱེད་རྒྱལ་ནི། དེ་ནས་རྣམ་དག་དེ་དག་གྲང་། །ཡང་དག་རྣམ་ལ་ཕྱོར་སྟོབས་གིས་
 བེ། །སྟག་དང་ཙོལ་བའི་རྣམ་རྟོག་རྣམས། །ཀྲ་ནས་རབ་ཏུ་སྤངས་ནས་བེ། །རླུང་གི་དེ་ཁོ་བ་ཉིད་སྟུ། །རྣལ་
 ལྟོར་མཆོག་ནི་བསྟོམས་པར་བྱ། །གནིས་མེད་མཆོག་གི་རྣལ་ལྟོར་གིས། །ཉིན་ཞག་ཉི་ཤུ་ཅ་བུན་ལ། །
 རླུང་གི་དེ་ཁོ་བ་ཉིད་བརྟེན། །གཡང་བའི་སེམས་ནི་དག་པར་ལྟུང་།^{༡༥} །ཞེས་ཟླ་བ་དྲུག་པ་ལ་རླུང་གི་དེ་
 ཉིད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པ་ཅན་གྱི་དོར་བ་ཟླས་བསྟོམས་པའི་སྟོབས་གིས། །སྟག་དང་ཙོལ་བའི་རླུང་དང་ཀྲ་ནས་
 རྟོག་རྣམས་སྤངས་ནས། རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་གཡང་བའི་སེམས་དག་པར་ལྟུང་བར་གསུངས་སོ། །དེ་དག་ལ་

ནི་བགྲང་བར་དང་། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། གནས་ཀྱི་དབྱེ་བའི་རྟོག་པ་དང་། རྟེན་ཀྱི་དབྱེ་བའི་རྟོག་པ་དང་།
རྟེན་ལྗོན་པ་དང་། ཡོངས་དག་ཅེས་པའི་ཐ་སྟངས་ཀྱིས་གསུངས་སོ། རྫོང་བསྐྱེས་ལྷ་བ་དུག་བྱས་པའི་མཐར་
སྒྲིང་ཁའི་རྩ་མདུད་རྫོགས་པར་གྲོལ་བ་ནི། དབང་པོ་གིན་རྩ་རྩོན་པོའི་གདུལ་བྱ་ལ་དགོངས་སོ། རྫུང་འདིར་
སྐབས་མང་པོར་རྫུང་འབྱུང་འཇུག་གཉིས་མིན་པ་གནས་པ་མ་བཤད་པ་ལ། འགྲེལ་བ་མ་མཁན་དག འགྲོ་
འོང་སྟོན། ཞེས་པ་ལ། འགྲོ་བ་དང་མི་འགྲོ་བ་ཞེས་གདོན། ཞེས་འཆད་མོད་ཀྱང་། འཇུག་དང་གནས་
དང་ལྷང་བ་ཡི། རྫོགས་པའི་ཤིང་པའི་རྣལ་འབྱོར་དང་། ཞེས་པས་གསལ་བར་གསུངས་སོ།

རྗེ་འགོས་ཀྱིས། རྫུང་རགས་པ་ལ་བསྐྱབས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཆད་ནི། རྫུ་བ་གསལ་བ་སྟེ་ཁ་
དོག་གི་རྣམ་པ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་བ་དང་། གངས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་ལོག་པ་དང་འབྲུལ་བ་མེད་
པར་གསལ་བ་དང་། ཡི་གེ་འབྲུ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པའི་སྒྲིའི་རང་བཞིན་དུ་གསལ་བ་དང་། གནས་དང་ཐ་
རགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་། ལྷུང་བྱུང་དང་ལྷུ་ཡང་གི་རྣམ་པ་གསལ་བའོ། མཐར་ཕྱིན་པའི་རྟགས་ནི། བད་
གྲོ་བུར་བ་མི་འབྱུང་བའོ། སྤྱི་པའི་རྫུང་ལ་བསྐྱབས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཆད་ནི། ཕྱིའི་སྒྲོང་གསུམ་གྱི་རྫུང་བ་
སྒྲིའི་བྱ་གར་བཅུག་ནས་ལུས་ཀྱི་ནང་དུ་ཤོང་བར་བྱེད་པ་དང་། བད་གི་རྫུང་ཐམས་ཅད་ཕྱིར་ལྷུང་ནས་སྒྲོང་
གསུམ་གར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིན་བཞེ་བར་བྱས་པ་དང་། ཕྱིའི་རྫུང་གིས་རེག་པ་ཙམ་གྱིས་བདེ་བ་དང་རེག་
པ་ཡང་བག་ཉིས་འབྱུང་ངོ། ཡུན་ལག་གི་རྫུང་ལ་བསྐྱབས་པ་མཐར་ཕྱིན་པའི་ཆད་ནི། དབང་པོ་སོ་སོའི་
སྒྲོར་དབང་གེས་སྟོན་བྱས་པ་དང་། གནོད་པ་མེད་པར་བསྐྱམ་པར་བྱས་པ་ནི། རྫུང་མེས་རྒྱའི་རྫུང་བཞི་རྫུང་བའི་
རྟེན་སུ་ཕྱི་རྩལ་རྩལ་བཏང་བར་ནང་དུ་བསྐྱམས་ན། ཤིང་པ་བཞིན་དུ་གནོད་པ་མེད་པར་ནམ་མཁའ་ལ་
འཕྱར་བ་དང་། ཕྱི་རྩལ་གྱི་གང་བའི་གནོད་པ་མེད་པ་དང་། གྲུང་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པས་སྐྱུལ་བར་མི་བྱས་
པ་དང་། མེ་ལ་སོགས་པའི་གནོད་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་མངོན་གེས་ཅན་གྱི་ལྷགས་ཡིན་གསུང་ངོ།^{༡༧}

གཉིས་པ་ནི། ལྷུང་བཤད་པ་བཞིན་དུ་རྫུང་ལྷགས་དབྱེར་མེད་དུ་སྒྱུར་བའི་བསྐྱེས་པ་བྱས་པ་ན།
ཡིད་ངོ་ན་རྫུང་གི་གདངས་རྣམས་ཡི་གེ་གསུམ་དུ་གྲགས་པ་ལ་སྒྲིའི་མོས་པ་ཙམ་མིན་པར་ཡིད་འགྱུར་བའི་
ཉམས་དག་པོ་སྟེ་བ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བསྐྱེད་ཤིང་པས་དང་པོར་ལྷུང་མོས་ནས་བསྐྱོམས་པ་གོམས་པའི་
མཐར། སྒྲོས་ཆད་དུ་བཙོས་མི་དགོས་པར་ངང་གིས་ལྷུང་རྫུང་ལྷུང་བ་བཞིན་ནོ། རྟེན་ལྷུང་སོང་བ་ན་
རྫུང་ལྷགས་ཐ་དད་པའི་རྫུང་བ་དང་ཞེན་པ་གཉིས་ཀ་གཅོད་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྫུང་ཏིའི་དབྱས་ཀྱི་ཐད་
ནས་འབྱུང་འཇུག་གནས་གསུམ་གྱི་བསྐྱེས་པ་བྱས་པས། རྫུང་སེམས་འཇུག་པ་གཅིག་པའི་གནད་ཀྱིས་རྫུང་ཏི་
ནས་རྫུང་བར་བྱེད་བྱས་ཏེ། འདི་ལ་ཡང་དང་པོར་ཆད་དུ་བཙོས་ནས་དེར་འབྱུང་འཇུག་བྱ་དགོས་ལ། དེ་

གོམས་པ་ན་དོར་བཞུས་ཀྱི་ཞེན་གྱིས་རྒྱུད་དེར་རྒྱུད་པ་མཚན་ཉིད་པ་འབྱུང་ངོ་། །དེའི་རྟགས་ནི། དོར་བཞུས་མ་བྱས་པའི་དུས་སུ་སྒྲ་བྲག་གཡེས་གཡོན་རེ་རེ་བར་རྒྱ་བཅོམ་ན། དོར་བཞུས་བྱས་པའི་ཆེ་མོར་པོར་མི་ཐོགས་པར་རྒྱུད་མཉམ་རྒྱུར་ངེས་ཅན་དུ་བྱེད་སྒྲུབ་ཀྱིན་འདུག་ན། དོར་བཞུས་ཀྱིས་དེར་རྒྱུད་རྒྱུད་པ་ཙམ་ཡིན་ནོ། །འདི་ནི་འོག་སྒོ་དང་སྒྲིང་ཁའི་ཐ་མོ་སྒོམ་པ་ལ་ཡང་གཤམ་པར་བྱའོ།།

དེ་ལྟར་རྒྱུད་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཙམ་ཡོད་ཀྱང་། ཡུན་རིང་པོ་མི་འོང་པར་གཡེས་གཡོན་རེར་འཕོ་བ་ནི་གོམས་པ་རྒྱུད་པའི་སྒྲིབ་ནོ། །དེ་ལྟར་རྒྱུད་ནས་དེའི་ནང་ནས་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པ་སྐར་བཤད་པ་བཞིན་གོམས་པར་བྱས་ན། རུང་ཟད་ཙམ་རེ་སྒྲིང་ཁའི་ཙམ་མཐུད་ཁད་ཀྱིས་ཁད་ཀྱིས་ལྟོད་དུ་སོང་ནས། མཐར་ཙམ་མཐུད་འགོ་ལ་བྱས་སོ། །གལ་ཏེ་སྒྲིང་ཁའི་གནད་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དེ་ནང་གི་དོར་བཞུས་ཀྱིས་རྒྱུད་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུད་པ་དང་། ཙམ་མཐུད་ལྟོད་དུ་འགོ་བཙོད་དུ་རྒྱག་ཀྱང་། རྒྱུད་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུད་ལག་པ་དོར་བཞུས་ཀྱིས་མི་བྱས་ཏེ། དོར་བཞུས་ཀྱིས་རྒྱུད་བྱིན་དུ་འགོ་བཙུག་པར་རང་སོར་འཛོག་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་རྒྱུད་ནང་དུ་ཁ་རྒྱུར་བྱས་ཏེ་བཟུང་ནས་འབྱུང་འཇུག་འགོག་པ་ཅིག་མེད་ན། དོར་བཞུས་ཀྱི་རྒྱུད་རྒྱུད་ཀྱི་ཐོམ་པ་བྱེད་མི་བྱས་སོ་སྒྲུམ་ན། འདི་འདྲ་པའི་དོགས་པ་ནི་རྫོགས་པའི་ཕྱོགས་རེ་བས་ཆོམ་ནས། སྒྱིར་ཆད་ལྷན་གྱི་གཞུང་ལས་བཤད་པའི་ཐིག་ལའི་རྣལ་འབྱོར་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུད་དེ་ལྟར་སྐད་པ་མ་གོ་ཞིང་། རྒྱུད་པར་དུ་དོར་བཞུས་ལ་ཙམ་དུ་བཏོན་ནས་དེའི་གནད་ཀྱི་འཆད་པ་འདུས་པའི་སྒྲོར་མི་གཤམ་པ་རྣམས་ལ་འབྱུང་བ་ནི་བདེན་ནོ། །འོན་ཀྱང་དེའི་སྒྲིབ་ནི་མེད་དེ། སྐར་བཤད་པ་ལྟར་འཇུག་གནས་ལྷང་གསུམ་ཆད་མཉམ་དུ་བྱེད་པའི་དོར་བཞུས་ལ་གོམས་པ་ན། མཚམས་ཤིག་ནས་ཆེད་དུ་གནས་པ་མ་བྱས་ཀྱང་། རང་ལྟགས་ཀྱིས་རྒྱུད་གནས་པ་ཅིག་འོང་ངོ་། །དེ་ཡང་རིང་དུ་རིང་དུ་འགོ་ཞིང་། དེའི་ཆེ་བྱིན་དུ་འབྱུང་རྒྱུ་བྱེད་པ་ཆེད་དུ་མ་བཀག་ཀྱང་ཐུང་དུ་ཐུང་དུ་འགོ་བས། དང་པོར་སྒྱུར་བ་ན་ལྷང་འཇུག་རང་དགའ་བའི་ཆད་ལས་རིང་པའི་གནས་པ་ཆེད་དུ་བྱ་མི་དགོས་སོ། །དེ་ནས་སྐར་ཡང་དོར་བཞུས་ལ་འབད་པ་ན་རྒྱུད་བྱིན་དུ་རྒྱུ་བ་ཡི་མེད་པར་ནང་དུ་གནས་པར་འགྱུར་ངོ་།།

དེ་ལྟར་ཡང་དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ལས། བཟླ་ཡིས་དེ་ཉིད་གསུམ་གནས་པ། །རང་བཞིན་བཞུས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །མིང་མེད་བརྗོད་དུ་མེད་པ་སྟེ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་མཆོག་འདི་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་གཅིག་གྱུར་པ། །འགྲོ་བ་མེད་ཅིང་འོང་བ་མེད།^{༡༥} །ཅིས་མིང་ཆོག་གི་རོ་བོར་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་བཞུས་པ་རྒྱུད་སྐགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་དབྱེར་མེད་པར་སྐར་བའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྒྱུད་ལ་བཞུས་པ་བྱས་པའི་མཐར། འཇུག་གནས་ལྷང་གསུམ་སོ་སོར་མེད་པར་རོག་ཅིག་ཏུ་འགྱུར་ལ། དེའི་ཆེ་རྒྱུད་བྱིར་འགོ་

རྒྱ་ཏྲི་རྩུང་པ་བྱུང་ཡང་ཅ་མཐུད་ཀྱི་གནས་ཀྱི་རྒྱ་ཏྲི་ནས་འགོ་འོང་བྱེད་མི་རུས་སོ།།

དོན་རྒྱུ་འབྲེད་པ་ལས། རྩུང་ཟད་རྩུང་ཟད་ཚོལ་བྱལ་བས།¹⁹³ །ཞེས་རྒྱུང་འབྲུང་འཇུག་ལ་ཚོལ་བ་
ཆེན་པོ་མི་བྱ་བར་གསུངས་ཤིང་། ཞལ་ལུང་ལས་ཀྱང་། བར་དུ་གནས་པར་བྱེད་པའི་ཆོད་ལ་བྱུང་ལ་བསྒྲུབ་
གཞུང་བར་གསུངས་པས། རྒྱུང་ལྡང་འཇུག་གནས་གསུམ་ལ་དལ་བས་དོར་བསྒྲུབ་བྱེད་པའི་དེས། རྒྱུང་
འགག་པ་སོགས་རྩུང་འགོར་ཡང་། ལུས་ཀྱི་ཁམས་རྣམས་མི་འབྱུག་ཅིང་ཆ་སྒྲིམས་ཆོབས་ཆེ་བས། ལུས་ལ་
གནད་དུ་བསྒྲུབ་པ་ལས་སྒྱེ་དགོས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་སྒྱེ་བ་གཞན་དང་མི་འདྲོ། །དེའི་ཕྱིར་སྒྲོང་པ་
རྣམས་འདྲེན་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོབས་ཆེ་བ་དང་། སྒྲོང་པ་ལན་ཅིག་དངས་པའི་མཚམས་ནས་བོགས་རེ་ཆེར་
འགོ་སྒྲུབ་དང་། བདེ་བ་དང་དྲོད་ལ་སོགས་པ་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའི་དགོས་པ་ཆེའོ། །དེས་ན་བདེ་དྲོད་འབར་
བ་ལ་སོགས་པའི་བྱོང་བ་སྒྲ་ཟེན་བྱུང་ན་བྱོང་བ་སྒྲིམ་ནས། དག་སྒྲོར་སྒྲོང་རུས་པ་ལ་སོགས་པའི་དགོས་པ་
མཐོང་ནས། དག་པོའི་སྒྲོང་ལུགས་སོགས་བྱེད་ནའང་། དགོས་པ་དེ་གྲུབ་གྲུབ་ཀྱི་བར་བྱས་ནས། ཡང་གཞུང་
ནས་གསུངས་པ་བཞིན་བྱས་ན་དགའོ། །འདི་ཡང་དོར་བསྒྲུབ་ཀྱི་རྒྱུང་སྒྲོར་དང་། ཐིག་ལེ་སོགས་ལ་དམིགས་
པ་གཏད་ནས་སྒྲོང་བ་ལ་རྩུང་དག་ཀྱང་། རྒྱུང་ཁ་སྒྲོར་སྒྲོམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་བཅོན་སྒྲོར་བྱས་ན་དུས་མ་ཡིན་པར་
འཆི་བའི་རྒྱུར་གསུངས་པས། རྩུང་རྒྱུར་བ་འདི་ཡོན་ཏན་སྒྲུང་མོད་ཀྱང་། མཚམས་ཟེན་པ་ལ་མཁས་པར་
བྱའོ།།

སྒྲོང་ཁའི་ཐིག་ལེ་བསྒྲིམས་པ་ལས་ཉགས་རྣམས་འཆར་བར་ཀྱུ་ཀྱུ་རི་བས་གསུངས་པ་སྒྲར་
དངས་པ་ནི། དོར་བསྒྲུབ་ཀྱི་ཉགས་སུ་ཡང་བཞེད་པས། འདི་ལ་ཡང་སྒྲིག་རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་ཉགས་རྣམས་
འཆར་རོ། །སེམས་དཔེན་དངོས་ཀྱི་སྒྲོང་པ་རྣམས་སྒྲོང་ཁའི་ཅ་མཐུད་ལེགས་པར་མ་གྲོལ་བར་དུ་མི་ཐོབ་
ཀྱང་། སེམས་དཔེན་རྗེས་མཐུན་པའི་སྒྲོང་པ་རྣམས་ནི་དམའ་མོ་ནས་ཀྱང་དེས་པར་འོང་བར་སྒྲུང་བས།
ལེགས་པར་བྱེད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་རྣམས་མ་བྱེད་ན། དམའ་མོ་ནས་དོར་བསྒྲུབ་ཀྱིས་སྒྲོང་པ་རྣམས་དངས་པའི་
སྒྲོང་པ་གསུམ་སེམས་དཔེན་དངོས་དང་། སྒྲོང་པ་བཞི་བ་རིམ་བ་བཞི་པའི་འོད་གསལ་དང་། དེ་གཉིས་ཀྱི་
མཐར་ལྟེ་སྒྲུར་ལངས་པ་གཉིས་རིམ་བ་གསུམ་པའི་སྒྲུ་ལུས་དང་། རིམ་བ་ལྔ་པའི་ཟུང་འཇུག་གི་སྒྲུར་
བཟུང་ནས། དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་གང་ཡང་མ་ཐོབ་བཞིན་དུ་ཐོབ་པའི་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་བྱེད་པས། སྒྲར་
མ་ཐོབ་པའི་གོང་མའི་བྱེད་པར་རྣམས་འཆོལ་བ་ལས་ཉམས་ཤིང་། ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཀྱང་བྱེད་
པར་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། ཁ་ཅིག་ལ་བདག་གིས་ལམ་འདི་ལྟ་བུ་ཐོབ་པ་ལ། དེ་ཐོབ་ན་འོང་བེར་
བའི་ཡོན་ཏན་གང་ཡང་མི་སྒྲུང་བས། དེ་ལྟར་བཤད་པ་རྣམས་ཆོག་ཙམ་མོ་སྒྲུམ་པའི་ལོག་ལྟ་ཡང་སྒྱེ་བའི་

ཕྱིར་དང་། ཁ་ཅིག་ནི་ཡབ་སྐུ་གྱི་གཞུང་ལྷན་གྱི་ཆོག་ཟིན་ལ་སེམས་དབེན་མ་ཐོབ་གོང་དུ། ལམ་གྱི་
 རྟོང་པ་ལྷན་འཆར་བ་ཆེར་མ་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། དེའི་བར་དུ་ལམ་གྱི་རྟོང་པ་ལྷན་མི་འཆར་སྐྱུ་
 བས། དེ་ལྷན་སྐྱེད་པའི་ཐབས་ལ་མ་འབད་པས་དོན་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། དེས་
 བརྗོད་གསུང་རིམ་བསྐོས་པས་རྒྱུ་རྩུ་རྩེར་ཐིམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་དགའ་བ་བཞི་དང་། རྟོང་པ་བཞི་སྐྱེ་བ་ལས་
 མཐོན་པོར་གཞག་མི་དགོས་པས། དེ་ལྷན་སྐྱེད་པའི་དོན་དུ་འབད་པས་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་རྒྱུང་ཐིམ་པ་
 ལས་རྟོང་པ་གསུམ་དབེའི་འོད་གསལ་དང་བཅས་པ་ཤར་བ་ན། ལྟ་བུ་ན་པར་བྱས་ནས་དེ་སྤྱིད་གནས་
 གྱི་བར་དུ་བཞག་ལ། རྒྱུ་གཡོས་ནས་དེ་ལས་ལངས་པ་ན། སྤར་ཡང་དོར་བསྐྱས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུང་སྤྱང་
 པའི་ཐབས་སྒྲོམ་པ་སྤེལ་ཏེ་བྱའོ།

གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱུང་རྩུ་རྩེར་འཇུག་པ་དང་། བཅུད་པ་དེ་དེར་ཐིམ་པ་དོར་བསྐྱས་ཀྱིས་ལུས་
 ལུ་ལྷན་གྱང་། འདིས་གཏུམ་མོ་བསྐྱལ་ནས་བྱང་སེམས་ལུ་བར་བྱེད་མི་ལུས་ན། འདི་ལས་བདེ་རྟོང་སྤྱོད་པ་
 མེད་པར་འགྱུར་ལ། ལུས་ན་ནི་དེའི་ཚུལ་བརྗོད་པར་གྱིས་ཤིག་ཅེན། དེ་ལ་སྤར་དོ་རྩེ་འཕྲེང་བ་ལས།
 འདིས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་འདྲན་པར་བཤད་པའི་བདེ་ཆེན་ནི། སྤྱོད་པའི་བྱང་སེམས་ལུ་བའི་བདེ་བ་ཡིན་ལ། དེ་
 འཇུ་བ་ལ་ནི་འདིས་ལྟེ་བའི་གཏུམ་མོ་སྤར་བ་དགོས་པ་ཤིན་ཏུ་བདེན་ནོ། དེའི་ཚུལ་ནི་དོ་རྩེ་འཕྲེང་བ་ལས།
 གང་ཕྱིར་མཁའ་འགོ་ལྷན་སྤྱང་པ། དེ་ཕྱིར་བསྐྱས་པའི་མཁའ་འགོར་བརྗོད། ལྟེ་བའི་དབུས་ན་རྟག་
 བཞགས་པ། ཉི་མ་རྟོང་དང་མཚུངས་པའི་འོད། ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་མེ་བྱུང་བས། ཀྱུན་རྟག་ཐམས་ཅད་
 འཛོམས་པར་བྱེད། འཆར་བས་སྤང་བའི་ལྷན་རྟག་ནི། བསྐྱེད་བྱས་པར་ཆད་མེད་པའི་ལུས། དེ་རྩེས་
 ཁམས་ཀྱི་ལྷན་རྟག་ནི། བསྐྱས་ནས་སྤར་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས། གཞུང་དང་འཛིན་པའི་ལྷན་རྟག་ནི། དེ་
 རྩེས་དེ་ནི་སྤར་ཡང་སྤྱང་། དེ་ལྟར་གང་ལ་སྤེལ་བ་བཞིན། འཆིང་བ་ཐམས་ཅད་སྤྱེད་པར་བྱེད། རྒྱུང་གི་
 དེ་ཉིད་མངོན་སྤྱོད་པས། སྤྱེད་ཀྱི་དེ་ཉིད་རིག་པ་ཡིས། ལྷན་པར་རྟག་པ་ཙམ་ཡང་ནི། སྤྱེད་པ་ཙམ་དུ་
 ཐེ་ཆོམ་མེད།^{༡༩} ཅེས་གསུངས་སོ།

དེའི་རྒྱང་པ་དང་པོ་བཞིས་ལྟེ་བའི་གཏུམ་མོའི་ངོ་བོ་བསྐྱེད་པ་ལ། དེ་མཁའ་འགོ་མ་ཐམས་ཅད་
 འདུས་པའི་ངོ་བོར་གསུངས་པ་ནི། སམ་རྒྱུ་ཤར་དེ་བདག་མེད་མ་དང་། དབྱིད་ཐིག་ཏུ་དེ་ལག་མོའི་ངོ་བོར་
 གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ནི་གོ་རིམ་སོགས་པ་དང་། རབ་གཏུམ་མ་ལ་སོགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མ་
 ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཡང་མཚོན་པ་ཙམ་མོ། གཏུམ་མོ་དམར་ཆའི་རུལ་དེ་
 མཁའ་འགོ་མ་ཐམས་ཅད་བསྐྱས་པའི་ངོ་བོར་སྤྱོད་པའི་དོན་ནི། རིག་མ་ལྷན་གྱི་བྱ་བ་ནི། ལྷན་འབྱོར་པ་

རྒྱུད་ཅི་འདྲ་ཞིག་གཡོས་པས་གཏུམ་མོ་སྒྲོར་བ་ནི་ཞལ་ལུང་ལས། སྒྲོམ་བརྩོན་ག་ཞུང་དབྱིབས་གཡོ་
 བ་ཡིས། །སྒྲུམ་མདོར་ཡེ་ཤེས་མེ་འབར་བས། །ཁམས་ལུ་ནས་ནི།^{༡༣} ཞེས་སྒྲུམ་མདོར་གནས་པའི་གཞུ་
 དབྱིབས་ཏེ་རྒྱུད་གཡོས་པས་གཏུམ་མོ་སྒྲོར་བར་གསུངས་ལ། དེ་ནི་ཐུར་སེལ་ལོ། །བྲག་ཆེན་ཐིག་ལེ་ལས་
 གྲུང་། རྩེ་བའི་གནས་ན་རྩུལ་ཡོད་པ། རྩུལ་གྱི་མཐའ་ན་གསང་བད་དོ། །དེ་རུ་རང་འབར་གྱི་ནི་རྒྱུད་།
 བསྐྱོར་བ་བྱས་ནས་ངལ་བསོ་སྟེ། །དབང་པོ་གཉིས་ཤིང་སྒྲོར་བ་ཡིས། རྒྱུད་གིས་མེ་ནི་སྒྲར་བའོ།^{༡༤} །
 ཞེས་གསང་གནས་གྱི་བརྒྱུན་གནས་པའི་རྒྱུད་གིས་གཏུམ་མོ་སྒྲོར་བར་གསུངས་སོ། །

མུར་མེལ་གཡོ་ལུགས་ཁུད་པར་བཅེག་གིས་གཏུམ་མོ་སྟོར་ན། གཡོ་བ་དེ་གང་གིས་བྱེད་ཅེ་ན།
སམ་རྩུབ་ལས། ཐབ་ཁུང་ལྟེ་པའི་དགྲིལ་ལོར་དུ། །ལས་ཀྱི་རྒྱུད་གིས་བསྟོད་པ་ཡིས། །ཚངས་པའི་མེ་ནི་
སུམ་མདོར་ལབར།^{༡༩} །ཞེས་གསུངས་པ་ལ། མན་སྟེར་ཡིད་མཉམ་པར་བཞག་པའི་བྱ་བ་དང་དབང་པོ་
གཉིས་སྟོར་པའི་བྱ་བའི་ལས་ཀྱིས་བསྐྱལ་པའི་རྒྱུད་གིས་སྟོར་བར་བཤད་དེ། དང་པོ་ནི། ལུས་ལ་གནད་
དུ་བསྐྱབ་པའི་རྒྱུད་དང་ཐིག་ལེ་མོགས་སྟོམ་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དབང་པོ་གཉིས་ཤིང་^{༢༠} །ཞེས་གསུངས་པའོ། །

སྒྲུབ་ཀྱི་མེད་ལྟེན་པོ་ལོ་ཁྲག་ནི་ལུས་ཀྱི་ཆ་མང་པོ་ན་གནས་ཀྱང་། གཙོ་བོ་ནི་ཨ་ཐུང་གིས་མཚོན་པའི་ཉེ་
 པའི་ཁྲག་དང་། གྲ་ཡིག་གིས་མཚོན་པའི་ཆངས་པའི་མེ་ཞེས་པ་ཉེ་འོག་གིས་གསང་གནས་ན་གནས་པ་
 གཉིས་ཏེ། དེ་ཡང་རྒྱ་ཉིད་ནང་ན་གནས་པའོ། དེ་སྒྲོར་པའི་ཐུང་སེལ་ཡང་རྒྱ་ཉིད་ནང་དུ་ཞུགས་མ་ཞུགས་
 གཉིས་ལས་གཙོ་བོ་ནི་དང་པོ་སྟེ། རྟོར་འཕྲེང་ལས། གཡོན་པ་བྱང་ཚུབ་སྒྲུབ་པ་འབབ། ཁག་ལས་པ་ཁྲག་དང་
 ཉིམ་འབབ། ཤེས་བྱ་དབུས་སུ་རྒྱུད་རྒྱུ་བ། མེ་སད་བྱེད་པར་ཤེས་པར་བྱ།^(༤) ཞེས་ཅད་དབུས་མ་ནས་རྒྱུད་
 རྒྱུ་བས་གཏུ་མ་མོའི་མེ་སད་པར་བྱེད་པར་གསུངས་པས། རྟོར་བཞུགས་ཀྱིས་རྒྱུད་དབུ་མར་བཅུད་པའི་
 མཚམས་ནས་གཏུ་མ་མོ་བྱང་པར་བའི་དོད་ཅུང་ཟད་འབར་ལ། དེ་འཕེལ་བ་ན་སྦྱི་བོའི་བྱང་སེམས་འཇུག་
 རྟེ། བྱག་ཆེན་ཐིག་ལེར། དེ་ཡི་མེ་འབར་ཡང་དག་གིས། བདེ་ཆེན་ལའོར་ལོ་བཞུགས་འཇུག། བཞུགས་
 ཅན་ནི་ཐམས་ཅད་ལས། མཚོག་གི་བདུད་ཅི་འཛག་པའོ།^(༥) ཞེས་སོ།

འདི་ལ་འབར་འཛག་སྒྲོམ་པ་ལ་ནི། རྒྱུ་རྒྱ་ཉིར་མ་རྒྱུད་ཀྱང་གཏུ་མ་མོ་འབར་ནས་བྱང་སེམས་འཇུ་
 བ་མང་དུ་འོང་ལ། དེ་ལྟར་མི་སྒྲོམ་པའི་རྒྱུད་དང་ཐིག་ལེ་སོགས་སྒྲོམ་པ་ལ་ཡང་རྒྱུ་རྒྱ་ཉིར་རྒྱུད་པ་དང་དེར་
 ཐིམ་པ་མ་བྱུང་བའི་སྒྲོན་ནས་གཏུ་མ་མོ་འབར་བ་དང་། བྱང་སེམས་ཞུ་བ་སོགས་འོང་ཞིང་། འབར་པོ་གཉིས་
 སྒྲོར་བ་པལ་པ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་འབྱུང་སྟེ། དེ་ནམས་ལ་ནི་བྱང་སེམས་ཞུ་བ་དེ་ལྟར་ཤས་ཆེ་བ་ཙམ་གྱིས་མི་
 འཕོ་བར་བབྱང་དག་ལ། རྒྱུ་རྒྱ་ཉིར་ཐིམ་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་ན་ནི་གསུང་བར་གིན་ཏུ་སྒྲོའོ། འོད་འབར་
 བ་ལ་ཡང་བྱང་སེམས་ཞུ་རྒྱས་པ་དང་། མི་རྒྱས་པ་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། འཇུ་རྒྱས་པའི་དོད་ལའང་རྒྱུ་རྒྱ་ཉིར་
 རྒྱུད་མ་རྒྱུད་དང་། རྒྱུད་པ་ལ་ཡང་ཐིམ་མ་ཐིམ་གཉིས་ཡོད་པ་དང་། བདེ་བ་ཡང་རྒྱུད་ལས་རུང་རྒྱུད་པའི་
 བདེ་པར་སོང་ཞིང་ཞུ་བ་དེར་མ་སོང་བ་དང་། ཞུ་བ་དེ་ལ་ཡང་རིམ་པ་མང་པོ་འོང་བ་རྣམས་ལེགས་པར་བྱེད་
 པ་ལ་མཁས་པར་བྱའོ།

ཐུང་སེལ་གྱིས་ཐོག་མར་གཏུ་མ་མོའི་གཙོ་བོ་སྒྲོར་བ་ན་གསང་གནས་དང་ཉེ་པའི་མེ་གཉིས་སྒྲོར་
 བ་ཡིན་ལ། ཐུང་སེལ་འོག་སྒྲོ་གཉིས་སུ་སྟེང་གི་སྒྲ་ཐུག་བཞིན་དུ་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པས་དེ་རྒྱ་ཉིར་རྒྱུད་པ་
 དང་། བཅུད་པ་དེ་སྟེང་གི་སྒྲ་སྒྲོར་རྒྱུ་བའི་སོག་རྒྱུད་འབྱུང་འཇུག་མི་བྱེད་པར་ཐིམ་པ་བཞིན་དུ། འོག་སྒྲོར་
 འབྱུང་འཇུག་མི་བྱེད་པར་ཐིམ་པ་བྱུང་ན་ནི་གཏུ་མ་མོ་འབར་སྟོབས་ཆེ་བས་བྱང་སེམས་ཞུ་སྟོབས་ཀྱང་ཆེའོ།
 དེ་ཡང་ལན་ཅིག་དེ་འདྲ་བ་ཅིག་བྱུང་ཡང་སྒྲར་ཡང་རྒྱུད་ལངས་ནས་འབྱུང་འཇུག་བྱེད་པ་སྟེལ་མར་འོང་བ་
 དུ་མ་ཅིག་འོང་བས། ལན་ཅིག་ཐིམ་ན་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་ས་བོན་སྤངས་པ་བཞིན་དུ་
 སྒྲར་མི་སྟེ་བ་མིན་ནོ། རྟོར་བཞུགས་ཀྱིས་དབང་པོའི་སྒྲོ་དགུ་ཁ་ནས་རྒྱུད་ནང་དུ་སྒྲོམ་པར་དོ་རྩེ་འཕྲེང་བ་

ལས་བཤད་པས། རྟེན་གཉིས་སྒྲིམ་པའི་འཕྲུང་འཇུག་འགོག་པར་མ་ཟད། འོག་གི་སྒྲིམ་པའི་འཕྲུང་འཇུག་གྱུང་
འགོག་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ཡང་ལུས་ཀྱི་ཚུལ་བ་དྲག་པོས་ཡར་ལ་ཐེན་ནས་བྱེད་པ་ལ། རྒྱུ་དེ་འགག་པ་ཅུང་
ལྷུ་ཡང་གནད་དུ་མི་འགོ་བས། རྟོག་བསྐྱེད་པའི་འཇུག་པོའི་སྒྲིམ་པས་རྒྱ་བ་འགོག་ཅུས་ན་བཟང་སྟེ།
རྒྱུ་འཕྲུང་འཛིན་ནའང་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གལ་ཏེ་ཐུར་སེལ་འོག་གི་སྒྲིམ་པ་གཉིས་སུ་འཕྲུང་འཇུག་བྱེད་ན་དེ་ལ་རྟེན་གཉིས་སྒྲིམ་པ་ཞིན་དུ་འཕྲུང་
འཇུག་གི་བསྐྱེད་པ་བྱུང་རུང་རམ་སྟེ། འདི་ལ་བོད་ཀྱི་སྐྱེ་མ་རྣམས་ཀྱི་མན་དག་ལས་འོག་སྒྲིམ་པའི་འཕྲུང་
འཇུག་ཀྱི་སྒྲིམ་པས་བདེ་བ་སྦྱེད་པ་མཛད་དེ། འདི་ལ་འཕྲུང་འཇུག་གི་བསྐྱེད་པའི་མིང་མ་བཅས་ཀྱི་ཀྱང་།
དཔྱད་ཤེས་ན་དོན་ཅི་རྟེན་སྒྲིམ་པའི་འཕྲུང་འཇུག་ལོ། །རྒྱལ་འདི་ནི་ཐོ་བོ་མེད་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལས། ཉི་མ་ལྷ་བའི་
འགོ་བ་འཛིན་སྟེ། གཞན་དུ་ནམ་མཁའ་ཆེན་པོའི་སྒྲིམ་པ། བེ་རྩ་བ་ནི་འཇུག་མི་འགྱུར། འཕྲུང་དང་འཇུག་
པའི་སྒྲིམ་པ་ཡིས། དྲག་མོ་དེ་ནི་བསྐྱེད་པར་བྱ། མཛམ་རྒྱུས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་བཞི། ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱེད་
པར་བྱ། བྱོན་པ་བཅུ་དྲུག་སྟེ་བར་འགྱུར། འཕྲུས་ནས་རྩ་བ་ལྟ་བུ་རྩ་བ་ཐིམ། བསྐྱེད་པའི་ལ་ཐིམ་ལེ་
བཞི། བདེ་བ་བཅུ་དྲུག་སྟེ་བར་འགྱུར། རང་སྒྲིམ་པའི་ཤེས་གཞུགས་ཅན་གྱི། བདེ་མའི་ལྟ་བུའི་དཔུང་ན་
གནས། ཁོར་བའི་ཕྱི་མོར་གནས་པའི་ཆོ། མར་མེ་ལྟ་བུར་ལྟ་བུ་འདུ། གང་ཆོ་ཁོར་བའི་ཕྱི་མོ་དེར། ལྟ་
བུ་འདུ་འདུ་བ་དེ་ཡི་ཆོ། བདག་གཞན་ལ་སོགས་ནམ་རྟེན་ཆོག་ཆོགས། རས་ནི་ཅི་ཡང་མ་མཐོང་ངོ་། ཉི་མ་ལྷ་
བག་ཟེལ་ཡིས་ཐེན་པ་ན། ཡིད་དང་བེ་རྩ་བ་ནི་འགོ་བ་ཐེད། རྩ་བ་རྟེན་གཉིས་ལུས་ལྟ་བུའི་ཐིམ་པའི་ཆོ།
སེམས་ནི་དཔྱད་པའི་ཀྱི་དང་དུ་གྱུར་པ་ཡིན།^{༤༩} ཞེས་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་འཕྲུང་པའི་ཐབས་ལྟར་བར་ཅན་དུ་གསུངས་
སོ། ཁོར་འདི་ལྟ་བུ་ཆེན་ཐིག་ལེ་ལས་ཀྱང་གསུངས་ཏེ། འཇུག་པ་དང་ནི་འཕྲུང་པ་ཡིས། རྒྱུ་གིས་མེ་ནི་
ཁོང་དུ་རྒྱུ། ཡང་དག་པ་ཡི་དབང་པོའི་ཤིང་། དེ་ཡིས་གཏུམ་མོ་འབར་བའོ། རྩ་བ་པར་རྟེན་པའི་ཐུང་
པོའི་གཞུགས། ཐམས་ཅད་ལུས་ནི་སྟེན་པའོ། དེ་ཡི་མེ་འབར་ཡང་དག་གིས།^{༥༠} ཞེས་སྐར་ལྟར་
གསུངས་སོ། འདིས་རྒྱུའི་ལས་ནས་འཕྲུང་འཇུག་གི་བསྐྱེད་པ་ཡང་ཤེས་པར་ཅུས་ལ། རྟེན་གཉིས་དོར་བསྐྱེད་
ཉིད་ཀྱིས་དོན་འདི་གཉིས་ཀ་འགྲུབ་མོད་ཀྱང་། འོག་གི་བྱོན་པ་ཐུར་སེལ་ལ་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་
དབང་དུ་བྱ་བར་འདོད་ན། མན་དག་གི་གཞི་སྐར་ཡོད་པ་ཐོབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱའོ། ཐུར་སེལ་བཅོན་
ཐབས་སུ་བསྐྱོད་པ་བྱས་ན། དྲི་ཆེན་དང་དྲི་རྒྱུ་མེས་པ་སོགས་ཀྱི་དགག་བྱ་ཆེ་ལ། མན་དག་གི་གནད་ལ་
མཁས་པའི་འཇུག་སྒྲིམ་པས་རྒྱ་བ་ལོག་ན། བཤད་གཅི་ཉུང་བ་དང་། ཡང་ཡང་འདོར་མི་དགོས་ཤིང་།
དེ་ལ་ཡང་མི་བདེ་བ་ཅུང་ཟད་ཅམ་ཡང་མེད་པ་དང་། གཏུམ་མོ་འབར་སྟོབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་བདེ་བ་ལུ་ལ་

ཆེ་བ་དང་། ཁམས་ལུ་བ་རི་ལྟར་གསལ་ཆེ་ཡང་འཕོ་བའི་ཐོན་མི་དགོས་པ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་ནམས་འབྱུང་ངོ་།།

འོ་ན་རྟོག་པ་བཞུགས་དང་སྟོང་ཁའི་མི་གི་གསལ་བ་སྒྲོམ་པ་སོགས་ཀྱིས་གཏུ་མ་མོ་འབར་ནས་བྱང་
སེམས་ལུ་བ་ན། རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་ནས་བཤད་པ་བཞིན་ཞོར་བུའི་བར་དུ་ཡབ་ནས། དེ་ལ་བརྟེན་པའི་
དགའ་བ་བཞི་སྟེང་དམ། ཡང་ན་སྟོང་སྟངས་སྟོང་ཁར་བསྐྱུས་ཏེ་སྟོང་བ་བཞི་སྟེང་ཅེན། འདི་ནི་སེམས་
དབེན་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པར་བྱའོ། འདི་ན་མང་པོས་རྒྱུད་འགོག་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོམ་བ་དྲག་པོ་བྱས་པ་ན་
ཅུང་མུར་བར་མཐོང་ཞིང་། སྒྲོམ་བ་འཇམ་རྩུབ་ལས་འབྲལ་དང་ལུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་རི་ལྟར་སྟེ་བའི་བྱང་
བར་ལེགས་པར་མ་བྱེད་པས། ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱུན་པའི་ཐབས་ནམས་བྱེད་ཕྱིན་ཆད་དྲག་པོ་ཉིད་ཀྱིས་
བྱང་གོས་པར་བཟུང་ནས་སྒྲོམ་མོ། ཉེ་ལ་ནི། ཁ་ཅིག་གིས་ནི་གོགས་གིན་ཏུ་ཆེ་བར་མཐོང་ནས། དེ་ནམས་
སྒྲོམ་པ་ལས་ཐོག་ལ། གཞན་དག་གིས་ནི་གོགས་གིན་ཏུ་ཆེ་ཡང་། སེལ་ཐབས་ལ་མ་ཁས་པར་བྱས་ནས་
སྒྲོམ་དགོས་པར་འདོད་དོ། གོགས་སེལ་ཚུལ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྒྱུད་འདུས་ནས་ཞི་མ་ཉན་པར་བྱས། དེ་ནས་
གཞན་གྱིས་རྒྱུད་འདུས་པའི་བྱུག་ཞི་བར་བྱེད་དོ། ཉེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྒྱུད་འདུས་པའི་བྱུག་དུ་འབད་ནས་
འདུས་པའི་ཆེ་དེ་དབུ་མར་འཇུག་ཐབས་མི་བྱེད་པར་ཞི་བར་བྱེད་ན་འབད་པ་དོན་མེད་ཡིན་པས་གདམས་
དག་མེད་དོ་ཞེས་སྒྲུ་ཞིང་། རང་གི་ལུགས་ཀྱིས་ནི་འོངས་སྒྲོམ་དུ་གྱུ་བས་གཉིས་འཆར་བའི་ཐབས་ཀྱི་སྒྲོམ་
བས་དབུ་མར་བཅུག་ནས། བྱུག་ཞི་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ལ་བསྐྱུས་པར་བྱེད་དོ། གཏུག་གྲང་དང་པོ་སྒྲོམ་པའི་
སྒྲོམ་བ་དྲག་པོ་ལ་མཐུན་པར་སྒྲུང་ངོ་།།

དེ་ལ་རྩ་རྒྱུད་སོགས་ལ་དེལ་ནས་བསྒྲོམས་ཕྱིན་ཆད་སྟོག་འཕྲོག་པ་འཇམ་འཕྲོག་ཏུ་ཉེ་བའི་གོགས་
ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་དེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་དང་པོའི་སྒྲོམ་རྒྱལ་ལེགས་པར་བདར་ག་མ་ཆོད་པའི་སྒྲོན་ཡིན་
གྱི། ཤེས་པ་ལ་དེ་ཙམ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། ཉེས་ན་དང་པོའི་སྒྲོམ་རྒྱལ་ལེགས་པར་ཤེས་ནས་བསྒྲོམས་
པས་གོགས་ཆེན་པོ་མེད་པ་ཅིག་ཤེས་ན་མ་ཁས་ཀྱི། གོགས་ནན་གྱིས་བསྐྱེད་ནས་ཞི་བའི་ཐབས་ཤེས་ཀྱང་
མ་ཁས་པ་མིན་ནོ། སྒྲོམ་བ་འཇམ་པོས་རྒྱུད་བསྐྱུས་པ་ལ་ནི་སྒྲིར་གོགས་རྒྱུད་ལ། དང་པོར་རྒྱུད་མ་བྱང་བའི་
ཆེ་རྒྱུད་འདུས་པ་ན། ཟུག་ཅུང་ཟད་རེ་སྟེང་པའི་སེལ་ཚུལ་ནི་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། ཉེ་ཡང་ཟུག་ཞི་བ་
རྒྱུད་པའི་ཆ་ནས་མི་བསམ་གྱི། ཕྱི་མ་རེས་རྒྱུད་སྟེང་པ་དགའ་བར་མི་འགོ་བ་ཅིག་དང་། དེར་མ་ཟད་སྒྲུ་མ་
རེས་ཀྱི་རྒྱུད་བསྐྱུས་པ་དེས་ཀྱང་རྒྱུད་རྩེར་སྟེང་པ་ལ་ཡན་པའི་སེལ་ཐབས་ཤིག་ཤེས་ན་མ་ཁས་པ་ཡིན་ནོ།།
དེས་ལུགས་སྒྲུ་མ་གཉིས་ལྟར་ན་ནི་རྒྱུད་འདུས་པའི་བྱུག་ཏུ་ཞི་བ་འོང་དུ་རྒྱུག་ཀྱང་། སྒྲུ་མ་རེས་རྒྱུད་བསྐྱུས་

པ་དེས་རྒྱ་ཉིང་ཚུད་པ་ལ་ཕན་པ་ནི་མི་སྣང་ངོ་། །ལྷགས་གསུམ་པའི་སེལ་ཚུལ་ནི་སྦྱོར་བ་དྲག་པོས་བྱེད་ཕྱིན་
 ཆད་དེ་ལེགས་མོད་ཀྱང་། རང་གི་ལྷགས་ནི། སེལ་ཐབས་ཀྱང་འཇམ་པོའི་སྦྱོར་བས་བྱ་དགོས་ཀྱི། དྲག་པོའི་
 སྦྱོར་བས་མི་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་དོན་རྒྱུ་ཉིང་པེ་གནད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ནི། གདམ་དག་རྣམས་ལ་དོར་
 བསྐྱུས་བྱེད་པ་མང་བར་སྣང་ནའང་། གསང་འདུས་སྟོར་རྣམས་ནས་དོར་བསྐྱུས་མཐའ་དག་པར་འཆད་པ་
 བཞིན་དུ། རྒྱད་དང་བསྟན་བཅོས་གཞན་ནས་མི་འབྱུང་ལ། འདུས་པའི་ལྷགས་ཀྱིས་ལེགས་པར་འཆད་པ་
 ཡང་དགོན་པར་སྣང་བས། འཕགས་པ་ཡབ་སྐུས་ཀྱིས་རྒྱུང་སྦྱོར་གཞན་མ་བཤད་པར་འདི་ནི་ད་བཤད་པའི་
 མཐའ་ཆོད་པའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ། ། །

སེམས་དབེན་ཐུགས་དྲེད་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ།

གསུམ་པ་(སེམས་དབེན་ཐུགས་དྲེད་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་བསྐྱབ་པ་)ལ་ལྟ། སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དང་། སེམས་དེའི་རང་ཚུལ་གསུང་རབ་ལས་གསུངས་པའི་རྒྱལ་དང་། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་སྒྲ་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དང་། རྒྱུད་ཀྱི་དོན་སྣང་པ་གསུམ་དང་རང་བཞིན་རྣམས་བསྟན་པ་དང་། དེ་རིམ་བཞིན་དུ་མ་གཤམ་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་གཤམ་པའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་པ་འོ།

སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་རྟོགས་པར་བྱ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན།

དང་པོ་ནི། སྤྱིར་དྲེད་ཐེག་པ་ལ་གནས་པ་དང་། ཁྱད་པར་དུ་དྲེད་བསྐྱེས་པ་ལ་བསྐྱེས་ཤིང་ལོངས་པ། མངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་འདོད་པས། རང་གི་སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་རིམ་ལྡན་བཙལ་བར་བྱ་དགོས་ཏེ། དེ་ཉིད་བསྐྱེས་པ་ལས། རིགས་ཀྱི་བྱ་མཉམ་པར་བཞག་པས་རང་གི་སེམས་ལ་སོ་སོར་རྟོགས་ཤིག་^{༡༥} ཅིས་དང་། རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང་ལས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་ནི་རང་གི་སེམས་ཡང་དག་པ་རིམ་ལྡན་བཞིན་ཡོངས་སུ་གཤམ་པ་འོ།^{༡༦} ཞེས་དང་། རྗེ་སྟོད་གསུམ་གྱི་རྒྱལ་ལས་ཀྱང་། གཅིག་སྤྱི་འགྲོ་ཞིང་རིང་དུ་རྒྱ། །ལུས་མེད་དབང་པོའི་ཐུག་ནས་གནས། །གདུལ་བར་དགའ་བའི་སེམས་འདུལ་བྱེད། །བདུད་ཀྱི་འཆིང་བ་ལས་གྲོལ་འགྱུར།^{༡༧} ཞེས་གསུངས་པས། སྤྱི་ལུས་མངོན་དུ་བྱ་བར་འདོད་པས། རྣམ་གཤམ་དང་གཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་བ་པ་ལྟ་བུ་ཐམས་ཅད་སྤངས་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མན་ངག་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པའི་སྒྲ་མ་མཉེས་པར་བྱས་ལ། ཡེ་གཤམ་དྲེད་ཀྱན་ལས་བདུས་ལ་སོགས་པའི་བཤད་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྱངས་ནས། རང་བཞིན་གྱི་སྣང་བ་རྣམ་གཤམ་གསུམ་རྟོགས་པར་བྱའོ་ཞེས་སྟོད་བསྐྱེས་ལས་གསུངས་སོ།།^{༡༨}

སེམས་དབེན་ལ་སྒྲོལ་པར་འདོད་པས། སེམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་འཚོལ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱངས་པའི་ལུང་གསུམ་གས། སེམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པར་སྟོན་པས། བོད་དང་རྒྱ་གར་བ་ཁ་ཅིག་གིས་སེམས་དབེན་གྱི་ཡེ་གཤམ་གྱིས་ཆོས་ཅན་ཅན་གྱི་སེམས་རིག་པ་ཡིན་གྱི། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་རིག་པ་མིན་ཏེ། རིག་ན་ནི་འོད་གསལ་དང་ཁྱད་པར་འགྱུར་འོ། ཞེས་སྒྲ་བ་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །རིམ་པ་བཞི་པའི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་གཤམ་གྱིས་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་གྱི། སེམས་དབེན་གྱི་ཆོས་ཉིད་

རིག་ཀྱང་མཛོན་དུ་མ་གྱུར་པས་ན། ཟུང་མེད་དུ་མི་འགྱུར་རོ། མདོ་རྗེའི་ཡུང་དང་། རྒྱུད་རྗེའོག་མ་གཉིས་
 གྱི་ཡུང་ཤེས་བྱེད་དུ་བྱངས་པ་གསུམ་གྱིས་སེམས་དབེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་སྟོན་པ་མིན་ཀྱང་། སེམས་གྱི་
 ཚེས་ཉིད་རྟོགས་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་དུ་འགྲོའོ།

སེམས་དེའི་ངང་ཚུལ་གསུང་རབ་ལས་གསུངས་པའི་ཚུལ།

གཉིས་པ་(སེམས་དེའི་ངང་ཚུལ་གསུང་རབ་ལས་གསུངས་པའི་ཚུལ་)ནི། གལ་ཏེ་སེམས་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཅན་
 གཙོད་དགོས་ན། དེ་རྗེ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་སྟུམ་ན། འདི་ལ་སྟོན་བསྐྱུས་སུ་པར་བྲིན་གྱི་ཐེག་པ་དང་། རྟགས་
 གྱི་ཐེག་པ་ལས་གསུངས་ཚུལ་གཉིས་བཤད་པའི་དང་བོ་ལ། ལང་ཀར་གཤེགས་པ་བྱངས་པ་ལས། རང་གི་
 སེམས་གྱིས་སྒྲུབ་པ་གསུང་འཛིན་གྱི་རྣམ་རྟོག་སངས་རྒྱས་གྱི་སྟོན་ཡུལ་ཤེས་པར་འདོད་པས་སོ། །འདྲུ་འཛི་
 དང་གཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིབ་པ་སྒྲུབ་པར་བྱ་བ་དང་། སེམས་དང་ཡིད་དང་རྣམ་ཤེས་གསུམ་སྟོན་བཅུད་
 ཀྱན་གྱི་ཅ་བར་བསྟན་ནོ།^{༡༩} སྟོན་བསྐྱུས་འགྱུར་སྟིང་ལས། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་སྟོན་ཡུལ། ཞེས་འབྱུང་
 ཡང་། ཚག་གིས། རྣམ་པར་རྟོག་པ་སངས་རྒྱས་གྱིས་ཡུལ། ཞེས་བསྐྱུར་བ་ལེགས་སོ། །བཟང་སྟོང་གིས་
 ལུས་པ་བྱངས་པ་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཡུས་ལེན་པ་དང་། རྟེན་གནས་དམན་པ་རྣམས་སུ་ལུགས་ཀྱང་།
 དེའི་སྟོན་གྱིས་མི་གོས་པ་དང་། རྣམ་ཤེས་གང་དུ་འཕོ་བ་དེར་ལས་གྱི་འབྲས་བུ་ཚོར་བ་བདེ་སྤྱད་ཀྱང་འཕོ་
 བ་དང་། བདེན་པ་མ་མཐོང་བས་རྣམ་ཤེས་མི་ཤེས་པར་བསྟན་ཅིང་། དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱུས་པར། དེ་ལྟར་
 བ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཁ་དོག་མེད་པ། མཚན་མ་མེད་པ། དབྱིབས་མེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་རང་རིག་
 པའི་ཡེ་ཤེས་ཙམ་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་རྗེ་ལས་བཀའ་སྤྱུལ་ཏེ།^{༢༠} ཞེས་གསུངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་གྱི་
 སྟོན་ཡུལ་ཞེས་པས་སེམས་གྱི་ཚེས་ཉིད་དང་། ཀྱན་གྱི་ཅ་བར་བསྟན་པས་ཚེས་ཅན་གྱི་ངང་ཚུལ་དང་།
 སེམས་སྟེ་གནས་སྟོ་ཚོགས་སུ་ལུགས་ཀྱང་དེའི་ཚེས་ཉིད་ལ་འགྱུར་བ་མེད་པ་དང་། དོན་དེ་འཕགས་པ་མིན་
 པས་མཛོན་སུམ་དུ་མི་ཤེས་པར་སྟོན་པས། སེམས་དེ་དོན་དམ་པར་མཚན་མ་ཐམས་ཅད་གྱིས་སྟོང་ལ། ཐ་
 སྟོན་དུ་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སུ་མེད་པ། རིག་བྱེད་གཞན་ལ་མི་སྟོས་པ། རང་གིས་ཡུལ་རིག་པའི་ཤེས་པ་
 ཙམ་དུ་གསུངས་སོ། །

དོ་རྗེ་ཐེག་པ་ལས་གསུངས་ཚུལ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་གྱི་སྟོན་ཡུལ་ཡོངས་སུ་
 དེས་པའི་སེམས་གང་ཡིན་པ་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི། ཅ་བ་མེད་པ། གནས་མེད་པ། གཞི་མེད་པ། མཚན་མ་མེད་
 པ་དང་། དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་མེད་པ། དབང་བོ་ལས་འདས་པ། རྟོག་གི་རྣམས་གྱི་སྟོན་ཡུལ་མ་ཡིན་པའོ། །

ཞེས་བཅོམ་ལྟན་འདས་ཀྱིས་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་བསྟན་པའི་ཚིག་ལས་གསུངས་པའོ།⁽¹⁾ ཞེས་གསུངས་ཏེ།
 སེམས་དབེན་ལ་ཇི་ལྟར་བསྐྱབ་པ་དྲིས་པའི་སེམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་པར་བྱིན་གྱི་ཐེག་པ་དང་ཐུན་མོང་བའི་དོན་
 ཡིན་གྱི། སེམས་དབེན་མིན་ནོ། རིགས་པ་དུག་ཅུ་པ་ལས་ཀྱང་། གནས་མེད་དམིགས་པ་ཡོད་མེད། ལྟ་བུ་
 མེད་ཅིང་གནས་པ་མེད། མ་རིག་རྒྱ་ལས་ཤིན་ཏུ་འཕྱུང་། ཐོག་མ་དབུས་མཐའ་ནམ་པར་སྤངས། རྒྱ་ཤིང་
 བཞིན་དུ་སྒྲིང་བོ་མེད། དྲི་ཟའི་གོང་ཁྱེར་འདྲ་བ་སྟེ། ཁྲོངས་པའི་གོང་ཁྱེར་མི་བཟད་པ། འགོ་བསྐྱུ་མ་
 བཞིན་དུ་སྒྲིང་།⁽²⁾ ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་འགྲེལ་པར། གནས་ནི་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིམ་ཆེད་དུ་གདང་།
 དམིགས་པ་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དང་། ལྟ་བུ་ནི་ས་བོན་གྱི་རྒྱལ་གྱིས་རྒྱུའི་རྒྱེན་ཏེ། རྟེན་འབྲེལ་ཡིན་པའི་རྒྱ་
 མཚན་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་ཡོད་པ་མིན་པ་སྐྱུ་མ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ།⁽³⁾ གཞི་མེད་པ་ནི་དམིགས་པ་
 མེད་པའོ།

སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྫོགས་པའི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་སྤྱི་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཡིན་པར་བསྟན་པ།

གསུམ་པ་(སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྫོགས་པའི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་སྤྱི་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཡིན་པར་བསྟན་པ་)ནི། སྤྱོད་
 བསྐྱུས་ལས། འདུས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་ལ་མ་ཞུགས་པར། བསྐྱུས་པ་གང་གྲུའི་
 རྒྱུད་གི་བྱེ་མ་སྟེད་དང་མཉམ་པ་སྟེད་ཀྱི་བསྐྱུས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་། རང་གི་སེམས་ཀྱི་ཡང་དག་པ་ཇི་
 ལྟར་ཉིད་ཤེས་པར་མི་རུས་ཤིང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་རོ།⁽⁴⁾ ཞེས་གསུངས་སོ།
 དེས་ན་སྤྱི་མེད་ལ་མ་ཞུགས་པར་དུ་གཞིའི་ལྟ་བུ་གཏན་ལ་མི་ཐེབས་པར་སྟོན་པ་མིན་པ་ནི་བཤད་ཟིན་ལ།
 གཏན་ལ་ཐེབས་ཀྱང་དེ་བསྐྱོམས་པས་མངོན་དུ་མི་འགྱུར་བ་ཡང་མིན་ཏེ། བར་བྱིན་གྱི་ཐེག་པས་འཕགས་
 པའི་ས་ཐོབ་མི་རུས་པ་ཆད་ལྟན་སྤྱི་མེད་ཀྱང་མ་བཤད་ལ། དེ་ཐོབ་ན་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྫོགས་པ་
 འགལ་བའི་བྱིར་རོ། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་མཐར་ཐུག་པ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡང་མིན་ཏེ།
 སེམས་དབེན་གྱི་སྐྱབས་སུ་སེམས་ཀྱི་ཡང་དག་པའི་དོན་རྫོགས་པ་ལ་དཔྱད་པའི་སྐྱབས་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ།
 ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་མཐོང་བར་མི་རུས་ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་སོ། དེས་ན་སེམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
 རྫོགས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་ལྟན་ཅིག་སྟེས་པའི་བདེ་བ་ཡིན་ལ། ཡེ་ཤེས་དེས་ཡུལ་དེ་རྫོགས་པ་ལ་
 སྤྱི་མེད་ཀྱི་སྒྲོར་མ་ཞུགས་ན། བར་བྱིན་དང་རྒྱུད་སྟེ་འོག་མ་གང་གི་སྒྲོར་ཞུགས་ཀྱང་མི་ཐོབ་པའི་དོན་ནོ།

ལམ་གཞན་གྱིས་བསྐྱུས་པ་གངས་མེད་མང་པོས་འཐོབ་དགོས་པའི་གོ་འཕང་། སྤྱི་མེད་ཀྱི་ལམ་
 གྱིས་ཆོག་ཅིག་ལ་འགྲུབ་པའི་ཐུང་ཁྱད་ཁྱད་པར་ཅན་ནི། ལྟན་སྟེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་

ངེས་ནས་སྒྲོམ་པར་ཡིན་ཏེ། མཇུ་ཏེ་ལས། དེ་ཕྱིར་དེ་རྒྱུ་ཅི་ཞིག་ཟུ། །མདོར་བསྐྱུས་པས་ནི་སངས་རྒྱས་
 ཉིད། །བསྐྱལ་བ་བྱེ་བ་གངས་མེད་པས། །རི་སྤྱོད་སངས་རྒྱས་གང་འཕྲོབ་བ། །གང་གིས་དམ་པའི་བདེ་
 བས་ཁྱོད། །སྒྱེ་བ་འདིར་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཉོན་སྒྲིབ་ཟད་པ་ཙམ་ནི་ཉན་ཐོས་ཁ་
 ཅིག་གིས་ཀྱང་ཆོག་སྐྱུམ་ལ་རྒྱས་ཞིང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མདོན་སྐྱུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡང་ཐེག་པ་གཉིས་ཐུན་
 མོང་བ་ཡིན་པས། རྟོང་བ་ཉིད་མདོན་སྐྱུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཐུར་བའི་སྒྲོན་ནས་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་བ་ཐུར་བ་
 ཙམ་ནི་འདིར་ཐུར་ཁྱད་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་པ་ཤིན་ཏུ་ཐུར་བ་ཅིག་ལམ་འདི་ལ་དགོས་སོ། །
 དེ་ལ་མར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པ་ལྟར་ན་ཆོག་སེམས་མཐའ་ཡས་པའི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་
 སྒྲོབ་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་མེད་ན། རྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་ལ་ཐུ་དག་པར་རྟོགས་ནས་རི་ཙམ་གོ་མས་ཀྱང་འཁོར་བ་
 ལས་གྲོལ་བ་མ་གཏོགས་པ། ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་པར་མི་རྒྱས་པས། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་བ་རྣམས་ཀྱིས། དེ་འདྲ་བའི་
 ཆོག་སེམས་མཐའ་ཡས་པ་ལ་དུས་རིང་པོར་སྒྲོབ་པ་ནི། རྟོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་རྟོགས་པ་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་ཟད་ཕྱིར་དུ་
 སྒྱུད་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །སྤྱོད་ཀྱི་ལམ་དུ་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བ་བཞིན་དུ་ཆོག་སེམས་ཀྱི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མི་
 འདྲ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་མི་སྒྲོབ་ཀྱང་། ལྟན་སྒྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་རྟོང་ཉིད་ལྟ་ཐག་ཆེད་པའི་དོན་བསྒྲུབས་ན་
 ཤིན་ཏུ་ཐུར་བར་གསུངས་པ་ནི། ཡུལ་ཙན་ཁྱད་པར་ཙན་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་གནད་ཀྱིས་རྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་
 པ་གཉིས་སྤང་འབྲུལ་བའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ཤེས་སྒྲིབ་སྒྲོང་བ་ལ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་ཐུར་བར་གོ་རྒྱས་སོ། །དེས་ན་
 ལམ་འདིའི་དབང་དང་རིམ་བ་དང་པོ་འཁོར་དང་བཙས་པ་ལ། ལམ་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་
 བསྐྱུས་པ་ཆེན་པོ་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་། བདེ་རྟོང་སྒྲོར་བའི་ལམ་ཀྱི་རྟོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པ་དང་། དེ་
 རྟོགས་པར་སྒྱེ་བའི་སྒྲིབ་ཕྱིར་དུ་སོང་བའི་ཆ་ནས་ཡིན་གྱི་རང་དབང་དུ་མིན་ནོ། །བདེ་རྟོང་སྒྲོར་བའི་ལམ་
 ཐུར་ཁྱད་མཆོག་དུ་འགྱུར་བ་ནི། དེའི་རྟོང་ནས་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་སེམས་ཀྱི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མི་འདྲ་བ་
 མཐའ་ཡས་པའི་དོན་ཐུབ་པོ་ཤེས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཟུགས་སྐྱེ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཅིག་
 སྒྲུབ་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་ལ། དེ་ཡང་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་ལས་གཞན་དུ་མེད་པས། རྟོང་ཕྱོགས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་
 རྟོགས་རིམ་དང་། རྟོང་ཕྱོགས་སྐྱེ་མའི་སྐྱེའི་རྟོགས་རིམ་གཉིས་ལ་མི་མཐས་ཀྱི་བར་དུ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱི་གནད་
 རྟོགས་པར་མི་རྟོད་དོ། །

འདུས་པ་ལས། རྟོན་བྱང་བ་ན་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་བའི་ཡང་བརྗོད་ཀྱིས་མི་ལང་པའི་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གི་རྒྱལ་རབ་དུ་སྤྱོད་པ་དང་མཉམ་པའི་བསྐྱལ་བ་འདས་པ་ན། སངས་རྒྱས་མར་མེ་མཛད་འདས་
 པ་ནས། སངས་རྒྱས་འོད་སྒྲུངས་ཀྱི་བར་དུ་གསང་ཆེན་འདི་མ་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཆོན་དུ། དེའི་དུས་ན་

སྤང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་ཙམ་ལ་འདོད་པ་རྣམས་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །ལམ་གཞན་རྣམས་མཐར་ཚུལ་འདིར་གཞི་ལ་མི་གཞི་ལ་དང་། དེའི་རྒྱ་མཚན་རྣམས་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་རོ།

རྒྱུད་ཀྱི་དོན་སྤང་བ་གསུམ་དང་རང་བཞིན་རྣམས་བསྟན་པ།

བཞིན་པ་(རྒྱུད་ཀྱི་དོན་སྤང་བ་གསུམ་དང་རང་བཞིན་རྣམས་བསྟན་པ་ལ་)གསུམ། སྤང་བ་བཤད་པ་དང་། རང་བཞིན་བཤད་པ་དང་། སྤང་བའི་ཡེ་ཤེས་སྤྱད་ཚུལ་བཤད་པ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྤང་བ་གསུམ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་དང་། སྤང་བ་གསུམ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ལོ།

དང་པོ་ནི། སྤྱོད་བསྐྱས་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གསུམ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ལ། ཡར་བྱིན་གྱི་ཐེག་ཆེན་དང་བྱུན་མོང་དང་། རྩྭ་ཐེག་པ་ཉིད་ལ་གཤམ་པའི་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་གསུངས་པའི་དང་པོ་ནི། སྟོན་པས་ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཅེས་གསལ་བར་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས། མ་ནིང་གི་བདུ་མི་གསལ་བ་ཡང་འཕངས་ཏེ་དེ་གསུམ་དང་། སེམས་དང་། ཡིད་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གསུམ་དང་། ཀྱུན་བསྟན་དང་། གཞན་དབང་དང་། ཡོངས་བྱུབ་གསུམ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་། ཞེ་སྤང་དང་། གཏི་མུག་གསུམ་དང་། རོ་བོ་ཉིད་གསུམ་ཞེས་བྱ་བ་སོགས་པའི་རྣམ་གངས་སོ། །དེ་ལ། ཐབས་ནི་མཆེད་པ་དང་། ཤེས་རབ་ནི་སྤང་བ་དང་། མ་ནིང་དེ་གཉིས་འདུས་པ་ནི་ཉེར་ཐོབ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བ་ནི་བདེ་སྟོང་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྟོང་པའི་སྒོ་ཤས་ཆེ་ལ། མཆེད་པ་ནི་དེ་ལས་བསྒྲེག་ཅིང་། ཉེར་ཐོབ་ནི་དེ་གཉིས་ཆ་མཉམ་པས་དེ་རྒྱུད་ཅེས་བྱའི། ཐབས་ཤེས་དང་དེ་གཉིས་འདུས་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད་དེ་གསུམ་དུ་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །དེ་ཡང་ལམ་གྱི་སྤང་བ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ལ། དེ་དང་ཆ་འདྲ་བའི་སྟོན་པ་གཞིའི་སྤང་བ་གསུམ་ལ་ཡང་ཐ་སྟད་དེ་ལྟར་བྱའོ། །སྤང་བ་ལ་སེམས་དང་། མཆེད་པ་ལ་ཡིད་དང་། ཉེར་ཐོབ་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ཡང་། སེམས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་གསུམ་གང་ཡིན་དེ་གསུམ་དུ་སྟོན་པ་འདྲ་མིན་ལ། སྤང་བ་གསུམ་འགལ་བ་བཞིན་དུ་སེམས་ཡིད་རྣམ་ཤེས་གསུམ་འགལ་བར་བཞེད་པ་ཡང་མིན་ནོ། །གཞུང་གཞན་དུ་སེམས་ཀྱུན་གཞི་དང་། ཡིད་ཉོན་ཡིད་དང་། རྣམ་ཤེས་འཇུག་ཤེས་དུག་ཏུ་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤང་བ་འཇུག་ཤེས་དང་། མཆེད་པ་ཉོན་ཡིད་དང་། ཉེར་ཐོབ་ཀྱུན་གཞིར་འཆད་པ་ཡང་སྤང་མོད་ཀྱང་། འཐད་པར་མ་མཐོང་སྟེ། མཆེད་ཐོབ་གཉིས་ཀྱུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་ཡིན་པར་འདོད་ན་ནི། ཚོགས་དུག་ལས་རོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀྱུན་གཞི་དང་ཉོན་ཡིད་གཉིས་སོ་སྒྲིས་མངོན་གྱུར་དུ་ངེས་མི་རྒྱས་པ་བཞེན་དུ། དེ་གཉིས་ཀྱང་དེ་ལྟར་ཐལ་བ་དང་། སྤང་བའི་དམིགས་རྣམ་བཤད་པ་དང་དེ་གཉིས་ཀྱི་དམིགས་རྣམ་ཤིན་ཏུ་མི་མཐུན་པ་དང་། སྤང་བ་

བ་ཀྱམས་ཁྱི་ནང་གི་སྒོ་གཙོ་ལ་གྱི་ལམ་གྱིས་གསར་དུ་སྐྱེད་པར་བཤད་པར་མང་དུ་བཤད་པ་ཀྱམས་དང་
འགལ་བར་འགྱུར་ལ། གྲུག་གཞི་སོགས་ཀྱི་མིང་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་རེ་ཡོད་པ་ལ་འདོད་ན་ནི། དེ་ཡང་མ་
བཤད་པས་མི་འཐད་དོ།

འོ་ན་རྩི་ལྟར་ཡིན་སྟུགས་ན། གསུང་རབ་ལས་སེམས་ཡིད་ཀྱམ་ཤེས་གསུམ་སྦྱིར་གྲུག་བྱང་གི་ཆོས་
གྲུག་གྱི་རྩ་བར་གསུངས་པ་ལ། འདིར་གྲུག་བྱང་གི་ཆོས་གྲུག་གྱི་རྩ་བར་འགྱུར་བའི་སེམས་ཡིད་ཀྱམ་ཤེས་
གསུམ་བྱང་པར་བཅུག་བསྟན་པར་བཞེད་ནས་སྤང་བ་གསུམ་ལ་དེ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྟད་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ།
ཡེ་ཤེས་དོ་རྩེ་གྲུག་ལས་བརྟུས་སྟོད་བསྟུས་སུ་བྱངས་པ་ལས། ཀྱམ་པར་ཤེས་པ་ནི་འོད་གསལ་བ་ལས་བྱུང་
བའོ། །དེ་ཉིད་ནི་སེམས་དང་ཡིད་ཅས་བྱ་སྟེ། གྲུག་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་ཀྱམ་པར་བྱང་བའི་བདག་ཉིད་
ཅན་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་དེའི་རྩ་བ་ཅན་ཡིན་ནོ།^{༡༡} །ཞེས་དང་། རྩོ་རྩེ་འབྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། སྤང་བ་
གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅན། །གང་འདིར་ཀྱམ་ཤེས་གསུམ་ཐོས་པ། །སེམས་ཅན་ཁམས་ནི་མ་ལུས་པའི།
རང་བཞིན་རྩ་བ་འདི་ཡིན་ནོ།^{༡༢} །ཞེས་སོ། །སྤང་བ་གསུམ་ག་ལ་ཀྱམ་ཤེས་ཞེས་གསུངས་པ་ནི། སེམས་
དང་ཡིད་ལའང་འདྲ་བས། སྤང་གསུམ་རེ་རེ་ལའང་དེ་གསུམ་གའི་ཐ་སྟད་འཐོབ་ལ། དེ་གསུམ་དང་སྤང་
གསུམ་སོ་སོར་སྦྱར་བ་ནི་ཡིད་གྱི་ཤེས་པའི་རིགས་འདྲ་སྦྱིར་འབྱུང་བ་གསུམ་ལ་བཞག་གོ། །སྤྱི་དོན་ནི།
བསགས་པས་ན་སེམས་དང་། རྟེན་དུ་སྦྱར་བས་ན་ཡིད་དང་། བརྟེན་པར་སྦྱར་བས་ན་ཀྱམ་ཤེས་ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། དེ་ནི་སྤང་བ་གསུམ་པོའི་སེམས་རེ་རེ་ལའང་ཆང་ཞིང་། ཤས་ཆེ་རྒྱུད་ཡང་མེད་
པས། དེས་ཆོག་དེའི་སྒོ་ནས་སོ་སོར་བྱ་བར་མི་རུས་སོ། །

རིམ་ལྔ་ལས། སྤང་བ་གཞན་དབང་དང་། མཆེད་པ་གྲུག་བརྟགས་དང་། ཉེར་ཐོབ་ལ་ཡོངས་
བྱུང་དུ་གསུངས་ལ།^{༡༣} དེ་ལྟར་བཤད་པ་ནི་གཟུང་འཛིན་གཉིས་བྱངས་ཆད་དུ་སྤང་བའི་སྤང་གཞི་ནི་
གཞན་དབང་དང་། དེ་ལྟར་སྤང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུང་འཛིན་རྒྱས་ཐད་དང་པར་སྒྲོ་བརྟགས་པ་གྲུག་བརྟགས་
དང་། འགྱུར་བ་མེད་པའི་ཡོངས་བྱུང་མཛོན་དུ་བྱས་པའི་ངོར། གྲུག་བརྟགས་དང་གཉིས་སྤང་གཉིས་ཀས་
དཔེན་པ་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་ཀྱམས་ཀྱི་ཐོག་མའི་གཞི་སྤང་བ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མཆེད་པ་འབྱུང་བ་དང་།
ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་ཆོ་སྤྲུལ་གཉིས་ཀ་ལོག་ནས་ཐབས་ཤེས་མཉམ་པར་འཇུག་པའི་ཆོས་མཐུན་ལ་བརྟེན་ནས་
ཡིན་ནམ་སྟུམ་སྟེ་དབྱེད་པར་བྱའོ། །སྤང་བ་ལ་ཞེས་དང་། མཆེད་པ་ལ་འདོད་ཆགས་དང་། ཉེར་ཐོབ་ལ་
གཉི་སྦྱག་གི་མིང་གིས་གསུངས་པ་ནི། བདེ་བ་རྒྱུད་བ་དང་། ཆེ་བ་དང་། བར་མར་འཇུག་པའི་སྒོ་ནས་ཡིན་
ཏེ། ལམ་དང་བཞིའི་དུས་ནི་སྤང་བ་ཞིན་ནོ། །ངོ་བོ་ཉིད་གསུམ་གྱི་མིང་ནི་མཚན་ཉིད་གསུམ་སྤང་བཤད་ཟེན་

པས་དེ་མིན་ནོ། །དེས་ན་སྟོང་ཕྱོགས་དང་། སྟང་ཕྱོགས་དང་། གཉིས་ཀ་མཉམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་སྒྲུབ་ལ་
སྟང་བཞེན་དུ་བྱོལ། །ལར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པ་ནས་སྟང་གསུམ་ལ་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་མེད་པས། གདགས་
བྱའི་མིང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་གྱི། མིང་གིས་སྟང་བ་གསུམ་ལ་མིང་དེ་ལྟར་བཏགས་པ་ཐུན་མོང་བ་མིན་ནོ།།

གཉིས་པ་(དོན་ཐེག་པ་ཉིད་ལ་གྲགས་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་)ནི། སྟང་བ་དང་། སྟང་བ་མཆེད་པ་དང་།
སྟང་བ་ཐོབ་པ་དང་། སྟོང་བ་དང་། འིན་རྒྱ་སྟོང་བ་དང་། སྟོང་བ་ཆེན་པོ་དང་། མེམས་དང་། མེམས་ལས་
བྱུང་བ་དང་། མ་ཤིག་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་། འདོད་ཆགས་བར་མ་⁽⁴⁹⁾
ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཡོ་ཞེས་པ་དག་གི་སྟོ་ལ་བརྟེན་པའི་ས་བོན་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་སྟེ། མོས་པ་རྒྱུང་
པའི་མེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་དེ་བཞེན་གཤེགས་པས་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་པས།
དེ་རྒྱུ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་གཟུགས་སོ་ཞེས་དམིགས་པར་བྱེད་ཅིང་། བསྐྱེད་ལ། བྱུང་མེད་ཀྱི་གཟུགས་སམ།
གཡོན་པའི་མིང་དམ། མཆོན་མོའི་མིང་དང་། འཇམ་པོའི་དངོས་པོར་མེམས་ཀྱི་ཀྱན་རྩོམ་གྱི་གཟུགས་
གསལ་བའོ།⁽⁵⁰⁾ །ཞེས་དང་། ཡུ་ཞེས་པ་དག་གི་སྟོ་ལ་བརྟེན་པའི་ས་བོན་བརྟན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་སྟེ། མོས་
པ་རྒྱུང་བའི་མེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་དེ་བཞེན་གཤེགས་པས་དགོངས་ཏེ་གསུངས་པ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་
པས། ཉི་མའི་དགྱིལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་པར་བྱེད་ཅིང་། དོན་ཅེ་ལྟ་བུ་ཡང་ལ། རིན་པོ་ཆེ་ལ།
ཉིན་མོ་ལ། སྟེས་པའི་གཟུགས་སམ། གཡས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། རྒྱུ་བའི་རྣམ་པ་ནི་མེམས་ལས་བྱུང་བའི་
ཀྱན་རྩོམ་གྱི་གཟུགས་སོ།⁽⁵¹⁾ །ཞེས་དང་། དག་གི་ས་བོན་ལ་བརྟེན་པའི་སྟོ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་
ནི་སྟང་བ་ཐོབ་པ། ཞེས་གསུངས་ལ། ཆག་འགྱུར་ལས། དག་གི་ས་བོན་ཨ་ལ་བརྟེན་པའི། ཞེས་འབྱུང་ངོ་།།

དེ་ལ་སྟང་བ་གསུམ་ཐིམ་པ་རིམ་པ་བཞེན་དུ་སྟོང་གསུམ་ཡིན་ཞེས་པ་དང་། སྟོང་བ་གསུམ་སྟང་
བ་གསུམ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་བྱས་ནས་སྟང་བ་གསུམ་ལ་མི་བྱེད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྟོང་བ་སྟུང་ལས་སྟང་བ་
གསུམ་ཉིད་སྟོང་བ་གསུམ་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་།⁽⁵²⁾ དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་དོན་ཀྱན་ལས་བཏུས་ལས་ཀྱང་
གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྟང་བ་གསུམ་ནི་ཀྱན་རྟོག་གཡོ་བའི་རྒྱུ་ཐིམ་ནས་རྒྱ་འོད་ལྟ་བུར་སྟང་བའི་
སྟོ་ནས་སྟང་བ་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱན་རྟོག་བརྒྱད་ཅུ་རྒྱུང་དང་བཅས་པས་སྟོང་པས་སྟོང་བ་དང་། ཉི་འོད་
བཞེན་དུ་ཆེས་གསལ་བའི་སྟོ་ནས་སྟང་བ་མཆེད་པ་དང་། སྟང་བ་རྒྱུང་དང་བཅས་པས་སྟོང་པས་ཉིན་རྒྱ་
སྟོང་བ་དང་། ཐུན་མཆོམས་ཀྱི་སྒྲིག་བཞེན་དུ་འིན་རྒྱ་མི་གསལ་བར་སྟང་ཞིང་འོད་གསལ་དང་ཉེ་བས་སྟང་
བ་ཉེར་ཐོབ་དང་། མཆེད་པ་རྒྱུང་དང་བཅས་པས་སྟོང་པས་སྟོང་བ་ཆེན་པོ་དང་། མི་གསལ་བས་མ་ཤིག་པ་
ཞེས་ཀྱང་བཏགས་ཏེ། ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་གི་མིང་ངོ་། །དག་གི་སྟོ་ནི་དག་འབྱུང་བའི་ལམ་སྟེ། དེ་ལ་

བརྟེན་ནས་སྒྲེས་པའི་ས་ཐོན་ནི་ཡི་གེ་གསུམ་མོ། །བརྟེན་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་ནི་དེ་གསུམ་གྱི་ཐ་སྟད་ཀྱིས་ཡེ་
ཤེས་གསུམ་ངེས་པར་བྱེད་པའོ།།

མཁའ་ལྷ་ལས་ཀྱང་། གཡོན་པའི་མིང་ཡང་དེ་ཉིད་དེ། །རྒྱ་བའི་དགྱིལ་ལའོར་པ་བླ་ཅན། །བརྟེན་
པར་བྱ་བའི་རྒྱར་གྱུར་པ། །དང་པོའི་ཡི་གེ་ཐིག་ལེར་བཅས།^(༥) །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ནི་དོ་རྩེའི་མིང་། །
ཐིག་ལེ་གཉིས་ཀྱིས་བརྒྱན་པ་ཡི། །ཆ་རུ་དེ་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ།^(༦) །ཞེས་གསུངས་པས་སྣང་བ་རྣམས་ཡི་གེ་
དེ་དག་གི་མིང་གི་བརྒྱས་མཚོན་པའི་དོན་ནོ། །མོས་པ་རྒྱུད་པས་རྒྱ་ནི་ལ་བརྟེན་ནས་དམིགས་པར་བྱེད་པ་ནི།
སེམས་དབེན་ཐོབ་པའི་རྫོགས་པའི་ལས་ལས་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་སྟེད་པ་ལྟར་བྱེད་མི་རྣམས་པའི་བསྟེད་
མཁའ་ལས། སྣང་བའི་དོད་རྒྱ་བ་དང་། མཆེད་པའི་དོད་རྩི་རྩི་སྐྱེས་ལྷག་མཚན་དང་། སྣང་མཆེད་ཀྱི་སེམས་
སེམས་བྱུང་གཉིས་མཉམ་པར་སྦྱར་བའི་ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་དོད། རྒྱ་བ་དང་རྩི་རྩི་སྐྱེས་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་ལས་
ལྟའི་སྒྲུ་སྟེད་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། མཁའ་ལྷ་ལས། ཤེས་རབ་ངོ་བོ་ཉིད་འདི་ནི། །རྒྱ་བའི་དགྱིལ་ལའོར་དག་ཏུ་
བརྟེན་པ། །སེམས་ཉིད་རང་གིས་མཐོང་གྱུར་ཏེ། །རང་ཉིད་རྒྱ་བའི་གཞུགས་བཞིན་ནོ། །དེ་ནས་རྒྱ་བ་ལ་
དམིགས་པ། །རྩི་རྩི་མཚན་མར་རབ་ཏུ་བརྟེན། །འདི་ནི་རྩི་རྩི་ལས་བྱུང་བའི། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཡི་ཐབས་མཚོན་
བྱེད། །རྒྱ་བ་རྩི་རྩི་སྐྱེས་མཉམ་སྦྱར། །སེམས་དང་སེམས་བྱུང་འདུས་པ་སྟེ། །ཤེས་རབ་ཐབས་སུ་འདུས་
པ་ལས། །རྣལ་ཡི་གཞུགས་སུ་འབྱུང་བར་འགྱུར།^(༧) །ཞེས་གསུངས་ཀྱི། རྒྱ་བ་ལྷ་བ་ལ་ཆག་འགྱུར་ལས།
རྒྱ་བ་རྫོགས་པ་དམིགས་དེ་ནས། ཞེས་འབྱུང་བ་ལེགས་སོ། །སྣང་བ་དང་པོ་གཉིས་ལ་རྒྱ་ནི་དང་ཉིན་མཚན་
གྱི་སྒྲས་པ་སྟན་པ་ནི། བཅའ་མཁའ་ལ་ཉི་འོད་དང་རྒྱ་འོད་ཀྱིས་ཁྱབ་པ་བཞིན་དུ་སྣང་བའོ། །བླ་དང་རྩི་རྩི་
དང་། ལུང་མེད་དང་སྒྲིས་པ་དང་། གཡོན་དང་གཡས་པས་བསྟན་པ་ནི་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་ཆ་ནས་སོ། །འཇམ་
པ་དང་རྒྱུབ་པ་ཞེས་པ་ནི་བདེ་བ་དམན་མི་དམན་ནམ། ཡུལ་སྣང་རྒྱས་མི་རྒྱས་སོ། །ཀྱུན་རྫོབ་ཀྱི་གཞུགས་
ཞེས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་བ་སྐྱེས་ནི་བཅོས་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པའོ། །སྣང་བ་ཉེར་
ཐོབ་ནི། མ་ཤིང་དང་། ཉིན་མཚན་གཉིས་ཀྱི་མཚམས་དང་། གཡས་གཡོན་གྱི་དབུས་དང་། འཇམ་རྒྱུབ་
གཉིས་ཀྱི་བར་མ་དང་། ཐབས་ཤེས་གཉིས་འདྲེས་པ་དང་། རྒྱ་བ་དང་ཉིན་མཚན་སྐྱེས་འདུས་པའི་མིང་
གིས་མཚོན་ནོ།།

གཉིས་པ་(སྣང་བ་གསུམ་སོ་སོའི་མཚན་ཉིད་བཤད་པ་)ནི། སྟོད་བསྐྱེས་ལས། ཡེ་ཤེས་རྩི་རྩི་ཀྱུན་ལས་
བརྟེན་ལས་སྣང་བ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་མདོར་བསྐྱེས་ནས་གསུངས་པ་དེ། ལྷ་མའི་མན་ངག་གིས་བསྟན་
པར་བྱའོ།^(༨) །ཞེས་གསུངས་པ་ལ། སྣང་བའི་མཚན་ཉིད་གང་ཞེན། རྣམ་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ལུས་དང་

དག་མེད་པ་སྟེ། རི་ལྟར་སྟོན་གྱི་དུས་སྟེན་མ་མཁའ་བྱི་མ་མེད་པ་ལ། ལྷ་བའི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་འོད་ཟེར་
སྤང་བར་བྱེད་པས་ཁྱབ་པར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། རང་བཞིན་གྱིས་གསལ་བའི་རྣམ་པར་དངོས་པོ་མ་ལུས་
པ་ཐམས་ཅད་ལ་དམིགས་པས་ན། འདི་ནི་དོན་དམ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤང་བ་སྟོང་བ་
དང་པོ་སྟེ།^{༡༩} ཞེས་དང་། སྤང་བ་མཆོད་པའི་མཆོན་ཉིད་གང་ཞེ་ན། དེ་ཡང་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་དང་
བྲལ་བའི་གཟུགས་ཅན། །ལུས་དང་དག་མེད་པ་སྟེ། རི་ལྟར་སྟོན་གྱི་དུས་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གྱིས་ཁྱབ་པ་
བཞིན་དུ། ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང་བྱི་མ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་དམིགས་པ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོ་གཉིས་པ་སྟེ། རིམ་པ་གཉིས་པ་ཤིན་ཏུ་སྟོང་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན།^{༢༠} ཞེས་དང་།
སྤང་བ་ཐོབ་པ་གང་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་དུ་ནམ་མཁའི་མཆོན་ཉིད་དངོས་པོ་མེད་པའི་གཟུགས་ཅན། ལུས་དང་
དག་མེད་པ་སྟེ། རི་ལྟར་མཆོས་ཀྱི་སྒྲག་ལ་བབ་པའི་ངོ་བོར་ཁྱབ་པ་བྲ་ཞིང་བདག་མེད་པ། སྟོག་དང་
ཚུལ་བ་མི་རྒྱ་བས་རྒྱ་བ་མེད་པ་སྟེ། ཐབས་མེད་པ་དང་། མི་གཡོ་བ་དང་།^{༢༡} ཞེས་གསུངས་སོ།།

ལུགས་འདི་ལ་སྟོང་བ་བཞི་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཐེབས་པ་ཅིག་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ལ། དེ་ཡང་ཆ་
རྒྱད་དང་། བཤད་རྒྱད་གཞན་བཞི་ལས་ནི། དེ་རྣམས་ཀྱི་མིང་ཙམ་ལན་མང་དུ་བྱུང་ཡང་། རིམ་འཛིན་ཤིན་
ཏུ་མི་གསལ་ལ། ཡེ་ཤེས་དོན་ཀྱན་ལས་བརྒྱས་ལས་མ་རིག་པ་ཐུན་པ་དང་། སེམས་བྱུང་ཉི་འོད་དང་།
སེམས་རྒྱ་འོད་བཞིན་དུ་སྤང་ཞེས་པ་ཙམ་ལས་གཞན་རིམ་འཛིན་མ་བྱུང་ངོ་། །ཡབ་སྲས་གཞན་བཞིའི་
གཞུང་དུ་ཡང་རིམ་འཛིན་ཤིན་ཏུ་མི་གསལ་བས། སྟོང་བསྐྱས་ཉིད་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་དགོས་སོ། །ཡེ་ཤེས་
དོན་ཀྱན་ལས་བརྒྱས་ལས་ནི་འཆི་བའི་འོད་གསལ་ལས་ལུགས་ཐོག་གི་རིམ་པའི་སྟོང་བ་གསུམ་བཤད་ལ།
སྟོང་བསྐྱས་ཀྱིས་ནི་ལམ་དུས་ཀྱི་སྟོང་བ་རྣམས་ཐུན་མོང་དུ་བཤད་དོ།།

དེ་ལ་སྟོང་བ་བཞི་ནི་ནམ་མཁའ་གཡང་དག་གི་དཔེས་མཆོན་ནས་སྟོན་པ་ལ། དབྱར་གྱི་ཆར་
གྱིས་སའི་རྩལ་བར་སྤང་ལ་ལྡང་བ་ལེགས་པར་མནན་པ་དང་། སྤྱིན་གྱི་སྤྱིབ་བྱེད་དང་བྲལ་བ་གཉིས་
ཆོགས་པ་མང་དུ་འབྱུང་བ་སྟོན་གྱི་དུས་ཡིན་པས། སྟོན་གྱི་ནམ་མཁའ་དཔེར་བཟུང་ངོ་། །དེའི་ནམ་མཁའ་
གཡང་དག་པ་ལ་ནི་ཉིན་པར་ཉི་འོད་གྱིས་ཁྱབ་པ་དང་། བམ་སྟོང་ནས་སྟོང་གྱི་སྒྲག་འཐུག་པོ་མ་སངས་ཀྱི་
བར་གྱི་ཐུན་མཆོས་ལ་སྒྲག་ནག་པོ་འཐུག་པོས་ཁྱབ་པ་དང་། དེ་སངས་པའི་འོག་ཏུ་རྒྱ་འོད་ཤར་ནས་ཐོ་
རངས་ལ་མ་སྐྱེབ་པའི་བར་དུ་རྒྱ་འོད་གྱིས་ཁྱབ་པ་དང་། རྒྱ་འོད་ཀྱང་ཡལ་ཉི་འོད་གྱིས་ཀྱང་མ་སྐྱེབས་པའི་
ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་ནམ་མཁའི་རང་མདོག་རི་བཞིན་དུ་མི་ཐོན་པའི་རྒྱ་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་སྐབས་ཤིག་སྟེ་
བཞི་ཡོད་དོ། །དེ་ལ་ཕྱི་མ་ནི་སྟོང་བ་བཞི་པ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པའི་དཔེ་ཡིན་པས་རེ་ཞིག་བཞག་ལ། དཔེ་རྒྱ་

མགས་མཉམ་གྱི་དང་པོ་ནི་མཆོད་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི་ཐོབ་པ་དང་། གསུམ་པ་ནི་སྤང་བ་དང་དཔེ་དོན་དུ་སྦྱར་ཏེ།
ཡེ་ཤེས་གསུམ་པོ་དེ་ཤར་བའི་དུས་སུ་ནམ་མཁའ་གསུམ་པོ་དེ་དང་འབྲུ་བའི་ཉམས་ཤིག་འཆར་བའོ།

གསུམ་པའི་སྐབས་སུ། དངོས་པོ་མེད་པའི་གཞུགས་ཅན། ཞེས་པ་ལ། ཆག་འཁྱུར་ལས། རྣམ་པ་
མེད་པའི་རང་བཞིན་ཞེས་དང་པོ་དང་མཐུན་པར་བསྒྱུར་བ་ལེགས་ལ། དེ་ནི་བར་པ་ལ། གཞུང་འཛིན་དང་
བྲལ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་དོན་གཅིག་གོ། རྟེན་ལྡན་པ་བཤད་པའི་སྤང་ཚུལ་གསུམ་པའི་ཞེན་འཆར་བ་མ་
གཏོགས་པ། གཉིས་སྤང་རགས་པ་གཞན་རྣམས་དེའི་དོར་ལུབ་པའི་དོན་ནོ། གསུམ་ག་ལ། ལུས་དང་དག་
མེད་པ་ཞེས་པ་ནི། དེའི་ཆོ་ལུས་ཀྱི་གཡོ་འགྲལ་དང་དག་གི་སྦྱ་བ་རྫོང་ལོག་པའོ། རྩི་ལྟར་ནས། བཞིན་དུའི་
བར་ནི་བཤད་ཟིན་ལ། རམ་མཁའི་མཆོན་ཉིད་ཅེས་པ་སྒྲག་གིས་ནམ་མཁའ་ལ་ཁུབ་པ་བཞིན་དུ་ཞེས་
སྦྱར་རོ། རང་བཞིན་གྱིས་གསལ་བའི་རྣམ་པར་དམིགས་ཞེས་པ་ནི། ལུས་སྤང་དེ་གསལ་པོར་བྱུང་བ་ཡིན་
ལ། ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞེས་པ་ནི་སྤང་མ་ལས་ཀྱང་ཆེས་གསལ་བའོ། རྟོན་པོ་མ་ལུས་པ་ལ་དམིགས་ཞེས་པ་
ནི་ལུས་སྤང་དེས་སྒྲགས་མཆོམས་ཀྱན་ཏུ་ཁུབ་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དམིགས་པ་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་ནི་ཅི་རིགས་སུ་འོང་
ངོ། རྟོན་དམ་པའི་བྱུང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དངོས་ནི། ལམ་དུས་ཀྱི་བདེ་སྤྱོད་སྦྱོར་བའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་
མིན་པའི་ལམ་དང་གཞི་དུས་ལའང་ཉེ་བར་བཏགས་ནས་སོ། ཉེར་ཐོབ་དྲན་མེད་དུ་སོང་བ་ལ་ནི་བདེ་སྤྱོད་
སྦྱོར་བ་མི་འོང་ཡང་། སྦྱོར་ཉེར་ཐོབ་ལ་དེ་མེད་པ་མིན་ནོ། ལྷ་བ་ནི་རྟོགས་དཀའ་བ་དང་། བདག་མེད་པ་
ནི་རང་བཞིན་མེད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཏེ། སྒྲག་ཅོ་ལ་མི་རྒྱ་བ་ནི་རྒྱུང་འབྱུང་འཇུག་མི་ཕྱེད་པ་སྟེ། དེ་རྣམས་ཀྱང་
གསུམ་ག་ལ་ཡོད་མོད་ཀྱང་། ཉེར་ཐོབ་ལ་ཤས་ཆེ་བས་སྒྲོས་སོ། སེམས་མེད་པ་ལ་ཆགས་འཁྱུར་དུ། དྲན་
པ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་མི་གཡོ་བའི་ཉིང་ཏེ་འཛིན། ཞེས་འབྱུང་བ་བདེའོ།

དེ་ལྟར་ན་ཀྱན་རྟོག་གཡོ་བའི་རྒྱུང་ཐིམ་པ་ན་མར་མེ་འབར་བ་ལྟ་བུའི་རྟགས་འཆར་ལ། དེའི་
རྗེས་སུ་འཆར་བའི་སྤང་བ་ནི། སྟོན་གྱི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་པའི་ཆོ་མཆོན་མོ་སྟོན་པ་ཤར་བའི་འོད་གྱིས་
ཁུབ་པའི་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་དངས་ཤིང་སྤོང་སང་ངེ་བ་ལ། འོད་གྱི་སྤང་བ་དཀར་པོའི་རྣམ་པ་
ཅིག་འཆར་ལ། དེ་མ་གཏོགས་པའི་གཉིས་སྤང་རགས་པ་གང་ཡང་མི་འཆར་རོ། རྟེན་པོ་ན། རམ་མཁའ་ལ་
སྟོན་འོད་གྱིས་ཁུབ་ཀྱང་། དེས་ནམ་མཁའ་མི་སྦྱིབ་པར་མཐོང་བ་བཞིན་དུ། འདིར་ཡང་འོད་སྤང་དཀར་པོའི་
རྣམ་པར་ཤར་བ་དེས་ནམ་མཁའ་དག་པ་ལྟ་བུའི་སྤོང་གསལ་དེ་མི་སྦྱིབ་པར་འཆར་བ་ཡིན་ནོ། རྟེན་སྤང་
སྤང་བ་དེ་བསྐྱས་པའི་འོག་ཏུ། སྤང་བ་མཆོད་པ་ཤར་བ་ན། སྟོན་གྱི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་ལ་ཉི་འོད་གྱིས་
ཁུབ་པ་བཞིན་དུ། སྤང་མ་ལས་ཀྱང་ཆེས་དངས་པའི་སྤོང་སང་ངེ་བ་ལ་དམར་པོ་འཇུག། དམར་སེར་གྱི་རྣམ་པ་

འཆར་ཏེ། ལྷག་མ་ནི་སྒྲ་མ་བཞིན་ནོ། །དེ་ནས་སྒྲ་བ་དེ་ཡང་བསྐྱས་པའི་འོག་ཏུ་ཉེར་ཐོབ་ཤར་བ་ན། རྒྱུ་
འགག་པ་ཆེར་སོང་བས་ཡུལ་སྒྲ་ནི། རྒྱུ་སྒྲ་ལ་མཚམས་ཀྱི་སྒྲ་གིས་བྱབ་པ་འདྲ་བའི་ནག་པོའི་རྒྱུ་པ་
འཆར་ལ། ཡུལ་ཅན་གྱི་དབྱ་པ་ཉམས་ནས་དབྱ་མེད་དུ་འགྲོ་སྟེ། རྒྱུ་ཅན་གྱི་དབྱ་པ་ཉམས་པ་མིན་ནོ། །དེ་
རྒྱུས་ནི་འཆི་བའི་དུས་སུ་རྩོགས་པར་འཆར་ལ། གཉིད་ཀྱི་དུས་སུ་སྒྲ་བྱག་གི་རྒྱ་བ་མི་ལྷོག་པས་ཆ་འདྲ་
ཙམ་འཆར་རོ། །ལམ་དུས་སུ་ནི་སྒྲིང་ཁའི་རྒྱ་ཏྱིར་རྒྱུང་བཅུད་ནས་ཐིམ་པ་ལ་མཚན་ཉིད་རྒྱུས་ཚང་བར་
འཆར་ལ། གཞན་དུ་ཐིམ་པ་ལ་དེའི་ཚོད་ཙམ་མི་འཆར་རོ། །དེ་གསུམ་ལ་ཡང་གོམས་པ་ཤས་ཆེ་ཆུང་དང་།
རྒྱུ་འདུ་ཡུལ་དང་། ཐིམ་པ་ཤས་ཆེ་ཆུང་གི་དབང་གིས་ཡུལ་སྒྲ་བ་རྒྱ་ཆེ་ཆུང་དང་། སྐབ་འཕྱག་དང་། གནས་
ཡུན་རིང་གུང་སོགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་འབྱུང་རོ། །རྒྱུ་སྒྲིམ་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲ་བས་སྒྲ་བ་དང་པོ་གཉིས་
སྟོན་དུ་མ་ཤར་བར། བླ་ཐོམ་གྱིས་འགོ་བའི་དབྱ་མེད་འོང་བ་ནི་ཉེར་ཐོབ་མིན་ནོ། །དེ་འདྲ་བའི་རྒྱུང་པ་
གསུམ་ནི་སྒྲ་ཡས་ཐོབ་ནས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་མཛོད་དུ་མ་བྱས་བར་དང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་ཡུགས་
ལྷོག་ཏུ་ལངས་པའི་སྒྲ་བས་དང་། སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་ཐོབ་ནས་མི་སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་མ་ཐོབ་པའི་བར་དུ་
ཡང་འབྱུང་མོད་ཀྱང་། སེམས་དབེན་མིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། སེམས་དབེན་མ་ཐོབ་པའི་གོང་དུ་ཡང་རྒྱུང་པ་
གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་བ་ཡིན་པས། རྒྱུང་པ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། སེམས་དབེན་གྱི་རྒྱུང་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་བྱབ་ཆེ་ཆུང་རྒྱུས་ཐུང་བར་བྱའོ། །

པོད་སྒྲ་མ་འགའ་ཞིག་དབང་ཤེས་ལ་སོགས་པ་རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲ་བ་གསུམ་གང་
ཅུང་དུ་སྒྲ་སྟེ། འདི་ལྟར་ཤེས་པ་དེས་ཡུལ་དང་པོར་བཟུང་བ་ནི་སྒྲ་བ་དང་། དེ་ནས་ཡུལ་གྱི་བྱང་པར་མཐོང་
བ་གསལ་དུ་སོང་མཆིད་པ་དང་། མཐར་མི་གསལ་བ་འགག་པ་ལ་ཐྱོགས་པ་ཉེར་ཐོབ་ཏུ་འདོད་དོ། །འདི་
ནི། ཅུ་བ་དང་བཤད་པའི་རྒྱུད་དང་། འཕགས་པ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་གཞུང་གང་ནས་ཀྱང་མ་བཤད་ལ། རྒྱུད་
བསྐྱས་ལས། རྒྱུང་པ་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྒྲ་བ་ཞིན་བཤད་པ་དང་ཡང་འགལ་བར་སྒྲ་བ་རོ། །དེ་ལ་
སྒྲ་བ་སེམས་ཡིད་རྒྱུ་ཤེས་གསུམ་དང་། མཚན་ཉིད་གསུམ་ལ་སོགས་པ་སྒྲ་བ་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་གངས་སུ་
གསུངས་པ་ནི། རྒྱུང་པ་གསུམ་ལ་དེ་དག་གི་རྒྱ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་རེ་ཡོད་པའི་སྒྲོ་ནས་ཡིན་གྱི། དེ་རྒྱུས་
ཐམས་ཅད་སྒྲ་བ་གསུམ་དུ་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། ཡིན་ན་ནི། རང་བཞིན་བརྒྱུད་ཅུ་ཡང་སྒྲ་བར་འབྱུང་བ་
སོགས་ཀྱི་གཞོད་པ་མང་རོ། །

འོ་ན། རིམ་ལྡེ་ལས། མཚན་མོ་ཉིན་མོ་མཚམས་བདག་ཉིད། །སྒྲ་དང་སྒྲ་བ་མཆིད་པ་དང་། །
དེ་བཞིན་སྒྲ་བ་ཉེར་ཐོབ་པའོ། །སེམས་ནི་རྒྱུ་པ་གསུམ་བཤད་ནས། །དེ་ཡི་རྒྱུ་བ་བརྟོད་པར་བྱ། །རྒྱུང་

རྣམས་ཕྱ་བའི་གཞུགས་ཀྱིས་ནི། །ཤེས་དང་ཡང་དག་འདྲེས་གྱུར་ནས། །དབང་པོའི་ལམ་ནས་གྱུར་ནས་ནི། །
 ཡུལ་རྣམས་ལ་ནི་དམིགས་པར་བྱེད།^{༡༧} །ཅེས་ཕྱ་མོའི་རྒྱུད་དང་འདྲེས་པའི་རྣམ་ཤེས་མིག་ལ་སོགས་པའི་
 དབང་པོའི་སྒྲོ་ནས་གྱུར་ནས། ཡུལ་ལ་དམིགས་པ་རྣམས་སྤང་བ་གསུམ་ཏུ་བཤད་པ་ནི་ལྟར་ཡིན་སྟུམ་ན།
 དེའི་དོན་ནི། སེམས་གསུམ་བཤད་ཟིན་ནས་གསུམ་པོ་དེའི་སྒྲུབ་པ་བརྗོད་ཅེས་པ་ལ། སྤྱོད་བསྐྱུས་ལོ་ཆེན་
 གྱིས་བསྒྱུར་བ་དང་ཆག་འགྱུར་ལས། དེའི་གཞི་ནི་ཞེས་འབྱུང་སྟེ། སེམས་གསུམ་གྱི་རྟེན་རྒྱུད་བཤད་པར་
 བྱ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ཡང་སེམས་གསུམ་རྒྱུད་དང་འདྲེས་གྱུར་ནས་ཏེ། འདྲེས་ཏེ་རྒྱུད་གིས་གཡོས་པ་ལས་
 དབང་པོ་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཡུལ་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་དང་། རང་བཞིན་རྣམས་སྤྱེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་
 ཏེ། ལུང་དེའི་མཐུག་ཉིད་ནས། གང་ཆོ་སྤང་བ་ལྟན་གྱུར་པ། རྒྱུད་གི་བཞོན་པར་གྱུར་པ་ཡིན། །དེ་ཆོ་རང་
 བཞིན་དེ་ཐམས་ཅད། །མ་ལུས་ལུས་པ་མེད་པར་འབྱུང་། རྒྱུད་ནི་གང་དང་གར་གནས་པ། །རང་བཞིན་དེ་
 དང་དེར་རྗེས་སྤྱོད།^{༡༨} །ཅེས་འབྱུང་བ་སྤང་བ་དང་བཅས་པ་སྤྱོད་བསྐྱུས་སུ་བྱངས་ནས། དེ་དག་གི་
 དོན་བསྐྱུས་པ་ན། དེ་བས་ན་ཁམས་ཕྱ་བར་འཇུག་པ་ལས། སྐད་ཅིག་དང་། ཐང་ཅིག་དང་། ཡུང་ཅམ་དང་།
 མིག་འཇུམས་དང་། ཐལ་མོ་བརྒྱབས་པར་སྤང་བ་གཡོའོ། །དེ་ནས་སྐད་ཅིག་དང་། ཐང་ཅིག་དང་། ཡུང་
 ཅམ་དང་། མིག་འཇུམས་དང་། ཐལ་མོ་བརྒྱབས་པ་ལས་རང་བཞིན་རྣམས་རྗེས་སུ་སྤྱོད་པར་འགྱུར་པོ།^{༡༩} །
 ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱང་སྤྱོད་བྱངས་པའི་དུས་སུ་ལུགས་ལྷོག་ཏུ་སྤྱོད་པ་གསུམ་ཤར་བ་ལས་
 རིམ་གྱིས་བརྒྱུད་ནས་སྤྱེས་པ་དང་། གཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རྣམས་ལས་ཡང་ཡང་བསྐྱེ་བའི་དོན་ཡིན་གྱི། འཇུག་
 ཤེས་རྣམས་དང་རང་བཞིན་གྱི་རྟེན་པ་རྣམས་ནམ་སྤྱེ་རེས་ཀྱིས། སྤྱོད་པ་གསུམ་ལས་དངོས་སུ་སྤྱེ་བར་སྤྱོན་
 པ་མིན་ནོ། །ཤེས་པ་ལ་རྟོག་པ་ཡོད་མེད་གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་ཀྱང་། སྤང་བ་དང་རང་བཞིན་གྱི་རྟེན་པ་
 གཉིས་སུ་ཁ་ཆོན་ཆོད་མི་དགོས་པས། དབང་ཤེས་རྣམས་སྤང་བ་མིན་ཡང་རང་བཞིན་ཡིན་མི་དགོས་སོ། །

གཉིས་པ་(རང་བཞིན་བཤད་པ་)ནི། སྤང་བ་རྣམས་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། རང་བཞིན་བརྒྱུད་བཅུའི་རྟོག་པ་
 རྣམས་སྤང་བའི་རང་བཞིན་ཏུ་འགོ་ཚུལ་དང་། སྤང་བ་ལས་རང་བཞིན་རྣམས་སྤྱེ་ཚུལ་ནི་ལྟར་ཡིན་ཞེ་ན།
 སྤང་བ་དང་པོའི་རང་བཞིན་སོ་གསུམ་ནི། རིམ་ལྔ་ལས། དེ་ཡི་རང་བཞིན་འབྲོགས་ལ་བ། །ད་ནི་རབ་ཏུ་
 བཤད་པར་བྱ། །ཆགས་ཕྱལ་དང་ནི་བར་མ་ཉིད། །དེ་བཞིན་ཏུ་ནི་ཆེན་པོ་དག །ཡིད་ལ་འགོ་ཁིང་འོང་བ་
 དང་། །བྱ་ངན་ལ་སོགས་གསུམ་དེ་བཞིན། །ཞི་དང་རྣམ་རྟོག་འཇིགས་པ་དང་། །འཇིགས་པ་བར་མ་ཤིན་
 ཏུ་འཇིགས། །ཞེད་དང་ཞེད་པ་བར་མ་དང་། །ཤིན་ཏུ་ཞེད་དང་ཉེར་ལེན་པ། །མི་དགེ་བཤེས་དང་སྒྲོམ་ཉིད་
 དང་། །ཆོར་དང་ཆོར་བ་བར་མ་དང་། །ཤིན་ཏུ་ཆོར་བའི་སྐད་ཅིག་དང་། །རིག་པ་པོ་དང་རིག་འཇིན་བཞི། །

སོ་སོར་རྟོག་དང་ངོ་ཚ་ཤེས། སྟིང་རྩོམ་དང་མི་བཅུ་བ་གསུམ། རྟོགས་དང་བསམ་པ་ཉིད་དང་ནི། དཔག་
དོག་ཅེས་ནི་བྱ་བར་གྲགས། རང་བཞིན་སྲུང་བྱ་ཆ་གསུམ་གང་། ལུས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་རང་རིག་སྟེ།^{༥༥}
ཞེས་གསུངས་སོ།

དེ་ལ་ཆགས་བྱལ་ནི་ཡུལ་མི་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གསལ་ཆེ་ཆུང་འབྲིང་གསུམ་མོ།
ཡིད་ལ་སྟེ་ཡིད་ཀྱི་འགོ་བཙའི་བྱེད་ཡུལ་ལ་ཡར་འགོ་བ་དང་། འོང་བ་ནི་ནང་གི་ཡུལ་ལ་ཚུར་འཐུག་པའོ།
འདི་ཀྱུན་གྱི་སྦྱར་སྦྱར་ཞེས་འགོས་ལུགས་པ་རྣམས་བཞེད་དོ། བྱ་བར་ནི་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་དང་བྱལ་བའི་
སེམས་ཀྱི་གདུང་བ་སྟེ་ཆེ་ཆུང་གསུམ་མོ། ཞིབ་ནི་སེམས་ཞིབར་གནས་པ་ལ་དོན་གསལ་ལས་བཤད།^{༥༦}
སྡུང་རྣམས་སེམས་རྣལ་དུ་འདུག་པའི་དལ་བ་ལ་འཆད་དོ། རྣམ་རྟོག་ནི་དོན་གསལ་ལས་སྟོང་བར་གནས་
པ་དང་། སྡུང་རྣམས་སེམས་ཕྱིར་བར་རྟོག་པ་ལ་འཆད་དོ།^{༥༧} འཛིགས་པ་ནི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བ་དང་ཐུད་
ནས་སེམས་སྒྲག་པ་དང་། ཐུད་པ་ནི་ཡུལ་ལ་ཞེན་པ་སྟེ་དེ་གཉིས་ལ་ཡང་གསུམ་གསུམ་མོ། ལེན་པ་ནི་
འདོད་ཡོན་གྱི་ཡུལ་རྣམས་ལ་ཀྱུན་ཏུ་འཛིན་པའོ། མི་དགེ་བ་ནི་དགེ་བའི་ལས་ལ་ཡིད་གཉིས་ཟ་བར་དོན་
གསལ་དང་། རང་གི་སེམས་ཡི་གསོད་བར་སྡུང་རྣམས་ཀྱིས་སོ། འདི་ལ་མི་ཤིས་པ་ཞེས་ཀྱང་བསྒྱུར་རོ།
བཀྱས་པ་ནི་ཟས་དང་། སྒྲོམ་པ་ནི་བཏུང་བ་འདོད་པ་ལ་སྡུང་རྣམས་བཞེད་དོ། ཆག་འཁྱུར་ལས་བཀྱས་
སྒྲོམ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་བསྒྱུས་མོད་ཀྱང་། སྡུང་ལྟར་བཤེད་དོ། ཆོར་བ་ནི་བདེ་སྒྱུག་བཏང་སྒྲོམས་གསུམ་ཡིན་
ལ། དེ་ལ་ཡང་ཡུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་ཆེ་ཆུང་གསུམ་མོ། རིག་པ་པོ་དང་། རིག་པར་བྱེད་པ་དང་། རིག་བྱའི་ལས་
ཉིད་གསུམ་ལ་རྟོག་པ་གསུམ་མོ། སོ་སོར་རྟོག་པ་ནི་རིགས་པ་དང་མི་རིགས་པ་དཔྱོད་པའོ། རང་ཆ་ཤེས་
པ་ནི་རང་ངམ་ཆོས་རྒྱུ་མཆོད་དུ་བྱས་ནས་ཁ་ཅུ་ཐོ་བ་ལ་འཛིན་པའོ། སྟིང་རྩོམ་ནི་སྒྱུག་བསྐྱེད་དང་བྱལ་
བར་འདོད་པའོ། བཅུ་བ་ནི་དམིགས་བྱ་ཡོངས་སྒྱུང་བ་དང་སྒྱུག་པ་དང་ཐུད་བར་འདོད་པ་སྟེ་གསུམ་མོ།
དོགས་པ་ནི་ཡི་འཕྲིག་པའི་སེམས་ངེས་བར་མི་གནས་པའོ། བསམགས་པ་ནི་ཡོ་བྱེད་སྒྱུད་པའི་སེམས་སོ།
ཐུག་དོག་ནི་གཞན་གྱི་སྤྱན་ཆོགས་ལ་སེམས་འཐུག་པའོ། རྟོན་གསལ་དང་། ཆག་འཁྱུར་ལས། སེར་སྒྲ་
ཞེས་འབྱུང་ཡང་། རིམ་ལྡན་དང་། སྦྱོད་བསྒྱུས་འཁྱུར་རྟིང་ལས་ཐུག་དོག་ཏུ་བསྒྱུར་བ་ལེགས་སོ།

རང་བཞིན་བཞི་བཅུ་ནི། རིམ་ལྡན་ལས། ཆགས་དང་ཞེན་དང་དེ་བཞིན་དགལ། དགལ་བ་བར་
མ་ཤིན་ཏུ་དགལ། རངས་དང་ཤིན་ཏུ་མགུ་བ་དང་། རྩོམ་ཆར་དེ་བཞིན་སྟོང་པ་དང་། ཆོས་དང་དེ་བཞིན་
འཐུད་པ་དང་། འོ་བྱེད་དེ་བཞིན་འཛིབ་པ་དང་། བརྟན་དང་བརྟེན་དང་ང་རྒྱལ་དང་། བྱ་དང་འཕྲོག་
དང་སྦྱོབས་དང་ནི། སྦྱོད་ལྟན་ཅིག་སྦྱེས་ཉིད་དང་། དེ་བཞིན་སྦྱོབ་སྦྱེས་བར་མ་དང་། ཤིན་ཏུ་སྦྱོབ་ཅིག་

སྤྱི་དང་གཤམ། རྣམ་པར་སྤྱི་དང་ཞེ་འགྲམ་ཉིད། འདེད་དང་ཆོག་གསལ་བདེན་པ་དང་། མི་བདེན་པ་
དང་དེ་བཞིན་ངེས། ཉེ་བར་མི་ལེན་སྤྱིན་པའོ། སྤྱུལ་དང་དེ་བཞིན་དཔལ་འབྱོར་དང་། རྡོ་ཆ་མེད་དང་སྤྱུ་དང་
གཏུག། མི་སྤྱིན་པ་དང་གྲུ་གྲུ་ཉིད། མཚན་ཉིད་བཞི་བརྒྱ་གང་ཡིན་པ། ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་པའི་སྤྱད་ཅིག་སྟེ།^{༡༥}།
ཞེས་གསུངས་པའོ།

ཆགས་པ་ནི་མ་ཐོབ་པའི་ཡུལ་ལ་ཡིད་ཆགས་པའོ། ཞེན་པ་ནི་ཐོབ་པའི་ཡུལ་ལ་ཡིད་ཆགས་པའོ།།
ཡིད་དུ་འོང་བ་མཐོང་ནས་སེམས་དགའ་བ་ལ་ཆེ་ཆུང་འབྲིང་གསུམ་མོ། རངས་པ་ནི་འདོད་དོན་གྲུབ་པས་
བདེ་བའི་སེམས་སོ། རབ་ཏུ་མགྲུབ་པ་ནི་དེའི་རྣམ་པའི་སེམས་གྲིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྤྱོད་པའོ། རྡོ་མཚར་ནི་
གཏུག་སྤྱོ་ཆོགས་པས་ཅི་འདི་ཡིན་ནམ་མེན་སྤྱོ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བ་ལ་དོན་གསལ་གྲིས་བཤད་ཀྱང་། སྤྱོ་མ་
རྣམས་སྤྱར་མ་བྱུང་བའི་དོན་ལ་སེམས་པ་མཐོང་བ་ལ་འཆད་པ་ལྟར་རོ། རྫོད་པ་ནི་ཡི་འོང་བ་མཐོང་བས་
སེམས་གཡེང་པའོ། རྫོང་པ་ནི་བདེ་བའི་རྣམ་པ་སྤྱོད་པ་ལ་དོན་གསལ་གྲིས་བཤད་ཀྱང་། ཡུལ་དེས་
ངོམས་པའི་རྟོག་པའོ། འཕྱུད་པ་དང་། འོ་བྱེད་པ་དང་། འཛིབ་པ་ནི་དེ་རྣམས་བྱ་བར་འདོད་པའི་སེམས་སོ།།
བརྟན་པ་ནི་རྒྱ་མི་འགྱུར་བའི་སེམས་སོ། བརྟེན་པ་ནི་དགོ་པ་ལ་གཞལ་པའོ། རང་རྒྱལ་ནི་མཐོང་བར་
སེམས་པའོ། བྱ་བའམ་ལས་ནི་རྟག་ཏུ་བྱེད་པའི་བྱ་བ་རྫོགས་པར་བྱེད་པའོ། འདྲོག་པ་ནི་ནོར་འཕྲོག་པར་
འདོད་པའོ། སྤྱོ་བས་ནི་གཞན་གྱི་དཔུང་འཛོམས་པར་འདོད་པའོ། སྤྱོ་བ་ནི་དགོ་པའི་ལམ་ལ་གོམས་པར་
བྱེད་པའི་སེམས་སོ། ལྟན་ཅིག་སྤྱིས་ཞེས་པ་ལ། དེའི་སྤྱད་དོན་ས་ཏ་ཇ་ཞེས་པ་རྒྱ་དཔེ་ལ་མེད་ཅིང་། ས་ཏ་
ས་ཞེས་པ་ཡོད་དེ་བསྐྱར་ན་ཆོམ་ཆོམ་མམ་དགའ་བ་ལ་སྤྱོར་བ་ཞེས་པར་འགྱུར་ཞེས་སྤྱོན་གྱི་མཁས་པ་
དག་གསུང་སྟེ། འགལ་པ་དོན་གསལ་ལས་ཆོམ་ཆོམ་མེད་ཅེས་འདོན་ཅིང་། དེའི་དོན་དྲིགས་པའི་དབང་གིས་
མི་དགོ་བ་སྤྱོད་པ་ལ་འཆད་དོ།^{༡༦} སྤྱོད་བསྐྱས་འགྱུར་རྣེད་ལས་དགའ་བ་ལ་སྤྱོར་བ་ཞེས་འགྱུར་པ་ལ།
ཆག་གིས་རིམ་ལྔར་བྱས་པ་དང་། སྤྱོད་བསྐྱས་སུ་ཆོམ་ཆོམ་མེད་པར་བསྐྱར་རོ། སྤྱོན་གྱི་མཁས་པ་དག་
ཡུལ་ལ་འབད་བས་སྤྱོར་བ་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ལ་འཆད་དོ། འདུག་པ་ནི་རྒྱ་མེད་པར་ཡང་དམ་པ་རྣམས་
དང་རྩྭ་འདོད་པའོ། སྤྱིག་པ་ནི་ཡིད་འོང་མཐོང་བས་འགྱིང་བའམ་ཅེ་བར་འདོད་པའོ། ཞེ་འགྲམ་པ་ནི་
འཁོན་དུ་འཛིན་པའི་སེམས་སོ། འདུག་པ་ནི་དེའི་ལས་རྩལ་བར་འདོད་པ་དང་། ཆོག་གསལ་པ་དང་བདེན་
པ་ནི་གཞན་གྱིས་གོ་བར་དང་། འདུ་ཤེས་མ་བསྐྱར་བར་སྤྱོ་འདོད་པའོ། མི་བདེན་པ་ནི་འདུ་ཤེས་བསྐྱར་
ཏེ་སྤྱོ་འདོད་པའོ། རེས་པ་ནི་ཡིད་མ་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའོ། ཉེ་བར་མི་ལེན་པ་ནི་ཡུལ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པར་
མི་འདོད་པའོ། སྤྱིན་པ་པོ་ནི་བདོག་པ་གཏོང་བར་འདོད་པའོ། སྤྱུལ་པ་ནི་གཞན་ལ་ལོ་ཅན་སྤྱུལ་བར་

འདོད་པའོ། །དཔལ་པོ་ནི་ཉེན་མོངས་སོགས་ཀྱི་དགའ་ལས་རྒྱལ་བར་འདོད་པའོ། །ངོ་ཚ་མེད་པ་ནི་བདག་གམ་ཆོས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མི་འཛེམ་པར་མི་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པའོ། །སྒྱུ་ནི་བཅོས་མས་གཞན་སྤྱོད་པའོ། །སྒྱུ་ནི་དང་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ན་བག་རྩོད་པའི་སེམས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཏུག་པ་ནི་ལྟ་བ་རན་པ་ལ་བྱུང་པའོ། །མི་སྤྱན་པ་ནི་གཞན་ལ་མཐོ་འཆོམ་པའོ། །བྱ་བྱ་ནི་མི་དྲང་པའོ། །རྒྱ་བ་པ་ཐ་མ་གཉིས་ལ་ཆག་འགྱུར་ལས། རང་བཞིན་བཞི་བཅུད་རྒྱུད་ཅིག་རྣམས། ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་པ་ལས་སྦྱེས་ཏེ། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །

རང་བཞིན་བདུན་ནི། དེམ་ལྟ་ལས། ཆགས་པ་བར་མའི་རྒྱུད་ཅིག་དང་། །བརྗེད་ངས་པ་དང་། །འབྱུང་ལ་དང་། །མི་སྤྱོད་ཀྱི་དབང་སྤྱོད་པ་དང་། །ལེ་ལོ་དེ་བཞིན་ཐེ་ཆོམ་སྟེ།^{༡༠} །ཞེས་གསུངས་སོ། །བརྗེད་ངས་ནི་དྲན་པ་ཉམས་པའོ། །འབྱུང་ལ་ནི་སྤྱི་གྲུ་ལ་རྒྱུར་འཛིན་སོགས་དང་། མི་སྤྱོད་པ་ནི་སྤྱོད་མི་འདོད་པ་དང་། སྤྱོད་པ་ནི་ཡིད་སྤྱོད་པ་དང་། །ལེ་ལོ་ནི་དགེ་བ་ལ་མི་སྤྱོད་པ་སྟེ། གཞན་གཉིས་ནི་གོ་བར་ཟད་དོ། །

རྟོག་པ་ཆཅན་པ་གསུམ་པོ་འདི་ནི། ཡུལ་ཉ་ཅང་འདོད་པ་དང་། ཉ་ཅང་མི་འདོད་པ་དང་། བར་མ་གསུམ་གྱི་སྒོ་ནས་འཇུག་པའི་རིགས་གསུམ་དུ་འདུ་བའི་སྒོ་ནས་བཤད་རྒྱ་ལྟར་བཅིག་སྤྲང་ནའང་། འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་དང་། སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྲང་བཞིན་བཤད་དོ། །འགྲེལ་བ་ནོར་བུའི་འཕྲེང་བར་འདི་དེ་རྟོག་པ་རྣམས་སེམས་བྱུང་ང་གཅིག་གི་གང་གི་ནང་དུ་འདུ་བའི་རྒྱལ་བཤད་སྤྲང་ནའང་། ཡིད་ཆེས་མི་ཐོབ་པར་སྤྲང་བས་མ་བཞོད་དོ།^{༡༡} །དེ་ལྟར་བའི་རྟོག་པ་ཆཅན་གསུམ་སྤྲང་བ་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་སྤྱོད་བསྒྲུ་ལས་གསུངས་པ་ལ། རང་བཞིན་གྱི་རྒྱུད་དོད་སྤྱོད་པ་ནི་འབྱུང་བ་དང་། རང་བཞིན་དང་། དངོས་པོ་ལ་འཇུག་པས། འབྱུང་བའི་དོན་དུ་དྲང་དུ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱང་། སྤྱོད་བསྒྲུས་ལས་མདོར་བསྟན་དུ། རང་བཞིན་ནི།^{༡༢} །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དོན་བསྒྲུར་མཆོན་ཉིད་སོ་གསུམ་དང་བཞི་བཅུད་ཞེས་དང་། དེའི་རང་བཞིན་གྱི་མཆོན་ཉིད་བདུན་པོ་འདི་དག་གོ། །ཞེས་སྤྲང་བ་གསུམ་གྱི་མཆོན་ཉིད་དུ་ཡང་གསུངས་སོ།^{༡༣} །ལག་སྦྱིས་རང་བཞིན་གྱི་དོན་དེའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་དང་། དོན་གསལ་ལས་དེའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པ་ལ་འཆད་པ་མི་འཐད་དེ། འཕགས་པ་ལྟའི་བདག་བྱིན་བསྐྱབས་ལས། ས་ཡི་ཁམས་ནི་རྒྱལ་ཐིམ། །རྒྱ་ནི་མེ་ལ་ཐིམ་པར་འགྱུར། །མེ་ནི་སྤྱོད་པའི་ཁམས་ལའོ། །རྒྱུད་ནི་སེམས་ལ་ཐིམ་པར་འགྱུར། །སེམས་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་ལ་ཐིམ། །སེམས་ལས་བྱུང་བ་མ་རིག་པར། །དེ་ཡང་འོད་གསལ་བར་འགྲོལ།^{༡༤} །ཞེས་སེམས་སྤྲང་བ་སྦྱེས་པའི་སྤྱོད་དུ་རྒྱུད་ཐིམ་པར་གསུངས་ལ། དེ་ནི་ཀུན་རྟོག་གཡོ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེའི་དུས་སུ་ཀུན་རྟོག་ཀྱང་ཐིམ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྲང་བ་དང་རང་བཞིན་གཉིས་ནི་ཆེས་ཤིན་ཏུ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤྱོད་པ་གྱི་སྤྱོད་པས་སུ་ཡང་ཡེ་ཤེས་དོ་རྟོག་ལས་བཏུས་ལས། སྤྲང་གསུམ་སྦྱེས་

པའི་འོག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་རྣམས་སྒྲེ་བར་གསུངས་ཤིང་།[“] ལས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས་ཀྱང་།
 རྟོང་བ་གསུམ་སྒྲེས་པའི་འོག་ཏུ་རང་བཞིན་བརྒྱུ་ཅུ་སྒྲེ་བར་གསུངས་ལ།[“] རང་བཞིན་ཚན་པ་དང་པོ་
 ལྷང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཅན་ཏེ་འབྲས་བུར་གསུངས་པའི། རང་བཞིན་ཚན་པ་གཞན་གཉིས་ལའང་འདྲ་བས་ན།
 དེའི་དཔེ་ཁ་ཅིག་ལས། རང་བཞིན་བདུན་མ་རིག་པའི་དུས་སུ་འབྱུང་བར་བཤད་པ་ནི་དཔེ་མ་དག་པའོ།

རྒྱང་རྣམ་པ་ལ་ཐིམ་པར་གསུངས་ལ། ལྷང་བ་སྒྲེས་པའི་རྩོན་དུ་རྣམ་པ་མེད་པས་དེ་ལ་ཐིམ་པ་མི་
 རུང་ངོ་རྣམ་ན། དེ་ལྟ་ན་རྣམ་མཆོད་ཐོབ་གསུམ་དང་འོད་གསལ་རྣམས་ལའང་དེ་ལྟར་གསུངས་པས། བྱི་
 མ་སྒྲེས་པའི་འོག་ཏུ་རྒྱ་མ་ཐིམ་དགོས་པས་དེ་རྣམས་རྒྱ་འབྲས་མིན་པ་དང་། རྒྱ་བྱིའི་རིམ་པ་བཞག་ཏུ་མེད་
 བར་འགྱུར་ན། དེ་ནི་འདོད་པར་མི་རུས་ཏེ། རིམ་ལྡ་ལས། རྟོང་ཉིད་གིན་ཏུ་རྟོང་བ་དང་། གསུམ་པ་ཆེན་
 པོ་རྟོང་བ་དང་། བཞི་བ་ཐམས་ཅད་རྟོང་བ་ནི། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་བྱེ་བྲག་གོ་[“] ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་
 རོ། ཉེས་ན་རྒྱ་མ་བྱི་མ་ལ་ཐིམ་ཞེས་བའི་རྒྱ་མའི་རུས་པ་བསྐྱུས་ནས་མིགས་ལ་དུ་སོང་བ་ན། བྱི་མ་ལ་རུས་
 པ་འཕྲོས་པ་འདྲ་བ་ཅིག་བྱུང་བ་ལ་དེར་བཏགས་པ་ཙམ་མོ། ཉེའི་བྱིར་ཐིམ་པའི་དུས་སུ་དང་པོར་རང་
 བཞིན་སོགས་ལའགག་དེ་ནས་རྣང་བ་སྒྲེ། དེ་རྗེས་རང་བཞིན་བཞི་བཅུ་འགག་དེ་ནས་མཆོད་པ་སྒྲེ་ཞེས་
 སོགས་འདོད་པ་དང་། ཡང་དེ་ལྟར་འདོད་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་དང་རྣང་བ་གཉིས་མཚུངས་ལྡན་དུ་འདོད་
 པ་དང་། རྒྱ་བའི་དུས་སུ་དང་པོ་ཉེར་ཐོབ་སྒྲེ། དེ་ནས་དེ་ལས་རང་བཞིན་བདུན་སྒྲེ་ཞེས་སོགས་སྒྲུ་བའི་མི་
 རིགས་ཤིང་། འགལ་འདུ་སྒྲུ་བའོ།

དེ་ལ་རྣང་བ་ལས་རང་བཞིན་འབྱུང་བར་རྟོན་བསྐྱུས་ལས་གསུངས་པ་ནི་རྒྱར་དངས་ཤིང་། རིམ་
 ལྡ་ཆགས་འགྱུར་ལས་ཀྱང་། རང་བཞིན་སོགས་ལའགག་དང་བཞི་བཅུ་བཤད་པའི་མཐར། ལྷང་བའི་ཡེ་ཤེས་
 ལས་བྱུང་བའོ།[“] ཞེས་དང་། ལྷང་བ་མཆོད་པའི་རྩོར་ལས་བྱུང་།[“] ཞེས་གསུངས་སོ། ཉེས་ན་རྟོག་
 པ་རྣམས་རྣང་བ་གསུམ་གྱི་རང་བཞིན་དུ་བཤད་པ་ནི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ནི་རྒྱར་རྣང་བ་གསུམ་གྱི་
 མཚན་ཉིད་བཤད་པ་ལྟར་ངོ་པོ་ཐ་མི་དད་མིན་གྱི། བྱ་རོག་གིས་ཁང་བཟང་མཚོན་པ་ལྟར་ངོ་པོ་ཐ་དད་པའི་
 མཚོན་བྱེད་ལ་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་པའོ། ཉེ་ཡང་རྟོན་བསྐྱུས་ལས། དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྣང་
 བ་ཡང་གཞུགས་མེད་པ་ལ། འདོད་ཆགས་དང་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་འདོད་ཆགས་བར་མ་ལ་སོགས་
 པའི་རང་བཞིན་རྣམས་ལས་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བའོ།[“] ཞེས་རང་བཞིན་གྱིས་རྣང་བ་རྗེས་སུ་དཔག་
 པར་གསུངས་པས་རྣང་བའི་མཚོན་བྱེད་དོ།

དཔོག་ལུགས་ནི། རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་ལ་ཤས་ཆེ་ཆུང་བར་མ་གསུམ་རྣང་བས། དེ་རྣམས་སྒྲེད་

པའི་སྒྲུང་བ་རྒྱུད་གི་བཞོན་པ་ཅན་ལ་ཡང་། གཡོ་བ་ཤས་ཆེ་ཆུང་པར་མ་གསུམ་ཡོད་པར་དཔོག་གོ། །དེ་ལྟར་ན་
 རྣམ་རྟོག་གཡོ་བ་ཤས་ཆུང་བ་བདུན་གང་ཅུང་གི་རྟོག་པ་ནི། རྒྱུད་བ་རྒྱུད་གི་བཞོན་པ་ཅན་གྱི་གཡོ་བ་ཤས་
 ཆུང་བའི་ལག་རྩེས་ཡིན་པས་ཉེར་ཐོབ་གྱི་འབྲས་ལྷུར་བཞག་སྟེ། གཞན་གཉིས་ལ་འང་དེའི་རིགས་པ་སྤྱར་
 རོ། །ལམ་བསྐོས་སྟོབས་ཀྱིས་ཡེ་ཤེས་གསུམ་འདྲེན་ལུས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་ནི། དེ་གསུམ་མངོན་གྱུར་
 དུ་ངེས་ལུས་པས་ཉུགས་ལས་རྩེས་སུ་དཔོག་པ་མིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་རྒྱུད་བ་རྩེས་སུ་དཔག་
 དགོས་པ་ནི་དེ་འདྲ་མིན་པའི་གང་ཟག་ལ་ཡིན་པས། དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་རྒྱུད་བ་གསུམ་གང་ཅུང་དུ་
 འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དབང་ཤེས་ནི་ཉུགས་ལས་དཔག་མི་དགོས་པ་མངོན་སུམ་དུ་ངེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་
 ཟག་ཐ་མལ་པས་ནི་སྐྱེ་འཆི་ལ་སོགས་པའི་དུས་སུ་རྒྱུད་བ་གསུམ་འོད་གསལ་དང་བཅས་པ་ཉམས་སུ་སྦྱང་
 ཡང་། དེ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་མི་ལུས་སོ། །

རང་བཞིན་བརྒྱུད་ཀྱི་ཕྱི་ཉིན་མཆན་རེ་རེ་ལ་བརྒྱད་ཅུ་པ་རེ་སྟོང་པའི་སྟོན་ནས་བྱེ་བ་ཡིན་ལ། རྩོ་
 རྩོ་འཕྲེང་བ་ལས། རྒྱུད་བརྒྱུ་ཅ་བརྒྱད་ཀྱི་བསྟོད་པའི་ཀྱན་རྟོག་བརྒྱུ་ཅ་བརྒྱད་དུ་ཡང་བཤད་དོ། །དེ་ལྟར་
 བ་གཞི་ལ་ཀྱན་རྟོག་གཡོ་བའི་རྒྱུད་ཐིམ་མ་ཐིམ་གཉིས་ལས། མ་ཐིམ་པ་ནི་རང་བཞིན་རྣམས་འབྱུང་བའི་
 དུས་ཡིན་ཞིང་། ཐིམ་པ་ལ་རྒྱུད་བ་གསུམ་གྱི་རྒྱུད་ཐིམ་མ་ཐིམ་གཉིས་ལས་མ་ཐིམ་པ་ནི་རྟོང་བ་གསུམ་གྱི་
 དུས་ཡིན་ལ། ཐིམ་པ་ནི་འོད་གསལ་འཆར་བའི་དུས་སོ། །ལམ་དུས་སུ་ཡང་དེ་རི་བཞིན་དུ་སྟེང་བ་ཡིན་ཏེ།
 རྟོང་བ་བཞི་དང་ཀྱན་རྟོག་རྣམས་ཀྱི་ཐིམ་རིམ་དང་། སྟེ་རིམ་གཏན་ལ་ཕབ་བའི་དགོས་པ་ཡང་དེ་ཡིན་ནོ། །
 དེ་འདྲ་བ་ནི་འདུས་པའི་རྩ་བཤད་ཀྱི་སྟོར་ནས་འབྱུང་བའི་དོན། ཡབ་སྐས་ཀྱིས་བཀྲལ་བ་ལྟར་གཞན་ན་
 མི་གསལ་ལ། དེ་ལ་ཡང་སངས་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མན་ངག་རང་གི་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་རིན་གྱིས་བསྟན་
 པར་སྟོང་བསྐྱས་ལས་བསྐྱགས་པ་ནི། འོད་གསལ་དང་སྒྱུ་མའི་སྒྱུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྒྲུབ་ཆུ་ལ་ནི་འདི་
 ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་པའི་གནད་ཀྱིས་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་(རྒྱུད་བའི་ཡེ་ཤེས་སྟེང་ཆུ་ལ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། ལུགས་སོ་སོ་བ་རྣམ་པར་བཞག་པ་དང་། དེ་
 དག་ལས་འཐད་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པར་དགོད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། ལག་སྒྲི་དང་སྐལ་ལྷན་གཤམ་པ་སོགས་ཀྱིས། ལྟེ་བར་འཁོར་ལོ་རྩེ་བས་བརྒྱད་པའི་
 ལྟེ་བར་ཨོ་བཀོད་ནས། དེས་སྒྲོས་པའི་ཨོ་ལྷ་རྩྱུ་གསུམ་སྟེ་པོ་དང་མགིན་པ་དང་སྟིང་ཀར་བཀོད་ནས། དེ་
 བས་ཨོ་ལས་འོད་གཟེར་དཀར་པོ་འཕྲོས་པས་ཨོ་བཀྲལ་སྟེ། ལྟེ་བའི་ཡི་གེ་ལ་བསྟེམས་ནས། དེར་སེམས་
 ཅེ་གཅིག་ཏུ་གནས་པར་བྱས་ནས། རྒྱུད་བའི་ཡེ་ཤེས་སྟེང་པ་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་ལོའི་ལྟེ་བར་ལྷ་དམར་

པོ་དང་། ཐིག་ལེ་ཙམ་དམིགས་ཏེ། དེའི་འོད་ཟེར་དམར་པོ་དང་། བཀ་པོས་ལྷ་དང་རྒྱ་གཉིས་རིམ་པ་བཞིན་
 དུ་བཀྱག་ནས་ལྟེ་བར་ཐིམ་པར་བྱས་པ་ལ་ཙེ་གཅིག་ཏུ་དམིགས་ནས། སྒྲུང་བ་མཆེད་པ་དང་ཉེར་ཐོབ་གྱི་
 ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད། དེ་ནས་ཐིག་ལེ་དང་འཁོར་ལོ་ཡང་ལྟེ་བའི་ནམ་མཁའ་ལ་ཐིམ་པར་བསྒྲོམས་པས། ཉགས་
 ལྷ་སྒྲོན་དུ་འགྲོ་བའི་འོད་གསལ་སྐྱེ་བར་བཤད་དེ། ཡེ་ཤེས་དང་པོ་གཉིས་གྱི་རྣམ་གངས་སུ་ཡོད་པལ་
 གསུངས་པ་དང་། ཉེར་ཐོབ་གྱི་སྒྲུབས་སྒྲུ་ས་པོན་ཐིག་ལེར་ལྷན་མིན་ལ། རྒྱུད་གི་སྒྲོ་ནས་འབྱུང་བ་མིན། ཁང་
 ཞིག་སྒྲུང་བ་ཐོབ་པ་ནི། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དོ།⁽¹⁾ ཞེས་རིམ་ལྔ་ལས་གསུངས་པའི་མན་
 དག་ཏུ་བྱེད་དེ། འདི་ནི་ཐུགས་གྱི་རིམ་པའི་ཐབས་གྱིས་སེམས་དབེན་སྐྱེད་པའོ། བླག་རྒྱའི་རིམ་པས་སྐྱེད་
 པ་ནི། རིམ་ལྔར་གསུངས་པ་ལྟར་ཏེ། དེ་ལས་སྒྲོང་བ་རྣམས་སྐྱེ་ཚུལ་ནི་སྒྲུར་བཤད་ཟིན་པོ།

རྫོགས་ཀྱིས། བཀ་པོ་དམ་ཚིག་རྩོམ་པའི་ལུགས་དང་། བཅུན་མོ་ཙན་གྱི་ལུགས་གཉིས་གྱི་
 སེམས་དབེན་སྐྱེད་ཐབས་གཉིས་བཤད་པའི་དང་པོ་ལ། འོག་སྒྲོའི་ལམ་ནི་ལས་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། རྟེན་
 སྒྲོ་ནི་སྐྱེ་བོར་རྟོ། མགིན་པར་ཨོ། རྟེན་ཀར་ཨ་བསྒྲོམས་པའི་འོད་གྱི་སྒྲོ་བསྐྱེས་ནང་གི་བྱང་རྒྱུབ་གྱི་སེམས་
 རང་བླགས་སུ་ཞུ་བའི་བདེ་བ་ཆེ་རྒྱུང་འབྲིང་གསུམ་སྐྱེས་པ་ཡིས། རང་བཞིན་པ་རགས་གསུམ་འགགས་པའི་
 བདེ་སྟོང་ལ་གོམས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་སྒྲུར་གྱི་མཁས་པས་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུད་ཆོད་དེ་ཡིན་ཞེས་འཆད་དོ་སྐྱད་
 ཅས་བཤད་ཅིང་། དེ་ཡང་ལྷན་དེ་བའི་ལུང་ཞིག་བྲངས་ནས་དེའི་དོན་དུ་བཤད་དོ། ལུང་བྲངས་པ་དང་དེའི་
 བཤད་པ་བྱས་པ་གཉིས་ཡེ་མི་མཐུན་པར་སྒྲུང་ལ། འཆད་དོ་སྐྱད་ཅས་མ་རངས་པ་ལྟར་ཡང་སྒྲུང་སྟེ། བྲ་མ་
 དམ་ཚིག་རྩོམ་པའི་གསུང་བགོས་ལས་བྱུང་བ་ཅིག་བཀོད་པར་མངོན་ཏེ། ད་ལྟ་འདུག་པའི་འཕགས་པ་ལྟའི་
 གཞུང་གང་ནའང་མི་སྒྲུང་རོ།

ལུགས་གཉིས་པ་ལ་ནི། ལས་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེད་པ་མ་གཏོགས་པ། ཡི་གེ་སྒྲོམ་པ་སོགས་མི་
 སྒྲུང་ཞིང་། འགོས་གྱི་སྒྲོ་བ་མ་རྩོག་ཡེ་ཤེས་སེང་གེ་སོགས་གྱིས་ཀྱང་ཕྱི་མ་བཞིན་དུ་བཤད་དེ། འགོས་གྱི་
 བཤད་སྒྲོལ་འཛིན་པ་གཞན་ཁ་ཅིག་ནི། བཅུན་མོ་ཙན་གྱི་ལུགས་གྱིས་འོག་སྒྲོ་ལ་བརྟེན་པ་སྒྲུར་དང་འདྲ།
 རྟེན་སྒྲོ་ལ་བརྟེན་པ་ནི། རྩོར་བསྐྱེས་གྱིས་རྒྱུང་ལས་སུ་རུང་བ་ཅིག་གིས་རྟིང་ཁར་ལྷ་བའི་རྟིང་དུ་བསྐྱེད་པ་ཨོ་
 བསམས་ལ། དེ་ལས་འོད་ཟེར་གིན་ཏུ་པ་བ་ལྷ་ར་དཀར་ལ་བསེལ་བ་རྩ་དབུ་མ་ནས་ཞུགས་ནས།
 སྐྱེ་བོའི་རྟོ་བསྐྱེད་པས་རྟོ་ལས་བྱུང་སེམས་དཀར་ཙན་པ་ཨོ་ལ་བབས་པས། ཨོ་རྩེ་གསལ་རྩེ་གསལ་དུ་
 རྒྱུར་པ་ལས། མཐར་སེམས་བདེ་བ་ལྷ་ར་གསལ་བའི་སྒྲུང་བའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེདོ། དེ་བཞིན་དུ་རྟིང་ཁར་
 ཉི་མའི་རྟིང་དུ་རྩོམ་པའི་ལྷ་དང་། གདན་གང་ལ་ཡང་མ་བརྟེན་པའི་ཨ་རྒྱུད་ཞིག་བསམས་ལ། ཉི་

མ་ལྟར་ཚ་བའི་འོད་ཟེར་དང་། འོད་ཟེར་ནག་པོ་ཤིན་ཏུ་ལྷ་བ་དབུ་མ་ནས་གཏོང་བ་སོགས་སྒར་བཞིན་
བྱས་པས་ཡེ་ཤེས་ཕྱི་མ་གཉིས་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འགོས་ཀྱི་སྒྲ་མ་ས་ར་ཉས་སྒྲོ་བསྐྱེམ་ཕྱེད་པར་ཡིག་གསུམ་
ལ་དམིགས་པ་ལས་ཡེ་ཤེས་གསུམ་སྐྱེ་བར་བཞེད་དོ། །དེ་ཕྱི་མས་ཀྱང་སྒྲ་ཉི་དང་ཡིག་སོགས་ཡེ་ཤེས་ཕྱི་མས་
ཀྱི་ཕྱི་མ་གྲངས་སུ་བཤད་པའི་མན་ངག་ཏུ་འདོད་ལ། སྒྲ་མ་མངོན་ཤེས་ཅན་ནི་དེ་ཕྱི་མས་དེ་དག་གི་མིང་གི་
ཕྱི་མ་གྲངས་སུ་བཤད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དེ་ལྟར་སྒྲོམ་པ་སྒྲོན་པ་མིན་པར་བཞེད་ཅེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་འགོས་
ཀྱི་སྒྲོང་བྱན་དང་བསྐྱབ་ན་བཙུན་མོ་ཅན་གྱི་བཞེད་པར་མི་འགྲིག་གོ།

ནུ་རོ་པའི་མན་ངག་རྩེ་མར་བ་ལས་བརྒྱད་པ་གསེར་སྤྱིངས་པས་མཛད་པ་ལྟར་ན། འཁོར་ལོ་
ཡོད་མེད་གཉིས་ལས། ཡོད་པའི་འགོད་ཚུལ་ནི་སྒར་བཞིན་ཏེ། རྟོག་བསྐྱེས་ཀྱི་དུས་སུ་འཁོར་ལོ་མི་སྐྱེད་ལ།
སེམས་དམིགས་ཀྱི་དུས་སུ་སྐྱེད་དོ། །སེམས་དམིགས་ལ་སྒྲོབ་པའི་སྐྱབས་སུ་སྤྱོད་འགྲིག་ཀྱི་ཁྱུང་ཁྱུང་འཛིན་
པ་ནི། མན་ངག་ཆེ་བ་བཞི་དང་། རྒྱུད་པ་གསུམ་ག་ནས་བཤད་ལ། དེ་ཡང་སྤྱིང་ཁར་འཛིན་པར་དོན་ལྡ་
མར་བཤད་དོ། །རྒྱུད་བརྒྱུད་ནས་པད་འདབ་ཕྱི་མའི་ཡིག་ལ་དམིགས་ནས་བསྒྲོམས་པས་སྤྱོད་པ་དང་པོ་
དང་། དེ་ནས་ཕྱི་མ་བར་མ་ལ་བསྐྱེས་ནས་བར་མ་ལ་དམིགས་ནས་བསྒྲོམས་པས་ཤིན་ཏུ་སྤྱོད་པ་དང་། དེ་
ནས་དེ་ཡང་ནང་མའི་ཡིག་བཞི་ལ་བསྐྱེས་ནས། དེ་ལ་དམིགས་ཏེ་བསྒྲོམས་པ་སྤྱོད་པ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བར་ཡང་
བཤད་ལ། ཡང་དང་པོ་ནས་པད་འདབ་དང་པོ་ཐིམ་པར་བྱེད་པ་དང་། དང་པོ་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲོ་འོད་
ལྟར་དཀར་པོར་སྒྲུབ་པའི་ཉག་སྐྱེན་ཅན་གྱི་པའི་འོག་ཏུ། པད་འདབ་དང་པོ་གཉིས་པ་ལ་བསྐྱེས་ནས་
བསྒྲོམས་པས། རང་བཞིན་སོ་གསུམ་འགག་ཅེས་བ་དང་། པད་འདབ་ཕྱི་མའི་ཡིག་ལ་དམིགས་དུས་སུ་ལྟ་
སྐྱེད་ལ་བསྐྱེས་ན་ལེགས་ཞེས་བ་དང་། ཡང་སྤྱོད་པ་གསུམ་བསྐྱེད་པའི་འོག་ཏུ་ལྟ་སྐྱེད་བྱས་ཀྱི་ཐིག་ལེ་ལ་
སྐྱེད་ཟེར་བ་དང་། པད་འདབ་དང་པོའི་ཡིག་ལས་འོད་སྒྲོས་པས་སྤྱོད་བཙུན་སྐྱུངས་པ་དེ་ཀྱ་ལི་ལ་སྐྱེད་
ཀྱང་ཟེར། ཡང་ལྟ་ལི་ལ་སྐྱེད་ཟེར་བ་སོགས་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་ཞིག་སྒྲུབ་ཡང་། འདོད་པ་དངོས་གཞི་སྒྲ་མ་
ལྟར་ཡིན་པར་མངོན་ནོ། །དེ་གསུམ་ལ་རིམ་བཞིན་བྱང་སེམས་རྩོམ་ཅི་རྩོམ་པ་དང་རྟོག་པ་དང་རྩོམ་པ་ལྟེ་ལེ་བྱས་
པར་སྐྱེབ་པ་ཙམ་གྱི་བདེ་ཉམས་འབྱུང་བ་འཁོར་ལོ་ཅན་དང་དོན་བཞི་མར་བཤད་ལ། དོན་ལྡ་མར་དང་པོ་
ལ་བྱང་སེམས་གནས་ནས་གཡོས་པ་ཙམ་གྱི་བདེ་བ་འབྱུང་ཟེར་ཡང་སྒྲ་མ་གཉིས་དང་མཐུན་པར་འོང་རྒྱ་
ཡིན་ནོ། །འཁོར་ལོ་ཅན་དུ་རྟོག་བསྐྱེས་སྒྲོན་ཏུ་བཏང་ནས་རྒྱུང་ཁྱུང་འཛིན་པ་སྤྱི་ལ་མར་བྱེད་པར་བཤད་ལ།
དེ་དག་ལ་ཉག་སྐྱེན་དང་ཉག་སྐྱེན་ཅན་འཆར་ལུགས་ཕྱི་མ་མཐུན་པ་དུ་མ་ཞིག་འདུག་སྟེ་མ་བྱིས་སོ། །

འཁོར་ལོ་མེད་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལས་ནི། རང་ལྟར་གསལ་བའི་ཐུགས་ཀར་འོད་མེ་

ལོང་ཙམ་ཞིག་གི་དབུས་སུ། ཐིག་ལེ་ཨ་མུང་གིས་མཚན་པ་ཅིག་སྒྲོམ། དེ་ནས་དོར་བཞུས་ཕྱེད་པ་སྒྲར་དང་
འདྲ་བ་ལ། སེམས་དམིགས་ནི་རྒྱང་སྤྱང་འོག་ཁ་སྒྱར་བཟུང་སྟེ་ལྟ་སྒྱུ་དང་། འོད་དང་། ཐིག་ལེ་དང་། ཨ་
མུང་རྣམས་སྒྲ་མ་བྱི་མ་ལ་བསྐྱས་ནས་བསྒྲོམས་པས་སྤྱོད་པ་གསུམ་སྟེ་བར་བཤད་དོ། །འདི་ལ་འཁོར་ལོ་
མེད་པ་ཟེར་བ་ནི་སྤྱི་མིང་སྒྲོས་ལ་བཅགས་པ་འོ། །རིམ་ལྔ་སེམས་དཔལ་ལྷུ་བཞེགས་ལས། རང་དམ་ཚིག་
སེམས་དཔར་གསལ་བའི་ཐུགས་ཀར་ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ་འཕེེ་བོང་ཙམ་ཞིག་དང་། དེའི་ཐུགས་ཀར་རྩོ་
རྩེ་ཡུངས་འབྱུ་ཙམ་གྱི་ལྟེ་བར་ཉིང་རེ་འཛིན་སེམས་དཔལ་ལྷུ་མཐིང་ནག་སྐྱས་བྱས་པ་ཙམ་ཞིག་བསྒྲོམས་ནས།
དོར་བཞུས་སྒྲར་དང་འདྲ་བ་ལ། སེམས་དམིགས་ནི། རྒྱང་ཁ་སྒྱར་བཟུང་ནས་སེམས་དཔལ་གཉིས་དང་རྩོ་
རྩེ་དང་ལྷོ་ཡིག་རྣམས་སྒྲ་མ་བྱི་མ་ལ་བསྐྱས་ནས་བསྒྲོམས་པས་སྤྱོད་པ་གསུམ་སྟེ་བར་བཤད་དོ།

རིམ་ལྔ་ཅིག་ཙམ་པ་ལས། རང་ལྟར་གསལ་བའི་ཐུགས་ཀར་བསྐྱར་དམར་པོ་འདབ་མ་བཞི་པའི་
ལྟེ་བར་ཐིག་ལེ་དཀར་པོ་ཨ་མུང་ནག་པོ་དང་བཅས་པ་ཅིག་བསྒྲོམས་ནས། དོར་བཞུས་ཕྱེད་པ་སྒྲར་དང་
འདྲ་བ་ལ། སེམས་དམིགས་ནི། ལྟ་སྒྱུ་དང་བད་འདབ་དང་ཐིག་ལེ་ལ་སེམས་གཏད་པ་ན་སྤྱོད་པ་གསུམ་
སྟེད་བར་བཤད་ཅིང་། ལྟ་སྒྱུ་དང་བད་འདབ་དང་ཐིག་ལེ་དང་ཨ་མུང་རྣམས་སྒྲ་མ་བྱི་མ་ལ་བསྐྱས་བར་
བཤད་ཀྱང་། དེའི་ཐིམ་རིམ་ལ་སྤྱོད་པ་གསུམ་མ་བཞག་པ་ནི། འོར་པ་ཡིན་པར་སྒྲ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་
ཤེས་པས། ཐིམ་རིམ་གསུམ་ལ་སྤྱོད་པ་གསུམ་སྟེ་བ་སྒྲ་མ་རྣམས་དང་མཐུན་པར་བྱའོ། །འདི་རྣམས་ལ་སྟེག་
རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ལྔ་བྱུང་བྱུང་བར་དུ་དོར་བཞུས་ཕྱེད་པ་དགོངས་པར་སྒྲར་སྟེ་ལེགས་སོ། །གདམས་
དག་རྒྱས་བསྐྱས་དེ་དག་གི་ཡུགས་ཀྱིས་ནི། སེམས་དཔེན་སྟེད་པ་ལ་རྒྱང་ཁ་སྒྱར་འཛིན་པ་དང་། དམིགས་
པའི་སྤྱད་རིམ་ཅིག་སྟེ་གཉིས་ཚོགས་ནས་ཕྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །སེམས་དཔེན་ལས་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟེད་པར་
རིམ་ལྔར་བཤད་པ་ལ། རིམ་ལྔ་བསྐྱས་པ་དང་། གསེར་སྤྱིངས་པའི་མན་དག་ལས་དེ་གསལ་བར་མི་འབྱུང་
ཡང་། ཐུག་ཆེན་ལས་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་སྤྱིར་བདེ་བ་སྟེད་ཚུལ་གྱི་གདམས་པ་ཅིག་སྒྲར་བ་དེར་མཛོན་ནོ།

མར་ཡུགས་པ་བགཞན་ཁ་ཅིག་ནི། རྒྱང་ཁ་སྒྱར་མི་འཛིན་པར་ཡི་གེ་ཚན་པ་གསུམ་ལ་དམིགས་
ནས། རིམ་པ་བཞེན་དོར་བཞུས་བྱས་པས་རྟོག་པ་ཚན་པ་གསུམ་སྤྱོད་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་གསུམ་སྟེ་བར་
འདོད་དོ། །ཁྱེད་པའི་མན་དག་གསལ་བར་བཟུང་པ་ལས་ནི། སེམས་ཀྱི་གནས་ཡུགས་བདེ་བས་གོགས་བྱས་
ནས་རྟོགས་དགོས་པ་ལ་གཉིས་ལས། ཆགས་ཅན་འོག་སྒྲོ་ལ་བརྟེན་པ་ནི། ལས་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ལ།
ཆགས་བྲལ་སྤྱོད་སྒྲོ་ལ་བརྟེན་པ་ལ། ཡི་གེའི་འཕྲུང་བ་དང་། ཡི་གེ་ཙམ་དང་། ཡི་གེ་མེད་པར་ཡང་བདེ་བ་
སྟེད་པ་གསུམ་གྱི་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྤྱིང་ཁའི་ཡི་གེ་ཚན་གསུམ་ལས་སྒྲོས་པའི་འོད་ཟེར་གྱིས། སྤྱི་

བོའི་ཉི་བཟུ་བས་སྒྲིང་ཁ་ཁེངས་པར་བསྒྲོམས་ཞིང་། བདེ་བ་སྐྱེས་པ་ན་རྒྱང་བག་རེ་འཛིན་པར་བཤད་པ་མ་གཏོགས་པ། རྩོན་དུ་རྒྱང་ཁ་སྐྱོར་འཛིན་པ་དང་། སྤྱད་རིམ་གྱི་དམིགས་པ་མི་སྤང་ངོ་།།

གཉིས་པ་(དེ་དག་ལས་འཐད་པའི་ཐོགས་རྣམ་པར་དགོད་པ་)ལ་གཉིས། ལུགས་དེ་རྣམས་རི་ལྟར་ཡིན་རྣམ་པར་དབྱད་པ་དང་། གནས་པའི་ཐོགས་རྣམ་པར་བཞག་པའོ།།

དང་བོ་ནི། རྒྱང་ཐོག་མར་རྩུ་ཏྲིར་བསྐྱེས་ནས་ཐིམ་པ་ལ་ལུས་ཀྱི་གནད་རེས་པ་ཅན་དགོས་ཀྱང་། རྩོར་བསྐྱེས་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱེན་པའི་ཐབས་བསྒྲོམས་ནས། རྒྱང་རྩུ་ཏྲིར་བཅུད་པ་ཐིམ་པ་ལས་སྤྱོད་པ་བཞི་དང་། དགའ་བ་སྐྱེད་པ་ལ་བྱང་བ་ཅིག་གིས་དམིགས་པ་ཅི་འདྲ་ཞིག་ལ་དམིགས་ནས་སེམས་ཐེན་པ་ན་རྒྱང་འདུས་ཏེ། ཉམས་དེ་རྣམས་ཅི་རིགས་པར་སྐྱེ་བ་ཅིག་སྤང་ངོ་། །དེ་ནི་ལྷ་མའི་ཤུགས་ཀྱིས་བྱང་བ་ཡིན་གྱི། ཐིམ་འདི་དམིགས་པ་དེའི་ལག་རྗེས་ཡིན་པར་མ་རེས་སོ། །དེས་ན་རྩོར་བསྐྱེས་ལ་ལེགས་པར་བསྐྱབས་ནས། ལོབས་པ་ཅིག་གིས་སྤང་བཤད་པའི་དམིགས་པ་རྣམས་བཟུང་བས། ཉམས་དེ་རྣམས་སྐྱེས་བྱུང་ན་རྩུ་མཚན་དེས་གདམས་དག་དེ་གཞུང་དེ་དག་གི་དོན་ཡིན་པར་སྒྲུབ་མི་ལུས་སོ། །རིམ་ལྡན་སྤྱོད་བསྐྱེས་ལས། སྤང་བ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གངས་སུ་ཡི་གེ་གསུམ་དང་ཁྲ་ཉི་དྲཱི་སོགས་བཤད་པ་ནི། རྩོགས་རིམ་གྱི་སྤང་བ་གསུམ་ལ་མིང་དེ་དག་གིས་བཏགས་པ་དང་། སྤང་བ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེད་མི་ལུས་པའི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་དེ་དག་ཏུ་མོས་ནས་སྒྲོམ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པས། རྩོགས་རིམ་པས་ཁྲ་ཉི་སོགས་ལ་ཡི་གེ་བཀོད་ནས་བསྒྲོམས་པས་ཡེ་ཤེས་དེ་དག་སྐྱེད་པ་དོན་མིན་པར་སྒྲུ་མ་མཛོན་ཤེས་ཅན་བཞེད་པ་ལྟར་ལེགས་སོ། །གལ་ཏེ་སྐྱེད་པ་ཡིན་དུ་ཆུག་ན་འང་སྤྱིང་ཁར་བྱ་དགོས་གྱི། ལྷ་བར་བྱེད་པ་ནི་ལུགས་འདིའི་གནད་མ་རྟོགས་པའོ། །སྤང་བའི་ཡེ་ཤེས་དང་མཆེད་པ་ལས་འབྱུང་ཞེས་པ་ཡང་། དེ་རྣམས་ལས་རང་བཞིན་རྣམས་འབྱུང་བར་སྟོན་གྱི། ཡི་གེ་སོགས་བསྒྲོམས་པས་ཡེ་ཤེས་རྣམས་འབྱུང་བར་སྟོན་པ་མིན་ནོ།།

ཡི་གེ་དང་འོད་ཟེར་གྱི་ཁ་དོག་དཀར་དམར་ནག་གསུམ་བསྒྲོམས་པའི་ཤུགས་བརྒྱབ་ནས་ཡུལ་སྤང་ཁ་དོག་དེ་གསུམ་གྱི་རྣམ་པར་འཆར་བ་བྱུང་ཡང་། གཞུང་ནས་བཤད་པའི་ཁ་དོག་གི་རྣམ་པ་འཆར་ཚུལ་མིན་ནོ། །རིམ་ལྡན་བསྐྱེས་པ་ལས། ཡི་གེ་ཚན་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྤང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་མཚོན་བྱེད་དུ་བཤད་ཀྱང་། ཡི་གེ་བཀོད་པ་དེ་དག་གི་ཐད་དུ་སེམས་བཟུང་བས་ཡེ་ཤེས་སྐྱེད་པར་སྟོན་མི་དགོས་ལ། དེ་ཉིད་ལས། མཉམ་པ་ཉིད་དུ་སེམས་བསྐྱེས་ཏེ། མཉམ་གཞག་འཁོར་ལོའི་ལྷེ་བ་ཡི། ཡེ་ཤེས་མཉམ་པར་མཐོང་གྱུར་པ། ཉེ་བར་ཐོབ་པ་སྟོང་པ་ཆེ།⁽¹²⁾ ཞེས་འཁོར་ལོ་ལ་བཀོད་པའི་ཡི་གེ་ལ་དམིགས་

པའི་སེམས་ལུ་གཞན་དུ་གཡེང་བ་བསྐྱམས་ཏེ། སེམས་ཡི་གེ་ལ་ཞུགས་པ་ལྟ་བུའི་མཉམ་པ་ཉིད་དུ་བྱས་ཏེ།
 མཉམ་པར་བཞག་པ་གོམས་པ་ལས། འཁོར་ལོའི་ཉེ་བའི་མི་ཤིགས་པ་ཨ་ཐུང་དང་བཅས་པ་ལ་སེམས་
 ཞུགས་ནས། རོ་མཉམ་དུ་སོང་བ་ལས་སྟོང་བ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་བར་གསུངས་པ་དང་ཡང་མི་མཐུན་ནོ། །དེས་ན་
 འཁོར་ལོ་སྤྱད་ནའང་ཡི་གེ་ལ་གསལ་སྒྲུང་བརྟན་པོ་རྟེན་པའི་མཚམས་ནས། དང་པོར་བྱི་མ་ལ་དམིགས།
 དེ་ནས་བར་མ་ལ་བསྐྱམས་ཏེ་དེ་ལ་དང་། དེ་ནས་ནང་མ་ལ་བསྐྱམས་ཏེ་དེ་ལ་དང་། དེ་ནས་མི་ཤིགས་པ་ལ་
 བསྐྱམས་ནས་དེ་ལ་དམིགས་པ་གོམས་པར་བྱེད། ཡང་ཡི་གེ་རྣམས་སྒྲར་བཞིན་བཀོད་ནས་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་
 གྲུ་ལ་བ་ལ་གོམས་ན་རྒྱ་རྒྱུ་འདྲ་བ་སྒྲར་བ་ཡིན་གྱི། རྒྱ་རྒྱུའི་ནང་དུ་སྤྱད་པ་མི་བྱེད་པར་བྱི་རོ་ལ་རྒྱ་གོམས་ཀྱང་
 སྟོང་པའི་ལམ་རྣམས་མཚན་ཉིད་པ་མི་འཆར་ཏེ། དེ་དག་ནི་རྒྱ་རྒྱུར་བསྐྱམས་ཏེ་ཐིམ་པ་ལས་འབྱུང་བའི་བྱིར་
 རོ། །རིམ་ལྔ་བསྐྱམས་པ་ལས་ཀྱང་། ཡི་གེ་རྣམས་སྒྲོམ་པ་དང་རྟོར་བཞུགས་མ་གཏོགས་པ་རྒྱུང་ཁ་སྐྱོར་འཛིན་
 པ་མ་བཤད་དོ། །རྩོམ་པའི་ཐད་ལས། སྐགས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཅིག་ཤུས་འབྱུང་།⁽¹³⁾ ཅེས་མང་དུ་གསུངས་པ་
 ཡང་དེའི་གནད་ཐོགས་པར་ཤེས་ནས་བསྒྲུམས་ན། རྒྱུང་སྐྱོར་གཞན་གྲོགས་སུ་མེད་ཀྱང་འབྱུང་བ་ཅེས་པའི་
 དོན་ཡིན་ནོ། །འདི་ཡང་རྟོར་བཞུགས་ཀྱི་གནད་ཐོགས་པར་མ་རྟོགས་པར་རྒྱུང་ཁ་སྐྱོར་འཛིན་པ་ཅིག་མེད་ན།
 རྟོར་བཞུགས་ཀྱིས་རྒྱུང་རྒྱ་རྒྱུར་ཐིམ་པ་སོགས་བྱེད་མི་ལུས་སྒྲུམ་ནས། ཁ་སྐྱོར་འཛིན་ན་གདམས་ངག་འདིའི་
 གནད་མི་རྟོགས་པར་སྒྲུང་བས་དེ་ལྟར་བཤད་གྱི། སྤྱིར་རྟོར་བཞུགས་སྒྲོམ་མཁན་གྱིས་རྒྱུང་ཁ་སྐྱོར་བསྐྱུང་ན་
 སྒྲོན་དུ་འབྱུང་ཞེས་པ་ནི་མིན་ནོ། །འདིར་ཁ་སྐྱོར་འཛིན་ན་སྤྱིར་ཁའི་བུམ་པ་ཅན་བྱ་དགོས་ལ། དེ་ནི་
 འབྱུང་ལས་གསུངས་ཤིང་། རྒྱུང་སྐྱོར་ཐོག་མར་སྒྲོམ་པ་ལ་སྤྱིར་ཁའི་བུམ་པ་ཅན་གོགས་ཆེ་ཞེས་པ་ནི། དེའི་
 རྣལ་འབྱོར་ལ་མི་མཁས་པའི་གཏམ་ཡིན་གྱི། ཤེས་ནི་ནི་གོགས་ཆེ་བ་མིན་ནོ། །འཁོར་ལོ་ཅན་གྱི་རྒྱུང་སྤྱད་
 རིམ་བཤད་པ་དེས་འཁོར་ལོ་མེད་པ་གསུམ་གྱི་སྤྱད་རིམ་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཡི་གེ་བཀོད་པའི་ཐད་སོར་ཡེ་ཤེས་གསུམ་སྐྱེ་བར་མ་འཇུག་ཀྱང་། སྤྱི་བོ་ནས་ནོར་བུའི་བར་དུ་བྱང་
 སེམས་བབས་པའི་རིམ་པ་ལས། སྟོང་བ་རྣམས་སྐྱེ་བ་མ་བཞག་པར། སྤྱིར་ཁར་སྤྱད་རིམ་གྱི་རིམ་པ་ལས་
 སྟོང་བ་རྣམས་སྐྱེ་བར་མར་ལུགས་ཀྱི་གདམས་ངག་ལས་འབྱུང་བ་ནི། རྣམ་ཤེས་སྒོག་ནི་འདྲ་བའི་རྟེན།
 སྤྱིར་ཁར་སྐགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྒྲོམ།⁽¹⁴⁾ །ཞེས་པའི་ཙ་ཆོག་གི་གནད་ཡིན་ཞིང་། ཡབ་སྐྱེས་ཀྱི་གདམས་
 པའི་ཡང་གནད་སྒྲ་ན་མེད་པར་སྒྲུང་དོ། །ཁ་ཚུམ་རྒྱུང་རྣམ་ཤེས་ལྟ་སྒྲ་མ་བྱི་མ་ལ་ཐིམ་པ་ལས། སྤྱིག་རྒྱ་ནས་
 མར་མེ་ལྟར་འབར་བའི་བར་གྱི་རྟགས་བཞེ་འཆར་བར་སྒྲོན་གསལ་ལས་གསུངས་ལ། རྒྱུང་ཐིམ་པ་ན་སྒྲུང་
 བ་སྐྱེ་བར་སྒྲུང་བཤད་ཟིན་པས། རྒྱུང་བ་གསུམ་གྱི་དུས་སུ་རྟགས་དེ་རྣམས་ལ་སོགས་པ་མང་པོ་འཆར་

ཞེས་པ་ནི་དོན་མིན་པས། རིམ་ལྡན་བསྐྱེད་པ་ལས། དང་པོ་སྤྲི་རྒྱ་ལྟ་བུའི་ཉམས། འོད་ཟེར་ལྡན་པ་ཅས་པ་
འཆར། གཉིས་པ་རྒྱ་རྒྱ་ལྟ་བུ་སྟེ། གསུམ་པ་ཉི་མའི་འོད་ཀྱིས་འཁྲིགས། མཚམས་རྒྱ་ལས་ནི་ཐོབ་པ་
སྟེ།⁽¹⁶⁾ ཞེས་སྤྱོད་བསྐྱེད་བཞིན་བཤད་པ་དེ་བཞིན་དུ་འདོད་པར་བྱའོ། སྤྲི་ག་རྒྱ་མ་གཏོགས་པ་རྟགས་
གསུམ་མ་བཤད་པ་ནི་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལ། རྒྱས་པར་ན་རྒྱ་དུ་མ་བཞིན་དང་། དེ་རྒྱ་བས་གང་དུ་འབྱུང་པ་
སྤྲོད་གསལ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱའོ།

མདོར་ན་སྤྲོད་ཀྱི་ལུགས་སོ་སོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་དཔེན་གྱི་རྒྱ་བས་འདིར་ཡི་གེ་སྒྲོམ་པ་སོགས་
གྱི་དམིགས་པ་གསར་དུ་མ་བསྐྱེད་ཀྱང་། ལུས་དཔེན་སྤོང་དུ་བཏང་ནས། དག་དཔེན་དོར་བསྐྱེད་ཀྱིས་སྤྱོད་
སྤོང་པ་བཞི་ཇི་ཅམ་ཞིག་འདྲེན་ཐུབ་མི་ཐུབ་མི་དཔྱོད་པར། སེམས་དཔེན་འདྲེན་ཐབས་གྱི་དམིགས་པ་
གསར་དུ་སྤོང་པ་ནི་མི་ཡིགས་ཏེ། སེམས་དཔེན་འདྲེན་པའི་ནང་གི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱེད་པའི་གཙོ་བོ་
དོར་ནས། ཐབས་ཤུ་མོ་རྣམས་འཆད་པར་སྤང་བའི་ཕྱིར་དོ། འག་ཚོ་ནས་བརྒྱུད་པའི་མན་དག་ནས་འབྱུང་
བའི་དམིགས་པས་བདེ་བ་བསྐྱེད་ཐབས་དང་། དེའི་རིགས་སྤྲོད་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱང་། བདེ་བ་སྤྲོ་སྤྱོད་
བའི་དགོས་པ་མཐོང་ནས་བྱས་པར་སྤང་ཡང་གཞུང་གི་དོན་དུ་མ་མཐོང་དོ།

གཉིས་པ་(གནས་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པར་བཞག་པ་)ལ་གཉིས། ཕྱི་ནང་གི་རྒྱུན་ལས་ཡི་ཤེས་རྣམས་སྤྲོ་ཚུལ་
དང་། དེའི་བདེ་སྤོང་སྤྱོད་ཚུལ་སོགས་བཤད་པའོ།

དང་པོ་ནི། རིམ་ལྡན་ལས། རོ་རྩེ་བསྐྱེད་གནས་རྣམ་འབྱོར་པ། སེམས་ལ་དམིགས་པ་ཐོབ་པར་
འགྱུར།⁽¹⁷⁾ ཞེས་དོར་བསྐྱེད་ཀྱིས་སེམས་དཔེན་གྱི་སྤོང་པ་འདྲེན་པར་གསུངས་ཀྱང་། ཇི་ལྟར་འདྲེན་མི་
གསལ་ལོ། སྤྱོད་བསྐྱེད་ལས་ཀྱང་། དག་དཔེན་ལ་གནས་ནས་སེམས་དཔེན་འཐོབ་པ་དང་། དག་དཔེན་
མེད་ན་སེམས་དཔེན་མི་སྤྲོད་པར་གསུངས་ཀྱང་།⁽¹⁸⁾ རྒྱ་བས་ དེར་དེ་ལས་སེམས་དཔེན་ཇི་ལྟར་སྤྲོད་མི་
གསལ་ལོ། འོན་ཀྱང་། དག་དཔེན་རྒྱས་བཤད་ཀྱི་རྒྱ་བས་སྤྱོད་ཀྱི་འཇུག་པ་སོགས་གསུམ་བཤད་པ་དང་།
མཐར་ཆུང་རྣམས་མི་ཤིགས་པར་ཞུགས་ནས་འོད་གསལ་འཆར་པར་གསུངས་པ་རྣམས་ལ་དཔྱོད་ཤེས་ན།
དོར་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཆུང་རྣམས་མི་ཤིགས་པ་ལ་བསྐྱེད་ཏེ་ཐིམ་པ་ལས་སྤོང་པ་རྣམས་འཆར་བཞོ་བུ་སྟེ།
འདི་ནི་བཤད་ཐིག་ཏོ། རོ་རྩེ་འཕྲང་པ་ལས་ཀྱང་། རོ་རྩེ་བསྐྱེད་པར་བསྐྱོར་བས། ཆུང་གི་མཚན་ཉིད་
ཤེས་ནས་ནི། རྣམ་ཏོག་ཆུང་རྣམས་རྣམ་པར་གཙོད། སེམས་ལ་དམིགས་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར།⁽¹⁹⁾ ཞེས་
དོར་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཆུང་གི་རྒྱ་བ་བཀག་པའི་སྤོང་ནས་སེམས་དཔེན་གྱི་སྤོང་པ་རྣམས་སྤྲོད་པ་གསལ་པར་མང་
དུ་གསུངས་སོ།

དོར་བཞུས་ཀྱིས་སྒྱིར་སྟོང་པ་རྣམས་འདྲེན་ཚུལ་ནི་བཤད་ཟིན་ལ། ཟུང་པར་དུ་སེམས་དབེན་གྱི་
 སྟོང་པ་འདྲེན་པའི་མཚམས་ནི། སྟིང་ཁའི་རྩ་མཐུད་ལེགས་པར་གྲོལ་ནས། རྒྱུད་རྣམས་སྟིང་ཁའི་མི་ཤིགས་
 པ་ལ་སྟུང་རྩ་པའི་མཚམས་ནས་ཡིན་གྱི། དེའི་གོང་དུ་མིན་ནོ། །འོ་ན་མཚམས་དེ་ནས་འདྲེན་པ་ལ་སྟུང་
 རིམ་གྱི་དམིགས་པ་གཞན་དགོས་སམ་མི་དགོས་ཤི་ན། སྤར་ལེའུགས་ལ་པའི་སྒྲོན་གསལ་དངས་པ་ལས།
 འཇུག་པ་དང་གནས་པ་དང་ལྷང་བ་དང་སྟུང་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་ཏྲག་པར་ཉིན་མཚན་དུ་བསྒྲོམ་པར་བྱའོ།^{༡༩༩}།
 ཞེས་གསུངས་པའི་ལྷང་འཇུག་གནས་གསུམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་ནི་དོར་བཞུས་ཡིན་ལ། སྟུང་པའི་རྣལ་འབྱོར་ནི་
 དོར་བཞུས་དང་མི་ཤིགས་པས་སྟོང་པ་བཞི་འདྲེན་རྩ་པའི་མཚམས་ནས་བྱ་དགོས་པར་མངོན་ནོ། །རྩ་རོ་
 པའི་མན་ངག་ལས་ཀྱང་སྟོང་པ་རྣམས་འདྲེན་པ་ལ་སྟུང་པའི་རྣལ་འབྱོར་རེ་འབྱུང་ངོ་། །སྟུང་ཚུལ་ནི། དོན་
 ལྷ་མར་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ཡིན་ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རིམ་འཛིན་དང་རྗེས་གཞིག་
 གིས་ཉམས་སུ་བྲལ་བར་བྱ་སྟེ། ལུ་ཨི་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ལྷ་བ་པས་མཛད་པར་ནི། རྗེས་གཞིག་
 གིས་སྟུང་པ་རྫོགས་རིམ་གྱི་དམའ་མོ་ནས་ཀྱང་བཤད་ལ། ཞལ་ལུང་ལས་ཀྱང་རྗེས་གཞིག་གིས་སྟུང་པ་
 སྟིང་ཁར་མི་ཤིགས་པ་སྒྲོམ་པ་ནས་བཤད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་འདིར་ཡང་མི་རུང་བའི་ཟུང་པར་མི་སྦྱང་བའི་
 ཕྱིར་རོ། །རྩ་རོ་པའི་མན་ངག་ནས་ཆོ་ནས་བརྒྱད་པ་ལས་ཀྱང་། ཡི་གེ་མེད་པར་ཡང་སེམས་དབེན་སྟུང་ཚུལ་
 བཤད་ལ། མར་ལུགས་ཀྱི་མན་ངག་བསྐྱེས་པ་གསུམ་ལ་ཡང་སྟུགས་འཁོར་གྱི་ཡི་གེ་མི་སྦྱང་བས། ལུགས་
 དེ་ལ་ཡང་སྟུགས་འཁོར་གྱི་ཡི་གེ་མེད་མི་རུང་མིན་ནོ།།

གལ་ཏེ་སྟོག་རྩོལ་གསུམ་སྒྲོམ་པ་དང་། སྟུང་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་སེམས་དབེན་འདྲེན་ཐབས་
 བྱས་ན། དེས་ཆོག་གམ་མི་ཆོག་སྟུམ་ན། འདི་ལ་ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེ་ཀྱན་ལས་བཏུས་ལས། དོ་རྗེ་དང་བསྐྱེད་
 དག་པར་སྦྱར་བ་ནི། སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དག་གི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའོ། །སེམས་དང་སེམས་ལས་
 བྱུང་བ་དག་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་ནི། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའོ། །དེ་སྒྲུ་མའི་དབེས་
 ཉེ་བར་མཚོན་ཏེ།^{༢༠༠} ཞེས་དང་། རི་ལྟར་འོ་མ་དང་ཉིལ་དག་གི་ཡང་དག་པའི་མངོན་པར་འདུ་བྱས་པ་མེད་
 པར། མར་དང་ཉིལ་མར་མི་འབྱུང་བ་དེ་བཞིན་དུ། སྟུགས་དང་བྱག་རྒྱས་མངོན་དུ་མངོན་པར་འདུ་བྱས་
 པའི་དོ་རྗེ་དང་། བསྐྱེད་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་མེད་པར་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གསུམ་ཉེ་བར་མཚོན་པར་མི་ལུས་སོ།།
 ལྷ་ག་དང་ལིང་ག་ཡང་དག་པར་སྦྱར་མི་ལུས་པ་དེས་ནི། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་མི་རྟེན་དོ།^{༢༠༡}།
 ཞེས་བྱག་རྒྱ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་ལས་སྦྱང་བ་གསུམ་སྟེ་པའི་རྗེས་འགོ་དང་། དེ་ལོག་ན་དེ་གསུམ་ལྷོག་
 པའི་ལྷོག་པ་གསུངས་ཤིང་། ཡེ་ཤེས་དེ་ཡང་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཐབས་སུ་གསུངས་པའི་བདེ་ཆེན་ནི། སྟུང་

གཤམ་ཏེ་གང་ཟག་མཚན་ཉིད་ཚང་བ་ལ། དབང་གསུམ་པ་དངོས་དབང་དུ་བསྐྱར་བ་རིམ་གཉིས་
 གྱི་ལས་སྒྲིམ་པའི་སྔོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ན། སྐབས་འདིར་ལས་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡེ་ཤེས་གསུམ་མཚན་པ་
 དགོས་སམ་མི་དགོས་ཤིན། སྐར་དབང་བསྐྱར་བ་དེར་རྒྱ་དུ་ཏྲིར་ཐིམ་པའི་ཕྱིའི་སྟོག་ཚུལ་གྱི་སྟོ་ནས་
 དགའ་བ་བཞི་མཚན་པ་ཡོད་མོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་སྟོག་ཚུལ་གསུམ་བསྒྲིམས་ནས་ལུས་པ་ལེགས་པར་རྟེན་
 བ་ན་བྱེད་བ་ཡིན་པས། སྐར་ལས་ཆེས་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་སེམས་དབེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་སྟེད་
 པས། སྐར་ཡང་འདིར་མཚན་མི་དགོས་པ་མིན་ནོ། །འོན་འདིར་ལས་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡེ་ཤེས་གསུམ་སྟེད་
 པ་དེ། བྱང་སེམས་སྟྱི་བོན་ལུ་བ་གསང་གནས་དྭགས་ཀྱི་ཕྱིའི་བར་དུ་ཐབ་པ་ལས་སྟེད་པ་ཡིན་ནམ། འོན་
 ཏེ་བྱང་སེམས་ལུ་བ་རྣམས་ལུས་ཀྱི་སྟོད་སྟངས་སྟོང་ཁར་སྟེད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། སྟོན་གསལ་ལས། དུག་རྒྱ་
 དང་སྐྱར་བ་ལས་བྱང་སེམས་ལུ་བ་རྩོམ་ཞེ་འེའི་ལམ་དུ་ཐབ་ནས་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཚན་གསྟེད་པར་བཤད་
 ཀྱང་། གཞུང་གཞན་ནས་བཤད་པ་ལྟར་བྱང་སེམས་ལུ་བས་ལུས་ཀྱི་གནས་འདིར་སྟེབ་པ་ན། དགའ་བ་དང་
 སྟོང་བ་འདི་སྟྱི་གསལ་བར་བཤད་པ་ཡབ་སྐས་ལྟའི་གཞུང་ན་མི་སྟངས་དོ། །འོན་ཀྱང་རྒྱ་ཐིམ་པས་སེམས་
 སྟངས་བ་དང་། སེམས་ཐིམ་པས་སེམས་བྱང་མཆེད་པ་དང་། སེམས་བྱང་ཐིམ་པས་ཉེར་ཐོབ་དང་། དེ་ཐིམ་
 པས་འོད་གསལ་འཆར་བར་བཤད་ལ།^{༡༠༩} སྟོད་བསྐྱུས་ལས། རྩོམ་དང་བསྐྱུས་སྟོམས་པར་ཞུགས་པ་ལས་
 སྟྱི་བོན་ལུ་བ་བརྩམས་ཏེ། ཕ་བདུན་ཁྱི་ཉིས་སྟོང་ལས་བྱང་སེམས་འཇུག་པས་ཆགས་པ་དང་། ཆགས་བྲལ་དང་།
 ཆགས་པ་བར་མའི་རིམ་གྱིས་འབབ་པོ།^{༡༡༠} ཞེས་བྱང་སེམས་ལུ་བའི་དབང་གིས་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་གསུམ་སྟེད་པར་

སྟོང་པ་རྣམས་དང་། རྩད་པར་དུ་ཕྱིའི་ཕྱག་རྒྱ་དང་སྦྱར་བ་ལས་བྱུང་བའི་སྟོང་པ་གང་ཡིན་ཐམས་ཅད། སྤྱི་བོ་
ནས་གསང་གནས་ཀྱི་སྣ་ཙེའི་བར་དུ་བབས་པ་དང་། དེ་ནས་སྤྱི་གཙུག་ཏུ་ལོག་པ་གང་རུང་གི་དགའ་བཞིར་
འཆད་པ་ལྟར་བྱས་ན། ལུགས་འདིའི་སྟོང་པ་བཞི་ལྟར་ཕན་སྐྱེད་པའི་གནད་མི་ཟེན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་
རྣམས་ཀྱང་བར་དོ་བཞིན་དུ་སྦྱ་མའི་སྦྱ་སྦྱབ་པ་དང་། དེ་ལ་འཆི་རིམ་རིམ་རིམ་བཞིན་དུ་སྟོང་པ་རྣམས་སྐྱེད་
དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་མ་ལེབས་པའི་སྟོན་ནོ། །འདིར་རིམ་ལྡེ་ལས། གང་ཞིག་ཆུ་
སྐྱེས་དོ་རྗེ་སྟོར། །ཀྱུན་རྫོང་ཐུ་ཡང་མེད་ལྟར་ན། །ལན་ཅིག་ཙམ་ཞིག་སྟོང་ནས་ཀྱང་། །རྣལ་འབྱོར་སྟོབས་
ཀྱིས་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཡེ་ཤེས་འཇུག་པའི་ངོ་བོ་ཡིས། །དབྱེ་ལ་རིམ་བཞིན་ཤེས་བྱས་ལ། །རང་བཞིན་དེ་
ཉིད་སྐར་ཡང་ནི། །ཉག་ཏུ་རྣལ་འབྱོར་པས་མཚོན་བྱ།^{༡༠༡} །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ། དོན་གསལ་ལས།
བསྐྱབ་པ་འཛིན་པ་དང་། མ་ལོང་གིས་ཀྱུན་རྫོང་ཐུ་ཡང་དབང་བོ་གཉིས་སྟོར་བ་མེད་ན། མཉམ་པར་
བཞག་པ་གསལ་བ་ལས་ཡེ་ཤེས་གསུམ་སྐྱེད་ཅེས་བཤད་པ་དོན་མིན་ནོ།^{༡༠༢} །དམ་ཆོག་དོ་རྗེས་དབང་གི་
དུས་སུ་ལན་ཅིག་སྟོང་ན། བདག་རྣལ་འབྱོར་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འགྲུབ་པར་བཤད་དེ། ལྷ་ལོད་དྲང་། ལག་
སྤྱིའི་བཞེད་པ་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །རྗེ་འགོས་ཀྱིས་འབྱོར་པ་ཅན་རྒྱུན་དུ་ཕྱིའི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པ་ལྟར་མ་
འབྱོར་ན་ཡང་། ལན་ཅིག་དངོས་ལ་མཚོན་ནས། ཕྱིས་དེ་ལས་གཞན་ལ་སྟོབ་པ་བཙུན་མོ་ཅན་གྱི་ལུགས་
སུ་འཆད་དེ་གཞུང་གི་དོན་ནོ། །ཀྱུན་རྫོང་ཐུ་ཞེས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་གསུམ་པ་ལྟར་མེད་པ་ལ་འདོད་ཀྱང་།
གདོང་གི་སྣ་ཙེ་ལ་ཀྱུན་རྫོང་གྱི་སྣ་ཙེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཀྱུན་རྫོང་པའི་ཆུ་སྐྱེས་དང་དོ་རྗེ་སྟོར་བ་རྒྱུན་
ལྟར་པ་མེད་ན་འད་ལན་ཅིག་སྟོང་བས་ཀྱང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡེ་ཆུ་སོགས་ལ་གོ་མས་པར་བྱས་ནས་
སེམས་དབེན་སྐྱེད་ལུས་པའི་དོན་ནོ། །

གལ་ཏེ་ཕྱིའི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པ་དོར་བསྐྱས་མཐར་ཕྱིན་པའི་མཚམས་ནས་ཡིན་ན། གསང་བ་
གྲུབ་པ་ལས། ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་མཉམ་ལྟར་པས། དོ་རྗེ་བདུ་མཉམ་སྟོར་བ། །བདེན་པ་གསུང་བས་མཛོན་
སུམ་དུ། །འདི་འདྲའི་སྒྲོམ་པ་གང་གསུངས་པ། །དང་བོའི་ལས་ཅན་སེམས་ཅན་ལ། །ལས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་གང་
སྐངས་ནས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རབ་སྟོན་པ། །གཞན་གྱིས་མཚོན་པས་མི་མཐོང་སྟེ། །དང་བོའི་ལས་པས་
རིག་པར་བྱ།^{༡༠༣} །ཞེས་གསུངས་པ་དང་རིམ་ལྡེ་གཉིས་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལས་ནི་ལས་དང་བོ་པ་ལ་
ཕྱིའི་ཕྱག་རྒྱའི་ཐབས་སྐངས་ན་ཐབས་གཞན་གྱིས་མཚོན་དུ་མེད་པས། དེས་མཚོན་དགོས་པར་གསུངས་ལ།
ལས་དང་བོ་པ་ནི། བདག་སོགས་ཚུ་ལ་བསྐྱོམས་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱུད་རྒྱུ་རྒྱུ་འཕྲུང་མི་ལུས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིན་
པས་སོ་སྟུམ་ན། མི་འགལ་ཏེ། རིམ་ལྡེར་བཤད་པ་ནི་སེམས་དབེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་སྐྱེད་པ་ལ་དགོངས་ལ།

གསང་བ་གྲུབ་པའི་དགོངས་པ་ནི་དགའ་བཞིའི་ལྷན་སྐྱེས་སྐྱེད་པ་ལ་དགོངས་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་འདྲའི་ལས་
དང་པོ་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་མཚན་ཉིད་ཚད་པའི་རྟེན་ནི་གིན་ཏུ་དགོན་ལ། ཡུལ་ཡང་དེ་དང་
འདྲ་བས་དང་པོ་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་འབྲུལ་བར་མི་བྱའོ། །རྟེན་དེ་ལ་བདེ་པའི་རྟེན་གསང་གནས་བར་དུ་
འདྲེན་ཐབས་གཞན་ཡང་སྣང་མོད་ཀྱང་། སྤར་བཤད་པའི་ཐབས་དེ་སྤངས་ན་གཞན་གྱིས་མི་མཚོན་པ་ནི།
རྒྱུ་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་འཕྲུལ་པའི་ཐབས་སུ་འགོ་བ་ལ་དགོངས་ལ། དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དོ་རྩེ་འཕྲེང་བ་དང་ཕྱག་ཆེན་
ཐིག་ལེ་དང་ཞལ་ལུང་རྣམས་སྤར་ན་ཅུང་ཟད་དེས་མོད་ཀྱང་། མཐའ་ཚད་པར་དེས་པ་གིན་ཏུ་དགའོ། །རྟེན་
དེས་ལྷན་སྐྱེས་མ་མཚོན་བར་དུ་མི་འཕོ་བར་འཛིན་ལུས་པའི་ཐབས་ནི་རྒྱུ་ལྡོག་པ་དང་། ཡུལ་ཡང་སྤྱི་གསལ་
སྒྲིམ་པའོ།

གལ་ཏེ་དོ་རྩེ་མཐའ་འགོ་དང་། གཤེད་དམར་གྱི་རྒྱུད་ལེའུ་བཙོ་བརྒྱད་པ་དང་། མི་གཡོ་བ་སྤྱི་
མེད་གྱི་རྒྱུད་ལ་སྤྱི་གསལ་པར། རྩས་གྱིས་ས་བོན་རངས་ཐབས་མང་དུ་གསུངས་པས། བྱིའི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་
པ་ལ་རྒྱུད་ལྡོག་པ་མི་དགོས་སོ་སྙམ་ན། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ནི་སྤྱིར་བྱུང་སེམས་མི་འཕོ་བར་བྱ་བའི་དོན་
ཡིན་ལ། བྱིའི་ཕྱག་རྒྱའི་སྤྱབས་ལ་སྤྱིར་བྱེད་ནི། ལྷན་སྐྱེས་མཚོན་ཟེན་པའི་དོག་ཏུ་བྱུང་སེམས་ལྷུང་ན་ལྷེས་
སྤང་བར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་། བྱུང་སེམས་མི་འཕོ་བར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་ཡིན་གྱི། རྒྱུ་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་
ཐིམ་པར་མི་ལུས་པ་ལ་གསུངས་པ་མིན་ལ། རྩར་བཞུས་སྤྱི་གསལ་བསྒྲིམས་པའི་སྤྱི་བས་གྱིས་རྒྱུ་རྒྱ་རྒྱུ་
ལུས་པ་ལ་ཡང་གསུངས་པ་མིན་ལོ། །འདི་ན་མང་པོས་མི་འཕོ་བར་འཛིན་ལུས་ན་སྤྱི་བྱེད་མེད་ཅིང་། ཡོན་ཏན་
ཆེན་པོ་སྐྱེད་པར་འདོད་མོད་ཀྱང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལུ་ཐག་ཆེད་པར་དེས་པའི་སྤྱིར་བྱེད་ཀྱི་ལྟ་བ་དང་སྤྱིར་བྱེད་
མེད་ན། བདེ་བ་སྐྱེད་པའི་དགོས་པ་ལོག་པས། དཔ་འགོ་མི་ཟད་པའི་རྒྱུར་གསུངས་པ་གིན་ཏུ་མང་སྟེ། ཆོག་
མང་དུ་དོགས་པས་མ་བྱིས་སོ། །སྤྱིར་བྱེད་ཀྱི་ལྟ་བ་དེ་འདྲ་བ་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་མི་ཆོག་པར་མཚན་ཉིད་
གཞན་དུ་མ་ཞིག་ཆེད་པ་དགོས་པ་རྣམས་ཞིབ་ཏུ་དོགས་དགོས་སོ། །

ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྤྱིར་ལྷན་སྐྱེས་དང་། ཞིང་སྐྱེས་དང་། རྩགས་སྐྱེས་གྱི་ནལ་འབྱོར་མ་
གསུམ་གསུངས་ཤིང་། གཙོ་ཆེར་བྱི་མ་ལ་སྤྱི་བྱེད་མ་ལ་སྤྱི་གསལ་པའི་རིགས་ཅན་གྱི་བསྐྱེད་ཅན་དང་། རྒྱུད་ཅན་
མ་དང་། སྤང་པོ་ཅན་མ་དང་། རི་དྲགས་ཅན་མ་བཞེར་གསུངས་ཤིང་། དེ་རྣམས་སོ་སོའི་ལུས་དང་བསམ་
པ་དང་། ལུས་གྱི་སྤྱི་དང་བྱེད་ཕྱག་གི་མཚན་ཉིད་ལ་སྤྱི་གསལ་པ་ནི་ཞལ་ལུང་དང་། སྤྱི་མ་འབྱུང་སྤྱི་གསལ་ལས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །ནང་གི་སྤྱི་གཙོ་ལ་ཙམ་འཕོར་སོ་སོར་གནད་དུ་བསྐྱེད་ཚུལ་ལས། ཡོན་ཏན་གྱི་བྱུང་པར་
འཆར་ཚུལ་མང་དུ་འདུག་པ་བཞིན་དུ། བྱིའི་སྤྱི་གཙོ་ལ་འདེད་ལྟར་ཡོད་དོ། །ལས་དང་པོ་པ་བྱུང་པར་ཅན་

ལ་ཐབས་དེས་མཚོན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། བསྐྱེད་མིམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་བདེ་སྟོང་དེ་དབྱེ་བར་བྱས་ཏེ་
བསྐྱེད་སྤྱོད་པས། རྫོགས་མིམ་གྱི་རྟོགས་པ་སྐྱེ་བའི་དགེ་ཅུ་སྒྲིལ་བྱེད་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་བ་དང་། རྫོགས་
མིམ་གྱི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ནམས་སྒྲོམ་པ་ན་རྒྱང་འདུ་བར་གྱིན་ཏུ་སྐྱབ་པ་སོགས་ཀྱི་དགོས་
པ་མང་ངོ་།།

གཉིས་པ་(དེའི་བདེ་སྟོང་སྦྱར་རྒྱལ་སོགས་བཤད་པ་)ནི། དེ་ལྟར་བྱིའི་ཐུག་རྒྱལ་བརྟེན་པ་ལ་ནི་ཐབས་དེ་
ལས་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་དང་། སྟོང་པ་ལུ་ཐག་ཚད་པར་བྱས་ནས་སྦྱོར་དགོས་ལ། རྫོང་བསྐྱས་སོགས་
བསྒྲོམས་པས་བྱངས་པའི་བདེ་བ་ཡང་། སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བུ་ལེགས་པོ་ཡོད་ན་དེ་དང་སྦྱར་ནས་སྒྲོམ་དགོས་
སོ། །འདི་ལ་རྒྱུད་གཞན་ལས་དགའ་བ་བཞི་སྟེད་པ་ན་དགའ་བ་དང་པོ་གསུམ་དང་། སྟོང་པ་སྦྱོར་བ་ཆེར་
མ་བཤད་ལ། བཞི་བ་ལྟན་སྐྱེས་དང་སྦྱོར་བ་མང་ངོ་། །འདིར་ནི་རྫོང་བཤད་པ་ལྟར་སེམས་དབེན་སེམས་
ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་བྱེད་དུ་སྟེད་པ་ཡིན་པས། སྟོང་པ་བཞི་ཀའི་སྐྱབས་སུ་བདེ་སྟོང་སྦྱོར་བ་ཡིན་ནོ། །ཡི་
ཤེས་གསུམ་ཀྱི་བདེ་བ་དང་སྟོང་པ་མ་སྦྱར་ན་བདག་མེད་ལ་མི་དམིགས་པས། སྦྱོས་བྲལ་གྱི་རྣམ་པ་མི་
འཆར་བའི་བྱིར་དཀར་དམར་ནག་གསུམ་ཀྱི་སྒྲུང་བ་ཉིད་འཆར་རོ། །དེ་གསུམ་ཀྱི་བདེ་སྟོང་སྦྱོར་བ་ན་ལྟ་
བའི་ངེས་ཤེས་ཀྱི་ངོར་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་རྒྱུངས་ཆད་ཀྱི་སྒྲུང་བ་གསུམ་ལྟོག་དགོས་པས། སྒྲུང་བ་གསུམ་སྟོང་
ལ་འཆར་ཡང་ངེས་པའི་ལྟོག་པའི་ངོར་མི་འཆར་ཏེ། དཔེར་ན་རྟོག་པ་ལ་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་སྦྱོས་
བྲལ་གྱི་རྣམ་པ་འཆར་བ་ན། ངེས་ངོར་གཉིས་སྒྲུང་རྒྱབ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་ཡང་། སྦྱོར་རྟོག་པ་དེ་ལ་
གཉིས་སྒྲུང་རྒྱབ་པ་མིན་པ་བཞིན་ནོ།།

གལ་ཏེ་ཉེར་ཐོབ་ཐུན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཀྱི་དབྱེ་མེད་དེ་སངས་མ་ཐག ཐོ་རངས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་
གཡལ་དག་ལྟ་བུའི་སྟོང་པ་འཆར་བ་དམའ་མོ་ནས་ཀྱང་འོང་བ་ཡིན་ན། སེམས་དབེན་གྱི་སྐྱབས་སུ་ཡི་
ཤེས་གསུམ་སྐྱེ་རྒྱལ་བསྟན་གྱི་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་མི་རྟོན་པ་ཅི་ཡིན་སྟུམ་ན། བདེན་ཏེ། དེ་ནི་རྒྱུ་ལུས་མན་
ཆད་དུ་དོན་ཀྱི་འོད་གསལ་ཡི་ཡི་ཤེས་མི་སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་ནས། སྟོང་པ་གསུམ་དུ་བཤད་ཀྱི། དཔེའི་འོད་
གསལ་མི་སྐྱེ་བ་མིན་ནོ། །འོན་ཏེ་ཤེས་གསུམ་དུ་བྱས་པའི་ཆོད་པའི་འོད་གསལ་གང་དུ་སྦྱང་སྟུམ་ན། ཉེར་
ཐོབ་ཏུ་སྦྱང་དེ། འདི་ལྟར་ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་དང་པོར་ཐུན་པ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་དབྱེ་བ་མ་ཉམས་པ་ཅིག་དང་།
བར་དུ་དབྱེ་མེད་དུ་སོང་བ་ཅིག་དང་། མཐར་དབྱེ་མེད་སངས་ནས་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་
ནམ་མཁའ་གཡལ་དག་འདྲ་བ་ཅིག་འོང་ངོ་། །དཔེའི་འོད་གསལ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པར་བྱས་ནས་སྟོང་པ་
བཞི་བྱེད་ན། དང་པོ་གཉིས་སྟོང་ཆེན་དུ་བྱེད། སྦྱོར་སྟོང་པ་དང་པོ་གསུམ་ལ་རྒྱང་འགག་ལུལ་མི་ཅམ་ཆེ་བ་

ཅམ་གྱིས། འོད་གསལ་དྲངས་ཤིང་མི་རྟོག་ལ་འཕྲུག་པ་ཡུན་རིང་རོ། །ཁྱད་པར་དུ་ཉིང་ཐོབ་དྲན་མེད་གྱི་
 སྐབས་སུ་དྲན་པ་ཉམས་སུ་ལ་ཆེ་བ་ཅམ་གྱིས་སེམས་ཡུལ་གཞན་ལ་གཡེང་བའི་རྒྱ་ས་པ་ལོག་ནས་འོད་
 གསལ་ཉིང་ལ་འཕྲུག་པ་ཅིག་འདྲེན་ཏེ། སྟོང་བསྐྱས་ལས། མ་རིག་པ་ལྷགས་ཀྱི་ལྟ་བུ་དེ་ཉིང་གིས་རྣམ་པར་
 ཤེས་པ་གང་ལ་ཡང་འདྲེ་བར་མི་བྱེད་དེ། འོད་གསལ་པ་ཉིང་མངོན་པར་འདུ་བྱེད་ཅིང་། དྲི་མ་མེད་པའི་རོ་
 བོ་ཉིང་དོ།^{༥༩} ཞེས་གསུངས་སོ། །འོད་གསལ་ཤར་པའི་ཆེ་བེ། སྟོང་ཉིང་གི་ལྟ་བུ་དྲན་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིང་
 གྱི་དོན་ལ་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པ་མ་གཏོགས་པ། ཡུལ་གཞན་གང་ཡང་ཡིད་ལ་མི་བྱེད་པར་རྒྱུད་གིས་རྣམ་
 ཤེས་མ་གཡོས་པ་དེ་སྟོང་དུ་འཛོག་དགོས་ཏེ། སྟོང་བསྐྱས་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་མི་གཡོ་བ་དེ་སྟོང་དུ་
 གཉིད་ལོག་ནས་འོད་གསལ་པ་ལ་བལྟ་སྟེ།^{༦༠} ཞེས་གསུངས་ཏེ། གཉིད་གྱི་འོད་གསལ་ལ་གསུངས་པ་ན་
 ི་མཆོན་པ་ཅམ་མོ། །རང་གི་ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རོ་བོར་བསྐྱེད་ན་ནི། དེ་ནས་བདག་མེད་པའི་
 དོན་དྲན་པ་བྱས་པ་ཉིང་གིས་བདེ་སྟོང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་དུ་སྦྱོར་བ་འགྲུབ་པས། དེའི་སྦྱོར་ཚུལ་ལོགས་པ་མི་
 དགོས་སོ། །རི་རྒྱུད་བཤད་པའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་གྱི་བདེ་སྟོང་སྦྱོར་བ་ནི་དབེན་གཞིའི་སེམས་ཡིན་ལ། མཆོན་
 མར་འཛོན་པ་དང་། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རོ་བོར་མ་སོན་པ་ལས་ཐོག་པ་ནི་དབེན་པའི་དོན་ནོ། །སྟོང་པ་
 རྣམས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་སེམས་དབེན་གྱི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་འདི་རྣམས་ནི་གོང་འོག་གི་སྐབས་གཞན་དུ་འང་
 ཤེས་པར་བྱའོ།

དེ་རིམ་བཞིན་དུ་མ་ཤེས་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་པ།

ལྟ་བུ་འདི་རིམ་བཞིན་དུ་མ་ཤེས་པའི་ཉེས་དམིགས་དང་ཤེས་པའི་ཕན་ཡོན་བསྟན་པ་ནི། དེ་ལྟར་བཤད་པའི་རྒྱུད་ལ་
 བརྟེན་ནས་རང་བཞིན་བརྒྱུད་ཅུད་དང་། ལྷང་བ་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། རང་གི་སེམས་ཡང་དག་པ་རི་
 ལྟ་བུ་བཞིན་དུ་མ་རྟོགས་པས། ང་དང་ང་ཡིར་འཛོན་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པས། དར་གྱི་
 སྟོན་བུ་བཞིན་དུ་བཅིངས་ནས། སྟོན་བསགས་པའི་ལས་གཉིས་ཀྱི་འབྲས་སུ་ཕྱོད་པའི་མཐར། དོན་དམ་པ་
 འཆི་བའི་འོད་གསལ་དུ་འཕྲུག་པའི་རིམ་གྱིས་སུང་པོ་རྟིང་པ་སྤངས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་འཆི་བའི་འོད་
 གསལ་གྱི་རྒྱ་མཐུན་པ་སྟེ་འབྲས་སུ་རྒྱུད་སེམས་ཅམ་གྱི་བར་དོའི་ལུས་སྤངས་ནས། ལས་གཉིས་གང་ཡང་
 རུང་བས་བསྐྱལ་ནས་འགོ་བ་ལྟར་ཟོ་རྒྱན་གྱི་འཕྲུལ་འཁོར་གྱི་ཚུལ་གྱིས། ཡང་དང་ཡང་དུ་ཉིང་མཆོམས་
 སྦྱོར་ཞིང་འཁོར་བའི་སྟུག་བསྐྱལ་ཕྱོད་བར་འགྱུར་རོ། །རང་བཞིན་དང་ལྷང་བ་གསུམ་གྱི་རིམ་གྱིས་སེམས་
 དབེན་རྟོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཅན་ནི། ལུགས་མཐུན་གྱི་ཆོ་དགེ་མི་དགེ་རང་བཞིན་གྱི་རྟོག་པ་རྣམས་གཡོ་བའི་

རྒྱུ་ཐིམ་པ་ན། རྒྱུ་པ་རྣམས་ཤིམ་གྱིས་ཤར་ནས་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པ་དང་། ལྷགས་ལྷོག་གི་ཆེ་སྒང་
བའི་རྒྱུ་ཆེར་གཡོས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་བཞིན་གཡོ་བར་རྟོགས་པ་དང་། བདག་ལ་བྱིན་བརྒྱབས་ཀྱི་སྒོ་
ལ་ཕྱོགས་པར་བྱས་ནས་གོ་ལ་བར་འགྱུར་བར་རྒྱུད་བསྐྱུས་ལས་གསུངས་སོ།།

དོན་བསྟུན། བདག་འཛིན་འཁོར་བར་འཁོར་བྱེད་དང་། ཤེས་སྒྲིབ་ཀྱི་བག་ཆགས་འཛོག་བྱེད་དུ་
ཤེས་ནས། དེའི་ཡུལ་སྐྱེས་སྐྱུང་བའི་བདག་མེད་ཀྱི་ལྟ་བ་ལུ་ཐག་གཅོད་པ་དང་། དེ་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོར་
མ་སྐྱེད་ན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱུའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མ་ཆར་བར་མཐོང་ནས། ཀྱན་རྟོག་གཡོ་བའི་རྒྱུ་ཐིམ་
པར་བྱས་པ་ལས་བདེ་བ་སྐྱེད་པ་དང་། བདེ་བ་དེ་ཡང་རྒྱུ་རྣམས་འཆི་ཤིམ་བཞིན་དུ་ཐིམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་
རྒྱུ་པ་བཞིའི་ངོ་བོར་མ་སྐྱེས་ན། འོངས་སྐྱུའི་རྒྱུ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་བར་དོ་བཞིན་དུ་སྐྱབ་པའི་རྒྱུ་མའི་རྒྱུ་
མི་ཆར་བར་མཐོང་ནས། དེ་འདྲ་བའི་ཤིམ་པས་སེམས་དབེན་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །འདིས་ནི་སྤར་ལམ་འདིར་
མ་ཞུགས་ན་བསྐྱལ་པ་མཐའ་ཡས་པར་ཡང་སེམས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་ཐུན་མོང་མིན་པ་མི་རྟོག་པ་དང་།
ཀྱན་རྟོག་བསྐྱུ་མའི་རྒྱུ་མའོན་དུ་བྱེད་མི་ལྷན་པར་གསུངས་པ་དེ་ཉིད་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།   །།

ཀུན་རྫོབ་སྐྱུ་མའི་རྫོགས་རིམ།

གཉིས་པ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་ལ་གཉིས། བདེན་གཉིས་སོ་སོ་བའི་རྫོགས་རིམ་དང་།
བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་མོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཀུན་རྫོབ་སྐྱུ་མའི་རྫོགས་རིམ་དང་། རོན་
དམ་འོད་གསལ་གྱི་རྫོགས་རིམ་མོ།།

སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་གདམས་པ་དངོས།

དང་པོ་ལ་གཉིས། སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་གདམས་པ་དངོས་དང་། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་གདམས་པ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། ཉན་པ་པོ་ཅི་འདྲ་བཞིག་གིས་ཅི་ལྟར་བྱ་བ་དང་། འཆད་པ་པོས་བཤད་པའི་རིམ་
པའོ།།

དང་པོ་ནི། རིམ་ལྔར། སྒྲོབ་མཆོས་བཞི་དང་ལྟན་པས། སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་གདམས་པ་ག་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་དུ། སྒྲ་མ་ལ་བསྟོད་པ་རྫོན་དུ་བཏང་ནས་གསོལ་བ་གདབ་པར་གསུངས་སོ།^{༡༡} །ཆོས་བཞིའི་དང་པོ་
ནི། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་དབང་བསྐྱར་བ་ཐོབ་པ་སྟེ། དབང་བསྐྱར་བ་ཐོབ་ནས། བསྐྱེད་
རིམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པ་སྟེ་དེ་ལ་བསྐྱབས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱུད་རྣམ་པ་བཞིའི་དགོངས་པ་ཤེས་པའི་
ཤེས་རབ་དང་ལྟན་པ་སྟེ། རྒྱུད་སྟེ་བཞི་ལ་སྐྱུངས་པའི་ཤེས་རབ་དང་ལྟན་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། དབེན་པ་
གསུམ་གྱི་ཐོས་པ་འཛིན་པ་སྟེ། རོ་རྗེ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་ལེགས་པར་བསྐྱབས་པའོ། །བཞི་པ་ནི། བདེན་
གཉིས་ལ་ལྷག་པར་མོས་པ་སྟེ། བདེན་གཉིས་སོ་སོ་བ་དང་། དབྱེར་མེད་ཟུང་འབྲུག་གི་རྫོགས་རིམ་ལ་མོས་
པ་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པའོ། །དེ་འདྲ་བ་དེས་དང་པོར་སྒྲ་མ་རིང་དུ་མཉེས་པར་བྱ། མཉེས་པའི་འོག་ཏུ། ཆོགས་
ཀྱི་མཆོད་པ་དང་། ལོ་བཅུ་དྲུག་མ་སྒྲ་མ་ལ་ལུལ་ནས། ཁོང་སྟོང་ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱུ་ལ་མེད། ཅིས་སོགས་ཀྱིས་
བསྟོད་པའི་འོག་ཏུ། ཀུན་མཁྱེན་ཡེ་ཤེས་ཐུང་པོ་ཅན། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་གསོལ་བ་གདབ་པོ།།

འདིར་རིམ་ལྔ་འགྱུར་རྟིང་ལས། སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་མན་ངག་ཐོབ་པའི་འོག་ཏུ་འབྲང་བ་ལ་སོགས་པའི་
དབང་དགུ་གསང་དབང་དང་བཅས་པ་ཐོབ་ནས། བསྟོད་པ་དང་། གསོལ་བ་གདབ་པར་གསུངས་མོད་
ཀྱང་། ཆག་འགྱུར་ལས། སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་མན་ངག་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་དུ། དབང་དགུ་དང་བཅས་པའི་གསང་དབང་
ཐོབ་ནས། བསྟོད་པ་སོགས་བྱ་བར་བསྐྱར་བ་ལེགས་ཏེ། ལག་སྦྱིའི་འབྲེལ་པར་ཡང་དོན་དེ་བཞིན་དུ་
བཤད་དོ།^{༡༢} །སྒྲ་མ་རྣམས་དབེན་པ་གསུམ་གྱི་ཐོས་པ་འཛིན་པས་གསང་དབང་ཁུ་བ་གཞུང་སྒྲ་མས་བསྟན་

པར་བཟུང་ནས། སྤུལ་དབང་རྫོགས་པར་ཐོབ་ན་དབང་གོང་མ་མ་ཐོབ་ཀྱང་། དཔེན་གསུམ་བསྒྲོམས་པས་
 ཚོག་པར་འདོད་པ་ནི་མི་རིགས་པ་ཆེ་སྟེ། རྫོགས་རིམ་གྱི་སྟོད་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་དབང་གོང་མ་མ་ཐོབ་པ་ལ་
 རྫོགས་རིམ་གྱི་གསང་བ་བསྟན་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང་། གཞུང་གི་དོན་ཡང་དཔེན་གསུམ་གྱི་ཐོས་པ་འཛིན་
 པས། སྒྲུ་ལུས་ཀྱི་གདམས་ངག་གི་དོན་དུ་བསྟོད་པ་དང་གསོལ་བ་གདབ་ཅེས་པའི་དོན་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ།
 དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་དཔེན་གསུམ་གྱི་ཐོས་པ་འཛིན་པ་དེས། དབང་དགྲུ་དང་བཅས་པའི་གསང་དབང་ཐོབ་ནས་
 གསོལ་བ་གདབ་པར་གསུངས་པས། འཕྲེང་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་སྟོན་དུ་མ་བསྐྱར་བར་ཡང་དཔེན་
 གསུམ་བསྒྲོམ་དུ་རུང་བའི་ཉ་ཅང་ཐལ་བའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། གསང་དབང་ཐོབ་ན་སྒྲུ་ལུས་ཀྱི་
 སྟོད་དུ་རུང་བར་རྣམས་བཤད་པ་ནི་གཞུང་འདིའི་དོན་ནོ།

དབང་རྫོགས་པ་སྟོན་དུ་ཐོབ་པས་ཀྱང་གདམས་པ་འདི་ལྟ་བུ་ན། སྤྲུལ་མཉེས་པ་སོགས་གསུམ་
 ལྟས་ནས། བསྟོད་པ་དང་གསོལ་བ་གདབ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་དབང་དང་གདམས་ངག་ལྟ་བུ་གཉིས་ཀའི་ཐུན་
 མོང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ལྟར་གསོལ་བ་བཏབ་ནས། སྒྲོབ་མས་སྤྲུལ་ལ་སྒྲུ་ལུས་ཀྱི་གདམས་པ་འདི་
 རྒྱལ་ནི། སྟོད་བསྐྱེས་སུ་བཤད་པ་ལྟར་ཤེས་དགོས་ལ། དེ་ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བསྟོད་པའི་རིམ་པ་ནས་
 བཅུམས་ཏེ། ལུས་རྒྱུ་པར་དཔེན་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་བར་དུ། རྫོ་རྗེ་གསུམ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་མཚན་
 ཉིད་ལ་ལྟག་པར་མོས་པ་ཅམ་ལགས་ཏེ། དེ་བས་ན་ལུས་རྒྱུ་པར་དཔེན་པ་ལ་ལྟའི་གཟུགས་མེད་དེ། ལུས་
 བེ་རྩལ་ལྷ་རབ་བསགས་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། རྒྱུ་རྒྱུ་པར་དཔེན་པ་མཐར་ཐུག་པ་ཡང་འཇུག་པ་ལ་
 སོགས་པའི་རིམ་གྱིས་རྫོ་རྗེ་བསྐྱེས་པ་ཅམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་ལྟའི་རྒྱུ་པ་མེད་དེ། རྒྱུ་རྒྱུས་
 བེ་བྲག་ཆ་ལྷ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། སེམས་རྒྱུ་པར་དཔེན་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡང་རང་བཞིན་གྱི་སྒྲུང་བ་
 ཅམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཅམ་དུ་ཟད་པས། དེར་ཡང་རྒྱུ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚོག་དང་ལྟན་པའི་ལྟའི་སྒྲུང་རོ་
 བོ་རྟེན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། སེམས་ནི་སྒྲུང་བ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། རིགས་པ་འདིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ལ་བརྟེན་
 བས་གནས་པ་རྟེན་པར་མི་འགྱུར་རོ། དེ་བས་ན་ཡེ་ཤེས་ཅམ་གྱིས་ལྟ་ཉིད་དུ་སྟོད་པ་སྒྲོབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་
 རྒྱ་ནས་ལས་རྫོགས་པར་བབྱིད་པར་འཛལ་ལོ།^{༡༩} །ཞེས་སོ།

འདི་ལྟར་འདི་བཞི། བསྟོད་རིམ་གྱི་སྐྱབས་ནས་བཟུང་སྟེ། ཐ་མལ་གྱི་སྒྲུང་ཞེན་ཐམས་ཅད་འོད་
 གསལ་དུ་སྒྲུངས་པའི་ངང་ནས། རང་གི་སེམས་ལྟའི་སྒྲུར་སྟོད་པ་ཅིག་བཤད་སྒྲུང་པ་ལ་རྒྱུ་དཔྱོད་ཅན་
 གྱིས་དབྱུང་པའི་ཆོ་ལམ་གྱི་མཚམས་ཤིག་ནས། མོས་སྒོ་ཅམ་མེན་པར། ཡེ་ཤེས་ཅམ་ལས་ལྟའི་སྒྲུར་སྟོད་པ་
 ཅིག་དགོས་པ་འཇུག་པ་ལ། བསྟོད་རིམ་གྱི་ཐོག་མ་ནས་བཟུང་སྟེ། སེམས་དཔེན་རྫོགས་ཀྱི་བར་དུ་དེ་མ་

ཐུང་བའི་རིགས་པ་ལམ། ཚུལ་འདིས་ན། སྐབས་དེ་དག་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་དེའི་ཉིང་འཛིན་ལ་གནས་པ་མི་རྟེན་དོ། །རྒྱ་མཚན་དེ་བས་ན་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་ལྟར་སྐྱེད་པ་ཙམ་མིན་པར། ཡེ་ཤེས་ཙམ་གྱིས་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་ཉིད་ཏུ་སྐྱེས་པ་སྐྱུ་མའི་ཞལ་སྐྱ་ནས་རྟོགས་པར་བཅུད་དགོས་ཞེས་ཁྱེད་མོ། རྒྱ་མཚན་དེ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་སྐྱབ་པ་ནི་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཐོག་མ་ནས་བཟུང་སྟེ། གསང་ཆེན་རིགས་གཅིག་ལ་ཐུག་པའི་བར་དུ། སྐྱོང་རྗེ་སོགས་གསུམ་དང་། སོགས་ཀྱིས་བསྐྱེས་པ་རིགས་ལྟ་དང་། བརྒྱལ་སོགས་པའི་ལྟའི་སྐྱུ་ལ་ལྟག་པར་མོས་པའི་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཙམ་གྱིས་སྐྱེད་པ་དེ་བས་ན། ལུས་དཔེན་ལ་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་ལྟའི་སྐྱུ་མེད་དེ། ལུས་ནི་རྩལ་ཕྱ་རབ་བསགས་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་དོན་ནི། སྐྱེས་ལྟའི་སྐྱུར་མོས་ཀྱང་དོན་གྱི་སོང་ཆོད་ལ། ལྟའི་གཞུགས་སུ་ར་རྒྱལ་བྱེད་པའི་མོས་གཞིའི་གཞུགས་ནི་རྩལ་ཕྱ་རབ་བསགས་པའི་འབྱུང་བ་དང་། འབྱུང་འབྱུར་གྱི་ལུས་སྐྱུ་མའི་ཙམ་དུ་ཟད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའོ།

དེ་དག་གིས་ནི་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་ལྟའི་སྐྱུ་དེ་ལ་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཙམ་གྱིས་ལྟར་སྐྱེས་པ་མིན་པ་ཅིག་དང་། རྣལ་འབྱོར་པས་ར་རྒྱལ་བྱེད་གཞིའི་ལྟའི་གཞུགས་དེ་ལུས་རགས་པའི་གཞུགས་ལུས་མིན་པ་ཅིག་དགོས་པར་བསྟན་ནོ། །དེར་མ་ཟད། དག་དཔེན་མཐར་ཕྱིན་པའི་བར་དུ་ཡང་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་ལྟའི་རྣམ་པ་སྟེ་སྐྱུ་མེད་དེ། ཡང་གི་སྐྱེས་དེར་ཡང་སྐྱུར་ལྟར་^{༡༥} མོས་པ་ཙམ་གྱིས་ལྟར་བསྐྱེད་པ་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་སྟོན་ནོ། །འོན་ཏེ་ར་བསྐྱེས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བྱེད་སྟུམ་ན། འཇུག་གནས་ལྟར་གསུམ་གྱི་རིམ་བས་རྟོར་བསྐྱེས་ཀྱི་གཞི་རྒྱ་ཆེས་ལས་རུང་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐྱོན་སྐྱུ་རྣམས་ཐག་ཆ་ལྟ་བུར་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཙམ་མོ། །སྟོང་བསྐྱེས་ལས་གོ་རིམ་གྱི་སྐབས་སུ་རྟོར་བསྐྱེས་ཀྱིས་སྟོག་ཚེ་ལ་ཤེས་པར་བཤད་ཅིང་། རྟོར་འབྱེད་པ་ལས་ཀྱང་། དེས་རྒྱུད་གི་མཚན་ཉིད་ཤེས་པར་བྱེད་པར་གསུངས་མོ། ^{༡༦} །ཙམ་གྱི་སྐྱེས་སྐབས་དེར་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཙམ་མིན་པར་ལྟའི་སྐྱུ་སྐྱེད་པ་གཅོད་པའོ། །སེམས་དཔེན་མཐར་ཕྱིན་པའི་བར་དུ་ཡང་མཚན་དཔེའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཚོག་དང་ལུན་པའི་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་ལྟའི་སྐྱུ་མི་རྟེན་དེ། ཡང་གི་སྐྱེས་སྐྱུ་མཚན་སྐྱུ་མའི་བཞི་སྐྱུར་ལྟར་རོ། །འོན་ཏེ་ས་ཅི་ཞིག་བྱེད་སྟུམ་ན། རང་བཞིན་གྱི་སྐྱུང་བཞི་སྐྱུང་བའི་མིང་དང་། སྐྱུང་བའི་རང་བཞིན་རྟོག་པའི་མིང་དུ་ཤེས་དགོས་པས། རང་བཞིན་གྱི་སྐྱུང་བ་སྐྱུང་བ་གསུམ་ཙམ་ཤེས་པར་ཟད་དེ། སྐབས་དེར་ནི་རྣལ་འབྱོར་པས་རང་གི་སེམས་ནི་ཀུན་རྟོག་གིས་སྐྱོང་བའི་སྐྱུང་བ་ཙམ་དུ་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

སྐྱོན་གྱི་འདུས་པ་བ་ཁ་ཅིག ལྟའི་སྐྱུ་མེད་པ་བུང་འཇུག་གི་ལྟའི་སྐྱུ་མེད་པ་ལ་འཆད་པ་ནི་སྐབས་དོན་མ་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། རྒྱ་མཚན་ཕྱི་མ་གསུམ་ལུས་རག་ཡིད་གསུམ་ལ་ལྟ་སྐྱུ་མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་འཆད་

པ་དང་། ཀྱུན་ཇོ་བ་བཅོས་མའི་ཡིད་རྟོག་བཅས་ཀྱིས་དབེན་གསུམ་དུ་བསྐྱོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྩ་
འཇུག་གི་སྐྱུ་མི་རྟེན་ཅེས་པ་ཡང་དོན་དུ་མ་མཐོང་ངོ་། །ཆག་འཇུར་ལས། ཀྱུན་ཇོ་བ་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཞེས་
འབྱུང་མོད་ཀྱང་འཇུར་སྐྱུ་མ་ལྟར་ལེགས་སོ། །སྟོད་བསྐྱུས་ཀྱི་དྲི་བ་འདི་རྣམས་ཀྱི་དོན་མཐའ་ཆོད་པར་མ་
གོ་ན། ལུགས་དམ་པ་འདིའི་སྐྱུ་ལས་ཀྱི་གནད་སྟོན་པའི་ལན་གྱི་དོན་རྣམས་ཀྱང་མི་རྟོགས་པས་ལེགས་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ།

གཉིས་པ་(འཆད་པ་པོས་བཤད་པའི་རིམ་པ་)ལ་གཉིས། སྐྱུ་ལས་དངོས་ཀྱི་སྟོན་དུ་རྟེན་པ་ཤེས་པ་དང་།
སྐྱུ་ལས་ཀྱི་རིམ་པ་ཉིད་བཤད་པའོ།

དང་པོ་ནི། སྐྱུ་ལས་སྟོན་པར་གསོལ་བ་འདེབས་པ་པོས་པའི་སྐྱུ་མས་སྐྱོབ་མ་ལ་སྟིང་རྩེ་བསྐྱེད་ནས་
སྟོན་པ་ན། གདམས་པ་འདི་སྐྱུ་མའི་ཞལ་གྱི་གདམས་པ་ལས་གཞན་དུ་མི་རྟེན་པ་ནི། རིམ་ལྡེ་ལས། བདག་
ཕྱིན་བརྒྱབ་པའི་རིམ་ཤེས་པ། ཀྱུན་ཇོ་བ་བདེན་པར་བརྟན་པ་སྟེ། །དེ་ནི་སྐྱུ་མའི་དྲིན་དག་གིས། །ཐོབ་
པར་འབྱུར་གྱི་གཞན་དུ་མིན།^{༡༦} །ཞེས་གསུངས་ལ། སྟོད་བསྐྱུས་ལས་ཀྱང་། ལྷའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསམ་
གིས་མི་བྱབ་པ། སངས་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཤད་པ། སྐྱུ་མ་བརྒྱད་པའི་རིམ་པ་ལས་འོངས་པ། ས་
བརྩའི་དབང་ལྷག་རྣམས་ཀྱི་འང་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དེ་ངས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ།^{༡༧} །ཞེས་དང་། བདག་ཕྱིན་
བརྒྱབས་ལས་ཀྱང་། མི་ལས་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཆོས། །སངས་རྒྱུས་པ་ཀྱུན་སྐྱབ་ནི། །བདེན་ཡང་དེས་ནི་ཤེས་
པ་མིན། །བདག་ཕྱིན་བརྒྱབ་ལས་ཁ་བྱིར་བལྟས། །རྣམ་ཤེས་རྒྱུད་དང་ལྡན་པ་ཡི། །ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གཞུ་
འདྲ་བ། །རང་གི་ཡི་ཤེས་དེས་མ་མཐོང་། །སྐྱུ་མའི་དབེ་ལ་མྱོངས་ཀྱུར་པས། །བསྐྱལ་བ་དབག་དུ་མེད་པར་
ནི། །ཐོས་པའི་པ་རོལ་ཕྱིན་པས་ཀྱང་། །སྐྱུ་མའི་བཀའ་མེད་སྐྱུ་མ་ནི། །མངོན་སུམ་བྱ་བར་མི་རུས་སོ། །དེ་
ཕྱིར་སངས་རྒྱུས་འབྲས་འདོད་པས། །ང་རྒྱལ་ཡོངས་སུ་བཅད་བྱས་ལ། །རྫོ་རྩེ་ཐེག་པ་ལ་ཞོན་ནས། །འབད་
པས་སྐྱུ་མ་མཉེས་པར་བྱ།^{༡༨} །ཞེས་སོ།

ས་བརྩ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་ནི། སྟོད་བསྐྱུས་དང་རིམ་ལྡེར་སེམས་དབེན་ཐོབ་ནས་བརྩ་བ་ལ་གནས་
པར་གསུངས་པ་ལྟར་ན། རྒྱབས་དེར་དེ་མངོན་དུ་བྱ་མི་རུས་པའོ། །ལར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པའི་ས་བརྩ་བ་པ་ལ་
བྱེད་ན་རང་གི་ལམ་གྱིས་དེ་མངོན་དུ་བྱ་བར་མི་རུས་པའོ། །སྟོན་གསལ་ལས་ཀྱང་། ཡོངས་སུ་དག་པའི་
ལྷའི་རྣལ་འབྱོར་ཡང་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ལས་འདས་པ། སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པ། སངས་རྒྱུས་རྣམས་ཀྱི་
སྟོད་ཡུལ། ལུང་པོ་རིན་པོ་ཆེའི་ཟ་མ་རྟོག་གི་ནང་ན་གནས་པ། ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་ཚུགས་དང་བྲལ་བ།
ཡི་གའི་རྩེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་དང་། རྟོག་གི་བ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ། སྐྱུ་མའི་མན་ངག་འབའ་ཞིག་

ལས་ཤེས་པར་བྱ་བ་སྟེ།^{༡༩} ཞེས་རྒྱུད་ཀྱི་དོན་མཐའ་དྲུག་གིས་ལེགས་པར་མ་བཤད་པར། སྒྲ་ཇི་བཞེན་
 པའི་ཡི་གེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པའི་དག་པའི་སྒྲ་མའི་སྒྲ། སྒྲ་མའི་མན་ངག་འབའ་ཞིག་
 ལས་ཤེས་དགོས་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་འདྲ་བའི་མགོན་པོ་སྒྲ་བྱེད་ཀྱི་ཞལ་སྒྲ་ནས་འཆད་པར་གསུངས་སོ།
 དག་པའི་སྒྲ་མའི་སྒྲ་སྒྲ་མའི་མན་ངག་ཉིད་ལས་རྟོགས་དགོས་པ་ནི་རིམ་བཤགས་པའི་སྒྲ་མའི་སྒྲ་ལ་ཡང་
 འདྲོ།

སྒྲ་མའི་སྒྲ་སྒྲ་མའི་མན་ངག་འབའ་ཞིག་ལས་ཤེས་དགོས་པའི་མན་ངག་གི་མཐར་ཐུག་པ་ནི། ཅིམ་
 ལྟ་དང་སྟོད་བསྐྱེད་གཉིས་ཡིན་ལ། སྐས་རྣམས་ཀྱི་མན་ངག་གཞན་ལས་ཀྱང་ཅུང་ཟད་འབྱུང་ངོ་། དེ་ཡང་
 ཅིམ་ལྟ་མི་གསལ་བ་སྟོད་བསྐྱེད་སྐྱེད་གསལ་བར་སྟོན་པས་སྟོད་བསྐྱེད་ལས་རྟོགས་དགོས་སོ། གཞུང་དེ་
 དག་གིས་མ་ཟེན་པའི་ཞིབ་ཆ་མང་པོ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱང་། གཙོ་བོའི་དོན་ནི་དེ་དག་ནས་ཟེན་པ་རྣམས་ཡིན་
 པས། གཞུང་གིས་བསྟན་ཆོད་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་གོ་ན། མན་ངག་གི་གནད་འགངས་ཆེ་བ་རྣམས་མི་འཕྱུག་
 ལ། དེ་དག་ལ་འབད་བ་ཡུན་རིང་དུ་མ་བྱས་པར་མན་ངག་སྤོ་མོ་གཞན་ལ་འབད་ན་ནི། སྒྲ་མའི་མན་ངག་
 ལས་ཤེས་དགོས་པར་གསུངས་པའི་མན་ངག་གི་གནད་ཀྱི་ཕྱོགས་མཐོང་ཡང་འོང་སྒྲ་མ་བཤི་སྒྲ་ངོ་། འོན་
 ཀྱང་གདམས་ངག་ཆེ་ཆུང་རྣམས་སྒྱུར་ནས་དབྱེད་ཤེས་ན། ཟུང་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་དེ་དག་ཀྱང་དགོས་སོ།
 སྐགས་ཀྱི་དཀའ་གནས་ལལ་ཆེ་བ་སྒྲ་མའི་མན་ངག་ལ་ལྟོས་དགོས་པར་གསུངས་པའི་ནང་ནས། སྒྲ་ལུས་ཀྱི་
 གདམས་པ་སྒྲ་མའི་མན་ངག་ལ་ལྟོས་པ་ནི། གཞན་དང་ཡེ་མི་འདྲ་བའི་ལྟོས་ཆབས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་སྒྲ་ངོ་།

གལ་ཏེ་སྒྲ་མའི་མན་ངག་འབའ་ཞིག་ལས་རྟོགས་དགོས་ཞེས་པ་དེའི་རྟོགས་པའི་པན་ཡོན་དང་།
 མ་རྟོགས་པའི་ཉེས་དམིགས་ཇི་འདྲ་ཞིག་སྒྲ་མ་ན། ཅིམ་ལྟ་ལས། བདག་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་ཅིམ།
 གང་གིས་རྟོད་པར་མ་སྒྱུར་བ། མདོ་རྗེ་རྒྱུད་དང་རྟོག་པ་ལ། དེ་ཡི་ངལ་བ་དོན་མེད་འགྱུར། བདག་ལ་
 བྱིན་བརྒྱབ་ཅིམ་ཐོབ་པ། གཙོ་བོ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ན་བདག་ཉིད། ཆོ་འདི་ཉིད་དུ་སངས་རྒྱས་ནི། བེ་ཆོམ་
 མེད་པར་ཐོབ་པར་འགྱུར།^{༢༠} ཞེས་གསུངས་སོ། སྒྲ་འདིའི་སྒྲུབ་ཚུལ་སྒྲ་མ་ལས་མ་རྟོད་ན་གང་གི་ཕྱིར་དུ་
 ངལ་བ་བྱས་པའི་དོན་སངས་རྒྱས་མི་འགྱུར་བ་དང་། འདི་ཤེས་ཏེ་བསྐྱབས་པས་གྲུབ་ན་ཆོད་ལ་ངེས་པར་
 འཆང་བྱ་བར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ། ཆོ་གཙམ་གིས་སངས་རྒྱས་འགྲུབ་པའི་སྒྲུར་ཁྱད་མཆོག་ལ་བདེ་
 རྟོང་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ལམ་དང་། སྒྲ་མའི་སྒྲ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་ཆེས་རྟོགས་དཀའ་ལ། དེ་ཡང་ལུགས་མཆོག་
 ཏུ་གྱུར་བ་འདི་ནས་ཅུད་བཅད་ནས་གཞན་ལ་འབྱེད་ཤེས་དགོས་སོ།

གཉིས་པ་(རྒྱ་ལུས་ཀྱི་རིམ་པ་ཉིད་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། རྒྱ་ལུས་ཀྱི་མན་ངག་གི་གཞི་རིམ་པ་བཏིང་བ་
དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་ལུས་རྒྱུ་བ་པའི་ཚུལ་བཤད་པའོ།

དང་པོ་ནི། རྒྱ་ལུས་རྒྱུ་བ་པ་ལ་འདི་རྒྱུ་བ་པའི་གཞི་ལ་རིམ་པ་གནས་པ་ཤེས་དགོས་ལ། དེ་ཡང་
རིམ་ལྔ་ལས། འགྲོ་ཀུན་རང་དབང་མེད་པ་སྟེ། རང་དབང་དུ་ནི་འབྱུང་མ་ཡིན། ཉེ་ཡི་རྒྱ་ནི་འོད་གསལ་
བ། འོད་གསལ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པའོ། སེམས་གང་གིས་ནི་བྱིས་པ་རྣམས། འཁོར་བའི་འཛིང་བས་
བཅིངས་གྱུར་བ། སེམས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྣལ་འབྱོར་བ། བདེ་ར་གཤེགས་གནས་སུ་འགྲོ་བར་འགྱུར། འདིར་
ནི་གང་ཡང་སྟེ་བ་མེད། གང་ཡང་འཛི་བ་ཡོད་མ་ཡིན། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྣམ་གནས་པ། འཁོར་བ་
ཉིད་ནི་ཤེས་པར་བྱ།^{༡༡} ཞེས་གསུངས་སོ།

ཆོགས་བཅད་དང་པོས་ནི་སེམས་ཅན་རྣམས་འཛི་བའི་འོད་གསལ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ལ་མ་ཉོས་པར་
རང་དབང་དུ་མི་འབྱུང་བས། འོད་གསལ་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ལས་སྟེ་བར་བསྟན་ནོ། ཆོགས་བཅད་གཉིས་
པས་ནི་འཛི་བའི་འོད་གསལ་གྱི་རྒྱ་སེམས་གང་གི་དབང་གིས་སེམས་ཅན་སྟེ་བ་བྱུངས་ཏེ། འཁོར་བར་
འཁོར་བའི་རྒྱ་སེམས་དེ་ཉིད་ཐབས་མཁས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་རྒྱ་མཐོན་རྒྱ་ར་ཤར་ནས་འཛིང་བར་
བསྟན་ནོ། ཆོགས་བཅད་དེའི་དོན་རིམ་ལྔའི་འགྲེལ་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་གཞན་དུ་བཤད་མོད་ཀྱང་། བཤད་
པ་སྟེ་མ་དེའི་དོན་ཡིན་པ་ནི་སྟོན་བསྟུས་ལས། སོ་སོ་སྟེ་པོའི་འཁོར་བའི་རྒྱ་སྟོན་པ་བར་དོ་དེ་མན་ངག་དང་
ལྟན་པ་ལ་རྒྱ་ལུས་སུ་འགྱུར་བར་གསུངས་པས་ཤེས་སོ།^{༡༢} ཆོགས་བཅད་གསུམ་པས་ནི་རྒྱ་སེམས་ཀྱི་
རང་བཞིན་ཅམ་ཞིག་ལས་མ་གཏོགས་པའི་སྟེ་འཛི་བའི་པོ་མེད་པས་དེ་ཅམ་ཞིག་འཁོར་བར་འཁོར་བར་
བསྟན་ནོ།

བདག་བྱིན་བརྒྱུ་བས་ལས་རྒྱ་ལུས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་གཞི་སྟོན་པ་ན། ས་ལ་སོགས་པའི་འབྱུང་བ་དང་། ཉེ་
བཞིན་སྟོང་པ་བཞི་བ་དག་སྟེ་དང་འཇིག་པའི་རྒྱ་དག་ཏུ། ཉེས་པོ་བརྒྱད་པོ་ཤེས་པར་བྱ། འོད་གསལ་
པ་ལས་སྟོང་པ་ཆེ། ཉེ་ལས་ཐབས་ཀྱི་ཡང་དག་འབྱུང་། ཉེ་ལས་ཤེས་རབ་སྟེ་བར་འགྱུར། ཉེ་ལས་རྒྱ་ནི་
འབྱུང་བར་འགྱུར། རྒྱ་ལས་མེ་ནི་ཡང་དག་འབྱུང་། མེ་ལས་རྒྱ་ནི་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་། རྒྱ་ལས་ས་ནི་སྟེ་བར་
འགྱུར། སེམས་ཅན་སྟེ་བ་འདི་ལྟ་བུ།^{༡༣} ཞེས་དང་། དེ་ནས། ས་ཡི་ཁམས་ནི་རྒྱ་ལ་ཐིམ། ཞེས་པ་ནས།
སྟོན་པ་གསུམ་པ་འདི་ལྟར་འགག་^{༡༤} ཅེས་སྟེ་དངས་པ་བཞིན་གསུངས་ནས། འདི་ལྟར་ཐོག་མ་མེད་དུ་ས་
ནས། སྟོན་པའི་འཁོར་ལོར་འཇུག་པར་འགྱུར། རྒྱ་མ་ལྟ་བུའི་ཉིང་འཛིན་གྱིས། རི་སྟོན་བདག་ཉིད་མ་
མཐོང་བ། གང་ལྟར་རྒྱ་མ་རང་རིག་པས། རྟོག་གི་པ་ཡི་སྟོན་ལྟལ་མིན། རང་གི་ལུས་ལ་གནས་ན་ཡང་།

བསོད་ནམས་རྒྱུད་བས་མི་རྟེན་དོ།^{༡༡} །ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་སྐྱབ་གཞི་གསལ་བར་བསྟན་ནོ།

རི་མིན་དུ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིས་རང་གི་བདག་ཉིད་མ་མཐོང་བ་དེ་མིན་དུ། མིན་པའི་
འཁོར་ལོར་འཇུག་ཅེས་གསུངས་པའི་འཁོར་བར་འཇུག་པ་འདི་ལ། འཁོར་བར་འབྱམས་པ་དང་། འཁོར་
པའི་བག་ཆགས་སྐྱབ་མི་འཆད་དུ་འཇུག་པ་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལྟོག་པ་ལ་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་དགོས་
པ་ནི། རྣམས་དང་པར་ཕྱིན་ཐུན་མོང་བའི་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ནོ། །ཕྱི་མ་ལྟོག་པ་ལ་དགོས་པའི་སྐྱུ་
མ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་ཡང་ཐུན་མོང་ཡིན་མིན་གཉིས་དང་། ཐུན་མོང་མིན་པ་ལ་ཡང་བདེ་སྟོང་སྐྱར་བ་
དང་། སྐྱུ་ལུས་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་འདིར་ནི་ཕྱི་མའོ། །སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་སྐྱབ་གཞི་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱུད་སེམས་
ཙམ་ལས་དོན་གཞན་པའི་འཁོར་མཁའ་ཀྱི་གང་ཟག་མེད་པར་གསུངས་པ་ནི། གང་ཟག་ཏུ་ཐ་སྟད་བདགས་
པའི་བདགས་དོན་རྒྱུད་སེམས་མ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་འདོགས་པའི་གཞི་སེམས་ཙན་གྱི་གཏུག་མའི་ལུས་ངོས་
གཟུང་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །དོ་རྗེ་འཕྲེང་བ་ལས་ཀྱང་། སྟིང་པོར་གྱུར་པ་རང་སྟོག་ལས། །ཁམས་གསུམ་
ན་ནི་གཞན་མེད་དེ། །སྐྱུ་མ་རྒྱུད་གིས་ཁམས་གསུམ་པ། །མི་ལམ་མི་བ་བཞེན་དུ་མཐོང་།^{༡༢} །ཞེས་སེམས་
ཙན་རྣམས་ཀྱི་སྟིང་པོར་གྱུར་པ་རང་རང་གི་སྟོག་སྟེ་རྒྱུད་ལས་གཞན་པའི་ཁམས་གསུམ་པའི་ལུས་གཞན་
མེད་པས། རྒྱུད་གིས་བསྐྱབས་པའི་ཁམས་གསུམ་པའི་སྐྱུ་མའི་ལུས་ནི་མི་ལམ་གྱི་ལུས་བཞེན་དུ་གསུངས་སོ། །
འདིར་ཆོག་ཟེན་ལ་གསུངས་སྐྱུ་མའི་ལྟ་སྐྱུ་གང་ལས་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་གཞི་བསྟན་མོད་ཀྱང་། སྐྱུ་དེ་ལ་འང་སྐྱར་
དུ་རྒྱུད་བས། སྟོན་གསལ་ལས་རྒྱུད་སེམས་ཙམ་ལས་སྐྱུ་མའི་ལྟ་སྐྱུ་སྟེད་པའི་བྱངས་སུ་བྱངས་སོ། །དེས་ན་
དོ་རྗེ་འཕྲེང་བ་ལས། སྟེད་པ་གནས་དང་འཛིག་པ་དང་། །མིན་པ་བར་མར་གནས་པ་སྟེ། །རི་མིན་འཛིག་
ཉིན་གྱིས་བདགས་པ། །སེམས་ཀྱི་རྒྱུད་གི་རྣམ་འབྱུང་ལོ།^{༡༣} །ཞེས་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་སྐྱེ་འཁི་གནས་
གསུམ་དང་བར་དོ་རྣམས་རྒྱུད་སེམས་ཙམ་གྱི་རྣམ་འབྱུང་དུ་གསུངས་པ་དང་། དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ལས་
ཀྱང་། འདུ་ཤིས་ཙན་དང་འདུ་ཤིས་མེད། །སེམས་ཙན་དུ་བདགས་འདི་གནས་པ། །དེ་རྣམས་རྒྱུད་ལས་
བྱུང་བ་སྟེ། རྒྱུད་ལས་སྐྱར་ཡང་འགག་པ་ཡིན། །མ་རྟོགས་པ་ཡི་སེམས་དེ་ནི། །འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོར་གན་
ས་གྱུར་ཀྱང་། །དེ་ནི་ཕྱིན་ཅི་ཡོག་སོང་བས། །ཁྱི་དང་ཅེ་སྐྱུང་སྐྱུང་པོ་དང་། །སེམས་དེ་ལྟར་ཡང་འགྲོ་བར་
འགྱུར།^{༡༤} །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྒྱུད་སེམས་གཉིས་འགྲོ་བ་སྣ་ཚོགས་པར་འགྲོ་བར་གསུངས་ཏེ། འགྲོ་བ་
ཐམས་ཅད་རྒྱུད་སེམས་ཀྱི་ལུས་ཙམ་དུ་བསྟན་པ་ནི། སེམས་ཙན་གྱི་ཐ་སྟད་འདོགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་
གཏུག་མའི་ལུས་ནི་རྒྱུད་སེམས་ཙམ་གྱི་ལུས་སུ་ཟད་པས་དེ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་གཏུག་མའི་ལུས་མེད་
པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། ཕྱི་རོལ་མེད་པ་དང་། རྣམ་སྟོན་གྱི་ལུས་རགས་པ་རྣམས་སེམས་ཙན་གྱི་ལུས་མིན་ཞེས་

སྟོན་པ་མིན་ནོ།

འདི་ལྟར་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ནི་གཉིས་ཏེ། གནས་སྐབས་པ་དང་། གཏུག་མའི་ལུས་སོ། །དེའི་
དང་པོ་ནི། རྒྱུད་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་ལས་གཞན་པའི་རྣམ་སྤྲིན་གྱི་འབྱུང་ལུས་རགས་པ་ལ་སོགས་པའི་ལུས་
སོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱུད་སེམས་ཅན་ལས་གྲུབ་པའི་ལུས་སོ། །ལུས་རགས་པ་ནི་དང་པོ་མངལ་དུ་ཉིང་མཚམས་
སྦྱར་བ་ལ་སོགས་པའི་སྐབས་སུ་མ་སྐྱེས་ཀྱང་། སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་མེད་པ་མིན་ལ། དེ་བཞིན་དུ་གི་བའི་
ཆེ་འབྱུང་ལུས་རགས་པ་དོར་ཡང་། སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་མི་ལྡོག་པས་གཏུག་མའི་ལུས་མིན་ཏེ། རྒྱུ་ལ་ཆ་བ་
བཞིན་ནོ། །རྒྱུད་སེམས་གྱི་ལུས་ནི། གནས་སྐབས་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་མི་ལྡོག་པས་གཏུག་མའི་ལུས་
ཏེ། རྒྱུ་ལ་གཤེར་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་གཞུགས་ལུས་རགས་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་གཏུག་མའི་ལུས་ནི་རྒྱུད་
སེམས་ཅན་ཞིག་གི་ལུས་ཡིན་པས། ལུས་རགས་པ་ནི་དེའི་གནས་ཁང་དང་འབྲེལ། དེ་ལྟར་གསུངས་པ་ལ་
དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱང་། གཙོ་བོ་ནི་རྒྱ་མའི་ལྟ་སྒྲུབ་ཀྱང་ལས་སྒྲུབ་པའི་གཞི་གཏུག་མའི་ལུས་
ངོས་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ། །དེའི་སེམས་ནི་དབང་གསལ་མིན་གྱི། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་གསལ་ཅན་ཞིག་དྲང་། རྒྱུད་
ཡང་། རྒྱུ་བའི་རྒྱུད་གཞན་བཞི་དང་། ཡན་ལག་གི་རྒྱུད་ལྔ་མིན་གྱི། རྩོག་འཛིན་དང་། དེ་ལ་ཡང་ཕྱ་རགས་
གཉིས་ལས་ཕྱ་བའོ། དེ་ཅན་ལས་གྲུབ་པའི་གཞི་དུས་ཀྱི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་རྒྱུད་ལག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་
པ་ཅན་ནི་བར་དོ་དང་། མི་ལམ་གྱི་ལུས་ལོགས་སུ་སྦྱང་བ་རྣམས་སོ། །རྒྱུད་ལག་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་
མི་སྦྱང་བའི་དེ་ཅན་ལས་གྲུབ་པའི་ལུས་ནི་སྦྱར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །རྒྱུ་བ་གཞི་དེ་ཡོད་པ་ལ་དགོངས་ནས་
རང་གི་ལུས་ལ་གནས་ན་འད་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་གསལ་གྱི་རྟེན་ལ་འབྱུང་ལུས་ཤིན་ཏུ་རགས་པའི་
གཞུགས་ལུས་དང་། ཕྱ་བའི་རྒྱུད་གི་ལུས་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱུད་གཉིས་སུ་མི་འབྱུང་བ་དང་། རགས་པའི་
ལུས་ཀྱི་གོ་ས་སྦྱངས་ནས་ཕྱ་བའི་ལུས་གནས་མི་དགོས་པ་དང་། གང་ཟག་ཏུ་ཐ་སྦྱད་འདོགས་པའི་གཞིའི་
གཙོ་བོ་རྒྱུད་སེམས་གཉིས་ཡིན་མོད་ཀྱང་རགས་པའི་ལུས་ཀྱང་དེའི་རྟེན་དུ་མི་འགལ་བ་སོགས་གསལ་བར་
བྱལོ།

གཉིས་པ་(དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་ལུས་སྒྲུབ་པའི་རྒྱལ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། ཡབ་སྲས་གཉིས་ཀྱི་གཞུང་ལས་རི་
ལྟར་འབྱུང་བ་བཤད་པ་དང་། རྒྱུ་བ་རྒྱལ་བའི་རྟེན་ཏུ་གསལ་བ་ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་དང་། སྤྲ་མ་
རྣམས་ཀྱི་མན་ངག་ལས་འབྱུང་བ་བཤད་པ་འོ། །

དང་པོ་ནི། རྒྱ་མའི་རྒྱུད་རྒྱུ་བ་གཞི་གཞི་ལ་གནས་རྒྱལ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན། ལམ་གྱི་སྐབས་སུ་རྒྱུ་བ་

གཞི་དེ་རི་ལྷ་བ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱེད་ནས་སྤྱབ་པ་ཡིན་སྟེ་མ་ན། རི་ལྷ་ལས། དེ་ཉིད་རྒྱུད་དང་ཡང་དག་ལྟར།
 རྣམ་ཤེས་གསུམ་པོ་སྤྱར་ཡང་ནི། རྣམ་ལྟོས་པ་ཡི་ལུས་སུ་འབྱུང་། སྤྱི་མའི་ལུས་ཞེས་དེ་ལ་བཤད། རི་
 བས་འདི་ལྟར་འགྲོ་བ་ཀུན། སྤྱི་མ་ལྟ་བུར་འདིར་བཤད་དེ། སྤྱི་མ་ལྟ་བུའི་ཉིང་འཛིན་གནས། ཐམས་
 ཅད་དེ་དང་འདྲ་བར་མཐོང་།^{༡༩} ཞེས་སོ། ཆག་འཁྱུར་ལས། རྒྱུད་དང་ཡང་དག་ལྟར་པ་ཡི་ རྣམ་ཤེས་
 གསུམ་པོ་དེ་ཉིད་སྤྱར། ཞེས་འབྱུང་བ་བདེའོ།

དེ་ལ་ཆོག་པ་བཅད་དང་པོས་ནི་ཕྱི་ནང་གི་སྤྱོད་ཚུལ་བསྐྱེད་པའི་ཐབས་ལས། སྤྱབ་གཞིའི་ཡིད་
 གྱི་ཤེས་པ་སེམས་དབེན་གྱི་སྤྱང་མཆོད་ཐོབ་གསུམ་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་སེམས་དང་། དེའི་བཞེན་པའི་རྒྱུ་
 གཉིས་རྣམ་ལྟོས་པའི་ལུས་སུ་འབྱུང་བ་ནི་སྤྱི་ལུས་སུ་གསུངས་ལ། སྤྱར་ཡང་ཞེས་པ་ནི་རྣམ་ལྟོས་པ་དེ་
 དང་པོར་སྤྱི་བ་སྤྱངས་པའི་དུས་སུ་རྒྱུད་སེམས་ཀྱི་ལུས་སྤྱངས་པར་མ་ཟད་ཅེས་པའི་དོན་ནོ། རི་ནས་ཆོག་
 ཀྱང་གཉིས་ཀྱིས་ནི་སྤྱི་མའི་སྤྱབ་ཚུལ་དེ་ལྟར་བྱེད་པ་དེ་བས་ན། སྤྱི་མེད་པའི་ཐོག་པ་འདིར་འགྲོ་བ་
 ཀུན་སྤྱི་མ་ལྟ་བུར་བཤད་པ་ལ་ཡར་ཕྱིར་གྱི་ཐོག་པ་དང་། རྒྱུད་སྤྱོད་ལྟར་དང་། བསྐྱེད་རིམ་པ་དང་ཐུན་
 མོང་དུ་མ་གྱུར་པའི་སྤྱི་མའི་དོན་ཅིག་ཡོད་དོ་ཞེས་བསྟན་ནོ། སྤྱི་མ་ལྟར་བཤད་པ་ནི། རི་རྩིས་ལས་འགྲོ་
 ལས། མེ་ལོང་གི་ནི་གཞུགས་བརྟན་དང་། ཁྱི་ལས་སྤྱི་མ་ལྟ་བུར་དང་། མིག་འཕྲུལ་མཚུངས་པར་གང་
 གིས་མཐོང་། རི་ནི་གཙོ་བོ་ཡིན་པར་བཤད།^{༢༠} ཅེས་གསུངས་པ་རིམ་ལྟོས་པ་འདྲ་བ་རྣམས་ཡིན་ཏེ།
 འདིས་ནི་སྤྱི་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་གཞན་ཏུ་ཡང་དེ་ལྟར་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདིར་བཤད་
 པ་བཞིན་དུ་བྱ་དགོས་པར་བསྟན་ནོ། རི་ནས་ཀྱང་པ་གཉིས་ཀྱི་ནི། སྤྱི་ལུས་ཀྱུ་བ་པའི་རྣམ་ལྟོས་པས་
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བར་མཐོང་བ་ནི། སྤྱར་བཤད་པ་ལྟར་དེ་དག་གི་གཞུག་མའི་ལུས་
 རྣམས་དེ་ལྟར་མཐོང་བའོ། རྩོད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རང་གི་སྤྱི་ལུས་དང་འདྲ་བར་མཐོང་བ་ནི། དེ་ཐམས་ཅད་
 ཀྱང་རྒྱུད་དང་སེམས་ཀྱི་རྣམ་འབྲུལ་དུ་མཐོང་བའོ།

སྤྱོད་བསྐྱེད་ལས་གསུངས་ཚུལ་ནི། རང་གི་སེམས་ཡང་དག་པ་རིམ་ལྟོས་པ་བཞིན་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་
 ཞེས་བྱ་བ་ཡུང་བ་དང་། ཁམས་དང་སྤྱི་མཆོད་རྣམས་ལ་ཡང་མེད་པ། ཡི་ཤེས་ཙམ་དུ་ཡོངས་སུ་སྤྱང་བ་ཙམ་
 ཀྱིས་མཆོན་ཐམས་ཅད་དང་ལྟན་པའི་ལྷའི་སྤྱི་བ་བཟུང་བ་དེ་ཡང་། སྤྱི་མ་དང་མྱི་ལས་ལ་སོགས་པའི་དཔེ་
 རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ཉི་ཤེས་མཆོན་པ་འདི་ནི། སངས་བླ་མ་རྣམས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྤྱི་ཡིན་ནོ།^{༢༡}
 ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། སེམས་རིམ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ནི་སེམས་དབེན་དང་། སྤྱང་ཁམས་སྤྱི་མཆོད་ལ་མེད་
 པ་ནི། སེམས་དབེན་གྱི་རྒྱུད་སེམས་ཙམ་མ་གཏོགས་པའི་ལུས་གཞན་ལས་སྤྱི་མའི་སྤྱབ་པ་མེད་པའོ།

ཙམ་སྒྲ་མས་ཀུན་རྟོག་དང་། བྱི་མས་ལུང་པོ་རགས་པ་ལས་སྒྲུབ་པ་གཙོད་དེ། སེམས་དཔེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་
ཙམ་ལས་མཚན་དཔེ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མའི་སྒྲ་དཔེ་བརྟུན་ཉིས་ཀྱིས་མཚན་པ་སྒྲུབ་ཙམ་པའོ།།

དེ་ལ་དྲི་བ་མཛད་པ་ནི། རྟེན་པའི་ལུས་མེད་པར་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡང་མེད་ལ། སེམས་མེད་
པར་ཡང་ལུས་དམིགས་སུ་མེད་དོ་ཞེས་ལུང་གི་ཆོག་ལས་གསུངས་ན། རི་ལྟར་ན་སེམས་འབའ་ཞིག་ཙམ་
ཀྱིས་བྱག་དང་ཞབས་ལ་སོགས་པ་མཚན་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པའི་ལྟའི་རྒྱ་རྫོགས་པར་འགྱུར། དམིགས་
པའི་ལྟ་བ་ཅན་རྣམས་ནི་ལུང་དང་རྟོགས་པ་མེད་པར་ཡིད་ཆེས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་དེ་རྣམས་
དམིགས་སུ་མེད་པའི་ལྟའི་དེ་ལོན་ཉིད་བདེ་བླག་ཏུ་མཛོན་སུམ་དུ་བྱ་བའི་ཐབས། བཙོམ་ལྡན་འདས་དོ་རྗེ་
སློབ་དཔོན་སྟོན་པས་བཤད་དུ་གསོལ། ཞེས་པའོ། །ཐུར་ཡེ་ཤེས་ཙམ་ལས་མཚན་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་
པའི་ལྟའི་རྒྱ་འགྲུབ་པར་བཤད་པའི་ཙམ་གྱི་རྒྱས་སེམས་མིན་པའི་དངོས་ཀྱི་རྒྱ་གཞན་བཅད་པར་གོ་ནས།
སེམས་ཙམ་ཀྱིས་བྱག་ཞབས་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ལྟའི་རྒྱ་རྫོགས་པར་མི་འཐད་དེ། གསུང་རབ་ལས།
རྟེན་གྱི་ལུས་དང་བརྟེན་པའི་སེམས་གཉིས་གཉིས་མེད་པར་ཅིག་གོས་མེད་པར་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ།།
དམིགས་པའི་ལྟ་བ་སྟེ་ཐེ་ཆོམ་ཅན་གྱི་རྟོག་ལྡན་ནི་ལུང་དང་རྟོགས་པ་སྟེ་རིགས་པ་མེད་པར་ཐེ་ཆོམ་ཆོད་
པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་རིས་པ་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་བས་ན། དམིགས་སུ་མེད་པ་སྟེ་མཚན་མ་མེད་པའི་ལྟའི་དེ་
ཉིད་རྒྱ་མའི་རྒྱ་མཛོན་དུ་བྱེད་ཐབས་ཐེ་ཆོམ་ཆོད་པ་བསྟན་དུ་གསོལ་ཞེས་པའོ། །དེའི་ལན་དུ། གང་མདོ་སྟེ་
ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་ལ་ཞུགས་པ་དང་། བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་ལ་གནས་པའི་སྒྲོམ་པ་ལོ་རྣམས་ཀྱང་། ཆོས་ཐམས་
ཅད་རྒྱ་མ་ལྟ་བུ་དང་། མི་ལམ་ལྟ་བུ་དང་། གཞུགས་བརྟན་ལྟ་བུ་ཞེས་དཔེར་བཞིན་ཅིང་ལྟག་པར་མོས་ཀྱང་།
དེ་རྣམས་དཔེས་བདག་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་མན་རག་ཡེ་ཤེས་ཙམ་ཀྱིས་ཡིད་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་ལྟའི་རྒྱ་
རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་ཤེས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་བས་ན་ངས་རྣལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས།
དོ་རྗེ་སེམས་དཔེན་རྫོགས་པར་འགྱུར་པའི་རྒྱ་དང་རྟེན་ཁྱོད་ལ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱའོ།^{༡༩} ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་ལ་མདོ་སྟེ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཞུགས་པས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མ་ལྟ་བུ་རྒྱུད་ཅིང་། དོན་ཡིད་
ལ་བྱེད་པས་མོས་པར་བྱས་ཀྱང་། རྒྱ་ལུས་བདག་བྱིན་བརྒྱབས་མི་ཤེས་པར་གསུངས་པས་ནི། དཔུམ་ནས་
བཤད་པའི་བརྟན་པ་རྒྱ་མ་ལྟ་བུའི་དོན་སྟེ་ཐག་ཆོད་པར་གོ་ཞིང་། དེ་བསྒྲོམས་པས་བདེན་ཞེན་དང་བྲལ་
བ་བྱུང་བ་རྣམས་རྒྱ་ལུས་སུ་དོ་སྟོང་བ་བཀག་པ་ཡིན་ལ། དེ་འདྲ་བ་དེ་ཡང་སྟེ་དོན་གྱི་རྒྱ་མའི་ཉིང་དེ་འཛིན་
ཡིན་མོད་ཀྱང་། སྐས་དོན་གྱི་རྒྱ་ལུས་རིམ་པ་གསུམ་པ་དང་། མཐར་ཐུག་གི་རྒྱ་མའི་རྒྱ་རིམ་པ་ལྟ་བུ་
བཤད་པའི་དོན་མེད་དོ། །བསྐྱེད་པའི་སྒྲོམ་པ་ལོ་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་མ་ལྟ་བུ་ར་མོས་ཀྱང་།

དེས་ཀྱང་སྐྱུ་ལས་བདག་ཕྱིན་བསྐྱབས་ཀྱི་མན་ངག་མི་ཤེས་པར་གསུངས་པས། ལྷའི་སྐྱུ་སྤང་ལ་རང་བཞིན་
མེད་པའི་དོན་ལ་གནས་པའི་ཞེན་མེད་སྐྱུ་ལས་བདག་ཕྱིན་བསྐྱབས་ཏུ་ངོ་སྤྲོད་པ་ཡང་བཀག་པ་ཡིན་ནོ། །མ་
མེད་ཀྱི་བསྐྱེད་མིམ་དུ་དྲངས་ལ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་འཇའ་ཚོན་བཞིན་དུ་ཐོགས་པ་མེད་པར་སྤང་བའི་ཉིང་རེ་
འཛིན་ཤིན་ཏུ་བརྟན་པ་དང་། དེའི་ཚེ་སྤྲང་པ་ཉིད་ཀྱི་ལྷ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་བདེན་ཞེན་དང་བྲལ་བ་དུ་མ་
ཞིག་འབྱུང་ཡང་། དེ་ཙམ་གྱིས་བདག་ཕྱིན་བསྐྱབས་སྐྱུ་ལས་ཀྱི་མན་ངག་ཡེ་ཤེས་ཙམ་གྱིས་ལྷའི་སྐྱུ་ཇོགས་
པར་འགྱུར་བ་མི་ཤེས་པར་གསུངས་པ་ལས་ནི།^{༡༩} རྒྱུད་རྗེ་འོག་མ་གསུམ་དུ་དེའི་གདམས་ངག་མི་རྟོག་
པ་ལྷ་སྐྱོས་ཀྱང་ཅིག་དགོས། དེ་རྣམས་ལེགས་པར་གོ་ན་མེ་ལོང་ལ་ལྷའི་སྐྱུ་ཤར་བ་ལ་སེམས་གཏད་དེ་
བཟུང་ནས། མཐར་དེ་རང་གི་ལུས་ལ་ཐིམ་པར་བསྐྱོམས་པས། གསལ་བ་དང་དྲངས་པ་དེ་ཙམ་ཞིག་བྱུང་
བ་ལ་མཉམ་པར་བཞག་པའི་ཚེ་ཞེན་མེད་བྱུང་བ་བདག་ཕྱིན་བསྐྱབས་ཀྱི་སྐྱུ་ལས་དངོས་གཞིར་འཛིན་པའི་
འབྲེལ་བ་རྣམས་ལྷག་མ་མེད་པར་ལྷོག་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་ལྷར་ལྷའི་སྐྱུ་སྐྱོམ་པ་དང་བྲལ་བའི་བརྟན་པ་སྐྱུ་
མ་ལྷ་ལུའི་རྟོགས་པ་དང་། དེ་ལྷའི་སྐྱུ་དང་འབྲེལ་བར་བསྐྱོམ་པའི་བསྐྱེད་མིམ་པའི་ལྷ་སྐྱུ་དང་། དེར་མ་ཟད་
ཇོགས་མིམ་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རྟོག་པའི་དབེན་གསུམ་གྱི་སྐྱབས་ཀྱི་ལྷའི་སྐྱུ་ཡང་། བདག་ཕྱིན་བསྐྱབས་ཀྱི་
སྐྱུ་ལས་མིན་པར་བསྟན་ནས། གང་ལ་བརྟེན་ན་དེའི་མན་ངག་ཤེས་པར་འགྱུར་བའི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུད་
ཙམ་པ་ནི་དཔལ་འདུས་པ་རྩ་བ་ཤད་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུད་དོ། །

སྐྱུ་ལས་རྩོ་རྩེ་འཆང་གི་སྐྱུ་ཇོགས་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱེད་ཚུལ་ནི། དེ་ཉིད་ལས། བདེན་
པར་ན་སེམས་ནི་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་དང་བྲལ་བ་སྤང་བ་ཙམ། བམ་མཁའ་དང་མཉམ་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་
དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་འདྲ་བར་རིག་པར་དཀའ་བའོ། །དེ་ལྷ་མོད་ཀྱི་སྤང་བ་ཙམ་གྱི་སྤང་བ་གསུམ་པོ་
རྒྱང་ལ་བརྟེན་པར་གྱུར་པ་དང་། ཐུན་མོང་དུ་གྱུར་པས་ཡང་བསྟེ། དེས་ན་རྒྱང་གིས་རྣམ་པར་ཤེས་པ་
བཅིངས་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་ཤེས་རབ་དང་། ཐབས་ཀྱི་སྤང་བ་གཉིས་འོད་ཟེར་དང་བཅས་ཤིང་། ལྷ་
ཚོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་དང་ལྷན་པའི་སྐྱུ་མ་ལྷ་ལུའི་སྐྱུ་འབྱུང་བར་འགྱུར་རོ། །འདིའི་བཞེན་པ་
གང་ཡིན་ཞེན། རྒྱང་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ་སེམས་རྩོ་རྩེ་གང་ཡིན་པ་དེ་ལྷ་ལུའི་རྒྱང་ལ་ཞེན་ནས་གང་དུ་འདོད་པ་དེར་
འཕོ་བར་འགྱུར་རོ།^{༢༠} ཞེས་གསུངས་པའོ། །དེའི་འགྲེལ་པར་ཡང་དག་པར་ན།^{༢༡} ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། ལྷ་
མ་ལྷ་ལུའི་རྒྱ་རྒྱུན་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པོ་ཞེན། སེམས་དོན་དམ་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཀྱན་རྩི་བ་དུ་སྤང་བ་
གསུམ། རྒྱང་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གྱུར་པས་ན་རྒྱང་གིས་རྣམ་ཤེས་བཅིངས་པ་སྟེ། འབྲམ་དུ་བརྟུག་ཙམ་ཟེར་
བ་ནི་བདེན་གཉིས་ཀྱི་སྐྱོ་ནས་ལན་བཏབ་པས། རྒྱར་གྱི་དོགས་པ་ཆོད་པ་ལ་ཅི་ཡང་མི་ཡན་ཞིང་། རྒྱང་

གིས་འབྱམ་དུ་བཅུག་པ་འབྲེལ་མེད་གྱི་ལན་ཡིན་པས་སྤྱིང་བ་མེད་དོ། །དེས་ན་སེམས་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་
 དང་བྲལ་བ་དང་། བཅ་མཁའ་དང་མཉམ་པ་སྟེ་འདྲ་བར་ལུས་ཅན་མིན་པ་དང་། འོན་དམ་བདེན་པ་དང་
 འདྲ་བར་རེག་པ་སྟེ་རྫོགས་དཀའ་བ། བདེན་པར་ན་སྟེ་བདེན་ནོ་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། སེམས་དབེན་གྱི་
 སྐབས་སུ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་པས་ཤིས་སོ། །སེམས་ལུས་ཅན་མིན་པ་དེ་ལྟ་མོད་ཀྱང་སེམས་
 དབེན་གྱི་སྤང་བ་གསུམ་པོ་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་པ་དེས་ན། རྒྱུ་གིས་རྣམ་ཤེས་བཅིངས་པ་སྟེ་བཟུང་བ་ཡིན་ནོ། །
 འགྱུར་རྟིང་པལ་ཆེ་བ་ལས་སྤར་བཞིན་འབྱུང་ལ། ཁ་ཅིག་ལས། སུན་མོང་དུ་གྱུར་ནས་ཡང་འདྲེ་བ་སྟེ། ཞེས་
 དང་། ཆག་འགྱུར་ལས། སྤང་བ་གསུམ་པོ་རྒྱུ་ཡང་ཁམས་སུ་གྱུར་པ་དེ་རྟེན་ཏེ་ཡང་བཤོ། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །
 རྩ་མའི་དོན། རྒྱུ་དང་རྣམ་ཤེས་འདྲེས་པས་རྒྱུ་ཡང་བ་བཞིན་དུ། ཤིས་པ་ཡང་ཡང་བར་འགྱུར་ཞེས་ཁ་
 ཅིག་ཟེར་ཡང་། ཡང་བའི་དོན་འབྱུང་བ་གཞན་ལས་གིན་ཏུ་སྤང་བར་བྱས་ནས་རྣམ་ཤེས་དང་འདྲེར་རུང་བའི་
 སུན་མོང་གི་ཆོས་ལ་བཤད་ན། སྤྱོད་བསྐྱུས་གྱི་སེམས་དབེན་གྱི་སྐབས་དང་འགྲིག་གོ། རྒྱུ་སེམས་གཉིས་
 འདྲེས་པ་དེ་ནས་ཤིས་རབ་སྤང་བ་དང་། ཐབས་མཆེད་པ་གཉིས་རྒྱུ་འོད་ཟེར་ལྡ་དང་བཅས་པ་ལས།
 དུག་ཞབས་ལ་སོགས་པའི་མཚན་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་སྒྲུ་མའི་ལྟ་སྒྲུ་འབྱུང་ངོ་། །

དེ་དག་གི་དོན་བསྐྱེས་ན། རྒྱུ་མེད་པའི་སེམས་རྒྱུང་བ་ཡིན་ན་དེ་ལས་ཞལ་ཕྱག་སོགས་དང་ལྡན་
 པའི་ལྟ་འཁྱུ་མི་འགྲུབ་ཀྱང་། འོད་ཟེར་ལྡ་པའི་རྒྱུ་དང་སེམས་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པས། ལྟ་འི་
 གཟུགས་འགྲུབ་པ་ལ་སྒྲིན་མེད་ཅེས་བཤོ། །འདིས་ནི་ལྟ་འི་རྣམ་པར་སྤང་བའི་ཤིས་པར་རྒྱུང་བ་ཡིན་ན།
 གཟུགས་སྤང་ཡོད་ཀྱང་། དེས་སྒྲུ་མའི་སྤྱོད་ངོས་སུ་མི་འགྲུབ་པར་བསྟན་ནོ། །ཤིས་རབ་དང་ཐབས་གཉིས་
 ཞེས་གསུངས་ཀྱང་། སྟོན་ཉིད་དུ་སྤང་བ་གསུམ་ག་བཤད་པས། རྒྱུ་མའི་སྤྱོད་སྤྱུབ་གཞི་ནི་རིམ་ལྡ་དང་
 འདྲོ། །རྒྱུ་དང་རྒྱུ་ཞེས་པ་ལ། རྒྱུ་ལུས་གྲུབ་པའི་ཐུགས་གྱི་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱུ་ནི་སེམས་སྤང་དང་། ལྟ་
 ཅིག་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ནི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེའི་རྒྱུ་ཉེར་ལེན་ནི་རྒྱུ་དང་། སེམས་སྤང་ནི་ལྟ་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་ནོ། །
 ཡེ་ཤིས་གསུམ་གྱི་ཐུགས་རྫོང་རང་གི་བཞོན་པ་རྒྱུ་ཏུ་ལྟ་བུ་ཞོན་ནས་གང་དུ་འདོད་པ་དེར་འཕོ་ཞེས་པ་ནི།
 སེམས་དབེན་གྱི་རྒྱུ་སེམས་གཉིས་གྱི་གཞུག་མའི་ལུས་ལས་རྒྱུ་མའི་སྤྱོད་འགྲུབ་པའི་དུས་སུ། ལུས་རགས་པ་
 ལས་ལོགས་སུ་བྱེད་ནས་ལུས་གྱི་ཕྱི་རོལ་ལས། བང་གང་དུ་འདོད་པ་དེར་འགྲོ་བའི་དོན་ནོ། །དོན་འདི་སྤྱོད་
 བསྐྱེས་ལས།^{༡༦} རྣམ་ཤེས་འཕོ་བའི་མདོ་ལས་ཀྱང་གསལ་བར་གསུངས་ཏེ། ཞེས་མདོ་དེ་ལས་གི་བའི་
 མཐུག་ཐོགས་སུ་གྲུབ་པའི་བར་དོའི་རྒྱུ་ལས་སོགས་པ་ནི། རྒྱུ་ནང་དུ་བྱུང་བའི་མིའི་གིབ་མ་དང་འདྲ་
 བ་དང་། དེ་ལ་གང་དོ་དང་བདེ་སྐྱབ་དང་ངལ་དུབ་ལ་སོགས་པ་དང་། ཤ་ལ་སོགས་པ་མེད་ཅིང་། ཁམས་

གྱིས་གཞིག་མི་རྣམས་པ་དང་འདྲ་བར་གསུངས་ལ། ཆག་འགྲུར་ལས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་འདི་ཐོག་མར་འཕྲོ་བའི་ལུས་ཀྱི་ཁོག་པ་སྤངས་ནས་གཞན་གཞུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུར་འགྱུར་རྟེ། ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་དངས་པའི་འོག་ཏུ། དེ་ལྟར་བྱས་པ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོའི་སྤྱིད་པ་བར་མ་ཞེས་བྱ་བ་འཁོར་བའི་རྒྱར་འགྱུར་རྟེ། ཞེས་སོགས་སྤར་དངས་པ་བཞིན་དུ་གསུངས་སོ། །མདོ་དེས་སྐྱེ་ལུས་གསལ་བར་བསྟན་པ་མིན་ཡང་། རྒྱུ་སེམས་ཙམ་ལས་ཡན་ལག་ལ་སོགས་པ་ཚང་བའི་ལུས་སྤྱུ་གྲུབ་པ་དང་། ལུང་བོ་རྟེན་པ་ལས་འོགས་སྤྱུ་བྱེ་བ་སོགས་སྐྱེ་ལུས་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་དབེར་གཤེན་ཏུ་གསལ་བ་དང་། ཐབས་དང་མི་ལྡན་པ་ལ་བར་དོར་འོང་རྒྱའི་རྒྱུ་སེམས་དེ། ཐབས་ལ་མ་ཁས་པ་ལ་སྐྱེ་མའི་ལྟ་སྐྱར་འཆར་བ་ལ་དགོངས་ནས་མདོ་དེས་གསལ་བར་བསྟན་ཞེས་གསུངས་སོ། རྣམ་སྤར་མདོན་བྱང་ལས། འཇའ་ཚོན་ལྟ་བུའི་སྐྱེད་གཞི། ཁྱེད་ཀྱི་དེ་བཞུགས་པས་ཐོབ་པར་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་སྤྱིད་བསྐྱེས་སྤྱུ་ལུས་ཀྱི་སྒྲུབས་སྤྱུ་དངས་པས་གྲུབ་པ་^(༡༢) སྐྱེ་ལུས་སྐྱུབ་ཚུལ་མ་བསྟན་གྲུབ། སྤྱིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྒྲུབས་ན་འཇའ་ཚོན་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་འགྲུབ་པ་གྲུབ་ན། བྱེ་བྲག་ཏུ་སེམས་དབེན་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་བསྒྲུབས་ན་ཡང་འཇའ་ཚོན་ལྟ་བུའི་སྐྱེ་ལུས་འགྲུབ་པར་ཡང་འགྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ན་དྲང་དུ་རྩེད་རྟེ།

གཞིས་པ་(སྐྱུབ་ཚུལ་གཤེན་ཏུ་གསལ་བ་ཡོན་ཏན་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་)ནི། དེ་ལྟར་སྐྱེ་ལུས་འགྲུབ་པ་ལ་ནི། བསྒྲུབས་སྤྱོད་པས་གྱིས་ལུས་སྤར་འོགས་གཞིས་སོ་སོར་འབྱེད་རྣམས་པ་ཅིག་དགོས་སོ། ཁྱེད་ཀྱི་ལང་རྣམ་ཤེས་གོང་དུ་འཕྲོ་བའི་དང་། གཞན་ཀྱི་གོང་དུ་འཇུག་པའི་རྣལ་འབྱོར་གྱིས་དེ་གཞིས་སོ་སོར་འབྱེད་པ་ནི། མཁ་སྐྱུ་འའི་དོན་མན་དག་སྟེ་མར་བཤད་པ་ལྟར་བུམ་པ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་སྤྱིར་སྤྱོད་དུ་བྱང་བར་བྱས་ནས། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་གནས་སྤྱིང་ཁ་ནས་རྒྱུད་གི་བཞོན་པ་ཅན་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་འདོན་པའི་དམིགས་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་དེ་ལྟར་མི་བྱེད་ཀྱི། ཐབས་བྱུང་བར་ཅན་གཞན་གྱིས་བྱེད་དོ། ཁྱེད་ཀྱི་ལང་དབེར་ན། ས་ཚུ་ལ་ཐིམ་པ་ནས། འཆི་བའི་འོད་གསལ་ཀྱི་བར་ཀྱི་འཆི་མཁ་རྣམས་བྱུང་ན། མིམ་པ་དེ་རྣམས་འོགས་པ་དང་གཞུག་མའི་ལུས་གཞིས་སོ་སོར་འབྱེད་བྱེད་དུ་རང་གིས་འགྲོ་བ་དེ་བཞིན་དུ། རྩོད་བསྐྱེས་སོགས་ཀྱི་ནང་གི་སོག་ཚེ་ལ་སྒྲུབ་པ་སེམས་དབེན་ཀྱི་སྤྱོད་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་རྣམས་མཐར་ཐིམ་ཏེ། ས་ཚུ་ལ་ཐིམ་པ་སོགས་འཆི་མཁ་འི་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོ་ནས་སེམས་དབེན་རྫོགས་པར་བསྐྱེད་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་ལུས་གཞིས་སོ་སོར་ཐུབ་ནས། རྟོང་བ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུ་སེམས་ཙམ་ལས་བདག་བྱིན་བསྐྱབས་ཀྱི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་གྲུབ་པར་བྱེད་དོ། །བདག་ནི་བཏོ་སྐྱེས་པའི་ཐ་སྐྱོད་འདོགས་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་རྒྱུ་སེམས་སོ། ཁྱེད་ཀྱི་དོ་རྩེ་འཆར་གི་སྐྱར་བསྐྱེད་པ་ནི་བྱིས་བསྐྱབས་པའོ། གོང་འཇུག་རྣམས་རྒྱུ་སེམས་ཀྱི་ལུས་འོགས་སྤྱུ་བྱེ་བ་ན་རང་ཉིད་

དོ་རྩེ་འཆང་གི་སྐྱར་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་དང་ཁྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། འདི་ནི་མོས་སྒོ་ཙམ་མིན་པར་རྒྱང་སེམས་ཉིད་ལྟའི་སྐྱར་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས། བསྐྱོམས་པ་ན་སེམས་དེའི་རྣམ་པར་སྣང་བ་ཙམ་གྱི་ལྟ་སྐྱེ་དང་མི་འདྲའོ། །སྒོ་བ་པའི་རྒྱང་འདུག་གི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་ཐོབ་ཕྱིན་ཆད་ནས་དེའི་རིགས་འདྲ་མི་ཆད་པས་དངོས་པོ་ལ་གནས་པ་ཞེས་བྱ་ལ། དོ་རྩེའི་སྐྱེ་ཞེས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཀྱང་ཆང་ངོ་། །རིམ་བ་གསུམ་པའི་སྐྱེ་ལུས་ནི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ན་དག་ནས་འགྲོ་བས། དོ་རྩེའི་སྐྱེ་ཞེས་གསུངས་ཀྱང་དེའི་མཆོན་ཉིད་མ་ཆང་བས། རྩ་མ་ལྟར་མི་གནས་པ་ལ་བསམས་ནས་རྣལ་འབྱོར་པའི་བསམ་དོན་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞེས་བརྗོད་ན་འགལ་བ་མེད་དོ། །འོན་ཀྱང་དངོས་དང་རྩེས་མཐུན་པ་སོ་སོར་མ་སྟེ་བའི་རིམ་བ་གསུམ་པའི་སྐྱེ་ལུས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་བྱེད་ན་མ་གཏོགས་པ། ཡིད་རྩོ་རྒྱང་པར་ལུས་རགས་པ་ལས་འོགས་སུ་བྱེ་བར་སྣང་བའི་ལྟ་སྐྱེ་ནི་བདག་ཕྱིན་བསྐྱབས་ཀྱི་སྐྱེ་ལུས་དངོས་ཡིན་པར་མི་གཟུང་ངོ། །སེམས་དབེན་གྱི་སྣང་བ་གསུམ་གྱི་རྒྱང་སེམས་ལས་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་སྐྱབ་ཅེས་བཤད་པ་མ་གཏོགས་པ། ལུགས་མཐུན་དང་ལུགས་ལྡོག་གི་སྣྟང་བ་རྣམས་ཀྱི་མཆོམས་གང་དུ་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་སྐྱབ་པ་ཡབ་སྲས་ལྟའི་གཞུང་ནས་མི་གསལ་ལོ། །འགག་སྒྲི་སོགས་ཀྱིས། འོད་གསལ་གྱི་ངང་ནས་རྒྱ་ལས་ཉ་བཞིན་དུ་ཅིག་ཅར་དུ་དོ་རྩེ་འཆང་གི་སྐྱར་ལངས་པར་ནི་ཅིག་ཅར་གྱི་རིམ་བ་དང་། འོད་གསལ་ལས་ཉེར་ཐོབ་དང་། དེ་ལས་མཆེད་པ་དང་། དེ་ལས་སྣང་བར་སོང་བའི་མཆོམས་ནས་དོ་རྩེ་འཆང་གི་སྐྱར་ལངས་པ་ནི། ཉེར་ཐོབ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པའི་ཐབས་^{༡༩}ཞེས་བཤད་དོ། །རང་གི་ལུགས་ནི་རྒྱང་འདུག་གི་སྐྱབས་སུ་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

ལུས་རྒྱིད་པ་ལས་འོགས་སུ་བྱེ་བ་ལ། ལུས་རྒྱིད་པའི་གོ་ས་སྣངས་ནས་གནས་དགོས་པས་མ་ཁུབ་པ་ནི་སྒར་བཤད་པ་དང་། རྒྱོན་གསལ་ལས་དག་པའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་ལུ་ང་བོའི་ཟ་མ་ཏོག་ན་གནས་པར་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་སོ། ^{༢༠} །སེམས་དབེན་ཐོབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་བས་སུང་བོ་ཕྱ་རགས་གཉིས་ཀ་གནས་ཀྱུར་པའི་རྩྭ་ལྱིས་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་སྐྱབ་ན་ནི། ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ལས་རྒྱང་སེམས་ཙམ་ལས་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་སྐྱབ་པར་བཤད་པ་མི་རིགས་ཏེ། དཔེར་ན་སྣལ་མ་ཀུན་ལས་སྣམ་སྐྱབ་པ་ལ། དེའི་ནང་ནས་སྣལ་མ་ཉག་མ་གཉིས་དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་དེ་ལས་སྣམ་སྐྱབ་ཅེས་བཤད་དུ་མི་རུང་བ་བཞིན་ནོ། །དང་བོ་སྐྱབ་པའི་ཆོ་སྟངས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱང་སེམས་ལས་སྐྱབ་དགོས་པ་ཡིན་ཀྱང་། སྐྱབ་ནས་གནས་པའི་ཆོ་ནི་སྣང་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་མངོན་གྱུར་དུ་མེད་པའི་ཆོ་ཡང་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་ཡོད་པའི་སྐྱབས་མང་བས། དེ་གསུམ་འོག་པ་ན་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་ལྡོག་པ་དང་། ཕྱི་མ་ཡོད་པའི་དུས་སུ་སྣམ་ཡོད་པས་ཁུབ་པ་ཡང་མིན་ནོ། །འཕེན་པ་རི་འདྲ་བ་ཞིག་གིས་སྐྱེ་ལུས་སྐྱབ་པའི་རྩྭ་ནི། ཡབ་སྲས་ཀྱི་གཞུང་གཞན་ནས་མི་གསལ་

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ།

སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་དེ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། ཚད་ལ་ངེས་པར་འཚང་བྱ་བར་གསུངས་ཤིང་། ཡང་རིམ་
ལྔ་ལས། གཙོ་བོ་བདེ་བ་ཀུན་རང་བཞིན། །སེམས་དབང་ཆེན་པོ་འགོ་དང་བཞུགས། །གནས་དང་གོས་
དང་ཟས་ལ་སོགས། །མཁའ་ལ་སྐྱད་ཅིག་དག་གིས་རྟེན། །སྤྱི་པ་གཙོན་པར་འགྱུར་བ་དང་། །འགྲོ་ན་
རབ་མཆོག་སྟོན་པར་འགྱུར། །ལྟ་དང་བཅས་པ་ཀུན་གྱིས་མཆོད། །ཡང་དང་ཡང་དུ་བྱག་བྱེད་འགྱུར།^{༤༥}
ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་དང་། སྤྱོད་བསྐྱེས་ལས། སངས་རྒྱུ་གྱི་དབང་བསྐྱར་བ་འཐོབ་པར་གསུངས་སོ།^{༤༦}
ཅུ་བའི་རྒྱད་ལས་ཀྱང་། ལུས་དང་དག་སེམས་རྩི་ཆེ་ལ། །རྩི་རྩི་འཇམ་པ་རབ་ཏུ་བསྐྱོམ། །ལུས་དང་དག་
སེམས་ལ་སྐྱོས་པས། །རྩི་རྩི་འཇམ་པ་འདྲ་བར་འགྱུར། །དཔག་ཚད་བརྒྱུ་ཡི་ཁྱོན་ཅམ་དུ། །རྩི་རྩི་འབར་
བའི་འོད་དག་གིས། །རྒྱན་རྣམས་ཀུན་གྱིས་བརྒྱན་པ་ཡི། །དགའ་བའི་བདག་ཉིད་སྣང་བར་འགྱུར། །ཚངས་
པ་དྲག་པོ་ལ་སོགས་ལྟས། །ནམ་ཡང་མཐོང་བར་མི་རྒྱས་སོ།^{༤༧} ཞེས་གསུངས་པ་ལ་སྐྱོན་གསལ་ལས། རྩི་
རྩི་འཇམ་པ་ནི་ཡིད་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་དང་། དེ་རང་གི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་ལ་སྐྱོམ་པར་མ་ཟད།
ཁམས་གསུམ་པའི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་ལ་སྐྱོས་ནས་བསྐྱོམས་པས་རྩི་རྩི་འཇམ་པ་དང་འདྲ་བར་འགྱུར་བ་
དང་། དཔག་ཚད་བརྒྱུ་ཡི་ཁྱོན་ཅམ་དུ་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཚད་དང་གངས་མེད་པའི་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྩི་རྩི་
འབར་བ་སྟེ་རང་གི་སྐྱེ་འོད་ཀྱིས་སྣང་བར་བྱེད་པ་དང་། མཚན་སོག་ཉིས་ལ་སོགས་པའི་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་
པ་དང་། དེ་འདྲ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་བརྟེན་པ་དེ། ཚངས་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ནམ་ཡང་མི་
མཐོང་ན་གཞན་གྱིས་ལྟ་ཅི་སྟོས་ཏེ། བྱིར་མི་ལྟོག་པའི་སྤྱོད་ལུས་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །འཇམ་དཔལ་གྱི་ཐུག་
རྒྱ་ཆེན་པོ་དེ་ནི་སོ་སོ་སྟེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་མི་མཐོང་ཞིང་མི་རེག་པས་ན། ཉིང་ངེ་འཛིན་འདི་ནི་མི་སྣང་བ་ཞེས་
བྱའོ།^{༤༨} ཞེས་བཤད་དོ། །འདིའི་མཇུག་ཉིད་དུ་སྐྱེ་མའི་རང་བཞིན་གྱི་སྐྱེ་འདི་ཉིད་འོད་གསལ་བས་རྣམ་
པར་སྐྱེངས་པས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་བྱིར་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་ཤིང་།^{༤༩} འདི་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་འོད་
གསལ་དུ་འཇུག་པར་བཤད་ལ། ཟུང་འཇུག་གི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་
པ་མ་བཤད་པས། རིམ་བཤད་པའི་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་གནས་པས་འཕགས་པའི་ས་མ་ཐོབ་པ་
འཆད་པར་མི་འགྱུར་བས། འདིར་སོ་སྟེ་རྣམས་ཀྱིས་མི་མཐོང་^{༥༠} ཞེས་གསུངས་པ་ནི་ཁོ་རང་ལས་གཞན་
པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཚངས་པ་ལ་སོགས་པས་མི་མཐོང་བར་སྒྲར་བཤད་པ་བཞིན་ཡིན་པས། སྐྱེ་ལུས་མ་ཐོབ་
པའི་སོ་སྟེ་མི་མཐོང་བའོ། །ཡོན་ཏན་འདི་དག་གི་ཕྱོགས་ཅམ་ཡང་མེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་འགའ་ཞིག་ལ།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱེ་འོད་ལུས་དངོས་ཐོབ་པར་ངོ་སྤྱད་ནས་དབུགས་འབྱེན་པ་ནི་སྐྱེ་འདི་འགྲུབ་པའི་ས་མཚམས་

དང་། སྐྱེ་འདི་འབྲུག་ཚུལ་དང་། སྐྱུ་བ་པ་ལ་ཡོན་ཏན་ཅི་ཡོད་མ་གཤམ་པའི་སྐྱོན་ནོ། །བསྐྱེད་རིམ་པའི་ལྷགས་
 གི་སྐྱེ་དང་། རྫོགས་རིམ་པའི་ཡེ་གཤམ་གི་སྐྱེ་ལྷ་སྐྱེ་ཚུལ་གཉིས་གཞུང་གཞན་ནས་མི་གསལ་བས། རྫོགས་
 རིམ་པའི་སྐྱབས་གི་ལྷ་སྐྱེད་ཚུལ་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བསྐྱེད་རིམ་དུ་ལྷགས་གཞན་འཛིན་པ་མང་པོས་
 འདོད་ཅིང་། ལྷགས་འདི་ལ་སྐྱབས་པ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལྷ་སྐྱེ་གཉིས་གི་ནམ་དབྱེ་བྱས་ཀྱང་། དེ་ནམས་གི་
 ནམ་དབྱེ་ལེགས་པར་བྱེ་བ་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པར་མཐོང་བས། ཆེས་ཤིན་ཏུ་གསང་བའི་གནས་འདི་མ་རུབ་ན་
 སྐྱམ་པའི་གསལ་བར་བྱས་སོ། །

གསུམ་པ་(སྤྱི་མ་ནམས་གི་མན་ངག་ལས་འབྱུང་བ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། མན་ངག་ལས་རི་ལྟར་འབྱུང་བ་
 དང་། དེའི་དོན་གཞུང་ལ་སྐྱར་ཏེ་བཤད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། མར་ལྷགས་གི་གདམས་པ་གསེར་སྤོངས་པས་མཛད་པ་ལས། སྐྱེ་ལུས་དངོས་གཞིའི་
 དོས་འཛིན་འབྱུང་ཚུལ་ནི། དོན་བཞི་མ་ལས། སྐྱེ་ལུས་ནི། འཕགས་པ་ཡབ་སྐུས་གིས་སྐྱུ་མ་སྐྱང་ལ་རང་
 བཞིན་མེད་པ་དང་། ལུས་ལྷའི་སྐྱེ་ལ་བཞེད་པས། ལྷ་སྐྱེ་སྐྱང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་གཅིག་ཡིན། དེ་འབྱུང་
 པའི་རྒྱུ་ནི། བསྐྱེད་རིམ་གི་ལྷ་སྐྱེ་བསྐྱེད་པ་དང་། བསྐྱེད་རིམ་ལྷ་སྐྱེ་ར་འཛིན་པའི་ཞེན་པ་སྟོང་བ་གསུམ་
 གིས་སྐྱབས་པ་ལས། བར་མ་ཆད་དུ་ཚུལ་སྐྱེ་བྱུང་ཤོད་པ་བཤམ། ཚུལ་སྐྱེ་དྲངས་པ་ལས་ཉ་འཕར་བ་ལྟར་
 ཐབས་ཤེས་གི་ལྷ་སྐྱེ་ཡེར་ཏེ་འཆར་བ་ཡིན། དེ་ཡང་མ་ཤིང་གི་ཡི་གེ་བཞི་མི་ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ལ་ཐིམ་
 པས་ཐིག་ལེ་ལྷ་སྐྱེ་ར་འཆར་བ་ཡིན་ཏེ། ལུས་གིས་སྟོང་བ་མཆོན། ཡབ་གིས་སྐྱང་བ་མཆོན། བན་ཚུན་ཞལ་
 སྐྱར་བས་སྐྱང་སྟོང་གི་རོ་བདེ་བར་ཤར་བའོ། །ཨ་ཐུང་ཤད་ལྷ་ཐུད་འོད་ཟེར་ལྷ་དང་ལྷན་པར་གནས་པ་དེ།
 རྒྱང་སེམས་གི་ལུས་ཡིན་པས་དེ་ལ་བསྐྱས་ནས་བསྐྱེད། སྐྱེ་ལུས་གི་ལྷ་སྐྱེ་དེ་ཡང་ཆོས་འབྱུང་བྱི་དཀར་ལ་ན་
 ང་དམར་པའི་ནང་དུ་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་དོ།^{༡༠} །འཁོར་ལོ་ཅན་དུ་ཡང་། བསྐྱེད་པ་དབྱུས་གི་མི་
 ཤིགས་པའི་ཐིག་ལེ་ལ་བསྐྱས་པའི་ཐིག་ལེ་ལྷ་ཡབ་ལུས་གི་སྐྱར་ཤར་བ་མེ་ཡོང་གི་གཟུགས་བརྟན་ལྷ་ཐུར་
 སྒྲོམ་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཅིང་། རིམ་ལྷ་གདན་རྫོགས་ལས། ཐིག་ལེ་ལ་སེམས་གཏད་ནས་སྒྲོམ་པ་སྒྲོབ་
 པའི་འོད་གསལ་དང་། འཛིན་པའི་ཆེ་ཐིག་ལེ་སྟོང་པ་ལས་ལྷ་སྐྱེ་ར་ལངས་ཏེ་སྟོན་ལམ་བུ། ཞེས་པ་ནི་ལྷགས་
 དེའི་མན་ངག་ཆེ་བ་གཉིས་དང་རྒྱང་བ་ནམས་དང་ཡང་མི་མཐུན་པའི་ནོར་བའོ། །

དོན་ལྷ་མ་ལས། ཨ་ཤད་ལྷ་ཐུད་འོད་ཟེར་ལྷ་ལྷན་ཏུ་གནས་པ་དེ། དངོས་པོའི་གནས་ལྷགས་རྒྱང་
 སེམས་གི་ལུས་ཡིན་པས། དེ་ལ་སེམས་བསྐྱས་ནས་སྒྲོམ་པ་ཡིན། དེ་དངོས་འཛིན་དང་བྲལ་བས་ཡོད་པ་
 མིན། རང་བཞིན་མེད་བཞིན་དུ་སྐྱང་བས་མེད་པ་མིན་པ་དེས་སྐྱུ་མ་དོས་འཛིན། ལུས་ལྷ་སྐྱེ་ལ་འཕགས་པ་

ལྷ་སྐྱུ་གསལ་ལྟོང་སྤང་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་ངོས་བཟུང་དང་བྲལ་བ་དེ་སྐྱུ་ལུས་སུ་བྱས་
སོ། །དེ་སྐྱུ་མའི་དཔེ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་པར་གསུངས་པས། མེ་ལོང་གི་གཟུགས་བརྟན་སོགས་དང་འདྲ་
བ་དེ་ངོས་ཟིན་ན་སྐྱུ་ལུས་ངོས་ཟིན་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད་དོ། །དེར་སྐྱུ་ལུས་དངོས་མི་ཤེས་པའི་ཐིག་ལེ་ལ་བྱེད་
ཅིས་འབྱུང་ཡང་། ཐིག་ལེ་ལྷ་སྐྱུར་ལངས་པ་ལ་བྱེད་པར་དེ་ཉིད་ལས་ཤེས་སོ། །དེས་ནི་མན་ངག་རྒྱུང་བ་
གཉིས་ལས། ཨ་ཐུང་དང་རྩྱུ་ཡི་གེ་སྐྱུ་ལུས་སུ་བཤད་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དོན་ལྡན་ལས། སྐྱུ་ལུས་
ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལ་སྐྱུ་མའི་མཉམ་གཞག་དང་། སྐྱུ་མའི་རྣམ་ཐར་གཉིས་ཀྱི་དང་པོ་ནི། གནས་ཁང་ལ་
ཤར་བྱུང་ཏུ་སྐར་ཁུང་གདོང་ཅིང་མཐོངས་བཞག །ཀྱུ་སྐྱེགས་ཀྱི་རྩམ་ཟངས་གང་བའི་སྤྱོད་ན་རལ་གྱི་འཕྱར་
བ་དང་། མདུན་དུ་མེ་ལོང་བཞག་པ་ལ་རས་བྱིས་ཀྱི་དྲོར་སེམས་ཀྱི་སྤྱིའི་གཟུགས་བརྟན་ཤར་བ་ལ་སེམས་
གཏད་ནས་བསྐྱོམ། དེ་ལ་བདེན་ཞེན་མི་ལོང་བས་སྐྱུ་མ་ངོས་འཛིན་པ་ཡིན། འདི་བསྐྱེད་རིམ་ལ་སྤྱོད་བའི་
གདམས་པ་ཡིན་གསུང། ཞེས་འཆད་དེ། རིམ་ལྡན་ལས། དོན་སེམས་དཔལ་ལེགས་བྱིས་པ་^(༡) །ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་དོན་ཏུ་འདོད་དོ། །དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བདེན་ཞེན་འགོག་ཚུལ་ནི། གསེར་སྤྱིངས་པའི་སྐྱུ་མ་གསུམ་
རྒྱུད་ཀྱི་མན་ངག་ལས། མཉམ་གཞག་དང་། མི་ལམ་དང་། བར་དོ་སྐྱུ་མ་གསུམ་བཤད་པའི་དང་པོ་ལ། སྐྱུ་
མ་གཟུང་སྤྱང་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་གསུམ་ཀྱི་དང་པོ་ནི། མེ་ལོང་ལ་ལྷ་སྐྱུ་ཤར་བ་དེ་ལ་བསྟོད་སྤྱང་བྱས་པས་
དགའ་མི་དགའ་དང་། ཆགས་སྤང་འདུག་མི་འདུག་བརྟག་དེ་མི་འདུག་པ་དང་མདུན་དུ་རྒྱུང་སྟེ། དེ་ཁ་ལྟར་
གསལ་གདབ། ཡང་བསྟོད་སྤྱང་བྱས་ལ་ཆགས་སྤང་འདུག་མི་འདུག་པ་ལྟ། དེ་མི་འདུག་པ་དང་རང་ལ་
བསྐྱེམས་ནས། རང་ཉིད་ལྟའི་སྐྱུ་སྐྱུ་མ་ལྟར་བསྐྱོམ་ལ། རང་ལ་བསྟོད་པ་དང་། གཡས་ནས་ཅན་དན་གྱི་
ལྟེ་གུས་བྱུག་པ་དང་། ཁོར་ལ་སོགས་པ་འབྲལ་བ་ལ་དགའ་ཞིང་ཆགས་པ་མེད་པར་བྱ། རང་ལ་སྟོད་པ་དང་།
གཡོན་ནས་སྟེ་ལུས་གཞོག་པ་དང་། ཁོར་ལ་སོགས་པའི་འཕྲོག་པ་ལ་ཡང་མི་དགའ་བ་དང་སྤང་བ་མེད་པར་
བྱ་ཞེས་འཆད་དོ། །

ལུགས་འདིའི་མན་ངག་འཛིན་པ་ཁ་ཅིག མཉམ་གཞག་སྐྱུ་མའི་ཐ་སྟད་སོར་བཞག་ནས། དེ་སྐྱོམ་
པའི་ཚུལ་ནི། ལུས་གནས་དང་ལྷ་སྤངས་དམ་པོས་སེམས་གཡོ་མེད་ཏུ་བཞག་པས་སེམས་ཟིན། དེ་ཟིན་པས་
རྒྱུང་ཟིན། དེ་ལས་ཉམས་སྐྱེ་སྟེ། ས། རྩམ། རྒྱུང་། སེམས། སེམས་བྱུང་། མ་རིག་པ། ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་
རྣམས། རྩ་མ་བྱི་མ་ལ་ཐིམ་པས་སྒྲིག་རྒྱུ་ནས་ཐུན་ནག་གི་རྣམ་པ་ལྟ་བུའི་བར་རྣམས་འབྱུང་། དེ་ནས་ཐམས་
ཅད་སྟོང་པ་སྒྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ། དེ་ནས་ལུགས་ལྟོག་ཏུ་སྤྱང་བ་གསུམ་ཤར་བའི་སེམས་གསུམ་
རྒྱུང་དང་བཅས་པ་ལས། སྐྱུ་མའི་ལྷ་སྐྱུ་ལ་སོགས་པའི་ཉམས་ཀྱི་གསལ་སྤང་དབག་ཏུ་མེད་པ་ཅིག་སྟེ། དེ་

ལྟར་བསྐྱེད་ཀྱང་སྤྱད་ཆེར་མ་བྱུང་ན་སྟོགས་ཆོག་ནི། ལྟར་པ་དོན་ལྡ་མ་ལྟར་རམ། དེ་ཙམ་མི་འབྲུབ་ན་
མེ་ལོང་གི་ནང་དུ་ལྟའི་སྒྱུ་ཤར་བའི་བླགས་ཀར་ཅེ་གཅིག་ཏུ་གཏད་ནས་བསྐྱེད་པས་དང་པོ་གཟུགས་
བརྟན་གསལ་བ་སྤྱང་བ། དེ་ནས་གཟུགས་བརྟན་ལོགས་སུ་ཆད་པ་ལྟར་སྤྱང་བ་མཆེད་པ། དེ་ནས་དེ་མི་
གསལ་བར་ནག་ཐིབ་སྟེ་སོང་བ་ཉེར་ཐོབ། དེ་ནས་ཐམས་ཅད་དྲངས་པ་ནས་མཁའ་ལྟ་སྤྱིའི་ངང་ནས་སྤར་
བཤད་པ་བཞིན་ཉམས་སྒྲུ་ཆོག་སྒྲིམ་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་སྤར་མ་ནི། སྤར་དྲི་མེད་འོད་དང་། བདེ་མཆོག་བསྟོད་
འགྲེལ་དྲངས་པ་ལས། སོར་སྤྱད་ཀྱིས་ནས་མཁའ་ལ་སྒྲུ་ཆོགས་པའི་ཉམས་སྤྱང་མཐོང་བ་རྣམས་བདག་
ཕྱིན་བརྟུན་སྒྲུ་བཤད་པ་དང་། འདི་པའི་སྒྲུ་ལུས་ཀྱི་བདག་ཕྱིན་བརྟུན་གཉིས་དོན་གཅིག་ཏུ་བརྟུན་ནས་
བྱས་པར་སྤྱང་རོ། །སྟོགས་ཆོག་ནི། བོད་སྤར་མ་འགའ་ཞིག་གིས་ཡུལ་གང་ལ་ཡང་བལྟས་པ་ན། ཐོག་མར་
གསལ་བ་སྤྱང་བ། དེ་ནས་དེ་སྤར་སོང་བ་མཆེད་པ། ཐམས་མི་གསལ་བར་འགག་པ་ལ་སྟོགས་པ་ཉེར་
ཐོབ་ཏུ་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱས་པར་སྤྱང་རོ། །

སྒྲུ་མའི་རྣམ་ཐར་ལ་སྟོབ་པ་ལ། དོན་ལྡ་མར་ཉིན་མོ་སངས་སྤྱོད་པ་དང་། མཚན་མོ་མི་ལམ་
དུ་སྟོང་བ་གཉིས་བཤད་པའི་དང་པོ་ནི། ལྟ་སྒྲུ་གསལ་བའི་ངང་ནས་མགིན་པར་བདེ་སྟོང་གི་ཉམས་ཀྱིས་
རྒྱུ་མེས་སྤྱིལ་ནས་བསྐྱེད་པས། སྟོག་ཚེ་ལ་གནད་དུ་རྒྱུད་པའི་ཉམས་སྒྲི། དེ་ལས་སྒྲུ་མའི་རྣམ་ཐར་
འབྱུང་། གཉིད་ལ་མི་ལམ་འོང་ལ་འདི་ལ་མི་འོང་བས་མི་འདྲ། འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་ཐར་ནི།
འོག་མིན་དུ་ཕྱིན་ནས་སྤར་ཕྱིན་ཀྱིས་བརྟུན་པ་དང་། སྒྲུ་ལ་སྒྲུ་མང་པོ་མཐོང་ཞིང་ཆོས་ཉན་པ་སོགས་
འབྱུང་རོ། །འཛིག་རྟེན་པའི་རྣམ་ཐར་ལ་སྟོབ་པ་ནི། སྤར་ཅུ་ཅ་གསུམ་དང་། དགའ་ལྡན་དང་། འོག་མིན་
ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་དང་། དེར་ཕྱིན་པ་དང་། ལྟའི་སྤྱད་པ་སྤོས་མཆོང་བ་དང་། དེ་འདྲ་བ་ལས་ཐིག་ལེ་
འཛིན་པ་དང་། ཆོ་འཕུལ་སྒྲུ་ཆོགས་སྟོན་པ་འབྱུང་ཟེར་རྟེ། རྣམ་ཐར་དེ་རྣམས་ཚུམ་པའི་འདུན་པ་བཏང་ནས།
མགིན་པར་བྱམ་པ་ཅན་བསྐྱེད་པ་ལས། མི་ལམ་ན་འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་དེ་རྣམས་འབྱུང་བར་འདོད་པའོ། །
མཉམ་གཞག་སྒྲུ་མའི་གདམས་པ་ལས། སྟོང་པའི་ཐིག་ལེ་ཨ་ཤ་ཤ་དང་བཅས་པ་ལ་དམིགས་པ་བཏང་ནས་
རྒྱུ་མའི་སྤྱོད་བསྐྱེད་པས། རས་མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་སོགས་ཀྱི་ཉམས་སྤྱོད་ན་སྒྲུ་མའི་རྣམ་ཐར་སྤྱོད་པ་ཡིན་
ལ། དེ་ལ་དགའ་བ་དང་རྫོམ་པ་སོགས་མེད་པར། ངམ་གྲོག་དང་གཡང་ས་སོགས་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་
སྟོང་ཐལ་ཐལ་སྟོང་བར་བཤད་དོ། །དོན་བཞི་མར་ལྟ་སྒྲུ་ར་གསལ་བའི་མཛོད་སྒྲུ་སོགས་ནས་འོད་ཟེར་སྟོས་
པས་རྒྱལ་བ་ལ་མཆོང་བ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་གང་འདུལ་གྱི་སྒྲུ་བརྟན་ནས་སྤྱིབ་གཉིས་སྤྱངས་རྟེ་འོད་ཟེར་
རང་ལ་སྤྱད་པ་དང་། ལྟ་སྒྲུ་བྱས་པ་རྣམས་འོད་དུ་བཞུགས་ནས། བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་རང་ལ་བསྟུས་

པ་ལ་བརྟེན་ནས། སྤར་བཤད་པ་བཞེན་གྱི་རྣམ་ཐར་རྣམས་འབྱུང་བར་བཤད་དོ།

གཉེས་པ་(དེའི་དོན་གཞུང་ལ་སྤར་ཏེ་བཤད་པ་)ཟེ། དོན་ལྡ་མ་དང་། དོན་བཞེ་མར་ཨ་ཐུང་འོད་ཟེར་ལྡ་
ལྡན་དེ། དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་རྒྱུ་སེམས་ཀྱི་ལུས་ཡིན་ཞེས་པ་ཟེ། བསྐྱེད་པའི་ཡིད་དོར་སྤང་བའི་
ཨ་ཡིག་གི་གཟུགས་དེ་ཙམ་ལ་བྱེད་དུ་མི་རུང་བས། དེས་མཚོན་པའི་སྟོག་འཛིན་པ་དང་། དེ་ལ་ཞོན་
པའི་^{༡༡}ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པའི་རྒྱུ་སེམས་གཞུག་མའི་ལུས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཤར་བའི་བདེ་སྤྱོད་
གི་ཉམས་ལས། གཞན་གྱིས་བར་མ་བཅད་པར་སྤྱ་མའི་སྤྱ་སྤྱེད་ཅེས་བཤད་པས། སྤྱོད་པ་གསུམ་གྱི་རྒྱུ་
སེམས་ལས་གཞན་གྱིས་བར་མ་བཅད་པར་སྤྱ་མའི་སྤྱ་སྤྱེད་པའི་དོན་ཡིན་པས། ཐིག་ལེ་ལྟ་སྤྱར་ཤར་བ་སྤྱ་
ལུས་སྤྱ་བཤད་པ་དང་། ཐིག་ལེ་དང་ཡིག་འབྲུ་སྤྱ་ལུས་སྤྱ་བཤད་པའི་གདམས་དག་གི་ཞེ་འདོད་ནི་དེ་དག་
གིས་མཚོན་པའི་དོན་གཞུག་མའི་རྒྱུ་སེམས་ཀྱི་ལུས་ལས་སྤྱ་ལུས་སྤྱེས་པའི་དོན་དུ་གཟུང་གི་ ཡིད་དོར་ཐིག་
ལེ་དང་ཡི་གེར་སྤང་བ་ཡོངས་སྤྱེད་འབྱུང་ནས་ལྟ་སྤྱར་སྤྱེད་པ་ཙམ་ནི་སྤྱ་ལུས་སྤྱ་མི་བྱའོ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་རིམ་
ལྡ་བསྐྱེད་པ་ལས། སྤྱགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བཞོད་ནས་དོར་བསྐྱས་བྱ་བར་བཤད་པའི་མཁུག་ཐོགས་སྤྱ། ཐ་མལ་
རྣམ་རྟོག་བག་ཞགས་རྣམས། སྤྱགས་ཉིད་སེམས་སྤྱ་དམིགས་པས་སོ། ལུས་དག་པས་ནི་རྟོག་པ་དག་ རྒྱུ་
དག་པས་ནི་དེ་མེད་འབྱུང་། རྒྱུ་དག་པས་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི། ཀུན་རྫོབ་རྒྱ་མ་མཛོན་དུ་བྱེད།^{༡༢} ཅེས་སྤྱགས་
འཁོར་སྐྱོམ་པ་སྟོན་དུ་བཏང་བ་ཅན་གྱི་དོར་བསྐྱས་ཀྱིས། རྒྱུ་དག་པར་བྱས་ནས་སྤྱ་མའི་སྤྱ་སྤྱེད་ཚུ་ལ་
བསྟན་ནོ། དེ་ལ་འཁོར་ལོའི་འདབ་མ་ལ་བཞོད་པའི་སྤྱགས་ཀྱི་ཡི་གེའི་གཟུགས་རྣམས་ནི་ཐ་མལ་གྱི་རྣམ་
རྟོག་བརྒྱུད་ཅུའི་སེམས་དང་། དེ་གཡོ་བའི་རྒྱུ་གི་མཚོན་བྱེད་དོ། མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེའི་ལུས་ཏེ་གཟུགས་
རྣམས་རིམ་པ་བཞེན་བསྐྱེད་ཏེ་སྤྱངས་པ་ལས་ཀུན་རྟོག་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་འདག་ལ། ཀུན་རྟོག་གཡོ་བའི་
རྒྱུ་དག་པ་ལས་ནི། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱ་ཀུན་རྫོབ་རྒྱ་མའི་ལུས་མཛོན་དུ་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།
རྒྱུ་སེམས་ཙམ་ལས་བྱུང་བ་ཡི། སྤྱ་མའི་ལུས་ནི་སྤང་བར་བཅས།^{༡༣} ཞེས་ཀྱང་བཤད་པས། ཀུན་རྟོག་
བརྒྱུད་ཅུའི་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་དག་པའི་རྒྱུ་སེམས་ཙམ་ལས་སྤྱ་ལུས་འབྱུང་བར་བཤད་པ་དང་ཡང་མཐུན་
ནོ། ཚུ་ལ་དེ་ཙམ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་། ཡབ་སྐས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་དང་བསྟན་ནའང་དོན་དུ་སྤྱར་དོ།

ཡང་སྤྱ་ལུས་སྤྱ་མའི་དཔེ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་མཚོན་པ་ལ། དཔེ་དོན་གྱི་ཚོས་མཐུན་འགའ་ཞིག་
བཤད་ནས། དེ་ངོས་ཟེན་ན་སྤྱ་ལུས་ངོས་ཟེན་པ་ཡིན་ཞེས་དཔེ་དོན་གྱི་ཚོས་མཐུན་ངེས་པ་ཉིད་སྤྱ་ལུས་
གཏན་ལ་འབེབས་བྱེད་དུ་འཆད་པ་ལེགས་པར་སྤང་ནའང་སྤྱེད་རིམ་སྐྱོམ་པ་མི་གསལ་ན་དེ་གསལ་བའི་
ཐོགས་འབྱེན་བྱེད་དུ་བཤད་པའི་མན་དག་རྣམས་སྤྱ་ལུས་ཀྱི་སྤྱ་བས་སྤྱ་རིམ་ལྡར། རྫོ་རྫོ་སེམས་དཔའ་

ལེགས་བྲིས་པ།^{༡༡༡} །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བྱས་ནས། མེ་ལོང་དུ་གར་པའི་གཟུགས་བརྟན་ལ་
དམིགས་ནས་སྒྲོམ་པ་དང་། དེ་ནས་དེ་སྒྲོམ་བཏོན་ནས་བར་དུ་བཞག་ལ། དེ་མཐར་རང་ལ་བསྐྱེམས་པའི་
བདག་བསྐྱེད་གྱི་ལྷ་སྐུ་ལ་སྐུ་ལུས་སུ་བྱེད་པ་ནི། རང་གིས་སྤར་སྟོང་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་བདེ་སྟོང་གི་ཉམས་
ལས། གཞན་གྱིས་བར་མ་བཅད་པར་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་སྐྱེད་ཅེས་པ་དང་འགལ་ཞིང་། གཞུང་ཚད་ལྡན་ཀུན་དང་
ཡང་མི་མཐུན་ལ། རང་གི་རྩ་ཆོག་དང་ཡང་འགལ་བར་སྤང་དོ། །སྤང་མ་མར་པ་ལ་རྒྱུད་རེ་རེ་གདམས་
ངག་ལའང་། སྤང་དུ་མ་ཞིག་གི་མན་ངག་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་ཞིག་འདུག་པས། ཐམས་ཅད་ནུ་རོ་པའི་གདམས་
ངག་ཡིན་པའི་ངེས་པ་མེད་དོ།

འོ་ན་རིམ་ལྔ་ལས། དངོས་དང་དངོས་མིན་ལས་གྲོལ་བ། རྫོང་རྫོང་སེམས་དཔའ་ལེགས་བྲིས་པ། མེ་
ལོང་བྲི་མ་མེད་པ་ལ། གཟུགས་བརྟན་གསལ་བར་སྤང་དང་མཆུངས། རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་ལྡན་ཞིང་།
སྐྱེ་ནི་བལྟ་བས་མི་དོམས་པ། སྒྲོ་བ་མ་བཟང་པོ་དེ་ལ་བརྟན། །བདག་ཕྱིན་བརྒྱབས་ཞེས་དེ་བཤད་དོ།^{༡༡༢} །
ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་རིམ་ལྔ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ནི་མཐའ་གཉིས་དང་བུལ་པའི་རྫོང་རྫོང་འཆང་གི་སྐྱེ་རིམ་དང་བྲིས་
པའི་བྲིས་སྐྱེ་མེ་ལོང་གཡའ་དག་པ་ལ་གར་ཏེ། གསལ་བར་སྤང་བ་དང་མཆུངས་པའི་སྐྱེ་དེ་ནི། མཆོག་
གྱི་རྣམ་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་དང་ལྡན་པ་དང་། བལྟ་བས་ཆོག་མི་ཤེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས། མེ་ལོང་གི་གཟུགས་
བརྟན་དང་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་གཉིས་དཔེ་དོན་དུ་སྤྱར་ནས། སྒྲོ་བ་མ་ལ་བརྟན་པའི་དོན་དེ་ལ་བདག་ཕྱིད་གྱིས་
བརྒྱབས་ཞེས་བཤད་དོ་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། མེ་ལོང་དུ་གར་པ་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲོམ་པ་དང་། དེ་ནས་
སྒྲོམ་བཏོན་ཏེ་རང་ལ་བསྐྱེམས་པའི་ལྷ་སྐུ་སྐུ་ལུས་སུ་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟ་མིན་ན་དཔེ་གཞན་རྣམས་ལའང་
དེ་དང་འདྲ་བར་བྱ་དགོས་པར་འགྱུར་དོ། །དཔེ་བཅུ་གཉིས་ལས། རིམ་ལྔ་དཔེ་གསུམ་གསུངས་པའི་
གཟུགས་བརྟན་ནི། རྫོང་རྫོང་འཆང་གི་སྐྱེ་བྲིས་པའི་གཟུགས་བརྟན་ཡིན་གྱི། གཟུགས་བརྟན་པ་ལ་དམིགས་མིན་
ཏེ། སྐྱེ་ཆ་རྣམས་ཅིག་ཅར་དུ་རྫོགས་པའི་དཔེ་ལོ། །འཇའ་དཔེས་ནི་ཐོགས་པ་མེད་པ་ལ་ཁ་དོག་མ་འདྲེས་
པའོ། །རྒྱ་རྒྱའི་དཔེས་ནི། སྐྱེ་ལུས་གཅིག་ཉིད་གྱིས་གདུལ་བྱ་དང་མཐུན་པར་སྐུལ་པ་དུ་མ་འགྱེད་ཀུས་པའོ། །
བདག་ཕྱིན་བརྒྱབས་ལས། དེ་དག་གིས་ནི་སྐྱེ་བསྒྲོམ་མོ།^{༡༡༣} །ཞེས་དཔེ་གསུམ་པོ་དེས་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་སྒྲོམ་པར་
གསུངས་པ་ནི། དེ་དག་གིས་མཆོན་ཏེ་ངེས་པར་བྱས་ནས་སྒྲོམ་པའི་དོན་ནོ། །མེ་ལོང་གི་གཟུགས་བརྟན་ལ་
དམིགས་ནས་སྒྲོམ་པའི་སྐྱེ་ལུས་སྐུ་བ་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལྟར་ནི། དེ་སྐུ་བ་པ་ལ་བསྐྱེད་རིམ་དང་དཔེན་གསུམ་
མཐར་ཕྱིན་པ་དགོས་དོན་མེད་དོ།

དེ་མེད་འོད་ལ་སོགས་པར། སོར་སྤྱད་གྱི་ཉམས་གྱི་སྤང་བ་བདག་ཕྱིན་བརྒྱབས་སུ་བཤད་པ་ལ་

བཤེད་ནས་སྐྱུ་ཡུས་སྐྱུ་བཞི། སྒྲིག་སྐྱུ་ནས་སྐྱུ་གཙན་སྤང་ནག་པོར་སྤང་བའི་བར་བཟུང་ཀ་སྐྱུ་ཡུས་སྐྱུ་
འདོད་དགོས་ཀྱི། དེའི་མཐར་ཡུག་སྤྲེག་ཏུ་ལངས་བའི་མཐར་ལྟའི་སྤྱུ་ཤར་བ་ཤོན་ལ་སྐྱུ་ཡུས་སྐྱུ་འཆད་པ་
མི་རིགས་སོ། །དུས་འཁོར་ལས་སྒྲིག་སྐྱུ་སོགས་ཀྱི་ཉག་ས་ཆམས་སོར་སྤྱད་ཀྱི་སྐབས་སྐྱུ་གསུངས་པ་ནི།
དབང་པོའི་སྤྱང་ཆམས་ཡུལ་ཐམ་པ་ལ་འཇུག་པ་ཤྲོག་ཏུ་ཉེ་བར་སོང་བ་དང་། བར་དུ་ཤྲོག་པའི་དུས་ཀྱི་
ཉག་ས་ཡིན་ཞིང་། སེམས་དབེན་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སྐྱུ་འཆར་བའི་སྒྲིག་སྐྱུ་སོགས་བཞི་ནི། སྤྱོད་པ་བཞི་དེའི་
མཇུག་སོགས་སྐྱུ་འཆར་བའི་ཉག་ས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནི་སྤྱང་རྩུ་ཏྱིར་ཚུད་ནས་ཐིམ་པ་དགོས་པ་ལན་མང་དུ་
བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་བས་ན་སོར་སྤྱད་ཀྱི་སྐབས་སྐྱུ་སྒྲུ་ཉི་སྒྲུ་གཙན་ཀྱི་ཆམ་པ་མཐོང་བ་དང་། སྤྱོད་པ་གསུམ་
ཀྱི་སྒྲུ་འོད་སོགས་ཀྱང་དོན་གཅིག་ཏུ་འོང་ས་མེད་དོ། །མདོར་ན། དོར་བསྐྱས་མཐར་ཐིན་བས། སེམས་
དབེན་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ཆམས་སྤྱོད་པའི་དུས་སྐྱུ་ཀྱུན་རྒྱུ་དང་དེ་གཡོ་བའི་སྤྱང་ཐིམ་པ་ན། དབང་ཤེས་ཆམས་
དེའི་སྤྱ་ནས་ཀྱང་ཐིམ་ནས་འཁོ་བའི་ཆམ་གཞག་ལེགས་པར་ཤེས་ན། སྐྱུ་ཡུས་སྐྱུ་བ་པའི་ཆོ་མིག་གིས་བརྟམས་
ནས་སྒྲོམ་པ་འོང་ངམ་སྐྱམ་པའི་དོགས་པ་མི་སྤྱོའོ།

སྤྱིར་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་གང་སྒྲུབ་དང་ཐུན་པའི་སྐྱེ་མར་འཆར་བ་ལ་ནི། དཔེན་གསུམ་དང་སྐྱེ་ལུས་ཀྱི་
 རྒྱལ་སྐྱེ་བའི་བ་ཆེན་པོ་བྲངས་པ་ན། སྤྱིང་པ་ལུ་ཐག་ཆོད་པ་དང་སྤྱིར་ནས་སྒྲོམ་པ་ཉིད་ལ་ནན་ཏན་དུ་བྱ་
 རྒྱུ་ཡིན་གྱི། རྗེས་ཀྱི་རྒྱལ་སྐྱེ་ཐུ་གཟུགས་བརྒྱན་ལ་དགའ་མི་དགའ་འདུག་མི་འདུག་རྟོག་པ་སོགས་ཀྱིས་
 བདེན་ཞེན་འགོག་པ་འགངས་རྒྱུ་རྡོ་། །འདི་ཡང་སྤྱི་ནང་གི་ཆོས་ལ་བདེན་འཛིན་གྱི་དམིགས་གཏད་མ་
 ལུས་པ་བཤེགས་པའི་རིག་ཤེས་ཀྱིས་དེས་པ་རྟེན་ན། དེའི་འོག་ཏུ་ལུས་སྤྱང་སྐྱེ་མར་རང་ཤུགས་སུ་འཆར་བའི་
 རྒྱལ་དབུ་མའི་རིགས་པ་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ལ་རག་ལས་སོ། །རིམ་ལྡར་སྐྱེ་ལུས་ཐོབ་པས་བྱ་བ་གང་ལ་
 འདུག་ཀྱང་ཐམས་ཅད་སྐྱེ་མ་བཞིན་དུ་བལྟ་བར་གསུངས་པ་ནི། བར་ཕྱིན་དང་མཐུན་མོང་བའི་སྐྱེ་མར་ལྟ་
 བ་ཡོད་མོད་ཀྱང་། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེ་མ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞུག་མའི་ལུས་རྒྱུང་སེམས་ཅན་
 དུ་ཟད་པར་ལྟ་བ་སོགས་སྤར་བཤད་པ་བཞིན་ཡིན་ནོ། །རྒྱུང་བསྒྲོམས་པས་ཤིན་ཏུ་བྱང་བར་གྱུར་པ་ན།
 ཞིང་ཁམས་སོགས་ཀྱི་ལུས་སྤྱང་གང་འཆར་བར་འདོད་པ་ལ་དེའི་འཕེན་པ་ལྟོན་དུ་བཏང་ནས། རྒྱུང་ཁ་སྐྱོར་
 བཟུང་ན། སྤྱིང་བའི་དང་དེ་ནམས་སྐྱེ་མ་བཞིན་དུ་འཆར་མོད་ཀྱང་། འཕགས་སྐྱོར་དུ་དེ་ལྟར་བྱས་ནས་
 སྒྲོམ་པ་ལ་བཤད་པ་མ་བྱུང་ངོ་། །སྐྱེ་མ་སྒྲོམ་པའི་རྒྱལ་སྐྱེ་ཐུ་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱི་ལུས་སྤྱང་སྤྱད་པ་ཡང་
 མ་བཤད་ཅིང་། དོན་ལ་ཐོབ་རྒྱུ་ཡང་མེད་དོ། །

སྐྱུ་ལུས་དང་འབྲེལ་བའི་གདམས་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་(དེ་དང་འབྲེལ་བའི་གདམས་པ་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། གདམས་པའི་ཁུངས་བཤད་པའི་སྐབས་
དང་བཅས་པ་དང་། གཉིད་དང་མི་ལམ་ལ་སོགས་པའི་གདམས་པ་དངོས་བཤད་པའོ།།

དང་པོ་ནི། ལུགས་འདི་ལ་གཉིད་དང་མི་ལམ་གྱི་གདམས་པ་དང་། འཆི་ཁ་དང་བར་དོའི་གདམས་
པ་བཤད་པ་འདི་རྣམས། རྒྱུད་དང་ཡཔ་སྤྲས་ཀྱི་གཞུང་གང་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་སྟེ་མ་ན། འདི་ལ་རྩེ་འགོས་
ཀྱིས་ནི། བར་དོར་འཛང་རྒྱ་བ་ལ་འཆི་བ་དང་བསྐྱེ་བ་དང་། བར་དོ་དང་བསྐྱེ་བ་གཉིས་བཤད། སྐྱེ་བ་བརྒྱུད་
ནས་འཛང་རྒྱ་བ་ལ་གཉིད་དང་བསྐྱེ་བ་བཤད་དེ། མི་ལམ་དང་བསྐྱེ་བ་འདིའི་མན་ངག་ལ་མ་བྱུང་ངོ་། ཆོ་
འདིར་འཛང་རྒྱ་བ་ལ་བསྐྱེ་བ་དེ་དག་མ་བཤད་ཅིང་། དེ་རྣམས་ཀྱང་སྒྱུད་བསྐྱེས་ཀྱི་གཞུང་བྲངས་ནས་
བཤད་དོ། ཁྱེ་ལོ་བའི་མན་ངག་ནག་ཆོ་ནས་བརྒྱུད་པ་ལ་བསྐྱེ་བ་འདི་རྣམས་མ་བྱུང་ལ། མར་པ་ནས་
བརྒྱུད་པ་ལ་དེ་བཞི་ཀའི་གདམས་པ་མང་དུ་བྱུང་ཞིང་། ཆོ་འདིར་འཛང་རྒྱ་བ་ལ་གཉིད་དང་མི་ལམ་དང་
བསྐྱེ་བ་དང་། བར་དོར་འཛང་རྒྱ་བ་ལ་དེ་གཉིས་དང་འཆི་བ་དང་། བར་དོ་དང་བསྐྱེ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་བརྒྱུད་
ནས་འཛང་རྒྱ་བ་ལ་དེ་བཞི་ཀ་བཤད་དོ། གཞུང་འདིས་བསྟན་པ་ཕྱོགས་ཅམ་སྒྲོས་པ་མ་གཏོགས་གསལ་
བར་སྒྱུར་བ་མི་སྟངས་ཤོ། ཤིམ་ལྟ་བསྐྱེས་པ་ལས། མི་ལམ་ལུས་ནི་རྣམ་སྐྱུང་ཕྱིར། སྐྱུ་མར་མཆོན་པའི་དུས་
གང་ལས། ལུས་སྤང་ཀྱང་རྩོད་གང་མཐོང་བ། ཀྱང་རྩོད་སྐྱུ་མའི་ཤིམ་པའོ།^{༡༡} ཞེས་དང་། མི་ལམ་སྐྱུ་
མ་གཅིག་དུ་སྐྱུང་།^{༡༢} ཞེས་པས་མི་ལམ་གྱི་གདམས་པ་དང་། བར་དོ་རྣམ་གསུམ་བསྐྱེ་བར་བྱ།^{༡༣} ཞེས་
དང་། རྒྱུད་བྲངས་པ་ལྟར་ཉིན་ཞག་གཅིག་དང་། སྤྱིད་པ་སྐྱེ་འཆིའི་ཤིམ་པ་དང་སྐྱུར་ལ་ཤིམ་ལྟ་བུ་ཞེས་
པས་གཉིད་དང་བསྐྱེ་བ་དང་། འཆི་བ་དང་བར་དོ་དང་བསྐྱེ་བའི་གདམས་པ་མདོ་ཅམ་དུ་བསྟན་ནོ།།

མགོན་པོ་ཀྱའི་གཞུང་ལས་ནི་ཤིམ་ལྟ་སྐྱུ་ལུས་ལ་བར་དོར་བཤད་པ་དེ། དེ་གཉིས་བསྐྱེས་པར་
བཤད་དུ་བྱུང་བ་ཅམ་མ་གཏོགས་པ། བསྐྱེ་བ་རྣམས་ཆོག་ཟེན་ལ་མི་གསལ་ལོ། ཀྱུ་བྱང་གིས། རྩོད་གས་
ཤིམ་ལ་འཆི་ཤིམ་བཞིན་དུ་སྐྱུར་བ་མ་གཏོགས་པ། བར་དོ་དང་སྐྱུར་བ་དང་། གཉིད་དང་མི་ལམ་དང་སྐྱུར་
བ་མེད་ལ། བསྐྱེད་ཤིམ་ལ་སྐྱེ་འཆི་བར་དོ་གསུམ་དང་སྐྱུར་ནས་གསུངས་སོ།^{༡༤} ཁྲི་བ་གྲགས་པས། བར་
དོར་འཛང་རྒྱ་བའི་འཆི་བ་དང་བར་དོ་དང་། བསྐྱེ་བ་བཤད་ལ། ལེའུ་བཙུ་ལྟ་བུ་མཆོས་ཐམས་ཅད་མི་ལམ་
ལྟ་བུར་བཤད་པའི་སྐབས་སྟ།^{༡༥} མི་ལམ་དང་སྤྱད་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བདེན་མེད་དུ་མཉམ་པའི་
ཤེས་བྱེད་དུ་སྒྱུད་བསྐྱེས་ཀྱི་ལུང་བྲངས་པ་མ་གཏོགས་པ། གཉིད་དང་མི་ལམ་དང་བསྐྱེ་བ་དངོས་སྐྱུ་མ་
བཤད་པས། ལུགས་འདི་ལ་ལེའུ་བཙུ་ལྟ་བུ་འཆི་མཉམ་ལྟ་བུར་བཤད་པས་མི་ལམ་འཛིན་པ་སོགས་ཀྱི་གདམས་

པ་བསྐྱེད་པར་འདོད་པ་ནི་དོན་མིན་ནོ། །དེས་ན། གཉིད་དང་སྡོད་པ་བཞི་བསྐྱེད་པར་བཤད་པ་ནི། སྡོད་
བསྐྱེད་མ་གཏོགས་པ་ཡལ་སྐྱེས་གཞན་གང་གི་གཞུང་ན་འདེམ་པོ།

སྡོད་བསྐྱེད་ལས་ནི། དེ་ནས་སྐྱེ་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་གོ་མས་པས། བདག་མེད་པའི་ཆོས་ལ་
བསྐྱེད་པས་བསྐྱེད་པར་བསྐྱེས་པའི་སྡོད་པ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ནས། རང་བཞིན་གྱི་སྡོད་པ་དང་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བར་
བྱ་སྟེ། རིམ་པ་འདིས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པར་བྱའོ། །དེའི་རིམ་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། སྤང་པོ་
ལ་སོགས་པ་ནི་ཁམས་སྤང་བ་ལ་གཞུག་གོ། །ཁམས་སྤང་བ་ནི་ཡང་སེམས་ལ་གཞུག་གོ། །སེམས་ནི་ཡང་
སེམས་པ་ལ་གཞུག་གོ། །སེམས་པ་ནི་ཡང་མ་རིག་པ་ལ་གཞུག་སྟེ། དེ་ལྟར་སྐྱར་ནས་གཉིད་ཡོག་པར་བྱེད་
དོ། །དེ་ལ་དུས་འདིར་ནི་སེམས་དང་སེམས་པ་མ་རིག་པ་ལ་ཞུགས་པའི་སྐད་ཅིག་ལ་བྱམ་པ་བརྟེན་པའོ།
ཕྱིས་ནི་བརྟེན་པ་ཡང་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་འོད་གསལ་བའོ། །ཡང་གོ་ལ་བ་ན་རྒྱུད་གི་རང་
བཞིན་རྟེན་དེ། གང་གི་ཆོ་མེ་ལམ་གཞན་དག་འབྱུང་བ་ནི། རི་སྤྱིད་དུ་རྒྱུ་པར་གསལ་པ་མི་གཡོ་བ་དེ་སྤྱིད་
དུ་གཉིད་ཡོག་ནས་འོད་གསལ་བ་ལ་བརྟ་སྟེ། དེ་ནི་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ལུས་དང་རྒྱལ་དང་སེམས་
དང་བྱལ་བའི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནང་གི་མཛོན་པར་བྱང་རྒྱུ་བ་པ་ཞེས་བྱའོ། །རིམ་པ་འདིས་ལུས་ཀྱི་
དཀྱིལ་འཁོར་ལ་གནས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོགས་རྣམས་གསལ་བར་བྱ་ཞིང་། དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་
གཞུག་པར་བྱས་ན། རྒྱལ་པ་བཟང་པོའི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། སྦྱོས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། སྦྱོས་
པ་མེད་པའི་སྡོད་པ་ལ་སྦྱོས་པ་མེད་པས་ཤིན་ཏུ་སྐྱར་བར་འདིར་རང་གི་གཞུགས་ཡོངས་སུ་བརྟེན་པར་འགྱུར་
ངོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ།^{༤༩} ཞེས་གསུངས་སོ། །ཆག་འགྱུར་ལས། རྒྱུད་གིས་རང་བཞིན་གཡོས་ཏེ་གལ་ཏེ་
མི་ལམ་གཞན་དག་མ་བྱུང་ན་ཞེས་འབྱུང་བ་བདེའོ། །ལུང་དེའི་མཆུག་ཐོགས་སུ། དོན་འདི་ཉིད་དགོངས་པ་
ལུང་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣལ་འབྱོར་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་ལས། གཞུགས་སོགས་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ནི། །མཐོང་
བ་ལྟག་མཐོང་ཞེས་བརྟེན་ལ། །མི་བསྡོད་ལ་སོགས་གངས་བཞིན་དུ། །བརྟགས་པ་དག་ནི་ཞིག་ནས་བྱ།
འདི་དག་དངོས་པོ་མེད་གྱུར་པའི། །དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་ཞི་བར་བཤད། །དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ།
རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་སངས་རྒྱུས་གཞུག་^{༥༠} །ཅེས་གསུངས་པ་དང་། ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་གཉིད་སྡོད་པ་བཞིའི་ཉིང་ངེས་འཛིན་གྱི་ངོ་བོར་སྡོད་པ་པོ་ནི་ཤིན་ཏུ་སྦྱོས་མེད་ཀྱི་སྡོད་པ་
ལ་སྡོད་པའི་རྣལ་འབྱོར་པར་གསུངས་ཤིང་། རྟེན་དེས་གཉིད་ཡོག་པ་དང་སང་པའི་དུས་ཀྱི་སྡོད་པ་བཞི་
སྡོད་ཚུལ་གཉིས་སུ་བྱས་ནས་དང་པོའི་སྡོད་ཚུལ་སྟོན་པ་མ་ཡིན་གྱི། དེས་སྡོད་པ་བཞི་སྡོད་པ་ན་དེ་ལྟར་
སྡོད་པར་གསུངས་སོ། །དེ་ཡང་སྡོད་བསྐྱེད་ལས། རིམ་པ་འདིས་སྐྱེ་སུ་ཀྱ་ཙམ་གྱི་སྡོད་པ་ལ་སྡོད་དེ།^{༥༡}

ཞེས་བཟའ་བཏུང་དང་བཤད་གཅི་འདོར་བའི་སྒྲོར་གྱི་བྱ་བ་ཙམ་ཞིག་བྱེད་གྱི། དེ་མ་གཏོགས་པ་གཉིད་
ལོག་ནས་འོད་གསལ་ཉིད་བསྒྲོམ་པར་བཤད་དེ། འདིས་གཉིད་ལོག་པ་ལས་མ་གཏོགས་པའི་འོད་གསལ་
སྒྲོམ་པ་མེད་པར་བཤད་པ་འདིའི་གནད་ཤེས་ན། བསྐྱེད་བ་གཞན་རྣམས་ཀྱི་གནད་མཐའ་ཐུག་པ་ཡང་ཤེས་
པར་འགྱུར་རྒྱུ།

འོ་ན། དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་གྱི་ལུང་དེས་རྣལ་འབྱོར་པས་སངས་རྒྱུ་ཏེ་སྤང་སོགས་དེ་བཞིན་ཉིད་
གྱི་དགྱིལ་འཁོར་འོད་གསལ་ལུང་འཇུག་པ་སྟོན་མོད་ཀྱང་། གཉིད་གྱི་སྟོང་པ་བཞིའི་རིམ་གྱིས་སྤང་སོགས་
འོད་གསལ་ལུང་འཇུག་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་རི་ལྟར་འགྲོ་སྟེ་མ་ན། གཉིད་སྟོང་པ་བཞིའི་རོབ་རྣལ་འབྱོར་པས་
སྟོང་པ་ནི་རྒྱུད་ཆོག་ལ་དངོས་སུ་མི་གསལ་ཡང་། འཕགས་པ་ལྟ་ལྟའི་མན་ངག་གིས་གསལ་པར་མཛད་
པས་ཤེས་ལ། དེ་ལྟ་ན། དེ་འདྲ་བའི་འོད་གསལ་ལུང་འཇུག་ཚུལ་དེ་ལ་དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ནས་སྤང་སོགས་
འོད་གསལ་ལུ་གཞུག་པར་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་ཆང་བས་ཤེས་བྱེད་དུ་འགྲོ་སྟེ། དཔེར་ན་སྟོན་ལྟའི་པ་བུམ་
པའི་མཚན་ཉིད་དུ་སྟོན་པའི་ཆོག་དེས། ལུ་མེན་གྱི་སྟོན་ལྟའི་པ་བུམ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱུང་པར་གྱི་གཞི་དེ་དང་
སྟོན་ལྟའི་པ་གཉིས་སྟེ་ལ་ནས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ཀྱང་། བྱུང་གཞི་དེ་ལ་དེས་བསྟན་པའི་སྟོན་ལྟའི་པ་ཆང་པ་
བཞིན་ནོ། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོགས་བསད་ན་སྒྲུལ་བ་བཟང་པོའི་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཞེས་
གསུངས་པ་ནི། རྩ་རྒྱུད་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་ཆོགས་གསད་ན། །དངོས་གྲུབ་རབ་མཆོག་ཐོབ་པར་
འགྱུར།^{ལྷོ་} ཞེས་པ་དང་བྱུང་མེད་པས། ལུང་དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་མཆུངས་པའི་སྒྲོ་ནས་གཉིད་གྱི་འོད་གསལ་
ལ་སྤྱར་དུ་རུང་སྟེ། འཕགས་པ་ལྟའི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་གཉིད་གྱི་འོད་གསལ་རྒྱུད་གྱི་གཞུང་གང་ལ་
བརྟེན་སྒྲོས་པ་དེས་གཞན་ཡང་རྟོགས་པར་བྱའོ། །དེ་འདྲ་བའི་གཉིད་གྱི་འོད་གསལ་འཛིན་པ་ནི་ཆེ་དེ་ལ་
འཆང་བྱ་བའི་སྟོང་པར་སྤང་བས། གཉིད་དང་འོད་གསལ་བསྐྱེད་པའི་གདམས་པའི་མཆོག་ནི་གང་ཟག་རབ་
ཆེ་འདིར་འཆང་བྱ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་མོད་ཀྱང་། བར་དོར་འཆང་བྱ་བ་དང་། སྟེ་བ་བརྒྱུད་ནས་འཆང་
བྱ་བ་ལ་ཡང་དེ་དགོས་པ་ནི་སྒྲུ་མ་རྣམས་ཀྱི་མན་ངག་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན་ཡིན་ཏེ། མན་ངག་ལས་དེ་ལྟར་
བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཉིད་གྱི་སྟོང་པ་བཞི་སྟོང་པའི་ཚུལ་མ་བྱུང་ན། སྟོང་བསྐྱེད་ལས་ཤིན་
ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྟོང་བ་བྱེད་མཁན་གྱིས་དེ་ལྟར་བྱེད་པར་གསུངས་པ་མཐོང་བ་ན། གང་ཟག་དེའི་སྒྲོས་ཆོས་
ཡིན་པར་གོ་ནས། དེ་ལྟའི་གང་ཟག་གིས་དེ་དག་སྒྲོམ་པ་དོར་བས་དོན་ཆེན་པོ་ལས་ཉམས་པར་འགྱུར་རྒྱུ།
སྟོང་བསྐྱེད་ལས་གསུངས་པའི་གཉིད་དང་སྟོང་པ་བཞིན་བསྐྱེད་ཚུལ་དེ་བཞིན་དུ་འོག་མའི་གང་ཟག་གིས་མི་
ལུས་ཀྱང་། གཉིད་དང་སྟོང་པ་བཞི་བསྐྱེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་སྟེ་ཙམ་པ་སྟོང་མི་ལུས་པ་མིན་པས། ལམ་གྱི་

ཁྱད་པར་རྣམས་ལེགས་པར་བྱེད་དགོས་སོ། །དེས་ན་སྤྱོད་བསྐྱུས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་ཟག་དུ་ལྟར་བ་རྣམས་
ཀྱིས་ཀྱང་གཉིད་ཀྱི་སྤོང་བ་རྣམས་འཛིན་པ་ལ་སྦྱར་ས་ཡོད་དོ།

འོ་ན་མི་ལམ་གྱི་གདམས་པ་ལ་ཁྱད་པར་གང་ཡོད་ཅེ་ན། དེ་ལ་ཡང་རྒྱད་དང་། ཡབ་སྐུས་ཀྱི་གཞུང་
གཞན་ན་གསལ་བར་མེད་པས། སྤྱོད་བསྐྱུས་ལས་ཤེས་དགོས་ཏེ། རི་རྒྱུད་དུ། ཅིའི་ཕྱིར་ཡུན་རིང་པོར་
གཉིད་ལོག་ནས། ཅིའི་ཕྱིར་ལུས་ཀྱི་ཁོག་པ་བོར་ཏེ་མི་ལམ་དུ་སྦྱར་བྱ་ཅུ་ཅུ་གསུམ་པའི་གནས་སམ། ཡུལ་
ཕྱོགས་གཞན་དག་དུ་སོང་ནས་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་གསུམ་པའི་གནས་སམ། ཡུལ་
ཕྱིར་མི་ལམ་དག་བ་དང་མི་དག་བ་མཐོང་བའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་འགྱུར། དེ་བཞིན་དུ་གཉིད་ལོག་པ་འཇུག་
གཉིད་མ་ལོག་པའི་གནས་སྐབས་དག་ཅི་ཐ་དད་པར་མཆིས་སམ་འོན་ཏེ་མ་མཆིས།^{ལུ་ལུ་} ཞེས་མི་ལམ་ལ་
དེ་བ་མཛད་དོ།

ཅིའི་ཕྱིར་ཡུན་རིང་པོར་གཉིད་ལོག་ཅེས་པ་ནི། མི་ལམ་མ་ཤར་བའི་གཉིད་ཡུན་རིང་པོའི་རྒྱ་རྒྱིས་
པའོ། ཅིའི་ཕྱིར་ལུས་ཀྱི་ཁོག་པ་བོར་ཏེ་ཞེས་སྐགས་ཀྱི་དོན་ནི། སྦྲར་ལྟར་གཉིད་ལོག་པའི་རྗེས་དེ་ནས་མི་
ལམ་ཤར་བའི་དུས་སུ། སྤང་བའི་ཁོག་པ་སྦྲར་ཡོད་འདི་ལས་མི་ལམ་གྱི་ལུས་ལོགས་སུ་བྱེད་ནས། ཡུལ་
ཕྱོགས་གཞན་དུ་སོང་ནས་ཡང་ལུས་སྦྲར་མ་འདིར་འོང་བ་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་འོང་ཞེས་སྦྲར་དེ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་རྒྱིས་
སོ། །ཆག་འགྱུར་ལས། མི་ལམ་དུ་དབང་བོ་མཐོང་དག་གིས་སྦྱར་བྱ་ཅུ་ཅུ་གསུམ་གྱི་གནས་སམ། ཞེས་འགྱུར་
བ་ལྟར་ན། མི་ལམ་གྱི་ལུས་ལོགས་སུ་བྱེད་བའི་ལ་དབང་བོ་རྟེན་བཅས་ཆང་བར་སྦྲང་བའི་དོན་ནོ། ཅིའི་
ཕྱིར་མི་ལམ་དག་བ་དང་ཞེས་སྐགས་ཀྱི་དོན་ནི། མི་ལམ་དུ་མཐོང་བའི་ལུས་བཟང་ངན་གྱི་འབྲས་བུ་སང་
དུས་སུ་སྤོང་བའི་རྒྱ་ཅི་ཡོན་ཞེས་དེས་སོ། །གཉིད་ལོག་སང་ལ་ཐ་དད་ཡོད་དམ་མེད་ཅེས་པ་ནི། མི་ལམ་
བརྟུན་ལ་སང་པའི་ཡུལ་སྦྲང་རྣམས་བདེན་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་མེད་དེས་དེས་པའོ།

དེའི་ལན་དུ། ཐོག་མ་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ལུས་ལ་དངོས་པོར་བསྐྱུས་ནས་འཛིན་པ་
རྣམས་ཀྱི་ཐེ་ཆོམ་བསལ་བའི་ཕྱིར་དང་། བདག་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པ་བཤད་པ་རྣམས་པར་གསལ་བར་བྱ་
བའི་ཕྱིར། མི་ལམ་གྱི་མཆོད་ཉིད་ཡོངས་སུ་འདྲི་བར་བྱེད་པ་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ། །དེ་བས་ན་མི་ལམ་གྱི་
སྒོ་ནས་གཞུགས་བརྟན་དུ་བཤད་པའི་ལྟ་ལྟ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒོ་སོ་རང་རིག་པར་གྱུར་པ། རྒྱུད་དང་མདོ་སྡེ་
རྣམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རབ་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་ཡིས། ཅེ་གཅིག་པའི་སེམས་ཀྱིས་ཉོན་ཅིག། སྤང་བོ་
ཁམས་དང་སྦྱེ་མཆོད་དབང་སྐགས་པ། ཤེས་པ་གཉིས་པོ་དེ་འདིར་རབ་འདུས་ནས། སྤོང་ཆེན་གྱུར་པ་
གང་ཞིག་གཉིད་ལོག་པ། རྒྱུད་གི་ཤུགས་ཀྱིས་མི་ལམ་མཐོང་བར་འགྱུར། མི་ལམ་སང་ལ་བྱེད་བྱག་གཞན་

མེད་པར། གྲུག་རྩ་རྟོག་པས་མི་ལམ་འབྲས་འདོད་པས། འགྲོ་བ་ཉིད་མཚན་ཉིད་པར་གཉིད་ལོག་ཅིང་།
ས་མཐུག་གྲུར་པས་རབ་རྩ་རིང་གཉིད་ལོག འབྲས་སུ་མ་སྒྲིབ་བྱས་པའི་ལས་ནམས་ཀྱིས། སྒྲིལ་དེར་རྒྱང་
ཁེ་སྒྲུར་ཡང་འཇུག་པར་འགྱུར། འབྲས་སུ་སྒྲིབ་པར་གྱུར་ན་རྒྱང་འདི་ཉིད། འཇིག་རྟེན་འཆི་བ་གཞན་རྩ་
གྲུར་འགྲོར་འགྱུར། ཇི་ལྟར་ཕྱོགས་བཅུར་བཞུགས་པའི་རྒྱལ་དབང་པོ། ཉེ་ཡི་སྒྲུ་ལ་རྒྱུ་ལ་མེད་ཀྱང་།
སེམས་ཅན་པན་ཐུར་ཁམས་ལ་འཇུག་མཛད་ཅིང་། སྒྲུ་ལ་པའི་སྒྲུ་ཡིས་བྱ་བ་མཛད་པ་ཡིན། རིམ་པ་དེ་
ཉིད་གཉིད་ལོག་སང་པའི་སེམས། འབྲས་སུ་འདོད་པའི་ནམས་རྟོག་བྱ་བ་ཅན། ཉེ་བས་ཆོས་ཀྱི་མི་ལམ་
ལྟ་བུ་སྟེ། བདེན་དང་བརྒྱན་པ་དག་གྱང་ཡོད་མ་ཡིན། ཞེས་བྱའོ།^{༡༡༡} ཞེས་གསུངས་སོ།

དེ་ལ་ལུས་ལ་དངོས་པོར་བལྟས་ནས་འཇིག་པ་ནམས་ཀྱི་ཐེ་ཆོམ་ཞེས་པ་ནི། ད་ལྟའི་ལུས་ལ་བྲ་
རགས་ཀྱི་ལུས་གཉིས་ཡོད་པ་སོ་སོར་མ་རྟོགས་པར། རགས་པའི་ལུས་ཅམ་ཞིག་ལུས་ཀྱི་དངོས་པོར་བཟུང་
ནས། རྟེན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་འཇའ་ཆོན་ལྟ་བུའི་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་འགྲུབ་པར་བྱས་སམ་མི་བྱས་སྒྲུ་མའི་ཐེ་ཆོམ་
བསལ་བའི་བྱིར་རོ། ཆག་འགྲུར་ལས། གཟུགས་བརྒྱན་ལྟ་བུ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་། མི་ལམ་གྱི་དཔའི་སྒྲོ་ནས་
རྒྱད་ཐེས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ནི། སྤང་བོ་ཞེས་པ་ནས། སང་པའི་སེམས་ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཡིན་ལ། མདོ་
ཐེས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ནི། མི་ལམ་དང་སང་པ་ལ་བདེན་བརྒྱན་གྱི་བྱུང་པར་མེད་པར་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་
ནམ་པར་དག་པའི་མདོ་བྱངས་ནས་བཤད་པའོ། རྒྱུད་ཀྱིས་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་ནི། ཅ་རྒྱུད་དང་། ཡེ་ཤེས་
དོ་རྩེ་ཀྱི་ན་ལས་བརྟུས་གཉིས་བྱངས་ནས་སྒྲུ་ལུས་སྟོན་པའོ། རྒྱུད་པ་དང་པོའི་དོན་ནི། དོ་རྩེ་འབྲེང་བ་ལས་
གསུངས་པ་ལྟར། སྤང་བོ་དང་པོ་བཞེད་དང་། ས་ལ་སོགས་པའི་ཁམས་བཞེད་དང་། ཡུལ་གྱི་སྒྲིལ་མཆེད་བཞེད་
དང་། མིག་སོགས་ཀྱི་དབང་པོ་བཞེད་དང་། སོགས་ཀྱི་སྒྲུས་བསྐྱས་པ་དེ་དག་གི་ལྷག་མ་ནམས་སོ། ཉེ་
ནམས་ལུས་འདིར་འདུས་པ་ནི། ཤེས་པ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་རང་དབང་མེད་པར་རིམ་གྱིས་འདུས་པའོ། ཉེ་
ལྟར་འདུས་པ་ལས་སྤང་བ་དང་། མཆེད་པ་སྒྲིལ་བ་ནི་ཤེས་པ་གཉིས་སོ། ཉེ་གཉིས་ཀྱང་སྤང་བ་བྱིས་ལ་
འདུས་ནས་ཉེར་ཐོབ་རྩ་ཐིམ་པ་ནི་སྤོང་པ་ཆེན་པོར་གྱུར་པས་གཉིད་འཐུག་ལོག་པའོ། ས་འཐུག་པ་ནི།
འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུད་ལྟ་བུ་མོ་བཞེས་ལུས་ལས། དཀྱིལ་འཁོར་བཞེས་ལ་འགོད་པ་ན་སྤིང་ཁར་ས་བཤད་
ཅིང་།^{༡༡༢} རྒྱུད་གཞན་ལས་ཀྱང་སྤིང་ཁར་བཤད་པས། སྤིང་ཀར་རྒྱུད་འདུས་པ་འཐུག་པ་ཡིན་ལ། དེའི་
མཐུས་མི་ལམ་མི་འཆར་བར་གཉིད་རིང་རྩ་འབྱུང་བའོ། ཉེ་ནམས་ཀྱིས་ནི་སྤིང་གཉིད་རྩ་འགྲོ་བའི་རྒྱུད་དང་།
བྱེ་བྲག་རྩ་གཉིད་ཡུན་རིང་བའི་རྒྱ་གསུངས་སོ། རྒྱུད་གི་ཕྱགས་ཀྱིས་མི་ལམ་མཐོང་བ་ཉེར་ཐོབ་བྱན་མེད་
སངས་མ་ཐག་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་འཆར་ལ། དེ་གྲོལ་བ་ན་མི་ལམ་འཆར་བ་སྟེ། འདིར་འོད་གསལ་དེ་

ཉེས་ཐོབ་ཏུ་བསྐྱས་སོ། །འགྲོ་བ་ཞེས་པར་འགྱུར་ནིང་ལྟར་ན་གཉིད་ལ་སྐྱུར་བྱ་ཡིན་ཞིང་། ཆག་འགྱུར་ལས།
སྐྱེ་བོ་ཉིན་མཚན་མི་ལམ་ཉེ་བར་འབྱུང་། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། རྒྱུད་ནི་ཞེས་པ་ནི། རྒྱུད་སེམས་ཙམ་ལས་གྲུབ་
པའི་མི་ལམ་གྱི་ལུས་ལུལ་གཞན་དུ་སྤྱིན་པ་ཡིན་ཏེ་དེ་བའི་གནད་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །འབྲས་བུ་སྤྲིན་མ་སྤྲིན་ནི།
རྒྱུད་སེམས་དེ་ལུས་རགས་པ་འདི་དང་འབྲལ་མི་འབྲལ་གྱི་ལས་ཀྱི་རྣམས་པ་ཟད་མི་ཟད་དོ། །དེས་ན་དེ་མ་
ཟད་པས་སྐྱུར་ཡང་འདིར་འཇུག་ཅེས་སྐྱར་འཇུག་པའི་བྱ་གསུངས་སོ། །

དྲི་བ་གསུམ་པའི་ལན་ནི། མི་ལམ་གྱི་ལུས་ལོགས་སུ་བྱེ་བ་ལུས་སྐྱ་མའི་འཇུག་པར་བསྟན་པའི་
བྱུད་གཅིག་པས་གོ་བར་རུས་སོ། །མི་ལམ་སང་ལ་ཞེས་པ་གཉིས་དང་། འབྲས་བུ་འདོད་པ་ཞེས་པ་གསུམ་
གྱིས་ནི་མི་ལམ་དང་སང་པ་གཉིས་ལ་བདེན་བརྟན་གྱི་བྱུད་པར་མེད་པར་བསྟན་ནོ། །ཆག་འགྱུར་ལས།
ཆོས་རྣམས་དེ་ཀུན་མི་ལམ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །དེ་ལྟར་ཞེས་པ་ལུས་ལོངས་སྐྱུ་ལ་ག་རུས་ལ་སོགས་
པ་མེད་ཀྱང་། སེམས་ཅན་གྱིས་མཐོང་བའི་དོན་དུ་ཁམས་རགས་པའི་ལུས་ལ་ཞུགས་ནས། སྐུ་ལ་པའི་སྐྱས་
སེམས་ཅན་གྱི་དོན་གྱི་བྱ་བ་མཛད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རིམ་པས། གཉིད་ལོག་དུས་ལུལ་གཞན་དུ་སྤོང་བའི་མི་
ལམ་གྱི་ལུས་དང་། སང་པ་ལ་ཉེ་བའི་རྒྱུད་ཀྱི་ལུས་ལ་འཇུག་པ་ཤེས་པར་བྱ་བར་བསྟན་ནོ། །དེས་ནི་མི་
ལམ་གྱི་ལུས་ལོངས་སྐྱུ་དང་འབྲལ་བས་སྐྱུ་ལུས་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ལུས་དེ་རགས་པའི་ལུས་ལ་ཞུགས་པ་
སྐུ་ལ་སྐྱུ་དང་འབྲལ་བས། སྐྱུ་ལུས་ལོངས་སྐྱས་རགས་པའི་སྐུ་ལ་སྐྱུ་བཟུང་བ་ཤེས་པར་བྱ་བར་བསྟན་ནོ། །ཆག་
འགྱུར་ལས། དེ་ལྟའི་རིམ་པས་གཉིད་ལོག་སང་པའི་སེམས། ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །དེས་ན་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་སྤོང་དུ་
འགྲོ་བའི་སྤོང་བ་གསུམ་ནི། མི་ལམ་གྱི་སྤོང་དུ་འགྲོ་བའི་གཉིད་ཀྱི་སྤོང་བ་གསུམ་གྱིས་མཚོན་པ་དང་། སྐྱུ་
མའི་སྐྱུ་དངོས་ནི་མི་ལམ་གྱི་ལུས་ཀྱིས་མཚོན་པ་དང་། མི་ལམ་གྱི་མཇུག་ཏུ་སྐྱུ་མའི་སྐྱས་སྐུ་ལ་པའི་སྐྱུ་བཟུང་
བས་མཚོན་པས་ན། དཔེ་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་མི་ལམ་གྱི་དཔེ་ནི་སྐྱུ་ལུས་མཚོན་པ་ལ་མཚུངས་པ་མེད་
པར་འཕགས་པ་ལྟའི་མན་ངག་ལས་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །དཔེ་གཞན་ལ་དཔེ་དོན་གྱི་ཆོས་མཐུན་སྐྱུར་ནས་
སྐྱུ་ལུས་ལ་ངས་པ་སྐྱེད་པའི་གོ་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ། དཔེ་ཉིད་ཀྱི་སྤོང་ནས་མཚོན་བྱེད་དཔེའི་སྐྱུ་ལུས་
ལམ་གྱི་ངོ་བོར་བསྐྱེད་བྱ་མེད་མོད་ཀྱང་། མི་ལམ་ལ་ནི་དེ་ཡོད་པས་ཀྱང་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་
མི་ལམ་གྱི་སྤོང་དུ་བྱུང་བའི་གཉིད་ཀྱི་སྤོང་བ་བཞི་རྣམ་འབྱུར་པས་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་ངོ་བོར་སྐྱེད་པར་བསྟན་
པ་ནི། གཉིད་འོད་གསལ་དང་བསྐྱེད་པའི་གདམས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་ན་དེའི་མཐར་འབྱུང་བའི་མི་ལམ་གྱི་
ལུས་སྐྱུ་ལུས་དང་བསྐྱེད་པའི་གདམས་པར་འོས་མེད་ཀྱི་རིགས་པས་ཤེས་ཏེ། བསྐྱེད་རིམ་པ་དང་རྫོགས་རིམ་
པ་ལ་ལམ་གྱི་སྐྱུ་གསུམ་གསུམ་བཤད་པ་དང་། སྐྱུར་གཞིའི་སྐྱུ་གསུམ་བཤད་པའི་གནད་ཀྱིས་ཀྱང་ངས་པར་

ཤེས་སོ། །དེས་ན་ལུགས་མཆོག་རྟུ་གླུ་པ་འདིའི་མི་ལམ་གྱི་གདམས་ངག་འོང་ཚུལ་ནི་དེ་ལྟར་ཡིན་ལ། ཚུལ་
དེ་ཡང་གང་ཟག་གསུམ་ག་ལ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་མེད་ནམ་རྒྱལ་བརྟུ་ས་མ་ལས། རྒྱུང་དང་བཅས་པའི་འཕྲོ་བ་གནས། །འཕྲོ་བ་ཀུན་གྱི་
མགིན་པར་སྒྲེས། །ཡི་གེ་མི་བཅས་གནས་པ་ཉིད། །ཨ་རུ་ཏ་ར་བརྗོད་པ་གང་། །གཟུང་ཞིང་བསྐྱར་དང་
སྒྲེལ་བ་དང་། །སྒྲུ་མར་བྲན་དང་རྒྱས་བཏབ་པས། །གཉིས་པ་བསམ་གཏན་ལམ་དུ་འགྱུར།^{༥༥} །ཞེས་མི་
ལམ་གཟུང་བ་སོགས་ཀྱང་བཤད་མོད་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་པར་དགའོ། །འཆི་བ་དང་། བར་དོ་གཉིས་དང་བསྐྱེ་
བ་ནི། བར་དོར་འཆང་རྒྱུ་བ་ལ་སྒྲོད་བསྐྱས་སོགས་ལས་བཤད་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲེ་བ་བརྒྱད་ནས་
འཆང་རྒྱུ་བ་ལ་ཡང་སྐྱར་དུ་བྱང་སྟེ་གཉིད་དང་བསྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །འདི་གཉིས་དང་མི་ལམ་རྒྱུད་ལ་སོགས་
པའི་ཁྱད་ས་ལ་བརྟེན་ལུགས་ཀྱང་སྒྲུ་མས་དཔག་པར་རྟུ་ས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་མར་པའི་ཁྱད་ཆོས་བསྐྱེ་བའི་
གདམས་པ་འདི་ནམས་འཕགས་པ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་མན་ངག་གི་གཞུང་ལ་གཏུགས་ནས་ལེགས་པར་འཆད་
ཤེས་ན། ཁྱད་ཆོས་སྒྲུ་ན་མེད་པར་སྒྲུང་ངོ་།།

དེ་ལྟར་ན་མི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་མཆོན་བྱེད་དཔའི་སྒྲུ་མ་སྒྲུ་ལུས་ཀྱི་སྐབས་སུ་སྒྲོད་བསྐྱས་ལས་
གསུངས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་མི་ལམ་གྱི་གདམས་པ་ནམས་སྒྲུ་ལུས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འབྲེལ་བས། གཉིད་ཀྱི་
སྒྲོང་པ་ནམས་འདྲིན་པའི་གདམས་པ་ཡང་སྐབས་དེར་འབྲེལ་ཡོ། །དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་སང་རྟུ་ས་སུ་སྒྲོང་
པ་བཞི་མ་མཐའ་ཞིག་འདྲེན་རྟུ་ས་པའི་མཆོམས་ནས་གཉིད་ཀྱི་སྒྲོང་པ་ལ་འཇུག་ཅིང་། དེའི་རྗེས་སུ་མི་ལམ་
ཀྱི་གདམས་པ་ནམས་སྒྲོམ་པས། ལུས་དབེན་གྱི་སྐབས་དང་ངག་དབེན་དང་། སེམས་དབེན་གྱི་སྐབས་
ནམས་སུ་ཡང་འབྱུང་ངོ་། །འཆི་བ་དང་བར་དོ་དངོས་དང་བསྐྱེ་བ་ནི་དེ་དག་གི་སྐབས་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་
དང་མཐུན་པར་སྒྲིད་པ་ལ་ཡང་དེ་གཉིས་དང་བསྐྱེ་བའི་ཐ་སྟོད་བྱེད་པས། དེ་ནི་སང་རྟུ་ས་དང་གཉིད་རྟུ་ས་
ཅི་རིགས་སུ་འོང་ངོ་།།

གཉིད་དང་མི་ལམ་དང་བསྐྱེ་བའི་གདམས་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་(གཉིད་དང་མི་ལམ་ལ་སོགས་པའི་གདམས་པ་དངོས་བཤད་པ་)ལ་གཉིས། གཉིད་དང་མི་ལམ་དང་
བསྐྱེ་བ་བཤད་པ་དང་། འཆི་བ་དང་བར་དོ་དང་བསྐྱེ་བ་བཤད་པ་འོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། གཉིད་དང་བསྐྱེ་
བ་དང་། མི་ལམ་དང་བསྐྱེ་བ་འོ།།

དང་པོ་ནི། རྒྱུང་གཞི་ལ་དང་པོར་མི་ལམ་མེད་པའི་གཉིད་ཀྱི་སྒྲོང་པ་ནམས་འབྱུང་། དེ་རྗེས་མི་
ལམ་འབྱུང་བའི་གོ་རིམ་ངེས་པ་བཞིན་དུ། ལམ་རྟུ་ས་སུ་ཡང་དང་པོར་གཉིད་དང་འོད་གསལ་བསྐྱེ་བ་སྒྲོམ།

དེའི་རྗེས་སུ་མི་ལམ་དང་སྒྲུ་ལུས་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ་དེས་སམ་མ་དེས་སྒྲུ་མ་ན། འདི་ལ་མར་ལུགས་པ་བྱི་མ་
ཁ་ཅིག །རིམ་ལྡེ་ལས་སྒྲུ་ལུས་རིམ་པ་གསུམ་པ་དང་། འོད་གསལ་ལ་རིམ་པ་བཞི་པར་གསུངས་པ་ལ་
བསམས་ནས། བསྐྱེད་པ་གཉིས་ཁ་བྲལ་ཏེ་མི་ལམ་གྱི་སྒྲུ་མ་སྒྲོམ་པ་རིམ་པ་གསུམ་པ་དང་། གཉིད་ཀྱི་འོད་
གསལ་སྒྲོམ་པ་རིམ་པ་བཞི་པའི་སྐབས་སུ་བྱེད་མོད་ཀྱང་། རོན་ལྡེ་མ་ལས། ཐོག་མའི་གཉིད་ཀྱི་དུས་སུ་
སྒྲོང་པ་བཞི་བརྒྱད་ནས་དེའི་མཐར་མི་ལམ་གྱི་འོངས་སྒྲུར་ལྡང་བར་བཤད་པ་ཉིད་ལེགས་པ་ཡིན་ཏེ། མི་
ལམ་གྱི་གདམས་དག་གི་སྒྲིང་བོ་ནི་མི་ལམ་གྱི་ལུས་འོངས་སྒྲུར་ལྡང་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནི་སྒྲོན་དུ་སྒྲོང་པ་
ནམས་བསྐྱེད་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྒྲུང་གཞི་གཉིད་དང་མི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་དང་ཡང་ཤིན་ཏུ་མཐུན་པའི་
ཕྱིར་དང་། རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྒྲུ་ལུས་ལ་ཡང་སྒྲོན་དུ་སེམས་དབེན་གྱི་སྒྲོང་པ་ནམས་འགོ་དགོས་ཤིང་།
ལྷང་འཇུག་གི་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་ལ་ཡང་འོད་གསལ་གྱི་སྒྲོང་པ་སྒྲོན་དུ་འགོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་དང་། འཆི་བའི་སྒྲོང་པ་
ལས་བར་དོ་འབྱུང་བ་དང་། ལྷག་མོས་འོད་གསལ་དུ་བསྐྱས་པ་ལས་དང་བོའི་མགོན་པོ་སྐྱེད་པ་སོགས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་གོ་རིམ་དེ་ལྟར་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་ཞེས་པའི་འོད་གསལ་གྱི་
མིང་ཡོད་ཀྱང་། སྒྲུ་ལུས་མན་ཆད་དུ་དབེད་འོད་གསལ་མེད་པ་མིན་པ་ནི་སྒྲུར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

གལ་ཏེ་མི་ལམ་གྱི་སྒྲུ་མ་སྒྲོམ་པའི་སྒྲོན་དུ་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་འཛིན་པ་ཡིན་ན་ནི་ལྟར་འཛིན་
སྒྲུ་མ་ན། འདི་ལ་སྒྲུར་གཉིད་ཉིང་དེ་འཛིན་གྱི་ངོ་བོར་སྐྱེ་བ་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། འདི་ལྟར་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་
ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་དང་། རྒྱགས་དང་ཡར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པ་ཐུན་མོང་བའི་ཞི་གནས་ཀྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་བརྟན་པོ་
ཉིད་ན། གཉིད་ཉིང་དེ་འཛིན་དུ་སྐྱེད་པའི་རྩོལ་བ་ཆད་དུ་མ་བྱས་ཀྱང་། གཉིད་དུ་འགོ་ཁར་སང་དུས་ཀྱི་ཉིང་
དེ་འཛིན་མཛོན་དུ་གྱུར་ནས་དེའི་འཕྲོ་ལ་གཉིད་དུ་སོང་བ་ན། ཐམས་པའི་གཉིད་མེད་པར་ཉིང་དེ་འཛིན་
དུ་མེར་གྱིས་འགོ་བ་ཅིག་དང་། ཡང་གཉིད་དུ་འགོ་བའི་ཆེ་ཆུང་རྒྱ་ཏྲིར་ཆུད་པའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་སྒྲིག་རྒྱུ་ལ་
སོགས་པའི་རྟགས་བཞི་འཆར་བའི་མཐར། ལྷ་འོད་ལྟར་སྒྲུང་བ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོང་པ་གསུམ་སྒྲོན་དུ་ཤར་ནས།
དེ་ནས་སྒྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་གལ་དག་བཞིན་དུ་གཉིད་འོད་གསལ་གྱི་ངོ་བོར་སྐྱེ་བ་གཉིས་ཡོད་དོ། །
དེའི་སྒྲུ་མ་ལ་ནི་སྒྲིག་རྒྱུ་སོགས་ཀྱི་རྟགས་བཞི་དང་། ལྷ་འོད་སོགས་ཀྱི་སྒྲུང་བ་གསུམ་སྒྲོན་དུ་མི་འཆར་
བར་སྒྲོང་སང་དེ་བའི་དྲངས་ཤིང་གསལ་བ་ཅིག་འཆར་མོད་ཀྱང་། གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་གྱི་དོན་མེད་ལ།
དེ་འདྲ་བ་དེ་སྐྱེད་པ་ལ་ཡང་རྒྱགས་ནས་བཤད་པའི་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་འཛིན་ཐབས་ནམས་ཀྱང་མི་དགོས་
པས། དེ་སྐྱེད་པ་ལ་ཐེག་པ་འདིར་འཇུག་མི་དགོས་སོ། །དེས་ན་འདིར་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་སྐྱེད་པ་ནི་ཕྱི་
མ་ལྟར་རྒྱང་རྒྱ་ཏྲིར་ཆུད་ནས་ཐིམ་པའི་སྒྲོབས་ཀྱིས་སྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་ཕྱིར་སང་དུས་སུ་ལུས་ལ་གནད་དུ་

བསྐྱེད་པའི་གདམས་པ་བསྒྲོམས་ནས། རྟོང་པ་བཞི་མ་མཐའ་ཅིག་སྐྱེད་ཀྱས་པའི་མཚམས་ནས། དེ་ནས་
རྟོང་པ་དེ་ལྷམས་གཉིད་ཀྱི་རྟོང་པ་ལྷམས་དང་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྷམ་ཡིན་ན་གཉིད་དང་བསྐྱེད་པ་འདོད་ཀྱང་
བསྐྱེད་ཀྱི་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ།

དེ་ལ་གཉིད་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་ཤས་ཆེར་སྐྱ་བྱག་གི་བྱང་འཇུག་ཕྱ་མོ་ཞིག་མི་སྟོག་པས། འབྱུང་འཇུག་
ཕྱ་མོ་ཡང་ཆད་ནས་རྩུ་རྩིར་ཐིམ་པའི་རྟོང་པ་རིམ་བཞིན་པ་གཉིད་ཀྱི་གཞིའི་རྟོང་པ་ལ་མེད་མོད་ཀྱང་། རྟོང་པ་
བཞི་མེད་པ་མིན་ལ། དེ་ཡང་མི་ལམ་མ་ཤར་ཚུན་ཆད་ཀྱི་གཉིད་དང་། ཤར་བའི་གཉིད་གཉིས་ལ་འད་རྒྱུ་
རྟོང་ཁར་འདུས་ཆབས་ཆེ་རྒྱུ་དང་། རགས་པ་ཐིམ་མ་ཐིམ་བྱུང་ཆེད། ཁལ་དུས་ཀྱི་རྟོང་པ་དང་གཉིད་དུས་
ཀྱི་རྟོང་པ་ལྷམས་བསྐྱེད་ཀྱས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས། གཉིད་ཀྱི་རྟོང་པ་སྐྱེད་པའི་དུས་སུ་ནི་སྐྱ་བྱག་གི་རྒྱ་བ་ཕྱ་
མོ་ཡང་ལོག་ནས་རྩུ་རྩིར་ཐིམ་པ་འོང་དགོས་སོ། །དེ་འདྲ་བ་ལ་ནི་གཉིད་དུ་འགྲོ་བར་རྩོམ་པ་ན། ཐོག་མར་
སྟོག་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་ཉམས་བཞི་གོ་ཤིང་འཇུག་དུ་མ་ཤར་ཡང་། དེ་ནས་བྱང་བ་ན་ཁྲིགས་ཆགས་སུ་
ངེས་པར་འཆར་རོ། །དེས་ན་རྟོང་པ་གསུམ་ཤིང་པ་ངེས་ཅན་དུ་ཤར་བ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་གཉིད་ཉིང་རེ་
འཛིན་གྱི་རོ་བོར་སྐྱེས་པ་ནི་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་མིན་ཏེ། ཐམས་ཅད་རྟོང་པ་འོད་གསལ་འཆར་བ་ལ་རྟོང་
པ་དང་། ཤིན་ཏུ་རྟོང་པ་དང་། རྟོང་ཆེན་གསུམ་ངེས་པར་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་འབྲས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མར་ལུགས་ཀྱི་འོད་གསལ་བཙན་ཐབས་ཀྱི་མན་ངག་ལས། ལྷ་བ་གཅིག་ཏུ་མཚམས་
བཅད་ནས། རྟོང་ཁར་བསྐྱེད་པ་མ་བཞི་པའི་ལྟེ་བར་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་བཀོད་པ་ལ་དམིགས་ནས་གཉིད་
ཀྱི་རྟོང་པ་འཛིན་པར་བཤད་པ་ཡང་། དམིགས་པ་དེ་ལ་ལྷ་བ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་ནས་ཉིན་མཚན་ཀྱང་རྒྱུན་
ལྷན་དུ་བསྒྲོམས་ན། རྒྱུང་འདུ་བ་སྐྱ་བ་འགའ་ཞིག་ལ་འོང་བ་ཡོད་དེ། དེ་ནི་རྟོང་ཁར་མི་ཤིགས་པ་སྒྲོམ་པའི་
སྟོག་རྩོམ་ལོ། །དེ་ལ་ཡང་སྟོན་དུ་སང་དུས་སུ་རྟོང་པ་བཞི་འདྲེན་ཀྱས་ནས་དེ་ནས་གཉིད་དང་བསྐྱེད་པ་ཡིན་
གྱི། ཉིན་མཚན་གཞན་དུ་མ་བསྒྲོམས་པར་གཉིད་དུ་འགྲོ་ཁཅམ་དུ་བསྒྲོམས་པས་འོང་བ་མིན་ནོ། །འདི་ལ་
ཡང་གཉིད་དུ་འགྲོ་ཁར་དམིགས་པ་གཏད་ནས་ཡང་ཡང་བསྒྲོམས་ན་གཞི་དུས་ཀྱི་གཉིད་ཀྱི་རྟོང་པ་ངོས་
ཟིན་ཅམ་ཞིག་འོང་དུ་རྒྱག་ཀྱང་། རྒྱུང་ཐིམ་པའི་རྟོང་པ་ལྷམས་མཚན་ཉིད་པ་འཆར་མི་ཐུབ་པོ།

དོན་ལྟ་མར། མི་ལམ་དང་བསྐྱེད་པའི་སྟོན་དུ་གཉིད་ཀྱི་རྟོང་པ་འཛིན་པ་ལ་ཨ་རུ་ཏར་མགྲིན་པར་
འགོད་པ་དང་། མེས་མཚན་གྱིས་མགྲིན་པར་སྒྲོམ་པར་བཞེད། མཚུར་སྟོན་རྟོང་གར་སྒྲོམ་པར་བཞེད་པ་
ལ། འོད་གསལ་སྒྲོམ་ན་རྟོང་ག་དང་། མི་ལམ་གྱི་རྒྱ་ལུས་སྒྲོམ་ན་མགྲིན་པར་སྒྲོམ་པ་ཡིན། འདབ་མའི་ཡི་
གོ་བཞི་ལ་དམིགས་ནས་དེ་རེ་དང་རྟོང་པ་རེ་རེ་འཛིན་པར་སྐྱོར་བར་བཤད་དོ། །དེ་ལ་མི་ལམ་དང་

བཟུང་པའི་རྒྱུར་གཉིད་ཀྱི་སྒྲོང་པ་རྣམས་འཛིན་པ་ལེགས་ལ། དེ་རྒྱུར་སྒྲེལ་ནས་འཛིན་ན་བསྐྱེད་ཐེག་ལེ་དང་
བཅས་པ་མཚུར་སྒྲོན་བཞེད་པ་རྒྱུར་སྒྲིང་གར་སྒྲོམ་རྒྱུ་ཡིན་པས། མགིན་པར་སྒྲོམ་པ་མི་ལེགས་སོ། །འོད་
གསལ་སྒྲོམ་ན་སྒྲིང་ག་དང་འབྲེལ་བ་ཉིད་ཀྱིས་སྒྲིང་གར་སྒྲོམ་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །རྒྱུང་ཐིམ་པའི་མཐུས་མི་
ལམ་གྱི་བསྐྱེད་པ་ལ་འཇུག་མི་ལུས་པར་འདུན་པའི་སྒྲོབ་སྒྲིམ་མི་ལམ་འཛིན་པ་ལ། མགིན་པར་སྒྲོམ་པ་
འབྲེལ་བའི་བྱད་བྱེད་དགོས་པར་སྣང་ངོ་། །ཤ་རུ་ཏ་ར་སྒྲོམ་པ་གཉིས་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་ཡིན་ཟེར་བར་
བཤད་པ་རྒྱུར། རྒྱུག་པ་བ་འགའ་ཞིག་གྲུང་འདོད་པ་ཡིན་དུ་རྒྱག་གྲུང་། ལྷ་རོ་པའི་གདམས་པས་སྒྲིང་གར་
སྒྲུགས་འཁོར་སྒྲོམ་པ་བྱེད་པ་ལ། འདིས་མ་གྲུབ་པ་ཡི་གེ་དེ་བཞིས་བྱ་རྒྱུ་མི་སྣང་ངོ་། །དེས་ན་གཉིད་ཀྱི་
འོད་གསལ་འཛིན་པ་ན་མར་ལུགས་ཀྱི་གདམས་ངག་ལས། སྒྲིང་གར་ཐིག་ལེ་དཀར་དམར་ལ་དམིགས་ནས་
སྒྲོམ་པ་ཉིད་ལེགས་སོ། །དེ་ནི་སྒྲིང་གའི་སྒྲུགས་འཁོར་གྱི་དབུས་ཀྱི་མི་ཤིགས་པ་ལ་སེམས་གཏོད་པར་སྣང་
ལ། དེ་ལས་རྒྱས་སུ་གཏོང་འདོད་ན་སྒྲུགས་འཁོར་བཞོད་ནས་སྣང་པ་སོགས་སྣང་བཤད་པ་བཞིན་བྱུང་།

རེ་མ་ལྷ་གདན་རྫོགས་ལས། སྡིང་གར་ཡི་གེ་བཞི་དབུས་ཀྱི་ཐེག་ལེ་དང་བཅས་པ་ལ་དཔྱིགས་ནས།
 རྡོ་རྗེ་བརླས་པ་བྱས་ཏེ། གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་འཛིན་པར་བཤད་པའི་ཡི་གེ་བཞི་དགོད་དགོས་མི་དགོས་
 བཤད་ཟིན་ལ། སྡིང་གའི་ཐེག་ལེ་ལ་དཔྱིགས་ནས་རྡོར་བརླས་བྱས་ཏེ་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་འཛིན་པ་ནི་
 རྩད་དུ་བྱུང་བའི་གདམས་པ་ཡིན་ཏེ། དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་ཀྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཐུར་རོ། །དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་
 ལས། དཀྱིལ་འཁོར་བཞིའི་རྒྱུད་གི་བརླས་པ་བཤད་པའི་མཐར། བཅོ་བརྒྱད་དག་ཏུ་ཡང་དག་བཤད། །དེ་
 ཡང་འདི་ཉིད་དག་ལ་བཤད། །རི་ལྗར་འོ་མ་བྱད་པར་ནི། །མར་གསར་གནས་པར་གྱུར་པ་ཡིན། །དེ་བཞིན་
 གོས་དཀར་ལ་སོགས་ལ། །ཁི་བ་ཉིད་ནི་དེ་གནས་སོ། ⁽²⁹⁾ །ཞེས་པའི་མཛུགས་ཏུ། །གཟུགས་སོགས་ནང་གི་
 ཆོས་རྣམས་ནི། །ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱུས་གཞུག ⁽³⁰⁾ །ཅེས་པའི་བར་འབྱུང་ཁྲིང་། དེའི་མཛུགས་ཏུ། རྣལ་
 འབྱོར་པ་ཡི་དབུགས་རྩལ་དབྱུང་། །སྦྱར་བ་དེ་ཉིད་གཅིག་པ་ཉིད། །ཤེས་རབ་ཐབས་ལ་གནས་ནས་ནི།
 རྣལ་ལྷན་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཉམས་བརླས། །བྱ་བ་ཐམས་ཅད་ཉིད་དུ་ཡང་། །རྣལ་འབྱོར་རིག་པས་ཉལ་སོགས་
 ལ། །མིང་མེད་བརྗོད་དུ་མེད་པ་དང་། །དུས་གསུམ་འདས་པ་རྟག་ཏུ་བརླ། ⁽³¹⁾ །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེའི་དང་པོ་ཏུ་ག་གིས་སྟོང་ཉིད་པཅོ་བརྒྱད་ཀྱི་ངོ་བོའི་འོད་གསལ་གོས་དཀར་སོགས་ཀྱི་རྩྭ་
བརྒྱས་ལ་འོ་མ་ལས་མར་གསར་འབྱུང་བ་ལྟར་གནས་པར་གསུངས་པས། རྩྭ་བརྒྱས་ཀྱིས་སྟོང་བ་བཞི་
འདྲིན་པར་བཤད་རོ། །གཟུགས་སྟེགས་ཞེས་པ་ནས། སངས་རྒྱུས་གཞུག་གི་བར་ཀྱིས་སྟངས་སོགས་འོད་
གསལ་ཏུ་གཞུག་པར་བཤད་པའི་དོན་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་ལ་ཡང་ཡོད་པ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །རྣམ་འཁྲུང་

ཞེས་པ་བཞིས་ནི་རྒྱུ་མཁས་དབྱེར་མེད་དུ་སྦྱོར་བའི་བཟླས་པ་བྱ་བ་དང་། དེ་ནས་བཞིས་ནི་བཟླས་པ་དེ་
ཡང་ཉལ་བའི་དུས་སུ་ཡང་བྱ་བར་བསྟན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་མཆོན་མོ་ཉལ་བའི་དུས་སུ་རྫོང་བཟླས་བས་
སྦྱོང་བ་བཞི་འདྲན་པར་བསྟན་ལ། དེ་ཡང་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་རྫོང་བཟླས་ཀྱིས་འདྲན་པའི་དོན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན་སང་དུས་སུ་སྦྱོང་བ་བཞི་གང་གིས་འདྲན་པའི་ཐབས་དེས། གཉིད་དུ་འགྲོ་བའི་དུས་སུ་
ཡང་སྦྱོང་བ་བཞི་དྲངས་ནས་བསྐྱེད་གོས་ལ། སང་དུས་ཀྱི་ཐབས་མཆོག་ཏུ་སྦྱར་བ་ནི། སྦྱིང་ཁར་མི་གིགས་
པའི་ཐོག་ལ་སྦྱོམ་པ་དང་། རྫོང་བཟླས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ་སྦྱར་མང་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་འདྲ་བའི་གཉིད་ཀྱི་
འོད་གསལ་འཛིན་ཐབས་གཉིས་རྗེ་མར་པའི་མན་ངག་ལས་འབྱུང་བ་ནི། ཅ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་དང་། ཡབ་
སྐུས་ཀྱི་དགོངས་པ་བླ་ན་མེད་པའི་གདམས་པར་ཤེས་དགོས་ཏེ། མན་ངག་ཁ་འཐོར་བ་ཡན་ཚུན་དུ་འདྲེས་
པ་རྒྱུས་ཀྱང་སྤྱེད་པ་གལ་ཆེ་ལོ། །འདི་ཤེས་ན་སྦྱོང་བ་སྦྱས་ལས་གཉིད་སྦྱོང་བ་བཞིའི་ངོ་བོར་འཆར་བ་ནི་
གསུངས་ན། གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་འཛིན་པའི་ཐབས་གང་དུ་གསུངས་སམ་སྒྲམ་དུ་དོགས་པ་སྦྱེ་བའི་ཐོམ་
ལེགས་པར་གཅོད་ལུས་སོ། །

སྦྱིང་ལམ་གང་ལ་ཡང་གཞི་ལ་ཡོད་ཡོད་པ་ཅིག་ཐབས་མཁས་ཀྱིས་ལམ་དུ་སྦྱོང་ཤེས་ན་སྦྱར་བ་ཡིན་
པས། གཉིད་ཀྱི་དུས་འདིར་ཡང་རྒྱུད་རང་གུགས་ཀྱིས་འདུས་ནས་སྦྱོང་བ་སྦྱེད་པ་ཅིག་གཞི་ལ་ཡོད་པ་དེ།
བསྐྱེད་པའི་གདམས་ངག་གིས་ལམ་དུ་སྦྱོང་ཤེས་ན་ཤིན་ཏུ་སྦྱར་རོ། །གཞི་ལ་སྦྱོང་བ་རྒྱུས་ཡོད་ཀྱང་སྦྱོང་བ་
ཉ་ཅང་ཤས་ཆེན་པོ་མེད་པ་དང་། གཉིད་ཀྱིས་དྲན་པ་ཉམས་ཆབས་ཆེ་བས་ལམ་དུ་མ་བསྐྱངས་པར་དུ་ངོ་
ཤེས་པའི་ངས་ཤེས་འདྲན་མི་ལུས་སོ། །འདི་ལ་དྲན་པའི་མཐུ་ཉམས་པ་ཡེ་མེད་ན་གཉིད་ཀྱང་མི་འོང་ལ།
དྲན་པ་ཉམས་ཆབས་ཆེན་གཉིད་ཀྱི་སྦྱོང་བ་བཞི་ངས་མི་ལུས་པས། གཉིད་དུ་ཡང་འགྲོ་ལ། སྦྱོང་བ་ལ་ངས་
བ་དྲང་མི་ལུས་པའི་དྲན་པ་ཉམས་པ་ཡང་མིན་པ་ཅིག་གདམས་ངག་གིས་བྱ་དགོས་སོ། །དེ་ལ་གཉིད་མ་བྱུང་
ནས་དགེ་སྦྱོར་འདིའི་གོགས་བྱེད་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཤས་རྒྱུད་ལ། དེ་དང་གཉིད་བྱུང་ནས་འབྲུག་དགས་པའི་སེལ་
ཚུལ་ནི་མན་ངག་རྒྱུས་ལས་ཀྱང་མང་དུ་འབྱུང་ལ། དེར་མ་བཤད་པའི་སེལ་ཐབས་ཀྱང་ཡོད་དོ། །སྐབ་
འབྲུག་རན་པའི་གཉིད་ཀྱི་སྦྱོང་བ་ཤར་བའི་མཐར་འོད་གསལ་གྱི་ཆེ་ལྟ་བ་དྲན་པར་བྱས་ནས་རིང་དུ་སྦྱོང་
དགོས་པ་ལས། ལྷར་དུ་སང་བ་དང་། ལྷར་དུ་མི་ལམ་ཤར་བ་དེའི་བར་ཆད་དུ་སོང་ན་དེའི་སེལ་ཚུལ་གྱི་གཞི་
འདིངས་པ་ཅིག་འཆད་པར་འཇུག་རོ། །རྒྱལ་འབྱོར་པས་རྒྱུད་རྒྱ་ཏྱིར་རྒྱུད་ནས་ཐིམ་པ་ལས་དགའ་བ་བཞི་
དང་། སྦྱོང་བ་བཞི་སྦྱེད་ལུས་ཀྱང་། འདི་ལྟ་བུའི་བསྐྱེད་པའི་གདམས་ངག་མི་ཤེས་ན་ཉམས་སྦྱོང་བ་སྦྱེད་པ་དེ་
རྒྱུས་གཉིད་དང་བསྐྱེས་ནས་བསྐྱོམས་པས་ཆེ་འདིར་ལམ་གྱི་རྫོགས་པ་ཁྱད་ལུ་གས་ནས་འགྲོ་བ་དང་།

འདིར་མཚོག་མི་འཐོབ་པར་འཆི་བའི་དུས་བྱེད་ན་འཆི་བའི་སྤྱོད་པ་བཞི་ལམ་དུ་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་འཆི་བའི་
སྤྱལ་བསྐལ་གྱིས་མི་འཛིགས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཁྱད་ལྷགས་པར་འགྲོ་བ་མི་ཤེས་པས་
བསྐྱེད་པའི་གདམས་པ་ལ་མཁས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལེགས་པར་ཤེས་ན་དེ་ཙམ་མི་རྩལ་པས་ཀྱང་ཡང་ཡང་ཡིད་
ལ་བྱས་ན་རྒྱད་དུ་བྱུང་བའི་བག་ཆགས་བཟླ་ན་པོ་འཛིག་པའི་ཕྱིར་རོ།

དེ་ལྟར་ན་གཉིད་ཉིད་འཛིན་གྱི་འོ་བོར་སྦྱེད་མི་རྩལ་པ་ལ་གཞི་དུས་གྱི་གཉིད་གྱི་སྤྱོད་པ་ཆ་མཐུན་
པ་ངེས་རྩལ་མི་རྩལ་གཉིས་དང་། སྦྱེད་རྩལ་པ་ལ་ཡང་གཉིད་གྱི་སྤྱོད་པ་རྣམས་གྱི་འོ་བོར་སྦྱེ་མི་སྦྱེ་གཉིས་
དང་། དེ་ལྟར་སྦྱེ་བའི་ཐབས་ལ་ཡང་དག་པ་དང་། ལྟར་སྦྱང་བ་གཉིས་ལེགས་པར་བཤད་པ་འདི་ནི། གཉིད་
གྱི་འོད་གསལ་འཛིན་པའི་གདམས་ངག་གི་གནད་མི་འཕྱུག་པའི་གོ་བ་རགས་པ་འཆགས་པའི་ཐབས་ཡིན་
ནོ། །ལྟག་མ་རྣམས་ཞིབ་པར་ནི་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ།^(༡༢༡)

གཉིས་པ་(ཆི་ལམ་དང་བསྐྱེད་པ་)ནི། དེ་ལྟར་རྒྱུད་སྤྱོད་པས་ཀྱིས་ཆི་ལམ་ཟེན་ནས་གཉིད་གྱི་སྤྱོད་པ་དང་
བསྐྱེད་པས་པ་དེས། གཉིད་གྱི་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཅིམ་པ་བཞིན་ཤར་བ་ན། གཉིད་གྱི་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་
དང་འདི་ཡིན་ནོ་ཞེས་ངེས་རྩལ་པས། གཉིད་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་འོག་ཏུ་ཆི་ལམ་འཆར་བའི་ཚུལ་ཤེས་པའི་སྒོ་
ནས། གཉིད་གྱི་སྤྱོད་པ་དང་ཆི་ལམ་འཆར་བའི་ས་མཚམས་ལེགས་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ལ། དེ་ལ་ཆི་ལམ་
ལ་ཆི་ལམ་དུ་ངོ་ཤེས་པའི་ཐབས་གཞན་མི་དགོས་པས། གཉིད་གྱི་འོད་གསལ་འཛིན་པའི་ཐབས་ལས་མ་
གཏོགས་པའི་ཆི་ལམ་འཛིན་ཐབས་གཞན་འཕགས་པ་ལྟས་ཀྱང་མ་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཆི་ལམ་རྒྱུད་
སྤྱོད་པས་ཀྱིས་འཛིན་པར་མི་རྩལ་པས་ཆི་ལམ་འཛིན་པ་ནི། རྩོན་དུ་གཉིད་གྱི་སྤྱོད་པ་བཞི་ངེས་པའི་སྒོ་ནས་ཆི་
ལམ་འཛིན་མི་རྩལ་པས། དེ་འཛིན་པའི་ཐབས་གཞན་མན་ངག་རྣམས་ལས་བཤད་དོ།

འདི་ལ་ལམ་བསྐྱོམས་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་གཞི་དུས་ཉིད་ནས་ཆི་ལམ་ལ་ཆི་ལམ་དུ་ངོ་ཤེས་པ་ཡང་
མང་པོ་ལ་འོང་ལ། ཉིན་པར་བྱ་བ་གང་ལ་འདུན་པ་དྲག་པོ་ཐུར་ཐུར་འོང་བ་དེ་པལ་ཆེར་ཆི་ལམ་དུ་ཡང་འོང་
ངོ། །དེའི་གནད་ཀྱིས་ཆི་ལམ་ལ་ཆི་ལམ་ཡིན་པར་ཤེས་པ་ཙམ་ཞིག་བསྐྱེད་དཀའ་བ་ཡང་མིན་ལ། ཉིན་
པར་གྱི་འདུན་པ་དྲག་པོ་སྦྱང་བ་ཉིད་ཆི་ལམ་འཛིན་པ་ལ་ཡང་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འདི་ལ་གཉིད་མེད་ནས་
ཆི་ལམ་མི་འོང་བ་ཡང་ཞག་སྟེལ་བ་སྟེད་མོད་ཀྱང་། དེས་ཆི་ལམ་དང་བསྐྱེད་པའི་དག་སྦྱོར་གྱི་གོགས་བྱེད་
པ་ཤས་རྒྱུད་ངོ། །གཉིད་བྱུང་བ་ལ་གཉིད་འཕྱུག་དྲགས་ནས་ཆི་ལམ་མ་བྱུང་བ་དང་། ཉིན་པར་སེམས་གནས་
འབའ་ཞིག་ལ་གོམས་དྲགས་པ་འགའ་ཞིག་ལ་ཆི་ལམ་མི་འབྱུང་བ་དང་། བྱུང་ཡང་སད་པའི་ཆོ་བཤད་མི་
ཤེས་པ་འབྱུང་བ་སྟེད་མོད་ཀྱང་། དེ་ཤས་རྒྱུད་ལ། གལ་ཏེ་དེ་འདྲ་བྱུང་ན་སེལ་ཐབས་ཀྱང་མན་ངག་རྣམས་

ལས་འབྱུང་བ་ལྟར་དང་། དེའི་རིགས་པ་སྟོར་ཤེས་ན་སྟོན། །དེ་ལྟར་གཉིད་མི་འོང་བ་ཡང་མིན་ལ། དེ་བྱུང་
 ཡང་མི་ལམ་མི་འོང་བ་ཡང་མིན་པས་མི་ལམ་འཛིན་པ་ལ། ཉིན་པར་དེ་ལྟར་གྱི་སྤྱང་བ་རྣམས་མི་ལམ་ཡིན་
 པར་འདུག་སྟུང་བ་དང་། བྱང་པར་དུ་མི་ལམ་ལ་མི་ལམ་དུ་ངོ་ཤེས་པར་བྱའོ་སྟུང་བའི་འཕེན་པ་མང་དུ་
 བཏང་བའི་བག་ཆགས་བཞག་པ་མི་ལམ་གྱི་སྐྱབས་སུ་སང་པ་ཅིག་གསལ་ཆོའོ། །དེ་ལ་ནི་མི་ལམ་མང་པོ་དང་
 རྒྱན་རིང་བྱུང་ཡང་གསལ་པོ་མ་བྱུང་ན་བག་ཆགས་དེ་སང་མི་རུས་པས། མི་ལམ་གསལ་པོ་འོང་བ་གསལ་
 ཆོའོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་ནས་མི་ལམ་གསལ་བ་ཡིན་ན་འཛིན་པ་སྟུང་ལ། མི་གསལ་ན་གསལ་བའི་ཐབས་
 དགོས་སོ། །དེ་ནི་ཉལ་ཁར་མགྱིན་པ་དང་སྤྱིན་མཚམས་སོགས་སུ་ཐིག་ལེ་ལ་སེམས་གཏོད་པ་སོགས་ཡིན་
 བོ། །མི་ལམ་ཟེན་མ་ཐག་གམ། ཟེན་ནས་རིང་དུ་མ་ལོན་པར་སང་ནས་མི་ལམ་དང་བསྐྱེད་པའི་དགོས་ཏུ་གྱི་
 གོགས་བྱེད་པ་ལ་ནི། མི་ལམ་རྒྱན་རིང་བའི་ཐབས་ཤེས་དགོས་ལ། དེ་ལ་མང་དུ་བཤད་མོད་ཀྱང་། གཙོ་
 བོ་ནི་རྒྱུད་གཞན་ལས། སྤྱིང་ཁ་དང་ནོར་བུར་གནས་པའི་ཐིག་ལེས་གཉིད་འབྱུག་གི་སྐྱབས་དང་། མགྱིན་
 པ་དང་ལྟེ་འོག་གི་གསང་གནས་གྱི་ཐིག་ལེས་མི་ལམ་དང་། དབྱལ་བ་དང་ལྟེ་བའི་ཐིག་ལེས་སང་པའི་གནས་
 སྐྱབས་སྦྱེད་པར་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གཉིད་དུ་འགྲོ་བའི་ཆོ་སྤྱིང་ཁ་དང་ནོར་བུར་རྒྱུད་འདུ་ཚབས་ཆེ་
 བ་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ལམ་མེད་པའི་གཉིད་འབྱུང་ཞིང་། དེ་དེར་གནས་པའི་རིང་ལ་དེ་ལྟར་གནས་པ་དང་།
 དེ་གཉིས་སུ་རྒྱུད་འདུས་པ་ཅུང་ཞིག་གྲུས་ནས་མགྱིན་པ་དང་གསང་གནས་སུ་སོང་སྟེ་འདུས་པ་ལས་མི་ལམ་
 འབྱུང་ཞིང་། དེ་དེར་གནས་པ་རིང་ན་མི་ལམ་རིང་ལ། བྱང་ན་བྱང་བ་དང་། དེ་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ཅུང་ཞིག་
 གྲུས་ནས་གནས་གཞན་གཉིས་སུ་བྱིན་པ་ན་སང་ནས་འགྲོ་བ་ཤེས་ཏེ། དེའི་སྤྱིང་ནས་སང་འབྱུང་གཙོད་
 རྒྱལ་ཤེས་ན་གནད་དུ་འགྲོ་སྟེ། གཉིད་གྱི་འོད་གསལ་ཟེན་ནས་རིང་དུ་མི་གནས་པ་གནས་པའི་ཐབས་ཀྱང་
 དེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྤྱི་མ་མང་པའི་གདམས་ངག་རྣམས་ལས་གཉིད་གྱི་འོད་གསལ་འཛིན་པའི་གནད་སྤྱིང་ག་དང་།
 མི་ལམ་འཛིན་པའི་གནད་མགྱིན་པ་སྟེ། གཉིད་དུས་གྱི་གནད་གཉིས་དང་། སང་དུས་སུ་གཏུམ་མོ་སྒྲོམ་པ་
 བ་སྟེ་བར་སྒྲོམ་པ་གནད་ཆེ་བར་བཤད་པ་ནི། སྤྱིར་བཤད་པ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་དགོས་སོ། །མི་
 ལམ་འཛིན་པའི་གནད་མགྱིན་པར་ཆེ་བ་ནི། རྒྱུད་སྟོབས་ཀྱིས་འཛིན་མི་རུས་པའི་མི་ལམ་འཛིན་མི་རུས་
 པའི་མི་ལམ་འཛིན་པ་ལ་དགོངས་སོ། །^{༤༢༤} །སྟོམས་འདུག་གི་དུས་སུ་སྤྱི་བོའི་ཐིག་ལེ་སེམས་གཏོད་པ་སྟེ།
 སང་དུས་གྱི་གནད་གཉིས་བཤད་དོ། །འདུན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་མི་ལམ་འཛིན་པ་དེས། མི་ལམ་གྱི་སྤྱིན་དུ་
 གཉིད་གྱི་སྤྱིང་བ་རྣམས་ངེས་མི་རུས་ཀྱང་། མི་ལམ་ཟེན་པ་སོགས་བརྟན་ཞིང་བྱུང་བ་ཡོད་ན། མི་ལམ་གྱི་

སྐབས་དེར་གཉིད་ཀྱི་སྤྲོད་པ་བཞི་འཛིན་པའི་གདམས་པ་བྱང་པར་ཅན་ཞིག་ཀྱང་མར་ལུགས་ལ་ཡོད་དོ།
 དེ་རུས་ན་ནི་གཉིད་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་རིང་དུ་གོམས་པ་བརྟན་པར་བྱས་པས་སང་དུས་ཀྱི་རྒྱུད་སྤྱད་སྒྲ་བར་
 མོང་ནས། སང་དུས་ཀྱི་སྤྲོད་པ་བཞི་འཛིན་པ་ལ་རྒྱུར་ཡན་སྤྲོད་པས་ཆེ་བ་ཅིག་ཀྱང་ཡོད་དེ། འདི་ནི་སྤར་
 བཤད་པའི་དམིགས་བསལ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་རབ་རྒྱུད་སྤྲོད་པས་ཀྱིས་གཉིད་ཀྱི་སྤྲོད་པ་བཞི་ཐོག་
 མར་བསྐྱེད་ནས། དེ་ནས་མི་ལམ་གྱི་ལོངས་སྤྱར་ལྗང་བའོ། ཐ་མ་ཡང་བཤད་མ་ཐག་པའི་ཐབས་ཀྱིས་
 གཉིད་ཀྱི་སྤྲོད་པ་རྣམས་བསྐྱེད་ནས། མི་ལམ་གྱི་ལུས་ལོངས་སྤྱར་ལྗང་བའི་མི་ལམ་དང་བསྐྱེད་པའི་གདམས་
 བཀའ་ཅིག་མི་ཤེས་ན། མི་ལམ་གྱི་གདམས་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲོད་པོ་དམ་པ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ།

གཉིད་ཆོས་སྤྱི་འདུག་པའི་མི་ལམ་གྱི་ལུས་ལོངས་སྤྱར་ལྗང་བའི་རྒྱུ་དང་། དེ་བྱུང་ན་བར་དོ་དང་
 བསྐྱེད་པ་ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་རུས་ཞེས་པ་ནི། མར་ལུགས་ཀྱི་གདམས་བཀའ་དོན་ལྡ་མ་ཉིད་ནས་འབྱུང་ལ། གན་
 ད་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ན་འདྲ་། བྱི་མ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོག་པ་ཞིབ་ཏུ་མི་འཇུག་པར་འཇུག་ཅིང་། ལུགས་ཀྱང་ལྗང་
 ལུགས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་ཡོད་པ་དང་། བྱང་པར་དུ་མི་ལམ་དང་བསྐྱེད་པའི་གདམས་པས་བར་དོ་
 དང་བསྐྱེད་པ་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ངེས་པ་སྤྱིར་ལུགས་ཡོད་པ་རྣམས་རྟོགས་པར་ཤིན་ཏུ་དགའོ། །མི་ལམ་
 དང་བསྐྱེད་པའི་གདམས་བཀའ་རྣམས་ཀྱི་མཆོག་དམ་པ་ནི་དེ་ཡིན་ལ། བྱང་པར་པལ་པ་ནི་སྤྱལ་བ་སྤྱར་དང་།
 དག་མ་དག་གི་ཡུལ་སྤྱང་བལྟ་བ་སོགས་མན་དག་ལས་འབྱུང་བ་རྣམས་ཡིན་ནོ། །དག་མ་དག་གི་ཡུལ་སྤྱང་
 ལྟ་བུ་ནི་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཐེ་ཆོམ་སྤྲོད་པས་ཀྱི་མི་ལམ་ཟེན་པ་མིན་པའི་མི་ལམ་ཟེན་པ་གཞན་གྱིས་བྱེད་པ་ནི། མཐོང་
 ཉམས་བཟང་བ་རྣམས་ལ་སང་དུས་སུ་ཞིང་ཁམས་དང་ལྟ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ་དུ་མ་ཤར་ཡང་། དེ་དག་
 དངོས་མིན་གྱི། དེ་དག་དང་ཆ་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་ཙམ་ཤར་བ་ཡིན་པ་དེ་བཞིན་དུ། དག་པའི་ཞིང་ལ་སོགས་
 པ་དང་ཆ་འདྲ་བའི་རྣམ་པ་ཙམ་ཤར་བ་ཡིན་གྱི་དངོས་མིན་ནོ། །འདིའི་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་ལུང་ནི། ད་ལྟར་གྱི་
 སངས་རྒྱུས་མཛོད་སྤྱུ་དུ་བཞུགས་པའི་རྟེན་རྗེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་ནས་གསུངས་མོད་ཀྱང་། ཆོག་མངས་སུ་
 དོགས་ནས་མ་བྱས་སོ།

རྒྱུད་གི་སྤྲོད་པས་ཀྱིས་མི་ལམ་ཟེན་པའི་ཡུལ་སྤྱང་ལྟ་བ་སོགས་ཀྱང་སྤར་མ་དང་བྱང་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་
 མོད་ཀྱང་། བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་སྤྲོད་པས་ཅན་དུ་མཆོམས་མཐོ་རབ་ཅིག་ཏུ་མ་སྤྱེབ་པར་དུ། དག་པའི་ཞིང་གི་
 ཉེན་དང་བརྟེན་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཙམ་ཡིན་པ་ནི་སྤར་དང་འདྲའོ། །དེས་ན་སྤྱི་ལུང་སྤྲོད་པ་སོགས་ལ་
 ཡང་མི་སྤྱུ་བ་འགའ་ཡེ་འོང་མོད་ཀྱང་། སྤྱུ་བ་ཡང་དུ་མ་ཞིག་འོང་བས། མཐའ་གཅིག་ཏུ་ཡིད་བརྟན་དགའོ། །
 རྒྱུད་སྤྲོད་པས་ཀྱིས་མི་ལམ་ཟེན་པ་ལ་གོམས་པ་བརྟན་པ་ལ་ནི། མཆོམས་ཤིག་ནས་འདས་མ་འོངས་ལུང་སྤྲོད་

པ་སོགས་མི་སྤྱི་བར་འགྱུར་བའི་ཐབས་ཁྱད་པར་ཅན་ཅིག་ཡོད་པར་སྤང་དོ། །ཁྱི་ལམ་དང་བསྐྱེད་བཀའ་ལོ་
མ་ཡིན་པའི་བྱད་པར་འདི་རྣམས་གཞུང་ཚད་ལྡན་ཆེ་བ་རྣམས་ནས་བཤད་པ་མི་གསལ་ཡང་། ད་ལྟར་གྱི་
གང་ཟག་རྣམས་ལ་ཕན་ཐོགས་པར་སྤང་དོ།།

དེ་ལྟར་ཁྱི་ལམ་རྒྱུད་སྟོབས་ཀྱིས་འཛིན་པ་ནི་གཙོ་བོ་ཡིན་པས་ཚུལ་དེ་ལ་འབད་དགོས་ལ། དེ་ལ་
འབད་ཀྱང་སྒྲུ་ཤིན་ཏུ་དཀའ་བར་སྤང་ན། འཛིན་ཚུལ་གཞན་གྱི་སྟོན་སྒྲུ་ཐེན་པར་བྱས་ལ། དེ་ནས་དེ་ལ་
བརྟེན་ནས་རྒྱུད་སྟོབས་ཀྱིས་འཛིན་པ་ལ་འབད་པར་བྱའི། དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་མི་བྱའོ། །ཁྱི་ལམ་དང་
བསྐྱེད་བཀའ་གདམས་པ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྣམས་མི་ཤེས་ན། སང་དུས་གྱི་མཆོན་བྱེད་དཔེ་ལྷུ་ལུས་གྱི་
རྟོགས་པ་རྣམས་སྤྱབ་མི་ཤེས་པ་འཇམ། ཤེས་ཀྱང་རྟོགས་པ་དེ་བྱུང་ཞུགས་པར་མི་འགྱུར་བ་དང་། མཆོག་མི་
འགྱུ་བ་པར་འཆི་བ་ལ་བར་དོ་དང་བསྐྱེད་ཚུལ་བྱུང་པར་ཅན་རྣམས་མི་ཤེས་པས། འདི་ལ་ཡང་མ་ཁས་པར་
བྱ་དགོས་པ་སོགས་ནི་སྤར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །ཁྱི་ལམ་ཐེན་པ་ལ་གཞི་དང་། ལམ་གྱི་དུས་གཉིས་དང་།
ཕྱི་མ་ལ་ཐེག་པ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་བ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་གཉིས་དང་། དེའི་ཕྱི་མ་ལ་འབད་གཙོ་བོ་དང་
ཕལ་བ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་གོ་བ་ཆགས་ན། ཁྱི་ལམ་དང་སྤྱི་ལུས་བསྐྱེད་བཀའ་དང་འཛིན་པ་དང་འཇམ་བྱུང་
གི་དོན་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལེགས་པར་བྱེད་ནས། མན་ངག་གི་གནད་རགས་པ་མི་འཕྱུག་གོ། །བསྐྱེད་བཀའ་
འདིའི་ཡང་མ་བཤད་པ་ལྟག་མའི་ཞིབ་ཆ་རྣམས་གཞན་དུ་བཤད་པར་བྱའོ།།

འཆི་བ་དང་བར་དོ་དང་བསྐྱེད་བཀའ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་(འཆི་བ་དང་བར་དོ་དང་བསྐྱེད་བཀའ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། བར་དོར་འཚང་རྒྱ་བའི་བསྐྱེད་ཚུལ་དང་།
སྒྲུ་བ་བརྒྱུད་ནས་འཚང་རྒྱ་བའི་བསྐྱེད་ཚུལ་དང་། བསྐྱེད་བཀའ་ཀྱི་དབྱེ་བསྐྱེད་བསྐྱེན་པའོ།།

དང་པོ་ནི། སྤྱིར་གཞིའི་འཆི་རིམ་དང་། བར་དོ་འགྱུ་བ་པའི་རིམ་པ་དང་། སྤྱི་སྤྱིར་ལེན་པའི་རིམ་པ་
བཞིན་དུ་ལམ་སྤྱོད་པ་ལ་སྤྱི་འཆི་བར་དོ་གསུམ་སྤྱི་གསུམ་དུ་འབྱེད་བ་ཞེས་པ་དང་། སྤྱི་འཆི་བར་དོ་གསུམ་
དང་བསྐྱེད་བཀའ་པའི་ཐ་སྤྱོད་བྱེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ཆེ་འདི་དང་བར་དོ་དང་སྤྱི་བ་བརྒྱུད་ནས་འཚང་རྒྱ་བ་
གསུམ་ག་ལ་བསྐྱེད་བཀའ་ཀྱི་ལམ་འཛིན་ཅིང་། ལམ་ཡང་བསྤྱོད་རྫོགས་གཉིས་ཀ་ལ་འཛིན་གོ། །འཆི་བ་
དང་སྤྱི་དང་འོད་གསལ་བསྐྱེད་བཀའ་ནི། སྤྱོད་བསྐྱེས་དང་སྤྱོན་གསལ་ལས་བར་དོར་འཚང་རྒྱ་བ་ལ་བཤད་དོ།།
འོན་གང་ཟག་དེ་ཆེ་འདིར་ལམ་གྱི་རྟོགས་པ་རི་ཙམ་ཞིག་ཐོབ་པ་ཡིན་སྟུང་ན། སྤྱོད་བསྐྱེས་ལས། བདེན་
པ་མཐོང་བ་དང་། རྫོགས་རིམ་རྟོགས་པ་དང་། དེ་ལོན་ཉིད་ཤེས་པ་ཞེས་གསུངས་ལ།^(༡༧) སྤྱོན་གསལ་

ལས། རྫོགས་པའི་གོ་རིམ་རྫོགས་པ།^{༥༧} ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ནི་འགོ་ས་ལུགས་པ་རྣམས་ཟུང་འཇུག་
 ཐོབ་ལ་མ་གོམས་པ་ལ་འཆད་ཅིང་། དེ་ཡང་སྒྲུབ་སྒྲུངས་ལ་འཆིབ་མ་སྒྲུངས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུང་དོ། །རིམ་པ་
 གསུམ་པ་ལས། སྒྲུ་ལུས་ཐོབ་ན་ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་ངེས་པར་འཆང་རྒྱ་བར་གསུངས་ཤིང་།^{༥༨} རིམ་པ་གཉིས་པ་
 ལས་ཀྱང་། མཛོན་པར་བྱང་རྒྱུ་ལེགས་ཐོབ་ནས། །གཙང་མའི་གནས་སུ་ཉེ་བར་འགོ། །སངས་རྒྱས་ཞིང་ན་
 མི་ལྟོག་པས། །ཆོ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན།^{༥༩} ཞེས་རིམ་པ་བཞི་པ་ཐོབ་ན་ཆོ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་
 འཆང་རྒྱ་བར་གསུངས་པས། བར་དོར་འཆང་རྒྱ་བས་སྒྲུ་ལུས་དང་འོད་གསལ་ཐོབ་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཡང་
 རིམ་པ་བཞི་པ་ཐོབ་ནས་སྒྲུབ་བ་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པར་གསུངས་པས། ཆོས་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་རྫོགས་
 པ་ཡིན་ལ། རྒྱུད་སྒྲུ་མ་ལས། འཕགས་པས་འཆི་དང་རྒྱ་བ་དང་། །ན་བའི་སྒྲུག་བསྐལ་རྩད་ནས་སྒྲུངས།
 །ལས་དང་ཉོན་མོངས་དབང་གིས་སྒྲུ། །དེ་ལ་དེ་མེད་ཕྱིར་དེ་མེད།^{༦༠} ཅེས་པར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་
 པས་ཀྱང་ལས་དབང་གིས་འཆི་བ་སྒྲུངས་པར་གསུངས་ན། སྒྲུགས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་འཕགས་པས་དེ་སྒྲུངས་པ་
 ལྟ་ཅི་སྒྲོས། འདི་ནི་ལས་དབང་གིས་འཆི་བ་སྒྲུངས་པ་ཡང་མིན་ནོ། །

ཡང་སྒྱུད་བསྐྱུས་ལས། འདི་ལ་གཉིས་པའགད་པའི་གཅིག་ཀྱི་སྒྱུད་པ་བྱེད་པའི་ཡོ་བྱད་མ་འབྱོར་
 བར་གསུངས་ལ།^{༦༡} སྒྲུ་ལུས་ཐོབ་ན་ཟས་དང་གོས་ལ་སོགས་པ་མཁའ་ལས་སྐྱད་ཅིག་གིས་ཉིད་ཅས་
 གསུངས་པས་ཀྱང་གཞོད་ཅིང་། ས་རབ་དགའ་ཐོབ་ནས་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་མི་ཐོངས་པར་བྱངས་ལས་གསུངས་
 པས།^{༦༢} ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་ཐོངས་པ་མི་སྲིད་པས་ཀྱང་གཞོད་པའི་ཕྱིར་རིམ་པ་ཐ་མ་
 གཉིས་ཐོབ་པ་མིན་ནོ། །དེས་ན་བདེན་པ་མཐོང་བ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་དོར་བསྐྱུས་མཐར་ཕྱིན་ནས་
 སེམས་དབེན་གྱི་ཡོ་ཤེས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྫོགས་པ་ལ་བྱ་སྟེ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་ན་མཛོན་སུམ་དུ་མཐོང་
 བས་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཡང་སྒྱུད་བསྐྱུས་ལས། །ཁ་ཅིག་ཞིང་ལས་དང་ཆོང་དང་དང་བསྟེན་བཀྱར་
 ལ་སོགས་པས་གཡེངས་པས། སྒྱུད་པ་བྱེད་རྒྱུ་མ་བྱུང་བ་དང་། གཞན་དག་འབྱོར་པ་མ་ཆང་བས་རྒྱུད་ལས་
 གསུངས་པ་ལྟར་གྱི་ཆོག་རྫོགས་པར་བྱ་མ་ལུས་པས། སྒྱུད་པ་བྱེད་པ་མ་བྱུང་བས་བར་དོར་འཆང་རྒྱ་བར་
 བཤད་པའི་འུགས་ཀྱིས།^{༦༣} སྒྱུད་པ་བྱེད་པ་བྱུང་ན་ཆོ་འདིར་འཆང་རྒྱ་བར་བསྟན་པས་ན། རྫོགས་རིམ་
 གྱི་སྐྱབས་ཀྱི་སྒྱུད་པ་བྱ་རན་པ་ཅིག་ཏུ་གསལ་ལ། དེ་ལ་ནི་མ་མཐའ་ཡང་སེམས་དབེན་ངེས་པར་ཐོབ་དགོས་
 སོ། །འདིས་སྒྱུད་པ་ནི་བྱ་རན་ལ། སྒྲུ་ལུས་ནི་མ་ཐོབ་པས་ན། སྒྲུ་ལུས་འབྱུང་པའི་དོན་དུ་སྒྱུད་པ་བྱ་དགོས་
 པར་ཤེས་ལ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་དོ་རྗེ་འཕྲིང་བ་ལས། རང་བཞིན་སྒྲུབ་པའི་དབྱེ་ཤེས་ནས། །དེ་ནས་སྒྱུད་པ་
 རབ་ཏུ་བྱ། །ལས་ཀྱི་ལུས་ནི་ཡོངས་སྒྲུངས་ནས། །རྫོ་རྗེའི་སྒྲུ་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར།^{༦༤} ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་

ལེགས་པར་བྲངས་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་འདྲ་བ་དེས་ཆོ་འདིར་སྤྱོད་པ་བྱེད་པ་མ་བྱུང་ན་ཆོ་འདིར་འཆང་མི་རྒྱ་
བར་གསུངས་པས། ཆོ་འདིར་འཆང་རྒྱ་ན་སྤྱོད་པ་ངེས་པར་བྱ་དགོས་པ་དང་། འདིའི་སྒྲུ་ལུས་འགྲུབ་པའི་
ཐབས་ཀྱི་སྤྱོད་པའི་དོན་ཆོ་འདིའི་སྤྲོད་པ་བཞི་དང་། འཆི་བའི་སྤྲོད་པ་བཞི་གཅིག་ཏུ་བྱས་པས་བྱེད་པར་
ཡང་བསྟན་ནོ།།

དེས་ན་འཕོ་བ་དང་གོང་འཇུག་གི་ནུལ་འབྱོར་གྱིས་བྱེད་པ་ལྟར། སྤྱིར་བསྟོམས་སྟོབས་ཀྱིས།
རགས་པ་དང་གཏུག་མའི་ལུས་གཉིས་སོ་སོར་འབྲལ་བ་ལ་སྤྱོད་པ་མི་དགོས་ཀྱང་། སྤྱིང་ཁར་རྒྱུང་སེམས་
བསྐྱུས་ནས་ཐིམ་པའི་རིམ་པ་ལས་སྤྲོད་པ་བཞི་བསྐྱེད་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་གོམས་པར་བྱས་པས་ལུས་
གཉིས་སོ་སོར་འབྲེད་པ་དང་། བྱེ་བའི་གཏུག་མའི་ལུས་དེ་ཡང་མཚན་ཀྱན་གྱིས་བརྒྱན་པའི་སྒྲུ་ལུས་རྩོམ་
འཆང་གི་སྒྱུར་སྒྲེབ་ནི་ཤིན་ཏུ་བསྐྱབ་དགའ་བས་དེའི་དོན་ཏུ་སྤྱོད་པ་བྱ་དགོས་སོ། །དེ་འདྲ་བ་དེས་འཆི་བ་
དང་བསྐྱེ་བ་ལ་ནི་འཆི་བ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་དང་བསྐྱེ་བའི་འཕེན་པ་གཏོང་བ་ཙམ་ལས་སྤྱོད་བསྐྱུས་
སུམ་གསུངས་ལ། འགོས་ལུགས་པ་རྣམས། འཆི་བའི་ཆོ་འདོར་བསྐྱུས་བྱས་ནས་བསྐྱེ་བར་བཞེད་པ་ཉིད་ཤིན་
ཏུ་ལེགས་ཏེ། སྤྱིང་ཁའི་མི་ཤིགས་པ་ལ་དམིགས་པ་དང་། བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་སྤྱད་པའི་ཐབས་ཀྱང་
ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱེད་པ་དེ་ལ་ནི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་བྲངས་པའི་ས་ཆུ་ལ་ཐིམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཐིམ་རིམ་ཉིད།
འཆི་བའི་སྤྱད་རིམ་གྱི་ཐིམ་རིམ་དུ་སོང་བ་མ་གཏོགས་པ། འཆི་བའི་རིམ་པ་གཞན་མེད་དོ། །དེས་ཀྱང་འཆི་
བའི་འོད་གསལ་གྱི་དུས་སུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡན་ཆད་དུ་སྒྲུ་
ལུས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་དང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་རྟེན་ལ་སྒྲུ་མའི་ལུས་གྲུབ་པ་ངེས་པར་
དགོས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རིམ་ལྔ་ལས། བདག་བྱིན་བརྒྱབ་པའི་ཉིང་འཛིན་དང་། །དེ་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཡི་
གནས། རྒྱུད་དང་འབྲས་སུའི་ཁྱད་པར་གྱིས། །བདེན་པ་གཉིས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན། །བདག་བྱིན་བརྒྱབ་པའི་
རིམ་གྱིས་ནི། །འོད་གསལ་བ་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར།^{༡༦} །ཞེས་དང་། སྤྱོད་བསྐྱུས་ལས་ཀྱང་། ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་
བདེན་པ་རྟོགས་པ་དང་བྲལ་བས་ནི། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བར་མི་རུས་སོ།^{༡༧} །ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྱོད་བསྐྱུས་ལས། འདིས་སྒྲེབ་ནི་ཀྱན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའོ་^{༡༨} །ཞེས་འཕེན་པ་གཏོང་
བར་གསུངས་པའི་ཀྱན་རྫོབ་བདེན་པ་ནི་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྒྲུ་ལུས་ཡིན་ལ། སྒྲོན་གསལ་ལས་ཀྱང་། དེའི་
ཆོ་འགྲོ་བའི་རྒྱུད་ཉིད་དུ་དུས་བྱས་ནས་ལངས་ཏེ་སྒྲུ་མ་ལྟ་སུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་དོ།^{༡༩} །
ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་དང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་སྒྲོན་དུ་སོང་བའི་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་ཡང་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲུ་
མའི་སྒྲུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཆུལ་ནི། སྒྲོན་དུ་བར་དོ་མཚན་ཉིད་པར་ལངས་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་མིན་གྱི།

འཆི་བའི་འདྲ་གསལ་གྱི་རྒྱུ་མེད་སྐུ་མའི་སྐུ་རྒྱུ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞན་ལ་བར་དོར་འགོ་རྒྱུའི་རྒྱུ་
མེད་སྐུ་མའི་འདྲ་ལ་སྐུ་ལུས་རྩོམ་ཆེ་འཆང་གི་སྐུར་འབྱུང་བའོ།

འདི་ལ་ཁ་ཅིག་དང་པོར་བར་དོ་མཆོན་ཉིད་པ་གྲུབ་ནས། དེ་ནས་བསྐྱོམས་པས་བར་དོའི་ལུས་
གནས་གྱུར་ནས། ཟུང་འཇུག་གི་སྐུར་འབྱུང་བར་འདོད་པ་དང་། གཞན་དག་བར་དོ་གྲུབ་པ་ན་རང་རྩོམ་
འཆང་གི་སྐུར་སྐྱོམ་པ་ལ་འདོད་པ་ནམས་ནི་སྐུ་ལུས་འབྱུང་ཚུལ་ལེགས་པར་མ་གྲེས་པའི་སྦྱོན་ཡིན་ནོ།
སྦྱོད་བསྐྱེས་ལས། འཆི་བར་འབྱུར་བ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། སྦྱོ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའོ་
ཞེས་ཡང་དག་པར་མཛོན་པར་རྟོགས་ནས། བརྒྱལ་མ་ན་འདྲ་གསལ་བར་ཞུགས་ནས་ཐ་མལ་པའི་སྤང་པོ་
བོར་ནས་བདག་ལ་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་རིམ་གྱིས་ལྡང་བར་བྱའོ་ཞེས་བརྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ། དེ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པས་གནས་པར་བྱེད་ན། དེ་སྦྱོ་བ་གཞན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དེ་འདོར་བར་མི་འབྱུར་ཏེ། དེ་བས་
ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་འབྱུར་རོ། །དེ་བས་ན། བསམ་པ་གང་དང་གང་གིས་ནི། །མི་རྣམས་ཡིད་ནི་ཡང་
དག་སྦྱོར། །དེས་ན་དེ་ཡི་རང་བཞིན་འབྱུར། །སྒྲ་ཚོགས་ནོར་བུ་རི་བཞིན་ནོ།^{༡༠} །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཞེས་
འཆི་བའི་དུས་སུ་བདེན་གཉིས་ལ་འཕེན་པ་བཏང་བ་དེ་བཞིན་དུ་འབྱུང་བར་ལུང་གིས་བསྐྱབས་ལ། འདི་
ལ་སྦྱོ་བྱིད་དུ་སྦྱོ་བ་ནི་མེད་པས། སྦྱོ་བ་ཞེས་པ་ནི་གང་ཟག་གཞན་ལ་བར་དོར་འདྲ་རྒྱུའི་རྒྱུ་མེད་སྐུ་མའི་
ཀུན་རྫོབ་སྐུ་མའི་སྐུར་ལྡང་བར་བྱའོ་སྐུ་མའི་འཕེན་པ་གཏོང་བ་ཡིན་ཞིང་། བཏང་བ་ལྟར་ཡང་འབྱུང་
པར་གསུངས་པས། འདྲ་གསལ་གྱི་རྒྱུ་མེད་སྐུ་མའི་ཉིད་བར་དོར་མི་སྦྱོ་བར། ཀུན་རྫོབ་སྐུ་ལུས་རྩོམ་ཆེ་འཆང་གི་
སྐུར་སྦྱོ་བར་གདོན་མི་ཟ་བར་འདོད་དགོས་སོ།

འོ་ན་འདི་ལ་བར་དོ་མི་འདུག་པས་བར་དོར་འཆང་རྒྱུ་བ་ཞེས་བྱར་མི་རིང་ངོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་ན།
ལྟ་གཞིས་འདྲ་གསལ་དུ་བསྐྱེས་པ་ལ་འདྲ་གསལ་དུ་ཞུགས་པ་མེད་ཅིང་། མཛོན་བྱང་ལྡས་དང་པོའི་མགོན་
པོ་སྦྱོད་པ་ལ་རྩོམ་ཆེ་འཆང་མེད་པས། དེ་དག་ལ་ཡང་ཐ་སྙད་དེ་དག་མི་བྱེད་པར་འབྱུར་ཏེ། དེ་འདྲའི་རིགས་
མང་ངོ་། །དེས་ན་ནི་བའི་འདྲ་གསལ་གྱི་མཐར་བར་དོ་རི་བཞིན་དུ། རྒྱུ་མེད་སྐུ་མའི་ལས་བསྐྱེད་ནས་
འཆང་རྒྱུ་བ་ལ། བར་དོར་འཆང་རྒྱུ་བ་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མི་འགལ་ལོ། །ཤི་བའི་འདྲ་གསལ་གྱི་མཐར་བར་
དོ་མཆོན་ཉིད་པ་གྲུབ་ནས། དེའི་རྗེས་སུ་ལས་བསྐྱོམས་ནས་བར་དོར་འཆང་རྒྱུ་བར་འདོད་པ་ནི། ལུགས་འདི་
དང་ཞལ་ལུང་གཉིས་ཀ་དང་མི་མཐུན་ནོ། །དེ་ལྟར་ནི་བའི་འདྲ་གསལ་གྱི་མཐར་རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐུ་ལུས་
གྲུབ་པ་དེའི་གནད་གྱིས་གྱུར། གང་ཟག་འདི་འཆི་བའི་འདྲ་གསལ་གྱི་དུས་སུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཛོན་སྐུ་མའི་
རྟོགས་པ་མིན་པས། འདིས་སྐུ་ལུས་གྲུབ་པའི་རྗེས་སུ་རྟོན་དེ་ལ་རིམ་པ་ཐ་མ་གཉིས་བསྐྱབས་ནས་འཆང་

ཀྱིས་ལྷན་སྐྱེའི་ལྷན་པོ་འགྲུབ།^{༥༩} ཅེས་དེ་ལྟར་ལམ་གྱི་སྐྱེ་གསུམ་མ་གྲུབ་ནས་སྤྱོད་པའི་ཏེན་ཁྱད་
པར་ཅན་རིག་འཛིན་གྱི་གཙོ་བོའི་ལུས་འགྲུབ་པར་གསུངས་ཀྱི་སྐྱེ་གསུམ་མ་གྲུབ་པ་དེས་བར་དོར་ལམ་
སྐྱེས་ཚུལ་ནི་མ་བཤད་དོ། ཏེན་དེ་ཡང་ཡང་སྤྱིད་གཞན་དུ་སྐྱེ་བ་ལེན་མི་དགོས་པར་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཞིང་
དུ་སྐྱེ་བ་ཞིག་དུ་མངོན་ནོ།།

གཉིས་པ་སྐྱེ་བ་བརྒྱད་ནས་འཛང་རྒྱ་བའི་བཟེ་ཆུལ་ནི། ཅ་བཤད་ཀྱི་རྒྱད་དང་ཡབ་སྐུ་གི་གཞུང་ལས་
 སྐྱེ་བ་བརྒྱད་ནས་འཛང་རྒྱ་བས་འཆི་བ་དང་བར་དོ་དང་བཟེ་ཆུལ་གསལ་པོར་མ་བཤད་ཀྱང་། སྐྱོད་བསྐྱུ་
 དང་སྐྱོན་གསལ་གྱི་བཤད་པ་དེས་མཆོན་ནས་བཟེ་བ་དེ་གཉིས་བྱར་རུང་བས། ལྷགས་འདི་ལ་བྲམ་མ་རྣམས་
 གྱི་མན་ངག་ལས་དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཡང་ལེགས་པ་ཡིན་ཏེ། གཉིད་དང་མི་ལམ་དང་བཟེ་བ་དང་འབྲེལ། །དེ་
 ལ་འཆི་བ་དངོས་དང་བཟེ་བ་ལ་ད་ལྟ་རྟོགས་པ་ཅི་ཙམ་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས་ཤིང་། འདི་ལ། དབང་ལེགས་
 བར་ཐོབ་ནས་དམ་ཆོག་དང་སྒྲིམ་པ་བསྐྱུང་བ་གཞིར་བྱས་ནས། བསྐྱེད་རིམ་སྒྲིམ་པ་གཞིར་འཛིག་པ་ནི། ཆེ་
 འདི་དང་བར་དོ་དང་སྐྱེ་བ་བརྒྱད་ནས་འཛང་རྒྱ་བ་གསུམ་ག་ལ་གལ་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །དེས་ལུས་ལ་གནད་ཏུ་
 བསྐྱུན་པའི་ཐབས་བསྒྲིམས་པས་རྒྱུ་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱུ་བསྐྱུས་ཏེ་ཐིམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲོང་པ་བཞི་བསྐྱེད་པ་བརྟན་
 པ་དང་། དེ་ཡང་བདག་མེད་པའི་དོན་ལེགས་པར་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་དང་སྐྱེར་བྱས་པ་ཡིན་ན། འཆི་བའི་
 སྒྲོང་པ་རྣམས་དང་བཟེ་བྱས་ཤིང་། འཆི་བའི་འོད་གསལ་གྱི་དུས་སུ་ལྟ་བ་དྲན་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་
 རྟོགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ། ལྟ་བ་མེད་པར་སྐྱེ་མ་ཡོད་པ་ཡིན་ནའང་འཆི་བའི་སྒྲོང་པ་དང་བཟེ་བྱས་མོད་ཀྱང་།
 དེའི་ཆེ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་ནི་མིན་ཏེ། ཆུལ་གཉིས་ཡོད་དོ། །སྐུ་མ་ལྟར་བཟེ་བྱས་ན་དེའི་ཆེ་གཉིས་སྐྱུང་
 རགས་པའི་སྐྱོས་པ་གཙོད་ལུལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཞིག་འོང་བས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་ཆེས་ཤིན་ཏུ་
 བྱུང་བྱགས་པ་ཞིག་སྐྱེའོ། །ཕྱི་མ་ལྟར་ཡིན་ནའང་བྱུང་ཤིན་ཏུ་ཆེའོ། །དེ་ཙམ་གྱི་བྱས་པ་མ་ཐོབ་པས་ནི་འཆི་
 དུས་སུ་འོང་བའི་རིམ་པ་རྣམས་ད་ལྟ་ནས་ཡང་ཡང་ཡིད་ལ་དྲན་ཏེ་རྒྱུན་ལྡན་དུ་གོམས་ན། གོམས་པའི་
 རྟུགས་ཀྱིས་འཆི་ཁར་དྲན་བྱུང་ནས་འཆི་བའི་སྒྲོང་པ་རྣམས་ངོས་ཟིན་པ་འབྱུང་བར་མངོན་ཏེ། ཆེ་འདིར་
 གང་ལ་ཡིད་གོམས་པ་ཤས་ཆེ་བ་དེ་ཉིད་འཆི་ཁར་ཡང་རྗེས་སུ་འཇུག་པར་རྣལ་འབྱོར་སྐྱོད་པའི་ས་ལས་
 ཀྱང་གསུངས་པའི་ཐུང་རོ།^{༡༧} །འདི་ལ་ཡང་ལྟ་བ་དང་འབྲེལ་མ་འབྲེལ་གཉིས་ཀྱི་དབང་གིས་གཞིའི་འོད་
 གསལ་པོས་ཟིན་པ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་མ་རྟོགས་གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ། །འདི་རྣམས་ལ་ཡང་འཆི་བའི་
 དུས་ཀྱི་མན་ངག་ནི། ས་རྒྱལ་ཐིམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཐིམ་རིམ་ལས། སྒྲིག་རྒྱུ་ནས་མར་མེ་ལྟར་འབར་བའི་བར་
 རྣམས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། དེ་ནས་སྒྲོང་པ་གསུམ་གྱི་མན་ངག་རྣམས་དྲན་པར་བྱ་བ་དང་། སྒྲོང་པ་རྣམས་

ལམ་གྱིས་འདྲན་ཐབས་སྒོག་ཚུལ་གཉིས་དང་བསམ་གཏན་གཉིས་གྱི་མན་ངག་སྒྲོམ་པའོ།།

ལུ་ཨྱི་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་ལས། སེམས་ནི་ངལ་བསོ་ནལ་འབྱོར་པ། ལྷང་འདས་བསྟན་པ་མ་ཡིན་
ཉིད། །འཕོ་དུས་ནལ་འབྱོར་ནམས་ནི་དཔལ། །ཁྲག་འབྲང་སྒོགས་པ་ནལ་འབྱོར་མ། །མེ་ཏྲག་སྒྲ་ཚོགས་
ལག་ཐོགས་ཤིང་། །སྒྲ་ཚོགས་སྒྲལ་མཚན་པ་དན་ཅན། །སིལ་སྟན་སྒྲ་ནི་སྒྲ་ཚོགས་དང་། །སྒྲལ་ཡི་ཉེར་སྦྱོང་
སྒྲ་ཚོགས་གྱིས། །འཆི་བ་ཞེས་ནི་ནམ་ཉིག་སྟེ། །མཁའ་སྦྱོང་གནས་སུ་འཁྱིད་པར་བྱེད།^{༡༧} །ཅིས་གསུངས་
པའི་དོན་ནལ་འབྱོར་པ་ནམས་འཕོ་བ་སྟེ་འཆི་དུས་སུ་དཔའ་ཕོ་དང་དཔའ་མོ་ཕྱག་ན་མཚོད་ཇས་སྒྲ་ཚོགས་
པ་ཐོགས་པ་ནམས་བྱོན་ནས། །མཁའ་སྦྱོང་གནས་སུ་འཁྱིད་པ་སྟེ་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་ཅིས་ལ་བ་
པའི་འགྲེལ་པ་སྒོགས་འགྲེལ་པ་གསུམ་ལས་བཤད་པས།^{༡༨} ཕྱི་ནས་ཀྱང་དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུན་གྱིས་འོད་
གསལ་དུ་འཇུག་ཐབས་མཛད་པར་གསུངས་སོ།།

རྒྱུད་པ་དང་ཕོ་དང་གཉིས་པའི་དོན་ནི། ལྷང་འདས་ཏེ་འཆི་བ་དོན་དམ་པ་མིན་གྱི། ཕྱིས་ནས་ཕྱིས་
དུ་འགྲོ་བ་ལྟར་སེམས་ངལ་བསོ་བ་ཙམ་མོ་ཞེས་ཀྱང་བཤད་དོ། །འདི་བདེ་མཚོག་ལས་གསུངས་པ་ནི་
མཚོན་པ་ཙམ་ཡིན་པས། དམ་ཚིག་དང་སྟོམ་པ་དག་པར་བྱེད་ཅིང་། སྒྲ་མ་ལ་གྲུས་པ། ལྷག་པའི་ལྷའི་
བསྐྱེད་རིམ། ཡི་དམ་དུ་སྒྲོམ་པའི་གྲུས་པ་ལྷགས་དྲག་པ་ནམས་ལ། རང་རང་གི་ལྷག་པའི་ལྷས་འཆི་བའི་ཆེ་
ཇེས་སུ་འཛིན་པའི་མཐོང་ཆོས་གྱི་ཕན་ཡོན་ནོ།།

གལ་ཏེ་ཤི་བའི་འོད་གསལ་གྱི་མཐར་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་མ་གྲུབ་པར་བར་དོ་མཚན་ཉིད་པར་ཤོར་བ་དེ་
བར་དོར་འཛང་མི་རྒྱུན། རིམ་ལྔ་བསྟན་པ་ལས། འོད་གསལ་གནས་ཐོབ་མངོན་སངས་རྒྱས། །བཙོན་
འགྲུས་ཅན་ནི་ཆེ་འདི་ཉིད། །ལེ་ལོ་ཅན་ནི་འཆི་བ་སྟེ། །ཐ་མ་སྤྱིད་པ་བར་མ་དོར། །མཚོག་ཐོབ་སྒྲུས་ནི་
གཞན་དོན་བྱེད།^{༡༩} །ཅིས་བཤད་པ་ཇི་ལྟར་ཡིན་ཞེན། དེ་ནི། འོད་གསལ་རྟོགས་ནས་འཛང་རྒྱུ་བའི་འོད་
གསལ་དེ་རབ་གྱིས་ཆེ་འདིར་རྟོགས། འབྲིང་གིས་འཆི་བའི་འོད་གསལ་གྱིས་དུས་སུ་རྟོགས། ཐ་མས་བར་
དོར་རྟོགས་ནས་མཚོག་འཕོབ་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། འཆི་བའི་འོད་གསལ་གྱི་དུས་ཉིད་དུ་འཛང་རྒྱུ་བ་དང་།
བར་དོ་དངོས་ཉིད་དུ་འཛང་རྒྱུ་བར་སྟོན་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཐ་མ་ནི་སྟེ་བ་བརྒྱུད་ནས་འཛང་རྒྱུ་བ་ལ་བྱུང་གོས་
པའི་བྱིར་རོ། །བར་དོ་དང་བསྐྱེད་པ་ནི། འཆི་བ་དང་བསྐྱེད་ལུས་པ་བྱུང་ན། བར་དོ་ལ་ཡང་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་
གྱི་འཕེན་པའི་དབང་གིས་བསྐྱེད་ལུས་པ་འབྱུང་སྟེ། འོན་ཀྱང་དེ་ལ་ནི་བར་དོ་མཚན་ཉིད་འགྲུབ་པ་ལ་རང་
ལྷའི་སྒྲུར་མོས་པ་ཡིད་བྱེད་གྱིས་སྦྱེད་པའོ། །བར་དོ་ཟིན་པའི་ཐབས་བྱེད་པར་ཅན་ནི། སང་དུས་དང་།
གཉིད་ཀྱི་སྟོང་པ་བཞི་བསྒྲོམས་སྟོང་བས་གྱིས་ལེགས་པར་སྦྱེད་ལུས་ནས། དེའི་ཇེས་སུ་མཚོན་བྱེད་དཔེའི་སྒྲུ་

ལུས་སྦྱིད་པའི་གདམས་དག་ཡིན་ལ། དེ་ཙམ་གྱི་རྒྱལ་པ་མེད་པར་མི་ལམ་འདུན་པས་ཟིན་ན་ཡང་ཐབས་
ལེགས་པོ་ཞིག་ཡོད་དོ། དེ་རྣམས་མེད་ན་འཆི་བའི་མན་ངག་ཡིད་ལ་བྱེད་དུས་སུ་ཤི་བའི་མཐར་པར་དོ་
འགྲུབ་ཚུལ་རྣམས་དང་། སྦྱ་མའི་སྦྱུའི་རྣམ་པ་སྒྲོམ་པ་རྣམས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་གོམས་དགོས་སོ།།

གསུམ་པ་(བསྐྱེད་པ་རྣམས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ལྟར་བ་)ནི། རིམ་ལྡན་བསྐྱེད་པ་ལས། བར་དོ་རྣམ་གསུམ་བསྐྱེ་
བར་བྱ།^{༡༧} ཞེས་བཤད་པས་ནི་དེས་མཆོད་ནས་འཆི་བ་གསུམ་དང་། སྦྱེ་བ་གསུམ་བསྐྱེ་བ་ཡང་གོ་དགོས་ལ།
བསྐྱེ་བ་འདི་རྣམས་ཀྱི་ཐ་སྟངས་གསལ་པོར་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་གཞུང་ནས་མ་བྱུང་ཡང་དོན་ནི་ཡོད་དོ། །བར་དོ་
གསུམ་ནི། སྦྱིད་པ་བར་དོ་དང་། མི་ལམ་གྱི་བར་དོ་མཐུན་ལ། མར་ལུགས་པ་མང་པོས། སྦྱེ་ཤི་བར་དོ་
ཞེས་ཐ་སྟངས་བཏགས་པའི་དོན་ལྟར་སྦྱེས་ནས་ད་གཟོད་མ་ཤི་བར་གྱི་ད་ལྟར་གྱི་ཕུང་པོ་འདི་ལ་བྱེད་མོད་
ཀྱང་། གཞིའི་བར་དོ་གཉིས་དང་། ལམ་གྱི་བར་དོ་གཅིག་སྟེ་གསུམ་དུ་བྱས་ན་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་གཞུང་དང་
མཐུན་ལོ། དེ་ཡང་། རིམ་ལྡན་སྦྱེ་ལུས་ལ་བར་དོར་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་དངོས་དང་རྗེས་མཐུན་
པ་གཉིས་ཡོད་དོ། །འཆི་བ་གསུམ་ནི་ཡོངས་སུ་གྲགས་པའི་འཆི་བ་དང་། མི་ལམ་གྱི་ལུས་བསྐྱེད་པ་བཤད་
པའི་གནད་ཀྱིས་དེའི་ལྟ་རྒྱུ་ལ་གཉིད་ཀྱི་སྟངས་པ་རྣམས་ལ་གཉིད་ཀྱི་འཆི་བར་བྱས་པ་དང་། རྫོགས་རིམ་
དུ་སྟོང་པ་བཞི་འཆི་རིམ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་པའི་ལམ་གྱི་འཆི་བ་སྟེ། གཞིའི་འཆི་བ་གཉིས་དང་ལམ་གྱི་འཆི་བ་
གཅིག་གོ། སྦྱེ་བ་གསུམ་ནི། སྦྱིད་པ་བར་དོས་མང་ལ་དུ་སྦྱེ་བ་བཟུང་བའི་སྦྱེ་བ་དང་། མི་ལམ་གྱི་བར་དོས་
ཕུང་པོ་རགས་པ་ལ་སྤྱར་ཞུགས་པའི་སད་དུས་ཀྱི་སྦྱེ་བ་དང་། སྦྱེ་ལུས་ཀྱི་བར་དོས་ཕུང་པོ་རགས་པ་བཟུང་
པའི་སྦྱེ་བ་སྟེ། གཞིའི་སྦྱེ་བ་གཉིས་དང་། ལམ་གྱི་སྦྱེ་བ་གཅིག་གོ། དེའི་དང་པོ་གསུམ་ནི། བར་དོ་ཡོངས་
སྦྱུའི་བསྐྱེ་བ་སྟེ་སྦྱེ་ལུས་ཀྱི་བསྐྱེ་བ་པོ། །བར་པ་གསུམ་ནི། འཆི་བ་ཆོས་སྦྱུའི་བསྐྱེ་བ་སྟེ་འོད་གསལ་གྱི་བསྐྱེ་
བ་པོ། །ཐམ་གསུམ་ནི་སྦྱེ་བ་སྦྱུལ་སྦྱུའི་བསྐྱེ་བ་པོ། དེ་རྣམས་ལ་ནི། བསྐྱེད་པ་བསྐྱེད་པ་སྒྲོམ་གསུམ་ཞེས་ཀྱང་
བྱ་ལ། བྱེན་བསྐྱེ་བ་རྣམ་པ་དགུ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ།།

འདིར་རིམ་ལྡན་བསྐྱེད་པ་ལས། གཏུམ་མོའི་རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་གིས་ཏེ། ཁེམས་དམིགས་བདེ་བ་ཆེན་
པོའོ། མི་ལམ་སྦྱེ་མ་གཅིག་ཏུ་སྦྱུང་། །བར་དོ་རྣམ་གསུམ་བསྐྱེ་བར་བྱ། ཉན་མོངས་ལེ་ཤེས་ལམ་དུ་འགྱུར་།
ལམ་སྦྱར་གཅོད་པ་འཛོལ་བ་སྟེ། ཁྱོད་དུ་འཇུག་པ་ཡན་ལག་གོ་^{༡༨} ཞེས་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། གསེར་
སྦྱིངས་པས་ཀྱང་འདུས་པའི་མན་ངག་གི་སྒྲོར་དུ་གཏུམ་མོ་སྒྲོམ་པ་རིམ་ལྡན་སྦྱར་བ་དང་། འཛོལ་བ་དང་
ཁྱོད་འཇུག་རྣམས་ཀྱི་མན་ངག་ཀྱང་མཛད་དོ། །རིམ་ལྡན་བསྐྱེད་པར་བཤད་པ་ནི་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་ནས་
གསུངས་པའི་གཏུམ་མོ་སྒྲོམ་པ་ལ། ཡ་རྒྱུད་ཀྱི་རིམ་ལྡན་དོད་གང་ཡིན་བསྟན་པར་བཞེད་པ་ཡིན་ལ། དེ་

ལྟར་མཛད་པ་ཡང་རྒྱད་གཉིས་ཀའི་ལམ་ཀྱན་རིམ་ལྔ་དངོས་སམ། དེའི་དོན་ཅིས་གཉིས་སུ་འདྲ་བར་བསྟན་
 པའི་ཕྱིར་དུའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་རྟོག་བསྟུན་གྱི་རྒྱུད་གིས་སེམས་དབེན་འདྲེན་པའི་དོན་ནི་གཏུམ་མོའི་རྣལ་
 འབྱོར་ཉིད་དོ། །སེམས་དབེན་གྱི་དོན་ནི། གཏུམ་མོ་བསྟོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུད་རྒྱུ་རྟེན་རྒྱུད་པ་ཐིམ་པ་
 ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་སྟེ་དགའ་བ་བཞིའོ། །དེ་གཉིས་ནི་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་ཉིད་ནས་འབྱུང་ངོ། །
 དེ་ལ་པ་རྒྱུད་གྱི་སྒྲུ་ལུས་དང་། འོད་གསལ་དང་། ཟུང་འཇུག་བསྟན་པས་རིམ་པ་ལྔ་བྱེད་པ་གཞུང་དེའི་དོན་
 ཡིན་གྱི། དེ་ལས་གཞན་དུ་འཆད་པ་ནི་དོན་མིན་ལོ། །མི་ལམ་དང་སྒྲུ་མ་གཅིག་ཏུ་སྒྲུང་ཞེས་པ་ནི། མི་ལམ་
 གྱི་གདམས་དག་རྣམས་སྒྲུ་ལུས་གྱི་གདམས་དག་ཏུ་སྒྲུང་བའོ། །བར་དོ་ཞེས་པས་ནི་སྒྲུ་ལུས་གྱི་བསྐྱེ་བ་
 གསུམ་བསྟན་ལ། གཞི་དུས་གྱི་བར་དོ་གཉིས་ལམ་གྱི་བར་དོ་དང་བསྐྱེ་བ་འདི་ཉིད་ནི། མ་དག་པ་དག་
 བར་སྒྲུར་བྱེད་ཡིན་པས་ཉོན་མོངས་ཞེས་པ་གཅིག་གོ། །འདི་དང་བར་དོར་མཆོག་མ་ཐོབ་ན་སྟེ་བ་གཞན་དུ་
 སྒྲགས་སྟོན་པའི་རྟེན་བྱེད་པར་ཅན་བསྒྲུབས་ནས། ལམ་འབྱུང་བར་མི་བྱེད་པ་ནི་འཕོ་བ་ཡིན་ལ། འཕོ་
 པའི་ཡན་ལག་བྱེད་པར་ཅན་ཅིག་ལ་གྲོང་འཇུག་ཏུ་བྱེད་དོ། །དེ་གཉིས་ནི་རྣལ་འབྱོར་མའི་རྒྱུད་རྣམས་ལས་
 གསལ་ལོ། །ཡང་ན། ཆོ་འདིར་རང་གི་ལུས་རྟེན་དང་། གཞན་གྱི་ལུས་རྟེན་བཟང་བན་བརྟེན་ནས། ལམ་
 རྒྱུར་དུ་གཅོད་པའི་ཡན་ལག་ནི་གྲོང་འཇུག་གོ། །འདི་གཉིས་འདིར་བཤད་པ་ནི་པ་རྒྱུད་ལ་དེ་གཉིས་སྟོན་
 ཅིག་ཅས་པའོ། །དེ་ཡང་ན་པ་རྒྱུད་གྱི་མཆོན་བྱེད་དཔའི་སྒྲུ་ལུས་སྟེང་ནུས་པའི་མཚམས་ནས། གྲོང་འཇུག་
 གི་གདམས་དག་བསྟོམས་ན་རུས་པ་ཐོབ་པ་བྱེད་པར་ཅན་ཅིག་ཡོད་པས་དེ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཡང་ཡིན་ལོ། །
 བསྐྱེ་བ་རྣམ་པ་དགའའི་བསྐྱེ་བ་ལྔ་མང་པོ་ཞིག་ནི་བཤད་ཟིན་ལ། ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དཀའ་བའི་གནད་འགའ་
 ཞིག་སྤང་བ་ནི་ཟུར་དུ་གཏན་ལ་དབབ་དགོས་པར་སྤང་ངོ། །

॥

དོན་དམ་འོད་གསལ་གྱི་ཚྭ་གསལ་རིམ།

གཉིས་པ་(དོན་དམ་འོད་གསལ་གྱི་ཚྭ་གསལ་རིམ་)ལ་གཉིས། རིམ་ལྔ་དང་སྟོང་བསྐྱེད་སྐྱེས་སུ་གསུངས་པའི་དོན་
བཤད་པ་དང་། རྒྱུད་མི་མར་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ། གོ་
རིམ་ངེས་ཚུལ་སྟོང་རུང་དུ་བྱ་བ་དང་བཅས་པ་དང་། དེ་ལ་འོད་གསལ་གྱི་གདམས་ངག་བཤད་པ་དང་།
རིམ་པ་དེ་ལམ་གཞན་གྱི་མཐར་ཡང་འོང་ཚུལ་ལོ།།

རིམ་ལྔ་དང་སྟོང་བསྐྱེད་སྐྱེས་སུ་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པ་ལས།
གོ་རིམ་ངེས་ཚུལ་སྟོང་རུང་དུ་བྱ་བ་དང་བཅས་པ།

དང་པོ་ནི། རྒྱུད་གོ་རིམ་ངེས་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་ལྟར། རྒྱུ་ལུས་ཀྱན་ཚོབ་བདེན་པ་སྟོན་དུ་
མ་བསྐྱེད་ན་འདིའི་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱ་མི་ནུས་པར་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གང་ཡིན་སྟེ་ན། རྒྱུར་
འཕགས་པ་ཡབ་སྐུས་གྱི་ལུགས་གྱིས་ཆོས་གྱི་བདག་མེད་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་
ནི་ཉན་རང་འཕགས་པ་དང་ཡང་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ན། ཡར་བྱིན་གྱི་ཐེག་པའི་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བར་དོན་དམ་
དེ་མངོན་སུམ་སུ་འགྲུབ་པ་ལྟ་སྟོས་ཀྱང་ཅི་དགོས། རྒྱུ་ལུས་སྐྱབ་པ་བཞི་ལྟགས་བྲལ་མེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་
ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པས། དོན་དམ་བདེན་པའི་འོད་གསལ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཙམ་ཞིག་ལ་སྟོན་
དུ་རྒྱུ་ལུས་སྐྱེད་དགོས་པར་མི་འདོད་དོ། །དེས་ན་ལྟན་ཅག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གཤིན་ཏུ་
སྤྲོ་བ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ། སྟོན་དུ་རྒྱུ་ལུས་སྐྱབ་དགོས་པར་བཞེད་དེ། ཞིབ་ཏུ་
འཆད་པར་འགྲུབ་རོ།།

དེ་ལ་ཐེག་པ་གཞན་གྱི་ལུགས་གྱིས། ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་སྟོང་ཉིད་རྟོགས་པས་གཟུགས་
སྐྱའི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་ཆེན་བྱེད་པ་དང་། གཟུགས་སྐྱའི་རྒྱའི་གཙོ་བོ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་མཐའ་ཡས་པ་
ནམས་ཀྱིས་ཆོས་སྐྱའི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་ཆེན་བྱེད་པ་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱའི་གཙོ་བོ་གཉིས་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་ཐབས་
ཤེས་སུ་བྱས་ནས། དེ་ལ་མཉམ་གཞན་ཏུ་གཅིག་བསྐྱེད་པས་ནས་ལམ་བཟོད་པ་མེད་ལ། ཐེག་པ་བྲལ་
མེད་པ་འདིར་བདེ་སྟོང་ཐིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྦྱར་བ་དང་། དེ་ཡང་རྒྱ་མའི་རྒྱ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྦྱར་བ་
བཤད་ཟིན་ཅིང་། བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ནས་སྟོང་པ་ཐིན་དུ་གལ་སྟོབ་པའི་ལམ་གྱི་སྦྱི་ཙམ་ཞིག་

མཚུངས་ཀྱང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚྲིགས་ཀྱི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་མཐའ་ཡས་པ་ལ་རེ་རེ་ནས་སློབ་ཚུལ་ནི་མི་
འདྲ་བ་དང་། དེ་ཡང་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་ཤེས་སྒྲིབ་སྟོང་བ་ལ་རུས་པ་ཤིང་གིས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་
བའི་དོན་དུ་ཡིན་པ་ཡང་སྤར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེའི་གནད་ཀྱིས། ཐེག་དམན་གྱི་ལྷུར་ཤོས་ཀྱིས་ཆོག་གསུམ་
གིས་ཉོན་མོངས་ས་ཐོན་དང་བཅས་པ་ཟད་པར་བྱེད་ལ། ཡར་བྱིན་གྱི་ཐེག་ཆེན་དུ་ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་
རྟོགས་པའི་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་འཐོབ་པ་ལ་དུས་དུ་མ་ཞིག་ཐོགས་པ་དང་། ཉོན་སྒྲིབ་ས་བརྒྱད་པར་ཟད་
པར་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱི་དུས་ཤིང་བྱུང་གིན་ཏུ་ཁྱད་ཆེ་བར་བྱུང་ལ། ཉོན་མོངས་ཆེད་དུ་སྟོང་མི་སྟོང་སོགས་
ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡང་མང་དུ་གསུངས་སོ། །དེས་ན་ལམ་འདིར་ཡང་ལྷན་ཅིག་སྒྲིམ་པའི་བདེ་བས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཅམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་སྒྲིབ་པའི་བྱིར་དུ་སྒྲུ་ལུས་སྒྲིབ་པ་མིན་གྱི། དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་སྟོང་བ་ལ་རུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་དོན་དུ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་སྐྱའི་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །

ལྷན་སྒྲིམ་གྱི་བདེ་བས་སྟོང་ཉིད་ལུལ་དུ་བྱས་པ་ལ་ལུལ་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་ཤེས་སྒྲིབ་སྟོང་བ་ལ་རུས་
པ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སྒྲིབ་པའི་སྒོ་ཅིག་ཀྱང་ཡོད་མོད་ཀྱང་། ཐེག་པ་གཞན་གྱི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚྲིགས་མཐའ་
ཡས་པའི་དོན་ནི། རྫོགས་ཤིང་གྱི་སྒྲིབས་འདིར་རྒྱ་མའི་སྒྲུ་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་སྒྲེལ་ཤེས་པ་གནད་མཐར་
ཐུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་དེ་ཤེས་སྒྲིབ་སྟོང་བ་ལ་རུས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་
འགྲོ་བའི་དོན་དུ་གཟུགས་སྐྱའི་རྒྱ་སྒྲུབ་པར་འདྲ་མོད་ཀྱང་། སྒྲུ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་གང་ལ་བྱེད་ལ་ཁྱད་
པར་གིན་ཏུ་ཆེ་བ་ཡིན་ཏེ། དེས་ནི་ཐེག་པ་གཞན་ལ་ས་རྒྱམས་སུ་མཆོན་གྱིས་བརྒྱན་པའི་ལུས་ཐོབ་ཀྱང་།
རྟོན་དེས་མཉམ་གཞག་ཏུ་སྟོང་ཉིད་སྒོམ་པ་གཅིག་བྱ་བྱས་པ་ན། དེ་ལས་སངས་རྒྱུས་རྒྱམས་ཀྱིས་བསྐྱང་ནས།
རྗེས་ཐོབ་ཏུ་ཚྲིགས་རྒྱུ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་ལ། འདིར་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་བྱུལ་པ་ན་དེ་ལྟར་བྱ་མི་དགོས་པའི་ཁྱད་པར་
ཡང་ཤེས་པར་རུས་སོ། །ཁོ་ཤིང་ཤིང་པའི་རྒྱ་མཆོན་འདི་རྒྱམས་ནི། ཐེག་པ་གཞན་དང་། རྒྱུད་སྒྲེ་གཞན་
དང་། རྒྱུད་སྒྲེ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་བཟོད་པའི་རྒྱམ་གཞག་སྒྲིབ་དང་། དེ་དག་གི་གནད་ལྟ་བུ་ལ་ཆོམ་མི་སྒྲུབ་པར་
ཤིང་དུ་འདྲིས་པ་དགོས་ཤིང་། གིན་ཏུ་རྟོགས་དགའ་བའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས། སྒྲུ་ལུས་ལ་སྒྲུ་འཛིན་གྱི་དྲི་མ་ཞིག་
ཡོད་པ་སྟོང་བ་ལ་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་དགོས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སོགས་ལྟར་སྤང་མང་དུ་བྱུང་རོ། །

དེས་ན་ཤིང་པ་བཞི་པ་ལས། འདི་ནི་རང་བྱུང་བཅོམ་ལྷན་འདས། གཅིག་ལ་བདག་ཉིད་ཆེ་བའི་ལྟ།
མན་དག་རྒྱམས་ནི་རབ་སྟེར་བས། རྫོགས་སྟོབ་དཔོན་དེ་བས་ལྷག །དེ་ནི་ཡང་དག་མཉེས་བྱས་ཏེ། ལོ་འམ་
ཡང་མ་ལྷ་བ་ལ། སྒྲུ་མ་དེ་ནི་མཉེས་བྱས་ལ། ཅི་རུས་པས་ནི་མཆོད་པར་བྱ། ཅི་འབྱོར་པ་ཡི་ཐུག་རྒྱུ་ནི།

ལེགས་པར་བསྐྱབས་ལ་དབུལ་བྱ་ཞིང་། ཚོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དབུས་སུ་ནི། ཚོག་རི་བཞིན་མཆོད་པར་བྱ།^{༡༠༠} ཞེས་འདིའི་མན་ངག་སྟེར་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། སྒྲ་མ་སངས་རྒྱས་ལས་ལྷག་པར་བལྟ་བ་དང་། ཡུན་རིང་པོར་མཉེས་པར་བྱ་བ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་གསང་བ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་མཆོད་པས་འདི་སྟོན་པའི་སྒྲ་མ་ལ་མཆོད་པར་གསུངས་སོ། །སྟོན་བསྐྱབས་ལས་ཀྱང་། སྒྲ་མའི་ཞལ་གདམས་མེད་པར་འོད་གསལ་མི་རྟོགས་པ་དང་། སྟོན་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དང་བསྟན་པའི་འབྲས་བུ་གཉིས་གནས་ཚུལ་དབྱེར་མེད་པར་སྟོན་པའི་སྒྲ་མའི་ཡུང་ཐོབ་ནས། སྒྲ་མ་མཆོད་པ་སྤར་བཞིན་བྱ་བར་གསུངས་ཏེ།^{༡༠༡} འདི་ཡང་དབང་གི་དོན་དུ་གསུངས་མོད་ཀྱང་། གདམས་ངག་དང་གཉིས་ཀ་ལ་འདྲའོ། །འདི་རྣམས་ཡིད་གྱིས་སྒྲུལ་ཏེ་བྱེད་པ་ཡང་། ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་རྟེན་འབྲེལ་འགྲིག་པའི་རྒྱར་བསྐྱབས་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་རྗེས་སུ་སྒྲ་མས་དབང་དགུ་སྟོན་དུ་འགྲོ་བའི་གསང་དབང་དང་དབང་གསུ་མ་པ་བསྐྱར་བར་རིམ་ལྡན་སྟོན་བསྐྱབས་ལས་གསུངས་པ་ནི། འདིའི་སྟོན་རུང་དུ་སྒྲུབ་པའི་དབང་ལན་ཅིག་སྤར་ཐོབ་ན། སྟོན་རུང་དུ་སྒྲུབ་པ་ལ་གཉིས་པ་མི་དགོས་སོ། །དབང་མཚན་བྱེད་ན་བསྐྱར་བའི་ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་སུ་སྟོབ་མས་སྒྲ་མ་ལ་མཆོད་པ་དང་བསྟོན་པས་མཉེས་པར་བྱ་བར་རིམ་པ་བཞི་པ་ལས་གསུངས་པའི་མཆོད་པ་ནི་སྤར་དང་འདྲ་ལ། བསྟོན་པ་ནི། ཁམས་གསུམ་ལས་ནི་རྣམ་གྲོལ་ཞིང་།^{༡༠༢} ཞེས་སོགས་ཆོགས་བཅད་བྱེད་དང་ལྷས་བསྟོན་པའི་འོག་ཏུ། ལས་དང་སྟེ་ལས་རྣམ་གྲོལ་ཞིང་།^{༡༠༣} ཞེས་སོགས་ཆོགས་བཅད་གསུམ་གྱིས་སྒྲ་མ་ལ་སྤར་ཡང་བསྐྱལ་བར་གསུངས་སོ། །

སྟེ་ལུས་དང་འོད་གསལ་གྱི་སྐྱབས་སུ་སྐྱབས་དེའི་གདམས་ངག་དང་མཐུན་པར་སྒྲ་མ་ལ་བསྟོན་པ་དང་། གསོལ་བ་གདབ་པར་གསུངས་པ་འདིའི་རིགས་པ་རིམ་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ལ་འདེའུར་ནས། སྒྲ་མའི་རྣལ་འབྱོར་སྒྲོམ་པ་དང་། ཚུལ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་གསོལ་བ་འདེབས་པར་བཞེད་པ་ནི་ལེགས་པས། གདམས་ངག་ཉན་དུས་ཁོ་ནར་མ་ཟད། སྐྱབས་གཞན་དུ་ཡང་ཚུལ་དེས་གསོལ་བ་གདབ་པར་བྱའོ། །དེས་ན་སྦྱིར་ཐེག་པ་ཀྱན་དང་། ཁྱད་པར་དུ་ཐེག་པ་འདི་ལ་སྒྲ་མའི་དམ་ཆོག་མ་ཉམས་པར་བྱ་བ་དང་། སངས་རྒྱས་སུ་བལྟས་པའི་སྟོན་ནས་མཆོད་དེ། མཉེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མཉེས་པར་བྱེད་ཅིང་། མི་མཉེས་པ་སྟོང་བ་ལ་འབད་པ་ནི་གནད་དམ་པར་སྒྲུང་ངོ་། །

སྟོན་རུང་དེ་ལ་འོད་གསལ་གྱི་གདམས་ངག་བཤད་པ།

གཉིས་པ་(དེ་ལ་འོད་གསལ་གྱི་གདམས་ངག་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། བྱི་ནང་གི་མངོན་པར་བྱང་ཚུབ་པ་

གཉིས་བཤད་པ་དང་། དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་བསམ་གཏན་གཉིས་བཤད་པ་དང་། མིང་གི་རྣམ་
གྲངས་ཆེད་བརྗོད་དང་བཅས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དེས་ཀྱི་དོན་དང་། ཅོད་པ་སྤྲོད་པའོ། །

དང་པོ་ནི། དེ་ལྟར་གསོལ་བ་འདེབས་པའི་སྒྲོབ་མ་ལ་སྒྲིབ་རྗེ་བསྐྱེད་ནས་འཆད་པ་ནི། རིམ་པ་
བཞི་པ་ལས། མཚན་མོ་སྤང་བའི་ཆ་སྟེ་གསལ་བ་ཉི་མའི་ཟེར་འགྲུད་སྤང་བ་མཆད་པ་ཡིན། །མཚན་མ་ནི་
སྤང་བ་ཐོབ་པ་རང་གི་རང་བཞིན་རྣམས་ཀྱིས་ལན་ཅིག་མིན་པར་འགོ། །མཚན་མིན་ཉིན་པར་མ་ཡིན་མཚན་མས་
མིན་གང་ཞིག་རང་བཞིན་རྣམས་དང་རྣམ་བཤུ་བ། །དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སྐྱད་ཅིག་ཡིན་པར་གྲགས་མཆོད་བཞེད་རྣལ་
འབྱོར་པ་ཉིད་ལུལ། །མཚན་མ་གྱི་མཐའ་ནི་འཛིག་མིན་ཐུན་ནག་ཚོགས་ནི་མ་ལུས་གང་དུ་འདས་པ་དང་།
།རི་སྒྲིབ་ཉི་མ་མ་ཤར་སྐྱད་ཅིག་འདིར་ནི་དྲི་མེད་ཡང་དག་མཐའ་རུ་བཤད། །སྒྲོབ་དཔོན་མོ་ཚོགས་ནི་རབ་
རིབ་བཤུ་བས་སྒྲོབ་མ་ལ་ནི་བྱི་རོལ་བྱང་ཆུབ་བསྟན། །ནང་གི་བདེ་བ་རྟོག་བཤུ་བ་སངས་རྒྱུས་བྱང་ཆུབ་སྐྱད་
ཅིག་དག་གིས་ཐོབ་པར་འགྱུར།^{༡༠༤} །ཞེས་བྱི་ནང་གི་བྱང་ཆུབ་གཉིས་གསུངས་སོ། །ཆག་འབྱུར་ལས། དེ་དག་
རང་གི་རང་བཞིན་རྣམས་དང་ལན་ཅིག་མིན་པར་ལྟན། །ཞེས་དང་། ཐུན་པའི་མཐའ་ནི་རྣམ་པར་ཟད་ཅིང་
མཚན་མ་གྱི་གཟི་བུ་རྒྱུ་ལས་གང་དུ་འདས་གྱུར་ཅིང་། །རི་སྒྲིབ་ཉི་མ་མ་ཤར་སྐྱད་ཅིག་དྲི་མ་མེད་པ་འདི་
ལ་ཡང་དག་མཐའ་ནི་བསྟན། །ཞེས་འབྱུང་ངོ་། །

སྒྲོབ་བསྐྱེད་ལས་ཀྱང་། མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ལ་གཉིས་ལས། བྱིའི་མངོན་བྱང་ནི། ཐོ་རངས་ཀྱི་
ཐུན་མཚན་མ་སྤུ་རིག་པའི་སྤང་བ་འདས་ནས། །རི་སྒྲིབ་ཉི་མ་གསལ་བར་མ་གྱུར་བ་སྟེ། འདི་ལ་ནི་འོད་
གསལ་ཐམས་ཅད་སྤྲོད་པའོ།^{༡༠༥} །ཞེས་བཤད་པའི་དོན་ནི་རིམ་ལྔ་ལས། ཐོབ་པ་དང་སྤང་བའི་མཚན་
གྱིས་དུས་གཉིས་འདས་ཤིང་། ཉི་མ་མ་ཤར་བའི་བར་ལ་བཤད་པའི་ཐོ་རང་སོ། །ཉི་མ་ཤར་བ་ན་སྤང་བ་
མཆད་པ་དང་། ཉི་མ་རྒྱབ་པའི་མཚན་མ་སྤུ་རིག་པ་དང་། ལྷ་བ་ཤར་བའི་ཆེ་སྤང་བའོ།^{༡༠༦} །ཞེས་བཤད་
ནས། བྱང་གི་མངོན་བྱང་སྟོན་པར། དང་པོར་སྒྲིག་རྒྱ་ལྔ་ལྔ་འོད་ཟེར་ལྔའི་ཚོགས་དང་ལྟན་པར་མཐོང་ངོ་། །
གཉིས་པ་ནི་སྤང་བ་སྟེ་ལྔའི་འོད་ཟེར་ལྔ་ལྔ་འོ། །གསུམ་པ་ནི་སྤང་བ་མཆད་པ་སྟེ་ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལྔ་ལྔ་འོ། །
བཞི་པ་ནི་སྤང་བ་ཐོབ་པ་སྟེ་ཐུན་པ་ལྔ་ལྔ་འོ། །དེ་ནས་ཐུན་པ་དང་བཤུ་བའི་སྐད་ཅིག་ལ་འོད་གསལ་བ་སྟེ་
ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་རྟག་ཏུ་སྤང་བའི་མཚན་ཉིད་ཅན། དོན་དམ་པའི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མིག་གིས་
མཐོང་བ།^{༡༠༧} །ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདིར་སྒྲོབ་མ་ལ། གྲགས་བྱི་ནང་གི་བྱང་ཆུབ་པ་གཉིས་སྟོན་པའི་དང་པོ་ནི། བྱིའི་ཞག་གཅིག་ལ་
ཆ་བཞིར་བྱས་ནས་སྤྲོད་པ་བཞི་བཤད་པ་སོར་བཞག་ཏུ་བྱེད་ན། སྤྲོད་པ་བཞི་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྐད་ཅིག་ཡིན་

བ་དང་། རྣལ་འབྱོར་པ་ཉིད་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་སོགས་མི་འཐད་ལ། དེའི་དུས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་བཞི་དཔེར་བྱས་ནས་སྟོང་པ་བཞི་སྟོན་པ་ལ་བྱེད་ན་ནི། བློ་གྲོས་སྟོང་པ་བཞི་ཡང་དེ་ལྟར་ཡིན་པས་ཕྱི་ནང་གི་ཁྱད་པར་དབྱེ་མི་ལུས་ཏེ། བློ་གྲོས་སྟོང་པ་སྟེ་ཉི་དང་ལྷན་པ་དཔེར་བཞག་ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དུས་བཞིར་སྟོང་པ་བཞིའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲུབ་པ་ལ་བྱེད་ན། དུས་དེ་བཞི་རེ་རེའི་དུས་ལ་སྟོང་པ་བཞི་དུས་གཅིག་ལ་སྒྲུབ་པ་མེད་པར་འགྱུར་བས། ཕྱི་ནང་གི་བྱང་ཆུབ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གང་ནས་འབྱེད་པ་ཡིན་སྟེ་མ་ན།

འདི་ལ། རྩེ་འགོས་ཀྱིས། ལྷོ་ལོ་པའི་བཞེད་པ་དང་། བཅུན་མོ་ཅན་དང་། ལྷག་པོ་དམ་ཚིག་རྩེ་གཉིས་ཀྱི་བཞེད་པ་སྟེ་ལྷགས་གཉིས་བཞག་པའི་དང་པོ་ནི། ལྷག་གཅིག་གི་ཆ་བཞི་སྟོང་པ་བཞིར་བཤད་པ་ནི། ཆོས་ཉིད་ཀྱི་དཔེ་དང་དུས་དང་རྟགས་དང་མཚན་བྱེད་ཡིན་པས་བྱང་དོན་ཏེ་ཕྱིའི་མཛོན་བྱང་རོ། །ཁོས་དོན་ནི་བློ་གྲོས་མཛོན་བྱང་ཡིན་ཏེ། ལས་ཀྱི་དང་སྟོན་མས་པར་ཞུགས་པས་བྱང་སེམས་རྩེ་རྩེ་ཅུ་བ་དང་། རྟེན་པ་དང་། རྩེ་རྩེའི་བྱམ་པར་སྒྲེབ་པ་ན། བདེ་བ་དེ་གསུམ་ལ་སྟོང་པས་རྒྱས་བཏབ་སྟེ་བསྟོན་མས་པ་ན། ལམ་གྱི་སྟངས་བཀའ་སྟུང་དང་། ཐིག་ལེ་གཉིས་ཤོར་གཉིས་གནས་ཀྱི་དུས་སུ་རོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་རྟོག་པ་ལོག་པའི་བདེ་བའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་འོད་གསལ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། ཕྱིའི་དཔེ་བཞིས་དགག་བྱ་སྟོ་བྱང་པའི་རྟོག་པ་དང་བྱལ་བ་བཞིའི་ཆ་ནས་མཚན་པ་ནི་ཕྱིའི་བྱང་ཆུབ་དང་། བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲུབ་འོད་གསལ་དུ་བཅུག་པའི་ཉམས་སྟོང་གི་ཆ་ནས་བསྟན་པ་ནི་བློ་གྲོས་མཛོན་བྱང་དུ་བཤད་དོ། །

ལག་སྒྲིས་ནི། ལྷག་གཅིག་གི་ཆ་སྟོང་པ་བཞིར་བཤད་པ་ནི། དེ་དག་གི་མིང་ཅན་གྱི་བློ་གྲོས་སྟོང་པ་བཞི་ལ་འདོད་ཅིང་། ལས་ཀྱི་ཐུག་རྒྱལ་བ་རྟེན་པའི་སྟོང་པ་བཞི་བ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཐུག་རྒྱལ་བ་རྟེན་པའམ། སྒྲིག་རྒྱལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་ལྟེ་རིམ་གྱིས་ཐོབ་པའི་སྟོང་པ་བཞི་པ་ནི་བློ་གྲོས་མཛོན་བྱང་དུ་བཤད་དོ། །འབྲེལ་པ་སྒྲུབ་འོད་དང་། དོན་གསལ་དང་། དམ་ཚིག་རྩེ་རྩེའི་འབྲེལ་པ་དང་། ཐུབ་པ་དཔལ་གྱིས་གྱུར། ཕྱིའི་སྒྲུབ་སྟེ་བཤད་པའི་སྟོང་པ་བཞི་བློ་གྲོས་སྟོང་པ་བཞི་ལ་བཤད་ཅིང་། ཕྱི་ནང་གི་ཁྱད་པར་གསལ་བར་མ་བྱེད།

སྒྲུབ་བཤད་པ་ལྟར་དབྱེད་ན་ནི། ཕྱི་ནང་གི་ཁྱད་པར་བྱེ་བ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ལན་མི་ཐེབས་ཤིང་། ཁྱད་པར་མ་བྱེ་བ་རྣམས་ཀྱི་བཤད་པས་གྱུར་ལན་ཐེབས་པར་མི་སྒྲུབ་ལ། གནས་འདི་ཤིན་ཏུ་རྟོགས་དགའ་ཞིང་། གཤམ་ཡང་ཆེ་བར་སྒྲུབ་པས་དབྱེད་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་ལེའུ་བཙོ་ལྟེ་པའི་སྒྲོན་གསལ་ལས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་དགོས་པས། ཅུ་རྒྱུད་ལས། དམ་ཟེ་རྒྱལ་རིགས་རྩེའུ་རིགས་དང་། །དམངས་རིགས་ལས་བྱུང་བུ་མི་ནི། རྩེ་རྩེ་ཆོས་བདག་བསྐྱབ་པར་བྱ། །འདི་ནི་གསང་བ་ཐོབ་བྱེད་པའོ། །རྩེ་རྩེ་ཉི་མ་ལུབ་ནས་

ནི། སྐྱབ་པ་ཀུན་ཏུ་བརྩམ་པར་བྱ། སྐྱ་རེངས་འཆར་བའི་དུས་སུ་ནི། །བསྐྱེམ་པ་མཆོག་གིས་འགྲུབ་པར་
འགྱུར།^{༡༠} ཞེས་གསུངས་ལ། དེའི་དོན་འགྲེལ་པས་འདི་ལྟར་བཤད་དེ། རྫོགས་རིམ་པས་ཕྱག་རྒྱ་མོ་
རིགས་པའི་ལས་གང་རུང་ཞིག་སྒྲུངས་ལ། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་དོ་རྩལ་མི་ཐུང་པའི་ཆོས་ནི་རྫོགས་རིམ་གྱི་
རྣམ་འབྱོར་ཏེ། དེའི་བདག་ཉིད་ནི་དེ་རྫོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་སྐྱབ་པ་པོ་དོ་རྩལ་པ་སྟེ་དོ་རྩལ་ཐོབ་
པར་བྱེད་པ་བསྐྱབ་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་མཛོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རིམ་པས་རྫོགས་པར་བྱ་དགོས་ལ། དེའི་
ཐབས་ནི་དོ་རྩལ་པ་བཞིས་སྟོན་ནོ།།

དེ་ལ་བྱི་ནང་གི་བྱང་ཆུབ་པའི་རིམ་པ་གཉིས་ལས་དང་པོ་ལྟར་བཤད་ན། དོ་རྩལ་མི་ནི་ཉི་མ་
དངོས་སོ། །ཁུབ་ནས་ཏེ་ཉི་མ་དམར་ཐག་ཆད་པའི་ཐུན་མཆོམས་ཀྱི་དུས་འདས་པ་ན། ཡོ་བྱང་ཅི་རྟེན་པས་
སྒྲ་མ་མཉེས་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་སྒྲ་མའི་དྲིན་གྱིས་མཆོན་ཐུང་ན་དབང་བསྐྱར་པ་ཐོབ་ནས། སྐྱ་རེངས་འཆར་
བའི་དུས་སུ་སྟེ་སྒྲ་བ་མཆོན་པའི་མཆོན་མོའི་ཆ་འདས་ནས། ཉི་མ་མ་ཤར་པའི་དུས་སུ་མཛོན་པར་བྱང་
ཆུབ་པའི་རིམ་པ་ལུང་ཐོག་པས་ཀྱང་འགྲུབ་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། རྣམ་པར་དག་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ནི་ཐུའི་
མཛོན་བྱང་གི་རིམ་པའོ། །ནང་གི་མཛོན་བྱང་གི་རིམ་པ་ལྟར་བཤད་ན། དོ་རྩལ་མི་སྟེ་ཐབས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་
སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་མཆོན་ཉིད་བྱང་ནས། ཁུབ་པ་སྟེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་དོ་བོ་ཉིད་བྱང་ནས་འགག་པའོ། །དེ་ལྟར་
སྒྲ་མཆོད་གཉིས་ཁུབ་ནས་ནི་འོད་གསལ་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་ཉེར་ཐོབ་ཀུན་ཏུ་བརྩམ་པར་བྱ་བ་སྟེ་འབྱུང་ངོ་། །སྐྱ་
རེངས་འཆར་བ་ནི་མ་རིག་པ་སྟེ། དེ་འདས་པའི་དུས་སུ་སྐྱབ་པ་པོས་སྟོང་པ་གསུམ་གྱི་རྒྱ་དང་རྒྱུན་གྱིས།
བསྐྱེམ་པ་མཆོག་སྟེ་འོད་གསལ་མཛོན་སུམ་དུ་བྱེད་ལ། དེས་ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ངོ་།^{༡༡} །
ཞེས་བཤད་དེ། ཕྱག་རྒྱ་ཆེན་པོ་ནི་རྩང་འཇུག་གོ། །འདི་འོད་གསལ་མཛོན་སུམ་དུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ལ་
གསུངས་པས། ཐུ་ནང་གི་བྱང་ཆུབ་པ་གཉིས་ནི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་བྱའོ། །དེ་མཛོན་དུ་འགྱུར་པའི་ཉི་རྒྱུའི་
སྐབས་སུ་ཐུའི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་ཆོག་ས་བཅད་དང་པོའི་དོན་ནོ། །བརྟེན་ཚུལ་ནི། མཆོན་ཐུང་ན་སྒྲ་
མས་ལས་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པའི་དངོས་དབང་བསྐྱར་ཏེ། འོད་གསལ་མཆོན་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ནས་ཐོ་རངས་
འོད་གསལ་སྟོམ་ཚུལ་དང་། དེའི་འོག་ཏུ་རྩང་འཇུག་སྐྱབ་ལུགས་ཀྱི་གདམས་ངག་ཐོག་པས་དོན་གྱི་འོད་
གསལ་འཐོབ་ཅིང་། དེའི་འོག་ཏུ་རྩང་འཇུག་འགྲུབ་པའོ། །དེ་ལྟར་ན། དོན་གྱི་འོད་གསལ་མཛོན་དུ་འགྱུར་
པ་ཐོ་རངས་ཀྱི་དུས་བྱང་པར་ཅན་ལ་སྟོས་པའི་སྟོན་ནས་ཐུའི་མཛོན་བྱང་ཞེས་བྱ་ལ། དེ་ཡང་ནང་གི་སྟོང་པ་
བཞིའི་རིམ་གྱིས་མཛོན་དུ་བྱས་པའི་ཆ་ནས་ནང་གི་མཛོན་བྱང་ཞེས་བྱའོ། །དེའི་ཐུར་ཞག་གཅིག་གི་དུས་
ཆོག་ས་གཞན་གསུམ་སྟོང་པ་གསུམ་དུ་བྱས་པ་ནི། སྒར་སེམས་དབེན་དུ་བཤད་པ་ལྟར་དེའི་དུས་ཀྱི་ནམ་

ལྷ་ཡུལ་ཐོབ་མ་ཐག་པས་ཀྱང་ཞག་གཅིག་གི་ཁོངས་སུ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་སྒྱུད་མི་ལུས་ཏེ། ཡེ་
ཤེས་དོ་རྗེ་ཀྱན་ལས་བརྒྱུ་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་སྐྱོད་པ་གསུམ་འོད་གསལ་བའི་མཐར་ཐིམ་ཏེ་ལྷ་ར་འཁྱུར་
བ་ལགས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱིས་བཀའ་སྤུལ་པ། རི་ལྷ་མེས་ཤིང་བསྐྱེད་ཀྱི་ཐལ་བར་འཁྱུར་བ་དེ་
བཞིན་དུ། འོད་གསལ་བར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལྷན་རིང་པོས་རྣམ་པར་སྐྱོད་བར་བྱེད་དོ། རི་ལྷ་ར་ཏེ་ལའི་
ལོ་མ་ཐལ་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ། ཐལ་ས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་སྐྱོད་བར་བྱེད་དོ། རི་ལྷ་ར་ས་བལ་ཀྱི་
འདབ་མ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཐལ་བའི་ཡེ་ཤེས་མཆོག་ཏུ་ལྷ་ར་བ་རྣམ་པར་སྐྱོད་བར་བྱེད་དོ།^{༡༡༩}

ཞེས་མཐར་ཐུག་གི་འོད་གསལ་གྱི་སྐྱབས་སུ་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། ཟིམ་ལྟ་ལས་ཀྱང་། ལོ་ལོ་མ་ཡང་ན་
 རྒྱ་བ་ལ། །སྒྲ་མ་དེ་ནི་མཉེས་བྱས་ནས།^{༡༡} །ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །དེའི་བྱིར་སྒྲུ་ལུས་ཐོབ་པས་ཀྱང་
 སྒྲ་མ་ལས་འོད་གསལ་གྱི་གདམས་དག་མཉན་ནས། བསམ་གཏན་གཉིས་གྱིས་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་
 ཐབས་མང་དུ་བསྐྱོམས་པའི་མཐར། སྒྲོན་གསལ་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་སྦྲེས་གྱི་
 བདེ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དུ་སོང་བ་དང་། དེར་མ་སོང་
 བའི་དཔེའི་འོད་གསལ་གྱི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ལེགས་པར་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ནས་བྱུང་པར་བྱེད་པ་དགོས་སོ།།

གཉིས་པ་(དེ་མངོན་དུ་བྱེད་པའི་ཐབས་བསམ་གཏན་གཉིས་བཤད་པ་)ནི། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་སྒྲུ་ལུས་ལེགས་
 པར་གྲུབ་པ་དེས་ནི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པའི་བྱིར་དུ་འབད་དགོས་ལ། དེ་ལ་ནི་དོན་གྱི་འོད་
 གསལ་མངོན་དུ་འགྱུར་བའི་དུས་སུ་བྱི་ནང་གི་བྱང་ཆུབ་པ་གཉིས་འབྱུང་ཆུལ་དང་། དེའི་སྒྲོན་དུ་རིལ་པོར་
 འཛིན་པ་དང་། རྗེས་སུ་གཞིག་པའི་བསམ་གཏན་གཉིས་སྒྲོམ་ཆུལ་བསྐྱར་དགོས་པའི་སྤར་བཤད་ཟིན་
 པས། འདིར་ནི་བསམ་གཏན་གཉིས་བཤད་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་རིམ་བཤེས་པ་ལས། མན་དག་ཐོབ་པའི་
 སྒྲོབ་མ་ཡིས། །དེ་ནས་རྣལ་འབྱོར་རྣམ་གཉིས་བསྐྱབ། །རིལ་པོར་འཛིན་པའི་རིམ་ཅ་དང་། །དེ་བཞིན་རྗེས་
 སུ་གཞིག་པའོ། །མགོ་བོ་ནས་ནི་རྒྱང་པའི་བར། །རི་སྤྱང་སྤྱིང་ཁར་བྱིན་པའི་བར། །རྣལ་འབྱོར་ཡང་དག་
 མཐའ་ལ་འཇུག །རིལ་པོར་འཛིན་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །རྒྱུ་བ་དང་ནི་མི་རྒྱ་ཉིད། །དང་པོ་འོད་གསལ་བར་
 བྱས་ཏེ། །བྱི་ནས་དེ་བཞིན་བདག་ཉིད་བྱེད། །རྗེས་སུ་གཞིག་པའི་རིམ་པ་ཡིན། །དཔུགས་གྱི་རྒྱུད་ནི་མེ་ལོང་
 ལ། །རི་ལྟར་ཀུན་ཏུ་ཐིམ་འབྱུར་བ། །དེ་བཞིན་རྣལ་འབྱོར་ཡང་དག་མཐར། །ཡང་དང་ཡང་དུ་འཇུག་པར་
 བྱེད།^{༡༢} །ཅིས་གསུངས་སོ། །སྒྲོད་བསྐྱས་ལས་ཀྱང་། དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་སྤོང་བ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་
 བས། ཟིམ་པ་འདིས་བསམ་གཏན་རྣམ་པ་གཉིས་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་དོ། །དེའི་རིམ་པ་ནི་འདི་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་
 བོ་ལམ་སྤྱིང་ཀའི་རྒྱ་ནི་དྲི་མེད་དག་ལ་གོང་ལུགས་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་དེ་ལ་རིམ་གྱིས་རྗེས་སུ་འཛིག་པར་
 བྱེད་པར་རྣལ་འབྱོར་པས་ནི་རྟག་ཏུ་བསམ། །མེ་ལོང་ལ་ནི་རྒྱུད་དག་རིམ་གྱིས་ཟད་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ཏུ་འད་བ་
 ལྟ་བུ་སྟེ། །རིལ་པོར་འཛིན་ལ་འདར་བྱ་བའི་རིམ་པ་འདིར་ནི་དེ་བཞིན་ཡང་དག་བཟྩ་^{༡༣} །ཅིས་གསུངས་སོ།།

དེ་ལ་སྤོང་བ་བཞི་བ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་དང་བསམ་གཏན་གཉིས་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་ཅིས་པ་ནི།
 བཤད་ཟིན་པའི་མཐར་བྱང་ཆུབ་པ་གཉིས་དང་། བསམ་གཏན་གཉིས་རྟོགས་པ་ལ་གསུངས་གིང་། མན་དག་
 ཐོབ་པའི་སྒྲོབ་མ་ཞེས་པ་གཉིས་གྱིས་ཀྱང་མན་དག་ཐོབ་ཅིང་བསྐྱབས་པ་ལ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ལ་
 རིལ་འཛིན་ནི། རང་གི་མགོ་ནས་མར་སྤྱད་པ་དང་། རྒྱང་པ་ནས་ཡར་སྤྱད་པའི་མཐའ་གཉིས་ཀ་སྤྱིང་ཁ་

ཡིན་པ་ནི་སྤྱིང་ཁར་བྱིན་གྱི་བར་ཞེས་པ་ལོ། །ནག་པོ་པས། མགོ་བོ་ནས་རྒྱུ་པ་ལེ་བར་རྒྱམས་སྤྱིང་ཁར་ས་
 བོན་དང་། དེ་ཐིག་ལེ་དང་། དེ་སྤྱིང་པར་སྤྱད་པ་ལ་བཤད་དོ།^{༡༡༥} །དེ་ལྟར་སྤྱིང་ཁར་བསྐྱུས་ནས་ནལ་
 འབྱོར་པ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་འོད་གསལ་ལ་དུ་འཇུག་གོ། །དེའི་དཔེ་ནི། དཔུགས་གྱི་ཞེས་པ་བཞིས་སྟོན་ཏེ།
 མེ་ལོང་ལ་ཉམས་བཏབ་པའི་ཁ་རྒྱུངས་དེ་མཐའ་ཀུན་ནས་དེའི་དཔུགས་སུ་འདུ་བ་ལྟར། རང་གི་ལུས་གྱི་སྤྱིང་
 འོག་དང་རྒྱབ་མདུན་དང་གཡས་གཡོན་ཀུན་ནས་སྤྱིང་ཁར་དཔུགས་སུ་སྤྱད་པ་ལོ། །རྗེས་གཞིག་ནི། དང་པོར་
 སྤྱིང་བཅུད་འོད་གསལ་དུ་བསྐྱུས་པ་དེའི་རྗེས་སུ་རང་ཉིད་འོད་གསལ་དུ་སྤྱད་པ་ལོ། །བདག་ཉིད་དེ་བཞིན་
 ཞེས་པ་ནི། ནག་པོ་པས། རིལ་འཛིན་བཞིན་དུ་བྱེད་པར་བཤད་པ་ལེགས་སོ། །ཡང་དང་ཡང་དུ་ཞེས་པ་ནི་
 དེ་གཉིས་ལན་དུ་མར་དགོས་པའི་དོན་ནོ། །རྗེས་གཞིག་གི་དཔེ་ནི། ལྷེད་ཀའི་རྒྱལ་ཁ་པའི་གོང་བུ་ལྟ་བུ་གན་
 ས་པ་དེ་རིམ་གྱིས་ཞུ་བ་ལོ། །འདི་ལ་ཆག་འཇུར་ལས། ཐིགས་པ་ཞེས་འབྱུང་ཡང་འཇུར་རྟིང་བཤེད་ལོ། །རང་
 གི་ལུང་པོ་རིམ་གྱིས་འཛིག་པ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་ཀྱང་། སྟོན་དུ་སྤྱིང་བཅུད་གཞན་བསྐྱུས་པ་ཡོད་མེད་གྱི་
 ཁྱད་པར་ཅི་མ་མོ། །རྗེས་གཞིག་གི་སྒྲ་དོན་ནི་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་ལ། རིལ་པོ་ནི་རང་གི་ལུས་དང་། དེ་སྤྱིང་
 པ་ཉིད་གྱིས་འཛིན་པ་ནི་རིལ་འཛིན་གྱི་དོན་དུ་ཨ་ཟུམ་བཤད་དེ། ལུས་འོད་གསལ་དུ་བཅུག་སྟེ་འཛིན་
 པ་ལོ།

བསམ་གཏན་གཉིས་གྱིས་སྤྱད་པའི་གནས་མཐར་ཐུག་པ་སྤྱིང་ཁར་བསྐྱུས་ནས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་
 མངོན་དུ་བྱེད་པ་འདི་ནི་འཕགས་པ་ཡབ་སྐུས་གྱི་བཞེད་པ་རྒྱད་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་རྒྱ་མཚན་སྐར་མར་
 དུ་བཤད་ཟིན་པ་ལྟར་ཤེས་དགོས་སོ། །སྤྱད་རིམ་གྱི་དམིགས་པ་འདི་ལ་དངོས་སུ་རྒྱུད་སྤྱད་པ་གསལ་བར་
 མ་བཤད་ཀྱང་། དམིགས་པ་དེ་བྱས་ན་དོན་ལ་རྒྱུད་གི་སྤྱད་རིམ་སྒྲ་ན་མེད་པར་འགྲོ་བ་ཡང་ཤེས་པར་གྱིས་
 ཤིག །འདི་ཡང་ལྟ་མོ་བཞིས་ཞུས་ལས། ཉན་ཏུ་སྤྱིང་གི་དཔུགས་གནས་པ། །འོད་ཟེར་ཆེན་པོ་འབར་བ་ཅན།
 རི་སྟོད་དགལ་ཡི་བར་དུ་ནི། །དབྱལ་བ་ལ་གནས་རྒྱུ་མཐིལ་བར། །ཐིག་ལེ་དེ་ཁོ་ནར་བསྐྱུས་ཏེ། །ལྷེ་བའི་
 དཔུགས་སུ་རྒྱམ་པར་གནས།^{༡༡༦} །ཞེས་དབྱལ་བ་སྟེ་མགོ་ནས་རྒྱུ་པ་ལེ་བར་རྒྱམས་སྤྱིང་ཁར་ཐིག་ལེ་
 དེ་ཉིད་དུ་བསྐྱུས་ནས། སྤྱིང་ཁར་བསྐྱུས་ཏེ་བར་གནས་པར་བྱ་བར་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་དག་
 དཔེན་གྱི་སྐབས་སུ་སྟོན་ཚུ་ལ་སྒྲོ་མ་པ་གསུམ་ག་སྤྱིང་ཁར་རྒྱུད་དང་བྱང་སེམས་བསྐྱུས་ནས་སྤྱིང་པ་བཞི་
 འདྲན་པའི་ཐབས་ཡིན་པ་ཤེས་དགོས་ཤིང་། དེ་ལ་གོམས་པའི་མཐུས་སྐབས་འདིར་དམིགས་པའི་སྤྱད་
 རིམ་གྱིས་ཀྱང་རྒྱུད་དང་བྱང་སེམས་སྤྱིང་ཁར་བསྐྱུས་ནས་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པས། ལྷུ་ལུས་པས་
 འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པའི་ཐབས་སྒྲོ་མ་པ་ལ་བསམ་གཏན་གཉིས་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་དེ་ཡིན་ནོ། །

དེར་མ་ཟད། བྱིའི་བྱག་རྒྱ་དང་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་དགོས་པར་ཡང་ཡོ་ཤེས་དོན་རྒྱལ་ལས་བརྒྱུ་ལས་གསུངས་ཏེ།^{༡༡} དེའི་བྱེད་ལས་ཀྱང་དེ་དང་འབྲེལ། །བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་སྒྱུ་ལུས་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པར་གསུངས་པ་ཡང་། རྒྱུ་མེམས་སྟིང་ཁར་བསྐྱས་ཏེ་སྟོང་པ་བཞི་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱེད་དེ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལས། དོན་གྱི་འོད་གསལ་མཛོམ་དུ་གྱུར་པའི་ཆོ་སྒྱུ་ལུས་ཀྱང་དག་ནས་འགོ་བའི་དོན་ནོ།།

སྒྱུ་ལུས་པས་བསམ་གཏན་གཉིས་སྟོམ་པ་ལ། མར་ལུགས་པ་རྣམས་ཀྱིས། དོན་ཤེས་གསུམ་གྱི་སེམས་དབའ་སྐུམ་ཅེག་བསྟོམ་པ་མ་བཤད་ཀྱང་། འགོས་ལུགས་ཀྱི་མན་རག་ལ། དེ་གསུམ་སྟོམ་པ་ལེའུ་བརྩ་གཅིག་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་དུ་བཞེད་པ་ནི། རྒྱུད་འགྲེལ་ན་བཞུགས་པ་མན་རག་ཏུ་ཐོན་པ་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་ལེགས་སོ། །དེ་ཡང་རྩ་རྒྱུད་ལས། སངས་རྒྱུས་དཀྱིལ་འཁོར་དབུས་གནས་པར། །བདག་གི་ལུས་ལ་སྐྱང་མཛད་བཞག། སྟིང་ཁར་ཡི་གེ་ཨོ་བསམས་ལ། །སྐྱགས་ལ་རྣམ་པར་ཤེས་པ་བསྟོམ། །འགོག་པའི་དོན་ཤེས་མེས་ཉིད་དུ། །གང་ཆོད་ལ་སྐྱེ་འགྱུར་ན། །སངས་རྒྱུས་ཀྱུན་གྱི་མཆོག་འཛིན་པ། །ཡིད་བཞིན་དཔལ་ལྷན་ལྟ་བུར་འགྱུར། །སངས་རྒྱུས་དཀྱིལ་འཁོར་དབུས་གནས་པར། །དོན་ཤེས་བསྟོན་རབ་ཏུ་བསྟོམ། སྟིང་ཁར་ཡི་གེ་རྩྭ་བསྟོམས་ནས། །སེམས་ནི་ཐིག་ལེར་གྱུར་པར་བཞག། །སངས་རྒྱུས་དཀྱིལ་འཁོར་དབུས་གནས་པར། །ཆོད་བག་མེད་པ་རབ་ཏུ་བསྟོམ། སྟིང་ཁར་ཡི་གེ་ལྷ་བསམས་ཏེ། །དོན་ཤེས་ལེར་གྱུར་པར་བཞག། འདི་དེ་དམ་ཚིག་མཆོག་གི་མཆོག། །དོན་ཤེས་བྱེད་གསུམ་བསྟོམ་པ། །འགོག་པའི་དམ་ཚིག་ཡོ་ཤེས་ཏེ། །སངས་རྒྱུས་དངོས་གྲུབ་ཐོབ་འགྱུར་བའོ།^{༡༢} །ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་ལ་སངས་རྒྱུས་ནི། སྤྲུལ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པ་ལའོ། །ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་ཏེ་ཁམས་གསུམ་པའི་ལུས་རག་ཡིད་དོ། །དེའི་དབུས་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། །དེར་གནས་པ་ནི་རང་གི་ལུས་རག་ཡིད་གསུམ་གྱི་ངོ་བོར་མོས་པའོ། །སྐྱང་མཛད་བཞག་པ་དང་མི་བསྟོན་པ་དང་ཆོད་བག་མེད་སྟོམ་པ་ནི། ལུས་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་པ་རྣམ་སྐྱང་དང་། སེམས་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་པ་མི་བསྟོན་པ་དང་། རག་གཉིས་དབྱེར་མེད་དུ་བྱས་པ་འོད་དཔག་མེད་དུ་སྟོམ་པའོ། །དེ་ལྟར་དམ་ཚིག་སེམས་དབའ་གསུམ་བསྟོམས་པའི་ཐུགས་ཀར་ཨོ་དང་ལྷ་དང་རྩྭ་གསུམ་སྟོམ་པ་ནི་ཡོ་ཤེས་སེམས་དཔའོ། །སྐྱགས་ཏེ་ཨོ་ལ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་སྟེ་ཉིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དབའ་ཐིག་ལེ་དང་། རྩྭ་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དབའ་རང་གི་སེམས་ཐིག་ལེར་གྱུར་པ་དང་། ལྷ་ལ་ཉིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དབའ་དོན་ཤེས་སྟེ་རང་གི་སེམས་ཐིག་ལེར་གྱུར་པ་བཞག་གོ། །དེ་ལྟར་སྟོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་རང་གི་སེམས་འགོག་པའི་དོན་ཤེས་འོད་གསལ་གྱི་དབུས་སྤྲུལ་དཔས། ཐིག་ལེར་སྟོམ་པ་ཡང་སྐྱངས་ནས་གང་གི་ཆོད་གསལ་གྱི་མཐར་ཐུག་པར་སྐྱེ་བར་

འགྱུར་བ་དེའི་ཚེ། སངས་རྒྱུ་ཀུན་གྱི་མཚོག་འཛིན་པ་སྟེ་སྐྱབ་པར་འགྱུར་ཞིང་། བསམ་པ་ཐམས་ཅད་
 རྒྱུ་ལཱ་ལ་བར་བྱེད་པའི་ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་དང་། ཚོགས་གཉིས་ཀྱི་དཔལ་དང་ལྷན་པ་ལྟ་བུར་འགྱུར་རོ།
 སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ལུས་དང་དག་དང་ཡིད་ཀྱི་དོ་རྩེ་གསུམ་དང་། རང་གི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་
 དབྱེར་མི་བྱེད་པར་སྒྲོམ་པ་འདི་ནི། དམ་ཚིག་མཚོག་བསྐྱེད་རིམ་ལས་མཚོག་ཏུ་གྱུར་པས། འགོག་པའི་དམ་
 ཚོག་འོད་གསལ་འཛིན་པའི་མན་དག་གང་གིས་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲེད་པའོ། །དེས་ནི་སངས་རྒྱུ་ཏེ་ཡུང་པོ་
 རྣམས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་ནི། ཐ་མལ་པའི་ལུས་དང་བྲལ་ནས། ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལུས་ཐོབ་པར་
 འགྱུར་བའོ་ཞེས་སྒྲོན་གསལ་ལས་བཤད་དོ།^{༡༠} །འདི་ནི་སྐྱེ་ལུས་ཐོབ་པས་རང་གི་ལུས་དག་ཡིད་གསུམ་
 འོད་གསལ་དུ་གཞུག་པའི་དོན་དུ། དང་པོར་སྐྱོདོ་རྩེ་དང་། དེ་ནས་གསུང་རྩོ་རྩེ་དང་། དེ་ནས་ཐུགས་རྩོ་རྩེ་
 སེམས་དཔལ་ལུས་ཅེག་ཏུ་བསྒྲོམས་ནས། སེམས་དཔལ་ལུས་མ་གཉིས་སུ་མ་ཟད། ཏིང་ངེ་འཛིན་སེམས་
 དཔའི་ཐིག་ལེར་སྒྲོམ་པ་ཡང་དག་པར་བྱས་ནས་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པར་བྱེད་པའོ། ཏིང་ངེ་འཛིན་སེམས་
 དཔལ་ཐིག་ལེ་གསུམ་ནི་ཨ་ཐུང་དང་། འཛོག་སའི་གནས་ནི་གྲུ་གསུམ་གྱི་ཐིག་ལེ་རྣམས་ཀྱི་ནང་ཡིན་པར་
 འགོས་ལུགས་པ་རྣམས་བཞེད་དོ།

དེའི་འོག་ཏུ་རྒྱུད་ལས། རྩོ་རྩེ་ནས་མཁའི་དབྱིངས་གནས་པར།^{༡༡} །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་རྩོ་རྩེ་གསུམ་
 སྒྲོམ་པར་བཤད་པ་རྩེས་གཞིག་དང་། སྐྱ་མ་རིལ་འཛིན་ལ་ཁ་ཅིག་སྐྱར་མོད་ཀྱང་། སྐྱ་མའི་དོན་དེ་ཉིད་
 རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་བྱི་མས་གསལ་བར་བྱེད་པར་གསུངས་པས། སྐྱ་མ་ཉིད་ལ་རིལ་འཛིན་དང་རྩེས་གཞིག་
 གཉིས་སུ་དབྱེད། །དེའི་སྒྲོམ་ཚུལ་ནི། ཐུགས་ཀའི་ས་བོན་གང་ཡིན་ལས་འོད་ཟར་སྒྲོས་པས། དམ་ཚིག་
 སེམས་དཔའི་མགོ་བོ་ནས་ཡས་རིམ་དང་། ཀྱང་མཐིལ་ནས་མས་རིམ་གྱིས་སྒྲིང་ཁའི་ཡེ་ཤེས་སེམས་
 དཔལ་ལ་བསྐྱེད། ཡེ་ཤེས་སེམས་དཔལ་རྣམས་ཀྱང་རིམ་གྱིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་སེམས་དཔལ་མི་ཤིགས་པའི་
 ཐིག་ལེ་ཨ་ཐུང་ལ་བསྐྱེད། དེ་ཡང་འོད་གསལ་དུ་བསྐྱེད་པ་ལ་སེམས་གཡོ་མེད་དུ་འཛིན་པར་ནི་བསམ་
 གཏན་གཉིས་ཀ་ལ་འདྲའོ།

རྩེས་གཞིག་གིས་སྒྲོན་དུ་རང་མ་གཏོགས་པའི་སྒྲོད་བཟུང་གཞན་འོད་གསལ་དུ་སྐྱས་ཚུལ་ནི། སྒྲོན་
 གསལ་ལས། རྒྱུ་བ་དང་མི་རྒྱུ་བ་རྣམས་ལ་ཡི་གེ་ཁྲི་རྣམ་མཁར་བྱེད་པས་རྩེས་སུ་གཞིག་པའི་རིམ་གྱིས་
 དངོས་བོ་མེད་པར་བྱས་ལ། བདག་ཉིད་ཀྱང་རིམ་གྱིས་ཞུགས་པ་དེ་བྱས་ན། རྩོ་རྩེ་ཡེ་ཤེས་རྣམ་མཁའ་དང་
 མཉམ་པར་འགྱུར་ཞིང་། སེམས་དཔལ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ། །ཁོ་ཞེས་པ་ནི་འོད་
 གསལ་བའོ།^{༡༢} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །པ་ཚབ་དང་ཆག་གིས་བསྐྱར་བ་ལས། རྩེས་གཞིག་གིས་

ཐམས་ཅད་སྒྲུང་མེད་དུ་བྱེད་པ་དང་། དེ་རང་ལ་རིམ་གྱིས་གཞུག་པར་བཤད་པས། རང་གི་སྒྲིང་ཁའི་ས་
 བོན་ལས་སྒྲིས་པའི་འོད་ཟེར་གྱིས་སྒྲོད་བརྟུང་ཐམས་ཅད་འོད་དུ་བཞུགས་པའི་འོད་ལུང་རིམ་གྱིས་རང་ལ་
 བརྟུག་སྟེ་སྒྲུང་མེད་དུ་བྱེད། སྒྲིང་ཨོ་ཡིག་སྒྲིབ་དང་། ཞུ་ཡིག་མ་གྱིན་པར་སྒྲོམ་པ་ཡིན་ཀྱང་། འདིར་ནི་ཡི་
 གོ་གསུམ་ག་སྒྲིང་ཁར་སྒྲོམ་པར་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི་སྒྲུང་བཤད་པ་ལྟར་ཡིན་པས། ལག་སྒྲི་སོགས་
 གྱིས། རྟེ་བར་བཀོད་པའི་འཁོར་མའི་ལྟེ་བའི་ཡི་གོ་ལས་རྟེ་བར་སྒྲོ་བསྐྱེད་པ་ནི་དོན་མིན་ནོ། །འདིའི་
 བན་ཡོན་ལ་ཐ་མལ་པའི་ལུས་དང་བྲལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུ་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་ནི། ཐ་མལ་པའི་ལུས་དང་
 མོ་སོར་བྱེ་བའི་སྒྲུ་ལུས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུ་ཞིག་ཐོབ་ཀྱང་། ཐ་མལ་པའི་ལུས་དང་བྲལ་བའི་བྱང་འཇུག་གི་དོ་
 རྗེའི་སྒྲུ་སྒྲུང་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པས་འགལ་བ་མེད་དོ། །

རིམ་ལྟ་ལས། སྒྲུ་མ་ལྟ་བུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན། །ཡང་དག་མཐས་ནི་རྣམ་པར་སྒྲུང་།^{༡༩} ཞེས་དང་།
 སྒྲོད་བསྐྱས་ལས་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པས་རྣམ་པར་སྒྲུངས་ནས།^{༢༠}
 ཞེས་གསུངས་ཤིང་། སྒྲོན་གསལ་ལས་ཀྱང་། སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་
 པར་བཤད་པ་དང་།^{༢༡} འདིར་དོ་རྗེ་གསུམ་གྱི་སྒྲུང་བསྒྲོམས་པ་དེ་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པ་འགལ་ཏེ། སྒྲུ་
 ལུས་ནི་དོ་རྗེ་འཆང་གི་སྒྲུ་ཡིན་པའི་བྱིར་སྒྲུམ་དུ་མི་བསམས་ཏེ། སྒྲུ་ལུས་བྲལ་བའི་སྒྲུ་དེ་ཡོངས་སྒྲུ་དོ་རྗེ་
 འཆང་གི་སྒྲུར་གནས་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེས་དོ་རྗེ་གསུམ་གྱི་སྒྲུ་ལ་སྒྲུར་བསྒྲོམས་ནས་འོད་གསལ་དུ་ཡང་ཡང་
 བསྐྱས་པ་གོམས་པ་ལས། དོན་གྱི་འོད་གསལ་མཛོན་དུ་སྒྱུར་པའི་ཆེ་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་ཡང་ནམ་མཁའ་ལ་འཇུང་
 ཡལ་བ་ལྟར་འགྱུར་བའི་བྱིར་རོ། །དེ་ཡང་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱིས་སྒྲུངས་པའི་རྒྱང་གིས་བསྐྱབས་པའི་སྒྲུ་ནི།
 དོན་གྱི་འོད་གསལ་མཛོན་དུ་སྒྱུར་པའི་ཆེ་ཡང་མི་ལྟོག་ལ། དཔེའི་འོད་གསལ་གྱིས་སྒྲུངས་པའི་རྒྱང་གིས་
 བསྐྱབས་པ་ནི་དེ་དང་མི་འདྲ་བའི་ཁྱད་པར་རོ། །

འདིར་བསམ་གཏན་གཉིས་དང་། བྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྒྲོང་བ་བཞི་པའི་ཆེ་
 བདེ་བ་དང་། ཡིན་ལུགས་ལུ་ཐག་ཆོད་པའི་སྒྲོང་བ་གཉིས་ལུ་ལུ་ཅན་དུ་སྒྱུར་ནས་སྒྲོམ་པ་མ་བྱས་པར།
 རྒྱང་སེམས་བསྐྱས་པའི་རིམ་པ་ཙམ་ལས་འོངས་པའི་སྒྲོང་བ་བཞི་ཇི་ཙམ་གོམས་པར་བྱས་ཀྱང་དོན་གྱི་འོད་
 གསལ་མཛོན་དུ་འགྱུར་མི་སྲིད་པས། མཁས་པའི་བདེ་སྒྲོང་སྒྲོར་རྩལ་དགོས་ལ། དེ་ལ་ཡང་གཉིས་སྒྲུང་
 རགས་པ་དག་པའི་ཐོ་རངས་ཀྱི་རྣམ་མཁའ་གལ་འདྲག་ལྟ་བུ་མ་ཞིག་ཤར་ཡང་། གཉིས་སྒྲུང་ཤིན་ཏུ་ཐ་
 བ་རྣམས་མི་ལྟོག་ཅིང་། ལུ་ལ་ཅན་གྱི་བདེ་བ་དང་ལུ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ནིང་གྱི་དོན་གཉིས་རོ་གཅིག་དུ་སོང་བའི་
 སྒྲོང་ཉིད་མཛོན་སུ་མ་དུ་རྟོགས་པ་མ་བྱུང་བར་དུ་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་འོད་གསལ་དུ་དག་པ་མིན་པ་རྣམས་ལེགས་

པར་བྱེད་དགོས་སོ། །དེ་རྒྱུ་ལེགས་པར་མ་བྱེད་ན་སེམས་དབེན་དུ་ཡང་མ་སླེབ་པའི་དམའ་མོ་ནས་སྤོང་
 པ་གསུམ་ཤར་བ་རྒྱུ་ལེགས་སེམས་དབེན་དངོས་དང་། དེའི་མཐར་ཡིད་དོར་ལྟ་སྐྱར་ལངས་པའི་དུངས་ཤིང་
 ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་འཇའ་ཚོན་ལྟར་སྤང་བའི་སྐྱར་བྱུང་བ་སྐྱུ་ལུས་དངོས་དང་། དེ་ནས་དེ་བསམ་གཏན་གཉིས་
 བསྐྱོམས་པས་དག་ནས་སོང་བའི་ནམ་མཁའ་གཡའ་དག་ལྟ་བུ་འདིའོ་སྐྱུ་ལྟ་ཞེན་པ་མངོན་གྱུར་བའི་དམིགས་
 གཏན་ཞིག་པ་བརྟན་པོ་བྱུང་བ་འོད་གསལ་དངོས་དང་། དེའི་མཐར་ལྟའི་སྐྱར་ལངས་པ་བྱུང་འཇུག་དངོས་
 སུ་འཛིན་པ་འོང་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་རྒྱུ་ལེགས་ཀྱང་སེམས་དབེན་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པ་བཞི་རྩེས་མཐུན་པར་
 བསྐྱུས་ནས། དངོས་བཏགས་སོ་སོར་མ་བྱེ་བར་དེ་དག་གི་ཐ་སྙད་ཅུམ་བྱེད་ན་རུང་མོད་ཀྱང་། རིམ་ལྡེའི་
 རིམ་པ་བཞི་པ་དངོས་ཡིན་པར་འཛིན་ན། མན་ངག་གི་མཐར་ཐུག་རིམ་ལྡེ་དང་སྤྱོད་བསྐྱུས་ཀྱི་ལྡེ་མིག་གིས།
 ཅུ་བཤད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་གནད་ཡེ་མ་ཁོལ་བ་ཡིན་ནོ།།

དེས་ན་ཅུ་བ་དང་བཤད་པའི་རྒྱུད་དང་། ཡབ་སྐུས་ཀྱི་གཞུང་རྒྱུ་ལས་ནི། ཤས་ཆེར་གཏུལ་
 བྱའི་གཙོ་བོ་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་མཛད་ནས། དེས་ལམ་སྐྱུ་མ་མཐར་འབྱིན་ཚུལ་དང་།
 དེ་ལ་ལོ་བས་ནས་བྱེ་མ་ལ་འཇུག་ཚུལ་སྟོན་པས། དེའི་རྒྱུད་ལ་རི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་ལེགས་པར་ཤེས་
 དགོས་སོ། །དེ་ནས་དེ་འདྲ་བའི་རྒྱུ་པ་མེད་པའི་གང་ཟག་གཞན་བཞི་དང་། རྒྱད་པར་དུ་དྲ་ལྟར་གྱི་གང་
 ཟག་རྒྱུ་ལས་བསྐྱོམས་པ་ལ་སྐྱུ་མའི་ལམ་དང་རྩེས་མཐུན་པ་རི་ལྟར་སྐྱེ་བའི་ཚུལ་རྒྱུ་ལས་ལེགས་པར་
 དཔྱེ་དགོས་ཀྱི། རིམ་ལྡེ་རྩེས་མཐུན་པའི་རྟོགས་པ་གང་སྐྱེས་ཐམས་ཅད་རིམ་ལྡེའི་ལམ་མཚན་ཉིད་པ་དང་
 གཅིག་ཏུ་མི་གཟུང་ངོ་། །དེ་ལྟར་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱིས་གོ་མས་པར་བྱས་པ་ལས། དོན་གྱི་འོད་གསལ་
 མངོན་དུ་འགྱུར་བ་དང་ཆེས་ཉེ་བར་སོང་བའི་མཚན་མ་ལེགས་པར་རྟེན་པ་ན། མཚན་བྱེད་ཀྱི་དབང་དང་ཐོ་
 རངས་མན་ངག་བསྐྱུ་བས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་མངོན་དུ་འགྱུར་ངོ་།།

གསུམ་པ་(མིང་གི་རྒྱུ་གངས་ཆེད་བརྟེན་དང་བཅས་པ་བཤད་པ་)ནི། ལྟན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་
 དོན་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དེའི་མཚན་གྱི་རྒྱུ་གངས་ནི་འོད་གསལ་བ་དང་། ཐམས་
 ཅད་སྤོང་བ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་དང་། ལེའུ་གཉིས་པར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དུག་གིས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
 གསུངས་པ་དང་།^{༡༥} སྤྱི་མེད་ཀྱི་རྒྱུད་གཞན་ལས། ཡན་ལག་ཀུན་བསྐྱོམས་རྒྱུ་འདས་ཤིང་། རྟོག་པའི་
 རྒྱུ་རྟོག་སྤངས་ནས་ཀྱང་། བྲག་གྱེད་ཐིག་ལེ་ལས་འདས་པ། །འདི་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་མཚོག་ཡིན་ནོ།^{༡༦}།
 ཞེས་སོགས་ཏེ། མདོར་ན། ཆོས་ལུང་བརྒྱུད་ཁྱིམ་ལྟེ་སྤྱི་དོན་དཀའ་བ་དང་། མཚན་བསམ་པ་མེད་
 པའི་ཆོག་འདི་དག་ནི། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་བརྟེན་པར་གྲགས་སོ།^{༡༧} ཞེས་སྤྱོད་བསྐྱུས་ལས་

གསུངས་པ་རྣམས་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ནི་མིང་སོ་སོ་ལ་དོན་ཐ་དང་པར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་མངོན་
ཞེན་བསལ་བའི་ཕྱིར་རོ།

ཤིང་པ་གཉིས་པ་ལས་ཀྱང་། སྤྲོ་ཆོགས་མདོ་དང་རྒྱུད་རྣམས་སུ། དེ་ཉིད་གང་ཞིག་ཉེར་བསྟན་པ།
ཐམས་ཅད་སྟོང་གནས་འདི་ཉིད་ལས། དེར་ནི་གཞན་དག་མ་གསུངས་སོ།^{༡༩} ཞེས་མདོ་རྒྱུད་རྣམས་
སུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་གང་བསྟན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་འོད་གསལ་ལས་ལས་གཞན་མ་གསུངས་
པར་བཤད་དོ། དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་དོན་ནི། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡེ་ཤེས་མ་བསྟན་ཀྱང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་
དོན་བསྟན་པ་གིན་ཏུ་མང་བས། ལྟན་སྒྲིམ་གྱི་བདེ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་འོད་གསལ་དེ་ཐམས་
ཅད་དུ་བསྟན་པ་མིན་ནོ། འོན་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་དཔེ་ཡུལ་གྱི་དོན་དམ་འོད་གསལ་དང་། བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལས་
གཞན་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པའི་འོད་གསལ་བསྟན་པ་ནི། བ་རྩལ་ཏུ་ཕྱིན་
པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པའི་མདོ་སྡེ་ཀྱུན་དང་། རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བསྟན་པ་ལ་
དགོངས་སོ། དེ་འདྲ་བའི་འོད་གསལ་ནི་སྤྱི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཡིན་ལ། བདེ་བ་ཆེན་པོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
རྟོགས་པ་ནི་སྤྲོས་དོན་དང་། མཐར་ཐུག་གི་འོད་གསལ་ཅི་རིགས་སུ་འདུ་བས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་དང་རོ་
གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ། རྫོགས་ཤིང་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་མིན་གཉིས་ཡོད་དོ།

དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་པ་རྣམ་པ་གཉིས་དང་། དེའི་ཐབས་བསམ་གཏན་གཉིས་ཀྱི་གང་མས་ངག་དང་།
འོད་གསལ་གྱི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཆོད་པས། དེ་ལྟར་སྟོན་པའི་བླ་མ་དང་ཆོས་ལ་དམིགས་པའི་
ཆེད་བརྗོད་སྟོང་མས་བྱེད་ཚུལ་ནི། བཞིན་རབ་ཏུ་དྲངས་གིང་ཐལ་མོ་སྦྱར་ནས། ཞེ་མ་རྟོ་སངས་རྒྱུ་ཞེ་
མ་རྟོ་ཆོས། ཆོས་བཤད་པ་ནི་ངོ་མཆར་ཆེ། ཡང་དག་དོན་ནི་དག་པའི་དོན། བྱང་ཆུབ་སེམས་ལ་ཕྱག་
འཆལ་ལོ།^{༢༠} ཞེས་ལེའུ་གཉིས་པ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་བརྗོད་པའོ། ཞེ་མ་རྟོ་གཉིས་ནི་ཤིང་པ་བཞིན་
ཏུ་ཀྱན་རྫོང་དང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པའི་སྟོན་པས་བསྟོན་པའོ། རྟེན་པ་གཉིས་པའི་དོན་ནི་བདེན་གཉིས་
ཟུང་འཇུག་བསྟན་པའི་སྟོན་པས་བསྟོན་པའོ། ཡང་དག་དོན་ནི་འོད་གསལ་དང་། དེས་དག་པའི་དོན་ནི་
ཡོངས་སུ་དག་པའི་ལྟའི་སྒྲིམ་ཏེ། དེ་འདྲ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་རྩི་རྩེ་འཆར་ཆེན་པོ་ཁྱེད་ལ་ཕྱག་འཆལ་
ལོ་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། འདི་འདྲ་བའི་ཤིང་པ་གཞན་གྱི་ཆོས་བཤད་པའི་མཐར་ཡང་བྱེད་པའི་མཆོན་བྱེད་དོ།

ཤིང་པ་དེ་ལམ་གཞན་གྱི་མཐར་ཡང་འོང་ཚུལ།

གསུམ་པ་(ཤིང་པ་དེ་ལམ་གཞན་གྱི་མཐར་ཡང་འོང་ཚུལ་)ནི། འོད་གསལ་གྱི་གང་མས་ངག་བསྟན་པའི་

མཐུག་ཏུ་སྒྱུད་བསྐྱས་ལས། རིམ་པ་འདི་ཉིད་གྱིས་བཙམ་ལྟན་འདས་དཔལ་ཤུག་ཐུབ་པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱིས། སེག་ལ་གྱི་སྒྲིམ་བསྐྱལ་བར་གྱུར་བས། མི་གཡོ་བའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་བཞེངས་ཏེ། དྲང་ཆུབ་གྱི་ཤིང་དྲང་ལ་བཞུགས་ནས། བམ་ཐྱེད་གྱི་དུས་སུ་འོད་གསལ་བ་མཛོན་དུ་མཛད་དེ། སྐྱུ་མ་ལྟ་སུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལས་བཞེངས་ནས། འགོ་བཙུགས་ལ་ཆོས་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་བཙུམས་ཏེ་དམ་པའི་ཆོས་ཇི་སྟོན་དུ་གནས་པ་དེ་སྟོན་དུ་སྒྲ་མའི་ཁ་ནས་སྒྲ་མའི་ཁར་བརྒྱད་པ་ཡིན་ནོ།^{༡༡} ཞེས་གསུངས་སོ། །ཆག་འགྱུར་ལས། སྐྱུ་མ་ལྟ་སུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས་བཞེངས་ནས། གདུལ་བྱའི་སྐྱོ་པོ་རྣམས་ལ་ཆོས་གྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐྱོར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་འགྱུར་ངོ་། །

རིམ་པ་འདི་ཉིད་ཅེས་པ་ནི། སྒྱུད་བསྐྱས་སུ་སྒྲར་མཆོན་ཐུག་དབང་བསྐྱར་ནས་ཐོ་རངས་གདམས་དག་བསྟན་པ་ལ་བྱ་སྟེ། དེའི་གོང་དེ་མ་ཐག་ཏུ། ཤེས་རབ་དང་ཡེ་ཤེས་གྱི་དབང་བསྐྱར་བ་བསྐྱེན་པར་བྱའོ།^{༡༢} ཞེས་གསུངས་པ་ལ་སྟོག་ནའང་དོན་ནི་འདྲའོ། །རིམ་པ་གཉིས་པ་ལས་ཀྱང་། དེ་བས་འོད་གསལ་དག་པ་ལས། ཡེ་ཤེས་གསུམ་ནི་འབྱུང་འགྱུར་ཏེ། སྐྱུ་མ་ལྟ་ཙུ་གཉིས་མཆོན་འཆང་ཞིང་། དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུར་ལྟན། རྣམ་པ་ཀྱུན་གྱི་མཆོག་ལྟན་པ། ཐམས་ཅད་མཐེན་པར་དེ་ནས་འགྱུར།^{༡༣} ཞེས་སྐགས་སྒྲ་མེད་པ་རང་གི་ལམ་གྱིས་འཆང་རྒྱ་ཆུལ་བསྟན་པའི་འོག་ཏུ། དེ་སྐད་དུ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས། ཤུག་ཐུབ་པ་དེ་བཞིན་གཤེགས། མཛོན་པར་བྱང་ཆུབ་འདི་བཞེད་ནས། སྟོང་པ་ཆེན་པོས་སངས་རྒྱས་ཉིད། ཐོབ་པར་བྱ་ཞེས་མཛོན་པར་དགོངས། བློ་རྒྱལ་ལྟེན་ཆུ་འགམ་དུ། མི་གཡོ་ཉིང་འཛིན་ལ་བཞུགས་ལ།^{༡༤} དེ་ཆོ་རྒྱལ་བ་མཁའ་དོ་རྩེ། ཉིལ་གྱི་གང་བྱ་གང་བཞིན་བཞུགས། རྒྱལ་བའི་སྐས་ལ་སེག་ལ་དང་། དེ་ལ་དབྱངས་གཅིག་གིས་གསུངས་པ། བསམ་གཏན་འདི་ནི་རྣམ་དག་མིན། འདིས་ནི་མཐར་ཐུག་མི་ཐོབ་སྟེ། བམ་མཁའི་ངོས་ལྟར་མཆོག་གྱུར་པ། འོད་གསལ་བ་ནི་དེ་དམིགས་ཤིག་འོད་གསལ་བ་ཡི་གནས་ཐོབ་ནས། རབ་དགའི་གཟུགས་སུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར། དེ་ཆོ་རབ་དགའ་དོ་རྩེ་སྟེ། ཀུན་གྱི་དབང་ཐུག་ཐོབ་པར་འགྱུར། འདི་ལྟར་སྒྲ་དེ་གསན་པ་དང་། དེ་ནས་ཉིང་འཛིན་མི་གཡོ་བ་ཏར་། འདི་ལྟར་ནམ་ཐུག་དུས་སུ་ནི། རྒྱལ་བའི་སྐས་གྱིས་དེ་ཉིད་དམིགས།^{༡༥} ཞེས་དང་། ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཆུང་པོ་ཆེ། དྲངས་ཞིང་གསལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། སྒྲ་མ་ཉིད་ཀྱི་བྱིན་གྱིས་ནི། དེ་ནས་དེ་ནི་གསལ་མཐོང་འགྱུར།^{༡༦} ཞེས་དང་། དོ་རྩེ་ལྟ་སུའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱིས། སྐྱུ་རངས་འཆར་བའི་དུས་སུ་ནི། རྒྱ་ཆུང་དང་ནི་སྟོག་རྒྱ་སོགས། སྐྱུ་མའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་གྱིས་བརྟན། དྲང་ཆུབ་སྟོང་པོར་བཞུགས་ནས་ནི། དེ་ནི་བདུད་རྣམས་འཛོམས་པར་མཛད། ཤུག་པའི་མགོན་པོས་ཡང་དག་པའི། ཡེ་ཤེས་སྒྲ་མེད་ལེགས་ཐོབ་ནས། འགོ་

བ་བསྐྱབ་ཅིང་ཕན་པའི་ཕྱིར། །དེ་ཉིད་འདིར་ནི་སྟོན་པར་མཛད།^{༥༧} །ཅེས་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་ཆེན་
པའི་ལམ་གྱི་མཐར་སྒྲ་མེད་གྱི་ལམ་གྱིས་འཛང་རྒྱ་རྒྱལ་གསུངས་སོ།།

ཆག་འགྱུར་ལས། འོད་གསལ་དག་པ་དེ་ལས་ནི། །ཞེས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་
མདོ། །ཞེས་འབྱུང་པའི་ཕྱི་མ་ཁྱད་པར་དུ་ལེགས་ཏེ། རང་གི་ལམ་གྱིས་འོད་གསལ་དང་ཟུང་འཇུག་གི་སྒྲོ་ནས་
འཛང་རྒྱ་བ་དེ་བཞིན་དུ། ལམ་གཞན་གྱི་མཐར་ཡང་ཐབས་དེས་འཛང་རྒྱ་བ་སྟོན་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྤར་
བསྟན་པའི་ཤེས་བྱེད་དུ་འགོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཤུག་སྒྲུབ་པ་ཞེས་པ་དུག་གིས་ནི། ཤུག་སྒྲུབ་པས་སྟོང་
པ་ཆེན་པོས་འཛང་རྒྱ་བར་བཞེད་ནས། བླ་རུ་ནའི་རྩ་འགྲམ་དུ་མི་གཡོ་བའི་ཉིང་འཛིན་ལ་བཞུགས་ཞེས་
བསྟན་ཏོ། །དེ་ཙམ་ཞིག་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས་གསུངས་གྱི། ལྷག་མ། དེ་ཆོ་རྒྱལ་བ་མཁའ་དོན་རྗེ། །ཞེས་སོགས་
མདོ་དེ་ལས་གསུངས་པར་སྟོན་པ་མིན་ནོ། །སྟོང་ཆེན་ནི་རིམ་ལྗེའི་འགྲེལ་བྱེད་འགའ་ཞིག་ཉེར་ཐོབ་ལ་
འཆད་མོད་ཀྱང་། མདོ་དེར་བསམ་གཏན་བཞི་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་མཁའ་ཁྱབ་ལ་བཞུགས་པར་གསུངས་པ་
དེ་ཉིད་ལ་བྱས་ན་ལེགས་ལ། དེ་ལ་མི་གཡོ་བའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཀྱང་ཟེར་རོ། །སྟོན་བསྐྱུས་སུ་ཤུག་སྒྲུབ་པ་
ལ་བསྐྱུལ་ཞེས་པ་ཙམ་ལས་མ་བྱུང་ཡང་། དེ་ཆོ་ཞེས་པ་བཞིས་རྒྱ་འགྲམ་དུ་བཞུགས་པ་ལ་བསྐྱུལ་བར་
བཤད་དོ། །དེ་ཉིད་བསྐྱུས་པར། བྱང་སེམས་དོན་གྲུབ་བྱང་རྒྱུབ་གྱི་ཤིང་དུང་དུ་བཞུགས་པ་ལ། དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་རྣམས་གྱིས་བསྐྱུལ་ཞེས་པ་མ་གཏོགས་པ། འོག་མིན་དང་འདོད་ཁམས་གང་ཡིན་མི་གསལ་བ་
ལ། རྗེ་རྗེ་ཆོ་མོ་ལས་འོག་མིན་སྒྲུག་པོ་བཀོད་པ་ཡིན་པར་བཤད་དོ།།

དབྱངས་གྱིས་བསྐྱུལ་རྒྱལ་ནི། བསམ་གཏན་འདི་ནི་ཞེས་པ་བཞིས། བསམ་གཏན་སྤར་མས་སྒྲིབ་
པ་མ་ལུས་པར་དག་པར་བྱེད་མི་རུས་པས། མཐར་སྒྲུག་གི་གོ་འཕང་མི་འཐོབ་པས་འོད་གསལ་མཛོན་དུ་
གྱིས་ཤིག་ཅེས་བསྐྱུལ་ལ། དེ་ནས་བཞིས་དབང་ལྷུག་བརྒྱུད་ལྷན་གྱི་ཟུང་འཇུག་རྗེ་རྗེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་
མཛོན་དུ་བྱེད་པར་བསྐྱུལ་ཏེ། བསྐྱུལ་བར་འགོ་རྒྱལ་ཆག་འགྱུར་གསལ་ལོ། །དབྱངས་གྱིས་བསྐྱུལ་བ་ནི་
དེ་ཉིད་བསྐྱུས་པར། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མ་ཏོགས་པར་དཀའ་བ་སྟུང་པས་
འཛང་རྒྱ་བར་བྱ་སྟམ་མམ།^{༥༨} །ཞེས་གསུངས་པ་མ་གཏོགས་པ་འདིར་གསུངས་པའི་བསྐྱུལ་རྒྱལ་དང་།
བསྐྱུལ་ནས་འབྲས་བུ་མཛོན་དུ་བྱ་རྒྱལ་རྣམས། དེ་ཉིད་བསྐྱུས་པ་དང་ཆེ་མོ་རྣམས་ན་མེད་པས། འདི་ནི་སྒྲ་
མེད་གྱི་རྒྱུད་གཞན་ཅིག་ན་བཞུགས་པ་བཀོད་པར་སྒྲུང་ངོ། །འདི་ལྟར་ཞེས་པ་བཞི་དང་། སྟོན་བསྐྱུས་ལས།
མི་གཡོ་ཞེས་པ་ནས། མཛོན་དུ་མཛད་དེ་ཞེས་གསུངས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་དུ་བཤད་དགོས་པས། རྒྱ་
འགྲམ་དུ་བཞུགས་པ་ལ་བསྐྱུལ་ཏེ་དེ་ལས་བཞེངས་པའི་འོག་དུ་བྱང་རྒྱུབ་གྱི་ཤིང་དུང་དུ་བཞུགས་པ་ལ་

མཚན་ཕྱིད་ན། ལྷག་ཀྱང་ལ་བརྟེན་ཏེ་དབང་བསྐྱར་བས་འོད་གསལ་མངོན་སུམ་དུ་མཛད་པའོ། །ཐམས་ཅད་
སྤྱོད་པ་ཞེས་པ་བཞིས་དེ་ཉིད་དམིགས་ཞེས་པ་གསལ་དུ་བཏང་ངོ་། །དོ་རྩེ་ལྟ་བུ་ཞེས་པ་བཞིས་ཐོ་རངས་མི་
སློབ་པའི་ཟུང་འཇུག་གི་སྐྱེ་ཐོབ་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཅེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་བདུད་བཙོམ་པ་དང་། སུ་ལྟ་ཞེས་པ་
བཞིས་འབྲས་སུ་ཐོབ་ནས་དེ་ཉིད་གཞན་ལ་བསྟན་པར་གསུངས་སོ། །

ལས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ལས་ཀྱང་། བསྐྱལ་བ་མཐའ་ཡས་རྣམས་སུ་ཡང་། །མགོ་དང་རིན་ཆེན་སོགས་
སྤྱོན་པས། །སྤྱང་བརྣམས་པར་མ་དག་ཕྱིར། །བྱང་ཆུབ་འབྲས་སུ་ཐོབ་མི་འགྱུར། །མཐའ་ཡས་བསྐྱལ་བ་རྣམས་སུ་
ཡང་། །དེ་བཞིན་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་སོགས་ཀྱིས།^{༡༩} །ཞེས་པའི་མཇུག་ཏུ་སྤྱར་བཞིན་དང་། མཐའ་ཡས་
བསྐྱལ་བ་རྣམས་སུ་ཡང་། །སྤྲུགས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡི་ཉིང་འཛིན་གྱིས།^{༢༠} །ཞེས་པའི་མཇུག་ཏུ་ཡང་སྤྱར་བཞིན་
གསུངས་ནས། །སྤྱང་བགས་སུ་མ་ཐོད་ག་པའི། །ཐམས་ཅད་མཁྱེད་ཉིད་ཐེ་ཆོམ་མེད།^{༢༡} །ཅེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ལ་ཆོགས་བཅད་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ལར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པ་དང་། དེ་ནས་ཆོགས་བཅད་གཅིག་
གིས་བསྐྱེད་རིམ་ཅམ་དང་། རྒྱུད་སྤེལ་མ་གསུམ་གྱི་ལམ་གྱིས་སྤྱང་བ་གསུམ་དག་པར་བྱེད་མི་རུས་པས།
བླ་མེད་བྱང་ཆུབ་མི་ཐོབ་པར་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ནི། །སྤྱང་བ་གསུམ་གྱི་སྐྱེ་བས་སུ་གཉིས་སྤྱང་གི་
འབྲུལ་པ་ཡོད་ལ། དེ་གཉིས་སྤྱང་འབྲུལ་པའི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པར་མ་དག་པར་དུ་གཏན་ནས་ལྷོག་པ་
མེད་དོ། །དེས་ན་དེ་གཏན་ལྷོག་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྤྱོད་པ་ལ། །ལྟན་སྤྱོད་ཀྱི་བདེ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་
རྟོགས་ནས་སྤྱོད་པ་དགོས་ཤིང་། དེ་ཡང་བླ་མེད་ཀྱི་ཐེག་པ་ལས་གཞན་ན་མེད་པའི་དོན་ནོ། །ཁྱོལ་བའི་
ཐེག་ལེ་ལས་ཀྱང་། ཅི་ཕྱིར་སུ་ཐུབ་པ་ཡིས། །གངས་མེད་པར་དུ་ཆོགས་བསགས་ཀྱང་། །འདི་དོན་མ་
རྟོགས་ན་རྒྱུར། ཅི་ཡང་མ་ཡིན་ཏིང་འཛིན་གནས། །དེ་ཆོ་བདེ་གསེགས་ཀྱན་གྱིས་ཀྱང་། །ཐལ་བྱུང་སློ་
ཅན་དེ་བསྐྱོག་སྟེ། །ནམ་མཁའི་དཀྱིལ་ལྟར་རྣམ་དག་པའི། །ཟབ་གསལ་བྱི་མེད་རབ་བསྟན་ཏེ། །ནམ་ཕྱིད་
དུས་སུ་བརྒྱལ་བ་ལྟར། །དེ་ཉིད་བསྐྱོམས་པས་ཐོ་རངས་དུས། །སྤྱད་ཅིག་གིས་ནི་ཡང་དག་རྟོགས།^{༢༢} །
ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྤྱར་མ་གཉིས་དང་མཐུན་པར་གསུངས་སོ། །ཅི་ཡང་མ་ཡིན་པ་ནི་ཐལ་བྱུང་གི་སྤྱོད་ཉིད་དང་།
ལྟན་ཅིག་བྱེད་པའི་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཕྱིན་གྱིས་བསྐྱེད་ནས་བརྒྱལ་བ་ལྟར་དེ་ཉིད་ཐོབ་པར་འགྲེལ་པར་
བཤད་དེ།^{༢༣} །སློབ་དཔོན་ནི་རིག་མར་བཤད་དོ། །མན་དག་སྟེ་མར་ཡང་། །མཆོག་ཏུ་མཐར་ཐུག་པ་ན་འང་
ངེས་པར་ཐབས་འདི་ལ་ལྟོས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞུགས་པའི་རྫོགས་པའི་
སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་གནང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་དབང་ལས། སུ་ཀྱའི་མགོན་པོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་བྱུང་དུ་
བཞུགས་པ་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་མཚན་ཕྱིད་ན་ལྟོས་པ་བཞིན་དང་། རི་ལྟར་ཡང་བཙོམ་ལྟན་འདས་

འདི་ཁོ་ནས། རྩོམ་པོ་ལ་ཐིག་ལེ་མཆོག་མ་ལས་དབང་བསྐྱར་བ་བྱིན་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ཤིན་ཏུ་
 རྒྱས་པས་ཆོག་སྟེ། མན་དག་རིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱད་པར་འདི་ཡོངས་སུ་གསལ་བར་རྣམ་པར་ཤེས་པར་
 འགྱུར་རོ།^{༡༤} ཞེས་གསུངས་སོ། །ཀྱེ་རྩོམ་ལས། འབར་བའི་འབྲེང་བ་འབྲུགས་པ་ཡི། །དཀྱིལ་འཁོར་
 རབ་ཏུ་བཞེངས་ནས་ནི། རྩོམ་པོ་དབང་སྤྱོད་ཕྱིར། །ཐིག་ལེ་མཆོག་ནི་བཀྲལ་བ་ཉིད།^{༡༥} ཅེས་
 གསུངས་པ་ནི། ས་བཅུ་པའི་བྱང་སེམས་ལ་དངོས་ཀྱི་རིག་མ་ལ་བརྟེན་ནས་དབང་བསྐྱར་བའི་ཁྱད་པར་སོ། །

གལ་ཏེ་མ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ཐིག་པ་ཆེན་པོར་གཟུགས་ཁམས་ཀྱི་འོག་མིན་ཏུ་སྤྱོད་ཏུ་སངས་མ་
 རྒྱས་པར། འདོད་པ་ཁམས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་མི་སྟོན་པར་གསུངས་ཤིང་། སྤྱུ་ཀྱའི་མགོན་པོ་
 བསྐལ་པ་མང་པོའི་སྟོན་ཏུ་སངས་རྒྱས་པར་ཡང་གསུངས་ལ། རྣམ་གཞག་རིམ་པར་ཡང་སྟེ་བ་གཅིག་གིས་
 ཐོགས་པའི་བྱང་སེམས་ཀྱིས་ཡོངས་སྒྲིབ་མི་རྣམས་ཀྱི་དོན་མཛད་པར་མི་སྟོན་པས་སྒྲུལ་པའི་སྒྲུ་འཛིན་པའི་
 དོན་ཏུ་མའི་མངལ་ཏུ་འཇུག་པ་བརྟན་པར་བཤད་པས།^{༡༦} རྒྱུ་ཆེར་རོལ་པ་ལས་གསུངས་པའི་དཀའ་བ་
 སྟོན་པའི་མཛད་པ་སོགས་སྟོན་པའི་སྟོན་ཏུ་སྤྱུ་ཐུབ་པ་སངས་རྒྱས་ཟེན་པས། དེ་མར་བྱིན་གྱི་ལམ་གྱི་
 མཇུག་ཏུ་སྒྲགས་ཀྱི་ལམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་པ་ཆུ་འགམ་ཏུ་དཀའ་བ་སྟུང་པའི་མཛད་པ་མཛད་པའི་འོག་ཏུ་
 ཡིན་པར་གསུངས་པ་འདི་རིམ་ལྔ་ཡིན་ཞེན།

བཤད་པར་བྱ་སྟེ། བར་བྱིན་གྱི་ཐིག་པའི་ལམ་གྱི་མཐར་དང་པོར་འོག་མིན་ཏུ་ཡོངས་སྒྲུའི་རྟེན་ལ་
 འཛང་རྒྱ་བའི་སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པ་དང་། ཡང་འདོད་པ་ཁམས་སུ་སྒྲུལ་སྒྲུར་འཛང་རྒྱ་བའི་སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པ་གཉིས་
 ཀའི་དུས་སུ། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་བསྐལ་ནས་འཛང་རྒྱ་བ་དངོས་དང་། འཛང་རྒྱ་ཚུལ་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །དེའི་
 ཕྱིར་ཕྱི་མ་ནི་སྤར་སངས་མ་རྒྱས་པ་གསར་ཏུ་འཛང་རྒྱ་བ་མིན་ཀྱང་། དེ་ལྟར་བརྟན་པ་དེས་སྤྱིར་ཐར་བྱིན་
 ཀྱི་ཐིག་པའི་ས་བཅུ་བ་བ་སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པའི་རྟེན་དེས། སྒྲགས་ཀྱི་ལམ་རྒྱད་ལ་བསྐྱེད་ནས་འཛང་རྒྱ་དགོས་
 པར་སྟོན་པ་ཡིན་ནོ། །རྩོམ་པོ་འབྲེང་བའི་འབྲེལ་པར།^{༡༧} བྱང་སེམས་དོན་གྲུབ་ལ། སངས་རྒྱས་རྣམས་
 ཀྱིས་དཀྱིལ་འཁོར་སྒྲུལ་ནས་སྟོན་དང་། དབང་བཞི་བསྐྱར་ནས། ཉིང་རེ་འཛིན་གསུམ་དང་། རིགས་
 བརྒྱའི་ལུས་དབེན་དང་། རིམ་པ་ལྷའི་མན་དག་བརྟན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ནས་བྱེད་ན་སངས་རྒྱས་། ཐོ་
 རངས་བདུད་བཅོམ་པར་བཤད་པའི་ཕྱི་མ་ནི། རིམ་ལྷ་དང་སྟོན་བསྐྱེད་གཉིས་ཀ་དང་འགལ་ཞིང་། སྤར་མ་
 རྣམས་ཀྱང་། འོད་གསལ་དང་ཟུང་འཇུག་གི་མན་དག་ལས་གཞན་མ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཡོ། །འགོས་
 ལུགས་པ་རྣམས། མ་རོལ་ཏུ་བྱིན་པའི་ལམ་གྱིས་ས་བཅུ་པའི་བར་ཏུ་བཞོད་པ་དེས་བསྐྱེད་རིམ་ནས་
 བརྟེན་ཏེ། སེམས་དབེན་གྱི་བར་རྒྱད་ལ་སྐྱེད་པའི་དོད་ཐུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རིམ་ལྷར། དང་པོ་ལས་ཀྱི་

སྒྱུར་བ་ཡིས། །ས་བརྒྱད་པ་ནི་ཐོབ་པར་འགྱུར། །སྒྲུང་བ་གསུམ་པོ་ཐོབ་པ་དག། །ས་བརྒྱ་ལ་ནི་རབ་ཏུ་
གནས།⁷⁴⁹ །ཞེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ལར་ཕྱིན་གྱི་སྤྱིད་པ་ཐ་མ་པ་དེས་སྐྱུ་ལུས་ནས་བསྐྱོམས་
པས་ཚོག་པས། སྤྱིད་ལ་གསང་དབང་བསྐྱར་སྐྱུ་ལུས་མངོན་དུ་བྱས། །ནམ་ཕྱེད་དབང་གསུམ་པ་བསྐྱར་འོད་
གསལ་མངོན་དུ་བྱས། ཐོ་རངས་དབང་བཞི་པ་བསྐྱར་མི་སྒྲོབ་པའི་ཟུང་འཇུག་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ་མཚན་གཅིག་
ཙམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་པར་བཞེད་དོ།

དེ་ལ་ལར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པའི་མཐར་ཐུགས་ལ་འཇུག་མཚམས་ནི་ས་བརྒྱ་པ་ནས་ཡིན་ལ། དེ་ལ་
ཡང་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་དང་། སྤྱིད་པ་ཐ་མ་ལ་གཉིས་ལས་ཕྱི་མ་ཡིན་ཏེ། མཚན་མོ་གཅིག་ལ་
འཚང་རྒྱ་བར་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །འཇུག་ཚུལ་ནི། རང་གི་ལམ་དོར་ནས་ཞུགས་པ་མིན་གྱི། ལམ་དེ་
ལ་རྒྱགས་གྱི་ལམ་གྱི་སྒྲོན་པ་བདུབ་པའོ། །སྒྲོན་པ་ནི། བསྐྱེད་རིམ་ནས་བརྩམས་ཏེ་སེམས་དབེན་གྱི་བར་
འདིར་སྐྱེད་མི་དགོས་པ་ནི་འགོས་ལུགས་པ་ནམས་བཞེད་པ་སྒྲར་ཡིན་ལ། རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱུ་ལུས་ཀྱང་
མི་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། དང་པོ་ནས་སྐྱེད་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་གིས། འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱེད་
པ་ལ་སྐྱུ་ལུས་སྒོན་དུ་སྐྱབ་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་བསྟན་པས་ཤེས་པར་བྱས་སོ། །དབང་གསུམ་པ་བསྐྱར་
པས་ནི་བཞི་པ་བསྐྱར་བར་ཡང་མཚོན་པས། དབང་ནི་དེ་གཉིས་སོ། །དབང་གསུམ་པ་སྐྱར་བ་ན་སྒོན་དུ་
སྐྱར་མཆེད་ཐོབ་གསུམ་དང་། དེ་ནས་ཉིར་ཐོབ་འོད་གསལ་དུ་ཞུགས་ཏེ་གཉིས་སྐྱར་ཕྱ་མོ་ཡང་དག་ནས།
དོན་གྱི་ལྷན་སྐྱེས་མངོན་དུ་འགྱུར་རོ། །རྒྱལ་སྐས་འདིས་ས་དང་པོ་ནས་ཚས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མེད་
ཀྱང་། ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་སྐྱོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་སྐྱར་མེད་པས། འདིར་སྐྱེད་
པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ནས་དེའི་དོན་བསྐྱོམས་པས་ཐོ་རངས་སྐྱུ་མའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ཅུ་སྐྱ་སོགས་སྐྱུ་མའི་དབེས་
མཚོན་པའི་སྐྱུ་འགྲུབ་པར་གསུངས་པ་ནི། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དེའི་བཞོན་
པའི་རྒྱང་ཙམ་ལས་མི་སྒྲོབ་པའི་ཟུང་འཇུག་ཡོངས་སུ་དག་པའི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་འགྲུབ་པའོ། །ལར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་
པར་ས་དང་པོ་ནས་མཚན་གྱིས་བརྒྱན་པའི་ལུས་འཐོབ་པ་དང་། དེ་ས་ནམས་ལ་རེ་བཟང་དུ་སོང་པའི་
མཐར། དེའི་ལུགས་ཀྱིས་སྒོབ་པའི་མཚན་མཐར་ཐུག་པ་ཐོབ་ཀྱང་། སྐྱེད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་དེ་ཙམ་ལས་
མི་སྒྲོབ་པའི་གཟུགས་སྐྱུ་མི་སྐྱབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས། དེའི་སྒོན་དུ་སྐྱེད་གང་ལས་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་གཞི་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་རྒྱང་དང་བཅས་པ་བསྐྱེད་པ་འདི་ཤེས་ན། རིམ་པ་གསུམ་པ་དང་སྒོབ་པའི་
ཟུང་འཇུག་གི་སྐྱབས་སུ་ནམ་སྒྲིན་གྱི་ལུས་རགས་པ་ལས་སྐྱུ་མའི་སྐྱུ་སྐྱབ་མི་སྐྱབ་པའི་ཤེས་སོ། །

དེས་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་སུ་རྟོགས་པ་མ་བསྐྱོམས་

པར་དུ། ཤེས་སྒྲིབ་ཐོགས་པར་སྒྲངས་པའི་ཚས་ཀྱི་སྐྱེ་མི་འཐོབ་པ་དང་། འོན་ཀྱི་འོད་གསལ་གྱིས་སྒྲུངས་པའི་རྒྱུད་སེམས་ཙམ་ལས་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་མ་བསྐྱབས་པར་དུ། མི་སྒྲོབ་པའི་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱེ་མི་ཐོབ་པར་བསྟན་པས། བདེ་སྟོང་སྟོར་བ་དང་སྐྱེ་མའི་སྐྱེ་བ་པ་ནི། སྤྱོད་མེད་པའི་ཐེག་པའི་སྟིང་པོ་མཐར་ཐུག་པ་དང་། སྐྱེ་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་གཉིས་དེ་གཉིས་ཡིན་པར་བསྟན་ཏོ། །འདི་ལ་དབང་གསུམ་པའི་ཐུག་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས། སྟོང་པའི་དོད་ཐུབ་ནས། སྟོང་པ་གསུམ་གཞན་ལ་སྒྲོབ་མི་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་རྒྱ་མཚན་སྤྲེལ་མས་ཤེས་པར་ལུས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་སུམ་དབང་དང་གསང་དབང་སྟོན་དུ་མ་བསྐྱར་བ་དབང་ཐ་མ་གཉིས་བསྐྱར་བ་དང་། རིམ་པ་གསུམ་པའི་རྒྱ་ལུས་མན་ཆད་སྟོན་དུ་མ་བསྐྱེད་པར་རིམ་པ་ཐ་མ་གཉིས་ནས་སྐྱེད་པ་འདི་ནི་དམིགས་གསལ་དུ་ཤེས་པར་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་པས། སྤྲེལ་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་གོ་རིམ་དང་གངས་རེས་བསྟན་པ་དང་། སྤྲེལ་གསལ་གྱི་ལམ་ལ་འདོད་པའི་རྟེན་ཅན་པ་དང་། དབང་པོ་གཉིས་སྟོར་གྱི་ཆགས་ཅན་སོགས་དགོས་པར་བཤད་པ་ནི། དང་པོ་ནས་སྤྱོད་མེད་ཀྱི་ལམ་དུ་འཇུག་པའི་རིགས་རེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། འདོད་ལྟ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཀྱང་ཏ་ལ་སུའི་བྱང་རྒྱུ་གྱི་སེམས་འབྱུང་བ་མེད་པ་སོགས་གསུངས་པ་ནི། འདོད་ལྟ་དང་གཟུགས་ཀྱི་ལམ་ལ་སྤྱོད་ཐ་མ་ལ་ལ་དགོངས་ཀྱི། བྱང་སེམས་སྟིང་པ་ཐ་མ་པ་ལྟ་སུའི་རྟེན་བྱང་པར་ཅན་ལ་དགོངས་པ་མིན་ནོ། །མཐར་ཐུག་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་རིགས་རེས་པ་མི་འདོད་ཀྱང་། གནས་སྐྱབས་ཀྱི་རིགས་གསུམ་རེས་པ་འདོད་པ་བཞིན་དུ། ཡ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པ་ལ་མཐར་སྤྱོད་དུ་འཇུག་ཀྱངས་བརྩུ་བ་ཚུན་ཆོད་དུ་རང་གི་ལམ་དུ་རིགས་རེས་པ་འོང་བ་མི་འགལ་ལོ། །དགྲ་བཅོམ་པ་དང་ཕྱིར་མི་འོང་ཟས་གོས་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་ཡང་། ཟས་གོས་འདོད་པའི་དོན་གཉེར་ཡོད་པ་ལྟར། ས་བརྩུ་བ་པ་ལྟ་སུའི་རྟེན་མོངས་ཟད་པས་དབང་པོ་གཉིས་སྟོར་གྱི་བདེ་བ་ལ་སྟིང་པ་ཟད་ཀྱང་། བདེ་བ་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བའི་འདོད་པ་སྐྱེས་པ་མི་འགལ་ཏེ། དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན། ཕྱི་རོལ་པས་འདོད་པ་ཡོད་ན་ཆགས་པ་ཡོད་པར་བརྩུང་ནས། དག་སྤྲེལ་ཆགས་ཅན་དུ་དཔོག་པ་མི་ཞིགས་པར་འགྱུར་རོ། །ལུང་རྣམ་འབྱེད་ལས། འདོད་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་མ་བྲལ་གྱི་དབང་པོ་ལས་སུ་རུང་བའི་རྒྱུད་སོ་སོར་གསུངས་པས་ན།^{༡༤} འདོད་ཡོན་ལ་སྟིང་པ་ཟད་པ་ཐུག་རྒྱུ་ལ་བརྟེན་པ་མི་རུང་ངོཞེས་སྤྲེལ་བ་ནི་སྤྲེལ་དང་ཡ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གཉིས་ཀ་ལ་མང་དུ་བློས་པ་དང་མི་ལྟན་པའི་གཏམ་སོ། །

ཡར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པས་གངས་མེད་གསུམ་པ་བཟོད་པའི་མཐར་ཐུགས་ཀྱི་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་པའི་བརྟུག་ཅིག་ཀྱང་ཏུ་འོད་ཀྱིས་དང་། དང་པོ་ནས་སྤྲེལ་གསལ་གྱི་ཐེག་པར་ཞུགས་ཏེ་ཆོག་ཅིག་ལ་

སངས་རྒྱལ་པའི་ཀུན་རྟོན་གྱི་ས་གནིས་ལ་མཚོག་དམན་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་ཀྱང་། ལམ་གནིས་གྱི་ཁྱད་
པར་དོན་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཉེ་རིང་གི་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཡར་ཕྱིན་ལ་ལམ་གཞན་
བསྐྱལ་དགོས་པ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་འདྲ་བ་དེ་མཐར་སྒྲ་མེད་གྱི་ལམ་ལ་བརྟེན་ཡང་། བསྐྱལ་པ་གངས་
མེད་གྱིས་སངས་རྒྱལ་ཐོབ་པ་ཡང་མི་འགལ་ཏེ། དེས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་དངོས་སུ་འཕོབ་པ་ལ།
གངས་མེད་གསུམ་གྱི་མཐར་ལམ་དེ་བསྐྱལ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྫོང་རྩེ་མོ་ལས་ཀྱང་། རྫོན་གྱུར་འདས་
པའི་དུས་སུ་ནི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་ཡོངས་འཛིན་ཅིང་། །ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ལྡན་པ་ཡི། །བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔལ་གྱུར་པ་ན། །སློབ་ཆེན་པོ་འོ་མཚར་ཆེ། །དཀའ་བ་དཔག་རྒྱ་མེད་པ་སྤྱད། །གོ་རིམ་བཞིན་དུ་
དེ་ཡིས་ནི། །དབང་བསྐྱར་བར་དུ་ལེགས་ཐོབ་འགྱུར། །ཤེས་རབ་ཆེན་པོས་ས་མཐར་ཕྱིན། །གོས་ཀྱི་དབང་
ནི་ཐོབ་གྱུར་ནས། །འོག་མིན་སྒྲུག་པོ་ཉམས་དགའ་བར། །སློབ་ཤོས་ཆེན་པོ་བཞུགས་པར་གྱུར།^{༡༠} །ཞེས་
སློབ་པའི་སའི་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཤིང་དུང་དུ་བཞུགས་པ་ལ་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐྱལ་ཏེ།
མཛོན་བྱང་ལྔ་བསྐོམས་ནས་སངས་རྒྱལ་པར་བཤད་དོ།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་གསུམ་དག་གིས། སྤྱིན་དང་སྤྱིན་པའི་འབྲས་བཟང་
དང་། །མཁའ་མཚུངས་རིན་ཆེན་ཐོབ་བྱེད་པ། །ཞོར་བུ་རིན་ཆེན་དབང་བསྐྱར་ཡིན། །བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་
གསུམ་དུ་ནི། །གཞན་གྱི་དཀའ་བ་སྤྱད་པ་དང་། །བཙོན་འགྲུས་ཀྱིས་ནི་འབྲས་གྲུབ་པ། །རྫོང་ལས་ནི་
དབང་བསྐྱར་ཡིན།^{༡༡} །ཞེས་དང་། །གསང་བ་བཞི་ཡི་དབང་བསྐྱར་བས། །རྫོགས་སངས་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཆུབ་
ཐོབ། །དེ་ནས་མིང་གི་དབང་བསྐྱར་བས། །ཐུབ་དེ་རྣམ་པར་སྤངས་མཛད་གྱུར།^{༡༢} །ཞེས་རྫོང་སེམས་དཔལ་
དང་། །རྫོང་ཆོས་དང་། །རྫོང་རིན་ཆེན་དང་། །རྫོང་ལས་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་བས། །རིམ་པ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་
ཀྱི་སྒྲུ་དང་། །འོངས་སྒྲུ་དང་། །མཚན་དཔེ་དང་། །སྤྱལ་པའི་སྒྲུ་ཐོབ་སྤྱེ་སངས་རྒྱལ་པར་བཤད་ཅིང་། །དེ་ཡང་
སྤར་གྱི་བྱང་སེམས་དེ་ཡིན་ལ། །ལམ་དེ་དག་ཀྱང་བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་དུ་བསྐྱབས་པར་བཤད་དེ། །སྤམེད་
ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་དང་པོ་ནས་རང་གི་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུས་ཆོག་ཅིག་ལ་འཚང་རྒྱ་བ་དང་། །ཡ་
རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་གྱི་མཐར་སྒྲགས་ལམ་གྱི་བསྐྱོན་པ་བཏབ་པ་གནིས་བཤད་པ་བཞིན་དུ། །ཡོ་ག་བའི་
ལུགས་ཀྱིས་རང་ལམ་དང་། །གཞན་ལམ་སོ་སོར་བྱེན་ས། །སྤར་བཤད་པ་དེ་ཡ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་ལ་
སྤར་བ་མི་སྤང་ཞིང་། །རང་གི་ལམ་གྱི་མཐར་འཚང་རྒྱ་ཆུ་ལ་ལོགས་པ་ཡང་གསལ་བར་མི་སྤང་བའི་ཕྱིར།
སྤར་བཤད་པའི་སའི་མཐར་ཕྱིན་པ་ན་སངས་རྒྱལ་གྱིས་བསྐྱལ་ནས་འཚང་རྒྱ་བར་བཤད་པ་ལ་སོགས་པ་
རྣམས། །རང་གི་ལམ་དེའི་ལུགས་ཡིན་ནམ་སྒྲུ་སྤྱེ། །ལེགས་པར་དབྱེད་པར་བྱའོ།

སྤྱི་མཉམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལྟར་ན་སྤྱི་བཤད་པའི་ལམ་གྱི་སྟོན་པ་གཉིས་པོ་དེ་རྒྱུད་ལ་མ་སྦྱེད་ན་འཛང་རྒྱ་
 མི་ལུས་ཤིང་། དེ་གཉིས་ཀྱང་རྒྱུད་སྡེ་འོག་མ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་མེད་པས། རྒྱུད་སྡེ་གཞན་གསུམ་གྱི་ལམ་
 ཏུ་ཞུགས་པ་ལ་ཡང་བསྟན་དགོས་སོ། །སའི་མཐར་ཕྱིན་པ་ན་ལྷ་བ་དང་དོན་རྩལ་གསུམ་གྱི་མངོན་བྱང་ལྔ་ལ་
 བརྟེན་ནས་འཛང་རྒྱ་བར་རྒྱུད་གཉིས་ལས་གསུངས་པའི་དགོངས་གཞི་ནི། རིམ་ལྔ་ལས།²⁴³ བསྐྱེད་རིམ་
 པས་ལྷ་བ་དང་དོན་རྩལ་སོགས་པས་སྤྲུགས་ཀྱི་སྐྱེ་སྦྱེད་པའི་དོད། ཇོགས་རིམ་པས་སྦྱང་བ་བཞི་ལས་ཡོངས་སུ་
 དག་པའི་ལྟའི་སྐྱེ་སྦྱེད་པར་གསུངས་པ་ལ་བྱ་དགོས་པ་འདྲའོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་གང་ལ་བསམས་ནས་གསུངས་
 པའི་དགོངས་གཞིའི་དོན་དེ་རྣམ་འབྱོར་སྤྱི་བཤད་པའི་ལམ་སྟོན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཀྱང་། དེ་ལ་བསམས་
 བས་སྤྱི་གཞན་གྱིས་བསྟན་པའི་སྤྱི་བཤད་ཀྱི་དོན་རྒྱུ་སྡེ་འོག་མའི་ལམ་ལ་འོང་བམི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་
 སྤྱི་བཤད་མང་པོ་ཞིག་ཏུ་གསུང་རབ་འགྲེལ་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་མཐོ་བ་ཞིག་སྤྲང་དོ། །ལམ་གཞན་གྱི་མཐར་ལུགས་
 འདིའི་ཇོགས་རིམ་གྱི་གཙོ་བོ་རྣམས་འོང་རྒྱུ་ལ་དབྱེད་པ་འདི་ནི་རང་གི་ལམ་གྱི་ཁྱད་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་རྣམས་
 ལ་ངེས་པ་སྟོན་མོང་མ་ཡིན་པ་རྟེན་པ་དང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ལམ་འདིའི་རིགས་ཀྱི་ལུས་པ་ངེས་པར་བྱས་
 པས་ལམ་གཞན་ཏུ་མི་ལྷོག་པའི་ཐབས་སྤྲད་ཏུ་བྱུང་བའི་རྒྱུར་སྤྲང་ཞིང་། ཇོགས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་དགའ་བར་
 སྤྲང་བས་བཤད་པ་ཡིན་ནོ།།

རྒྱུད་ཕྱི་མར་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པ།

གཉིས་པ་(རྒྱུད་ཕྱི་མར་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་གསུངས་པའི་དོན་བཤད་པ་)ནི། རིམ་ལྔར་རིམ་པ་བཞི་པ་འོད་
 གསལ་མངོན་པར་བྱང་རྒྱུ་བའི་རིམ་པ་བཤད་པ་འདི། རྒྱུད་ཕྱི་མར་ཡན་ལག་དྲུག་གི་འཛིན་པའི་ཡན་
 ལག་ཏུ་གསུངས་པ་ནི། རང་དབང་རིན་ཆེན་དགག་པ་ཡི། གཟུང་བ་འཛིན་པ་ཡིན་པར་བཤད། །སེམས་ནི་
 འགོག་པའི་དོན་རྩལ་འཇུག། །མཚན་མ་ཉར་འཛིན་འབྱུང་བར་འཇུག། །མཚན་མའི་ཁམས་ནི་རྣམ་པ་ལྟར།།
 བྱང་རྒྱུ་དོན་རྩལ་གསུངས་པ་ཡིན། །སྤྱི་བཤད་ལྟར་བ་དང་པོ་སྟེ། །དུ་བ་ལྟ་བུ་གཉིས་པ་ཡིན། །མཁའ་སྤྱང་
 འདྲ་བ་གསུམ་པ་ཡིན། །མེ་མར་ལྟར་འབར་བཞི་པའོ། །སྤྱི་བཤད་ནམ་མཁའ་ལྟ་བུ་ནི། །རྟག་ཏུ་སྤྱང་བ་ལྟ་
 པའོ། །བརྟན་གྱུར་དོན་རྩལ་ལས་ནི། །ནམ་མཁའི་ཁམས་སུ་སྤྱོད་བར་བྱ།²⁴⁴ །ཞེས་པའོ། །སྟོན་གསལ་
 འོ་ཆེན་གྱིས་བསྐྱར་བ་ལས། རྟེན་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་བཤད་པ་ཇོགས་མ་ཐག །འདི་ནི་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་
 ཡན་ལག་བཞི་པའོ། །ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། པ་ཚབ་ཀྱི་འཇུག་ཡང་དེ་དང་འདྲའོ། །འགོས་འཇུག་ལས་རང་དབང་
 བས། སྤྱོད་བར་བྱ་ཞེས་པའི་བར་གྱི་བཤད་པ་ཇོགས་མ་ཐག དེ་དག་ནི་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་ཅེས་བྱ་བ་སྟེ་

བཞི་པ་ལོ། ཞེས་གཞུང་དེ་རྣམས་ཐམས་ཅད་འཛིན་པའི་ཡན་ལག་གི་གཞུང་དུ་མཛད་པ་བཞིན་དུ། ཆག་
འགྱུར་ལས་ཀྱང་འབྱུང་ངོ་། ཇི་ལྟར་རྒྱ་དབེལ་གཉིས་ཡོད་པར་སྤང་ཡང་། འགོས་འགྱུར་ལྟར་ལེགས་པ་ནི་
འགྲེལ་པའི་བཤད་པས་ཤེས་སོ།།

རང་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཡུལ་དང་། དབང་པོ་ནི་མིག་ལ་སོགས་པ་སྟེ་དེ་གཉིས་དགག་པ་
སྟེ་ཐིམ་ནས། དེའི་འོག་ཏུ་རིན་ཆེན་ཏེ་སེམས་སྟོན་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་བཀག་ཅིང་རྒྱབ་པར་གྱུར་པའི་གཟུང་
བཞི་འཛིན་པ་སྟེ་ཡང་དག་པའི་མཐའ་འོད་གསལ་ལོ། སེམས་རྒྱུང་དང་བཅས་པ་ཐིམ་པ་ནི་སེམས་གསུམ་
རིམ་གྱིས་ཐིམ་པ་ལོ། ཇི་བཤད་པོ་དང་ཡུལ་ཐིམ་པ་ཡང་འཆི་རིམ་བཞིན་ཏུ་ཐིམ་པ་ལོ། བདུད་ཚིག་སངས་པ་
ལས། རང་དབང་ཞེས་པས་གཟུང་འཛིན་དུ་ཞེན་པས་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་སེམས་དབེན་མ་རྟོགས་པའི་
སྟོན་དང་། སེམས་གཟུང་འཛིན་གྱིས་དབེན་པར་ཤེས་ན་སངས་རྒྱུ་གྱི་ཡེ་ཤེས་རིན་པོ་ཆེ་བསྟེན་པས་རིན་
ཆེན་ཞེས་པས་ཐམས་པ་ལས་དབེན་པ་དང་། དགག་པ་ཡི། གཟུང་བ་འཛིན་པ་ཡིན་པར་བཤད།^{༡༡༡} ཅིས་
པས་དོ་རྗེ་དང་བསྟོས་པས་ཞུགས་པས་དོ་རྗེའི་ཅ་བ་དང་ཤེད་པ་དང་ཅེ་མོར་བྱང་སེམས་སྟེ་བ་པ་ལས་
བྱུང་བའི་སྤང་བ་གསུམ་གྱིས་རྣལ་འབྱོར་པ་ལས་དབེན་པའི་སེམས་དབེན་བསྟན་ཞེས་པ་ནི་དོན་དུ་མ་མཐོང་
ངོ། འགོག་པའི་དོ་རྗེའི་འོད་གསལ་ལ་དང་། སེམས་དེར་གྱུར་པ་ནི་དེར་སོང་བའོ། ཇིར་འཇུག་པ་ལ་སྟོན་རྒྱ་
ལ་སོགས་པའི་མཚན་མ་རྣམས་ཀྱི་ཏེ་བར་འཛིན་པ་སྟེ་མཚན་མར་སྤང་བ་འབྱུང་བ་སྟེ་སྟེ་བར་འགྱུར་ངོ། མཚན་
མར་སྤང་བ་དེ་ནི་རྣམ་པ་ལྟར་གསུངས་ཏེ། སྟོན་རྒྱ་ནས་མཁའ་སྤང་ལྟར་སྤང་བ་གསུམ་ནི་ས་ཆུ་མེ་རྒྱུང་བཞི་
སྟེ་མ་ཕྱི་མ་ཐིམ་པ་ལས་འབྱུང་ངོ། མཁའ་སྤང་ནི་པ་ཚབ་ཀྱིས་མེ་ཁྲིར་གྱི་རྣམ་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་བསྟུང་བ་ལྟར་
ཡིན་གྱི། བཅའ་མཁའ་རྒྱུང་རྒྱུང་མཐོང་བ་ལ་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དོ། ཁམས་སྤྱ་བ་ཀུན་ཏུ་སྤང་བ་གསུམ་
དུ་སོང་བ་ལས་མར་མེ་ལྟར་སྤང་བ་འབྱུང་བར་སྟོན་གསལ་ལས་གསུངས་པའི་ཁམས་སྤྱ་བ་ནི། རང་བཞིན་གྱི་
རྟོག་པ་ཆེར་གཡོས་པའི་རྒྱུ་ཡིན་ལ། དེ་ཐིམ་པ་ན་མར་མེ་རྒྱུང་གིས་མ་བསྟོན་པ་ལྟ་བུའི་སྤང་བ་འབྱུང་ངོ།།

སྟོན་བསྟུས་ལས། སྤང་པོ་ལས་སོགས་པ་ནི་ཁམས་སྤྱ་བ་ལ་གཞུག་གོ། ཁམས་སྤྱ་བ་ནི་སེམས་
ལ་གཞུག་གོ་^{༡༡༢} ཞེས་གསུངས་པའི་དང་པོ་ནི། ས་ནས་རྒྱུད་གི་བར་སྟེ་མ་ཕྱི་མ་ལ་ཐིམ་པ་ལོ། ཕྱི་མས་
ཁམས་སྤྱ་བ་སེམས་ལ་འཇུག་པར་བཤད་པ་དང་། སྟོན་གསལ་ལས་ཁམས་སྤྱ་བ་སྤང་བ་གསུམ་ལ་འཇུག་
པར་བཤད་པ་^{༡༡༣} གཉིས་མི་འགལ་ཏེ། སྟེ་མ་ནི་རགས་པ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནི་ཞིབ་ཏུ་ཕྱི་བ་རྣམ་གཞག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་རྣམ་ཤེས་གསུམ་སོ་སོར་མ་ཕྱི་བར་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པས་ལས་མཐའ་རྣམ་
འབྱེད་དང་།^{༡༡༤} རོ་རྗེ་འབྱེད་པ་ལས་^{༡༡༥} གསུངས་པ་དང་། སྟོན་བསྟུས་སུ་སོ་སོར་ཕྱི་ནས་ཉེར་ཐོབ་འོད་

གསལ་དུ་སྤྱད་པར་བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །འཕྱར་རྟེན་ཡལ་ཆེ་བ་ལས། རང་བཞིན་ཀླན་ཏུ་སྤྱང་བ་ཐིམ་པ་
ལས་སྒྲིན་མེད་པའི་ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་ཞིང་། རྟག་ཏུ་སྤྱང་བ་འོད་གསལ་བ་ཅུམ་དུ་སྤྱར་བ་ནི་ལྟ་བུ་ལོ།^{ལྟ་}
ཞེས་གསུངས་ལ། དཔེ་ཁ་ཅིག་དང་། འཕྱར་ཁ་ཅིག་ལས། ཀླན་ཏུ་སྤྱང་བ་ལ་ཐིམ། ཞེས་འབྱུང་ཡང་། སྤྱ་མ་
དག་པ་ཡིན་ཏེ། འོད་གསལ་འཆར་བ་ལ་སྤྱང་བ་གསུམ་ག་ཐིམ་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །སྒྲོན་གསལ་ལས་དེ་
ལྟར་གསུངས་པ་ནི་བསྐྱུས་པ་ཡིན་ལ། བྱེན་བདག་བྱིན་བརྒྱབས་དང་། སྤྱོད་བསྐྱུས་ལས་གསུངས་པ་བཞིན་
དུ། སེམས་སེམས་བྱུང་ལ་དང་། སེམས་བྱུང་སེམས་པ་ཉེར་ཐོབ་ལ་དང་། ཉེར་ཐོབ་འོད་གསལ་དུ་ཐིམ་
པར་ལྟོ་བཤད་དགོས་ཤིང་། སྤྱང་བ་གསུམ་གྱི་དུས་ཀྱི་འཆར་ཚུལ་ཡང་སྤྱོད་བསྐྱུས་ལས། གཉིས་པ་ནི་
སྤྱང་བ་སྟེ་སྒྲིབ་པའི་འོད་ཟེར་ལྟ་བུ་ལོ།^{ལྟ་} །ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་སྤྱར་བྱངས་པ་བཞིན་དུ་བྱུང་། སྤྱོད་
བསྐྱུས་ལས། དང་པོར་སྒྲིག་རྒྱ་ལྟ་བུ་ལ་འོད་ཟེར་ལྟའི་ཚོགས་དང་ལྟན་པར་མ་ཐོང་ངོ་།^{ལྟ་} །ཞེས་གསུངས་
ཤིང་། དུ་བ་སོགས་གསུམ་མ་བཤད་པ་ནི་བསྐྱུས་པ་སྟེ། རྒྱས་པར་ནི་རྒྱད་བྱི་མ་དང་སྒྲོན་གསལ་ལས་གསུངས་
པ་བཞིན་མཚན་མ་བཞི་ཀ་དགོས་སོ། །མཚན་མ་ལྟ་བུ་དེ་དག་གི་སྤྱང་ན་ལས་འདས་པ་དོན་གྱི་འོད་
གསལ་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ།

ས་ཚུ་ལ་ཐིམ་པ་སོགས་ཀྱི་ཤེས་བྱེད་དུ་སྒྲོན་གསལ་དུ་ལས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་བྱངས་པ་ནི། དེ་ཉིད་
ལས། སྒྲོན་ནི་རི་ལྟར་འོངས་པ་བཞིན། །ཅིམ་པ་འདི་ཡིས་ཐིམ་འཕྱར་ཏེ། །དང་པོར་ས་ནི་ཚུལ་འཇུག་ཚུ་
ནི་མེ་ལ་ཐིམ་འཕྱར་ཞིང་། །མེ་ནི་རྒྱང་ལ་ཐིམ་པར་འགྱུར། །རྒྱང་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་ལ་འཇུག་རྣམ་ཤེས་
འཛིན་པར་གཤེགས་ནས་སུ། །འོད་གསལ་བར་ནི་དེ་ནས་ཞུགས། །དེ་ལས་དྲི་ཟ་ཉིད་ལྱུར་ནས། །ལས་
ཀྱིས་བསྐྱུལ་བས་སྒྲེ་བར་འགྱུར། །དེ་ལྟར་སྒྲེ་བ་སྒྲེང་རྣམས་སུ། །སྒྲེས་ཤིང་སྒྲེས་ནས་ཡང་དང་ཡང་། །རང་
བཞིན་བསྐྱོར་ཞིང་ཀླན་ཏུ་འབྱུལ། །རྟོག་གེ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པ། །སྤྱང་བ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི། །འགོ་
བས་མ་རྟེན་པར་དུ་ལོ།^{ལྟ་} །ཞེས་བྱངས་པ་ནི་རྒྱ་བྱང་གི་གཞུང་ཡིན་གྱི། ལས་མཐའ་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་མདོ་ལ་
སྒྲིལ་ལྟན་གསལ་པ་འཆད་པ་མིན་ནོ།

རྣམ་ཤེས་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པ་ནི་ཀླན་ཏུ་སྤྱང་བ་འོད་གསལ་དུ་ཐིམ་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ལ་རང་
བཞིན་ཐིམ་པ་མིན་ནོ། །འདིས་གཞིའི་འཆེ་རིམ་བསྟན་ཀྱང་དེ་དང་ལམ་གྱི་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པ་གཉིས་
སྒྲིག་རྒྱ་བཞིན་དུ་འཆར་བ་སོགས་འདྲ་བས། བར་དོར་འཆར་རྒྱ་བ་ལ་སྒྲིག་རྒྱའི་རྣམ་པ་སོགས་སུ་འཆར་ཞིང་།
ཆོ་འདིར་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་རིམ་ལ་རྟགས་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་བརྟན་མི་བརྟན་གྱི་ཆད་སྒྲིག་རྒྱ་སོགས་ལྟ་
དང་འདྲ་བ་ཡིན་པའི་བྱེད་པར་དང་། སྤྱོད་བསྐྱུས་སུ་གསུངས་པ་བརྟན་མི་བརྟན་གྱི་ཆད་དང་། སྒྲོན་

གསལ་ལས་གསུངས་པ་སྤྲིག་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་འཆར་བའི་བྱད་པར་འདོད་པ་དང་། ཞལ་ལུང་གི་
འབྲེལ་པར་མཚན་མ་བཞི་སྤྲི་མ་ལས་སྤྱི་མ་གསལ་དུ་སོང་བ་ཡིན་གྱི། དེ་རྣམས་དང་འདྲ་བ་མིན་ཞེས་པ་
རྣམས་མི་ལེགས་སོ། །རྟགས་འདི་རྣམས་སྤྱིན་ལོག་གི་སའི་ཁམས་ལ་སོགས་པ་དང་། དབང་པོའི་རླུང་ནང་
དུ་ཐོག་ཏུ་རུང་བ་དང་། ཐོག་བཞིན་པ་དང་། ལོག་པའི་དུས་སུ་འབྱུང་ལ། དེ་ལ་འང་གཞི་དུས་དང་ལམ་གྱི་
དུས་དང་། བྱི་མ་ལ་འང་ལུས་དབེན་སོགས་གོང་འོག་མང་པོར་འོང་བར་གསུངས་པ་རྣམས་སོ་སོར་བྱུང་པར་
བྱའོ།།

དེ་ཡང་ཀུན་རྟོག་གཏོ་བའི་རླུང་གི་མ་པ་ན་མར་མེ་ལྟར་སྤང་བ་འཆར་ལ། སྤང་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
དུས་སུ་སྒྲ་འོད་ལྟར་སྤང་བ་ཡིན་པས། དེ་གཉིས་རིམ་ཅན་དང་། ལུགས་མཐུན་གྱི་ཆོ་སྤང་བའི་ཡེ་ཤེས་ནས་
འོད་གསལ་གྱི་བར་དང་། ལུགས་ཐོག་གི་ཆོ་འོད་གསལ་ནས་སྤང་བའི་བར་དུ་སྤྲིག་རྒྱ་སོགས་བཞི་འཆར་
བས་སྤྲི་མའི་ཆོ་སྤང་བའི་གོང་དུ་དང་། བྱི་མའི་ཆོ་སྤང་བའི་འོག་ཏུ་འཆར་བ་ཡིན་ནོ། །སྐབས་འདིར་ནི་བསམ་
གཏན་གཉིས་ཀྱིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྐྱས་ནས་སེམས་བརྒྱུང་བའི་ཆོ་འབྱུང་ཡང་། རིམ་འཛིན་གསུམ་སོ་
སོར་བསྐྱས་པ་ལ་རྟགས་སོ་སོར་སྦྱོར་བ་དང་། རིམ་འཛིན་རེ་རེ་སེམས་དཔལ་གསུམ་སོ་སོར་བསྐྱས་
པ་ལ་རྟགས་སོ་སོར་སྦྱར་བ་ནི་མི་ལེགས་སོ། །དབའི་འོད་གསལ་གྱི་སྐབས་སུ་དེའི་རོར་ནམ་མཁའ་གཡའ་
དག་ལྟ་བུའི་གཟུང་རྣམ་འཆར་གྱི། དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་སྐབས་སུ་ནི་གཉིས་སྤང་པ་མོ་ཡང་རུབ་ནས་སྦྱོས་
པའི་དྲི་མ་མེད་པ་ལ་ནམ་མཁའ་དཔེར་བྲངས་ཀྱི། རྣམ་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་འཆར་བ་མིན་ནོ། །ལམ་གྱི་སྤྱོད་པ་
གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཚན་ཉིད་པ་སྟེ་བཞི། ལུལ་དུ་གང་སྤང་གི་དམིགས་པ་ལ་ཕྱོགས་རེར་མ་ཆད་པར་སྒྲ་
འོད་སོགས་བཞིན་ཏུ་སྤང་བ་ཡིན་གྱི། ཀོར་ལེ་རེར་སྒྲ་འོད་སོགས་བཞིན་ཏུ་སྤང་བ་ནི་སྤྱོད་པ་གསུམ་གྱི་ཡེ་
ཤེས་ཀྱི་དུས་སུ་འཆར་བའི་སྒྲ་འོད་སོགས་བཞིན་ཏུ་སྤང་བ་མིན་ནོ། །སྒྲ་འོད་ལྟར་སྤང་བ་བསྐྱས་མ་ཐག་ནི་
འོད་ལྟར་སྤང་བའི་མཆེད་པ་སྟེ་བའི་རེས་པ་མེད་པས་དེ་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་གནས་པ་འོང་ལ། དེ་ལ་ཡང་ན་
མ་མཁའ་གཡའ་དག་བཞིན་ཏུ་འཆར་བ་འོང་བས་དེ་དང་སྤྱོད་པ་བཞི་པའི་འཆར་རྒྱུ་ལ་ལ་ནི་བྱད་པར་
ཆོའོ།།

རྫོ་རྗེའི་ལམ་གྱིས་ཉེ་འདའ་བར་མི་བྱ་བའི་མཚན་མ་ལཱའི་རིམ་གྱིས་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པས།
བརྟན་པ་སྟེ་རྣམ་པར་དག་པ་ནི་ནམ་མཁའ་སྟེ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རྣམས་སུ་སྦྱོར་བ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་སྤྱིའི་ཚུལ་
གྱིས་བྱུང་བར་བྱའོ་ཞེས་ཆག་འཇུག་ལྟར་བཤད་པར་བྱའོ། །འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་སྦྱོར་བའི་དོན་ནི་སྦྱོད་
བརྟན་ཀུན་གྱི་ཆོས་ཉིད་ལ་སྒྲིས་བྱུང་བར་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །མཚན་མ་ལཱའི་གོ་རིམ་ནི་འདའ་བར་མི་བྱ་

བར་གསུངས་པས། དང་པོའི་དུས་གཅིག་གཉིས་སུ་མ་ངེས་པ་རྩེད་ཟད་སྤྱིད་ཀྱང་། ལྷགས་མཐུན་ལྷགས་མི་
 མཐུན་གྱི་སྟོང་པ་རྣམས་སྒྲོམ་ལེགས་པར་གཤམ་ན་ངེས་པར་བྲིགས་ཆགས་སུ་འཆར་བ་ཡིན་ནོ། །འདིར་གཙོ་
 བོར་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་སྒྱར་རྒྱ་ཡིན་ཀྱང་། དེར་མ་སྒྲིབ་ཚུན་ཆད་ལ་དཔའི་འོད་གསལ་ཡང་དང་ཡང་
 དུ་གོམས་པར་བྱེད་དགོས་ལ། བཤད་པ་འདི་རྣམས་ལམ་འོག་མའི་སྐབས་སུ་ཡང་གཤམ་པར་བྱའོ། །

བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྩོགས་རིམ།

གཉིས་པ་(བདེན་གཉིས་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྩོགས་རིམ་)ལ་གཉིས། རིམ་ལྔ་དང་སྟོད་བསྐྱེད་ལས་འབྱུང་བའི་
དོན་བཤད་པ་དང་། རྒྱུ་ཕྱི་མ་ལས་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་གཉིས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། དྲི་བ་
དང་། ལན་ནོ།།

རིམ་ལྔ་དང་སྟོད་བསྐྱེད་ལས་འབྱུང་བའི་དོན་བཤད་པ།

དང་པོ་ནི། སྟོད་བསྐྱེད་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཇི་ལྟར་ན་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལ་ཞུགས་ཏེ།
དངོས་པོ་མེད་པར་གྱུར་ནས་ལྷང་བར་བགྱིད། འདིར་མངོན་དུ་སྟོགས་པ་ཉམས་སུ་སྟོང་བཞི་གང་ཞིག་ལགས།
མི་ལྷོག་པར་གྱུར་བཞི་གང་ཞིག་ལགས། ཐར་པའི་དོན་ནི་གང་ཞིག་ལགས། ཅིའི་ཕྱིར་ན་གྲོལ་བར་འགྱུར།
གྲོལ་བཞི་སུ་ཞིག་ལགས།^{༡༤} ཞེས་ཟུང་འཇུག་གི་རིམ་པ་གཏན་ལ་དབབ་པའི་ཕྱིར་དུ་དྲི་བ་དུག་མཛད་དོ།།

དེའི་དང་པོ་ནི། རིམ་པ་གསུམ་པའི་རྒྱ་ལུས་དོན་དམ་བདེན་པར་ཞུགས་ཏེ་དག་པར་གྱུར་ནས་སྤར་
ཡང་འོད་གསལ་ལས་ལྷང་བར་བགྱིད་པའི་རིམ་པ་ཇི་ལྟར་ལགས་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷ་ན་མེད་པའི་
ཐེག་པ་འདིར་ས་དང་པོ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པས་མངོན་དུ་སྟོགས་པ་ཉམས་སུ་སྟོང་བ་སྟེ། འབྲས་བུ་ལ་མངོན་
དུ་སྟོགས་ནས་བགྱོད་པའི་ལམ་ཉམས་སུ་སྟོང་བ་སྟེ། བའི་རིམ་པ་ཇི་ལྟར་ལགས་ཞེས་པའོ། །ཆག་འགྱུར་ལས།
འདིར་བདེ་བ་དམ་པ་ཉམས་སུ་སྟོང་བར་འགྱུར་བ་ནི་གང་ཞིག་ལགས། ཞེས་འབྱུང་ཡང་སྤར་ལྟར་བཤད་དོ།།
གསུམ་པ་ནི། འཁོར་བར་མི་ལྷོག་པ་དང་ལྷོག་པར་འགྱུར་བའི་ས་མཚམས་ནི་གང་ཞིག་ལགས་ཞེས་པའོ། །
བཞི་པ་ནི། གང་ལས་ཐར་པའི་ཐར་པའི་དོན་ནི་གང་ཞིག་ལགས་ཞེས་པའོ། །ལྷ་པ་ནི། དེ་ལྟར་ཐར་པ་འཕམ་
གྲོལ་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་རྒྱ་མཚན་འདི་འདྲི་བའོ། །དུག་པ་ནི། གྲོལ་བ་པོ་ནི་སུ་ཞིག་
ལགས་ཞེས་གང་ཟག་གི་དོ་བོ་འདྲི་བའོ། །ཆག་འགྱུར་ལས། ཕྱི་མ་གཉིས་མེད་པར། གང་ལས་གྲོལ་བར་
འགྱུར་ཞེས་འབྱུང་ཡང་འགྱུར་རྟིང་ལྟར་ལེགས་སོ།།

གཉིས་པ་(ལན་)ནི། རྩོད་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་སྒྲུས་པ། སེམས་ཅན་ཆེན་པོ་ལེགས་སོ་ལེགས་སོ། །འོད་
གསལ་ལས་ལྷང་བའི་རིམ་པ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་མན་ངག་ལས་ཁ་ཕྱིར་ལྷས་པ་ནམས་ཀྱི་ཡུལ་མ་
ཡིན་པ། དབལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཁོང་དུ་རྒྱུད་པར་བྱ་ཡིས། ཟེ་གཅིག་པའི་ཡིད་
གྱིས་ཉན་ཅིག་^{༡༥} ཅེས་མཉན་པར་བྱ་བར་གདམས་ནས་དེས་པའི་དོན་འཆད་པ་ལ་བཞི། དྲི་བ་གཉིས་

པའི་ལན། དྲི་བ་གསུམ་པ་དང་ལྔ་པའི་ལན། དྲི་བ་དང་པོའི་ལན། བཞི་བ་དང་དྲུག་པའི་ལན་འཕྲོས་དང་
བཅས་པའོ།

དང་པོ་(དྲི་བ་གཉིས་པའི་ལན)ནི། རྫོང་ཆེ་ཐེག་པ་འདི་ལ་བསྐྱེད་རིམ་ལ་བསྐྱབས་ནས་ས་བརྒྱད་པ་
འཐོབ་སྟེ། ཇི་སྲིད་རྫོགས་རིམ་མ་ཐོབ་པ་དེ་སྲིད་དུ་ད་དུང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཉེས་པར་བྱའོ། །སྐྱེ་
དང་གསུང་དང་ཐུགས་མཛོན་པར་རྫོགས་ནས། ས་བརྒྱ་ཐོབ་པ། སྐྱེ་མ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་སོ་སོར་ཐོབ་
ཅིང་། སྐྱེ་མ་ལྟ་བུའི་ཉིང་འཛིན་ཡང་དག་པར་རྫོགས་ནས། སྤང་བ་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པའི་འོད་གསལ་
སོ་སོར་ཐོབ་སྟེ། སྤང་བ་མེད་པའི་འོད་གསལ་ལས་ལངས་ནས། ཟུང་འཇུག་ལ་གནས་པའི་རིམ་གྱིས།
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བ་མཛོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས། རྫོང་ཆེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་གྱིས་
བརྒྱན་ནས་གནས་པར་འགྱུར་རོ།^{༡༤} །ཞེས་སྟོན་བསྐྱས་ལས་བཤད་དོ། །ཆག་འགྱུར་ལས། ལུས་དག་
སེམས་རྣམ་པར་དབེན་པ་མཛོན་པར་རྫོགས་ནས་ཀྱང་ས་བརྒྱ་ཐོབ་སྟེ། སྐྱེ་མ་ལྟ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་སོ་སོར་
ཐོབ་པོ། ཞེས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་མཛོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས། ཞེས་འབྱུང་བས་ནི་འགྱུར་སྐྱེ་མ་གསལ་དུ་
བཏང་ངོ་།

ས་བརྒྱ་ཞེས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་སའི་མིང་འདོགས་དང་། མིང་གི་དོན་གང་ཡང་ཡབ་སྲས་ཀྱི་
གཞུང་ནས་མ་བྱུང་ལ། རྫོང་ཆེ་འབྲིང་བ་ལས་བྱམ་དབང་བརྒྱ་གཅིག་དང་། དབང་གོང་མ་གསུམ་སྟེ་བརྒྱ་བཞི་
པོ་ལ། དབང་བསྐྱར་རེ་རེ་ས་རེ་རེའོ།^{༡༥} །ཞེས་ས་བརྒྱ་བཞིའི་གྲངས་ཙམ་མ་གཏོགས་པ། ས་རེ་རེའི་མིང་
དང་དོན་གང་ཡང་མ་བྱུང་ཞིང་། དགོངས་པ་ལུང་སྟོན་དུ། སངས་རྒྱས་རྣམས་གྱིས་གང་བསྟེན་པ། །སར་གྱུར་
དེ་ནི་བརྒྱ་གསུམ་པ།^{༡༦} །ཞེས་གསུངས་པ་མ་གཏོགས་པ་ས་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་མིང་དོན་གང་ཡང་མ་གསུངས་ཏེ།
ཅ་རྒྱུད་དང་བཤད་རྒྱུད་གཞན་ནས་ཀྱང་མ་གསུངས་སོ། །དེའི་གནད་གྱིས་མི་མཐུན་པ་བྱུང་སྟེ། སྟོན་བསྐྱས་ཀྱི་
འགྲེལ་པ་ལས། གང་ཆོས་མའི་དྲོད་གྱུར་ནས། །བཟོད་པ་ཆོས་མཆོག་དབང་དུ་ནི། །རབ་འབྲིང་སྦྱར་བ་བརྒྱ་
གཉིས་ཏེ། །རབ་དུ་དགའ་བ་བརྒྱ་གསུམ་པའོ།^{༡༧} །ཞེས་དང་། རབ་དུ་དགའ་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིན། །གང་གི་
རྗེས་ལ་ཐོབ་པ་རྣམས། །ཟུང་འཇུག་གིས་ནི་སྦྱོང་བར་བྱེད།^{༡༨} །ཅིས་བཤད་པ་ལྟར་དྲོད་ཅེ་བཟོད་མཆོག་
གི་སྦྱོར་ལམ་རེ་རེ་ལ་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་དུ་བྱས་པ་ལ་ས་བརྒྱ་གཉིས། ས་རབ་དུ་དགའ་བ་ས་བརྒྱ་གསུམ་
པ་དང་། རྫོང་བསྐྱས་གྱིས་ས་བརྒྱད་པ་བཟོད་པ་འབྲིང་དང་སེམས་དབེན་གྱིས་ཆོས་མཆོག་རྒྱུང་དུ་འམ་
འབྲིང་། སྐྱེ་ལུས་ཀྱིས་ཆོས་མཆོག་ཆེན་པོ། །འོད་གསལ་གྱིས་འཕགས་པའི་ས་བརྒྱའི་དང་པོ་རབ་དགའ་སྦྱོར་
ལམ་གྱིས་ས་བརྒྱ་གཉིས་ལ་བཏྟེན་ན་བརྒྱ་གསུམ་པ་འཐོབ་ལ། ཟུང་འཇུག་ནི་ས་ཐོབ་ཐིན་རྣམས་སྦྱོང་བར་

བྱེད་པའོ་ཞེས་ཟེར་དེ། བསྐྱེད་རིམ་གྱིས་ས་བརྒྱུན་པ་བར་བགྱོད་པར་མངོན་ནོ།།

ལག་སྒྲིམ། ས་བརྒྱུན་ནི་རབ་དགའ་སོགས་ལ་བྱས་ནས། བསྐྱེད་རིམ་ལུས་དབེན་དང་བཅས་པས་ས་བརྒྱུད་པ་དང་། འོན་ཀྱི་ཤུགས་ཀྱིས་རྩོར་བསྐྱེད་ཀྱིས་ས་དགུ་པ་དང་། སྤང་བ་གསུམ་པོ་མཐོང་བས་ཡེ་ཤེས་དབང་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ས་བརྒྱུད་པ་འཕྲོ་བཤམ། སྤྱི་ལུས་དེའི་རྩིས་ཐོབ་ཡིན་པས་སའི་རིམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ས་བརྒྱུད་པ་ཁོ་ནའོ། འོད་གསལ་གྱིས་བརྒྱ་གཅིག་ཀྱུན་ཏུ་འོད་ཀྱིས་འཕྲོ་བཤམ། ཟུང་འཇུག་དེའི་རྩིས་ཐོབ་ཡིན་པས་ས་བརྒྱུད་ཀའི་གཅིག་པ་ཁོ་ནའོ། ལུས་དང་པོ་པའི་ས་ནི་ཆངས་པའི་གནས་ལ་སོགས་པ་བསྒྲུབས་པས་འཕྲོ་བཤམ། ཆེ་དེ་ཉིད་ལ་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པ་ནི་ས་བརྒྱུད་གསུམ་པའོ་²²² ཞེས་ཟེར་རོ།།

འགྲེལ་པ་སྒྲུ་འོད་ལས། རབ་ཏུ་དགའ་བ་སོགས་ཀྱིས་བརྒྱུད་ལ་²²³ བཤད་ཀྱང་། ས་རྒྱམས་དང་སྤྱོར་ཚུལ་གསལ་བར་མ་བཤད་དོ། རྩོན་གྱི་འདུས་པ་བ་མཁས་པ་ཁ་ཅིག ལས་བརྒྱུན་ནི་རབ་ཏུ་དགའ་བ་སོགས་ལ་བྱེད་ལ། བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་པ་སོགས་ཀྱིས་ས་མི་གཡོ་བ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྤྱིན་ཐོབ་པར་བཤད་པའི་དགོངས་པ་ནི། ས་དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་རྒྱམས་རྩོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐོབ་པ་མིན་གྱི། དེ་རྒྱམས་ཀྱི་དོད་ཐོབ་པ་ལ་བཞེད་ལ། བོད་ཀྱི་མཁས་པ་ཁ་ཅིག་ནི། རབ་དགའ་སོགས་ས་བརྒྱུད་སྤྱི་ལུ་མངོན་བཞེད་སྒྲུ་མ་ལས། དཔེ་མེད་པ་དང་ཡེ་ཤེས་ལྡན། རྩོད་རྩེད་ས་སྤྱི་བརྒྱུད་གསུམ་པ་²²⁴ ཞེས་པའི་དོན། ལ་བྱུས་ལར་ཕྱིན་ནས་བཤད་པའི་ས་བརྒྱུད་པ་ལ། ས་བརྒྱུད་པ་ཅམ། བྱེད་པར་གྱི་ལམ། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ས་བརྒྱུད་པ་ནི་ས་བརྒྱུད་པ་ཅམ། བྱེད་པར་གྱི་ལམ་ནི་དཔེ་མེད། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ནི་ཡེ་ཤེས་ལྡན། ཀྱུན་ཏུ་འོད་ནི་རྩོད་རྩེད་ས་སྤྱི་བརྒྱུད་གསུམ་པ་ནི་དགོངས་པ་ལུང་སྤོན་ནས་བཤད་པའི་ས་བརྒྱུད་གསུམ་པ་ཐམས་ཅད་སྤོང་པ་འོད་གསལ་དུ་བཞེད་ལ། སྤྱོད་བསྐྱེད་ཀྱི་དགོངས་པས་ཀྱང་སྤྱི་ལུས་ས་བརྒྱུད་གཅིག་པ། འོད་གསལ་བརྒྱུད་གཉིས་པར་བསྐྱེད་ཞིང་། དེ་ཉིད་མོས་སྤྱོད་ནས་བགྲངས་པའི་བརྒྱུད་གསུམ་པ་དང་། རྩོད་རྩེད་པའི་ས་བརྒྱུད་གསུམ་པ་ཡང་འོད་གསལ་ཡིན་པ་རྒྱུད་དེའི་དགོངས་པར་འཆད་དེ། ལམ་དེ་དག་གིས་ས་དེ་དག་དངོས་ཐོབ་པར་འདོད་པའོ། འདིའི་ལྟར་ན་ཟུང་འཇུག་ས་བརྒྱུད་བཞི་པར་བྱ་དགོས་སོ།།

དེ་ལ་ལར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་ཆེན་ནས་འཕགས་པ་ལ་སྒྲོབ་པའི་ས་ལ་རབ་དགའ་སོགས་ས་བརྒྱུད་དང་། མི་སྒྲོབ་པ་ལ་ཀྱུན་ཏུ་འོད་དེ་བརྒྱ་གཅིག་ཏུ་མང་དུ་གསུངས་གིང་། སོ་སྤྱི་ལ་མོས་སྤྱོད་ཀྱི་ས་དང་ལས་དང་པོ་པའི་ས་ཡང་གསུངས་སོ། གྲགས་ནས་སའི་གྲངས་བརྒྱ་གཉིས་དང་། བརྒྱ་གསུམ་དང་། བརྒྱ་བཞི་ར་གསུངས་ལ། མིང་འདོགས་ནི། རྩོད་རྩེད་པོ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུད་ལས། ཀྱུན་ཏུ་འོད་དང་། བརྒྱད་ཅི་འོད་ལ་སོགས་པ་བརྒྱ་གཉིས་གསུངས་པ་དང་།²²⁵ ཀྱི་རྩོར་དང་སམ་རྩུ་ཏ་ལ་སོགས་པར་གནས་ལ་སོགས་པ་བརྒྱ་གཉིས་

གསུངས་པ་ལྷ་བྱ་མི་མཐུན་པ་དང་། རབ་དགའ་སོགས་བརྩམ་བཤད་པ་ལྷ་བྱ་མིང་འདོགས་མཐུན་པ་ཡང་
ཡོད་དོ། །དེ་ལ་ནི་མོས་སྦྱོང་གི་ས་དང་ཀུན་ཏུ་འོད་གཉིས་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་གནས་པར་མན་སྟེ་སོགས་
ལས་བཤད་དེ།^{༡༧༧} རྩ་མའི་ས་བརྩམ་གཉིས་ཀྱང་ཕྱི་མ་དང་འདྲའམ་སྟུང་མོ། །བརྩམ་གསུམ་གྱི་མིང་འདོགས་
མི་འདྲ་བ་གསུམ་ནི་ཨ་བྱ་གསུངས་པ་ལྷ་ར་ཡིན་པ་དེ་ནུམས་འཕགས་པའི་སར་སྤང་བས་དེ་ལ་མོས་སྦྱོང་
བསྟན་ན། རྫོང་མའི་ས་ནི་བརྩམ་བཞི་པའོ། །དེས་ན་སའི་གངས་པར་ཕྱིན་ལས་མང་ཡང་། བརྩམ་གཉིས་ཀུན་ཏུ་
འོད་ལ་ས་གོང་མའི་ས་འདོད་པ་མིན་ནོ།།

ཙུང་ལས། ས་བརྩམ་དག་ལ་གནས་པ་ཡི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་འཇུག་རྩོ།^{༡༧༨} །ཞེས་བྱང་
འཇུག་གི་སྐབས་སུ་གསུངས་པའི་དོན་རྫོག་གསལ་ལས། ས་བརྩམ་ནི་འོད་ཟེར་བརྩམ་སྟེ་དེ་ལ་རབ་ཏུ་གནས་
པའོ།^{༡༧༩} །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱང་། རྩམ་བཤད་པའི་ས་བརྩམ་ནི་རབ་དགའ་སོགས་བརྩམ་ལ་
བྱའོ། །བསྐྱེད་པེམ་གྱིས་ས་བརྩམ་པ་དང་། རྩམ་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་ས་བརྩམ་པ་འཛོལ་པར་གསུངས་པའི་དང་
པོ་ནི་ས་བརྩམ་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་དང་སྤྱར་ལ། གཉིས་པའི་པར་ཕྱིན་གྱིས་བརྩམ་པ་དང་། དེས་མཚོན་ནས་
ས་དགུ་པ་དང་སྦྱར་བ་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། རྫོགས་པེམ་གྱི་ལུས་དཔེན་རྩམ་བསྐྱེད་ཀྱི་ཁོངས་སུ་བསྐྱེད་པ་
ལ་དགོངས་སོ། །པེམ་ལས། རྩམ་བ་གསུམ་པོ་མཐོང་བས་ས་བརྩམ་པ་ལ་གནས་པར་བཤད་ཅིང་།^{༡༨༠}
སྦྱོང་བསྐྱེད་ལས་སྐྱུ་གསུང་བྲགས་མའོན་པར་རྫོགས་ནས་ས་བརྩམ་ཐོབ་པར་གསུངས་པ་གཉིས།^{༡༨༡} ལེའུ་
དུག་པའི་རྫོག་གསལ་ལས་སྐྱུ་གསུང་བྲགས་གསུམ་སྤང་མཆོད་ཐོབ་གསུམ་དུ་བཤད་པ་བཞིན་དོན་གཅིག་
ཏུ་བྱས་ནས། སེམས་དཔེན་དང་ས་བརྩམ་པ་སྦྱར་རྩོ། །སྤང་བ་གསུམ་མཐོང་བ་ས་བརྩམ་པ་དང་སྦྱར་བའི་
འགྲེལ་པར་ནག་པོ་བས། བདག་བྱིན་བསྐྱབས་ཐོབ་པ་ལ་བཤད་པ་ནི། སེམས་དཔེན་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱུ་
ལས་ཐོབ་པ་ལ་བྱས་ན། དེས་བརྩམ་པ་དང་སྦྱར་བ་སྦྱོང་བསྐྱེད་ཀྱི་དོན་ཡིན་ནོ། །དེ་ནི་པར་ཕྱིན་གྱིས་བརྩམ་
པའི་སྦྱོང་དང་སྦྱར་བའོ། །ས་བརྩམ་པའི་སྤང་ལ་འོད་གསལ་དང་སྦྱོབ་པའི་བྱང་འཇུག་འཛོག་པ་ནི། བཙོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པའི་ས་བརྩམ་པ་ལ་སྤང་བའི་ལུས་བསྐྱེད་ལུགས་སྤང་བཤད་པས་ཤེས་པས། མི་སྦྱོབ་པའི་བྱང་འཇུག་
བརྩམ་གཅིག་ཀུན་ཏུ་འོད་ལ་འཛོག་པར་ཡང་ཤེས་སོ། །རྫུང་གཉིས་ལས་འོད་གསལ་ས་བརྩམ་གསུམ་པར་
བཤད་པ་ཡང་། མོས་སྦྱོང་གི་ས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིན་ལ། དེས་སྦྱོབ་པའི་བྱང་འཇུག་ཀྱང་མཚོན་ནོ།།

གལ་ཏེ་སའི་སྦྱོར་ཆུལ་དེ་ལྷ་ར་ཡིན་ན། བསྐྱེད་པེམ་ལ་སོགས་པ་རང་རང་གི་སྐབས་ཀྱི་ལམ་དེ་
མཐར་ཕྱིན་པ་ན། རབ་དགའ་སོགས་ས་དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་ཐོབ་པ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་དབང་
བསྐྱར་བརྩམ་བཞིས་པེམ་དེ་དང་སྦྱར་བ་དང་། སྐབས་ཐབས་ཚར་གཅིག་ལམ་ལྷ་དང་སྦྱར་བ་དང་། ལྷག་མོས་

འོད་གསལ་ལ་དུ་སྤྱད་པ་སོགས་སྐྱེ་གསུམ་དང་སྦྱར་བ་ལྟར། འདྲ་བའི་ཆོས་མཐུན་དེའི་སྒོ་ནས་སྦྱར་བ་ཡིན་
 སྟུང་ན། རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྐྱེ་ལུས་ཐོབ་ཀྱང་འོད་གསལ་མཛོད་དུ་མི་བྱེད་ན། ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་གིས་
 འཁོར་བར་ཐོག་པར་གསུངས་པས། ལམ་དེའི་རང་གི་སྒྲིབས་མཐར་ཕྱིན་པ་ཙམ་གྱིས་ས་བརྩུ་བར་མ་ཟད།
 འཕགས་པའི་ས་ཐོབ་པ་ཡང་མིན་པས་སྦྱར་རྒྱུ་ལ་དེ་རྣམས་ནི་རབ་དགའ་སོགས་ཀྱི་སའི་ཡོན་ཏན་ཚྭ་གསལ་
 པའི་རྒྱལ་གྱིས་ཐོབ་པ་མིན་ཏེ། བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་པས་ས་མི་གཡོ་བ་དངོས་ཐོབ་པར་འཛོག་པ་སོགས་
 ལ་གཞོད་པ་གཞན་ཡང་དུ་མ་ཞིག་སྤང་ངོ་། །དེས་ན་པ་ལོ་ལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཐེག་པས་ས་བརྩུ་བའི་བར་དུ་
 བགྲོད་པ་དེས། ལམ་འདིའི་བསྐྱེད་རིམ་ནས་སྐྱེ་ལུས་ཀྱི་བར་བགྲོད་པའི་དོན་ཐུབ་པར་བཤད་པ་ལྟར།
 ཐེག་པ་འདིའི་ལམ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་འཆང་རྒྱ་བ་ལ་ཐེག་པ་གཞན་གྱིས་ས་དེའི་བར་དུ་བགྲོད་པའི་དོན་
 ཐུབ་པས། དེ་རྣམས་ཐོབ་པས་ས་བརྩུའི་བར་དུ་ཐོབ་པར་གསུངས་ཀྱི། ལམ་པན་ཚུན་གྱི་ཡོན་ཏན་ཇི་མ་ཇི་
 བཞིན་མཚུངས་པར་ཐོབ་པ་མི་དགོས་སོ།།

དེ་ཡང་ཚྭ་གསལ་རིམ་གྱི་རྟོགས་པ་ཡོངས་སུ་ཚྭ་གསལ་པར་སྐྱེ་བའི་སྤྱིན་བྱེད་བསྐྱེད་རིམ་ཡིན་པས།
 དེའི་ཐ་མ་ཡོངས་སུ་སྤྱིན་པ་ནི་ས་བརྒྱད་པ་ཐོབ་མ་ཐག་པ་དང་། སྤྱིན་པར་བྱེད་པའི་རྣམ་རྣམས་ས་བརྩུན་
 དང་སྦྱར་གྱི། བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཁྱད་པར་འདི་ས་བརྩུན་གྱི་འདིའོ་ཞེས་མ་སྦྱར་ངོ་། །བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་པ་
 བ་ཐམས་ལ་དུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱིན་ཏུ་བརྟན་པོ་ལ་འདོད་དགྲར་འཇུག་ལུས་གིང་། སྤྱོད་
 བརྩུ་དུ་གྱི་ཞིང་གཞལ་ཡས་ཁང་དང་ལྟར་སྤྱང་བའི་ཡོངས་སུ་དག་པ་ཐོབ་པས་ཀྱང་ས་བརྒྱད་པ་དང་
 མཚུངས་སོ། །དེ་སྤྱོད་དུ་བརྟན་ཏེ་ལུས་དབེན་ལ་བརྟེན་ནས་དག་དབེན་སྦྱངས་པ་ན། སྤྱོད་བསྐྱེས་ལས་
 གསུངས་པ་ལྟར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཡང་ཅི་རིགས་པར་ཐོབ་ཅིང་། དག་གི་རྩ་བ་རྒྱང་དག་པར་
 བྱས་ནས་དེ་ལ་དབང་ཐོབ་པ་ནི། ས་དགྲ་པར་ཆོས་སྟོན་པའི་དག་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བ་
 དང་འདྲའོ། །དག་དབེན་མཐར་ཕྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབས་པའི་སེམས་དབེན་གྱི་རྒྱུང་སེམས་ལས་སྐྱེ་
 མའི་སྐྱེ་སྐྱབ་ཅིང་། སངས་རྒྱལ་རྣམས་ལ་དབང་བསྐྱར་འཐོབ་པ་ནི། ས་བརྩུ་བར་ལས་ལ་དབང་བ་ཐོབ་
 པས། དམན་པའི་ལུས་ཀྱི་རྒྱའི་ལས་ཀྱི་བག་ཆགས་ངན་པ་རྣམས་ལུས་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པའི་རྒྱར་རྒྱར་བ་
 དང་འོད་ཟེར་ཆེན་པོའི་དབང་བསྐྱར་ཐོབ་པ་དང་འདྲ་སྟེ། ཐ་མལ་པའི་ལུས་ཀྱི་རྒྱའི་རྒྱང་སེམས་འོངས་སྤྱིའི་
 རྒྱར་བསྐྱར་བས་སོ། །ས་བརྩུ་བར་སྤྱོད་ཉིད་ཀྱི་རྟོགས་པ་སྤྱིབ་པ་འཛོམས་པ་ལ་ལུས་པ་མཐུ་ལྟན་དུ་འགོ་
 བའི་རྒྱ་ལམ་གྱི་ཆོགས་རྣམས་ཚྭ་གསལ་གིང་རང་གི་ལམ་ལ་གསར་དུ་བསྐྱབ་ཏུ་མེད་པ་ལྟར་སྐྱེ་ལུས་ཐོབ་པ་
 ལ་བརྟེན་ནས་འོད་གསལ་ལ་དུ་འཇུག་པ་དང་། དེའི་རྗེས་སུ་བྱང་འཇུག་འབྲུག་པ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་བས་དེ་

ནུམ་ས་བཅུ་པ་དང་སྟུར་རོ། །ཆོས་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་མ་རྟོགས་ལ་འཕགས་པའི་ས་ཐོབ་མ་ཐོབ་
 གྱི་སྒྲོ་ནས་སོ་སྒྲེ་དང་། འཕགས་པའི་ལམ་གཉིས་སུ་འབྱེད་ཅིང་། སོ་སྒྲེའི་ལམ་ལ་ཆོགས་སྟོང་གཉིས་བྱེད་
 པ་དང་སྟུར་ན། ལམ་ཐུན་མོང་བ་ནས་བཟུང་སྟེ། བསྐྱེད་སྟོང་གིས་རྒྱུད་རྒྱུ་རྟེན་བཅུད་པ་ཐིམ་པས་སྟོང་
 པ་དངོས་སུ་འབྲེན་མི་ལུས་པ་དེ་མིན་དུ་ཆོགས་གྱི་ལམ་དང་། དེ་ལུས་པ་ནས་བདེ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་
 སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པའི་སྒྲུ་ལུས་ཚུན་ཆད་སྟུར་ལམ་དང་། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ནས། ཟུང་འཇུག་མ་ཐོབ་པར་
 མཐོང་ལམ་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་དང་། སྟོབ་པའི་ཟུང་འཇུག་ནས། མི་སྟོབ་པའི་ཟུང་འཇུག་མ་ཐོབ་པར་སྒྲོམ་
 ལམ་ས་དགུ་དང་སྟུར་རོ། །

གཉིས་པ་(ཁི་བགས་མ་པ་དང་ལྷ་པོ་ལྷ་པོ་)ནི། སྒྲུ་ལུས་ཐོབ་པ་ནུམ་གྱིས་དོན་དམ་བདེན་པ་མངོན་
 པར་མ་རྟོགས་པ་དེ་མིན་དུ་མྱིར་ལྷག་གོ། །དེ་འུ་མཚན། རི་མིན་དུ་སྤང་བ་གསུམ་གྱིས་དག་པ་དེ་མིན་དུ་
 རྒྱུ་ཤེས་གྱི་ཀླུ་རྟོག་གོ། །དེ་རི་མིན་པ་དེ་མིན་དུ་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བག་ཆགས་གྱི་རྒྱུན་དང་། དེས་ནི་ཡང་
 མིན་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལ།^{༡༩} ཞེས་སྟོང་བསྐྱེད་ལས་བཤད་དོ། །མངོན་པར་མ་རྟོགས་པ་ནི་མངོན་སུམ་
 དུ་མ་རྟོགས་པའོ། །དེ་ལྟར་མ་རྟོགས་ན་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་འགའ་ཡང་ཟད་པར་སྟོང་མི་ལུས་པས། ཉོན་
 མོངས་ཀྱི་དབང་གིས་སྟེ་བ་མ་སྤངས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་ཀྱི་བག་ཆགས་གྱི་རྒྱུན་གྱིས་ཡང་མིན་པར་འགྱུར་
 བར་གསུངས་པའི་དོན་ཏེ། དེའི་བག་ཆགས་ནི། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་ཡིན་གྱི། ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་བཞག་པའི་
 བག་ཆགས་མིན་ནོ། །སྒྲུ་ལུས་ཐོབ་ན་ཆེ་དེ་ལ་འཚང་རྒྱ་བར་ངེས་པས། ལས་དབང་གིས་སྤར་འཁོར་བར་
 སྟེ་བ་མིན་ཀྱང་། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་ན་ཞེས་བཟླ་བ་མཐའ་བཟུང་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ།
 དཔེར་ན། ཟས་གཙང་གི་སྤུ་རྟོན་གྱི་རབ་ཏུ་མ་བྱུང་ན་འཁོར་ལོས་སྤར་རྒྱུ་དུ་འགྱུར་བར་གསུངས་
 པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ནི་རིམ་པ་བཞི་པ་མ་ཐོབ་པར་དུ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་པར་
 བརྟན་པས། སྤངས་དེར་སྤང་བ་གསུམ་དག་པ་ནི་གཉིས་སྤང་ལྷ་མོ་ཡང་དག་ནས། ཡེ་ཤེས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
 ལ་ཁུ་ལ་ཁུ་བཞག་པ་བཞིན་དུ་རོ་གཅིག་ཏུ་ཞུགས་པའོ། །

སྤར་བཤད་པའི་འཕྲོ་ནས་སྟོང་བསྐྱེད་ལས་ལས། གང་སེམས་པ་གཞན་དག་དང་བྲལ་བ་དེ་ནི་རྒྱུ་
 པར་དག་པའི་གནས་ཏེ།^{༢༠} ཞེས་གསུངས་ཤིང་། དེའི་ཤེས་བྱེད་དུ། དཔལ་མཚོག་དང་པོ་ལས་དུག་
 གསུམ་དག་པའི་གནས་བྱང་སེམས་ཀྱི་གནས་སུ་གསུངས་པ་དང་།^{༢༡} སྟོབ་དཔོན་ཀམ་པ་ལས། བར་གྱི་
 བདག་ཉིད་སྟོབ་པའི་ཐབས་སུ་སྒྲུའི་རང་བཞིན་སྟོམ་པོ་དང་། སེམས་པའམ་བསམ་པའི་རང་བཞིན་སྤར་བ་
 དང་། སེམས་པའམ་བསམ་པ་དང་བྲལ་བ་རྣམ་འབྱོར་པའི་མཚོག་གི་གནས་སུ་གསུངས་པ་དངས་སོ།^{༢༢} །

ཆག་འགྱུར་ལས། གང་བསམ་པ་ཐམས་ཅད་དང་བུལ་བ་དེ་ནི། ཞེས་འབྱུང་ལ། དེའི་དོན་ནི་སྤང་བ་གསུམ་
 དག་པའི་འོད་གསལ་ཏེ། དེ་ནི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་འགའ་ཞིག་དག་པའི་གནས་ཡིན་པས། དེ་ཐོབ་ནས་
 ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་ཡང་སྤྲོད་པར་མི་འགྱུར་བས་འཁོར་བར་མི་ལྷོག་པའོ། ཐེག་དམན་གྱིས། སྤང་
 ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཀྱང་། དག་བཙུང་པ་མ་ཐོབ་བར་དུ་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྤྲོད་པ་མི་ལྷོག་ལ།
 ཐེག་ཆེན་པ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ནས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་སྤྲོད་པ་ནི་ཐེག་ཆེན་པ་
 གཉིས་ཀ་འདྲའོ། རིམ་པ་གཉིས་པར་བསྐྱེད་རིམ་གྱིས་ས་བརྒྱད་པ་དང་། སྤང་བ་གསུམ་གྱིས་ས་བརྒྱད་པ་
 ཐོབ་པར་གསུངས་པའི་མཁུག་ཏུ། མངོན་རྫོགས་བྱང་ཆུབ་ལེགས་ཐོབ་ནས། །དག་པའི་གནས་ནི་ཉེ་བར་
 རྟོགས། །ཕྱིར་མི་ལྷོག་པ་སྤྲོད་པ་འདིར། །སངས་རྒྱས་ཞིང་དུ་ཐམས་ཅད་མཁུག།^{༡༥} ཞེས་འོད་གསལ་ནས་
 ཕྱིར་མི་ལྷོག་པར་བསྟན་པས། དེའི་གོང་དུ་ཕྱིར་ལྷོག་པ་འཕེན་ལ། དག་པའི་གནས་ནི། སྤང་བ་གསུམ་པ་
 བཞིན་ཡིན་པས། གཞུང་འདི་ཆག་གིས་བསྐྱུར་བ་ལེགས་ཏེ། འགྱུར་རྒྱུ་དེ་ནི་སྤང་བ་དང་སྤྲོད་པ་ཐོབ་པའོ།

འོན་ཐེག་པ་འདིར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མཆོམས་ནས་ལས་ཉོན་གྱི་དབང་གིས་
 སྤྲོད་པ་ལས་གྲོལ་བའི་རྒྱ་མཆོན་གང་སྟམ་ན། ཀམ་པ་ལའི་ལུང་དངས་པའི་མཁུག་ཐོགས་སུ། གང་རིགས་པ་
 འདིས་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་རིམ་པ་འདིས་འོད་གསལ་བ་ཡང་དག་པར་ཐོབ་པར་གྱུར་པ་དེའི་ལུས་དང་
 དག་དང་སེམས་དྲེ་མ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཐམས་ཅད་སྤང་བ་ཉིད་ཡིན་པས། རྣམ་པར་ཤེས་པ་གསུམ་རྣམ་
 པར་དག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་པ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ནི། སེམས་པ་མེད་ཅིང་སྤྲོད་པ་མེད་པ་གང་ཡིན་
 པ་འདི་ནི་ཐུང་ན་ལས་འདས་པའི་ཁམས་ཏེ། གཟུགས་མེད་པ། རེག་པར་དཀའ་བ། ལས་དང་སྤྲོད་པ་ལས་
 རྣམ་པར་གྲོལ་བ། ཉི་མ་དང་རྒྱ་བ་དང་མེ་དང་འོར་བ་སྤེལ་བའི་འོད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་བཞིན་དུ་ཤིན་ཏུ་གསལ་
 པའོ།^{༡༦} ཞེས་པ་འདིས་རྒྱ་མཆོན་བསྟན་པའོ།

འདི་ལྟར་རིགས་པ་འདིས་ཞེས་པ་ནི། སྤང་བ་གསུམ་འོད་གསལ་དུ་འཁུག་པའི་ཐབས་ཀྱི་རྒྱལ་ལོ། །
 དེ་ནི་སྤྲོད་ལུས་གྲུབ་པས་བསམ་གཏན་གཉིས་དང་ཕྱིའི་བྱུག་རྒྱལ་བ་ཆེན་ནས་འོད་གསལ་དུ་འཁུག་པའི་ཐབས་
 བྱས་པའོ། །དེས་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་མཐའ་ཡས་པའི་དོད་བྱུང་པའི་སྤྲོད་ལུས་དང་། ལུལ་ཅན་བྱང་
 པར་ཅན་བདེ་བ་ཆེན་པོས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཡིན་པས། ལམ་དེས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དབང་
 གིས་སྤྲོད་པར་སྤྲོད་པ་འགོག་ཏུ་སྤང་བ་ཐོབ་ཏེ། ཐེག་དམན་གྱིས་སྤང་བ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་དང་
 གཉིས་རྟོགས་བྱའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལ་བྱང་མེད་ཀྱང་། ལུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་པ་ཆེས་ལྷག་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟར་
 བྱས་ན་པར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་ཆེན་མཐོང་ལམ་པ་དང་། ཐེག་དམན་མཐོང་ལམ་པ་གཉིས་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་

མདོན་ཏུ་བྱུང་བ་ལ་ཁྱད་མེད་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་པ་ལ་དེ་བྱུང་ནས་ལས་དབང་གིས་འཁོར་བར་སྟོགས་པ་
 འགོག་ཏུ་སྤྱོད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་བརྒྱ་ཕྱག་བཅུ་གཉིས་སོགས་འབྱུང་ལ། ཐེག་དམན་པ་ལ་མི་འབྱུང་བ་ནི།
 ཆོག་མཆོད་དང་མོས་སྦྱོང་གི་སར་མཐའ་ཡས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོག་མཆོད་ལ་བསྐྱབས་མ་བསྐྱབས་ཀྱི་དབང་
 གིས། རྟོགས་པ་དེ་ལྟས་པ་དེ་ལྟ་བུར་སྦྱེ་མི་སྦྱེ་བྱུང་བ་ཡིན་ལ། རྟོང་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་སྦྱར་བུལ་
 བྱུང་ཆེ་བར་བྱུང་ཡང་། དེ་ཐོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ནི་ནམ་མཁའ་དང་ལག་མཐེལ་ལྟར་འབྱུང་བ་ཡིན་པས།
 ཐེག་ཆེན་པས་ཉན་ཐོས་ལྟར་སྦྱར་བོར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་ཤེས་པར་གྱིས་
 བློ།

འདིར་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མདོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ཆེས་གིན་ཏུ་སྦྱར་བ་ཡང་ཡིན་ལ། སྦྱར་བ་ཙམ་དུ་མ་
 ཟད། དེ་ལ་ཡོན་ཏན་གྱི་ཆོག་མཆོད་ཐེག་ཆེན་གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པར་འཐོབ་པས། ལམ་འདི་
 མདོན་དུ་སྦྱར་བ་ཡིན་ནོ། །ལམ་འདི་དང་ལམ་གཞན་གཉིས་ཤེས་སྒྲིབ་སྟོང་བ་ལ་བསྐྱལ་བ་གྲངས་མེད་དང་།
 རྟོགས་ཏུ་སྦྱེ་གི་ཆེ་གཅིག་གི་ཁྱད་པར་བྱུང་བ་བཞིན་དུ། ཉན་སྒྲིབས་ཟད་པར་བྱེད་པ་ལ་ཡང་སྦྱར་བུལ་གྱིས་
 ཁྱད་པར་གིན་ཏུ་ཆེད། དེ་ཡང་ལམ་གཞན་ལ་མེད་པའི་སྒྲིབ་པ་སྟོང་བ་ལ་རྟུས་པ་ལྟག་པའི་ཁྱད་པར་གྱི་
 ཆོས་མཆོག་ཏུ་བྱུང་བ་རྣམས་ཡོད་པའི་གནད་གྱིས་གཞན་ནས་འབྱུང་བ་ལྟར་མཐོང་ལམ་དུ་ཀྱན་བརྟགས་
 དང་། ལྟན་སྦྱེས་སྟོང་བ་སྟོམ་ལམ་ནས་བྱ་དགོས་པའི་རྣམ་གཞག་མཐུན་མི་དགོས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་པར་
 བྱིན་ལྟར་ན་ཐེག་དམན་པ་ཉན་ཐོངས་སྟོང་བ་སྦྱར་ཡང་། ཐེག་ཆེན་གྱིས་སྦྱར་དུ་མི་སྟོང་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་
 མོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་ལྟན་སྦྱེས་ཀྱི་བདེ་སྟོང་སྦྱར་བ་ཤས་ཆེར་སྟོམ་རྟུས་པའི་མཚམས་ནས། དེས་དེ་ཉིད་ལ་
 དེ་ལ་དེ་སྟོམ་པར་བྱེད་པས། ལམ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་རྒྱལ་བཤད་ཟེན་པ་ལྟར་ཡིན་པས། ཉན་ཐོངས་
 ཆོས་གིན་ཏུ་སྦྱར་བར་ཟད་པར་བྱེད་པ་དེ་ཡང་ཐེག་ཆེན་པ་གཞན་དང་མི་འདྲའོ། །དེའི་ཕྱིར་རིམ་པ་བཞི་པའི་
 འདྲ་གསལ་གྱིས་ཤེས་གྱིས་ཉན་ཐོངས་ཀྱི་ས་བོན་སྟོང་བར་གསུངས་པ་དང་། ཟུང་འཇུག་ཐོབ་པ་ལ་
 ཟག་པ་མེད་པས་ཉན་ཐོངས་པའི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལས་གྲོལ་བ་ཞེས་པའི་ཡོན་ཏན་གསུངས་པའི་
 བག་ཆགས་ནི་ཉན་ཐོངས་ཀྱི་ས་བོན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ཀྱན་བརྟགས་ཀྱི་ཉན་ཐོངས་ཙམ་ལ་མི་བྱའི། ལྟན་
 སྦྱེས་ཀྱི་ཉན་ཐོངས་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །ལུགས་གཞན་གྱིས་ཤེས་སྒྲིབ་ཏུ་བཤད་པའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་དང་།
 དེར་མ་ཟད། དེ་ལས་སྤྱི་བའི་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་ལྟན་སྦྱེས་ཀྱང་ཉན་ཐོངས་ཡིན་པ་འཕགས་པ་ཡལ་སྤྱས་
 ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྒྱས་པར་དྲང་ངེས་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་ལ་སོགས་པར་གཏན་ལ་ཐབ་ཟེན་
 ཏོ། །

གསུམ་པ་(ཁི་བ་དང་པོའི་ལན)ནི། རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དུ་ལྷགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་
 ལུས་ཀྱང་དག་ནས་མེད་པ་ལས། སྒྲུར་ཡང་ཟུང་འཇུག་གི་སྒྲུར་ལྡང་ཚུལ་རི་ལྟར་བྱེད་ཅིན། སྒྲོང་བསུས་
 ལས། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་ཉེར་ཐོབ་དང་། དེ་ལས་ཉི་འོད་ཆ་བ་ལྟ་བུའི་མཆོད་པ་དང་། དེ་ལས་སྒྲུ་
 འོད་བསིལ་བ་ལྟ་བུའི་སྒྲུང་བ་འབྱུང་བར་གསུངས་པའི་མཐར། དེ་བས་ན་སྒྲོང་བ་ཉིད་གཞི་གཅིག་ཏུ་གྱུར་
 པའི་སྒྲུང་བའི་ཆོགས་ནམ་མཁའ་སྒྲུང་བ་ལྟ་བུས། འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་སྒྲུང་བར་བྱས་ཏེ། ཁམས་
 ཐ་བ་དང་ལྟན་ཅིག་པ་གི་བམ་དང་འདྲ་བར་གཅད་དུ་མེད་པ་དང་། གཞིག་ཏུ་མེད་པའི་རྫོང་རི་སྒྲུའི་དོ་བོ་ཉིད།
 འཕོ་བ་མེད་ཅིང་ཟག་པ་མེད་པས་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཐམས་ཅད་ལས་ནམ་མཁའ་བར་གྲོལ་བ། འདོད་
 པ་ཅམ་གྱིས་དབང་དུ་གྱུར་པ་ཐོབ་པ། རྒྱལ་ས་ཉ་ལྟ་བུའམ། སྒྲུར་བར་གཉིད་ལོག་ཅིང་སྐད་པ་བཞིན་དུ།
 མཆོག་ཏུ་དགའ་བའི་ལུས་ཀྱི་དོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་འབྱུང་བར་གྱུར་པའི་གཟུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་
 མིང་ནི་རྫོང་རི་འཆང་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །འཕོར་བའི་འཆིང་བ་ལས་ངེས་པར་གྲོལ་བས་ན་ཐར་པ་ཞེས་
 བྱའོ།¹⁶ ཞེས་གསུངས་སོ།

ཙ་རྒྱུད་ལེའུ་དགྲུ་བ་ལས་གཙུབ་ཤིང་གཙུབས་པ་ལས་མེ་འབྱུང་ཡང་། མེ་དེ་ལག་པ་སོགས་ལ་སོ་
 སོར་བཅའ་ན་མེད་པ་དཔེར་བྱས་ནས། དེ་བཞིན་དུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྫོང་རི་དམ་ཆོག་
 འགྲོ་བ་དང་འོང་བ་ལ་སོགས་པ་རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱའོ།¹⁷ ཞེས་པའི་འགྲེལ་བ་སྒྲོན་གསལ་ལས། དེས་འོད་
 གསལ་ལས་རྫོང་རི་སྒྲུ་སྒྲོང་བའི་ཐབས་ཐེག་པ་གཞན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་སྟོན་པར་གསུངས་ཤིང་། དེ་
 བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་ཐམས་ཅད་སྒྲོང་བ་དང་། རྫོང་རི་ཆེན་པོ་སྒྲོང་བ་དང་། དམ་ཆོག་ནི་ཤིན་
 ཏུ་སྒྲོང་བ་དང་། གསུམ་པོ་དེའི་རྗེས་སུ་རིག་པར་བྱ་བ་ནི་སྒྲོང་བ་དང་། སྒྲོང་བ་གསུམ་གྱི་རིམ་གྱིས་དོན་དམ་
 བདེན་པར་འགྲོ་བ་ནི་འགྲོ་བ་དང་། ལྷགས་ལྷོག་ཏུ་སྒྲོང་བ་གསུམ་དུ་འོང་བ་ནི་འོང་བ་དང་། སོགས་གྱིས་
 བེ་རྫོགས་པའི་སྐབས་སུ་འཇུག་ལྡང་གི་འགྲོ་འོང་མེད་པར་བསྟན་པར་བཤད་དེ།¹⁸ ཟུང་འཇུག་འགྲུབ་
 པའི་སྐབས་སུ་ལྷགས་ལྷོག་ཏུ་སྒྲོང་བ་གསུམ་འཆར་བ་དང་། མི་སྒྲོབ་པའི་སྐབས་སུ་སྒྲོང་བ་བཞི་ལྷགས་མཐུན་
 དང་ལྷགས་ལྷོག་ཏུ་འགྲོ་འོང་མི་བྱེད་པར་བསྟན་ནོ། །རིམ་པ་གཉིས་པ་ལས་ཀྱང་། ཟུང་འཇུག་འགྲུབ་པའི་
 སྐབས་སུ་འོད་གསལ་ལས་ཡེ་ཤེས་གསུམ་འབྱུང་བར་བཤད་པའི་ལུང་ནི་སྒྲུར་བྱངས་ཟེན་རྟོ།

འདིར་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་ལངས་མ་ཐག་ཏུ་ཟུང་འཇུག་གི་སྒྲུ་འགྲུབ་བམ་མི་
 འགྲུབ། དང་པོ་ལྟར་ན་སྒྲུར་བྱངས་པ་ལྟར་ཟུང་འཇུག་འགྲུབ་པའི་སྐབས་སུ་འོད་གསལ་ལས་ལྷགས་ལྷོག་
 ཏུ་སྒྲོང་བ་གསུམ་འབྱུང་བར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ཏེ། ལྷགས་ལྷོག་ཏུ་བྱུང་བའི་སྒྲོང་བ་གསུམ་གྱི་རྒྱུང་

སེམས་ལས་ཟུང་འཇུག་གི་སྒྲིམ་འབྲུག་ན། དེ་ལྟར་བཤད་པའི་དོན་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །རིམ་པ་གསུམ་པ་
ལས་སྒྲུང་བ་གསུམ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ལས་སྒྲུ་ལུས་སྒྲུབ་པར་བཤད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་སྒྲུབ་པའི་རྒྱུར་
སྒྲུང་བ་གསུམ་དགོས་ལ་འདི་ལ་མི་དགོས་པའི་བྱུང་བར་མི་འཐད་པའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན་རིམ་པ་
བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་ལངས་མ་ཐག་མི་སྒྲུབ་པར་ལུགས་ལྟོག་གི་སྒྲོང་བ་གསུམ་ཤར་ཟེན་ནས་
སྒྲུབ་ན། སྒྲོང་བ་དང་པོའི་རྒྱུང་སེམས་ཙམ་ལས་སྒྲུབ་དགོས་པས། སྒྲོང་བ་གསུམ་ལས་སྒྲུབ་ཟེར་བའི་དོན་
གང་ཡིན། སྒྲོད་བསྐྱས་ལས་སྒྲོང་བ་བཞི་གཅིག་ཏུ་རྒྱུར་བ་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ཡང་མེད་པར་འགྱུར་བ་
དང་། སྒྲུང་བ་དང་པོའི་དུས་དང་དེའི་དེ་མ་ཐག་གཉིས་ཀར་དོན་གྱི་འོད་གསལ་མེད་པས་ཟུང་འཇུག་ཐོབ་
པ་མི་འཐད་པ་དང་། འཆི་བའི་འོད་གསལ་ལས་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་བར་དོ་འགྲུབ་པའི་སྒྲུང་
གཞིའི་རིམ་པ་དང་ཡང་འགལ་ལོ། །སྒྲུང་བ་ཐ་མ་ནས་སྒྲུར་ཡང་འོད་གསལ་དུ་ཞུགས་པའི་དུས་སུ་ཟུང་
འཇུག་འགྲུབ་པར་འདོད་ན་ནི། རིམ་ལྔར། ཡང་དག་མཐའ་ལས་ལངས་ནས་ནི། གཉིས་མེད་ཡི་ཤེས་ཐོབ་
པར་འགྱུར་^{༥༩} ཞེས་པ་དང་། གཞན་ཡང་སྒྲོད་བསྐྱས་དང་སྒྲོན་གསལ་ལས་འོད་གསལ་ལས་ལངས་ནས་
ཟུང་འཇུག་འགྲུབ་པར་མང་དུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལ། དེ་ལས་ལངས་ནས་ཡིན་ན་ནི་སྒྲུར་བཞིན་གྱི་སྒྲོན་
དུ་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་འོད་གསལ་ལས་ཟུང་འཇུག་གི་སྒྲུ་འགྲུབ་མཚམས་འདི་རིམ་ལྔར་བརྟེན་པར་བྱའོ་
ཞེན།

དཔལ་འདུས་པའི་བརྟེན་བྱའི་གཙོ་བོ་ཟུང་འཇུག་ལེགས་པར་རྟོགས་པ་ལ། ཐོག་མར་སྒྲོབ་པའི་ཟུང་
འཇུག་འགྲུབ་ལུགས་དབྱིས་བྱིན་པར་རྟོགས་དགོས་ལ། དེ་ལ་ནི་དོགས་པ་དེ་འདྲ་བ་རྣམས་བཞོད་ནས།
མཐའ་གཞན་དུ་མིན་པའི་དོགས་པ་བཅད་ནས་ངེས་དགོས་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་ལེགས་སོ། །འདི་ལ་ཡབ་སྐུས་གྱི་
རྗེས་འབྲང་རིམ་ལྔ་སོགས་གྱི་འགྲེལ་བྱེད་རྣམས་གྱིས་ནི་དེ་ལྟར་མཐའ་བཅད་པ་མི་སྒྲུང་ལ། རྗེ་འགོས་
གྱིས་སྒྲུར་གསུངས་པའི་ལུགས་ལྟོག་གི་སྒྲོང་བ་རྣམས་བཤད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འོད་གསལ་ལས་ལུགས་ལྟོག་ཏུ་
ཤར་བའི་སྒྲུང་བ་གསུམ་རྒྱུ་དང་བཅས་པ་ལས་ཟུང་འཇུག་གི་སྒྲུ་འགྲུབ་པར་བཤད་པ་དང་། ལག་སྒྲིམ་
ལུགས་ལྟོག་ཏུ་ཤར་བའི་སྒྲོང་བ་ལས་སྒྲུ་ལུས་སྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཅིག་བཤད་པ་ལྟར། བདག་གིས་ཀྱང་གཞུང་
གཞན་དུ་ཚུལ་དེ་བཞོད་དོ། ^{༥༩} འོན་ཀྱང་དཀའ་བའི་གནས་འདི་ཞིབ་ཏུ་མཐའ་བཅད་ན། རིམ་ལྔ་ལས།
རང་བཞིན་བཅས་འོད་དེ་དང་དེ། རྣམ་ཤེས་རྒྱུང་དང་ལྡན་པ་ཡི། བདག་བྱིན་བསྐྱབ་པའི་རིམ་གྱིས་ཀྱང་།
སེམས་ཙམ་དོན་དུ་འང་ལན་འགའ་འགྱུར། རིམ་དང་བའི་ཚུགས་ལས། ཉ་དག་སྒྲུར་དུ་ལང་བར་འགྱུར།
དེ་བཞིན་ཐམས་ཅད་སྒྲོང་གསལ་ལས། སྒྲུ་འབྲུལ་དྲ་བ་འབྲུང་བར་བཤད། ^{༦༠} ཅེས་སྒྲུ་འདི་ཡང་རྒྱང་

སེམས་ཙམ་ལས་བདག་བྱིན་བསྐྱབས་ཀྱི་རིམ་པས་འབྱུང་བ་དང་། རྒྱ་ཁྱད་དུངས་པ་དང་འབྱུང་བའི་འོད་གསལ་ལས། ཉ་སྟོ་བྱར་དུ་འཕར་བ་དང་འབྱུང་བའི་དག་པའི་སྒྱུ་མའི་སྒྱུ་འབྱུང་བར་བཤད་པའི་དཔེ་དོན་ནི། འོད་གསལ་ལས་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་པར་བྱུང་བ་ལ་འགྲིག་གོ། སྟོན་བསྐྱས་ལས་གཉིད་འོག་པ་ལས་སྒྱུར་དུ་སྐད་པའི་དཔེ་གསུངས་པའི་གཉིད་ནི་འོད་གསལ་གྱི་དཔེ་དང་། སྐད་པ་ནི་དེ་ལས་ཟུང་འཇུག་གི་སྒྱུ་འབྱུང་བའི་དཔེ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་འང་བར་མ་ཆོད་པ་འགྲིག་ལ། སྟོང་པ་བཞི་གཅིག་ཏུ་སྒྱུར་བ་ཡང་ལྷགས་མཐུན་གྱི་ཆེ་སྒྲ་མ་བྱི་མ་ལ་ཐིམ་ནས། མཐར་འོད་གསལ་དུ་གཅིག་ཏུ་སྐྱོང་བའི་དོན་ལ་འགྲིག་གི། ལྷགས་ལྷོག་ལ་མི་འགྲིག་པ་དང་། སྒྱུང་གཞིའི་རིམ་པ་ལ་འཆི་བའི་འོད་གསལ་གྱི་དེ་མ་ཐག་ཉེར་ཐོབ་བྱུང་བ་དང་མཉམ་དུ་བར་དེ་འབྱུང་བ་དང་གིན་ཏུ་མཐུན་པས། རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལས་ལངས་མ་ཐག་ཟུང་འཇུག་གི་སྒྱུ་བྱུང་མོད་ཀྱང་། འོད་གསལ་ལས་ཉེར་ཐོབ་སྐྱེས་སྒྱུར་བཞིན་སྒྱེ་བའང་མི་འགལ་བས། ཟུང་འཇུག་འབྱུང་བའི་སྐབས་སུ་ལྷགས་ལྷོག་ཏུ་སྟོང་པ་གསུམ་འབྱུང་བར་གསུངས་ཀྱང་། དེ་ལས་སྒྱུ་དེ་སྒྱུ་བ་པའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པ་མེན་ནོ།།

གལ་ཏེ་ཟུང་འཇུག་ནི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཐུགས་དང་། དག་པའི་སྒྱུ་མའི་སྒྱུ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་ཆོགས་པ་མ་ཡིན་ནམ། རིམ་པ་བཞི་པའི་འོད་གསལ་ལས་ལངས་མ་ཐག་དག་པའི་སྒྱུ་མའི་སྒྱུ་བྱུང་ཏུ་རྒྱག་ཀྱང་། དེའི་དུས་ནི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དངོས་སུ་མེད་པས་ཟུང་འཇུག་ཏུ་རི་ལྟར་བཞག་ཅེན། བདེན་ཏེ་འདི་ལ་ནི་རིམ་ལྔར་ཟུང་དུ་འཇུག་ཚུལ་མང་དུ་གསུངས་པ་ནི་མས་ཤེས་དགོས་ལ། དེ་ཡང་། འཁོར་བ་དང་ནི་ལྷང་བར་འདས། རྟོག་པ་གཉིས་པོ་སྤངས་པས་ན། གང་དུ་དངོས་པོ་གཅིག་གྱུར་པ། ཟུང་དུ་འཇུག་ཅེས་དེ་ལ་བཤད་། ཅས་པ་ནས། གཟུགས་ཅན་དང་ནི་གཟུགས་མེད་ཅེས། རྟོག་པ་གཉིས་པོ་སྤངས་པས་ན། གང་ཞིག་ཞི་རྟོགས་ནལ་འབྱོར་དབང་། དེ་ནི་ཟུང་འཇུག་ཐོབ་པའོ།^{༡༧} ཞེས་པའི་བར་གྱིས་ཟུང་འཇུག་ཉེར་གཅིག་བཤད་དོ། འདི་ལ། རིམ་པོར་འཛིན་དང་། ཞེས་པའི་ཆོགས་བཅད་ཀྱིས་ཟུང་འཇུག་གཉིས་དང་། མཉམ་གཞག་དང་། ཞེས་པའི་ཆོགས་བཅད་ཀྱིས་ཟུང་འཇུག་གཉིས་བསྟན་པར་བྱས་ནས། ཟུང་འཇུག་ཉེར་གསུམ་དུ་བྱེད་ནའང་བྱར་བུང་དོ། དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཟུང་འཇུག་གི་གཙོ་བོ་ནི། ཆག་འབྱུར་ལས། དེ་ཉིད་ཤེས་པས་རིམ་པ་བཞིན། རང་བྱིན་བསྐྱབ་དང་འོད་གསལ་ཤེས། དེ་དག་ཁོན་འདུས་པ་གང་། འདི་ནི་ཟུང་འཇུག་རིམ་པའོ། ཞེས་རང་བྱིན་བསྐྱབ་དང་འོད་གསལ་གཉིས་ཟུང་དང་། དེ་གཉིས་འདུས་པ་ཟུང་འཇུག་ཏུ་བཤད་པ་དང་། ཀུན་རྫོང་དང་ནི་དོན་དམ་གྱི། རྣམ་དབྱེས་སོ་སོར་ཤེས་ནས་ནི། གང་དུ་ཡང་དག་འདེས་གྱུར་པ། ཟུང་དུ་འཇུག་པར་དེ་བཤད་དོ། ཞེས་ཀུན་རྫོང་དང་དོན་དམ་གཉིས་ཟུང་དང་། དེ་གཉིས་

འདྲེས་པ་བྱང་འཇུག་ཏུ་གསུངས་པ་འདི་ཡིན་ནོ།།

དེ་ལ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་ཐོབ་གོང་དུ་བྱང་འོད་ཟེར་ལུ་ལས་བསྐྱབས་པའི་སྒྱུ་མའི་སྒྱུ་ཡོད་དུས་སུ།
 སེམས་དོན་དམ་བདེན་པ་དང་རོ་གཅིག་ཏུ་སོང་བའི་འོད་གསལ་མེད་ལ། བྱང་འཇུག་མ་ཐོབ་པའི་གོང་དུ་
 བདེ་བའི་སེམས་དོན་དམ་དང་རོ་གཅིག་ཏུ་སོང་བའི་འོད་གསལ་ཡོད་དུས་སུ། ལུས་སྒྱུ་མའི་སྒྱུར་སོང་བའི་
 གྲུན་རྫོབ་མེད་པས་རེས་འཛོག་ཏུ་སྒྱུར་པའི་ཕྱིར་བྱང་འཇུག་མེད་དོ། །ནམ་ཞིག་ལུས་རང་ཕྱིན་བསྐྱབ་ཅེས་
 པ་གྲུན་རྫོབ་སྒྱུ་མའི་སྒྱུ་འི་མཐར་མོན་པ་དང་། སེམས་འོད་གསལ་ཞེས་པ་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཐར་མོན་
 པ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་རྒྱད་གཅིག་ལ་ཚོགས་པ་ན་རེས་འཛོག་མེད་པར་མཉམ་དུ་འདུས་པས་ན་བྱང་
 འཇུག་ཐོབ་པོ། །དེ་འདྲ་བའི་བྱང་འཇུག་གི་གཙོ་བོ་དང་བོར་ཐོབ་པ་ན་དེ་གཉིས་དུས་གཅིག་ཏུ་ཚོགས་པ་
 དགོས་མོད་ཀྱང་། བྱང་དུ་འཇུག་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད་པ་ལ། བྱང་འཇུག་ཐོབ་པ་གང་ཡིན་ལ་འཛོག་ཚུལ་
 དེས་བྱང་འཇུག་ཏུ་གཞག་མི་དགོས་སོ། །བྱང་འཇུག་གི་སྐྱད་དོད་ཡུག་ན་དེ་ཡུག་ནི་བྱང་ན་དུ་ནི་གཉིས་མ་
 ཡིན་པ་སྟེ། ཡ་གྲུལ་གཉིས་རེས་འཛོག་གི་ཚུལ་གྱིས་གཉིས་མིན་པར་དུས་གཅིག་ཏུ་ཚོགས་པ་ནི་སྒྲར་བཤད་
 པའི་བྱང་འཇུག་གོ། །དེ་ནི་ལུགས་ལྟོག་གི་སྒྲར་བ་ཐམ་ལས་ལངས་པའི་འོག་ཏུ་སྒྲར་ཡང་འོད་གསལ་དུ་
 ཞུགས་པའི་ཆོའཕོབ་པོ། །འཁོར་འདས་ལ་སྟགས་པའི་གཉིས་ཚོས་ནམས་ལ་གཉིས་ཀྱི་གྲུན་རྫོག་སྤངས་ནས།
 རྫོག་པ་དེས་མི་བྱེད་པའི་གཉིས་མེད་དུ་སོང་བའི་བྱང་འཇུག་རིམ་ལྔར་མང་དུ་གསུངས་པ་ནི། ལྔ་མ་ལས་
 འཛོག་ཚུལ་གཞན་གྱིས་བྱང་འཇུག་ཏུ་འཛོག་པའོ། །རྫོག་པ་དེ་ནམས་དེ་ལོན་ཉིད་ཀྱི་དོན་མཛོན་སུམ་དུ་
 རྫོགས་པའི་རོར་ཉེ་བར་ཞི་བ་ལ་བྱེད་ན། རིམ་པ་བཞི་པའི་འོད་གསལ་གྱི་དུས་ནས་ཐོབ་ཟེན་པས། དེ་རྫོན་
 དུ་སོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱང་འཇུག་འདི་སྐྱབ་དགོས་པར་གསུངས་པ་མི་འཐད་དོ། །རྫོག་པ་གང་ཡིན་
 ཐམས་ཅད་ཟད་པར་སྤངས་པ་ལ་བྱེད་ན་མི་སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་མ་ཐོབ་བར་དུ་དེ་མི་འཕོབ་པས་སྒྲོབ་པའི་
 བྱང་འཇུག་ལ་དེ་མི་འགྲིག་གོ། །དེས་ན་གང་ཟག་དང་ཚོས་ལ་དམིགས་ནས་བདེན་པར་ཞེན་པའི་རྫོག་པ་
 ཐམས་ཅད་ས་བོན་དང་བཅས་པ་སྤངས་པའི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་འདིར་བྱང་འཇུག་གོ།

འོ་ན། བྱང་འཇུག་འདིའི་རིམ་པ་བཞི་པའི་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཐོག་མར་མངོན་དུ་གྱུར་པ་ལས་
 ལངས་པའི་དེ་མ་ཐག་འགྲུབ་པ་ཡིན་པས། དོན་གྱི་འོད་གསལ་ཐུན་གཅིག་གིས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་
 ཐམས་ཅད་འཛོམས་པའི་ལུས་པ་ཇི་ལྟར་རྟེན་ཅེ་ན། དོན་གྱི་འོད་གསལ་གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལྟར་སྐྱིབ་པ་སྒྲོང་བ་
 ལ་ལུས་པ་མཐུ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི། སྒྱུ་ལུས་དང་དེའི་སྐྱབས་སུ་སྒྲོད་པ་སྒྲུད་ནས་དཔའི་འོད་གསལ་མང་
 དུ་བསྐྱོམས་པའི་མཐུས་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རིམ་པ་བཞི་པའི་དུས་སུ་མ་སྤངས་ལ། སྐྱབ་པའི་བྱང་འཇུག་ཐོག་

མར་ཐོབ་པའི་དུས་སུ་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་སྤངས་པར་འཛིག་གོ། །དེ་འདྲ་པའི་འོད་གསལ་མཛོན་དུ་
གྱུར་པ་ན། ཡུན་རིང་པོའི་བར་དུ་མཉམ་པར་འཛིག་ཅུས་པས། ཁམ་པ་ཅིག་ལས་མེད་པ་མིན་ཏེ། དེའི་གོང་
དུ་དཔེའི་འོད་གསལ་ལ་ཡང་ཡུན་རིང་པོར་འཛིག་ཅུས་ན་དོན་གྱི་འོད་གསལ་ལ་ལྟ་སྒྲིམ་གྲང་ཅི་དགོས་
པའི་ཐྱིར་རོ། །ཞལ་ལུང་ལས་ཀྱང་། འདོད་ཆགས་ཆགས་བྱལ་བར་མ་མི་དམིགས་ལེ་ཤེས་ལྷ་ནི་སྐྱད་ཅིག་
དེ་རུ་གསལ། །ཆུ་ཚོད་བརྒྱད་དམ་ཉིན་གཅིག་དང་ནི་སྒྲ་བ་གཅིག་ཏུ་འཇུག། །འོ་གཅིག་བསྐྱལ་བ་འཇུག་
བསྐྱལ་བ་སྟོང་དུ་ཡེ་ཤེས་དེ་སྟོང་བྱ།^{༡༤} །ཞེས་ལྷན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲིམ་པའི་ཡུན་གང་ཟག་གི་ཅུས་
པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་རིམ་པ་དང་མཐུན་པར་གསུངས་སོ། །དེས་ན་རིམ་ལྡ་བསྐྱེས་པ་ལས་ཀྱང་། འོད་གསལ་བ་ཡི་
གནས་ཐོབ་པས། །འཁོར་བ་ལས་ནི་བསྐྱལ་བར་འགྱུར། །ཐུན་གཅིག་གམ་ནི་ཉིན་གཅིག་གམ། །སྒྲ་བ་སྒྲ་
ཐུང་ལོ་ཡི་དུས། །བསྐྱལ་བ་འཇུག་བསྐྱལ་བ་སྟོང་དུ་ཡང་། །སྐྱད་ཅིག་རེ་རེར་གནས་པ་ནི། །ཡེ་ཤེས་སྟོར་བ་
རྟག་ཏུ་འགྱུར།^{༡༥} །ཞེས་བཤད་པ་ཡང་ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ། །སྟོན་བསྐྱེས་ལས་སྟོང་བ་བཞི་
གཅིག་ཏུ་གྱུར་པར་གསུངས་པའི་དོན་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །

སྒྲ་བ་འདི་ཚོགས་ཞེས་པ་ནས། སྒྲ་བར་བྱས་ཏེ་ཞེས་པའི་དོན་ནི། འོད་གསལ་གྱི་རྒྱུད་སེམས་ལས་
གྲུབ་པའི་སྒྲུ་འི་འོད་ཟེར་གྱིས་ཉི་མས་ནམ་མཁའ་ཁྱོན་སྒྲ་བར་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
བཀའ་བའོ། །ཡེ་ཤེས་ལྷ་པའི་སྒྲིན་གསལ་ལས་ཀྱང་། སྒྲ་བཤད་པ་ལྟར་ཐོ་རངས་དོན་གྱི་འོད་གསལ་
མཛོན་དུ་བྱས་པའི་མཁུག་ཏུ་བྱུང་འཁུག་འགྲུབ་པ་བཤད་པའི་སྐབས་སུ་རྒྱུད་ལས། དཔག་ཚད་བརྒྱའི་ཁྱོན་
ཅམ་དུ་འོད་གྱིས་སྒྲ་བར་བྱེད་པར་གསུངས་པ་མཚོན་པ་ཅམ་ཡིན་པས། སྟོང་གསུམ་ལ་སོགས་པའི་
འཛིག་རྟེན་དུ་འོད་གྱིས་སྒྲ་བར་བྱེད་པར་^{༡༦} བཤད་དོ། །དེར་སྟོབས་བརྩེ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པར་གསུངས་
པ་ནི་སྟོབ་པའི་བྱུང་འཁུག་ལ་རྗེས་མཐུན་པ་དང་། མི་སྟོབ་པ་ལ་དངོས་སུ་ཐོབ་པ་སོགས་ཅི་རིགས་པ་སྦྱར་ཏེ།
རིམ་ལྡ་དང་སྟོན་བསྐྱེས་སུ་གསུངས་པའི་བྱུང་འཁུག་ལ་ཡང་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཐུན་མོང་དང་སོ་སོར་བཤད་
དགོས་པ་ཡོད་དོ། །འཕྲོ་བ་མེད་པ་ནི་སྒྲུ་དེ་ཐོབ་ནས་རིགས་འདྲ་མི་འཆད་པར་སྟོན་ཏེ། དོ་རྗེའི་སྒྲུ་མཚན་
ཉིད་པ་ཐོབ་པའོ། །ཟག་པ་མེད་པ་སོགས་ནི་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའོ། །མི་སྟོབ་པ་ལ་འོད་གསལ་
ལས་ལུགས་ལྟོག་ཏུ་སྟོང་བ་གསུམ་དུ་འོང་བ་མེད་པར་སྟོན་གསལ་ལས་^{༡༧} གསུངས་ཤིང་། འདིར་ལུགས་
ལྟོག་ཏུ་ལངས་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པས་སྟོབ་པའི་བྱུང་འཁུག་ལ་སྦྱར་རོ། །

བཞི་བ་(ཁྲི་བ་བཞི་བ་དང་དུག་པའི་ལན་)ནི། གཟུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་གྱི་མིང་ནི།^{༡༨} ཞེས་པ་ལ་
ཆག་འགྱུར་ལས། གང་མིང་དང་གཟུགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོ། ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་

འགྲེལ་ལ། ལྷ་འོད་ལས་ཀྱང་། མིང་ཕུང་པོ་ལྟ་མ་བཞི་དང་། གཟུགས་གཟུགས་ཕུང་ལ་བཤད་དོ།^{༡༡}།
འདི་ཡང་རྒྱང་འཇུག་དོ་རྗེ་འཆང་དེ་རྒྱང་སེམས་ཙམ་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་བསྟན་པས། སྒར་གྲོལ་བ་པོ་སུ་ཞིག་
ཡིན་ཞེས་པའི་ལན་ནོ། །འཁོར་བ་ཞེས་སོགས་ནི་འཆིང་བྱེད་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་སྤངས་པ་ཐར་པའི་དོན་
དུ་བཤད་དེ། ཐར་པའི་དོན་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་ནོ། །འདི་རྒྱམས་གྱིས་ནི་ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་
སྤངས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་སྟོབ་པའི་རྒྱང་འཇུག་ཐོག་མར་ཐོབ་པ་ནས་ཡོད་པར་བསྟན་ཏོ།།

རྒྱང་འཇུག་གི་སྐྱེ་འདི་ཐོག་མར་འགྲུབ་པ་ན་ལུས་སྒྲུ་མ་ལས་གོ་ས་ལོགས་སུ་གནས་པའི་ཚུལ་
གྱིས་འགྲུབ་ལ། རྒྱང་འཇུག་གྲུབ་པ་འདིས་ཐ་མལ་པའི་མིག་གི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་པའི་སྐྱུལ་སྐྱུ་འཛིན་པར་ལེའུ་
བརྩ་གཅིག་པའི་སྟོན་གསལ་ལས་གསུངས་པ་ནི།^{༡༢} སྐྱུལ་སྐྱུ་འཛིན་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད་མོད་ཀྱང་།
ལུས་སྒྲུ་མ་ལ་ཞུགས་པའི་སྐྱུལ་སྐྱུ་འཛིན་པ་བར་དོས་མངལ་དུ་སྐྱེ་བ་བརྒྱུད་ནས་བཙས་པའི་ཆོ་གྲུབ་གྱིས་
མཐོང་བ་དང་འདྲ་བ་འདི་རྟོགས་དགའ་བས། དེའི་སྟེང་ནས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ལེའུ་དང་པོའི་སྟོན་གསལ་
ལས།^{༡༣} རྒྱང་འཇུག་ཐོབ་པས་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཞུགས་པས་སྐྱུལ་སྐྱུ་འཛིན་པར་གསུངས་པའི་དོན་
ཡང་དེ་བཞིན་ཏེ་སྟོན་གསལ་ལས། ཡོངས་སུ་དག་པའི་ལྟའི་སྐྱེ་ཕུང་པོའི་ཟ་མ་ཏོག་གི་ནང་ན་གནས་པར་
གསུངས་ཤིང་།^{༡༤} གྲུ་བྱང་གིས་ཀྱང་། ཡང་དག་མགོན་པོས་དེ་ཉིད་ནི། །འབད་པས་སྤྲས་ནས་ཕུང་པོ་ཡི།།
རིན་ཆེན་ཟ་མ་ཏོག་དུ་བཞག་^{༡༥} །ཅེས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་མགོན་པོ་གྲུ་བྱང་ལྟ་བུའི་རྒྱང་འཇུག་
གི་སྐྱེ་ཕྱིར་མི་ཐོག་པའི་བྱང་སེམས་གྱི་སྟོན་ཡུལ་དེ་ཐ་མལ་པས་མི་མཐོང་ཡང་། སྐྱེ་སྒྲུ་མ་ནི་ཐ་མལ་པས་
ཀྱང་མཐོང་རོ། །དེ་ལྟར་ན་སྐྱེ་ལུས་ཀྱང་དཔེའི་འོད་གསལ་ལས་ལུགས་ལྟོག་དུ་འཕངས་པའི་མཐར་འགྲུབ་ལ།
སེམས་གསུམ་ལས་འགྲུབ་པར་གསུངས་པ་ནི། སྤང་བ་གཞན་གཉིས་དང་ཉིར་ཐོབ་གྱི་སྟོན་དང་བར་ལས་
བརྒྱད་ནས་གྲུབ་ཅིང་། ཉིར་ཐོབ་གྱི་སྟོན་ལས་དངོས་སུ་འགྲུབ་པ་དང་། འོངས་སྐྱེ་ལུས་སྒྲུ་མ་ལས་གོ་ས་
ལོགས་སུ་དང་པོར་འགྲུབ་པ་དང་། དེ་ནས་ལུས་སྒྲུ་མ་ལ་ཞུགས་པའི་སྐྱུལ་སྐྱུ་འཛིན་ཚུལ་ཡང་སྒར་བཤད་
པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལོགས་པར་ཤེས་ན་སེམས་དབང་སུམ་ཅེགས་སྒྲོམ་པའི་ཤེས་དོན་ལ་ཤེས་
པ་ཆེན་པོ་རྟེན་པ་དང་། སྐྱེ་ལུས་པ་དང་རྒྱང་འཇུག་པས་ལུས་སྒྲུ་མའི་སྟེང་ནས་སྟོན་པ་བྱེད་པ་དང་། རྫོང་
བརྒྱས་གྱིས་ལས་སྐྱུབ་པ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་དོགས་པ་དུ་མ་ཞིག་ཆོད་པར་འགྱུར་རོ།།

རྒྱང་འཇུག་འོངས་སྐྱེ་ལ་གནས་པས་སྐྱུལ་སྐྱེ་འདི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་སྒྲོམ་པ་སོགས་བྱེད་
པར་གསུངས་པ་ལ། འོངས་སྐྱེའི་སྤང་བ་དག་ནས་སྒྲོམ་པ་མིན་པ་དང་། དེས་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པ་
ན་ཡང་སྐྱེ་དེ་དག་ནས་འགོ་བ་མིན་ཏེ། འདིའི་རིགས་པ་སྐྱེ་ལུས་པ་དོན་གྱི་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པའི་སྐྱབས་

མ་གཏོགས་པ་རྣམས་སུ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །འིམ་ལྔ་དང་སྟོད་བསྐྱེད་ལས་ཟུང་འཇུག་ཐོབ་ནས་རང་གི་
ལམ་ལ་གསར་དུ་བསྐྱབ་ཏུ་མེད་པར་གསུངས་མོད་ཀྱང་། བསྐྱབས་ཟེན་གོམས་པར་མི་བྱེད་པ་ནི་མིན་ཏེ།
འིམ་ལྔ་ལས། ཟུང་འཇུག་གོ་འཕང་ལ་གནས་པའི། སྟོབ་བཞིན་པ་ཡི་རྣལ་འབྱོར་ཆེ། ཟུང་དུ་འཇུག་པ་
བསྐྱེད་པ་ལྟར་བས། སྟོད་པ་འད་དེ་དང་གཉིས་སུ་མེད།^{༡༦} ཅེས་ཟུང་འཇུག་སྟོམ་པ་དང་དེ་ལ་གནས་ནས་
སྟོད་པ་བྱེད་པར་གསུངས་ཤིང་། གྲུ་བྱང་གིས་ཀྱང་། རྣམ་པར་རྟོག་མེད་ཟབ་པ་སྟེ། རྒྱ་ཆེ་སངས་རྒྱས་
རྣམས་ཀྱི་སྟུ། །འདི་ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བཤད། །ཀྱུ་རྒྱེད་པ་དང་ནི་དམ་པའི་དོན། བྱེ་སྟེ་སོ་སོར་ཤེས་ནས་
སུ། །དེ་ནས་གཅིག་ཏུ་འབྲེས་བྱས་པའི། །ཟད་མེད་གོ་འཕང་བསྐྱེད་པར་བྱ།^{༡༧} ཞེས་དང་། སྤར་བྱངས་
པའི་ལུང་གི་མཇུག་ཐོགས་སུ། དེའི་ཕྱིར་སྒྲ་མའི་ཞབས་ཀྱི་ནི། །དྲིན་གྱིས་འབད་པས་རྟོགས་བྱ་སྟེ། །དེ་ནི་ད་
ཀྱིས་ཡིད་གསལ་གྱུར་པས། །དེ་ནས་སྟོད་པ་རབ་ཏུ་བྱ།^{༡༨} ཞེས་གསུངས་སོ།།

སྟོབ་མི་སྟོབ་ཀྱི་ཟུང་འཇུག་གི་མཚན་གྱི་རྣམ་གངས་ནི། སྟུ་འབྱུལ་བྱ་བས་མངོན་སངས་རྒྱས་པ་
དང་། འཁོར་བའི་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་ཏུ་སོན་པ་དང་། བྱ་བ་བྱས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོ་དང་། བདེན་པ་
གཉིས་ཀྱི་རྒྱལ་ལ་གནས་པ་སོགས་འིམ་ལྔ་དང་སྟོད་བསྐྱེད་ལས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་སོ།།^{༡༩}

རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་གཉིས་བཤད་པ།

གཉིས་པ་(རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས་འབྱུང་བའི་ཡན་ལག་གཉིས་བཤད་པ་)ནི། དེ་ལྟར་འིམ་ལྔ་དང་སྟོད་བསྐྱེད་ལས།
ཟུང་འཇུག་སྟུབ་པའི་རྒྱལ་བཤད་པ་དེ་ནི་ད་འདུས་པ་ཕྱི་མ་ལས་རྗེས་བྱན་དང་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་ཡན་ལག་
གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ནས་གསུངས་ཏེ། རི་སྐྱད་དུ། རྗེས་བྱན་གང་ཞིག་རྣམ་བསྐྱེད་པ། །དེ་དང་འབྲེས་པར་སྟོབ་པར་བྱ།
རྗེས་སུ་བྱན་པ་ཞེས་བཤད་དེ། །སོ་སོར་སྤང་བ་དེ་ལ་སྟེ། །ཐབས་དང་ཤེས་རབ་སྟོམས་འཇུག་པས། །དངོས་
པོ་ཐམས་ཅད་མདོར་བསྐྱེད་པ། །གོང་བུའི་རྒྱལ་གྱིས་བསྐྱེད་ནས་ནི། །དབྱུས་སུ་གཟུགས་ནི་རྣལ་པར་
བསྐྱེད། །ཡུད་གྱིས་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་བྱེད་པ། །ཉིང་རེ་འཛིན་ཞེས་བཏགས་པ་ཡིན།^{༢༠} ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་ལྟར་བདག་ཉིད་འོད་གསལ་པར་སོང་བར་རྣམ་པར་བསྐྱེད་པ་སྟེ་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་ནས་གང་སྟོན་
རྗེས་སུ་བྱན་པ་སྟེ་གཟུ་འབྲེས་པ་སོགས་པའི་རྣམ་པས། ཡང་དག་པའི་མཐའི་འོད་གསལ་པོ་བ་པ་དེ་དང་འབྲེས་
པ་སྟེ་དེ་ནི་ད་ཀྱི་འིམ་པས། སྟོབ་པ་སྟེ་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། བཤད་མ་ཐག་པ་དེ་དག་ནི་ཡན་ལག་ལྔ་པ་རྗེས་སུ་
བྱན་པ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཆག་འགྱུར་ལས། བསྐྱེད་པས་ནས་གང་ཞིག་རྗེས་བྱན་པ།
དེ་དང་འབྲེས་པར་སྟོབ་པར་བྱ། །རྗེས་བྱན་ཞེས་ནི་ཤེས་བྱ་སྟེ། ཞེས་བསྐྱུར་བ་ནི་འགྲེལ་པའི་བཤད་པ་དང་

ཚུལ་ནི། བརྟན་གཡོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཅ་བ་ནི་རྒྱུ་དང་མེམས་ཅམ་དུ་ཟད་ཅིང་། དེ་ཡང་ཟུང་འཇུག་གི་སྒྲུ་
 གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པའོ། །རིམ་པ་འདི་ཉིད་ཅེས་པ་ནི་འོད་གསལ་ལས་ཚུལ་ཉི་ལྔ་དག་ཚུལ་དུ་བཞེངས་པའོ། །
 སྐད་ཅིག་ཅམ་ཞེས་པའི་ཅམ་གྱི་སྒྲུས་ནི་འོད་གསལ་ལས་གཞན་གྱིས་བར་ཆོད་པ་གཅོད་དོ། །འདིའི་ཟུང་
 འཇུག་གི་ཚུལ་ནི་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འབྲེལ་པའི་བཤད་པ་འདི་ལྟར་རྟོགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བདུན་ཅི་གསང་བ་
 ལ་སོགས་པས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་བཤད་པ་མི་འཐད་པར་རྟོགས་ཀྱས་པས་དེའི་ཚུལ་མ་བཤད་དོ། །

འདིར་སྒྲོན་གསལ་ལས།^{༡༡} རྒྱ་འབྲུལ་དྲ་བ་ལས་ཕྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་དང་། ཡོངས་སྒྲུབ་རྟོགས་
 པ་དང་། གཟུགས་ཡོངས་སྒྲུ་རྟོགས་པའི་ལྟའི་རྣལ་འབྱོར་གསུམ་གསུངས་པ་ཁུངས་སྒྲུ་དངས་པའི་དང་པོ་
 གཉིས་ནི། ལྟའི་སྒྲུར་དགོངས་བསྐྱེད་བྱེད་པ་དང་། ས་བོན་ལ་སོགས་པས་རིམ་གྱིས་སྐྱེད་པ་དང་། ཟུང་
 འཇུག་གི་སྒྲུ་བསྐྱེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུ་གསུམ་ཡིན་ལ། ཟུང་འདི་ཀྱུན་དགའ་སྐྱོད་པས་ཡེ་གར་བཀྲལ་མེད་
 གྲང་། འདིར་དེ་མི་འདོད་དེ་གསང་འདུས་བཞིན་ཞོ། །དེའི་དྲང་བོ་གཉིས་ནི་ལྟར་བཤད་པ་ལྟར་མས་པ་
 ཡིད་བྱེད་ཅམ་གྱིས་ལྟའི་སྒྲུར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་གྱི། རྒྱ་ལས་གཉིས་ལྟར་ལྟའི་སྒྲུར་སྒྲེས་པ་མིན་ནོ། །ཁྱིམ་ནི་
 གཙོ་བོ་དག་པའི་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་ཡིན་མེད་གྲང་། རིམ་པ་གསུམ་པའི་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་ཡིང་ཡིན་པས། ལྟར་སྒྲུས་ཀྱི་
 བདེ་ཆེན་སྒྲོམ་ཀྱས་པའི་རྫོགས་རིམ་པས་ལྟའི་སྒྲུ་དྲ་གྱིངས་བསྐྱེད་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་སྒྲུར་བཤད་པའི་ཟུང་
 གཉིས་དང་དེ་དང་འདྲ་བར་ཟུང་གཞན་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུ་ལྟར་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་
 དོན་དུ་འདོད་པ་ནི་ལེགས་པར་མི་སྒྲུང་དོ། །རྣམ་སྒྲུང་མའོན་ཀྱང་ལས་ལྟའི་སྒྲུ་དག་མ་དག་གཉིས་གསུངས་
 པ་ཁུངས་སྒྲུ་མཛད་པ་ནི་སྒྲུ་མེད་ལ་གསུངས་པའི་སྒྲུ་གསུམ་གྱི་སྒྲུ་དྲ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲུ་གཉིས་དག་པ་དྲང་མ་དག་
 པའི་ལྟ་སྒྲུ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་སམ། ཡང་ན་དགོངས་གཞི་སྒྲུ་མེད་ཀྱི་ལྟའི་སྒྲུ་ལ་དགོངས་ནས་སྐྱེད་ཟུང་དུ་
 ལྟར་གསུངས་གྲང་། ཟུང་དེར་ལྟ་སྒྲུ་གྲོམ་པའི་ཚུལ་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་ལས་མེད་པར་སྒྲུར་བཤད་པ་ལྟར་
 ཤེས་པར་བྱོལ། །

འཇུག་པའི་ལྟ་སྒྲུ་གྲོམ་པའི་ཚུལ་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་ལས་མེད་པར་སྒྲུར་བཤད་པ་ལྟར་
 ཤེས་པར་བྱོལ། །
 །འཇུག་པའི་ལྟ་སྒྲུ་གྲོམ་པའི་ཚུལ་སྒྲས་ཟིན་གྱི་དོན་ལས་མེད་པར་སྒྲུར་བཤད་པ་ལྟར་
 ཤེས་པར་བྱོལ། །

ཟིམ་པ་གཉིས་ལ་བོགས་འབྱིན་པའི་ཐབས་སྟོན་པ་བཤད་པ།

གསུམ་པ་(ཟིམ་པ་གཉིས་ལ་བོགས་འབྱིན་པའི་ཐབས་སྟོན་པ་)ལ་གཉིས། སྟོན་པ་སྒྲིའི་རྣམ་པར་གཞག་པ་
དང་། སྒྲ་མེད་ཀྱི་སྟོན་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། སྟོན་པའི་སྒྲིའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་བཤད་
པ་དང་། སྟོན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ།།

དང་པོ་ནི། སྟོན་པས་དགའ་ལྡན་ནས་མི་ཡུལ་དུ་བབས་ཏེ། རྒྱུད་དང་གྲོང་གཞི་ལ་སོགས་པ་བཞི་
བསྟན་ནས་ཆགས་བྲལ་གྱི་སྦྱར་སྦྱལ་ཏེ། དམན་པ་ལ་མོས་པ་ཐེག་དམན་པ་རྣམས་ལ་བདེན་པ་བཞི་
རྟོགས་པར་མཛད་ཅིང་། ཆགས་བྲལ་གྱི་སྟོན་པ་དང་། རྒྱུ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་པར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པ་བརྣམས་ལ།
རྣམ་ཤེས་ཆོགས་བརྒྱད་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པས་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་མཛད་ཅིང་། ས་དང་ཡ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྟོན་པ་བསྟན་ཏོ། །ཡང་འཁོར་ལོས་སྦྱར་བའི་གཞུགས་སུ་སྦྱལ་ནས། ཟབ་མོ་ལ་ལྷག་པར་མོས་
པ་རྣམས་ལ་འདོད་ཆགས་ཀྱི་སྟོན་པས་སྤར་བཤད་པའི་བདེན་པ་གཉིས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་བར་དུ་འདོད་
ཆགས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་སྦྱད་པ་བསྟན་ཏོ། །འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་ལམ་དུ་མི་བྱེད་པར་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་
མཁྱེན་པར་བསྟོན་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་ཆགས་བྲལ་གྱི་སྟོན་པ་ཅན་ཡིན་པས། སྟོན་པ་སྤྲུམ་ལས། ཆགས་
བྲལ་གྱི་སྟོན་པ་ཐེག་དམན་པ་ལ་གསུངས་པ་ནི་མཆོན་པ་ཅམ་མོ། །རྒྱུད་ལྗེ་འོག་མ་གསུམ་ལས་ལས་རྒྱ་
དང་། བསྐྱེམས་པའི་ལྷ་མོ་དང་མཉམ་པར་སྦྱར་བ་མ་བཤད་ཀྱང་། སྦྱིར་མཉམ་ཏུ་བསྐྱེམས་པའི་ལྷ་མོའི་ཡུལ་
ལྷ་ལ་དམིགས་པའི་ཆགས་པ་ལམ་བྱེད་ཅམ་ཞིག་ཡོད་པས། དེ་དག་གི་ལམ་ཡང་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་
ལམ་བྱེད་ཅམ་དུ་བསྟུའོ། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་མ་ལུས་པ་ཡོངས་སུ་སྟོན་ཅིང་།
བདེ་བ་ཆེན་པོའི་འབྲས་བུ་མཆོག་ལ་དགའ་བའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ། ཉན་ཐོས་དང་ལྡན་པ་དང་། ཡར་ཕྱིན་
ཀྱི་མདོ་སྒྲའི་རྒྱལ་དང་ལྡན་པའི་ཆགས་བྲལ་གྱི་སྟོན་པ་མ་གསུངས་ཏེ། དེ་དག་གིས་འདུལ་བའི་གདུལ་བྱ་
ནི་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱས་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རྟོགས་ཟིམ་མ་རྟོགས་པས་སྤངས་པའི་ཡོན་
ཏན་བརྒྱ་གཉིས་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པ་བྱ་དགའ་བ་རྣམས་ཀྱིས། དུས་རིང་པོས་བྱང་ཆུབ་འཆོལ་བར་བྱེད་
ཀྱང་། མཐར་ཐུག་པའི་བྱང་ཆུབ་ལམ་གཞན་ལ་མ་བརྟེན་པར་ཐོབ་པར་མི་རུས་པའི་སྟོན་པ་ཅན་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ།།

དེ་བས་ན་དོ་རྗེ་མཁའ་འགྲོ་ལས། གང་ཞིག་དགོས་པ་དོས་གནས་དང་། །གང་ཡང་རྟོག་ལ་
དགའ་བའི་མི། །གང་ཞིག་རྒྱན་པོར་གནས་ཐུང་བ། །དེ་ལ་དེ་ཉིད་མི་བསྟན་ཏོ།¹⁹ །ཞེས་གསུངས་ཏེ་

ཆགས་བྲལ་གྱི་ལམ་གྱིས་འདུལ་བའི་རབ་བྱུང་ནི་ཆགས་ཅན་གྱི་ལམ་ལ་མོས་པར་མི་རྒྱས་པ་དང་། ས་པོན་
 ཉམས་པའི་ཆན་པོ་ནི་བདེ་སྟོང་སྟོར་བའི་རྒྱས་པ་མེད་པ་དང་། བྱི་རོལ་གྱི་རྟོག་གི་ལྟར་ལེན་པ་ནི་ཆོས་འདི་
 ལ་མི་འཇུག་པས། ལམ་མཆོག་གི་སྟོན་མིན་པར་བཤད་དོ། །དེ་བས་ན་འབྲས་ཁ་ཁྱད་པར་ཅན་ནི་རྒྱ་ཁྱད་
 པར་ཅན་ལས་འབྱུང་བས། འབྲས་སུའི་སྐབས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོ་ཡང་། རྒྱུའི་སྐབས་སུ་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་
 ལ་སྟུང་བའི་བདེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ལས་འབྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལས་གཞན་དུ་སྟོན་པ་བྱ་དགའ་བ་
 རྣམས་ཀྱིས་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སེམས་ཅུ་གཅིག་པ་མི་འཐོབ་སྟེ། ལུ་བདེ་ནི་ལུས་རྒྱས་པ་ལས་འབྱུང་ལ།
 སྟོན་པ་དེ་དག་གིས་ནི་དབང་པོ་ལྷ་རྟེན་དང་བཅས་པའི་ལུས་ཚར་བཅད་པའི་བྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དོ་རྩེ་
 མཁའ་འགོ་ལས། སྐྱུ་མ་ལྷ་སུའི་དངོས་དག་ནི། །ལོངས་སྟོན་ཁྱད་འཕགས་སྟེ་འགྱུར་བར། །བདེ་བ་ཡོངས་
 སུ་འགྱུར་བཞིན་པས། །འབྲས་ཁ་ཁྱད་འཕགས་ཐོབ་འགྱུར་བར། །ཅི་ཡི་བྱིར་ན་འདོད་མི་བྱ། །བརྟན་
 གཡོའི་དངོས་པོ་ཡོད་མིན་ཏེ། །འོན་ཀྱང་སྤང་བ་ཅམ་མཆོན་ཉིད། །བསྐྱོམ་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གང་ཞིག།
 གོམས་པའི་སྟོབས་ནི་རྫོགས་པ་ན། །ཡིད་འོང་བདེ་བའི་འབྲས་སུ་ནི། །སྤྲུལ་པས་ལ་བའི་སྟོ་ཡི་མཐུ།
 འབྲས་སུ་དོན་གཉེར་རྒྱ་བསྐྱབས་ན། །དེར་ནི་ལྷ་མོ་སུ་ཞིག་འགོག། །དེ་བས་འབད་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས།
 །ཀུན་ཏུ་འགོ་བ་མཆོད་པར་བྱ། །དགའ་ཐུབ་སྟོམ་པ་མི་བཟད་པས། །ལུས་ནི་སྐྱམས་ཤིང་སྟུག་བསྐྱལ་
 འགྱུར། །སྟུག་བསྐྱལ་གྱིས་ནི་སེམས་གཡོངས་ན། །གཡོངས་པས་དངོས་གྲུབ་གཞན་དུ་འགྱུར། །ལུས་དང་
 སེམས་ནི་བརྟན་བྱས་ན། །བདེ་བ་ཐམས་ཅད་བརྟན་པར་འགྱུར།¹³ །ཞེས་དང་། ཅ་པའི་རྒྱད་ལས་ཀྱང་།
 དགའ་ཐུབ་སྟོམ་པ་མི་བཟད་པ། །བསྟན་པས་འགྲུབ་པར་མི་འགྱུར་གྱི། །འདོད་པ་ཀུན་ལ་ལོངས་སྟོན་པས།
 །བསྟན་ན་སྟུར་དུ་འགྱུར་པར་འགྱུར།¹⁴ །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དགའ་ཐུབ་ནི་ལུས་དང་ཡིད་དུ་བ་པའི་སྟོར་པས་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་སོགས་པ་རྒྱབ་པ་དང་།
 སྟོམ་པ་ནི་ཤིང་རྩེ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུངས་པའི་ཡོན་ཏན་བཙུག་ཉིས་དང་། མི་བཟད་པ་ནི་རི་ལ་འཕྱོང་ཞིང་
 མེར་འཇུག་པ་སོགས་ཏེ། དེ་རྣམས་བསྟན་པའི་གཏུངས་བཞིན་པས་བྱང་རྩེ་པའི་འགྲུབ་པ་ནི། དེ་རྣམས་ཀྱིས་
 ལུས་སྐྱམས་པ་སྟེ་རྒྱད་པས་སྟུག་བསྐྱལ་བར་འགྱུར་ལ། དེས་ནི་ཀུན་ད་ལྷ་སུའི་བྱང་རྩེ་བ་ཀྱི་སེམས་ཉམས་
 པས། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལས་གཞན་དུ་གཡོངས་པས་ན། ཆོ་འདིར་དངོས་གྲུབ་མཆོག་མི་
 འགྲུབ་པོ། །དབལ་མཆོག་དང་པོ་ལས་སྤར་ལྟར་གསུངས་པ་སྟོན་བསྟུས་སུ་བྱངས་པའི་དོན་ནི། སྦྱིར་བཤད་
 པའམ་སྤར་བཤད་པ་ལྟར་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བྱའི། སྐྱས་ཟེན་གྱི་དོན་ལ་དེ་ལྟར་མི་
 བཤད་དོ། །

ཡང་ཙུང་ལམ། ལུས་དང་དག་དང་སེམས་རྣམས་ནི། བདེ་བར་གནས་ན་བྱང་ཆུབ་འབྲོབ།
གཞན་ཏུ་དུས་མིན་འཛིན་པ་དང་། དཔྱུལ་བར་ངེས་པར་སྒྲིག་པར་འགྱུར།¹⁹⁴ ཞེས་གསུངས་པའི་སྡེ་མ་
གཉིས་ཀྱི་དོན་སྤྲོ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཤུགས་བརྟན་གྱིས་བདེ་བར་སྦྱད་པའི་ཕན་ཡོན་དང་། སྤྲོ་མའི་དངོས་བརྟན་
གྱིས་དག་འབྲུབ་ཀྱི་སྦྱོད་པ་བྱེད་པའི་ཉེས་དམིགས་བརྟན་ནོ། འདི་ནི་ཁ་ཅིག་སྤྲོ་མ་གྱི་དག་འབྲུབ་སྦྱད་
པའི་ཉེས་པར་འཆད། ཁ་ཅིག་དབང་དང་དམ་ཆོག་སྟོབ་ཅིང་། ལམ་འདིའི་དེ་ཉིད་རྟོགས་ནས་དེ་སྤངས་ཏེ་
དག་འབྲུད་བྱེད་ན་ཙུང་ལམ་བརྟན་པ་འབྱུང་བའི་ཉེས་པར་འཆད་དོ། སྤྲོ་མའི་ཀྱི་ལམ་གྱིས་ཆོ་འདིར་བྱང་
ཆུབ་སྟེར་བཞི། བདེ་སྦྱང་སྦྱོར་བ་ལ་རག་ལས་ལ། དེའི་བདེ་བཞི་རང་གི་ལུས་ཀྱི་བྱང་སེམས་རྣམས་པ་ལས་
འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལ་ནི་དབང་པོ་རྟེན་བཅས་ཀྱི་རང་གི་ལུས་རྟེན་པ་དགོས་ཏེ། དེའི་དོན་ཏུ་དབང་པོ་རྣམས་
ཀྱིས་ལུལ་ལྷ་རི་ལྟར་འདོད་པར་བརྟེན་པའི་སྦྱོད་པ་གསུངས་སོ། ལེའུ་བཙུ་བདུན་པའི་སྦྱོན་གསལ་ལས་
ཀྱང་། དམ་ཆོག་རི་སྟེང་ཡོད་པ་ཀྱུན་ནི་བརྒྱ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་བྱད་མེད་རྣམས་སོ། འདི་རྣམས་རྟོ་རྟེན་གསུམ་
ཀྱི་དམ་ཆོག་གི་སྟེ། བདག་ཉིད་ཀྱི་ལུས་དང་དག་དང་ཡིད་ཀྱི་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱི་མགྲུ་ཞིང་དག་འབར་བྱའོ།
ཐུགས་ཀྱི་རྟོ་རྟེན་མི་སྦྱད་ཅིས་པ་ནི་དེ་རྣམས་ཀྱི་ཐུགས་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་མི་བྱ་སྟེ། ལུས་ཀྱི་རྩ་བ་
སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་རྩ་བ་ལུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོལེས་དགོངས་སོ།¹⁹⁵ ཞེས་བསྟུ་
ཅན་ལ་སོགས་པའི་ལུས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་འཕེལ་ལ། དེའི་ལུས་ཀྱི་རྩ་བ་དེའི་
སེམས་ཡིན་པས། དེའི་སེམས་སུན་སྦྱང་ན་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རྩ་བའི་རྒྱ་ལ་གནོད་པས་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཉིང་
རེ་འཛིན་འཕེལ་བའི་གོགས་བྱེད་པར་དགོངས་ནས། དེའི་སེམས་བསྐྱང་བར་གསུངས་ཏེ། ཙུང་ལམ་བཙུ་བཞི་
པའི་བཅས་པ་ཡང་དེ་ལ་དགོངས་སོ། རིགས་པ་དེ་ནི་རང་གི་ལུས་གསུང་བར་མི་བྱེད་པར་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་
ལ་ཡང་འདྲ་བར་གཤེས་པར་བྱའོ།

སྦྱོན་གསལ་འགྱུར་གསར་གཉིས་ལས། སེམས་ལུས་ཀྱི་རྩ་བ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་རྩ་བ་
ལུས་སུ་བཤད་པ་ལེགས་ཀྱི། བསྟོག་ནས་བསྐྱར་བ་མི་ལེགས་སོ། འདི་ལྟར་ན་སྦྱོན་ཏུ་ག་ལ་སྦྱོད་པར་
གསུངས་པ་ལྟར་གང་ལ་བསྐྱབ་པའི་ལམ་ལ་སྦྱོད་པར་གསུངས་པ་ཡོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་
རྒྱར་འདོད་ཡོན་ལྷ་ལ་རང་བཞིན་གཤེས་པའི་སྦྱོན་པ་ལ་སྦྱོད་པ་ཞེས་བྱའོ། འདིའི་ཕྱིར་འདོད་ཡོན་ཀྱི་
སྦྱོན་པ་སྦྱོགས་པ་དེ་བར་མི་གནས་ན། སེམས་རྩེ་གཅིག་པ་མི་འབྲོབ་པ་དང་། ཡིད་མཉམ་པར་འཛིན་
པར་མི་འགྱུར་བས། དེའི་དོན་ཏུ་བདེ་བའི་སྦྱོད་པ་སྦྱད་དགོས་པར་གསུངས་པ་ནི། སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་
མཉམ་གཞག་བརྟན་པ་ཙམ་ཞིག་བསྐྱབ་པ་ལ་མིན་གྱི། ལྷན་སྦྱེས་ཀྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཉིང་རེ་འཛིན་བསྐྱབ་

པའི་ཕྱིར་ཡིན་ནོ།།

གཉིས་པ་(སྟོན་པ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ལུང་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་)ལ་གཉིས། སྟོན་པ་སྤྲུལ་ལས་གསུངས་པ་
བཀོད་ནས་དེའི་དོན་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་གཞན་གྱི་ཚད་པ་སྤང་བའོ།།

དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་འདོད་ཡོན་ལྡན་ལ་འཛིན་པར་འདོད་པར་བསྟན་པས་སངས་རྒྱུས་འགྲུབ་པར་གསུངས་
ན། འདོད་ཆགས་ཞེས་དང་གཏི་མུག་གསུམ། །འདི་དག་འཛིན་ཏེན་དུག་གསུམ་མོ།^{༡༥} །ཞེས་འདོད་ཡོན་ལྡན་
ལ་ཆགས་པ་སྤང་བའི་དུག་ཏུ་གསུངས་པ་དང་། འདོད་ཡོན་ལྡན་བསྟན་པ་ནི་ཉོན་མོངས་སྟེ་པའི་རྒྱར་གྱུར་
པས་ངན་སོང་གི་རྒྱ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ཉེས་དམིགས་སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ལས་བཤད་པ་དང་འཛིན་པར་མི་
འགལ་ཞེན།

འདིའི་ལན་དུ་སྟོན་པ་སྤྲུལ་ལས། ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པར་
ལྟ་བུ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པའི་རྒྱར་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་མི་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ངོ་བོ་ཉིད་
དེ་ཤེས་ན་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱར་འགྱུར་རོ།^{༡༦} །ཞེས་གསུངས་ཏེ། དཔལ་མཆོག་དང་པོ་ལས། འདོད་ཆགས་
ཞེས་དང་གཏི་མུག་གསུམ། །འཛིན་པས་དུག་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན། །དུག་འདི་ཉེ་བར་ཞི་གྱུར་ན། །དུག་ནི་དུག་
མེད་བྱས་པ་ཡིན། །བདུད་ཅི་རིམ་གྱིས་བསྟན་ན་ནི། །བདུད་ཅི་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་ཡིན།^{༡༧} །ཞེས་གསུངས་
པ་དང་། དཀོན་བཙུགས་ལས།^{༡༨} སྟོང་ཁྱེད་གྱི་ལུང་བྱར་གིང་སོགས་ཀྱི་ཞིང་ལ་ཡན་པ་བཞིན་དུ། བྱང་
སེམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་ལུང་གྱང་འཆང་རྒྱ་བ་ལ་ཡན་པ་དང་། རྣམས་དང་སྒྲན་གྱིས་ཟིན་པའི་དུག་གིས་
འཆི་མི་རྩས་པ་བཞིན་དུ། ཐབས་ཤེས་གྱིས་ཟིན་པའི་ཉོན་མོངས་གྱིས་གྱང་ལོག་པར་ལྷུང་བར་བྱེད་མི་རྩས་
པ་དང་། འདུལ་བ་དོན་ཡོད་པར་གྲུབ་པའི་རྒྱད་ལས་གྱང་། གང་གིས་སྒྲན་པོ་འཆིང་འགྱུར་བ། །དེ་ཡིས་
མཁས་པ་ཡོངས་གྲོལ་ཞེས། བྱང་ཆུབ་རྣམ་པར་བསྐྱོམས་ན་ནི། །འདི་དག་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་ཅི་ལོག །གང་
གིས་སྐྱོངས་པ་འཆིང་འགྱུར་ཞིང་། །དུ་འཕོད་མཐར་ནི་དེ་འགྱུར་བས། །དེ་ཉིད་གྱིས་ནི་གྲོལ་འགྱུར་ཞིང་།།
ཤེས་རབ་སྟོབས་གྱིས་བདེ་བ་འཐོབ་།^{༡༩} །ཅེས་གསུངས་ཏེ། རིགས་པ་འདིས་ནི་ཁྱད་པར་ཅན་བསྐྱེལ་བར་
འགྱུར་བ་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཡོངས་སུ་འགྱུར་བས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་སྟེད་པའི་
རྒྱར་ཞུགས་པའི་སྒྲན་མེད་པའི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་འབྲས་བུ་ཐོབ་པར་བྱ་བ་ལ་བསྒྲུབ་པ་གཞན་མེད་དེ། དེའི་
དོན་དུ་དེ་ཉིད་གྱིས་བཟའ་བ་དང་། གནས་པ་ལ་སོགས་པ་བདེ་བ་རྣམས་གྱིས་ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་ལྷན་ག་
བརྒྱད་ལ་སོགས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མཛོན་སུམ་དུ་བྱེད་དོ། །སྒྲུ་མ་བདེ་མཆོག་ལས་གྱང་།
དེས་ན་བདེ་བས་བདེ་བ་ཉིད། །སངས་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་ཉིད་ཐོབ་འགྱུར་།^{༢༠} །ཞེས་བཤད་དོ།།

ཉོན་མོངས་ཀྱི་རྒྱུ་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་པ་ལ། སྤྱོད་བསྐྱེས་འགྱུར་གསལ་གཉིས་ལས། རན་འགྲོའི་
 རྒྱར་འགྱུར་ཏེ། ཞེས་བསྐྱེས་པ་ལེགས་སོ། །དེ་ལ་ཡུལ་ལྔ་བསྐྱེན་པས་ཉོན་མོངས་སྤྱེ་ལ། དེ་ཡང་རན་འགྲོའི་
 རྒྱར་འགྱུར་ཞེས་བཅུད་པ་ལ། ཡུལ་བསྐྱེན་པ་ལས་སྤྱེས་པའི་ཉོན་མོངས་ལ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དེ་ཁོ་ན་
 ཉིད་མ་རྟོགས་པ་ལ་རན་འགྲོའི་རྒྱ་དང་། རྟོགས་པ་ལ་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་རྒྱར་འགྱུར་བ་གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་ལན་
 མཛད་ཀྱི། འདོད་ཡོན་བསྐྱེན་པ་ལས་ཉོན་མོངས་མི་སྤྱེད་ཅེས་མ་གསུངས་སོ། །སྤྱིར་སྤྱར་བཤད་པ་ལྟར་
 འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་ཡང་། ཟས་གོས་ལ་སོགས་པའི་འདོད་ཡོན་ལ་དོན་གཉེར་འབྱུང་
 བ་མི་འགལ་བས། འདོད་ཡོན་ཡིད་དུ་འོང་མི་འོང་བར་མ་གསུམ་ལ་དབང་པོ་ལྟས་ལོངས་སྤྱད་པ་ཙམ་དང་།
 ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་འདོད་ཡོན་ལ་དོན་གཉེར་བྱུང་བ་ཙམ་གྱིས་ཉོན་མོངས་ཅན་དུ་གྱུར་བ་མིན་ནོ། །འོན་
 ཀྱང་འདིར་ནི་གཙོ་བོར་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་དང་མ་བྲལ་བའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་སྤྱོན་ལ། འདོད་
 ཡོན་གྱི་ནང་ནས་ཀྱང་དབང་པོ་གཉིས་སྤྱོར་གྱི་ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱེད་པ་འཐད་མི་འཐད་དཔྱོད་པ་ཡིན་ནོ། །
 འདོད་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་མ་བྲལ་ཞིང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་མི་ལྟན་པས། འདོད་ཡོན་ལ་ཇི་ལྟར་
 འདོད་པ་བཞིན་བསྐྱེན་ན་ནི། དེ་ནས་ལ་ཆགས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱང་སྤྱེ་ལ། དེ་དག་ཀྱང་རན་འགྲོའི་རྒྱར་
 འགྱུར་བས། དེས་ནི་ཉོན་མོངས་གང་ཡང་ཐར་པ་ཙམ་གྱི་རྒྱར་ཡང་རྒྱུར་མི་རུས་པས་གནང་བ་ཡང་མེད་དོ། །
 དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རྟོགས་པ་དང་ལྟན་པའི་ཐེག་དམན་པ་ལ་ཡང་ཉོན་མོངས་གང་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱར་བསྐྱེས་རུས་
 པ་མེད་དེ། དེ་ལ་ནི་དེ་ལྟར་རྒྱུར་བའི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་ལར་ཕྱིན་དང་། སྤྱེས་ཀྱི་ཐེག་ཆེན་གཉིས་ལས་གསུངས་
 པ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་ལྟར་རྒྱུར་བ་ཡང་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་སྟོས་པའི་
 ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་ཉོན་མོངས་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཤེས་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱར་འགྱུར་བར་གསུངས་པ་ནི། དེ་འདྲ་བ་ཅིག་
 ལ་ཉོན་མོངས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱར་འགྱུར་བ་ཅིག་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་གྱི། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཤེས་པ་གང་ཡིན་
 ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འདོད་ཡོན་བསྐྱེན་པའི་ཉོན་མོངས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱར་འགྱུར་བར་སྟོན་པ་མིན་ཏེ། གཞན་དུ་
 བ་དེ་ལ་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་བ་མིན་པའི་ཐབས་ཀྱི་ཆ་དུ་མ་ཞིག་དགོས་པར་གསུངས་པ་ནམས་དོན་མེད་པར་
 བྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དབལ་མ་ཆོག་གི་ཡུང་དྲངས་པས་ནི། ཉོན་མོངས་གསུམ་ལ་དུག་དང་བདུད་རྩིར་འགྱུར་བ་གཉིས་
 ཡོད་པར་སྟོན་པས། ཉོན་མོངས་གསུམ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྤང་བའི་དུག་ཏུ་གསུངས་པ་གང་ཟག་ཁ་ཅིག་ལ་
 ཡིན་གྱི། ཐམས་ཅད་ལ་མིན་པར་སྟོན་ནོ། །དཀོན་བཅེགས་ཀྱི་ཡུང་སྤྲུལ་བྱང་ཐེམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་
 འགའ་ཞིག་གིས་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་ཆོས་སྤྱེད་པར་བསྟན་པས། ཉོན་མོངས་གང་ཡིན་གྱིས་སངས་རྒྱུས་ཐོབ་པ་

ལ་གོགས་མི་བྱེད་པར་བསྟན་ལ། ལུང་གཉིས་པས་ཐབས་ཤེས་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཟིན་པའི་ཉོན་མོངས་
 གྱིས་ལོག་པར་ལྷུང་བ་ངན་འགྲོར་འབྲིད་མི་རུས་པར་བསྟན་པས། ཐབས་མི་མཁས་པ་ལ་མཐོ་རིས་ཀྱི་
 གོགས་བྱེད་པའི་ཉོན་མོངས་གྱིས། དེ་ལས་བསྒྲོག་པ་ལ་གོགས་བྱེད་མི་རུས་པར་བསྟན་ཏོ། །དཀོན་
 བཙུགས་ཀྱི་ལུང་དོན་ནི། སར་བྱིན་གྱི་བྱང་སེམས་གྱིས་སྒྲིབ་པར་སྒྲེ་བའི་རྒྱའི་ཉོན་མོངས་སྒྲིབ་པ་སྒྲོང་རུས་
 བཞིན་དུ་ཆེད་དུ་མི་སྒྲོང་པར་འཛོག་པར་གསུངས་པའི་ཉོན་མོངས་གྱིས་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྒྱབས་ཆེན་
 བོ་རྒྱལ་སྒྲོགས་རུས་པའི་སྒྲེ་བ་ལེན་པས་འཛང་རྒྱ་བའི་རྒྱར་གསུངས་ཤིང་། ཡང་བྲམ་ཟེའི་ཁྱེའ་སྒྲུབ་མ་ལྟ་
 སུའི་རྟེན་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་འདོད་པ་དང་དུ་མ་སྒྲངས་ན་ཡུལ་དེ་འཆི་བའི་དགག་བྱ་དང་ལྷན་པ་དང་། དང་
 དུ་སྒྲངས་ན་འདོད་པ་བཞིན་དགོ་པ་ལ་གཟུང་དུ་ཡོད་པའི་དོན་དུ་ལོག་གཡེམ་གནང་བའི་ཉོན་མོངས་ལ་
 གསུངས་པས། དེ་འདྲ་བའི་ཉོན་མོངས་བྱང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱར་བསྐྱར་བ་དང་། ལམ་འདིར་ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱེད་
 ལུགས་ནི་རྒྱལ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མི་འདྲའོ། །འོན་ཀྱང་ཐབས་མཁས་གྱིས་ཟིན་པའི་ཉོན་མོངས་འགའ་ཞིག་
 བྱང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱར་བསྐྱར་བའི་ཁྱེའ་སྒྲུབ་པའི་ཁྱེའ་སྒྲུབ་པ་ལས་ཉོན་མོངས་སྒྲེ་བ་དང་འགྲོར་
 འབྲིད་པ་དང་། བྱང་རྒྱལ་གྱི་གོགས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། ལུང་ཐན་རྒྱུན་འགལ་བར་ཅོད་པའི་སྒྲིབ་སྒྲོང་བར་
 རུས་སོ། །

ཁྱིམ་བདག་དྲག་ཤུལ་ཅན་གྱིས་རུས་པ་ལས། ཁྱིམ་གྱི་འདོད་པ་སྒྲོང་མ་རུས་པ་ལ་བྱང་སེམས་
 ཁྱིམ་པའི་ཀྱན་སྒྲིབ་གསུངས་མོད་ཀྱང་། ཆགས་ཅན་གྱི་ཐོག་པས་ལམ་བཤོད་པ་ལ་མི་མོས་པས། འདོད་པ་
 བསྟེན་པ་ལ་ཉེས་དམིགས་ཀྱི་འདྲ་ཤེས་ཀྱིས་འཇུག་པར་བྱ་བར་གསུངས་པས།¹⁹⁹ སྤྱི་མེད་ཀྱི་ལམ་གྱིས་
 འདུལ་བའི་ཆགས་ཅན་དང་མི་འདྲའོ། །རྒྱལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུད་དཔལ་མཆོག་གི་ལུང་གིས་ཀྱང་། རང་ལུས་ཀྱི་
 བྱང་སེམས་འཕེལ་བའི་དོན་དང་། གཞན་ལུས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་བྱང་སེམས་འཕེལ་བའི་ཐབས་སུ་
 ཐབས་མཁས་གྱིས་ཟིན་པའི་འདོད་ཡོན་བསྟེན་པའི་ཆགས་པ་ལམ་བྱེད་ལ་སྒྲིབ་མེད་པར་མི་སྟོན་ཀྱང་
 སྒྲིབ་ཉོན་མོངས་གསུམ་ལམ་དུ་བྱ་རུས་པ་ཅིག་ཡོད་པར་སྟོན་པ་ཡིན་པས་དང་དུ་རུང་ངོ་། །

འོ་ན་འདོད་ཆགས་ལ་གནང་བ་ཡོད་དུ་རྒྱག་ཀྱང་ཞེས་དང་གཉི་ཟུག་ལ་གནང་བ་ཇི་ལྟར་ཡོད་
 ལྟམ་ན། བསད་བསྐྱད་ལ་སོགས་པའི་དྲག་པོའི་ལས་རྒྱམས་བྱེད་པ་ན་རྒྱའི་ཀྱན་སྒྲོང་གི་དུས་སུ་ཞེས་དང་མེད་
 ཀྱང་དུས་ཀྱི་ཀྱན་སྒྲོང་གི་སྐབས་སུ་རྒྱུ་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པར་གསུངས་པ་དང་། ཐོག་མར་བསྐྱེད་འཁོར་
 བསྐྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་ཡང་། རྒྱའི་ཀྱན་སྒྲོང་གི་སྐབས་སུ་སྒྲིབ་ཇི་ཇི་བསྐྱེད་ཀྱང་དུས་ཀྱི་ཀྱན་སྒྲོང་གི་
 སྐབས་སུ་བགོགས་ལ་གནོད་སེམས་བསྐྱེད་པ་སོགས་བཤད་པའི་ཞེས་དང་། དེའི་ཆར་གཏོགས་འགའ་

དེས་དམིགས་པའི་རྒྱུ་བྱས་པས་ལས་ཀྱི་ཤེས་པའི་ཆོར་བ་བདེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་སྒྲེལ། །དེས་དེ་མ་ཐག་
རྒྱུ་བྱས་པ་ལས་ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལྟལ་དུ་བྱུང་བའི་བདེ་བའི་ངོ་བོར་སྒྲིབ་དོ། །དེའི་ཆོད་ཁོན་ཉིད་ཀྱི་དོན་
དེས་པར་བྱས་པ་བྲན་པར་བྱས་པ་ཉིད་ཀྱིས་བདེ་སྟོང་སྦྱར་བར་འགྱུར་བས། ཡིད་བདེ་བའི་ངོ་བོར་བསྒྲིབ་
པའི་ཐབས་ཀྱིས་སྟོང་ཉིད་བསྒྲོམ་པར་གསུངས་པ་ན། རྣམ་དབྱེད་ཅན་གྱིས་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོང་ཉིད་
ལ་ཁྱད་མེད་ཀྱང་། ལུལ་ཅན་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྒྲོ་ནས་ལམ་འདིའི་གནད་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ། །དབང་
ཤེས་དང་ཡིད་ཤེས་ཀྱི་བདེ་བ་སྒྲིབ་པའི་རིམ་པ་དེ་ནི། རིགས་པའི་དབང་ལྷག་གིས། འགའ་ཆོ་ཆགས་
སོགས་རྒྱས་སོགས་ཀྱིས། །འཕེལ་བ་བདེ་ལྷག་ལས་སྒྲིམ་ཡིན། །དེ་ཡང་ཁམས་སྟོམས་ལ་སོགས་པ། །ནང་
གི་དོན་ནི་ཉེ་བ་ལས།¹⁹² །ཞེས་དང་། བར་དོན་ཁྱད་པར་ལས་སྒྲིམ་པའི། །སྒྲོས་ནི་འགྱུར་བར་བྱེད་མྱིར་
རོ།¹⁹³ །ཞེས་གསུངས་པའི་རིགས་པ་ལས་ཤེས་སོ། །དེའི་མྱིར་ཡིད་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་དེ་མ་
ཐེག་རྒྱུ་ལས་ཀྱང་། དབང་པོའི་ཤེས་པ་རྣམས་བདེ་བའི་ངོ་བོར་སྒྲིབ་པ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཉིས་པ་(དེ་ལ་གཞན་གྱི་རྩོད་པ་སྤང་བ་)ནི། གཤམ་ཏེ་སྒྲིབ་བསྐྱས་ལས། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་
དམིགས་པར་ལྟ་བ་ཞེས་དང་། ལྷུ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་མཛད་པ་¹⁹⁴ ཅེས་གསུངས་
པས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཐེག་དམན་ལ་ཡོད་པར་གསུངས་པ་དང་འགའ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།

ཉན་ཐོས་ལ་དེ་ཁོན་ཉིད་རྟོགས་མ་རྟོགས་གཉིས་ཡོད་པས་དམིགས་པར་ལྟ་བའི་ཉན་ཐོས་ཞེས་
དམིགས་ཀྱིས་བཀར་ནས་གསུངས་ལ། འཕགས་པས། མཆོན་མ་མེད་པ་མ་རྟོགས་པར། །ཁྱོད་ཀྱིས་ཐར་
པ་མེད་པར་གསུངས། །དེ་མྱིར་དེ་ནི་ཐེག་ཆེན་ལས། །ཁྱོད་ཀྱིས་ཆང་བར་བསྟན་པ་ལགས།¹⁹⁵ །ཞེས་
གསུངས་པ་འཇུག་འགྲེལ་དུ་བྱངས་ནས་བཤད་པ་ལྟར་སྡེ་སྟོང་གཉིས་ཀར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་བཤད་ཀྱང་
ཐེག་ཆེན་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་དགོངས་ནས། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པར་མཛད་པ་ཐེག་ཆེན་ལ་
གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱང་རྒྱུ་སེམས་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། བན་པར་བཞེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །གཟུགས་
དང་ཆོར་བ་འདུ་ཤེས་དང་། །འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་ལུང་པོ་ལ། །དེ་ལྟར་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་གསུངས། །རྟེན་
གཉིས་མཆོག་གིས་རྟག་ཏུ་ཡང་། །གཟུགས་ནི་དཔུ་བ་བརྟོས་འདར་གསུངས། །ཆོར་བ་རྒྱལ་བ་ལྟ་བུ་འདྲ། །
འདུ་ཤེས་སྒྲིག་རྒྱུད་དང་མཆོངས་གིང་། །འདུ་བྱེད་རྒྱུ་གིང་དང་འདྲ་བ། །རྣམ་ཤེས་སྦྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཞེས། །ལྷང་
པོ་བསྟན་པ་དེ་ལྟ་བུ། །བྱང་རྒྱུ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་བཤད།¹⁹⁶ །ཅེས་གསུངས་པ་ཡང་དཔེ་དེ་དག་
གིས་ལུང་པོ་རང་བཞིན་མེད་པར་བྱང་སེམས་ལ་བཤད་པ་མང་བ་བཞིན་དུ། ཐེག་དམན་གྱི་སྡེ་སྟོང་དུ་ལན་
དུ་མར་མ་གསུངས་པ་ལ་དགོངས་ཀྱི། དཔེ་དེ་ལྟ་དང་འདྲ་བར་ཐེག་དམན་ལ་ཡི་མ་བསྟན་པ་མིན་ཏེ། འཇུག་

འགྲེལ་དུ་ཉན་ཐོས་ལ་བསྟན་པའི་མདོ་བྲངས་པ་ལས། སྤང་པོ་ལྟ་དཔེ་དེ་ལྟ་དང་འབྲ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །རང་བཞིན་མེད་པའི་སྤྲོད་ཉིད་རྟོགས་པ་ཐེག་དམན་ལ་མེད་པ་དེའི་ལྷགས་ཡིན་ན། དེ་ཉིད་ལས། གང་
དག་སྤྲོད་ཉིད་མི་ཤེས་པ། །དེ་དག་ཐར་པ་སྟེན་མ་ཡིན། །འགྲོ་བྱུག་སྤྲོད་པའི་བཙུན་རར་ནི། །ཁྲོདས་པ་དེ་
དག་འཁོར་བར་འགྱུར།^{༡༩} །ཞེས་གསུངས་པ་མི་རིགས་ཏེ། སྤོན་པའི་བཙུན་ར་ལས་གྲོལ་བ་ཐེག་དམན་
ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་བཞིན་དུ་སྤྲོད་བསྟུས་ལས། རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་མོས་པ་ལ་སྟོན་པས་རྣམ་ཤེས་ཚོགས་བརྒྱད་ལ་
སོགས་པ་རྟོགས་པར་མཛད་པར་^{༡༩} །གསུངས་པ་ཡང་། མདོ་སྡེ་ལས་གསུངས་པར་བསྟན་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི།
རང་ལྷགས་ལ་ཚོགས་བྱུག་ལས་ངོ་བོ་ཐ་དད་པའི་ཀླན་གཞི་མི་བཞེད་དེ། གསང་འདུས་འཕགས་ལྷགས་ལྟར་
ན་འཆི་བའི་འོད་གསལ་ཐམས་ཅད་སྤྲོད་པའི་སེམས་འཆི་སེམས་དང་། དེ་ལས་ལྷགས་ལྟོག་དུ་ཡངས་པའི་
ཉེར་ཐོབ་ཀྱི་སེམས་སྟེ་སེམས་ཡིན་ལ། དེ་གཉིས་ཀླན་གཞི་ལ་མི་རུང་བ་དང་། བྱང་རྒྱལ་སེམས་འགྲེལ་
ལས། ཀླན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ཞེས་པའི་མིང་ཙམ་ཞིག་^{༢༠} །གསུངས་པ་ཡང་། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་ཤེས་ཀླན་བྱང་གི་
ཆོས་ཀླན་གྱི་གཞི་དང་ཅ་བར་གསུངས་པའི་དོན་དུ། ཡེ་ཤེས་དོ་རྗེ་ཀླན་ལས་བརྟུས་ཀྱི་རྣམ་བཤད་དུ་རྒྱས་
པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།^{༢༡}

གལ་ཏེ་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་རྒྱར་བྱས་པའི་བྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པའི་བདེ་བས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་
དོན་བསྐྱོམས་པ་དེས་ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་བྱེད་དམ་མི་བྱེད། གཉིས་པ་ལྟར་ན་སྤྲོད་པ་ཉིད་ཀྱི་
རྟོགས་པ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བ་དང་། ཉོན་མོངས་འགའ་ཞིག་མི་ཟད་པ་ནི་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ།
དེས་ནི་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་བྱེད་པས། རྒྱ་མ་རིག་པའི་བདེན་འཛིན་ཟད་ན་འབྲས་ལུ་
ཆགས་སོགས་མི་ལྟོག་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཉོན་མོངས་ཐམས་ཅད་མ་ཟད་ན་ཐར་པ་ཐོབ་པ་འགལ་
བའི་ཕྱིར་རོ། །དང་པོ་ལྟར་ན་འདོད་ཆགས་ཟད་བྱེད་ཀྱི་ལམ་གྱི་རྒྱར་འདོད་ཆགས་དགོས་ན། ལྷང་བ་ཡང་
སྟན་པའི་རྒྱར་ཉ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ལམ་དེས་བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པ་ཅུད་ནས་སྤྲོད་བ་དང་།
དེའི་རྒྱ་ཆགས་པས་བྱེད་པ་ཡང་འགལ་ཏེ། རྒྱ་ཅ་བ་ནས་ཟད་པར་བྱེད་པའི་རྒྱ་དེའི་འབྲས་ལུས་བྱེད་པ་
འགལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་ནི་བདེན་འཛིན་གྱི་མ་རིག་པས་སྤྲོད་པར་བྱེད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །འདི་གཞན་དུ་རྒྱས་པར་བཤད་ཟིན་ཏོ།^{༢༢} །གཞན་ཡང་ཆགས་པ་ལམ་དུ་བྱས་པར་འདོད་པའི་
རྒྱབས་ཀྱི་ཆགས་པ་དེ། དགེ་བའི་ཆོས་གཞན་ཞིག་ལ་ཆགས་པའི་མིང་བདགས་པ་ཙམ་ཡིན་ན་ནི། སྤྲོད་
བསྟུས་ལས།^{༢༣} ཉོན་མོངས་གཞིར་བྱས་ལ་བྱང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱར་འགྱུར་མི་འགྱུར་གཉིས་ཤེས་བྱེད་དང་

བཅས་པས་བསྐྱབས་པ་དང་འགལ་ཞིང་། གང་ཟག་གཞན་ལ་ཆགས་པ་དེས་ངན་འགྲོའི་རྒྱ་བྱེད་པར་གསུངས་
པ་ཡང་མི་རིགས་ལ། དགེ་བའི་ཆོས་ངན་འགྲོའི་རྒྱ་རྒྱུ་མི་འགྲོ་བར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུར་བ་ལ། ཐེག་པ་
གཞན་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཐབས་མཁས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་ཡོད། ཆགས་པ་དངོས་ཡིན་ན་ནི་དེ་ལས་
དུ་བྱས་པའི་ཚུལ་བཞིན་དགོས་ཏེ། འདིས་ཉོན་མོངས་འདི་འདྲ་ཞིག་གི་གཉེན་པོ་བྱས་སོ་ཞེས་འཛིན་སྐྱངས་
མི་མཐུན་པའི་སྒྲོ་ནས་གཞོན་བྱ་དང་གཞོན་བྱེད་དུ་སོང་བ་བཞིན་མི་ཚུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེས་ན་སྤྲེལ་བའི་
ཐེག་པའི་ཐབས་མཁས་ནི་དད་པར་བྱ་བ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ་སྟེ་མ་ན།

བཞིན་པར་བྱ་སྟེ། བྱོགས་གཉིས་པ་ནི་མི་འདོད་ལ། དང་པོ་ལྟར་འདོད་དོ། །འོན་ཀྱང་བཞིན་
པའི་སྒྲིན་མེད་ཚུལ་ནི། བྱག་རྒྱ་བསྟེན་པའི་བདེ་བས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྐྱོམས་པས་ཉོན་མོངས་ཟད་
པར་བྱེད་ཅེས་པ་ནི། ཉོན་མོངས་གཞན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱ་མ་རིག་པ་ཟད་པར་བྱེད་ལ། དེ་ལོག་པ་ཉོན་
མོངས་ཐམས་ཅད་ལྟག་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་འཛིན་སྐྱངས་དང་
དངོས་སུ་འགལ་བའི་ལམ་བསྐྱོམ་པའི་སྒྲོ་ནས་དེ་སྤོང་བ་མིན་པས་སྒྲིན་མེད་དོ། །རྒྱ་བདེན་འཛིན་ཀྱང་
སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་མ་ཐོབ་པར་དུ་མི་འཇད་པས། བདེན་འཛིན་དང་འཛིན་སྐྱངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་
ལམ་སྐྱོམ་པ་དང་། འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་ལམ་བྱེད་གཉིས་རེ་ཞིག་གི་བར་དུ་རྒྱད་གཅིག་ལ་འཇུག་པའང་
མི་འགལ་ལོ། །འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་དང་མ་བྲལ་བས་འདོད་བཞིན་དུ་འདོད་ཡོན་ཁྱད་པར་བ་བསྟེན་པ་
ནི། འདོད་པ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྱག་རྒྱ་བསྟེན་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་བ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ཀྱང་། གནས་
སྐབས་པའི་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པས་ཆགས་པ་དེ་སྒྲོན་དུ་མ་སོང་ན་དེ་འདྲ་བའི་བདེ་བ་དེ་ལྟག་ཀྱང་། བྱག་རྒྱ་ལ་
ལྟོས་པའི་བདེ་བ་ཙམ་མི་ལྟག་སྟེ། དཔེར་ན་འོ་མར་སྤངས་པའི་སྒྱ་རུ་ར་རོ་དང་ར་ཅན་ནི་འོ་མ་མེད་ན་མི་
འབྱུང་ཡང་སྒྱ་རུ་ར་ཙམ་མི་ལྟག་པ་བཞིན་ནོ། །སྤྲེལ་བའི་ཐེག་པ་འདིར་ཉོན་མོངས་ཟད་པ་ལ་ཡང་དབང་པོ་
གཉིས་སྒྲིར་ཀྱི་འདོད་ཡོན་ལོངས་སྒྲིད་པ་ཡོད་པར་ནི་སྤར་བསྐྱབས་ཟིན་ཏོ། །

སམ་སྒྲུ་འདི་རྒྱད་ཕྱི་མ་ལས། འདོད་ཆགས་ནི་རང་དང་འཛིན་སྐྱངས་འགལ་བ་མི་སྟག་པ་བསྐྱོམས་
པས་ལྟག་དགོས་ཞེས་པའི་ལན་དུ། འདོད་ཆགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་བྱེད་པ་ན་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ཡིན་
ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་གསུངས་པ། བཙམ་ལུན་འདས་རིགས་ཀྱི་སྤུ་ཤེ་མ་ཉོ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་ནི་རྟོག་
པ་མེད་པ་སྟེ། འདོད་ཆགས་ཀྱིས་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་བཙམ་ནས། བདེ་བ་ཐམས་ཅད་སྒྲིན་པར་བྱེད་
དོ།¹⁹ །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རྒྱན་དུ་ཞུགས་པས་ཀྱང་འདོད་པ་སྒྲིད་པས་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོབ་མིན་
པ་དང་། ཀེ་ཏ་ཀའི་མེ་ཏོག་སྟོས་ཀྱི་སྤྱང་པོས་ཐོས་པའི་བྱུན་སྤྱ་ཙི་ལ་སོགས་པར་འབྱུང་ལ། སྤྱང་པོ་པལ་

པས་ཐོས་པའི་བྱམ་ལྷི་བར་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ། འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱང་རྒྱུད་ནམ་པར་
དག་པའི་བྱད་པར་ལས་འབྲས་སུ་བྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་སྦྱེད་པར་བཤད་དེ། སྒྲོབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོས་
ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྲུབ་པ་ལས་དེའི་དོན་གསལ་བར་བཤད་དོ།^{༡༩} །དེ་བས་ན་ཆགས་པ་དངོས་མིན་པ་ལ་
དེའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་མིན་ནོ།།

འདོད་ཡོན་གྱི་ཆགས་པ་ལམ་བྱེད་ལ་འཇུག་པ་ན་འདར་རྒྱའི་ཀྱན་སྒྲོང་གི་དུས་སུ་ནི་བྱང་ཆུབ་གྱི་
སེམས་དང་། ལྷན་ཅིག་སྦྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱིས་ཡིད་ཕྱོགས་པའི་བསམ་བསམ། དེ་སྦྱེད་པའི་དོན་དུ་དམིགས་
ནས་འཇུག་པས། ཉོན་མོངས་དང་མི་འགྲེལ་ལ།^{༢༠} དེའི་དབང་གིས་ལུས་དག་དག་མི་དགོར་འགྱུར་གྱི་
གཞན་དུ་མིན་པས། དེ་ལ་བསམས་ནས་འདིའི་ལས་ལ་འཇུག་པ་ན་ཉོན་མོངས་པའི་བསམ་བ་མེད་པར་
བདག་སྒྲུབ་པ་སོགས་ལས་བཤད་གྱི། དུས་གྱི་ཀྱན་སྒྲོང་གི་སྐབས་ལ་དགོངས་པ་མིན་ནོ། །དེ་ལྟར་བའི་
ཆགས་པ་དེ་ལམ་དུ་བྱས་པ་ནི། དེས་ཉོན་མོངས་གཞན་ལ་འཛིན་སྤངས་འགལ་བའི་སྒོ་ནས་གཞོད་པ་ནི་
མིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། རྟེན་བྱད་པར་ཅན་དེས། འདོད་ཆགས་དེས་རན་འགྱོར་འཁྲིད་པ་སོགས་གྱི་ཉེས་
དམིགས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པ་དང་། ལམ་གོང་མའི་ཡོན་ཏན་ལྟར་དུ་སྦྱེད་བྱེད་དུ་སྒྲུབ་པའི་སྒོ་ནས་ལམ་དུ་
བྱེད་དོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི། ཐེག་པ་སྤུན་མོང་བའི་བྱང་ཆུབ་གྱི་སེམས་གཉིས་བཏན་པ་དང་། རྣམ་པར་དག་
པའི་དབང་གིས་སྦྱོང་དུ་བྱས་ཤིང་དམ་ཚིག་དང་སྒྲོམ་པ་རྩལ་བཞིན་དུ་སྤྱང་བ་དང་། བདག་མེད་པའི་ལྷ་བ་
སུ་ཐག་ཆོད་པའི་དོན་འདྲིས་པར་བྱས་པས་སྒྲུ་མ་ལྷ་སུའི་མོས་པ་བཏན་པ་དང་། ལུལ་དང་རྟེན་གཉིས་འཁོར་
གསུམ་མི་དམིགས་པའི་རང་ནས་ལྷའི་སྒྲུ་ལྷག་རྒྱ་ཆེན་པོར་བསྦྱེད་ནས། སྤགས་དང་ལྷག་རྒྱས་བྱིན་གྱིས་
བརྒྱབས་པའི་མོས་པ་བཏན་པ་སོགས་གྱི་མཐུས་བྱེད་དོ། །ལུལ་ལ་ཡང་མི་དགོ་བ་བཅུ་སྟོམ་པ་དང་། དབང་
གིས་རྒྱུད་སྤངས་ཤིག་དམ་ཚིག་དང་སྒྲོམ་པ་རྩལ་བཞིན་དུ་སྤྱང་བ་དང་། རིམ་པ་དང་པོའི་ཉིང་རེ་འཛིན་ལ་
བྱང་ཞིང་འདོད་པའི་སྒྲུ་ཅལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལ་མཁས་པ་སོགས་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་དོ།།

གཉིས་པ་ནི་ཆགས་པ་དེས་དྲངས་པའི་བདེ་བ་སྦྱེས་པའི་སེམས་མི་རྟོག་པར་གནས་པ་ཅམ་ལ་
རྟོང་ཉིད་སྒྲོམ་པར་བཏགས་པས་མི་ཚོགས་གི། །བདག་མེད་པའི་དོན་ལེགས་པར་སུ་ཐག་ཆོད་པའི་ལྷ་ཐོག་ཏུ།
བདེ་བ་ཆེན་པོའི་སེམས་བཞག་ནས་སྒྲོམ་པའི་ལྷན་ཅིག་སྦྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྒྲོམས་པས་བྱང་ཆུབ་ལྟར་དུ་
སྟེར་བའོ། །དེ་ལ་ཡང་ལྷག་རྒྱའི་ཀྱེན་གྱིས་བྱང་སེམས་ལུ་བ་ཐབས་གཞན་གྱིས་མི་འཁོར་བར་བྱས་པས་མི་
ཚོགས་གི། །དེའི་སྒྲུར་བས་རོ་རྒྱུད་གི་རྒྱུད་དང་པོར་རྩུ་རྩྱིར་བཅུད་ནས་ཐིམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་ལྷན་སྦྱེས་དགོས་
པས། ལྷན་སྦྱེས་གྱི་བདེ་བའི་ཐབས་སུ་ཀྱན་ཏ་ལྷ་སུའི་བྱང་སེམས་ལུ་བ་རྒྱུད་ཐིམ་པས་འཛིན་པ་དགོས་སོ།།

དེ་འདྲ་བའི་ཆགས་པ་ལམ་བྱེད་ལ་ནི་འདོད་ཆགས་དང་འཛིན་སྒྲུངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་ལམ་མི་སྤྲུག་
པ་བསྒྲོམ་པ་མེད་ཀྱང་། མཐར་འདོད་ཆགས་ཟད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཙུ་བའི་རྒྱ་དང་འཛིན་སྒྲུངས་དངོས་
སུ་འགལ་བའི་ཚད་མའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ལམ་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ།།

འཁོར་འདས་མ་ལུས་པའི་རང་བཞིན་སྒྲིབ་ཉིད་ཤེས་པའི་སྒྲོང་པ་དང་སྒྲོར་རྒྱ་མེད་པར། དབང་
པོ་གཉིས་སྒྲོར་ལས་བྱང་སེམས་མི་འཕོ་བ་ཙམ་གྱི་བདེ་བ་སྒྲུབ་པ་ནི། སྤྱིད་པའི་ཙུ་བ་བདེན་འཛིན་གྱི་མ་
རིག་པ་ལ་ཅི་ཡང་མི་གཞོད་པས། བདེ་བ་དེ་རི་ཙམ་སྒྲུབ་པ་བཞིན་བདེན་འཛིན་དེས་བྲངས་པའི་སྤྱིད་པ་རི་
འཕེལ་དུ་འགོ་བས། སྒྲོམ་སྤེད་ཙན་གྱིས་སྤྲིག་རྒྱ་ལ་རྒྱར་འདུ་ཤེས་ནས་ཞུགས་པ་དང་འདྲ་བས་དེ་འདྲ་བ་
ནི་སྤྱད་ལ། སྤར་བཤད་པ་ལྟར་གྱི་བདེ་སྒྲོང་སྒྲོར་ལུས་པ་ལ་ནི་ཐབས་དེ་མེད་ན་ས་གསུམ་གྱི་འགོ་བའི་རེ་
བསྐྱོར་བའི་སངས་རྒྱས་ལྷུང་དུ་མི་འཐོབ་པས་སྤར་ལམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱགས་པ་མཛད་དེ། ས་ར་ཉས། མ་
ལུས་རང་བཞིན་གང་གིས་མི་ཤེས་པ། ཀྱུན་ཏུ་ཅུ་ཡི་སྐྱབས་སུ་བདེ་ཆེན་སྒྲུབ་པ་ནི། རི་ལྟར་སྒྲོམ་པས་སྤྲིག་
རྒྱ་རྟེན་པ་བཞིན། སྒྲོམ་ནས་འཆི་ཡང་ནམ་མཁའི་རྒྱ་རྟེན་དམ། རི་རི་བཟུང་གཉིས་ཀྱི་བར་གནས་པ། བདེ་
བ་གང་གིས་རྣམ་པར་རོལ་བ་ནི། ཅི་སྟེ་དེ་བསྟེན་ལུས་པ་མེད་པས་ན། ས་གསུམ་རེ་བ་གང་གིས་རྫོགས་
པར་འགྱུར།^{༡༥} ཞེས་གསུངས་སོ།།

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་གྲུབ་པར་རྒྱད་བྲངས་པ་ལས། ལེགས་བཟླགས་ཤིན་ཏུ་དབྱེད་ནས་ནི། མཁའ་པ་
རྣམས་ནི་འཇུག་བྱ་ཡི། གཞན་དུ་མེར་ནི་འཇུག་པ་ཡིས། བཅུ་དྲུག་ཆར་ཡང་མི་མོད་དོ། དེ་ཉིད་དེ་ཉིད་
གྱིས་ཤེས་ནས། གང་ཞེས་ལྟ་མོ་ལ་བརྟེན་པ། དེ་འགྲུབ་འགྱུར་གྱི་གཞན་དུ་ནི། དཔུལ་བ་ཆེན་པོར་ལྷུང་
བར་འགྱུར།^{༡༥} ཞེས་དང་། གསང་བ་གྲུབ་པ་ལས་ཀྱང་། དེ་ཉིད་རིན་ཆེན་རྣམ་དག་བདག་ གཉིས་པ་
ཐམས་ཅད་རྣམ་སྤངས་པ། ཐབས་བཟང་པོ་ནི་རྣམ་སྤངས་ནས། འགལ་བའི་དམ་ཆོག་ལ་སོགས་པ།
གཞན་དུ་གང་ཞེས་སྒྲུབ་འགྱུར་བ། དེ་ནི་དུ་འཕོད་སོགས་པར་འཆོད། རི་ལྟར་མེན་འབར་འགྱུར་བ།
དེར་ནི་རྩ་ཤིང་ལྷུང་པོ་དག བཅུ་ག་ན་ཐལ་བ་ཉིད་དུ་འགྱུར། ལྷུ་གུ་སོགས་པའང་འབྱུང་མི་འགྱུར། དེ་
བཞིན་དེ་ཉིད་མེད་བཞིན་དུ། རྩོམ་ཆར་ཆེ་བ་ལྟར་བྱེད་པ། རི་སྤྱིད་ནམ་མཁའ་གནས་པའི་བར། ཤི་བའི་
འོག་ཏུ་དཔུལ་བར་འགོ་^{༡༥} ཞེས་མཁས་པས་ལེགས་པར་ཞིབ་ཏུ་བཟླགས་ནས་འཇུག་པར་བྱ་དགོས་པ་
དང་། སྒྲོས་པ་ཐམས་ཅད་སྤངས་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་གཏན་ལ་འབབས་པ་ལ་མཁས་
པར་མ་བྱས་པར། འདོད་ཡོན་གྱི་ཆགས་པ་སྤྱི་དང་། རྩད་པར་བ་རྣམས་ལམ་དུ་བྱེད་པ་ལ་ཉེས་དམིགས་
ཤིན་ཏུ་ཕྱི་བ་གསུངས་ནང་། དེས་པའི་དོན་གྱི་ཟབ་མོའི་ལུང་དོན་གྲུ་སྒྲུབ་ལ་སོགས་པའི་རིགས་ལམ་ལྟ་

མོ་ལ་ལེགས་པར་སྤྱངས་ནས་གཏན་ལ་ཐེབས་པ་ཆེས་དགོན་པའི་གནད་ཀྱིས་གནས་འདི་ལ་ཕྱོགས་འདིའི་
 རྒྱགས་པར་འདོད་པ་རྣམས་རྣམ་གཞག་ཆགས་པ་ཤིན་ཏུ་ཉུང་བར་སྤང་བས་རྣམ་དཔྱོད་ཅན་གྱིས་ནི། ཐབས་
 དང་ཤེས་རབ་བྱུང་པ་ལས། སེམས་ནི་བྱང་ཆུབ་དོ་པོར་བཞག་ནས་ཡུལ་གྱི་ནི། །བདེ་ལ་དགའ་བས་ཆེ་འདི་
 ཉིད་ལ་འབྱུང་བར་འབྱུར། །རང་བཞིན་གྱིས་ནི་མ་ཡས་འདི་དག་རྣམ་དག་སྟེ། །ཐ་མལ་ཡུལ་རྣམས་བདག་
 མེད་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུ་དང་། །མིག་འཕྱུལ་དང་ནི་མིག་ཡོར་དག་དང་མཆུངས་པ་སྟེ། །གནས་མིན་རྟོག་པའི་ཐ་
 ཉིད་དག་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ། །གང་ཆེ་སྐྱེས་བྱ་དམ་པ་རྒྱུ་ཆེན་བསམ་པ་དང་། །འཛིན་པ་མེད་པའི་སེམས་
 བྱི་ཀྱན་ཏུ་རྟོགས་འབྱུར་པ། །དེ་ཆེ་ལྟ་ཅིག་སྐྱེས་པའི་རྟོགས་པས་ཟིལ་མཐན་ནས། །ཡུལ་འདི་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་
 པས་འཆིང་བར་རྟུམ་མ་ཡིན།^{༡༤} །ཞེས་འདོད་པའི་ཡུལ་འོངས་སྤྱད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཁྱབ་པའི་བདེ་བ་དང་།
 ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཀྱིས་བྱུང་བ་རྒྱལ་ཙམ་ཡང་མེད་ཀྱང་། བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་འཐད་པ་
 མི་ལམ་དང་སྐྱུ་མ་ལྟ་བུའི་རྒྱལ་གྱིས་བདེན་པ་གཉིས་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་རེས་པའི་སྒོ་ནས། བདེ་སྟོང་སྐྱུར་
 བའི་ལྟ་སྐྱེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཐབས་མཐས་པ་དང་མི་ལྟ་བུ་རྣམས་ལ་འཛིགས་པ་ཆེན་པོ་འདྲེན་པའི་
 ཡུལ་རྣམས་ཟིལ་གྱིས་གཞོན་པར་གསུངས་པ་བཞིན་དུ། ཐ་ཞིང་མཛངས་ལ་ཡངས་པའི་སྒོ་གྲོས་ཀྱིས་བདེ་
 བ་དང་སྟོང་བ་སྐྱོར་བའི་ལྟ་ཅིག་སྐྱེས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྟེད་པའི་ཐབས་ལ་རྒྱན་མི་འཆད་པར་^{༡༥} །བརྟག་པར་
 བྱུང།

སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ།

གཉིས་པ་(སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་)ལ་གསུམ། སྤྱོད་པའི་རྣམ་དཔྱོད་གསུངས་ཚུལ། སྤྱོད་པ་
 གསུམ་སོ་སའི་མཆོན་ཉིད། སྤྱོད་པ་ལ་སྒྲོབ་པའི་ཆོག་འོ།

དང་པོ་ནི། ཅ་རྒྱུད་ཀྱི་ལེའུ་ལྟ་བུ་དང་། བདུན་པའི་མཆོན་གྱི་སྐབས་སུ། རིམ་པ་བཞིན་ཀྱན་ཏུ་
 སྤྱོད་པ་མཆོག་དང་།^{༡༦} རྒྱགས་སྤྱོད་པ་མཆོག་^{༡༧} ཅེས་གསུངས་པའི་དོན་རྒྱོན་གསལ་ལས། རང་གཞན་
 ཀྱི་དོན་ཀྱན་སྐབ་པའི་སྤྱོད་པ་ཡུལ་དུ་བྱུང་བ་དང་། རྒྱགས་སྤྱོད་པ་པོའི་སྤྱོད་པ་གསུམ་ལ་བཤད་དོ།^{༡༨} །སྤྱོད་
 མ་ཡང་སྤྱོད་པ་གསུམ་གྱི་སྤྱི་མིང་དོ། །ལེའུ་དགུ་པ་ལས།^{༡༩} བྱང་སེམས་དང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྤྱོད་
 པ་གཉིས་གསུངས་པའི་དོན་རྒྱོན་གསལ་ལས། འཛིག་རྟེན་དང་འགལ་ལམ་མི་འགལ་ཡང་རུང་། གང་དང་
 གང་གིས་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་རྟོགས་པར་འབྱུར་བའི་རྣམ་པ་དེ་དང་དེས། རྒྱགས་པ་རྣམས་ཅི་རུས་པར་
 རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ནི་དང་པོ་དང་། རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་རྒྱགས་པས་རྟོགས་པའི་རྟོགས་ནས་མཉམ་པར་མ་
 བཞག་པའི་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པས་ཆེ་འདི་ཉིད་ལ་རང་གི་དོ་པོ་བརྟེན་པའི་སྤྱོད་པ་ནི་གཉིས་པར་བཤད་དོ།^{༢༠}

དེའི་དང་པོ་ནི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲིག་པ་སྤྱི་དང་། གཉིས་པ་ནི་རྫོགས་རིམ་ལ་གསུངས་པ་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་དང་། རིམ་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་གང་ཟག་ནི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པས། ལྷ་མེད་ཀྱི་འདོད་ཡོན་ལ་སྒྲིག་པའི་སྒྲིག་པ་བྱེད་པར་ཙན་ཐམས་ཅད་དོ།།

ལེའུ་བརྩུག་པ་ལས། རིག་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་ཡང་དག་པར་ལན་པའི་སྒྲིག་པ་^{༡༡} ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ནི་སྒྲོན་གསལ་ལས། རང་དང་རིག་མ་ལྟའི་འདྲ་འབག་ཏུ་ཆ་ལུགས་བསྐྱར་ནས་སྒྲིག་པ་བྱེད་པ་ལ་བཤད་དོ།^{༡༢} ལེའུ་བརྩུག་པའི་འགྲེལ་པར་སྒྲིག་པ་གསུམ་གྱི་མཚོག་ནི། འོངས་སྒྲིག་པ་དང་གོལ་པའི་སྒྲིག་པར་འགྱུར་རྟེན་གཉིས་དང་པ་ཚབ་ཀྱི་འགྱུར་ལས་འབྱུང་ཡང་། ཆགས་གྱུར་ལས། སྒྲིག་པ་དེ་ནམས་ཀྱི་མཚོག་ནི་ལྷ་སྤྱུ་ཀྱའི་སྒྲིག་པའོ། ཞེས་བསྐྱར་བ་ལྟར་ལེགས་པས་སྒྲིག་པ་གཞན་སྟོན་པ་མིན་ནོ། རྒྱུད་ཕྱི་མ་ལས་ཀྱང་ཏུ་སྒྲིག་པ་དང་། སྤགས་ཀྱི་སྒྲིག་པ་གཉིས་གསུངས་པའི་^{༡༣} དང་པོ་ནི་སྒྲིག་པ་གསུམ་གྱི་སྤྱི་མིང་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི་ལེའུ་བརྩུ་བདུན་པར་བཤད་པའི་འཛིག་རྟེན་པ་དང་འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དམ་ཚིག་དང་སྒྲུལ་པ་བསྐྱར་བ་ཡིན་ནོ། འདོད་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་བྱང་སེམས་ཀྱི་སྒྲིག་པ་ལ། སྒྲོས་བཅས་དང་སྒྲོས་མེད་དང་ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བ་སྒྲིག་བསྐྱས་ལས་གསུངས་ཏེ།^{༡༤} རིམ་པ་གཉིས་པ་དང་སྒྲོན་གསལ་ལས་ཀྱང་གསུམ་དུ་བཤད་དོ།^{༡༥} གང་ལ་སྒྲིག་པའི་འདོད་ཡོན་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་རིག་མའི་འདོད་ཡོན་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ནི་དངོས་ཀྱི་རིག་མ་དང་། བསྒྲོམས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱུག་རྒྱའི་རིམ་མ་གཉིས་སོ། དེའི་དང་པོ་ལ་སྒྲིག་པ་ལ་སྒྲིག་པ་དང་པོ་གཉིས་དང་། གཉིས་པ་ལ་སྒྲིག་པ་ལ་སྒྲིག་པ་གསུམ་པ་བཞག་གོ།

དེ་ལ་ཡང་སྒྲིག་བསྐྱས་དང་རིམ་པ་གཉིས་པ་ལས་རྫོགས་རིམ་པའི་སྒྲིག་པ་གསུམ་གསུངས་པ་ནི་མཚོན་པ་ཙམ་ཡིན་པས། རིམ་གཉིས་རེ་རེ་ལ་འང་སྒྲིག་པ་གསུམ་གསུམ་ཡོད་དོ། ལེའུ་བརྩུ་པའི་སྒྲོན་གསལ་ལས། མཚོག་སྒྲུབ་པ་དང་ཐམས་པ་ལ་གནས་ཤིང་། སྒྲོས་པ་དང་བཅས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིག་པ་གསུམ་ལ་གོམས་པ་ཉམས་འོག་ཏུ་ཆུད་པའི་ནུལ་འཁྱོར་པས་གང་གི་ཆོ་དངོས་ཀྱི་བརྟེན་པར་མ་གྱུར་ན། དེའི་ཆོ་རང་གི་ལྟ་ལ་སྟིང་པོ་བསྐྱལ་བར་བྱའོ།^{༡༦} ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། འདིས་ནི་རིམ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིག་པ་ནི། རང་རང་གི་སྒྲིག་པ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བསྐྱབ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་དུ་བྱེད་པ་དང་། དེས་ཀྱང་མ་གྲུབ་ན་རིམ་གཉིས་སོ་སོའི་སྟིང་པོ་བསྐྱལ་བར་གསུངས་སོ། ལེའུ་བདུན་པའི་འགྲེལ་པར་སྤྱི་དོན་གྱི་སྒྲིག་པ་སྒྲོས་བཅས་དང་། སྒྲོས་དོན་གྱི་སྒྲིག་པ་སྒྲོས་མེད་དང་། མཐར་ཐུག་གི་སྒྲིག་པ་ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་དུ་གསུངས་པ་ནི་^{༡༧} སྒྲིག་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲོམ་བསམ་ལ་དགོངས་ཀྱི། སྤྱི་དོན་གྱི་སྒྲིག་པ་ལ་སྒྲིག་པ་གཞན་མི་བཞེད་མིན་ཏེ། ལེའུ་བཙོ་ལྷ་པའི་འགྲེལ་པར། བསྐྱེད་རིམ་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལྟའི་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྒྲིག་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་

དང་།^ੴ ཤིན་རྒྱ་སྒྲོས་མེད་ཀྱང་སྒོམ་བསམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བསྐྱེད་རིམ་པ་ལ་མི་འཛོག་ཀྱང་བ་ལ་སོགས་
པའི་ཤིན་རྒྱ་སྒྲོས་མེད་བཞག་རྒྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ།

སྒྱིར་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་ལམ་བེུད་གྱི་སྒྱོད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རིམ་པ་གཉིས་སྒོམ་པའི་སྒྱོད་
རང་དུ་བྱེད་པའི་དབང་གི་དུས་དང་། སྒྱོད་དུ་རུང་ནས་ལམ་སྒོམ་པའི་དུས་གྱི་སྒྱོད་པའོ། །ཕྱི་མ་ལ་ཡང་
གཉིས་ཏེ། ལམ་མ་སྒྲུས་པ་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་དུ་སྒྱོད་པ་དང་། སྒྲུས་ཟེན་གྱི་ལམ་ལ་བོགས་འབྱེན་པའི་ཕྱིར་དུ་
སྒྱོད་པའོ། །དེའི་དང་པོ་ནི་ལམ་ཐོག་མར་སྒོམ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། མི་སྒྲོབ་པའི་གོ་འཕང་མ་ཐོབ་གྱི་བར་དུ་
འཇུག་སྟེ། མདོར་བྱས་ལས། འདོད་པ་ལྟ་ནི་ཡོངས་སྤངས་ནས། །དཀའ་ཐབ་གྱིས་ཀྱང་མ་གཏུངས་པས།།
ནལ་འབྱོར་རྒྱུད་གྱི་རྗེས་འབྱངས་ལ། །བདེ་བས་བྱང་ཆུབ་བསྐྱབ་པར་བྱ།^ੴ །ཞེས་བསྐྱེད་རིམ་ལ་འཇུག་
པ་ནས་དེ་ལྟར་བྱ་བར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་ནག་པོ་དམ་ཆོག་རྩོམ་ནི་བསྐྱེད་རིམ་ལ་
རགས་མཐར་ཕྱིན་ནས། ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་སྒྲུབ་པའི་བོགས་འབྱེན་པ་དང་། དཔེན་པ་གསུམ་བདེན་
པ་གཉིས་གྱི་ཇོགས་རིམ་དང་བཅས་པ་གྲུབ་ནས། མཆོག་གི་དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་པ་ལ་བོགས་འབྱེན་པའི་
སྐབས་གཉིས་ལས་མེད་པས། དུས་གཉིས་སུ་སྒྱོད་པ་བྱེད་ཟེར་རོ།^ੴ །བཙུན་མོ་ཅན་ནི། རང་བཞིན་སྣང་
པའི་དབྱེ་ཤེས་ནས། ཞེས་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲུ་ལུས་ཐོབ་ནས་དང་། སྒྲོབ་པའི་ཟུང་འཇུག་ཐོབ་པ་ནས་
སྒྱོད་པ་བྱེད་པས། ཇོགས་རིམ་ལ་སྒྱོད་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་གཉིས་ཏེ། སྒྱིར་གསུམ་དུ་བཞེད་དོ།

རང་གི་ལུགས་ནི་རིམ་པ་གཉིས་ལ་བོགས་འབྱེན་པའི་སྒྱོད་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་བཞི་སྟེ། འདི་ལྟར་
བསྐྱེད་རིམ་གྱི་སྐབས་སྟར་ལྟར་དང་། ཇོགས་རིམ་ལ་སེམས་དཔེན་ཐོབ་ནས་སྒྲུ་ལུས་འགྲུབ་པའི་དོན་དུ་
སྒྱོད་པ་བྱེད་དགོས་པ་ནི་སྟར་བསྐྱབས་ཟེན་ཏེ། སྒྲུ་ལུས་ཐོབ་ནས་ནི་ཐོབ་བྱ་སྒྲོབ་པའི་ཟུང་འཇུག་ཐོབ་པའི་
ཕྱིར་དང་། སྒྲང་བྱ་ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་ཕྱིར་དུ་སྒྱོད་པ་བྱེད་དགོས་པ་ནི། ལེའུ་བཙུན་པར་རིགས་གསུམ་
གྱི་སྒྲོས་མེད་གྱི་སྒྱོད་པ་སྒྱུད་པའི་ཕན་ཡོན་གྱི་སྐབས་སུ་འགྲེལ་པར། རོ་རྩེ་གསུམ་གྱི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་། ཞེས་
པ་སྟེ། སྒྲུ་རོ་རྩེ་ལ་སོགས་པས་རོ་རྩེའི་སྒྲུ་ལ་སོགས་པར་སྐྱེད་པར་བྱེད་པའོ། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་ནི་དོན་
དམ་པའི་བདེན་པའོ། །དེར་རབ་དུ་འཇུག་པ་ནི་ཐོབ་པ་སྟེ། འོད་གསལ་ལ་བས་ནམ་པར་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་
སྒྲུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའོ།^ੴ །ཞེས་འོད་གསལ་གྱིས་སྤངས་པའི་ཡེ་ཤེས་གྱི་སྒྲུ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་ཕན་ཡོན་དུ་
བཤད་ལ། ཟུང་འཇུག་ཐོབ་ནས་སྒྲུ་མའི་སྒྲུ་འོད་གསལ་གྱིས་དག་པར་བྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྒྲོབ་པའི་
ཟུང་འཇུག་ཐོབ་ནས་སྒྱོད་པ་བྱེད་པ་ནི། རིམ་ལྟ་དང་སྒྲུ་བྱང་གི་ལུང་སྟར་བྱངས་པ་རྣམས་གྱིས་ཤེས་པར་བྱས་
ལ། སྒྱོད་བསྐྱས་ལས། སྒྱོད་པ་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་པ་པོ་ཀུན་རྩོད་གྱི་བདེན་པར་རྟོགས་པར་བཤད་པས་ཀྱང་།

ཤེས་ཏེ།^{༡༩} དེ་ནི་རིམ་པ་གསུམ་པ་དང་ལྔ་པའི་ཀུན་རྫོབ་སྒྲུ་མའི་སྒྲིའི་རྟེན་གཉིས་ཀ་དང་སྒྲུར་རོ། །གཞན་ཡང་སྟོན་བསྐྱུས་ལས། དེ་ལ་བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་མེད་པར་ཐོག་མ་མེད་པའི་ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ཟད་པར་བྱ་བ་ནི་མི་རྣམས་སོ།^{༢༠} །ཞེས་གསུངས་པས་ཉོན་མོངས་ཀྱི་བག་ཆགས་དངོས་ཤེས་སྒྲིབ་མ་ལུས་པ་ནི། བརྟུལ་ཞུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་མེད་པར་ཟད་མི་རྣམས་ལ། ཆོ་འདི་ཉིད་ལ་དེ་ཟད་པ་ཡང་སྟོན་པ་དེ་མེད་པར་མི་རྣམས་སོ། ཉོན་མོངས་ཀྱི་ས་བོན་ལ་བག་ཆགས་སུ་བཏགས་པ་ཆེས་སྒྲུར་པར་ཟད་པ་ཡང་དེ་ལ་རག་ལས་པས། སྟོབ་པ་དང་མི་སྟོབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་དོན་དུ་སྟོན་པ་གཉིས་བྱ་དགོས་པར་ཤེས་སོ། །

གལ་ཏེ་དབང་གི་རྣམ་ནས་བཟུང་སྟེ་འདོད་ཡོན་ལ་ཆགས་པ་ལམ་བུའི་ཡོད་ན། སྟོན་པ་གསུམ་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡང་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་པས། དེ་རྣམས་ལས་ལོགས་སུ་སྟོན་པ་སྟུང་གྲང་ཅི་དགོས་སྐྱམ་ན། དེ་ལ་རྫོགས་རིམ་པའི་བོགས་འབྱེན་ཀྱི་སྟོན་པ་ནི་ཆོ་འདིར་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ཏེ། རིམ་པ་གཉིས་པ་ལས། རང་བཞིན་སྣང་བའི་དབྱེ་ཤེས་ཤིང་། །དེ་ཉིད་བཞི་པ་ལ་བརྟེན་ལ། །གང་ཞིག་རྣམ་གསུམ་ལ་མི་སྟོབ། །དེས་ནི་འབྲས་བུ་མུར་ཐོབ་མིན། །རི་ལྟར་ཤིང་ལ་མེ་གནས་པ། །མ་བཅུ་བས་བར་དུ་འབྱུང་མི་འགྱུར། །དེ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་བསྐྱེད་བྲལ་བས། །ཆོ་འདི་ཉིད་ལ་འབྱུང་མི་འགྱུར།^{༢༡} །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། སྟོན་བསྐྱུས་^{༢༢} དང་སྟོན་གསལ་^{༢༣} ལས་ཀྱང་། སྟོན་པ་བྱས་པས་ཆོ་འདི་ཉིད་ལ་མཆོག་འགྲུབ་པར་བཤད་དོ། །

དེའི་ཚུལ་ནི་རྒྱུད་གི་རྣམ་འབྱོར་མཐར་ཕྱིན་པའི་དབང་གིས་ཡེ་ཤེས་གསུམ་སྟོན་རྣམ་པ་ན། ཕྱིའི་ཕྱག་རྒྱ་གོགས་སུ་མེད་ན་སེམས་དབེན་གྱི་ཡེ་ཤེས་མཆོན་ཉིད་ཆང་བ་བསྐྱེད་མི་རྣམས་པས། དེའི་དོན་དུ་བརྟེན་པ་ནི་སྒར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །དེ་ལྟར་ནང་གི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱེན་པའི་མཐུས་རྒྱུད་སྟུང་པ་དང་། གཏུམ་མོ་འབར་ནས་བྱང་སེམས་བཞུ་བའི་རྣམ་པ་མཐར་སོན་གྱང་། དེ་འདྲ་བ་ལ་ད་དུང་ཕྱག་རྒྱའི་སྟོན་པ་དེ་རྣམས་ལ་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཐོབ་པའི་སྟོན་པས། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་རྫོགས་པ་རབ་དུ་གྱུར་པར་བགོད་པའི་རིམ་པ་ཡོད་པར་གསལ་ལོ། །དེའི་ཕྱིར་ནང་གི་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱེན་པའི་ཐབས་ཀྱི་རྣམ་པ་མཐར་སོན་པ་ན། ཕྱག་རྒྱའི་འདོད་ཡོན་ལོངས་སྟོན་པ་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ཉིད་ལ་དེའི་ལ་ནས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་སྟོན་པ་ནི། རྫོགས་རིམ་ཀྱི་བོགས་འབྱེན་ཀྱི་སྟོན་པ་ལ་སྟུང་པའི་དོན་ནོ། །རི་ལྟར་ནང་གི་འཁོར་ལོ་རྣམས་ལ་གནད་དུ་བསྐྱེན་པ་ལས་བདེ་བའི་ཁྱད་པར་དུ་མ་འབྱུང་བ་ལྟར་ཕྱག་རྒྱའི་ངོ་བོ་དང་གྲངས་དང་། འགྲོ་བའི་ཁྱད་པར་དང་རྣམ་པ་ཆེ་ཆུང་གི་བྱེ་བྲག་ལས་ཀྱང་། རྣམ་འབྱོར་པ་ལ་བདེ་བའི་ཁྱད་པར་སྣ་ཆོགས་པ་སྟེ་ལ། དེའི་ཆོ་དཔེ་སྟོང་ཉིད་སྟོན་པའི་རྫོགས་པ་ཁྱད་ཞུགས་པར་འགྲོ་ཚུལ་ཡང་དུ་མར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གལ་ཏེ་འདིའི་སྟོན་པ་མ་བྱས་པར་ཐུན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་མི་འགྲུབ་ན། རྒྱུད་སྟེ་འོག་མ་གསུམ་

ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྒྲིང་པ་དང་། ཤིང་དང་ཏ་ལའི་ལོ་མ་དང་རས་བལ་གསུམ་ཆོག་པས་ཐལ་བར་འགྲོ་བ་ལ་
ཁྱད་པར་མེད་པ་བཞིན་དུ། སྒྲིང་པ་གསུམ་ཆར་གྱིས་ཀྱང་དོ་རྩེ་འཆང་གི་གོ་འཕང་འགྲུབ་པ་དང་། ཁྱད་
འབྲིང་ཆེན་པོའི་དབྱེ་བ་དང་། བ་ཆོད་དང་མཐུན་པར་སྒྲིང་པ་གསུམ་ལ་སྒྲོབ་པར་བཤད་དོ།^{༡༥༧}

དེ་ལ་མཉམ་སྒྲིབ་ལས། རིགས་ལྡས་སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་དབུགས་དབྱུང་ལྔ་^{༡༥༨}གསུངས་པ་
ནི་དབུགས་དབྱུང་དང་པོ་དང་། དོ་རྩེ་སེམས་དཔས་སེམས་ཅན་འདུལ་བའི་དབུགས་དབྱུང་གསུངས་པ་ནི་
དབུགས་དབྱུང་གཉིས་པའོ། །འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ལྔ་མ་རྣམས་སྒྲིང་པའི་ཆོག་པའི་སྐབས་སུ་གཙོ་བོ་འཕོ་བ་
དུག་ལས་མེད་པར་བཞེད་དོ། །རི་རྒྱད་དུ་བསྟན་པ་ནི་དབུགས་དབྱུང་དུག་གི་སྐབས་སུ་ཨ་ར་ལི་རྒྱས་པ་
མེད་ཀྱང་། སྒྲིབ་མཉམ་སྒྲིབ་ལས་བཤད་པའི་དོན་ཏེ། ཨ་ར་ལི་ནི་ཆེད་མོའམ་རོལ་བར་བསྐྱར་རོ། །དེ་ནི་
སྒྲིང་བསྐྱར་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱག་རྒྱ་དང་དེའི་ལན་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཡིན་ལ། སྒྲུབ་པ་པོ་ལ་ལས་དེ་ཉིད་
བསྐྱར་བ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱད་ལས་གསུངས་པའི་ལག་པའི་ཕྱག་རྒྱ་དང་གྲུའི་མཆོད་པ་དང་། སྟངས་སྟབས་
ཀྱི་ཚུ་ལ་དང་། སྒྲོས་གར་དང་གར་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོར་བ་ལ་བརྩོན་པ་དང་། ཁ་ཅིག་དཔལ་མཆོག་ལ་
སོགས་པའི་རྒྱད་ནས་བཤད་པའི་སྒྲིབ་ཀྱང་གི་འདུག་སྟངས་དང་། གར་གྱི་ཉམས་དགུ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིང་
པ་བྱེད་པ་ཡང་སྒྲོས་པའི་སྒྲིང་པར་སྒྲིང་བསྐྱར་ལས་བཤད་དོ།^{༡༥༩} །དེས་ན་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྒྲིང་པ་ནི་སྒྲིབ་
བྱང་ལ་བྱ་བ་དེ་རྣམས་རྟག་ཏུ་བྱ་དགོས་པ་ཡིན་ཀྱང་། དགོས་པའི་དབང་གིས་རེས་འགའ་དེ་རྣམས་
བཞག་ནས་བྱེད་པའོ། །འོན་ཀྱང་འདི་ལ་གནས་ཁང་ཁྱད་པར་ཅན་གདན་དང་བཅས་པ་དང་། ཆོག་སྒྲུབ་
པའི་གོགས་དང་། དེ་དག་གི་ཆས་འབག་དང་བཟའ་བཏུང་སོགས་ཀྱི་སྒྲོས་པ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་རྣམས་
ཀྱང་། ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་པ་ལ་འཛོག་པས་དེ་ལ་ནི་བྱ་བའི་སྒྲོས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆུང་ངོ་། །དཔེ་གསུམ་གྱིས་ནི་སྒྲིང་
པ་གསུམ་གྱི་རེ་རེས་ཀྱང་འབྲས་བུ་འགྲུབ་པས་གསུམ་ག་ལ་སྒྲིང་མི་དགོས་པ་བསྟན་ནོ།

ལྔ་མ་རྣམས་ཤིང་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ལ་འཛོག་དག་འསྐྱ་ཡོད་པ་བཞིན་ཏུ་སྒྲིང་པ་གསུམ་གྱིས་
འགྲུབ་དག་འསྐྱ་ཡོད་པར་འཆད་དོ། །རྒྱུང་འབྲིང་ཆེན་པོ་ནི་ཁ་ཅིག་ཡོ་བྱང་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུང་གསུམ་དང་། ཤེས་
རབ་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་ལ་འཆད་ལ། ལ་ལ་འདོད་ཆགས་ཆེ་འབྲིང་རྒྱུང་གསུམ་ལ་འཆད་ཀྱང་། ཡོ་བྱང་
ཆེ་འབྲིང་རྒྱུང་གསུམ་དང་། བ་ཆོད་རྒྱུང་འབྲིང་ཆེ་གསུམ་དང་། སྒྲོས་པ་ལ་དགའ་བའི་བསམ་པ་ཆེ་འབྲིང་
རྒྱུང་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ཡོ་བྱང་མ་འབྱོར་བ་ནི་སྒྲུ་ལུས་ཐོབ་ནས་མིན་པས་དེའི་སྒྲོན་གྱི་སྒྲིང་པ་
བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དེ་འདྲ་བའི་སྒྲིང་པ་དང་པོ་ནི་མཉམ་སྒྲིབ་ལས་གསུངས་ལ། འདུས་པ་ལས་
སྒྲིང་པ་བྱི་མ་གཉིས་འབའ་ཞིག་གསུངས་པར་ནི་སྒྲིང་བསྐྱར་ལས་བཤད་དོ།^{༡༦༠} །རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་ནས་

བསྟན་པའི་ཕྱག་རྒྱ་སོགས་སྤྱེད་ཀྱི་སྟོང་པ་བྱེད་པས་དབྱེད་པ་ན་སྟོང་པ་དང་པོར་གསུངས་ཀྱི། རྒྱུད་དེ་དག་གི་དབང་དུ་བྱས་པ་མིན་ནོ། །སྤར་བཤད་པའི་བྱ་བའི་སྟོས་པ་རྒྱས་པ་རྣམས་འདུས་པར་མ་གསུངས་པ་ལ་དགོངས་ནས། འདུས་པ་ལ་སྟོང་པ་ཐ་མ་གཉིས་འབའ་ཞིག་བསྟན་པར་གསུངས་ལ། སྟོན་གསལ་ལས་འདུས་པའི་གཞུང་གིས་སྟོང་པ་དང་པོ་བསྟན་པར་གསུངས་པ་ལོ། །སྟོས་བཅས་པས་རི་ལྟར་འདོད་པ་བཞིན་འདོད་པ་ལ་སྟོང་པ་དང་། བསྟེད་རིམ་པས་སྟོས་བཅས་ཀྱི་སྟོང་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྟོམ་བསམ་ཅམ་ཞིག་བསྟན་པ་ཡིན་པས་མི་འགལ་ལོ། །

སྟོང་བསྟུས་ལས་འབྱོར་པ་མ་ཚད་བས་མཉམ་སྟོར་ལས་གསུངས་པའི་སྟོས་བཅས་ཀྱི་སྟོང་པ་དང་ཉལ་ཏུ་བྱ་མ་ལུས་ན། རྒྱུད་དེ་ལས། ཉན་རེའམ་ཡང་ན་རྩ་རེའམ། །ཡང་ན་དེ་བཞིན་ལོ་རེར་ནི། རི་བཞིན་བྱིན་གྱིས་བསྐྱབས་ནས་ཀྱང་། །སངས་རྒྱས་བདེ་མཆོག་གར་བྱའོ།^{༡༡} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྟོང་པ་བྱི་མ་གཉིས་བྱ་བར་བཤད་པ་ལོ། །དུས་བྱི་མ་གཉིས་སུ་བྱེད་པ་ནི་སྟོང་པ་བྱི་མ་གཉིས་བསྟན་ལ། ཆག་འཇུར་ལས། རི་ལྟར་འགྲུབ་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་། །ཞེས་འབྱུང་པ་ལྟར་འབྱོར་པས་རི་ལྟར་འགྲུབ་པ་དེ་ལྟར་བྱ་བར་བཤད་པས་ཀྱང་། སྟོང་པ་བྱི་མ་གཉིས་བསྟན་པར་དགོངས་པའོ། །འདྲིའི་སྟོང་པ་བྱི་མ་གཉིས་དང་། འདུས་པའི་སྟོང་པ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་མི་གཟུང་ངོ་། །

འདིར་ལྔ་མ་རྣམས་བསམ་པའི་སྟོན་སྟོང་པ་གསུམ་དུ་འཛོག་པ་ལ་གཉིས་སུ་བཞེད་དེ། འདོད་འཇུག་གི་བསམ་པ་དང་། རྟེན་སྟོབ་ཀྱི་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ནི་བརྟམ་ཆགས་ཤས་ཆེ་བས་དབང་པོ་ཁོ་ནའི་ངོར་དང་། དེ་དང་ཉིང་དེ་འཛིན་གཉིས་ཀའི་ངོར་དང་། ཉིང་དེ་འཛིན་འབའ་ཞིག་གི་ངོར་བྱས་ནས་རི་ལྟར་འདོད་འདོད་དུ་འདོད་ཡོན་ལ་སྟོང་པའི་བསམ་པས་འཇུག་པ་གསུམ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་སྟོས་བཅས་དང་སྟོས་མེད་དང་། ཤིན་ཏུ་སྟོས་མེད་གསུམ་གྱི་འཇུག་བསམ་དུ་འཆད་དེ། ཅ་རྒྱུད་ལེའུ་བདུན་པ་ལས། འདོད་པའི་ལོངས་སྟོང་ཐམས་ཅད་ལ། རི་ལྟར་འདོད་པར་བསྟེན་ན་ནི། དེ་ལྟ་སུ་ཡི་སྟོར་བ་ཡིས། །སངས་རྒྱས་ལྟར་དུ་ཐོབ་པར་འཇུར། །འདོད་པའི་ལོངས་སྟོང་ཐམས་ཅད་ནི། རི་ལྟར་འདོད་པར་བསྟེན་བྱ་སྟེ། །རང་གི་ལྟ་ཡི་སྟོར་བ་ཡིས། །བདག་དང་གཞན་ལ་འང་མཆོད་པར་བྱ།^{༡༢} །ཞེས་དང་། སྟོངས་མོ་ཟ་ཞིང་མི་བསྟེན་སྟེ། སྟོང་ལ་འང་དགའ་བར་མི་བྱའོ། །འདོད་པ་ཀུན་ལ་ལོངས་སྟོང་ཅིང་། །སྟགས་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་ཉམས་བསྟེན་སྟེ།^{༡༣} །ཞེས་གསུངས་པའི་དང་པོའི་དོན་ནས་འབྱོར་པས་དབང་པོ་དང་མཐུན་པར་རི་ལྟར་འདོད་པར་བསྟེན་པས་སྟོས་བཅས་ཀྱི་སྟོང་པ་ལ་སྟོང་པ་དང་། གཉིས་པའི་དོན་སྟོས་མེད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་རང་གི་འདོད་པ་དང་མཐུན་པར་རི་ལྟར་བདེ་བ་སྟེང་བའི་འདོད་ཡོན་ལྔ་མ་རང་གི་རང་བཞིན་གྱི་ཉིང་དེ་འཛིན་

གྱིས་རང་དང་གཞན་ལ་མཚོན་ཅིང་ཚུམ་པར་བྱེད་པ་དང་། གསུམ་པའི་དོན་སྟོང་མོ་ཟ་བའི་མཚོན་པ་ཙམ་
སྟེ་སྟོང་དུ་འགྲོ་བ་དང་འདྲ་བར་ཚོལ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་པས་ཀྱང་བསྐྱེད་པར་མི་བྱའོ། སྟོང་བ་ལ་
མ་ཆགས་པར་མ་ཟད་ཟས་ལ་མ་ཞེན་པར་ཇི་ཙམ་གྱིས་ལུས་གནས་པ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པས་ཤིན་ཏུ་
སྟོས་མེད་ཀྱི་སྟོན་པ་སྟུང་པར་བྱའོ།^{༡༥} ཞེས་སྟོན་གསལ་ལས་བཤད་པའི་དོན་དུ་བཞེད་དེ། སྡེ་མ་ལ་དབང་
བོ་དང་མཐུན་པར་སྟོན་ཅིས་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས། གང་གི་དོན་དུ་སྟོན་པའི་བསམ་པ་གསུམ་བྱས་པའོ།

འདིར་གཙོ་བོ་གཉིས་མེད་ཟུང་འཇུག་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཡོ་ཤེས་ཀྱི་དོན་དུ་དམིགས་ནས་འདོད་
ཡོན་ལ་འཇུག་པ་ནི། སྟོན་པ་གསུམ་ག་ལ་འདྲ་བར་སྡུར་བཤད་ཅིང་། ཅུ་བའི་རྒྱུད་ལས་ཀྱང་། ཆགས་ཙན་
ཡོ་ཤེས་འདོད་པ་ཡིས། རྟག་ཏུ་འདོད་པའི་ཡོན་ཏན་བསྟེན།^{༡༦} ཞེས་གསུངས་པས་ཀྱང་ཤེས་པས་དབང་
བོ་ཁོ་ནའི་སྟོན་པ་མིན་ནོ། གང་ལ་སྟུང་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྡུར་མེད་གསར་དུ་སྟེ་བ་དང་། མི་ཉམས་
པར་གནས་པ་དང་། བོད་དུ་འཕེལ་བའི་ཐབས་སྟུགས་པའི་འདོད་ཡོན་ཡིན་ན་ནི། འདོད་བཞིན་དུ་འགོག་
པ་མིན་པར་དབང་བོ་དང་རང་གི་འདོད་པ་དང་མཐུན་པར་ལོངས་སྟོན་པ་ནི་སྟོན་པ་གསུམ་ག་ལ་འདྲ་བས།
འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཆོག་རྒྱུད་པ་གཉིས་གཉིས་དང་། འདོད་པ་ཀྱུན་ལ་ལོངས་སྟོན་ཅིང་། ཞེས་འདྲ་བར་
གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟ་ནའང་སྟོས་པར་མི་འགྱུར་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྒྱལ་དེས་སྟོན་པ་གསུམ་སྟོན་པ་སྟོན་
པར་གསུངས་སོ། སྟོང་ལ་ཞེས་སོགས་ཀྱིས་ནི་ཁ་ཟས་ལ་ལྟག་པར་སྟེད་ནས་འཚོལ་སྒྲུབ་ཀྱི་བྱ་བས་གཡོངས་
ནས་ལམ་སྟོམ་པའི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བ་འགོག་གི། འདོད་ཡོན་ལ་རང་བཞིན་ཤེས་པའི་སྟོན་ནས་རྒྱུན་དུ་
བསྟེན་པ་འགོག་པ་མིན་པས། ལུས་གནས་པར་འགྱུར་བ་ཙམ་གྱིས་ཆོག་ཤེས་པས་ཞེས་པ་ནི་ཁམས་རྒྱས་
པ་ལ་མི་གནོད་པའི་ལུས་གནས་པ་ཡིན་གྱི། སྟོག་འཚོ་བ་ཙམ་ལ་ཟེར་བ་མིན་ནོ། རྒྱལ་དེ་སྟོན་པ་གསུམ་
པའི་བྱུང་ཆོས་མིན་པ་ནི་ལེུ་བཅུ་དུ་ག་པའི་སྟོས་མེད་ཀྱི་ཁ་ཟས་བསྟེན་པའི་སྐབས་ལས་ཀྱང་ཤེས་ལ།
སྟོག་འཚོ་ཙམ་ལ་མི་བྱེད་པ་ནི། སྟེར་འདོད་ཡོན་རྟག་ཏུ་བསྟེན་པར་གསུངས་པའི་དགོས་པ་ལ་དབྱེད་པས་
ཀྱང་ཤེས་སོ།

རྟེན་སྟོན་ཀྱི་བསམ་པ་ནི་སྡེ་མ་རྣམས་དབང་བོ་ལས་འདོད་ཡོན་ལྟེན་ཅིང་། སྟོན་པ་དང་
པོའི་སྐབས་སུ་ལྟར་སྟོན་པ་དང་། གཉིས་པ་ལ་སེམས་ཙམ་དུ་སྟོན་པ་དང་། གསུམ་པ་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་
སྟོན་པའི་སྟོས་བསམ་པ་འཆད་དེ། ལེུ་བཅུན་པའི་སྟོན་གསལ་ལས། འདོད་ཡོན་ལ་ལོངས་སྟོན་པ་ལ་སྟེ་
དང་སྐས་པ་དང་། མཐར་ཐུག་གསུམ་དུ་བཤད་པ་སྟོན་པ་གསུམ་དང་སྟུར་བའི་དོན་དུ་བཞེད་དོ།^{༡༧} ལམ་
ཀྱི་སྐབས་ནི་འཇིག་པ་བཞིན་དུན་པ་གཅིག་པ་ནས་སྒྲུབ་པ་ལས་དང་བོ་པའི་བར་དང་། ལུས་དབེན་ནས་སྒྲུབ་

མའི་བར་དང། འདྲ་གསལ་དང་བྱུང་འཇུག་གི་སྒྲིབ་པ་ལ་མཛད་དོ། །སྒྲིབ་བཅས་ཀྱི་སྒྱུད་པ་ལ་སྒྲོབ་པ་ས།
འདྲིང་ཡོན་ལ་འཇུག་པའི་སྒྲིབ་བསམ་འདྲིང་ཡོན་ལྟར་སྒྲིབ་པ་ལ། གཟུགས་ནས་རེག་བྱའི་བར་ལྟ་ན་མ་
སྒྲིབ་ནས་མི་བསྒྱུད་པའི་བར་དུ་བསྒྲིམས་ནས་རང་རིགས་ཀྱི་ལྟ་ལ་འབྱུང་བ་དང། ཡུལ་ལྟ་རེ་རེ་ལ་མཆོག་
དམན་འབྲིང་གསུམ་ཡོད་པ་ཀྱན་ལྟར་སྒྲིབ་པ་ལ་འབྲེལ་དང། མཆོག་ལྟ་མཆོད་པ་དང། ཡང་ན་སྒྱུན་ལ་
སོགས་པའི་ལྟ་མོ་དང། ཡང་ན་རྩོམ་ལྟར་སྒྲིབ་པ་དང། ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྩོམ་ལྟར་སྒྲིབ་ཀྱི་ཡོངས་སྒྱུད་དུ་
བལྟས་ནས་ཡོངས་སྒྱུད་པར་སྒྲོན་གསལ་ལས་གསུངས་སོ།།¹⁷⁷

དེ་ལྟར་ཚུལ་གསུམ་གསུངས་པ་ནི། ཆགས་ཅན་ཡི་ཤེས་འདྲིང་པས་སྒྱུད་ལམ་ཀྱན་དུ་འདྲིང་ཡོན་
བསྐྱེན་པ་དེས་ཅི་ཞིག་བྱ་ཞེན། ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དབང་མཉམས་པར་བྱ། བྱང་ཆུབ་
ཉི་མ་ཆགས་པར་བྱ།¹⁷⁸ ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་བྱང་སེམས་ཉི་མིག་སོགས་ཀྱི་དབང་པོ་རྣམས་མཉམས་
པར་བྱས་ལ། དེས་བྱང་ཆུབ་འབྲུང་གཞི་དང། ཉི་མ་སྤང་པོ་ལྟ་ཆོས་པར་བྱ་བར་སྒྲོན་གསལ་ལས་གསུངས་
པས།¹⁷⁹ རང་གི་དབང་པོ་དང་འབྲུང་བ་དང་སྤང་པོ་ལྟ་རྒྱས་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ། །རང་རིགས་ཀྱི་
ལྟ་ལ་འབྱུང་བ་ནི་རྣམ་སྒྲིབ་སོགས་ཀྱིས་གཙོ་བོ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་དེ་ཁོན་མིན་ནོ། །སྒྲིབ་པའི་ཆོ་ཡུལ་གང་
ཡིན་ལྟར་སྒྲིབ་ཡང། དངོས་སུ་ཡོངས་སྒྱུད་པའི་ཆོ་ཡུལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་བསྐྱེན་ན་དབང་པོ་རྟེན་བཅས་རྒྱས་
པ་ལྟར། ཡུལ་གཞན་གྱིས་མི་རྒྱས་པ་ལ་དགོངས་ནས་མཆོག་གི་མཆོད་པར་གསུངས་སོ། །ཡུལ་ལྟ་སྒྱུན་
སོགས་བཞིར་བསྒྲིམས་ན་མ་མ་གྱི་དྲོ་རྩོམ་དང་རིན་པོ་ཆེའི་རིགས་གཉིས་འཛིན་པས། སྒྲིབ་དང་རེག་བྱ་གཉིས་
ཀ་དེར་བསྒྲིམ་སོ། །དེ་ལྟར་གསུམ་བཤད་ཀྱང་འདྲིང་ཡོན་གྱི་གཙོ་བོ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འདྲིང་ཡོན་ཡིན་པས་
ཕྱི་མ་གཉིས་གཙོ་བོར་བསྒྲིམ་སོ།།

འདི་ཉམས་སུ་ལེན་ཚུལ་ནི་ལེའུ་བདུན་པ་ལས། གཟུགས་སྒྲོ་ལ་སོགས་པ་ལ། རྟག་དུ་སེམས་
ནི་སྒྱུར་བར་བྱ། འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། གསང་བའི་སྤྲིང་པོ་བསྐྱུས་པའོ།¹⁸⁰ ཞེས་གསུངས་
གིང། སྒྲོན་གསལ་ལས་ཀྱང་ཡུལ་ལྟར་སྒྲིབ་པ་དེ་ལ་ཉིན་མཆོན་རྟག་དུ་སེམས་ཀྱི་མཛོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་
བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་དང། འདི་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་སྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་
སྤྲིང་པོ་བསྐྱུས་པ་ཡིན་པར་བཤད་པས།¹⁸¹ ཡུལ་ལྟ་ལྟར་བསྒྲིམས་ནས། ལྟ་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་ལྟ་བ་སོགས་
བྱེད་པ་ལ་སྒྲིམ་སྒྲིབ་ལྟར་དུ་བསྒྲིམས་ནས་སྤྲིང་བ་བརྟན་པ་ཅིག་སྒྲོན་དུ་བསྐྱེད་དགོས་སོ། །དེ་ཡང་ཕྱི་ནང་
གི་གཟུགས་ཀྱི་སྒྲེམ་ཆོད་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་ལས། གཟུགས་རྩོམ་ལས་པའི་བསྐྱེད་འཇུག་པས་མི་
ཡོང་བ་བྱུང་ནས་ཞི་བའི་མིག་གིས་བལྟ་ཞིང་སྤྲིང་པོ་ལྟར་བ་རྣམས་གིང་འབྱུང་ལ་བར་དོག་པ།

གོས་ཅུང་ཟད་གོལ་ཞིང་རོ་སྒྲིབ་མཛེས་པ་སྟོན་པ་བསམས་ནས། དེའི་གཟུགས་ལ་རྒྱུན་དུ་བལྟས་པ་ལས་བདེ་
བ་ཆེན་པོ་བྱུང་བར་བསམ་མོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྒྲིམས་སྒྲིའོ་རྗེ་མ་སྒྲིམ་ལེན་ཅིང་པི་མང་གི་སྒྲིམ་གྱི་
པར་བསྐྱེད་པ་དང་། དྲིམས་དྲིའོ་རྗེ་མ་གར་བྱེད་ཅིང་ཞོར་བུའི་སྟོང་དུ་གྱུར་ཀྲུམ་དང་ཨ་ཀ་རུ་དང་། ཅན་
སྒྲུལ་གྱི་སྟིང་པོ་དང་། ག་ཐུར་ལ་སོགས་པའི་དྲིས་བཀའ་བ་ཕྱོགས་བཅུར་དྲི་བཟང་པོས་བྱུང་བར་བྱེད་པར་
བསྐྱེད་པ་དང་། རོ་རྒྱལ་རོ་རྗེ་རྗེ་མ་གསེར་དེུལ་ལ་སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་སྟོང་རོ་སྒྲིམ་ཆོགས་པས་གང་
བ་དང་ལྟའི་བདུད་ཅིས་བཀའ་བ་བཟུང་བར་བསྐྱེད་པ་དང་། རེག་བྱ་རྒྱལ་རེག་བྱ་རྗེ་རྗེ་མ་མཆོན་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་བརྒྱན་པ། ཁོ་གཉིར་གསུམ་གྱིས་མཛེས་པ། ཞེད་པ་ཤིན་ཏུ་ཐ་བ་ཉེ་བ་ཡངས་ཤིང་གལས་སྒྲི་
འབྱེལ་བ་རོ་སྒྲིབ་དང་འདྲོམས་སྒྲིག་པ། འགྲོས་དལ་ཞིང་སྒྲིག་པ། ཐམས་ཅད་ཀྱང་བཞིན་འཛུམ་ཞིང་ཆགས་
པའི་མིག་གིས་བལྟ་བར་བསྐྱེད་ནས། སྒྲིའོ་རོ་ལ་ཡོངས་སྒྲིབ་པ་དང་། ཡན་ཚུན་འབྱུང་དེ་རེག་བྱ་ལ་སྒྲིབ་
པས་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རྒྱས་པར་བསམ་མོ།

སྒྲིམ་ཚུལ་དེ་རྒྱལ་མ་ཞི་སྒྲིབ་མ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་སྒྱུར་ལ། རྒྱལ་སྒྲིབ་ལ་ཞི་གཟུགས་ཤིན་ཏུ་
མཛེས་པ་དང་། བར་བ་གསུམ་ལ་འང་ཐུག་མཆོན་སྒྲིམ་ལྟར་དང་། ལྟ་བུས་གོས་མཆོག་གི་རེག་བྱ་བཟུང་
བར་སྒྲིམ་དགོས་སམ་དབྱེད་པར་བྱའོ། །དེ་རྒྱལ་མ་རེ་རེ་ལ་འང་རེགས་མཐུན་མང་པོར་སྒྲིམ་པ་ཡང་རུང་ངམ་
སྒྲིམ་མོ། །དེ་ལྟར་གོམས་པ་ན་ཐོག་མར་ཡིད་ལ་བདེ་བ་སྒྲིེལ། དེ་རིམ་གྱིས་བརྒྱུད་ནས་དབང་པོ་རྟེན་
བཅས་ཀྱི་ལུས་ཀྱང་རྒྱས་པར་འགྱུར་ཏེ། རེགས་པའི་དབང་ཐུག་གིས། འདི་འགྱུར་ན་ནི་དེ་དག་ཀྱང་།
འགྱུར་བ་དག་ཏུ་མཐོང་བ་ཡིན།^{༡༩} །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སེམས་ཤིན་ཏུ་བདེ་བ་ན་ལུས་མདངས་བཟང་
བར་མཐོང་ཞིང་། ཉིང་རེ་འཛིན་ལུས་ཀྱི་འབྱུང་བ་རྒྱས་པའི་རྒྱས་འབྱུང་གི་རྒྱར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
འདྲ་བས་ལུས་རྒྱས་ན་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱན་ད་ལྟ་བུ་འཕེལ་ནས། ལྟ་བདེའི་ཉིང་རེ་འཛིན་འཕེལ་བར་
འགྱུར་ལ། དེས་སྟོང་ཉིད་བསྒྲོམས་པས་རྫོགས་རིམ་གྱི་རྟོགས་པ་མཆོག་རྒྱལ་རྫོགས་པར་སྐྱེད་པའི་དགེ་
ཅ་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་འདྲ་བའི་ཉིང་རེ་འཛིན་བརྟན་ན་དབང་པོས་ལུལ་ལྟ་ལ་དངོས་སུ་ཡོངས་སྒྲིབ་
པའི་ཆ་སྒྲིམ་བསྒྲོམས་པ་ལྟར་གྱི་ཉིང་རེ་འཛིན་མངོན་དུ་འགྱུར་བས། བདེ་ཆེན་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཐ་མལ་
གྱི་ཡིད་བྱེད་སྟོམ་པས། ལམ་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་དབང་པོའི་སྒྲོ་སྟོམ་པའི་རུལ་ཁྲིམས་མཆོག་ཏུ་གསུངས་མོ།

འདི་ནི་ཐོག་མར་ལམ་སྒྲོམ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ལུས་ལ་གནད་དུ་བསྒྲུབ་པ་བསྒྲོམ་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱུང་
རྒྱུ་རྒྱུར་ཐིམ་པས་སྟོང་བ་རྒྱལ་མ་འདྲེན་མི་རུས་ཚུན་ཆད་ཀྱིས་འདོད་ཡོན་ལ་སྒྲིབ་པའི་སྒྲོམ་པས་མ་ཡིན་ལ།
དེ་ཡང་བསྒྲོམས་སྟོབས་ཀྱིས་རྒྱུང་རྒྱུ་རྒྱུར་ཐིམ་པ་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་སྟོང་སྒྱུར་བས། མཆོན་འཛིན་གྱི་སྒྲིམ་

པ་ཐེལ་གྱིས་གཞོན་པ་ལྟར་མི་རུས་པས་སྒྲོས་པཅས་ཀྱི་བསམ་པ་ཞེས་བྱའོ། །བསྐྱེད་པའི་པ་ལ་སྒྲོམ་བསམ་གྱི་སྒྲོན་སྒྲོན་བྱེད་པ་ཐེལ་གཉིས་མེད་ཀྱང་། ཡུལ་དང་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོས་པ་ཆེ་ཆུང་གི་སྒྲོན་སྒྲོན་བྱེད་པ་གསུམ་ཡོད་དོ། །གདམས་པ་འདི་ནི་བསྐྱེད་པའི་ཐོག་མར་སྒྲོམ་པ་ནས་བྱ་དགོས་ལ། ལས་དང་པོ་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་གལ་ཆེ་ཡོ། །སྒྲོམ་སྒྲོབས་ཀྱིས་རྒྱུད་ཐིམ་པའི་སྒྲོང་པ་རྣམས་འདྲེན་རུས་པ་ནས་བཟུང་ཆེ། རིམ་པ་བཞི་པའི་འོད་གསལ་མ་ཐོབ་ཚུན་ཆད་དུ་སྒྲར་མཉམ་གཞག་གི་སྒྲོང་པ་རྣམས་བྲན་ནས། རྗེས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ་རང་དོ་རྗེ་འཆང་དུ་བསྐྱེད་པ་དང་། འདོད་ཡོན་ལ་སྒྲོད་པ་གཉིས་ཀ་ལ་སྒྲོང་པ་གསུམ་གྱིས་རྒྱས་བྲབ་ནས། རྗེ་རྗེ་འཆང་ལ་འབྲལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོངས་སྒྲོད་པ་ནི་སྒྲ་མ་ལ་བཞུགས་ན་མཆོན་འཛིན་གྱི་སྒྲོས་པ་ཆུང་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་མིན་པས། སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྒྲོད་པ་ལ་སྒྲོབ་པའི་སྒྲོམ་བསམ་མོ། །དེ་ཡང་སྒྲོམ་བསམ་གྱི་སྒྲོན་སྒྲོས་བཅས་དང་། ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྒྲོད་པ་གཉིས་མེད་ཀྱང་། བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོན་སྒྲོས་ཡོད་པས་སྒྲོད་པ་གསུམ་ཡོད་དོ། །སྒྲོབ་པའི་ཟུང་འཇུག་ཐོབ་པ་ནས་བཟུང་ཆེ་མི་སྒྲོབ་པའི་ཟུང་འཇུག་མ་ཐོབ་པའི་བར་དུ། རྗེས་ཀྱི་སྒྲུབས་སུ་འདོད་ཡོན་ལ་སྒྲོད་པ་ན་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པ་བྲན་ནས་རྒྱས་བྲབ་ཆེ་སྒྲོད་པ་ནི་བདེན་ཞེན་གྱི་མཆོན་འཛིན་གྱི་སྒྲོས་པའི་ས་པོན་ལས་གྲོལ་བས་ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་པའི་སྒྲོམ་བསམ་མོ། །འདི་དང་སྒྲ་མ་གཉིས་ལ་འང་འདོད་ཡོན་ལྟར་འཆང་བའི་སྒྲོམ་བསམ་ནི་ཡོད་དོ། །འདི་ལ་སྒྲོམ་བསམ་གྱི་སྒྲོན་སྒྲོས་བྱེད་པ་སྒྲ་མ་གཉིས་མེད་ཀྱང་། བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོན་སྒྲོས་འཛིན་པ་ནི་སྒྲར་དང་འདྲའོ། །

གསུམ་པ་(སྒྲོད་པ་ལ་སྒྲོབ་པའི་ཆོག)ལ་གཉིས། སྒྲོས་བཅས་དང་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྒྲོད་པ་རྒྱབ་ཚུལ་དང་། ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྒྲོད་པ་རྒྱབ་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས། རུན་མོང་པའི་ཆོག་དང་། སོ་སོའི་ཆོག་འོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲོད་པ་གཉིས་གང་དུ་རྒྱབ་པའི་གནས་ནི། མཉམ་སྦྱར་སྒྲོད་པ་རྣམས་སུ་བྲངས་པ་འབྱུར་རྟིང་ལས། ཡང་ན་སྤྱིད་པ་གསུམ་དག་གསལ། སྒྲིད་མོས་ཆེལ་ལ་སོགས་པར་རྒྱབ།^{༡༡} །ཅིས་དང་། པ་ཆབ་གྱིས་བསྐྱར་བ་ལས། ས་གསུམ་རང་གི་སྒྲིད་མོས་ཆེལ། ཞེས་འབྱུང་ཡང་། ཆག་འབྱུར་ལས། གནས་སམ་ཡང་ན་རང་གི་ནི། སྒྲིད་མོས་ཆེལ་ལ་སོགས་པར་རྒྱབ། །ཅིས་དང་། རྒྱུད་ལོགས་སུ་བསྐྱར་བ་ལས། ཡང་ན་བདག་གི་གནས་དག་གསལ། སྒྲིད་མོས་ཆེལ་ལ་སོགས་པར་རྒྱབ།^{༡༢} །ཅིས་འབྱུང་བས། རང་གི་གནས་ཁང་རམ་སྒྲིད་མོས་ཆེལ་སོགས་པ་ཡིད་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གནས་སྐྱལ་བ་རན་པ་རྣམས་དང་བྲལ་བར་རྒྱབ་པོ། །

དེར་ཁང་པ་འདུ་བུ་ཚུལ་ནི། སོ་སོག་ལས་བྱས་པའི་ལྟའི་ཁང་པ་སུམ་བཅུགས། བྱ་བཞི་སྒྲོ་བཞི་དྲུག་

འབག་གི་རྒྱུ་ནི། རྟོན་བརྒྱུ་ལོ་ཆེན་དང་བ་ཚབ་ཀྱིས་བརྒྱུར་བ་དང་། མཉམ་སྦྱོར་ལོགས་སུ་
བརྒྱུར་བ་ལས། ཁམས་ཀྱི་རང་བཞིན་དང་ཤོག་དང་རྩ་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་འབྱུང་བའི་བྱི་མེ། ཆག་གིས་
ཤོག་ཆགས་རྩ་བ་ལས་བྱུང་བ་ཞེས་བརྒྱུར་བ་ལོགས་པས། གསེར་དངུལ་ལ་སོགས་པའི་རིན་པོ་ཆེའི་
ཁམས་དང་། མི་རུས་ལ་སོགས་པ་ཤོག་ཆགས་ལས་བྱུང་བ་དང་། ཤིང་གི་རྩ་བ་སོགས་ལས་བྱས་པའི་
འབག་བྱ་ལྟེ། རྫོན་གསལ་ལས་ཀྱང་། ཤིང་ལ་སོགས་པ་ལས་བྱ་བར་བཤད་དོ།^{༡༡} །བཟོའི་རྣམ་པ་ནི་
ལུགས་སུ་བྱུག་པ་དང་། འཁུར་དུ་བརྒྱུ་པ་དང་། བརྒྱུར་པས་མངོན་པར་འབྱུངས་པ་དང་། བྱིས་པ་གང་
ཡང་རུང་དོ། །དེ་ཡང་ཞལ་བྱུག་སོགས་དང་རྒྱ་མདོག་དང་བྱུག་མཚན་རྣམས་ལྟ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་བྱོའོ། རྟོན་
བརྒྱུས་འབྱུར་རྟིང་དང་ཆག་འབྱུར་ལས། རང་གི་ལྟ་ལ་མངོན་སྟོན་གསལ་འོ། །ཁྱུ་བ་པའི་བྱུག་རྒྱས་རབ་ཏུ་
བསྐྱོར།^{༡༢} ཞེས་བ་ལྟར་ན་འདིའི་རིག་མ་ལ་འབྱུག་པའི་བྱུག་རྒྱ་མ་དགོས་པར་བཤད་ཀྱང་། བ་ཚབ་ཀྱིས།
རང་གི་ལྟ་ཡི་འབག་རྣམས་ཀྱིས། །དངོས་གྲུབ་བྱུག་རྒྱ་མ་འབྱུང་བས་བསྐྱོར་བའི་དོན་ཏེ། མཉམ་སྦྱོར་ལོགས་སུ་བརྒྱུར་

བ་ལས་ཀྱང་། རང་གི་ལྷ་ཡི་ཆ་ལུགས་སུ། བསྐྱབ་པའི་ཕྱག་རྒྱས་རབ་ཏུ་བྱ།^{༡༥} ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་དོ།
 སྤྱོད་བསྐྱས་འབྱུར་རྟིང་ལས། ལུགས་མཁམ་ཡང་ན་འབྱུར་དང་ནི། མཛོན་བར་འདུས་བྱས་ལེགས་བྱིས་
 པ། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་གཞུགས་བརྟན་ནི། མཛོན་མའི་ཕྱག་རྒྱ་རབ་ཏུ་བརྟན།^{༡༦} ཞེས་འབྱུང་ཞིང་། མཛོན་
 མའི་ཕྱག་རྒྱའི་དོན་འདྲ་འབག་ལ་འཆད་པ་མིན་ཏེ། རྒྱུད་དུ་མཛོན་མའི་ཕྱག་རྒྱ་ཕྱག་མཛོན་ལ་གསལ་བར་
 བཤད་པས་སོ། །དེས་ན་པ་ཆབ་ཀྱིས། རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་གཞུགས་བརྟན་དང་། ཞེས་བཅད་ནས་བསྐྱར་བ་
 ལེགས་སོ། །སྤྱོད་བསྐྱས་འབྱུར་རྟིང་ལས། རང་གི་ལྷ་དང་ལུགས་པ་ཡི། ལུང་མེད་དག་ནི་ལེགས་བསྐྱབས་
 པ། སྐལ་བཟང་རང་གི་ཕྱག་རྒྱས་མཛོན། ཚོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་བརྟན་པར་བྱ།^{༡༧} ཞེས་འབྱུང་བའི་
 དང་པོའི་དོན་ནི་རྒྱུད་ལེགས་སུ་བསྐྱར་ལེགས་སུ་བསྐྱར་བ་ལས། རང་གི་ལྷ་དང་འདྲ་བ་ཡི། ཞེས་འབྱུང་
 བ་ལྟར་ཡིན་ལ། འདྲ་ཚུལ་ནི་པ་ཆབ་ཀྱིས། རང་གི་ལྷ་ཡི་འབག་རྣམས་ཀྱིས། ལུང་མེད་ལེགས་བསྐྱབས།
 ཞེས་བ་ལྟར་གོ་བར་བྱ་སྟེ། དོན་ཀྱང་ལེགས་བསྐྱབས་སུ་བསྐྱར་བ་ཉིད་ལེགས་སོ། །

དཀྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་གངས་ཀྱི་ཆ་ལུགས་སུ་བསྐྱར་བའི་རྣལ་འབྱོར་པོ་མོ་གནས་རྣམས་སུ་
 བཀོད་བ་འདི་ལ་ཚོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ཞེས་ཟེར་ལ། མཉམ་སྦྱོར་ཙ་རྒྱུད་དུ་འདིར་སྦྱོབ་མ་དབང་བསྐྱར་
 བ་ཡང་གསུངས་སོ། །འདི་ཡང་དཀྱིལ་འཁོར་ཀྱི་དབུས་སུ་སྤྱོད་བ་བྱེད་མཁུག་གི་རྣལ་འབྱོར་བ་དང་། དེའི་
 རིམ་བ་དང་པོའི་ཤར་ལྷོ་ལུབ་བྱང་བཞིར་རིམ་བ་བཞིན་དུ་བྱང་མེད་བཞིན། བདེ་མཚོག་སྦྱུ་མ་དང་། ཞེ་མ་
 རྟོ་བདེ་བ་དང་། སྒྲོན་མ་དང་། ཤ་ཤི་སྟེ་ལྷ་མོ་བཞིའི་རྣམ་པར་འཁོད་དོ། །ཕྱི་མ་ནི་ཆག་གིས་རི་བོང་ཅན་
 མར་བསྐྱར་རོ། །དེ་དག་ནི་ལྷ་ན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་བྱང་མེད་དོ། །དེའི་ཤར་ལྷོ་ནས་གཡས་སྒྲོར་གྱི་མཚམས་
 བཞིར་རིམ་བ་བཞིན་དུ་བྱང་མེད་བཞིན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་མ་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་དང་།
 ཁམས་གསུམ་རྣམ་རྒྱལ་མ་དང་། འདོད་པའི་ལུགས་ཀྱུ་མ་སྟེ་ལྷ་མོ་བཞིའི་རྣམ་པར་འཁོད་དོ། །དེའི་ཕྱི་རོལ་
 རིམ་བ་གཉིས་པའི་མེ་ནས་གཡས་སྒྲོར་གྱི་མཚམས་བཞིར་རིམ་བ་བཞིན་དུ་བྱང་མེད་བཞིན། སྤྱིང་བྱ་མ་
 དང་། རྒྱུད་མངས་མ་དང་། རྒྱུད་གཅིག་མ་དང་། རྒྱུད་སྟག་པོ་མ་སྟེ་ལྷ་མོ་བཞིའི་རྣམ་པར་འཁོད་དོ། །ཕྱི་མ་
 གསུམ་ནི་བེ་ཆང་མ་དང་། རྩ་རྒྱུམ་མ་དང་། རྩ་རྩ་མར་མཉམ་སྦྱོར་གྱི་ཕྱག་རྒྱའི་སྐབས་ལས་ཤེས་སོ། །དེའི་
 ཕྱི་རོལ་རིམ་བ་གསུམ་པའི་མེ་ནས་གཡས་སྒྲོར་གྱི་མཚམས་བཞིར་རིམ་བ་བཞིན་དུ་བྱང་མེད་བཞིན། རྩོ་རྩོ་
 མེ་རྟོག་མ་དང་། རྩོ་རྩོ་བདུག་པ་མ་དང་། རྩོ་རྩོ་མར་མེ་མ་དང་། རྩོ་རྩོ་བྱུག་པ་མའི་རྣམ་པས་མེ་རྟོག་དང་།
 སྒྲོས་ཁང་དང་། མར་མེ་མཚོག་དང་། དྲིས་གང་པའི་དྲུང་པོར་ཐོགས་ནས་འཁོད་དོ། །རིམ་བ་གསུམ་པའི་
 ཤར་ལྷོ་ནས་གཡས་སྒྲོར་གྱི་སྒྲོ་བཞིར་རིམ་བ་བཞིན་དུ་བྱང་མེད་བཞིན་ཉལ་དོང་མ་དང་། རྩོ་རྩོ་ལག་གཏོང་

མ་དང་། རྡོ་རྗེ་སྒྲིབ་པ་མ་དང་། ཐལ་བ་རབ་རྩ་འཛིག་པའི་རོ་ལངས་མའི་རྣམ་པས་གནས་སོ། །དེ་ནི་གི་ནས་
 ཐལ་བར་སོང་བ་ཡང་འཆོ་བར་བྱེད་པའི་དོན་ནོ། །ལྷག་མ་བརྩ་དུག་ནི་རྗེས་སུ་སྒྲིབ་པའི་བྱང་མེད་དུ་དོན་
 གྱིས་ཤེས་སོ། །ཡེུ་བཙུང་ལྔ་པའི་སྒྲོན་གསལ་ལས། བསྐྱེད་རིམ་པའི་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་པའི་སྒྲུབས་སུ་
 དགྲིལ་ལའོར་གྱི་ཆོག་གས་དགྲིལ་ལའོར་བྱ་བར་གསུངས་ལ།¹⁶⁹ དེ་ནི་རྗེ་འགོས་ཀྱི་བཞེད་པས་དགྲིལ་
 ལའོར་ཚུ་ཆོན་གྱིས་ལེགས་པར་འདྲི་བ་ལ་མཛད་པ་ལེགས་སོ། །འདུས་པའི་སྒྲོས་མེད་པ་ཡིན་ན་འདུས་པའི་
 དགྲིལ་ལའོར་ཚུ་ཆོན་གྱིས་བྲིས་ལ། ཆོག་གས་མང་ཉུང་དང་བསྒྲུན་པའི་འདྲ་འབག་གིས་ཆས་འཇུག་བྱ་སྟེ། ལྷ་
 རང་རང་གི་གནས་སུ་དགོད་དོ།

གཉིས་པ་(སོ་སོའི་ཆོག་)ལ་གཉིས། སྒྲོས་བཅས་ཀྱི་ཆོག་དང་། སྒྲོས་མེད་ཀྱི་ཆོག་ལོ།

དང་པོ་ནི། འཕགས་པ་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་གསང་འདུས་པས་སྒྲོས་བཅས་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་ཆོག་འདི་
 ལྷར་བྱེད་ན་ནི་གསལ་བར་མ་གསུངས་མོད་ཀྱང་། འདུས་པའི་སྒོ་ནས་སྒྲོས་བཅས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་བྱེད་པ་ནི་
 བཞེད་དོ། །དེ་བྱེད་ན་རི་ལྷར་བྱེད་པ་ལ། ཁ་ཅིག་མཉམ་སྒྲིབ་ནས་བཤད་པའི་ལྷ་མོ་ནི་ཤུའི་རྟེན་དུ་ལྷ་མོ་
 གཉིས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པོ་མོ་ཆས་སུ་ཞུགས་པ་བསྒྲུན་ནས་བྱེད་ཅེས་གསུང་མོད་ཀྱང་། སྒྲིབ་བསྒྲུས་ལས།
 རིགས་གཅིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་སྒྲོབ་མ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་བྱེད་པར་གསུངས་པས།¹⁷⁰ མཉམ་སྒྲིབ་དང་
 འདུས་པའི་དགྲིལ་ལའོར་སོ་སོ་བ་གཉིས་ཀྱི་ཆོག་སྒྲུབ་མོང་དུ་མིན་ནོ། །དེས་ན་འདུས་པའི་ལུགས་ཀྱིས་
 སྒྲོས་བཅས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་བྱེད་ན་ཆོག་གས་ཀྱི་དགྲིལ་ལའོར་ནི་འདུས་པའི་ལྷ་གྲངས་དང་མཉམ་པ་ལ་རྒྱུད་གཞན་
 བས་བཤད་པའི་ཕྱག་རྒྱ་དང་། ཕྱག་རྒྱའི་ལན་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོས་པ་རྣམས་བསྒྲུན་ནས་བྱ་དགོས་སོ། །
 མཉམ་སྒྲིབ་ལྷར་བྱེད་ན་ནི། རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། དོན་དམ་བདན་པ་
 ལ་དམིགས་པའི་སྒྲིབ་ཉིད་བསྒྲོམས་ནས། དེ་ནས་འབྱུང་བ་རིམ་ཅེག་རི་རབ་ཀྱི་བར་དང་། དེའི་ཅེ་མོར་
 བསྐྱེད་དང་སྒྲུ་ཆོག་གས་རྡོ་རྗེའི་སའི་ཆསྐྱེད་པའི་རྟེན་དུ། རྡོ་རྗེ་ཅེ་མོ་ཅན་གྱི་གཞལ་ཡས་ཁང་གདན་བཅས་ཀྱི་
 བར་མཚན་ཉིད་རྫོགས་པར་བསྐྱེད། དེ་ནས་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་སོགས་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་དུ་བདག་ལ་བྱིན་
 གྱིས་བསྐྱབ་པའི་རིམ་པས་བསྐྱེད་དེ། དགྲིལ་ལའོར་གྱི་གཙོ་བོའི་རྒྱལ་གྱིས་འདུག་ནས་ལའོར་སྐྱེད་པ་ན།
 བྱང་མེད་ནི་བྱ་ལྷ་མོ་དེ་དང་དེའི་དོ་བོར་བསྐྱེད་ཅིང་། དེ་དག་གིས་ཀྱང་རང་རང་དེ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད། སྒྲིབ་
 བསྒྲུས་ཀྱི་ཆོག་ཟེན་ལ་དེ་ཅམ་ཞིག་ལས་མི་འདུག་ཀྱང་སྒྲིབ་དུ་བསྐྱེད་འཁོར་པ་དང་། ཡེ་ཤེས་པ་
 གཞུག་པ་སོགས་ཀྱང་ཁ་བསྐྱེད་དགོས་པར་མཛད་ནོ།

དེ་ནས་འདོད་ཡོན་ལ་སྒྲིབ་པ་ནི། ཉིང་རེ་འཛིན་ཡང་དག་པའི་རྒྱལ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན་དྲན་པ་

དང་ཕྱག་གི་ལན་དང་། མཚོན་པ་དང་མཚོན་པའི་ལན་དང་། གར་དང་གར་གྱི་ལན་དང་། སྤྱད་དང་སྤྱའི་ལན་
 དང་། ལུས་ཀྱི་བད་དང་དག་གི་བདས་ཐ་སྟོན་དུ་བྱེད་དོ། །སྟོན་བསྐྱུས་ལས་ཕྱི་མ་གཉིས་བཤད་པ་ལས།
 ཕྱག་དང་ཕྱག་གི་ལན་དང་། མཚོན་པ་དང་མཚོན་པའི་ལན་ཅུང་ཟད་བསྟན་པ་མ་གཏོགས་པ། གཞན་
 རྣམས་མ་གསུངས་ཏེ་རྒྱུད་གཞན་ལས་ཤེས་དགོས་སོ། །དེ་ལྟར་བྱེད་པའི་དགོས་པ་ནི། སྟོན་བསྐྱུས་ལས།
 ཐུགས་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བ་དང་། སན་ཚུན་རབ་ཏུ་དགའ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡིན་པར་གསུངས་ཏེ།^{༡༤}
 བདེ་བ་ཆེན་པོ་ལས་སེམས་གཞན་དུ་མི་གཡོ་བ་དང་། སན་ཚུན་གྱི་བདེ་བ་འཕེལ་བའི་དོན་དུ་ཡིན་ནོ། །
 འདོད་ཡོན་སྤྱད་པ་ལ་བརྟེན་ནས་མཉམ་གཞག་ཏུ་ལྷན་སྦྲེས་སྒྲོམ་པ་དང་། དེ་ལས་ཡངས་པའི་རྗེས་ཐོབ་ཏུ་
 སྤར་བཤད་པའི་སྒྲོམ་བསམ་གྱིས་ཕྱག་རྒྱ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོས་པ་དུ་མའི་སྒྲོ་ནས་འདོད་ཡོན་ལ་སྟོན་པ་ཉིན་
 མཚན་ཀྱང་ཏུ་སྟོན་དོ། །གསང་འདུས་པའི་ལུགས་ཀྱིས་སྒྲོས་བཅས་ཀྱི་སྟོན་པ་བྱེད་ན། ལྷ་སོ་གཉིས་དང་
 གངས་མཉམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པོ་མོ་ཆ་ལུགས་བསྐྱར་བ་སོ་གཉིས་གདན་སོ་གཅིག་ལ་ལྷའི་གནས་རི་ལྷ་བར་
 འཁོད་ནས། འཇིག་པ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུ་ཐབས་དང་མཐུན་པར་བསྒྲོམས་པའི་མཐར། འདོད་ཡོན་ལྷ་ལྷར་ལྷར་
 འོངས་སྟོན་པའི་འགྲུ། ཕྱག་རྒྱ་དང་དེའི་ལན་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བའི་སྒྲོས་པ་བསྟན་པའོ། །ཆོག་འཕྲི་རྒྱལ་ནི་
 འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

གཉིས་པ་(སྒྲོས་མེད་ཀྱི་ཆོག)ནི། སྟོན་བསྐྱུས་ལས། སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྟོན་པ་ལ་འབྱོར་པས་མ་ལྟོགས་ན་
 ས་བསྐྱུས་པའི་དགྱིལ་འཁོར་རྫོགས་པར་བྱ་མ་ལུས་ན། ཕྱག་རྒྱ་མ་ལྷ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་དེ་ཁོན་ཉིད་རྣམ་པ་
 ལས་ཀྱང་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྟོན་པ་བྱ་བ་དང་། དེ་ཡང་མེད་ན་ཕྱག་རྒྱ་མ་དང་ཡང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྟོན་
 པ་བྱ་བར་གསུངས་པས།^{༡༥} འབྱོར་པས་ལྟོགས་ན་བསྐྱུས་པའི་དགྱིལ་འཁོར་རྫོགས་པར་བྱེད་པའི་སྒྲོས་
 མེད་ཀྱི་སྟོན་པ་དང་རྒྱལ་གསུམ་གསུངས་སོ། །དེ་ནས་བསྐྱུས་པའི་དགྱིལ་འཁོར་རྫོགས་པར་བྱེད་མི་ལུས་པ་
 བྱི་ལྷ་གངས་དང་མཉམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་པོ་མོའི་ཆས་འཇུག་སོགས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཚང་མ་ཚང་ཡིན་གྱི། དགྱིལ་
 འཁོར་རྫོགས་པར་སྒྲོམ་པ་ཆོག་བྱེད་མི་བྱེད་ནི་མིན་ནོ། །འཕུལ་བཅོ་ལྷ་པའི་སྒྲོན་གསལ་ལས། མི་བསྟོན་
 པའི་རྣལ་འབྱོར་པས་རང་གི་ཕྱག་རྒྱ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྟོན་པ་བྱེད་པའི་སྐབས་སུ། མི་བསྟོན་
 པའི་དགྱིལ་འཁོར་བསྒྲོམས་པའི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་དགྱིལ་འཁོར་བརྒྱན་པར་བྱ་བར་
 གསུངས་པས་ཀྱང་།^{༡༦} དགྱིལ་འཁོར་པའི་ལྷ་རྫོགས་པར་སྒྲོམ་པ་ནི་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྟོན་པ་གསུམ་ག་ལ་
 འདུའོ།

དེ་ལྟར་དགྱིལ་འཁོར་རྒྱ་ཆོན་གྱིས་བྱིས་པར་སྒྲོ་ཆོགས་པ་དྲུ་རས་ཀྱིས་གཡོགས་པ་སོ་གཅིག་ལྷ་

ལ་སོགས་པའི་བྱ་གཞུག་དང་བཟུང་ནས་སྒྲིམས་པར་ཞུགས་ཏེ་རིག་བྱ་ལ་སྒྲིག་པར་གྱུ་གསུངས་སོ།།

དེར་དང་པོ་སྒྲིག་པའི་ཚེ་ག་རིམ་ཞིག་བྱ་བ་ཞིབ་ཏུ་མི་གསལ་བ་ལ། རྗེ་འགོས་ཀྱི་བཞེད་པས་
བསྐྱར་འཁོར་ནས་བཟུང་སྟེ། དང་པོ་སྒྲིག་པ་རྗེ་གསལ་པར་སྒྲིམ་པར་བཞེད་ཅིང་། བཅུན་མོ་ཅན་དང་། སྤྱིན་
འུགས་ཅན་གྱི་བཞེད་པས། བསྐྱེད་ཡི་མ་པས་ཆོ་ག་གསུམ་བསྐྱེད་སོགས་སྐྱུ་ཐབས་བཞིན་དུ་བྱེད་ལ།
རྗེ་གསལ་ཡི་མ་པས་སྐྱེད་ཅིག་གིས་བསྐྱེད་པར་བཞེད་དོ། །གཞུང་གཞན་ནས་བསྐྱེད་ཡི་མ་མཐར་བྱིན་པས་
བདག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲིམ་ཆུམས་དགོངས་བསྐྱེད་བྱེད་པར་བཤད་པ་ཡང་ཡོད་དོ། །སྒྲིག་བསྐྱེད་ལས་གསུངས་
ཆོད་ལ་ནི། རྗེ་རྗེ་འཆར་དང་མི་བསྐྱེད་པའི་སྐབས་པ་པོ་གཉིས་ཀ་རུང་ལ། སྤྱིར་ན་རིགས་བྱ་ག་གི་སྒྲོ་ནས་གཙོ་
བོ་བྱེད་པ་ཡང་ཡོད་དེ་ཡི་མ་པ་གཉིས་ཀ་ལ་འདྲའོ། །འི་རབ་ཀྱི་ཕྱེ་མོར་གཞལ་ཡས་ཁང་སྐྱེད་པ་ནི་སྤྱིར་མ་
སྐྱེད་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་བཤད་ཀྱི་འདིར་མི་དགོས་སོ། །སྐྱབས་འདིའི་བསྐྱེད་ཡི་མ་པས་ནི་དང་པོ་སྒྲིག་པའི་
སྐྱབས་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་གི་མཐར་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པ་དང་། དེ་ལས་ལངས་ནས་
དངོས་ཀྱི་རིག་མ་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱབས་གསུམ་གར་ཡང་དགའ་བཞིའི་ཡི་མ་གྱིས་ལྷན་སྐྱེས་བྱེད་པར་ཅན་
བསྐྱེད་ནས་པ་བསྐྱེད་ཡི་མ་གྱི་སྐྱབས་གཞན་དང་མི་འདྲའོ། །དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་ནི་དངོས་ཀྱི་རིག་མ་
དང་སྒྲིམས་པར་ཞུགས་པ་ལས་ཡུམ་གྱི་བསྐྱར་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་བསྐྱེད་ལ། མི་བསྐྱེད་པ་
ལྟར་སྒྲིམས་པ་སོགས་ཀྱི་མཐར་རང་ལ་བཅུག་པས་ཞེ་སྤང་དོ་རྗེར་བསྐྱར་བ་ནི་རིགས་གཉིས་ཀྱི་དབང་དུ་
བྱས་ལ་གཞན་གཙོ་བོ་སོ་སོ་དང་མཐུན་པར་བྱའོ། །ཁྱམས་སྤང་ནས་གཞོན་མཛེས་ཀྱི་པར་ཁྱམས་སྤང་བ་
སོགས་བྱས་ནས་རང་གི་འཁོར་གྱི་རྒྱལ་འབྱོར་མོ་སོ་སོ་གཅིག་ལ་བསྐྱེམ་ནས་དེ་ནས་དེ་ཁྱམས་དང་དབྱེར་
མེད་པར་མོས་པར་བྱའོ། །རང་གི་འཁོར་ནི་ལྷའི་རྒྱལ་འབྱོར་བསྐྱོམས་པས་ཐ་མལ་བའི་ར་རྒྱལ་བསལ་ཏེ་
རྟོག་པ་དེས་མི་བྱེད་པའོ། །རང་གི་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་སྐྱུར་པའི་དོན་ནི། འཁོར་དེ་ཁྱམས་རང་གི་
ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་སྟེ་ཆ་གསུམ་སྤང་པོ་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་མོས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རང་དང་འཁོར་གཉིས་
ཀས་དེ་བཞིན་དུ་བསྐྱོམ་མོ། །བྱ་གཞུག་ལྟ་བུ་དང་གཅིག་པ་ལ་ནི་དངོས་སུ་ཡོད་པ་ཁྱམས་དེ་ལ་བསྐྱེམ། མེད་
པ་ཁྱམས་སྤང་ནས་རང་རང་གི་གནས་སུ་དགོད་དེ་གཞན་འདྲའོ།།

དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་མཐའ་དག་མཉེས་པར་བྱས་ཞེས་པ་ལ།^{༡༥} ཆམ་འབྱུར་ལས། རྗེས་
སུ་ཆམ་པར་བྱས་ཞེས་ཀྱང་འབྱུང་ལ། དེའི་དོན་ནི་དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་ཟེན་པ་དང་། དངོས་ཀྱི་རིག་
མ་དང་སྒྲིམས་པར་ཞུགས་པས་ལྷ་ཁྱམས་མཉེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷ་ཁྱམས་རང་གི་ལུས་ཀྱི་ཆ་གསུམ་ཡིན་
པའི་སྒྲོ་ནས་སོ། །སྒྲིམས་འཇུག་བྱས་ནས་འོད་གསལ་དུ་འཇུག་པ་ལ་དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། བསམ་གཏན་

གཉིས་ཀྱིས་ནལ་འབྱོར་སྒྲོམ་པ་སྒྲོན་པ་ནི་སྤྱིར་ཁར་རྒྱུང་སེམས་པསྐྱུས་པའི་སྒྲོན་ནས་སྤྱོད་པ་བཞི་སྟེང་པའི་
དོན་ཡིན་ཏེ་སྤྱར་བཤད་པ་ལྟར་རོ། །དེ་ནི་རྫོགས་རིམ་པ་ཉིད་ལ་སྒྱུར་ཏེ་སྒྲོམ་ས་འཇུག་གི་སྐྱབས་གཞན་
ལ་ཡང་ཤེས་པར་བྱའོ།

འོད་གསལ་དུ་ཞུགས་པ་ལ་སྐྱུས་པསྐྱུས་པ་བཞི་སྟེང་སྤྱོད་ཀྱིས་པ་དང་། བར་གི་སྤྱར་སྒྱུན་སོགས་
བཞིར་སྒྲོམ་པའི་བྱད་མེད་བཞི་ཡོད་ན་དངོས་སུ་སྐྱུས་པསྐྱུས་པ་དོ་རྩེ་མ་ལུ་སྒྲོམ་པ་དང་བྱུག་ཀྱང་གཅིག་པ་
ཉིད་ཡིན་ན་མེས་པར་བྱ་བའམ། ཡང་ན་སྤྱུ་མ་ལ་ལྟ་མོ་བཞིས་སྐྱབས་འདིར་སྒྱུན་སོགས་ཀྱི་ད་རྒྱལ་བཟུང་
ནས་པསྐྱུས་པ་ཡང་རྒྱུང་བར་མཛོན་ནོ། །དེ་ལས་བཞེངས་པ་ན་ཡུལ་དང་པོ་བཞིའི་བཟང་རན་འབྱིང་གསུམ་
ལ་འོངས་སྟོན་པར་གསུངས་པ་ནི། ལམ་གྱི་མཚམས་འདི་ཙམ་ནས་ཡུལ་དམན་པ་ནམས་ཀྱང་བར་གི་བདེ་
བའི་གོགས་སུ་འགོ་བ་ལ་དགོངས་པར་མཛོན་ནོ། །རྫོགས་རིམ་པའི་སྐྱབས་གསུམ་ལས་སེམས་དབེན་གྱི་
ལམ་གྱི་ཐོག་མ་ཐོབ་ནས་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་དོན་དུ་སྟོན་པ་བྱེད་ན། ཡི་གེ་དང་བྱུག་མཚན་སོགས་ལས་མི་སྟེང་
པར་ཡུད་ཙམ་གྱིས་བསྟེད་དོ། །གཞལ་ཡས་ཁང་གི་གོང་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་བསྟེད་པ་དང་། ལྷག་མོས་འོད་
གསལ་དུ་སྟེང་པའི་སྐྱབས་སུ་ནི་རྒྱུང་ཐིམ་པའི་མཐུས་སྟེང་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱུ་ལུས་པ་དང་སྟོབ་པའི་རྒྱུང་འཇུག་
ཐོབ་པས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བྱེད་དེ་ལུས་པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་ཁྱད་པར་ནི་ཆེདོ།

སྟོང་པའི་དང་ལས་དང་པོའི་མགོན་པོའི་སྒྱུར་ལྡང་བ་ནི་སེམས་དབེན་པ་ཡིན་ན། རིམ་པ་གསུམ་
པའི་སྐྱུ་ལུས་རྩེས་མཐུན་པར་རྒྱུང་སེམས་ལས་ལྡང་བར་ལུས་ལ། སྐྱུ་ལུས་པ་ཡིན་ན་དོན་གྱི་འོད་གསལ་
མཛོན་དུ་མ་བྱས་པར་དུ་སྟོང་པར་འཇུག་པའི་ཆེ་ཡང་སྐྱུ་ལུས་དག་ནས་མི་འགོ་ལ། ལྡང་བ་ན་སེམས་དབེན་
འོད་གསལ་ལས་ལྡང་བ་ཡིན་གྱི་ལུས་གསལ་དུ་ལྡང་བ་མིན་ནོ། །རྒྱུང་འཇུག་ཐོབ་ནས་ནི་སྐྱུ་མའི་སྐྱུའི་
རིགས་འདྲ་རྒྱུན་མི་འཆད་པས། སེམས་ཀྱི་སྟོང་ནས་འོད་གསལ་དུ་ཞུགས་པ་དང་ལྡང་བ་བྱའི་སྐྱུ་ལུས་ཀྱི་
སྟོང་ནས་མིན་ནོ། །དེས་ན་དེ་གཉིས་ལས་འོད་གསལ་ལས་ལངས་པ་ན། རང་གི་སྐྱུ་སྤར་ཡོད་གསལ་
འདེབས་པའི་རྒྱལ་གྱིས་ཡིད་ལ་བྱའོ། །སྐྱུ་ལ་སྐྱུ་འཛིན་པ་ནི་ལུས་རགས་པ་ལས་ལོགས་སུ་བྱེད་སྒྲུར་དེ་ལ་
ཞུགས་ནས་ལུས་རགས་པ་སྐྱུ་ལ་སྐྱུར་སྟེད་པའོ། །དེ་སྐྱུ་ལུས་རྩེས་མཐུན་པ་ཐོབ་པས་ཀྱང་རང་གི་ཡིད་དོར་
དངོས་དང་འདྲ་བ་ཅིག་བྱ་ལུས་སོ། །བཤད་པ་དེ་དག་གི་དང་པོ་སྟོར་པའི་སྐྱབས་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་
མཆོག་གི་མཐར་རིག་མ་དང་སྟོམས་པར་ཞུགས་ནས་ལྷན་སྦྲེས་བསྟེད་པ་དང་། དེ་ལས་ལྡང་བ་སོགས་ཀྱང་
ཤེས་པར་བྱའོ།

ལེའུ་བརྒྱུ་བདུན་པའི་འགྲེལ་པར་སྐྱུས་པསྐྱུས་ནས་བཞེངས་པའི་འོག་དུ། རྩམ་སྤྱང་ལ་སོགས་པ་

མིགས་བཞིའི་ར་རྒྱལ་འཛིན་པས། སྤྱོད་མ་སོགས་བཞི་ཀ་དང་སྟོམས་འཇུག་མཛད་པར་བཤད་པ་བཞིན་
 དུ།^{༡༥} འདིར་ཡང་བྱ་དགོས་པར་མཛོན་ཏེ་མིམ་པ་གཉིས་ཀ་ལ་འབྲེལ། །དེ་ནི་ལྷ་མོ་དེ་བཞི་གཙོ་བོའི་ལྷན་
 ཅིག་སྟོན་པའི་བྱ་དམེད་དུ་བྱེད་པ་དང་ཡང་མཐུན་ནོ། །རྗེས་སུ་སྟོན་པའི་བྱ་དམེད་རྣམས་ཀྱང་གཙོ་བོའི་
 མིག་མར་འཇུག་བསམ་གཞུགས་རྩོམ་རྩལ་སྟོན་པར་མཛོན་ནོ། །དེའི་རྒྱུ་མཚན་གྱིས་སྟོམས་མེད་ཀྱི་སྟོན་
 པ་འབྲིང་དང་བསྐྱུས་པ་ལ་ཡང་མིག་མའི་འཁོར་གྱི་གངས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཞག་གི་སྒྲེས་པའི་གངས་ཀྱིས་མ་
 བཞག་གོ། །སྟོན་བསྐྱུས་ལས་སྒྲེ་ཤ་ཅན་གྱི་བུ་མོ་སོགས་ལྷ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་ནས་བྱ་བར་གསུངས་པ་ནི།^{༡༦}
 རྫོགས་མིམ་པ་ལ་མིགས་ཀྱི་ངེས་པ་མེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཀྱི། བསྐྱེད་མིམ་པ་ལ་ནི་རང་མིགས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་
 བཤད་དོ། །མིགས་གཉིས་གང་ཡིན་ཀྱང་སྟོན་པའི་དངོས་གཞི་ནི། རང་གི་སྐྱབས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་སྟོམས་པར་
 ལྷགས་ནས་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་དགའ་བ་བསྐྱེད་དེ་བདེ་སྟོང་སྤྱར་ནས་བསྐྱོམ་པ་ཡིན་གྱི། བསྐྱེད་མིམ་པས་ཐུགས་
 ཀྱི་སྒྲ་དང་། སྤྱུ་ལས་ལས་སྤྱུ་མའི་སྤྱུ་ལ་གཙོ་བོར་སྟོམ་པ་མིན་ནོ། །

སྟོན་པའི་ཆོ་ག་འདི་ཞག་གཅིག་ལ་གངས་རི་ཙམ་བྱ་བམིགས་ལ་ཡང་། ལེའུ་བཙུང་ལྷ་པ་རྩ་འགྲེལ་
 ལས་སྟོན་པའི་སྐྱབས་སུ་མིག་མ་དང་སྟོམས་པར་འཇུག་པའི་གསང་མཛོད་དུས་བཞིར་བྱ་བར་གསུངས་པས་ཐུན་
 བཞིར་བྱའོ།^{༡༧} །མཉམ་སྦྱར་ནས་ཆོགས་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོགས་འཁོར་གྱི་ཆོ་ག་ལོ་རེ་དང་
 རྒྱ་བ་རེ་ལ་ལན་རེ་བྱེད་པར་གསུངས་པ་སྟོན་བསྐྱུས་ལས། སྟོན་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ལ་གསུངས་པ་ནི། སྟོན་པ་
 བྱེད་པའི་ས་ཆོགས་བཞིར་བཤད་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་སྟོན་པ་མིན་པས། ལུང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་མིམ་གཉིས་ཀྱི་
 ལམ་མཐོན་པོར་སྐྱབས་པའི་སྟོན་པ་ལ། དུས་ཀྱི་སྟོམས་པ་ཡོད་མེད་འཆད་པ་ནི་དོན་མིན་ནོ། །མིག་བྱ་ལ་
 སྟོན་པའི་རྗེས་སུ་སྟོམས་བཅས་བྱེད་ན། ཕྱག་རྒྱ་དང་དེའི་ལན་ལ་སོགས་པ་རང་རང་གི་སྟོམ་བསམ་ཀྱི་སྒོ་ནས་
 བྱེད་ཀྱི་སྟོམ་མེད་པས་ནི་མི་བྱེད་དོ། །དེས་ན་སྟོན་བསྐྱུས་འཇུག་རྟིང་ལས། འདིར་ཨ་ར་ལི་རྫོགས་པར་
 བྱེད་ཅེས་པ། བཅོམ་གྱིས་ཨ་ར་ལི་སྤྱབ་པར་བྱེད་ཅེས་པར་བསྐྱར་བ་ལེགས་སོ། །

ཤ་ལྷ་དང་བདུད་རྩི་ལྷ་སྤྱང་བ་སོགས་བྱས་ནས་ཕྱོགས་དབེན་པར་བཟའ་བར་གསུངས་པ་ནི། མིམ་
 གཉིས་ཀྱི་སྟོན་པ་ཀུན་ལ་འབྲེལ། །ཕྱག་རྒྱ་མི་བཅིང་བ་དང་བྲི་བ་དང་མཐུལ་འབྲལ་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་མེད་
 པ་དང་། ཕྱིའི་ཐབས་ཁུང་གི་སྦྱོན་སྦྱེག་མི་བྱེད་པ་དང་། ཆ་ཆ་འདེབས་པ་སོགས་མཛོད་རྟེན་གྱི་ལས་མི་བྱ་བ་
 དང་། བྲེགས་བམ་མི་ཀླག་པ་དང་། ལུས་ཀྱི་རལ་དུབ་སྤང་བ་དང་། རས་རིས་དང་རྩོམ་གི་སྤྱུ་གཞུགས་
 ལ་ཕྱག་མི་བྱ་བ་དང་། ཉན་རང་ལ་སྤྱབས་སུ་མི་འགོ་བ་དང་། ཆོས་གངས་སོགས་ལ་སྟོམ་པར་མི་བྱེད་དེ་
 འདི་ཐམས་ཅད་ནང་གི་བདག་ཉིད་ཁོ་ནས་རྫོགས་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་སྟོན་བསྐྱུས་ལས་གསུངས་པ་ནི།^{༡༨}

རྫོགས་རིམ་པའི་སྤྱོད་པའི་སྐབས་ཡིན་ལ། སྤྱོད་པའི་སྐབས་སུ་ཐུག་ཆུ་འཆིང་བ་དང་། དཀྱིལ་འཁོར་འདྲི་བ་སོགས་ནི་མ་གཏོགས་སོ། །འདུས་པ་དང་རྒྱུད་གཞན་མང་པོ་དང་། གསང་བ་བྱུང་བ་དང་རྟོ་ཉ་སོགས་ནས་ཀྱང་དེ་ལྟར་མི་བྱ་བར་བཤད་པ་ལ་འབྲུལ་ནས། ཐོག་མར་ལས་དང་པོ་པའི་སྐབས་ནས་ཀྱང་། དབང་པོ་རྩོད་པོ་ཅིག་ཅར་བས་དེ་དག་མི་བྱེད་ཅིང་། དེ་ལྟར་བྱེད་པ་དབང་རྩལ་རིམ་གྱིས་བར་བྱེད་པ་མང་པོ་བྱུང་སྐར་ངོ་། །

གཉིས་པ་(ཤིན་ཏུ་སྤྱོས་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་སྐབས་ཚུལ་)ནི། རྟེན་གང་གིས་བྱེད་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་སྤྱོས་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་འདྲི། བརྩམ་མོ་ཅན་ནི་རྫོགས་རིམ་པ་ཁོ་ནས་བྱེད་པར་བཤད། བྱལ་པོ་བས་རིམ་པ་གཉིས་ཀས་བྱེད་གསུངས་པའི་ཕྱི་མ་ལེགས་པར་རྩེ་འགོས་བཞེད་པ་ལྟར་བྱའོ། །

གནས་ནི་རྒྱུད་ལས་རྣམ་པར་དབེན་པའི་རི་པོ་དང་རྩེ་དོགས་དང་འབབ་རྒྱའི་གནས་དང་དུར་ཁྲོད་ལ་སོགས་པར་བྱ་བར་གསུངས་པ་བཞིན་ཏེ།^{༡༡} འདི་ལ་ཁང་པ་གསུམ་བཅེགས་སོགས་མི་སྐྱབ་པོ། །ལ་ཟས་སྐྱབ་པའི་གོགས་ནི་གཞོན་སྤྱིན་མོ་མངག་གཞུག་ག་མ་སོགས་སྐྱབ་པ་འམ་ཡང་ན་སྐྱབ་གོགས་མཆོག་གས། ཆོགས་ཆེན་པོ་ལས་ལ་ཟས་སྐྱབ་པའོ། །ཕྱི་མ་ནི་པ་ཆབ་ཀྱིས་སྤོན་པོ་ལས་འབྲས་ཆན་ཅམ་བསྐྱབས་ནས་ཞེས་བསྐྱར་ཏེ། སྤོན་པོ་སོགས་ཀྱི་འབྱོར་ལྷན་གྱིས་སྤྱིན་བདག་བྱེད་པའོ། །གཞོན་སྤྱིན་མོ་མངག་གཞུག་ཏུ་སྐྱབ་ལུས་ན་སྤྱོས་བཅས་སམ། སྤྱོས་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་པ་གང་རུང་ཞིག་བྱེད་པའི་འབྱོར་པ་འོང་བས། འདི་ཡོ་བྱད་མ་འབྱོར་ནས་བྱེད་པ་ཁོ་ནར་མ་དེས་སོ། །

བསམ་པའི་ཁྱད་པར་ནི་བཞི་ལས་དང་པོ་ནི། དེ་ཞིག་ཐོག་མར་སྐྱབ་པ་པོས་ཐོག་མ་མེད་པའི་འཁོར་པའི་སྐྱག་བསྐྱལ་བྱན་པར་བྱས་ནས་མུང་འདས་ཀྱི་བདེ་བ་འདོད་པས་འདྲུ་འཛི་ཐམས་ཅད་སྤང་བར་བྱ་སྟེ། ཐམ་རྒྱལ་སྤིད་ཀྱི་དབང་ཐུག་ལ་ཡང་སྐྱག་བསྐྱལ་གྱི་འདྲུ་ཤེས་བསྐྱོམ་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། འགྱུར་གསར་གཉིས་ལས། དངོས་པོ་ཏིལ་འབྲུ་ཅམ་ལ་ཡང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་སྤྱོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་བསྐྱར་བ་ལེགས་པས་ཡོ་བྱད་ཏིལ་ཅམ་ཡང་བསགས་ཏེ་མི་འཛིན་པ་ལ་བྱའོ། །བདེན་ཞེན་གྱི་དངོས་འཛིན་མི་བྱེད་པ་ལ་མི་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་འོད་གསལ་སྒྲོམ་པ་ལ་དད་པས་ལུས་སྟོག་ལ་ཡང་ལྟོས་པ་མེད་པར་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི་འཛིན་རྟེན་པའི་དངོས་གྲུབ་ཐ་མོ་དང་། གྲུབ་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱུད་ལ་ཡང་དོན་གཉེར་མི་བྱ་སྟེ། རྣམ་པར་གཡེང་བ་དང་ཕྱིར་ལྟོག་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །བསྐྱེད་རིམ་པ་སྤྱོད་པ་བྱེད་པ་ལ་བྱང་རྒྱུ་ཀྱི་སེམས་མཆོན་ཉིད་ཆང་བ་ཡོད་པས། སྤྱིར་སངས་རྒྱུས་ཐོབ་འདོད་ཡོད་མོད་ཀྱང་། བསྐྱེད་རིམ་མཐར་ཕྱིན་པའི་འོག་ཏུ་རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་རྣམས་མི་བསྐྱེད་པར་བྱ་ན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་ཀྱིས་ཡིད་

དངས་ནས་སྒྲིབ་པ་བྱེད་པ་ཡིན་པས། བསམ་པ་གཉིས་པ་མ་གཏོགས་པ་གསུམ་ནི་རྫོགས་མིམ་པ་ལ་སྒྱུར་རོ།

ཕྱག་རྒྱའི་བྱེད་པར་ནི་སྒྲིབ་བསྐྱེད་ལས།⁽¹⁰⁾ དེ་བས་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་བྱེད་མེད་སྤངས་ནས་སྤྱི་
ཁར་གནས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་ལྟན་ཅིག་སྟོམས་པར་འཇུག་པས་ཤིན་ཏུ་སྒྱུར་བར་དོ་རྗེ་འཆང་ཐོབ་
པར་བྱའོ་སྟུམ་དུ་དམིགས་ཏེ། གཅིག་ལ་ཁོ་ནར་སྒྲིབ་པ་བྱ་བར་གསུངས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱའོ། ཡེ་རྒྱ་
ནི་བསྐྱེད་མིམ་པས་སྤྱི་ཁ་ནས་དབྱིབས་ཀྱི་ལྟ་མོ་འབྱིན། རྫོགས་མིམ་པས་སྤྱི་ཁ་ནས་ཉིད་སྟོམ་པ་ཉིད་ལ་ཡེ་རྒྱ་
དང་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཟེར། ཞེས་བཅུན་མོ་ཅན་གསུང་ཡང་། རྫོགས་མིམ་པས་ཀྱང་ལྟ་མོའི་རྣམ་པ་ཅན་
དང་སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ཡིན་ནོ། ཡེ་ལུ་ལྟ་པའི་སྒྲོན་གསལ་ལས། དངོས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་མ་རྟེན་ན། སངས་
རྒྱུ་ཀྱི་ཡུམ་ཤེར་ཕྱིན་རང་གི་སྤྱི་ཁ་གནས་པ་སྤྱད་ནས། དེ་དང་ལྟན་ཅིག་སྟོམས་འཇུག་བྱེད་པ་ཤེས་བྱེད་
དང་བཅས་པས་བསྐྱབས་ལ།⁽¹¹⁾ ཡེ་ལུ་བཅུ་དྲུག་པ་ལས། བསམ་གཏན་ཡིག་གསུམ་དོ་རྗེ་ཅན། རང་གི་
ཕྱག་རྒྱ་སེམས་ཀྱིས་བསམ། གེ་ལྟས་སངས་རྒྱུ་ཀྱན་མཁུན་པ། མཉེས་པར་འགྱུར་བ་གདོན་མི་ཟ།⁽¹²⁾ ཞེས་གསུངས་པའི་འགྲེལ་པར་གཞུང་དེས་ཡེ་རྒྱ་དང་ལྟན་ཅིག་སྒྲིབ་པ་བྱེད་པ་བསྐྱར་ལ། ཡིག་གསུམ་དོ་རྗེ་
ཅན་གྱི་བསམ་གཏན་པ་སྟེ་རྣམ་སྤྱང་སོགས་དོ་རྗེ་གསུམ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བྱེད་མེད་རྣམས་ལ་
སྟོས་པ་མེད་པ་རྣམས་ལ། རང་གི་ཕྱག་རྒྱ་སྤྱི་ཁ་གནས་པའི་དོ་རྗེ་དབྱིངས་སྒྲུག་མ་སྤྱིན་པར་གསུངས་
སོ།⁽¹³⁾ གེ་ལྟ་ཕྱི་རོལ་གྱི་བྱེད་མེད་མ་རྟེན་པ་ལྟེན་པར་བཤད་པ་ནི། ཡེ་རྒྱས་ཕྱིའི་བྱེད་མེད་
བསྟེན་པ་ལྟར་གྱི་བདེ་བ་ཆེན་པོའི་ཉིང་རེ་འཛིན་བསྐྱེད་མི་རུས་པ་ཡིན་ལ། ཕྱིའི་བྱེད་མེད་རྟེན་ཀྱང་དེ་
སྤངས་ནས་ཡེ་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པར་གསུངས་པ་ནི་སྤྱི་ཁ་ལས་བསྐྱོད་པ་ལ་དགོངས་སོ།

དེ་ཡང་ཡེ་ལུ་བཅུ་བདུན་པའི་སྒྲོན་གསལ་འགྱུར་གསུང་གཉིས་ལས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་དང་
སྟོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་སེམས་བརྟན་པ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པར་གསུངས་པ་
ལྟར་རོ།⁽¹⁴⁾ སྒྲོན་གསལ་འགྱུར་རྟེན་ལས། སེམས་བརྟན་པ་ཐོབ་པས་ཕྱིའི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་པ་ཞེས་
འབྱུང་ཡང་འགྱུར་སྤྱི་ཁ་བདེའོ། གེ་ལྟ་བའི་གང་ཟག་གི་རིགས་ཀྱི་བྱེད་པར་དང་། ལམ་ཐོག་མར་སྟོམ་
པ་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་རྒྱ་ལ་སྒྲོབ་ཚུལ་གྱི་བྱེད་པར་ཅིག་ཡིན་པ་འདྲའོ། འདི་ལ་བསྐྱེད་མིམ་པས་ནི་སྒྲོན་
པ་གཞན་འདོར་མོད་ཀྱང་། ཆོག་འི་མིམ་པ་ནི་འདྲ་བར་མངོན་པས། དཀྱིལ་འཁོར་རྒྱལ་མཆོག་རྫོགས་པ་
དང་ཡེ་རྒྱ་དང་སྟོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། དགའ་བཞིའི་མིམ་གྱིས་ལྟན་སྤྱི་ཁ་ཀྱི་དགའ་བ་བསྐྱེད་དེ་བདེ་སྟོང་
སྟོམ་སོ། གེ་ལ་བསྟོམས་པའི་ལྟ་མོའི་སྤྱི་ཁ་བསྐྱེད་ནས་བཞེངས་ཏེ། ཁ་ཟས་དང་རིག་མའི་འདོད་ཡོན་ལ་
རང་གིས་སྟོམ་བསམ་གྱིས་འོངས་སྒྲིབ་དོ། རྫོགས་མིམ་གྱི་སྤྱབས་གསུམ་དུ་ནི་རྒྱུ་བ་ཐབས་ཀྱི་ཆོག་འི་མིམ་

པ་ཅི་རིགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ཡི་རྒྱ་དང་སྒྲོམས་པར་ཞུགས་པ་ན་ནང་གི་རྒྱ་དང་གི་ནལ་འབྱོར་མཐར་སོན་
 པས་གྲོགས་བྱས་པའི་མཐུས། གཉིས་སྒྲུང་གི་སྒྲོམ་པ་མང་པོ་བཅད་ནས་སྒྲུང་པ་བཞི་ཁྲུང་པར་ཅན་མངོན་
 ཏུ་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་ཡང་རྒྱུ་མཐུས་གཉིས་སྒྲིང་ཁར་བསྐྱས་པའི་སྒྲུང་རིམ་དང་བྱང་མཐུས་དོ་རྩེ་ཅེར་ཡཔ་
 པ་ལས་སྒྲུང་པ་བཞི་བསྐྱེད་པ་གང་བྱེད་ཀྱང་ལུས་མོད་ཀྱང་། གཙོ་བོར་ཁོ་སྒྲུལ་བྱེད་དོ།

འདིར་སྒྲིང་བསྐྱས་ལས། སྒྲུང་བོ་ལ་སོགས་པ་ཁམས་ལྷ་བ་རྒྱུང་ལ་འཇུག་པ་དང་། དེ་མཐུས་ལ་
 དང་། དེ་མཐུས་བྱུང་ལ་དང་། དེ་མ་རིག་པ་ལ་འཇུག་པ་དང་། དེའི་རྩེ་སྒྲུང་འོད་གསལ་སྒྲོམ་པར་བཤད་
 པ་ནི།^{༡༧༩} འདིར་ཡི་ཤེས་ཀྱི་བྱུག་རྒྱ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱེད་ལ། སྒྲིང་པ་གཞན་ལ་ནི་དངོས་ཀྱི་བྱུག་རྒྱ་ལ་
 བརྟེན་ནས་བྱེད་དེ་འདྲའོ། །འོན་ཀྱང་འདིར་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་ཉིད་སྒྲིང་བར་བཤད་པ་ནི་རྩོགས་རིམ་
 པའི་སྒྲིང་པའི་སྐབས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འདིས་འོད་གསལ་ནམ་སྒྲོམ་རེས་ཀྱིས་གཉིད་ཀྱི་འོད་གསལ་དང་
 བསྐྱེས་ཏེ་སྒྲོམ་པའི་དོན་ཏུ་སྒྲུང་གི་སྐབས་གཞན་ལྟར་སང་ཏུས་སུ་གཉིད་དང་མ་བསྐྱེས་པའི་འོད་གསལ་
 དང་། གཉིད་ཏུས་སུ་དེ་དང་བསྐྱེས་པའི་འོད་གསལ་སྒྲོམ་ཚུལ་སོ་སོར་བྱེད་པའི་དོན་མིན་ཏེ། འདི་ནི་བསྐྱེས་
 པའི་གནད་མཐའ་དག་པར་རྟོགས་ན་ཤེས་སོ། །འདི་རིམ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲིང་པ་བྱེད་པས་ཉམས་སྒྲུ་ལེན་པ་ན་
 དགའ་བ་བཞི་དང་སྒྲུང་པ་བཞིའི་མཆོག་དམན་ཀྱི་ཁྲུང་པར་མ་གཏོགས་པ། གཉིས་ཀས་མཉམ་གཞག་ཏུ་
 ཡི་རྒྱ་དང་མཉམ་པར་སྒྱར་བ་ལ་བརྟེན་ནས་ལྷན་སྐྱེས་དང་འོད་གསལ་ཉིད་སྒྲིང་། དེ་ལ་གནས་མ་ལུས་ནས་
 ལངས་པ་ན་སྒྲར་ཡང་བྱུག་རྒྱ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲར་ལྟར་སྒྲོམ་པ་སྒྲེལ་བར་བྱེད་དོ། །འདི་ནི་བརྩོན་འགྲུས་
 ཤིན་ཏུ་དྲག་ལ་སྒྲོམ་པ་ལ་མི་དགའ་བས་ལྷན་སྐྱེས་སྒྲོམ་པ་ལ་ཤིན་ཏུ་དད་པ་ཆེ་བའི་སྒྲོ་ནས་སྒྲར་ལྟར་སྒྲིང་
 པས། ལྷ་སུ་ཀྱའི་སྒྲིང་པ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཟ་ཉལ་འཆག་པའི་སྒྲིང་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ལྟར་ཡི་
 གོ་དང་པོ་ལ་སྒྲུ་ལྷན་ཞེས་ཡི་གོ་བསྐྱེད་པའི་རེས་ཆོག་གིས་བཤད་ནས་ཟས་ཟ་བ་དང་། སྒྲུ་ལྷན་ཞེས་སྒྲུར་ཏེ།
 བཤད་ན་གཉིད་ལོག་པ་དང་། ཀྱའི་སར་ཞེས་སྒྲུར་ཏེ། བཤད་ན་གཤམ་གཅིད་ཕྱིར་འགོ་བའི་འཆག་པ་སྒྲེ།
 འདྲུ་ཤེས་དེ་གསུམ་ཙམ་མ་གཏོགས་པ་འདྲུ་འདྲི་སྒྲངས་ཤིང་ལུས་དང་ཆོར་བ་དང་ལུལ་དང་དབང་པོ་གང་
 ལ་ཡང་མི་སེམས་པར་གཉིད་དང་འོད་གསལ་བསྐྱེས་པ་ཉིད་སྒྲིང་བར་བྱེད་པའོ། །ཁ་ཅིག་སྒྲུ་ལྷན་སྒྲུར་ན་
 ཟ་བ་དང་ཞེས་འཆད་དོ། །དེ་འདྲུ་བའི་རྩོགས་རིམ་པའི་སྒྲིང་པས་ནི་རང་གི་ངོ་བོ་བརྟེན་པའི་སྒྲུ་ལུས་དང་།
 སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་དོ་རྩེའི་སྒྲུ་དང་། མི་སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་དོ་རྩེའི་སྒྲུ། སྒྲིང་པ་གཞན་གཉིས་ལ་
 ལྷོས་པ་མེད་པར་སྒྲུར་ཏུ་འཐོབ་པར་བྱེད་པས། ལེའུ་ག་པའི་འགྲེལ་བར་སྒྲུ་སུ་ཀྱའི་སྒྲིང་པ་སྒྲིང་པ་ནམས་
 ཀྱི་མཆོག་ཏུ་གསུངས་སོ།^{༡༨༠}

འདིར་སྟོན་བསྟུན་ལས། ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ཀྱི་སྟོན་པ་སྟོན་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་རིམ་པས་ཀྱང་བཤད་པར་བྱའོ།^(੧੭) ཞེས་མང་དུ་བྲངས་པ་ནི། རོ་རྩེ་སྤིང་པོ་རྒྱན་གྱི་རྒྱད་ཀྱི་ལེའུ་བཅུ་བྱུག་པ་ནས་འབྱུང་ངོ་།^(੧੮) འདི་ལ་སྟོན་བསྟུན་འབྱུར་གསར་གཉིས་ལས་བཤད་པའི་རྒྱད་ལས་གསུངས་པའི་རྒྱལ་དང་རིམ་པས་སྟོན་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱིས་ཀྱང་ཤིན་ཏུ་སྒྲོས་མེད་ལ་སྟོན་པར་བྱའོ།^(੧੯) ཞེས་འབྱུང་ཡང་། འོ་ཆེན་གྱིས་སྟོན་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་བཤད་པའི་མདོ་ཞེས་བསྟར་བ་ལེགས་ཏེ། ལེའུ་དེར་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱི་སྟོན་པ་བསྟན་ལ། དེ་ཡང་སྟོན་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་སུ་གསུངས་པས། བཤད་ཅེས་པ་ནི་སྟོན་པའི་བརྒྱལ་ཞུགས་བཤད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི་འདུས་པའི་བཤད་རྒྱུ་དུ་སྟོན་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ།

རྒྱད་དེ་དང་འདུས་པ་གཉིས་ཀར་སྟོན་པ་བྱས་པས་སྟོན་པ་བྱུག་གིས་འབྱུང་བ་པར་གསུངས་པའི་བསྟུབ་བྱ་ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཡིན་པས། དེ་ནི་བསྟེད་རིམ་པའི་སྟོན་པ་མིན་ནོ། སྟོན་བསྟུན་ལས། སྟོན་པ་གསུམ་ལ་སྟོན་ཕྱེད་དམ། སྟོན་པ་གཅིག་གསུམ་སྟོན་པ་བྱུག་ཏུ་བསྟུབས་པས། བྱུག་རྒྱ་ཆེན་པོའི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་མཚན་མ་གཟུགས་སྟེ་བ་དང་རེག་པ་ཡང་བསྟོགས་བརྒྱད་དང་། རྒྱད་ཀྱི་ལེའུ་བཅོ་ལྔ་པ་ལས་གསུངས་པའི་སྟོན་པ་སྟུང་མས་འབྱུང་བར་གསུངས་སོ།^(੨੦) སྟོན་པ་བྱུག་ཚུན་ཆད་དུ་སྟོན་པ་མཚན་མ་དེ་དག་བྱུང་ནས་འབྱུང་བ་ལོ། དེ་ལ་སྟེད་དབང་ལྷན་ལ་སྟོན་པའི་དབང་ལྷན་བརྒྱད་ནི་མཚན་གྱི་དངོས་གྲུབ་ཡིན་ལ། ཆག་འབྱུར་ལས། གཟུགས་སྟེ་བ་དང་རེག་པ་ཡང་། རྒྱབ་པ་ཡང་དག་ཐོབ་པ་ཉིད། རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཉིད་བརྟན་པ། དབང་ལྷན་ཉིད་དང་འདོད་དགུར་འབྱུར། ཞེས་འབྱུང་བ་བརྒྱད་ནི། དབང་ལྷན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ཅེས་བྱའོ། དབང་ལྷན་བརྒྱད་ནི་མིན་ནོ། དེའི་དོན་སྟེ་མ་རྒྱུས་ཀྱིས་བཤད་པ་ནི། དབང་ལྷན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་ཀྱི་བཤད་པ་མ་མཐོང་བར་སྣང་བས། སྟོན་རས་གཟིག་བརྒྱལ་ཞུགས་ཀྱིས་དབང་ལྷན་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་བཤད་པ་དང་སྟར་བར་བྱའོ།^(੨੧) དེ་ལ་དབང་ལྷན་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་འཛིག་རྟེན་སྟེ་འཛིག་བྱེད་པ་སྟེ་བ་དང་། སྟོན་ཀྱི་འཛིག་རྟེན་སྟེ་འཛིག་བྱེད་པ་ཡང་བ་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་སྟེ་འཛིག་བྱེད་པ་བདག་པོར་གྱུར་བ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་རྣལ་འབྱོར་པས་དེ་རྣམས་སྟུལ་པ་དང་སྟུང་པར་བྱེད་ཅུས་པའོ། བྱི་མ་ནི་ཡང་དག་པར་འཐོབ་པས་བསྟན་ནོ། ཡིད་ཀྱིས་གང་བསམས་པར་བྱིན་པ་ནི་གར་ཡང་ཁུབ་པས་བསྟན་ནོ། འབྱུང་པོ་ཀུན་གྱིས་མཚོན་པར་བྱ་བ་ནི་འོད་དང་གཟི་བུ་དང་གཟི་བུ་གཞན་ལས་གཞན་པའི་རབ་ཏུ་གསལ་བ་འཕྱུང་བས་བསྟན་ནོ། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆར་བཅད་དང་རྩིས་འཛིན་གྱི་དབང་ཡོད་པ་ནི་དབང་དུ་གྱུར་པའོ། ཡོན་ཏན་ལ་འདོད་དགུར་དབང་བསྟར་པ་ནི་འདོད་དགུར་ལྟན་པའོ། གང་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་དོན་དེ་ལྟར་ཐོབ་ཅུས་པ་ནི་དགའ་མགུར་གནས་པ་སྟེ་དེ་ནི་བརྟན་པས་བསྟན་ནོ།

ཟླ་བ་དྲུག་ཚུན་གྱིས་མཆོག་འགྲུབ་པ་འདི་ནི་སྒྲོབ་པ་འེ་ཟུང་འདུག་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ། །སྤར་བཤད་
 པའི་སྐབས་བཞིར་སྒྲོད་པ་བྱེད་པས་ནི་རང་གི་འབྲས་བུ་མ་གྲུབ་བར་དུ་བྱེད་པས་དུས་ཀྱི་སྒྲོས་པ་ཡོད་མེད་
 ཅི་དེ་ལ་མི་ཕྱི་འོ། །རིམ་གཉིས་པས་དེ་ལྟར་སྒྲོད་པ་བྱས་ཀྱང་རང་རང་གི་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལྟར་དུ་མ་གྲུབ་ན།
 རིམ་གཉིས་སོ་སོའི་སྒྲིང་པོ་བསྐྱལ་ཚུལ་ནི། ལེའུ་བཙུ་པའི་རྒྱུད་འགྲེལ་དང་།^{༡༩} ལྷ་རོ་པའི་རྒྱུད་བྱི་མའི་འགྲེལ་
 བ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།^{༢༠}

ལམ་བསྐྱོམས་པའི་མཐར་འབྲས་སུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ།

བཞི་པ་(ལམ་བསྐྱོམས་པའི་མཐར་འབྲས་སུ་མངོན་དུ་བྱེད་ཚུལ་)ནི། སྒྲོན་གསལ་ལས། དགོས་པ་ཡང་ནི་
བཤད་བྱ་སྟེ། ཞི་སོགས་བྱ་བའི་ཆོག་དང་། ཉེ་བཞིན་གྲུབ་པ་བརྒྱད་དང་ནི། ཁངས་རྒྱས་ཀྱང་ནི་མཆོག་
ཡིན་ནོ།^{༡༤} ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ནི་རབ་བོ། གྲུབ་པ་ཆེན་པོ་བརྒྱད་ནི་འཕྲིང་ངོ་། ཞི་རྒྱས་
དབང་དྲག་གི་འཕྲིན་ལས་ནི་ཐ་མཛོ། གྲུབ་པ་བརྒྱད་ནི། ཡེ་ཤེས་རྡོ་རྗེ་ཀུན་ལས་བརྟམ་ལས། རྒྱགས་
དང་སྒྲན་དང་སྒྲིན་སྟེག་དང་བྱེ་མ་དང་། མིག་སྒྲན་དང་རྒྱང་མཁྱོགས་ལ་སོགས་པ་དངོས་གྲུབ་ཆེན་པོ་
བརྒྱད་^{༡༥} ཅེས་དྲག་སྒྲོམ་ནས་གཉིས་དངོས་སུ་མ་བསྟན་ནོ། །ལྟ་མོ་བཞེས་ཞུས་ལས། རྒྱ་བརྒྱད་ཡན་
ལག་རྒྱབ་པ་བཤད། རི་ལུ་མིག་སྒྲན་དངོས་གྲུབ་དང་། སེམས་རལ་གྱི་དངོས་གྲུབ་དང་། བཅ་མཁམ་
འཕུར་དང་མི་སྣང་དང་། ཤི་བ་མེད་དང་ནད་འཛོམས་སོ།^{༡༦} ཞེས་གསུངས་ལ། རྡོ་རྗེ་གྲུར་ལས། མིག་
སྒྲན་དང་ནི་རྒྱང་མཁྱོགས་དང་། རལ་གྱི་དང་ནི་སེམས་འབྱུང་། རི་ལུ་དང་ནི་མཁམ་སྤྱོད་ཉིད། མི་སྣང་
བ་དང་བཅུད་ཀྱིས་ལེན།^{༡༧} ཞེས་གསུངས་སོ། །འབྲས་སུ་བྱི་མ་གཉིས་ནི་སྒྲན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་ཡིན་
པས་བསྟན་མཆོག་སྒྲན་མོང་གཉིས་ཡིན་ཏེ། རྒྱད་བྱི་མ་ལས། མི་སྣང་ལ་སོགས་དངོས་གྲུབ་ནི། ཐ་མཛལ་
བ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན། ཁངས་རྒྱས་ཉིད་འགྲུབ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། དངོས་གྲུབ་མཆོག་ཅེས་གསུངས་པ་
ཡིན།^{༡༨} ཞེས་སོ། །

བསྐྱེད་རིམ་དང་དེ་དེ་སྤྱོད་པ་ལ་བསྐྱབས་པའི་མཐར་སྒྲན་མོང་གི་དངོས་གྲུབ་འགྲུབ་ཚུལ་ནི།
རྒྱད་འགྲེལ་མཉན་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །རྫོགས་རིམ་གྱི་ལམ་དང་དེ་དེ་སྤྱོད་པ་ལ་བསྐྱབས་པའི་མཐར་
མི་སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་འགྲུབ་ལུགས་ནི། རྒྱར་བཤད་པ་ལྟར་བྱི་ནད་གི་བྱང་ཚུབ་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒྲོན་ནས་ཐོ་
རངས་འོད་གསལ་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན། ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཐར་ཐུག་པ་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཆོ་སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་
རྒྱ་མའི་རྒྱ་མི་སྒྲོབ་པའི་བྱང་འཇུག་གི་རྒྱར་འགྱུར་ཞིང་། འཁོར་བ་རི་མྱོད་བར་རྒྱ་དེ་གཉིས་ལས་མི་གཡོ་
བར་བཞུགས་སོ། ཉེ་འདྲ་བའི་དག་པ་གཉིས་ལྟན་གྱི་ཡུལ་གྱི་འོད་གསལ་ནི། འདུས་མ་བྱས་པའི་ཆོས་ཀྱི་
རྒྱ་དང་། ཡུལ་ཅན་གྱི་འོད་གསལ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་དང་། བདེ་བ་ཆེན་པོའི་རྒྱ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། ཉེ་ཉི་
ཉེན་གཞུགས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱང་སེམས་ཅམ་ལས་གྲུབ་པ་ནི་འོངས་རྒྱ་ཡིན་ལ། རྒྱ་དེ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྷོག་པ་
ཐ་དད་ཅམ་ཡིན་པས་གཞུགས་རྒྱ་དེ་ལ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཞེས་ལན་དུ་མར་གསུངས་པས།
གཞུགས་རྒྱ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སས་མ་བསྟུས་པར་གདུལ་བྱའི་རྒྱད་ཀྱིས་བསྟུས་པ་དང་། ཤེས་པ་ལས་ངོ་བོ་ཐ་

བསྟན་པའི་མགོན་པོ་ལྷ་སྐུ་ལ་པ་སྤྲུལ་གྱིས་དོན་མངོན་དུ་བྱུང་ནས་ཉིད་གྱིས་གཟིགས་པ་བཞིན་བཀྲལ་བ།
 དཔལ་རིམ་པ་ལྷ་པའི་གནད་གྱི་དོན་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གསལ་བར་བཤད་པ་འདི་ནི། གང་ལས་ཁྱད་
 བར་དུ་འཕགས་པའི་ལམ་དང་། ལྷ་པའི་མཐའ་ལོག་མ་རྣམས་ལེགས་པར་མི་ཤེས་ན། དེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་
 འཕགས་པའི་ལམ་དང་ལྷ་པའི་མཐའ་གོང་མའི་ཁྱད་པར་གྱི་ཆོས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ལྷ་མོ་རྣམས་མི་ཤེས་ཤིང་།
 ཁྱད་པར་དུ་རིས་པའི་དོན་མཐར་ཐུག་པ་ཟབ་མོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རིས་དོན་གྱི་གསུང་རབ་དང་། མགོན་པོ་ལྷ་སྐུ་པ་
 གྱི་རིགས་པའི་ལམ་ཤིན་ཏུ་ལྷ་པ་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་སྦྱངས་པའི་རྣམ་དཔྱད་གྱིས་རི་ལྷ་པ་བཞིན་མཆོད་ན། ཐར་
 པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་བགྱོད་པའི་ལམ་སྤྱིའི་གནད་མི་རྟོག་ཅིང་། དེ་བྲག་ཏུ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་རྒྱད་གཉིས་གྱི་
 བརྗོད་བྱའི་སྟོང་པོ། བདེ་སྟོང་སྤྱར་ནས་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་ལྷ་ན་ཅིག་སྤྱིས་པའི་ཡེ་ཤེས་ལེགས་པར་རོས་མི་ཟེན་པས་
 དེ་ལ་མོས་ཀྱང་དད་པ་ཅུམ་དུ་ཟད་པར་མཐོང་ནས། རང་གཞན་གྱི་སྤྱེ་བ་དང་། རང་སྤྱེ་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་དང་། སྤྲུལ་དང་
 ཡར་ཕྱིན་གྱི་ཐེག་པ་གཉིས་དང་། རྗོད་ཐེག་པའི་རྒྱད་སྤྱེ་བཞིའི་གཞུང་རྣམས་ལ་ལེགས་པར་སྦྱངས་ཤིང་། དེ་ཡང་སོ་
 སོའི་ལམ་གྱི་ལུས་རྫོགས་པའི་རིམ་པས་སྟོབ་མ་རི་ལྷ་ར་བཀྲི་བའི་རྩལ་རང་རང་གི་མན་ངག་གིས་བརྒྱན་པ། རྟོང་ཉིད་
 གཏན་ལ་འབབས་པ་དང་། ཐེབས་ནས་རི་ལྷ་ར་སྟོམ་པའི་རྩལ་དང་། སྤྱར་བཤད་པའི་འདུས་པ་ལུགས་སོ་སོའི་
 འཆད་རྩལ་དང་། འཕགས་སྟོར་གྱི་རྒྱ་གཞུང་བོད་དུ་འབྱུང་ཆད་ཀྱང་དང་། དེའི་མན་ངག་རྣམས་ལ་ཡང་སྤྱབ་པ་ལྷ་ར་
 ལེན་པའི་རྩལ་གྱིས་རིང་དུ་འདྲིས་པར་བྱས་པའི་སྟོན་ནས། ཅ་བའི་རྒྱད་དང་བཤད་པའི་རྒྱད་རྣམས་ལེགས་པར་ཤོན་
 སྤྱར་ཏེ། གསོལ་བ་རིང་དུ་བཏབ་པས་གཞུང་རྩལ་པར་གནད་པའི་མཆོན་མ་ཁྱད་པར་ཅན་ཡང་རྟོག་ནས། འཕགས་
 སྟོར་གྱི་འདུས་པའི་ལུགས་ཤིན་ཏུ་ཉམས་འདུག་པ་ལེགས་པར་སོས་ནས་ཡུན་རིང་དུ་མི་ཉམས་པར་གནས་པར་
 བྱུང་ཅིག་སྟེ་མ་པའི་བསམ་པ་དག་པས་བཀྲིས་སོ།། ||

སྤྱི་དགའའི་སྟོན་ཐེལ་པའི་སྟོན་མེ་མཆོག་། ལེགས་བཤད་རིན་ཆེན་ཀུན་གྱི་འབྱུང་གནས་གཅིག་། ལྷ་མེད་སྟོན་
 པ་སྤྱུ་པའི་གཙུག་གི་རྒྱན་། ཁྱབ་བདག་དཔལ་ལྷན་དོ་རྗེ་འཆང་དབང་གིས། རྩལ་འབྱོར་སྤྱེ་མེད་རྒྱུད་སྤྱེ་བུ་ཕྱག་ གཉིས་
 གྱིས་ལྷག་པའི་དུང་ལྷ་ར་ཕྱག་གཉིས་གསུངས། དེས་ནི་ས་སྤྱོད་ཤོད་ན་འཁོར་བསྐྱར་བཞིན། རང་འབྱམས་རྒྱུད་སྤྱེའི་འཁོར་
 གྱིས་ཡོངས་སུ་བསྐོར། གསུང་རབ་རིན་ཆེན་གྱིང་ལ་དབང་བསྐྱར་ཞིང་། རྩལ་སྤྱེས་སྟོང་གི་རེ་བ་ཀུན་ནས་སྐོང་། གསུང་
 རབ་ཀུན་གྱི་ཅེ་མོར་གང་སོན་པ། དེ་ནི་རྒྱད་རྩལ་དཔལ་ལྷན་འདུས་པའོ། དེ་ཡི་ལམ་གྱིས་ས་ཡི་མཐར་སོན་པ། ཁྱབ་
 མཆོག་ལྷ་སྐུ་ཁབས་གྱིས་ལེགས་བཀྲལ་བའི། དགོངས་པ་སྟོང་བྱེད་ལྷ་དང་ལྷ་ཡི་སྟོ། །ཤུ་མི་ཏུ་ལྷ་པ་ཕྱགས་པ་ཡིས།
 ལེགས་པར་བཤད་པའི་སྟོང་པོ་རིམ་ལྷ་ལ། མཛོགས་ལོག་རྟོག་ཐུན་པ་ཀུན་སེལ་བའི། རིམ་ལྷའི་གནད་དོན་ཀུན་གསལ་
 སྟོན་མེ་མཆོག་། ལེགས་བཤད་གསར་པའི་དགའ་སྟོན་འདི་བཅུ་མས་སོ།།

གསུང་བཤུ་དང་ཁྱད་པར་འཕགས་པའི་ལུགས། ཆེས་ཆེར་ཉམས་ནས་རིང་ཞིག་ཡོན་པས་ན། རྒྱུད་དོན་
དཔག་དཀའ་ཟེ་བཞིན་བྱེད་པ་ཡི། བསམ་གཏན་བདེ་ལ་ལོ་ལ་བཞེས་དཀའ་མོད། འོན་ཀྱང་རྣམ་དཀར་ལས་ཀྱི་བྱེད་པོས་
རྣམ་དཔྱད་བགོ་བསྐྱལ་ལྷག་བྱིན་བས། མཁས་པ་དུ་མའི་སྒོ་གྲོས་ཁྱོན་ཡངས་གང་གི་རྣམ་དཔྱད་གྲུ་གཅིག་ན། འོག་པ་
མེད་པར་ངལ་བསོ་བྱེད་པའི་རྣམ་དཔྱད་ནོར་གྱིས་ལྷག་པ་ཡི། དམ་པ་རྣམས་ལ་སྒྲོན་མེད་ལེགས་བཤད་དུ་སྐྱེས་མཐའ་འདིར་
ཡང་མི་འབྱུང་མིན།

ཚུལ་འདིར་འབད་པས་རིང་དུ་འདྲིས་བྱས་ཏེ། ཞིབ་ཏུ་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་རབ་སྦྱར་མོད། བདག་སྒོ་
དམན་ཞིང་རྒྱུད་དོན་དཔག་པར་དཀའ། དེ་སྤང་གང་ཞིག་བདག་གིས་ནོངས་པ་ལ། དྲིས་པ་རྩེ་རྩེ་སྒྲས་པའི་འབྲུལ་པ་
ལའང་། བརྟེ་བའི་པ་མས་མཚར་དུ་འཛིན་པ་བཞིན། དེ་བཞིན་མི་བསྟོད་དྲོ་ཆེའི་ལྷ་ཚོགས་དང་། དཔལ་གྱུར་སྒྲེ་བོ་རྣམས་
ཀྱིས་མཛད་དུ་གསོལ། རང་ག་ཞན་གྲུབ་མཐའ་མི་མཁས་ཕྱོགས་རེས་ཆོམ། རིགས་ལམ་ཐུ་མོར་ངལ་བ་མ་བསྟེན་ཞིང་།
གཞུང་ལུགས་གདམས་པར་མ་གར་སྒྲེ་བོ་དེས། རིང་ནས་ཉམས་པའི་ལམ་གྱི་གནད་འབྱེད་པ། དྲིས་པ་འགའ་ཞིག་དྲོ་བའི་
སྟེགས་སུ་ལ། འཛེགས་ནས་ཉི་མ་འཛིན་ལ་འབད་པ་བཞིན། དེ་ནི་བསམ་པ་བཟང་ཙམ་ཁོ་ནར་ཟད། དེ་ཕྱིར་རྣམ་དཔྱད་
ཅན་རྣམས་འབད་པར་རིགས།

གང་གི་འཕྲིན་ལས་གཟེགས་མའི་ཆ་གས་ཙམ། སྟིང་ལ་ལྷགས་པ་ཡིས་ཀྱང་རྟེན་དཀའ་བ། ཤིན་ཏུ་སྒྲས་དོན་
ལྷང་རེར་གསལ་མཛད་པ། རྗེ་བཙུན་མཁྱེན་པའི་གཏེར་དེས་བདག་སྦྱོངས་ཤིག འདོད་ལྡན་སྟིང་ལ་སྟིན་ལེགས་གཞུགས་
ཀྱིས་བཞིན། གང་ཞིག་མཐོང་ཞིང་དེ་དོན་བསམས་པ་ན། མཁས་པའི་ཡིད་ནི་རབ་ཏུ་འཕྲོག་བྱེད་པའི། གཞུང་འདིར་
འབད་ལས་བདག་གིས་དཀར་པོའི་ལས། རི་སྟེང་བསགས་པ་དེ་ཡིས་འགོ་ཀུན་གྱིས། ཤིན་ཏུ་བྱེད་པར་དཀའ་བ་རྒྱུད་ལྟེ་
གནད། རི་བཞིན་ལེགས་པར་རྟོགས་ནས་དེ་ཡི་དོན། བསྐྱབས་པས་དྲོ་ཆེ་འཛིན་པའི་སར་བགོད་ཤོག རི་སྟེང་གླིང་གི་བསྐྱ་
འདབ་བརྒྱུད་ཀྱི། ཟེའུ་འབྱུང་རྒྱུ་པོ་གནས་པ་དེ་སྤིང་དུ། ལེགས་བཤད་འདིས་ཀྱང་སྐྱལ་བཟང་འགོ་བ་ལ། ལམ་གྱི་མཐར་
སྟག་རིང་དུ་གསལ་བྱེད་ཤོག བདག་ཀྱང་དེང་ནས་ཆེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ། ལམ་གྱི་མཐར་སྟག་འདི་དང་མི་འབྲལ་ཞིང་།
ལེགས་ཚོགས་ཀུན་གྱི་ཅ་བ་རྒྱ་མེད་པ། བཤེས་གཉེན་དམ་པ་རྟག་ཏུ་མཉེས་བྱེད་ཤོག།

ཅས་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་སྟིང་པོ་ཟབ་མོ་རིམ་པ་ལྟའི་གནད་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་གསལ་
བར་བྱེད་པའི་སྒྲོན་མེ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ལམ་འདི་ལ་སྐྱབ་པ་སྟིང་པོར་བྱེད་པའི་དགོ་བའི་བཤེས་གཉེན་དུ་མས། རིམ་པ་ལྟའི་ལམ་གྱི་
གནད་རྣམས་རྒྱས་ལ་གསལ་བ་ཅིག་ཡི་གེར་འགོད་པར་ཞུ་ཞེས་ཡང་དང་ཡང་དུ་གསོལ་བ་བཟབ་པའི་དོན་དུ། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཁྱུང་པོ་
ལྷས་པ་དང་། རྗེ་བཙུན་དམ་པ་ཀུ་ལྷ་ར་མ་ཏི་ལ་སོགས་པའི་སྒྲུ་མ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞབས་ཀྱི་རུལ་སྒྲི་བོས་ལེན་པ། དཔལ་གསང་བ་
འདུས་པའི་རྣལ་འབྱོར་པ་མང་དུ་ཐོས་པའི་དགོ་སྟོང་གར་ཅོང་ཁ་པ་སྒོ་བཟང་གཤགས་པའི་དཔལ་གྱིས་འབྲོག་རི་བོ་ཆེ་དགའ་ལྡན་རྣམ་པར་
རྒྱལ་བའི་གླིང་དུ་སྦྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་དཀའ་བ་ཞི་འཛིན་པའི་གསང་འདུས་པ་རིན་ཆེན་དཔལ་ལོ། །མདྲཱལ། །

འབྲེག་པའི་མཆན།

- ༡ རྩེད་གཏེ ༡༧༩ བཀའ་ལྟར། ཁ་བདེ་མཆོག་འཕྲུང་བ། རིམ་པར་བྱེད། ༡༡ འོག ༡༧༡ ན་ན
- ༢ རྩེད་གཏེ ༡༧༩ བཀའ་ལྟར། ང་མཁའ་འགྲོ་མཛོཾ་རྩེད་གྲུར། ལེམ་ ༤ འོག ༡༥ བཟ
- ༣ རྩེད་གཏེ ༡༨༤༧ བསྟན། རྩེད་འགྲེལ། ༥ རིག་ལུན་བསྐྱོད་ཀར་པོ། འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད། ལེམ་ ༥ འོག ༡༨༧ ན་ན
- ༤ རྩེད་གཏེ ༡༨༥༥ བསྟན། རྩེད་འགྲེལ། ༥ རྩེད་འགྲེལ་པ། རྩོན་གསལ། ལེམ་ ༡༧ འོག ༡༨༠ ན་ན
- ༥ རྩེད་གཏེ ༤༥༡ བཀའ་ལྟར། ཆ་དཔལ་རྩོཾ་རྩེད་ཀྱི་རྩེད། ལེམ་ ༡༡ འོག ༥༡ བཟ
- ༦ རྩེད་གཏེ ༤༤༩ བཀའ་ལྟར། ཅ་གསར་འདུས་རྩེད་ལྟེ་མ། ལེམ་ ༡༨ འོག ༡༥༠ ན་ན
- ༧ རྩེད་གཏེ ༤༡༧ བཀའ་ལྟར། ང་ཀྱའི་རྩོཾ་ལེས་བྱ་བ་རྩེད་ཀྱི་རྩེད་པོ། ལེམ་ ༡ འོག ༩ ན་ན
- ༨ རྩེད་གཏེ ༡༤༥༠ བསྟན། རྩེད་འགྲེལ། ༥ ནག་པོ་རྩོད་པ། གསར་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རབ་རྒྱགས་པ། འོག ༡༥༠ བཟ
- ༩ རྩེད་གཏེ ༡༨༡ བཀའ་ལྟར། ཀ་ཡང་དག་རྩོད་པ། རབ་བྱེད། ༡ འོག ༥༡ བཟ
- ༡༠ རྩེད་གཏེ ༡༨༤༧ བསྟན། རྩེད་འགྲེལ། ༥ རིག་ལུན་བསྐྱོད་ཀར་པོ། འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད། ལེམ་ ༥ འོག ༡༨༧ ན་ན
- ༡༡ རྩེད་གཏེ ༤༡༧ བཀའ་ལྟར། ང་ཀྱའི་རྩོཾ་ལེས་བྱ་བ་རྩེད་ཀྱི་རྩེད་པོ། ལེམ་ ༡ འོག ༩ ན་ན
- ༡༢ རྩེད་གཏེ ༤༤༩ བཀའ་ལྟར། ཅ་གསར་འདུས་རྩེད་ལྟེ་མ། ལེམ་ ༡༨ འོག ༡༥༠ ན་ན
- ༡༣ རྩེད་གཏེ ༡༨༤༧ བསྟན། རྩེད་འགྲེལ། ༥ བསྐྱོད་ཀར་པོ། འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད། ལེམ་ ༡ འོག ༡༨༠ བཟ
- ༡༤ རྩེད་གཏེ ༡༡༨༠ བསྟན། རྩེད་འགྲེལ། ༧ རྩོཾ་རྩོད་པོ། ཀྱའི་རྩོཾ་ལེས་བྱ་བ་ལེན་ཀྱི་རྩེད་འགྲེལ་པ། འོག ༡༠ ན་ན
- ༡༥ རྩེད་གཏེ ༡༤༥༠ བསྟན། རྩེད་འགྲེལ། ༥ ནག་པོ་རྩོད་པ། གསར་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རབ་རྒྱགས་པ། འོག ༡༥༤ བཟ
- ༡༦ རྩེད་གཏེ ༡༨༡༧ བསྟན། རྩེད་འགྲེལ། ༥ བསྐྱོད་ཀར་པོ། གསར་བའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་རབ་རྒྱགས་པ། ལེམ་ ༡ འོག ༩ ན་ན
- ༡༧ ཁོང་མཆོང་སྤྱོད། གསར་བའི་ལྟེ་མ། ལེམ་ ༡ འོག ༩ བཟ
- ༡༨ ཁོང་མཆོང་སྤྱོད། གསར་བའི་ལྟེ་མ། ལེམ་ ༩ འོག ༤ བཟ
- ༡༩ རྩེད་གཏེ ༡༨༤༧ བསྟན། རྩེད་འགྲེལ། ༥ བསྐྱོད་ཀར་པོ། འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད། ལེམ་ ༡ འོག ༡༨༠ བཟ
- ༢༠ རྩེད་གཏེ ༡༨༤༧ བསྟན། རྩེད་འགྲེལ། ༥ བསྐྱོད་ཀར་པོ། འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད། ལེམ་ ༥ འོག ༡༨༧ ན་ན
- ༢༡ རྩེད་གཏེ ༡༡༨༠ བསྟན། རྩེད་འགྲེལ། ༧ རྩོཾ་རྩོད་པོ། ཀྱའི་རྩོཾ་ལེས་བྱ་བ་ལེན་ཀྱི་རྩེད་འགྲེལ་པ། འོག ༡༠ བཟ
- ༢༢ རྩེད་གཏེ ༡༨༤༧ བསྟན། རྩེད་འགྲེལ། ༥ རིག་ལུན་བསྐྱོད་ཀར་པོ། འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད། ལེམ་ ༩ འོག ༡༤༡ བཟ
- ༢༣ རྩེད་གཏེ ༡༨༤༧ བསྟན། རྩེད་འགྲེལ། ༥ རིག་ལུན་བསྐྱོད་ཀར་པོ། འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད། ལེམ་ ༡ འོག ༡༨༠ བཟ
- ༢༤ ཁོང་མཆོང་སྤྱོད། འགྲེལ་ཆེན་དྲི་མེད་འོད། ལེམ་ ༥ འོག ༡༠༤ ན་ན
- ༢༥ རྩེད་གཏེ ༤༡༩ བཀའ་ལྟར། ང་མཁའ་འགྲོ་མཛོཾ་རྩེད་གྲུར། ལེམ་ ༤ འོག ༡༥ བཟ
- ༢༦ རྩེད་གཏེ ༤༡༩ བཀའ་ལྟར། ང་མཁའ་འགྲོ་མཛོཾ་རྩེད་གྲུར། ལེམ་ ༤ འོག ༡༧ ན་ན
- ༢༧ རྩེད་གཏེ ༤༡༩ བཀའ་ལྟར། ང་མཁའ་འགྲོ་མཛོཾ་རྩེད་གྲུར། ལེམ་ ༡༩ འོག ༡༤ བཟ
- ༢༨ རྩེད་གཏེ ༡༤༥༠ བསྟན། རྩེད་འགྲེལ། ༥ རྩོད་པ་ནག་པོ། ལྷ་མ་མཉམས་པར་བྱེད། ལེམ་ ༡ འོག ༡༤༩ བཟ

- ༥༧ གོང་མཆོངས། གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག་ ༡༥༧ བ།
- ༥༨ གོང་མཆོངས། གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག་ ༡༥༧ བ།
- ༥༩ རྩེད་གཞི་ ༡༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། དེ་ ལྷ་སངས་རྒྱལ་དཔལ་ལོ་ཤེས། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང། འོག་ ༡༥ བ༥
- ༦༠ རྩེད་གཞི་ ༡༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། དེ་ ལྷ་སངས་རྒྱལ་དཔལ་ལོ་ཤེས། འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང། འོག་ ༡༥ བ༥
- ༦༡ རྩེད་གཞི་ ༤༧༥ བཀའ། རྒྱུད། ༩ གཤིན་ཤིན་གཤིན་དམར་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། རིམ་པར་བྱེད། ༡ འོག་ ༡༡༩ བ༥
- ༦༢ རྩེད་གཞི་ ༢༢༡༧ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི་ བསྟན་བཟླ། གསང་བ་ལྟུང་བ། ལེལ་ ༡ འོག་ ༥ བ༥
- ༦༣ རྩེད་གཞི་ ༡༧༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༥ རྒྱ་བ་ཤུགས་པ། རྫོན་གསལ། ལེལ་ ༡ འོག་ ༩ བ༥
- ༦༤ རྩེད་གཞི་ ༤༤༧ བཀའ། རྒྱུད། ༣ ལོ་ཤེས་ཐོ་རྒྱུན་ལས་བརྒྱལ་བ། རིམ་པར་བྱེད། ༩ འོག་ ༢༤༤ བ༧
- ༦༥ རྩེད་གཞི་ ༡༥༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཆེ་ རྩ་བྱ་གྱི་རྟེ། རིམ་པར་ལུང་འགྲེལ། འོག་ ༡༤ བ༥ དང། རྩེད་གཞི་ ༡༧༤༡ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཡེ་ ལྷ་སྐྱེ་ལྷེ། རྫོན་མ་གསལ་བ་མདོར་བཤད་པའི་ས་བཅད་སྒྲིང་གི་མེ་ལོང། འོག་ ༡༧༡ བ༥
- ༦༦ རྩེད་གཞི་ ༡༧༥༧ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༥ ལྷ་ལོང་བ། གསང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྫོན་མེའི་རྒྱུ་རྩེད་འགྲེལ་བ། འོག་ ༡༠༧ བ༥
- ༦༧ རྩེད་གཞི་ ༢༢༡༧ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི་ བསྟན་བཟླ། གསང་བ་ལྟུང་བ། ལེལ་ ༩ འོག་ ༧ བ༥
- ༦༨ རྩེད་གཞི་ ༡༧༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༥ རྫོང་དཔོན་རྒྱ་བ་ཤུགས་པ། རྫོན་གསལ། ལེལ་ ༡ འོག་ ༡༩ བ༥
- ༦༩ རྩེད་གཞི་ ༡༥༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། དེ་ སངས་རྒྱལ་ལོ་ཤེས། ལྷ་རྩ་བཟང་པོའི་ཐབས། འོག་ ༡༥ བ༥ ལས་ ༢༥ ལྷ་ དང། རྩེད་གཞི་ ༡༥༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། དེ་ མར་མེ་མཛད་བཟང་པོ། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོག་ འོག་ ༦༩ བ༥ ལས་ ༢༧ ལྷ་
- ༧༠ རྩེད་གཞི་ ༡༥༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། དེ་ སངས་རྒྱལ་ལོ་ཤེས་ཞལ་ལུང། འོག་ ༩ བ༧
- ༧༡ རྩེད་གཞི་ ༤༤༩ བཀའ། རྒྱུད། ༣ གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག་ ༡༥༤ བ༤
- ༧༢ རྩེད་གཞི་ ༡༥༥༡ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༩ རིན་ཆེན་འཕྲུང་གནས་ཞིབ། གསང་འདུས་བཤད་རྒྱུར་སྒྲིམ་པའི་མེ་དོག་ འོག་ ༢༠༧ བ༥
- ༧༣ རྩེད་གཞི་ ༡༧༤༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༡༠ རྩ་བྱ་གྱི་རྟེ། (སྐལ་ལྷན་ཤུགས་པ།) རྫོན་མ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བའི་བཤད་པའི་རྟེན། འོག་ ༡༥༩ བ༥
- ༧༤ གཞུང་འདི་རྒྱུད་འགྲེལ་ས་པ་དེ་ཡིན་པེས་ཀྱང་འདི་འདྲ་རྒྱལ་བ་མཆོག་གི་བདེར་གཤེགས། ཞེས་མོགས་ཆོག་རྒྱང་གཉིས་པོ་དེ་མི་འདུག་པས་དབྱུང་དགོས་མོ།
- ༧༥ རྩེད་གཞི་ ༡༧༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༥ རྒྱ་བ་ཤུགས་པ། རྫོན་གསལ། ལེལ་ ༡ འོག་ ༩ བ༥
- ༧༦ རྩེད་གཞི་ ༡༧༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༥ རྒྱ་བ་ཤུགས་པ། རྫོན་གསལ། ལེལ་ ༡ འོག་ ༡ བ༥
- ༧༧ རྩེད་གཞི་ ༡༤༠༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༨ ལྷ་ལོང་ལྷན་ཤུགས་པ། དཔལ་འཁོར་མོ་རྫོམ་པའི་དཀྱིལ་འགྲེལ་དཔལ་འཁོར་ཡིད་ཏུ་འོང་བ། འོག་ ༤༠ བ༧
- ༧༨ རྩེད་གཞི་ ༡༧༤༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༡༠ ལྷ་ལོང་ལྷན་ཤུགས་པ། རྫོན་མ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བའི་བཤད་པའི་རྟེན། ལེལ་ ༡ འོག་ ༩ བ༤
- ༧༩ རྩེད་གཞི་ ༡༧༤༡ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༡༠ རྒྱ་བཞེད་ཀྱུ་ལྷ་ར། རྫོན་གསལ་མདོར་བཤད་པའི་ས་བཅད་སྒྲིང་གི་མེ་ལོང། འོག་ ༡༧༡ བ༥

- [illegible]

- ༡༡༠ གོང་མཆུངས། རྒྱུན་གསལ། ལེའུ་ ༤ ཤོག ༤༥ བ་༡
 ༡༡༡ རྩེད་གཞི ༤༤༥ བཀའ་ལླན། ཅ རྒྱུད་རྩི་མེད་པ། ལེའུ་ ༡ ཤོག ༡༡༡ བ་༤
 ༡༡༢ གོང་མཆུངས། རྒྱུད་རྩི་མེད་པ། ལེའུ་ ༥༡ ཤོག ༢༤༣ བ་༥
 ༡༡༣ གོང་མཆུངས། རྒྱུད་རྩི་མེད་པ། ལེའུ་ ༥༡ ཤོག ༢༤༣ བ་༤
 ༡༡༤ གོང་མཆུངས། རྒྱུད་རྩི་མེད་པ། ལེའུ་ ༥༡ ཤོག ༢༤༣ བ་༣
 ༡༡༥ གོང་མཆུངས། རྒྱུད་རྩི་མེད་པ། ལེའུ་ ༥༡ ཤོག ༢༤༣ བ་༢
 ༡༡༦ རྩེད་གཞི ༢༢༡༢ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། བེ་བསྐྱབས། གསང་བ་བྱུང་བ། ལེའུ་ ༢ ཤོག ༢ བ་༣
 ༡༡༧ གོང་མཆུངས། གསང་བ་བྱུང་བ། ལེའུ་ ༤ ཤོག ༡༣ བ་༤
 ༡༡༨ གོང་མཆུངས། གསང་བ་བྱུང་བ། ལེའུ་ ༢ ཤོག ༡ བ་༣
 ༡༡༩ རྩེད་གཞི ༤༤༥ བཀའ་ལླན། ཅ རྒྱུད་རྩི་མེད་པ། ལེའུ་ ༥༡ ཤོག ༢༤༣ བ་༤
 ༡༢༠ རྩེད་གཞི ༢༢༡ བཀའ་ལླན། བ ཡང་དག་པར་རྒྱུང་བ། རབ་བྱེད། ༢ ཤོག ༡༡༤ བ་༤
 ༡༢༡ རྩེད་གཞི ༡༢༠༢ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་འཕགས་པ་ལྟ། རྒྱུད་བསྐྱུས་རྒྱུན་མ། ལེའུ་ ༥ ཤོག ༡༢ བ་༥
 ༡༢༢ རྩེད་གཞི ༡༢ བཀའ་ལླན། ཤེད་ཕྱིན། ཀ བརྒྱུད་པ། ལེའུ་ ༢༢ ཤོག ༢༡༢ བ་༣ དང་། རྩེད་གཞི ༢༡༢ བཀའ་ལླན། མདོ་སྒྲེ། ཆ་
 རྒྱུབ་པ་རྣམས་པར་དག་པའི་མདོ། ཤོག ༢༤༤ བ་༤
 ༡༢༣ རྩེད་གཞི ༡༢༠༢ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་འཕགས་པ་ལྟ། རྒྱུད་བསྐྱུས་རྒྱུན་མ། ལེའུ་ ༥ ཤོག ༡༢ བ་༢
 ༡༢༤ རྩེད་གཞི ༢༢༡༢ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། བེ་ཡན་ལག་མེད་པའི་རྩི་མེད། ཐབས་ཤེས་རྒྱུབ་པ། ཇི་མ་བརྟེན། ༡ ཤོག ༢༤ བ་༡
 ༡༢༥ རྩེད་གཞི ༤༡༥༡ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། བེ་མགོན་པོ་ལྟ། ཇི་མེད་པའི་ལེའུ་ ༡ ཤོག ༢༥ ཤོག ༡༠༢ བ་༥
 ༡༢༦ རྩེད་གཞི ༡༢༠༠ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་མགོན་པོ་ལྟ། བྱང་རྒྱུབ་ཐེམས་འགྲེལ། ཤོག ༤༡ བ་༣
 ༡༢༧ རྩེད་གཞི ༢༢༡༢ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། བེ་ཡན་ལག་མེད་པའི་རྩི་མེད། ཐབས་ཤེས་རྒྱུབ་པ། ཇི་མ་བརྟེན། ༡ ཤོག ༢༤ བ་༣
 ༡༢༨ རྩེད་གཞི ༤༤༡ བཀའ་ལླན། ཆ རྩི་མེད་པའི་རྩི་མེད་པ། ལེའུ་ ༡ ཤོག ༤༤ བ་༣
 ༡༢༩ རྩེད་གཞི ༤༤༡༠ བསྟན། ཆད་མ། ཅ ཆོས་གསལ། ཆད་མ་རྣམས་འགྲེལ། ཆད་བྱུང་ལེའུ་ ཤོག ༢༢༢ ཤོག ༡༡༤ བ་༣
 ༡༣༠ རྩེད་གཞི ༢༤༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ཆ འཕགས་པ་ལྟ། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱུད། རབ་བྱེད། ༡༤ ཤོག ༢༥ ཤོག ༡༤ བ་༥
 ༡༣༡ རྩེད་གཞི ༢༤༤༡ བསྟན། དབུ་མ། འ རྒྱ་བསྐྱུས་པ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། ཐེམས་བསྐྱེད། ༤ ཤོག ༡༢༠ ཤོག ༢༡༠ བ་༤
 ༡༣༢ རྩེད་གཞི ༡༢༠༠ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་མགོན་པོ་ལྟ། བྱང་རྒྱུབ་ཐེམས་ལྟེ་འགྲེལ་པའི་ཐེམས་བྱུང། ཤོག ༢༡ བ་༡
 ༡༣༣ རྩེད་གཞི་པའོ་རྒྱུད། ༤༤༢༠ བེ་ཅིང་། བསྟན། ལ མིའི་དབང་པོ་གསལ་བ། རབ་གཞི་ལྟེ་པའི་འདོད་པ་མདོར་བསྟན་པ་ལོངས་སྤྱོད་
 བཅུག་པ། ཤོག ༢༢ བ་༡
 ༡༣༤ རྩེད་གཞི ༡༢༤༧ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ད བསྐྱབས་པོ། འགྲེལ་ཆེན་ཏི་མེད་པོད། ལེའུ་ ༥ ཤོག ༢༢༢ བ་༤
 ༡༣༥ གོང་མཆུངས། འགྲེལ་ཆེན་ཏི་མེད་པོད། ལེའུ་ ༢ ཤོག ༢༤ བ་༥
 ༡༣༦ གོང་མཆུངས། འགྲེལ་ཆེན་ཏི་མེད་པོད། ལེའུ་ ༢ ཤོག ༢༤ བ་༥
 ༡༣༧ གོང་མཆུངས། འགྲེལ་ཆེན་ཏི་མེད་པོད། ལེའུ་ ༢ ཤོག ༢༥ བ་༤

༡༣༥ གོང་མཆུངས། འགེལ་ཆེན་ཏི་མེད་འོད། ལེའུ ༡ རྟོག ༢༡༩ བཟ

༡༣༧ རྗེ་དཔལ་ ༧༧༢ བཀའ་ རྒྱུད། ཅུ་ བཀའ་འདུས་ཅུ་རྒྱུད། མེལ་ ༡ རྟོག་ ༧༧ བཟ་

१८० छेदसो १२०० पङ्क्त्यां सुप्रपद्येत् । नः सम्यक् चैवाभूत् । एतच्छ्रवणमिन्द्रियमादाय । सर्व ९० वक्ष

༡༩ རྟེན་གོ ༡༥༠ དར་བུ། ་སྒྲིང་བཤམ། སྨྱོད་པོ་སྐླ་སྒྲུབ། བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་འབྲེལ་པ། གོ་ག ༣༧ ད་༣

༡༩༩ རྩེད་མོ་ ༩༩༩ བཀའ་ རྒྱུད། ཅ དཔོངས་པ་ཡུང་བརྩན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འི་རྒྱུད། ལེན་ ༩ རྩོམ་ ༡༥༥ བཟ་

༡༩༩ རྩོམ་པ་ ༩༩༥ བཀའ་ རྒྱུད། ཅ བསྟན་རྒྱུད་རྩོམ་པ་ རེ་ལྷ། ༡༩ རྩོམ་ ༩༩༥ ཅ

༡༧ རྩེད་ཤོ ༧༡༡ དགའ་ རྩེད་ མ དཔལ་རྩོད་མེད་ལོ་རྩེད་ལོ་རྩེད་ ལོ་རྩེད་ ༧ རྩེད་ ༧ ལ

༡༧༥ རྩོད་པོ ༡༩༡^མ བརྩམ། རྒྱད་པལེལ། རྩི བརྩ་བརྩ། བཅས་པ་བརྩལ་པ། ལེལ ༣ རོག ༧ བལ

༡༤ རྩིང་གི་ ༢༢༡ བརྟན། རྩུང་འཕྲེལ། རྩི་བརྟན་བརྟན། གསལ་བ་རྟན་བཟ། རེལ་ ༤ རྩིང་ ༡༥ བཟ།

१८२ दधेऽव। श्रुदयो ८०३८ दधुत। शेषशतम्। इति दधनशतश्लोकात्मिका। १८३ ८८

༡༧༥ རྩོམ་ཁ་བ་ཆེན་པོ། བྱང་རྒྱལ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ། གསུང་ལུམ། བ རྟོག ༣༥༡ བཟ རྟོག།

༡༧༧ མྱེད་མེ ༧༧༧ བཀའ་ རྒྱུད། བ རྒྱལ་སྤངས་མཛོན་བྱུང་། ཤོག ༡༧༡ བ ༢ རྒྱལ་ ༢༦༠ རྒྱལ་

१५० छेदमो १५५३ मङ्गल। सुन्दरमेव। ३ दन। ११ मन्त्रसुखसमन्त। सुखसुन्दरमेव सुन्दरमेव सुन्दरमेव। पं० ५५ ३३ ३३।

༣༥) རྒྱ་ ༥༨། ༡ བྱ་ རྒྱ་ ༡༡༥ རྒྱ་ བར་པོད་གཉིས་བཞགས།

༡༧༡ རྩོམ་གྱི་ ༡༡༧༧ བརྒྱུ་ རྒྱུ་འགྲེལ། མ་ འཛིགས་མེད་འཕྲུལ་ཤེས། མཁ་དག་སྒྲེམ། ལེལ། ༡ རྩོམ་ ༣༧ བ་༡

༡༥༢ རྟེན་པོ། ༡༡༧༥ བསྟན། རྒྱུད་ལྟེན་ལ། མ་འཇིགས་མེད་ལྷུང་གནས། མཐ་དག་སྒྲེ་མ། ལེའུ། ༡ རྟོག་ ༣༥ བཤ།

༡༥༩ རྩོམ་པོ་ ༩༩༡^མ བཟུམ། རྒྱུད་པལེལ། རྩོམ་པོ་བཟུམ། བཟུམ་བཟུམ་བཟུམ། རེལ། ༡ རྩོམ་ ༩ བཟུམ།

[illegible]

༡༥༥ མེད་མོ ༣༧ བཀའ་ ལྷན་ ལ་ ཡང་དག་པར་སྒྲོར་བ་ རབ་བྱེད་ ༡ རྟོག་ ༥ བཟ

༡༩༧ རྟེན་གཤི ༣༣༡༨ པར་བུ། རྒྱུད་འཁོམས། མེ ཡན་པག་མེད་པའི་རྫོང་། ཐང་པ་མེས་ཀླུ་པ་ལ། ཇི་ཕྲག་ ༡ བོག་ ༣༥ ཅན

[illegible]

༡༥༤ ཟླ་དགེ ༢༣༧ འཕྲོད། ལྷན་པ་ལྟེན། མི་སྐར་ཏ། དོ་ཏ་མཛོད་ཀྱི་ཁྲ། བོག་ ༥༡ འཇ

ཀྱུང་། གཤམ་པ་ལྟོང་པའི་ལྟུང་ཆེན་པོ། རབ་ལྟུང་། ༩ རྟོག་ ༥༥ བཤ།

༡༩༠ གོང་མཚུངས། ཡང་དག་པར་སྒྲོལ་བའི་རྒྱུད་ཆེན་པོ། རབ་བྱེད། ༡ རྟོག་ ༥༥ བཤ

༡༩༡ གོང་མཚུངས། ཡང་དག་པར་སྒྲོ་བའི་རྒྱད་ཆེན་པོ། རབ་བྱེད། ༡ ཤོག ༥༩ བ༩

༡༩ རྟེན་གོ ༣༣ པར་ནི། སྐད་ཀྱིས་ བཞུགས་པའི་ མཁའ་ལག་མེད་པའི་རྒྱུ་རྗེ། ཐབས་སེམས་སྤྲུལ་པ། མིང་པར་བློ་པ། ༡ གོམ་ ༡༧ ཅས་

ཀྱེ་ལྷ་མོ་ ༡༥༠༠ བརྟན། རྒྱུད་ལྟེ་ལ། རི་ མགོ་ན་པོ་རྒྱ་རྒྱལ། ཡུར་རྒྱལ་མེམ་མ་གྱི་ལྟེ་ལ་པ། རོགས་ ༩༠ ལྟ།

༡༩ རྩེད་ཤེ ༡༡༡༠ བརྩུན། བརྩེད་ཚོལ་ན། ག མགོན་པོ་རྒྱ་ལྷུབ། འཛིག་རྩེད་ལ་མ་འདྲ་མ་འདྲ་བརྩེད་པ། རོག ༩༧ བ།

༡༦༥ མེད་པོ་ ༧༧༣ དག་ལ། ལྷན་ ཅ་གསང་བ་འདུས་པའི་ལྷན་ཁྱིམ། རོག་ ༡༥༠ བལ

[illegible]

- ༡༤༧ རྩེད་གཞི་ ༡༩༩༧ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི་ས་ར་རྟ། རྟོ་རྟ་མཛོད་ཀྱི་སྒྲུ། འོག་ ༧༩ བ།
 ༡༤༨ རྩེད་གཞི་ ༧༧༩ བཀའ། རྒྱུ། ཅ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག་ ༡༥༠ བ༣
 ༡༤༩ རྩེད་གཞི་ ༧༧༩ བཀའ། རྒྱུ། ཅ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག་ ༡༥༠ བ།
 ༡༥༠ ལུང་འདི་སྒྲོན་གསལ་དུ་བྲངས། རྩེད་གཞི་ ༡༧༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༩ སྒྲོན་གསལ། འེལ་ ༡ འོག་ ༡༠ བ༩
 ༡༥༡ རྩེད་གཞི་ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ། རིམ་པ་ལྔ་པ། རིམ་པ། ༥ འོག་ ༥༥ བ༣
 ༡༥༢ རྩེད་གཞི་ ༡༧༥༥ བསྟན། འེར་ཕྱིན། ༡༡ བུམས་མགོན། མཛོན་རྟོགས་རྒྱུན། སྒྲུབས། ༡ སྒྲོག་ ༡༩ འོག་ ༩ བ༥
 ༡༥༣ རྩེད་གཞི་ ༡༩༡༧ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི་བརྟ་བཟླ། གསང་བ་བྱུང་བ། འེལ་ ༤ འོག་ ༩༠ བ༥
 ༡༥༤ རྩེད་གཞི་ ༡༡༩༤ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཆ་འཛིགས་མེད་འབྱུང་གནས། མན་དག་སྟེ་མ། སྟེ་མ་དང་པོ། འོག་ ༩ བ༡
 ༡༥༥ རྩེད་གཞི་ ༡༩༩༧ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི་ས་ར་རྟ། རྟོ་རྟ་མཛོད་ཀྱི་སྒྲུ། འོག་ ༧༡ བ༧
 ༡༥༦ རྩེད་གཞི་ ༧༧༥ བཀའ། རྒྱུ། ཅ་རྒྱུད་རྟོ་རྟེ་འཕྲེང་བ། འེལ་ ༤༥ འོག་ ༡༧༥ བ༧
 ༡༥༧ རྩེད་གཞི་ ༧༧༥ བཀའ། རྒྱུ། ཅ་རྒྱུད་རྟོ་རྟེ་འཕྲེང་བ། འེལ་ ༥༩ འོག་ ༡༧༥ བ༡
 ༡༥༨ རྩེད་གཞི་ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ། རིམ་པ་ལྔ་པ། རིམ་པ། ༩ འོག་ ༥༩ བ༡
 ༡༥༩ རྩེད་གཞི་ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་འཕགས་པ་ལྟ། སྒྲོད་བསྟུས་སྒྲོན་མ། འེལ་ ༤ འོག་ ༥༥ བ
 ༡༦༠ རྩེད་གཞི་ ༡༩༩༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི་བུ་རོ་པ། རིམ་པ་ལྔ་པ་བསྟུས་པ་གསལ་བ། འོག་ ༡༧༥ བ༣
 ༡༦༡ རྩེད་གཞི་ ༧༧༥ བཀའ། རྒྱུ། ཅ་རྒྱུད་རྟོ་རྟེ་འཕྲེང་བ། འེལ་ ༩༩ འོག་ ༩༧༧ བ༥
 ༡༦༢ རྩེད་གཞི་ ༧༧༥ བཀའ། རྒྱུ། ཅ་རྒྱུད་རྟོ་རྟེ་འཕྲེང་བ། འེལ་ ༤༥ འོག་ ༡༧༥ བ༡
 ༡༦༣ རྩེད་གཞི་ ༧༧༥ བསྟན། མེམས་ཅུམ། ཇི་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། མཛོན་པ་ཀླུ་བུས། འེལ་ ༩ འོག་ ༧༥ བ༥
 ༡༦༤ རྩེད་གཞི་ ༡༩༡ བཀའ། རྒྱུ། ཅ་ཡང་དག་སྒྲོང་བ། འེལ་ ༡ འོག་ ༧༧ བ༣
 ༡༦༥ རྩེད་གཞི་ ༡༡༩༤ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཆ་འཛིགས་མེད་འབྱུང་གནས་སྒྲུབ་པ། མན་དག་སྟེ་མ། འོག་ ༡༧༥ བ༥
 ༡༦༦ རྩེད་གཞི་ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ། རིམ་པ་ལྔ་པ། རིམ་པ། ༡ འོག་ ༡༧༥ བ༩
 ༡༦༧ རྩེད་གཞི་ ༧༧༥ བཀའ། རྒྱུ། ཅ་རྒྱུད་རྟོ་རྟེ་འཕྲེང་བ། འེལ་ ༤ འོག་ ༡༡༧ བ༣
 ༡༦༨ རྩེད་གཞི་ ༧༧༥ བཀའ། རྒྱུ། ཅ་རྒྱུད་རྟོ་རྟེ་འཕྲེང་བ། འེལ་ ༤ འོག་ ༡༡༧ བ༩
 ༡༦༩ རྩེད་གཞི་ ༧༧༥ བཀའ། རྒྱུ། ཅ་རྒྱུད་རྟོ་རྟེ་འཕྲེང་བ། འེལ་ ༤ འོག་ ༡༡༧ བ༩
 ༡༧༠ རྩེད་གཞི་ ༧༧༥ བཀའ། རྒྱུ། ཅ་རྒྱུད་རྟོ་རྟེ་འཕྲེང་བ། འེལ་ ༤ འོག་ ༡༡༧ བ༩
 ༡༧༡ རྩེད་གཞི་ ༡༩༩༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི་བུ་རོ་པ། རིམ་པ་ལྔ་པ་བསྟུས་པ་གསལ་བ། འོག་ ༡༧༥ བ༥
 ༡༧༢ རྩེད་གཞི་ ༧༧༩ བཀའ། རྒྱུ། ཅ་གསང་འདུས་ཅ་རྒྱུ། འེལ་ ༤ འོག་ ༩༥ བ༣
 ༡༧༣ རྩེད་གཞི་ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་འཕགས་པ་ལྟ། སྒྲོད་བསྟུས་སྒྲོན་མ། འེལ་ ༩ འོག་ ༤༧ བ༡
 ༡༧༤ རྩེད་གཞི་ ༡༧༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༩ སྒྲོན་གསལ། འེལ་ ༡ འོག་ ༡ བ༥
 ༡༧༥ རྩེད་གཞི་ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་འཕགས་པ་ལྟ། སྒྲོད་བསྟུས་སྒྲོན་མ། འེལ་ ༡ འོག་ ༥༧ བ༣
 ༡༧༦ རྩེད་གཞི་ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་མགོན་པོ་ཀླུ་སྒྲུབ། རིམ་པ། རིམ་པ། ༡ འོག་ ༤༥ བ༣

- ༡༧༧ རྩོད་གཤེ ༤༤༩ བཀའ་ལྟར། རྒྱུད། ཅ གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག ༡༥༤ བཤ
 ༡༧༨ རྩོད་གཤེ ༡༤༩༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཅི འཕྲིགས་མེད་འབྱུང་གནས་སྒྲུབ་པ། འགྲེལ་པ་རྒྱ་འོད། འོག ༩༠༩ བཤ
 ༡༧༩ རྩོད་གཤེ ༡༧༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༥ རྒྱ་བ་གསལ་པ། རྫོན་གསལ། ལེལ ༡༩ འོག ༧༥ བཤ
 ༩༠༠ རྩོད་གཤེ ༤༤༩ བཀའ་ལྟར། རྒྱུད། ཅ གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག ༡༥༤ བཤ
 ༩༠༡ རྩོད་གཤེ ༤༤༩ བཀའ་ལྟར། རྒྱུད། ཅ གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག ༡༥༤ བཤ
 ༩༠༩ རྩོད་གཤེ ༡༤༩༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ རྫོང་བྱང་ས་བཅུ་གཅིག་པ། མན་པག་བདུད་ཅི་གསང་པ། འོག ༩༥༧ བཤ
 ༩༠༩ རྩོད་གཤེ ༤༤༩ བཀའ་ལྟར། རྒྱུད། ཅ གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག ༡༥༤ བཤ
 ༩༠༤ ཞོང་མཆོང་ས། གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག ༡༥༤ བཤ
 ༩༠༥ ཞོང་མཆོང་ས། གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག ༡༥༤ བཤ
 ༩༠༦ ཞོང་མཆོང་ས། གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག ༡༥༤ བཤ
 ༩༠༧ ཞོང་མཆོང་ས། གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག ༡༥༤ བཤ
 ༩༠༨ ཞོང་མཆོང་ས། གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག ༡༥༤ བཤ
 ༩༠༩ ཞོང་མཆོང་ས། གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག ༡༥༤ བཤ
 ༩༡༠ ཞོང་མཆོང་ས། གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག ༡༥༤ བཤ
 ༩༡༡ ཞོང་མཆོང་ས། གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག ༡༥༤ བཤ
 ༩༡༢ ཞོང་མཆོང་ས། གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག ༡༥༤ བཤ
 ༩༡༣ ཞོང་མཆོང་ས། གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག ༡༥༤ བཤ
 ༩༡༤ རྩོད་གཤེ ༡༩༤༧ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཐ བསྐྱེད་ཀ་པོ། འགྲེལ་ཆེན་ཇི་མེད་འོད། ལེལ ༡ འོག ༡༡༡ བཤ
 ༩༡༥ རྩོད་གཤེ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཅི བྱལ་ནང་དྲེ་ མངོན་པར་བརྟེན་པ་འབྱུང་པ་ལས་རྒྱུང་བ་ཅུང་ཅུང་རྒྱུད་ཀྱི་བསྐྱེས་པའི་
 དོན་རྒྱུ་པར་བཤད་པ། (རྩོད་འགྲེལ།) འོག ༡༩༩ བཤ
 ༩༡༦ རྩོད་གཤེ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕྲིགས་པ་ལྟ། རྫོང་བསྐྱེས་རྫོན་མ། ལེལ ༡ འོག ༥༤ བཤ
 ༩༡༧ རྩོད་གཤེ ༡༤༤༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཆི ལག་གྱི་སྒྲི། རིམ་པ་ལྟའི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ། འོག ༡༤༩ བཤ
 ༩༡༨ རྩོད་གཤེ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕྲིགས་པ་ལྟ། རྫོང་བསྐྱེས་རྫོན་མ། ལེལ ༡ འོག ༥༠ བཤ
 ༩༡༩ རྩོད་གཤེ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕྲིགས་པ་ལྟ། རྫོང་བསྐྱེས་རྫོན་མ། ལེལ ༡ འོག ༥༠ བཤ
 ༩༢༠ རྩོད་གཤེ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ མགོན་པོ་རྒྱ་རྒྱུ་པ། རིམ་པ། རིམ་པ། ༡ འོག ༤༥ བཤ
 ༩༢༡ རྩོད་གཤེ ༡༧༤༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཀི རྩ་བུ་གྱི་རྟེ། རྫོན་མ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བ་བཤད་
 པའི་ཁྱི་གྱུ་ འོག ༡༥༩ བཤ
 ༩༢༢ རྩོད་གཤེ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕྲིགས་པ་ལྟ། རྫོང་བསྐྱེས་རྫོན་མ། ལེལ ༡ འོག ༥༠ བཤ
 ༩༢༣ རྩོད་གཤེ ༡༧༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༥ རྒྱ་བ་གསལ་པ། རྫོན་གསལ། ལེལ ༡ འོག ༡ བཤ
 ༩༢༤ ཞོང་མཆོང་ས། རྫོན་གསལ། ལེལ ༡ འོག ༡ བཤ

༡༢༥ ཞོང་མཆོངས། རྒྱུན་གསལ། ལེལ ༡ འོག ༡ ཅུ།

༡༢༥ རྩེ་དག ༡༢༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༩ རྩེ་བ་གསལ། རྒྱུན་གསལ། ལེལ ༡ འོག ༡ ཅུ།

༡༢༥ རྩེ་དག ༡༢༩༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི་རྩེ་བ་ རིམ་བ་ལྟ་བུ་གསལ། འོག ༡༢༩ ཅུ།

༡༢༥ རྩེ་དག ༡༢༩༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི་རྩེ་བ་ རིམ་བ་ལྟ་བུ་གསལ། འོག ༡༢༥ བཅ

༡༢༥ རྩེ་དག ༡༢༩༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། རི་ རམགས་བ་ལྟ། རྒྱུད་བསྟན་རྒྱུན་མ། ལེལ ༦ འོག ༡༥ ཅུ།

༡༢༥ རྩེ་དག ༡༢༩༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། རི་ མགོན་པོ་ལྟ་བུ། རིམ་བ་ལྟ་ རིམ་བ་ ༡ འོག ༡༡ ཅུ།

༡༢༥ རྩེ་དག ༡༢༩༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། རི་ རམགས་བ་ལྟ། རྒྱུད་བསྟན་རྒྱུན་མ། ལེལ ༡ འོག ༡༠ ཅུ།

༡༢༩ ཞོང་མཆོངས། རྒྱུད་བསྟན་རྒྱུན་མ། ལེལ ༡ འོག ༤༡ ཅུ།

༡༢༩ ཞོང་མཆོངས། རྒྱུད་བསྟན་རྒྱུན་མ། ལེལ ༡ འོག ༤༤ ཅུ།

༡༢༩ ཞོང་མཆོངས། རྒྱུད་བསྟན་རྒྱུན་མ། ལེལ ༡ འོག ༤༤ བཅ

༡༢༩ རྩེ་དག ༤༡༥ བཀའ། རྒྱུད། ༨ རྩེ་དོ་མེ། ལེལ ༡ འོག ༡༠ བཅ

༡༢༩ རྩེ་དག ༤༡༥ བཀའ། རྒྱུད། ༨ རྩེ་དོ་མེ། ལེལ ༡ འོག ༡༠ བཅ

༡༢༥ རྩེ་དག ༤༡༥ བཀའ། རྒྱུད། ༨ རྩེ་དོ་མེ། ལེལ ༡ འོག ༡༡ བཅ

༡༢༩ རྩེ་དག ༤༤༩ བཀའ། རྒྱུད། ༩ གསང་འདུས་རྒྱུད་ལྟེ་མ། ལེལ ༡༢ འོག ༡༡༥ བཅ

༡༢༩ རྩེ་དག ༡༢༡༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། རི་ རམས་རྒྱས་དཔལ་ལེ་ཤེས། ཞལ་གྱི་ལུང། འོག ༡ ཅུ།

༡༤༠ རྩེ་དག ༡༡༡༠ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི་ དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དོ་མེ། བདེ་མཆོག་གི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་འགྲེལ་པའི་ཁྱི་ག

ལྟ་བུ་གསལ་བྱེད། ལེལ འོག ༡༠༡

༡༤༡ རྩེ་དག ༡༡༡༨ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཆ རམགས་མེད་འབྱུང་གནས་སྟེན་བཀའ་གསལ་གྱི་སྟེ་མ། འོག ༡ བཅ

༡༤༩ རྩེ་དག ༡༤༡ བཀའ། རྒྱུད། ༡༡ དབང་མདོར་བསྟན་བཀའ། འོག ༡༥ ཅུ།

༡༤༩ རྩེ་དག ༡༡༤༠ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ལུ ལྟ་བུ་ལ་ཀར་ལུ་བཀའ། དཀྱིལ་ཆོག་དོ་མེ་མེད་བཀའ། འོག ༡༤ ཅུ།

༡༤༤ རྩེ་དག ༡༢༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། རི་ རམགས་བ་ལྟ། རྒྱུད་བསྟན་རྒྱུན་མ། ལེལ ༡ འོག ༤༠ བཅ

༡༤༤ ཞོང་མཆོངས། རྒྱུད་བསྟན་རྒྱུན་མ། ལེལ ༡ འོག ༤༡ ཅུ།

༡༤༤ ཞོང་མཆོངས། རྒྱུད་བསྟན་རྒྱུན་མ། ལེལ ༡ འོག ༤༡ ཅུ།

༡༤༥ ཞོང་མཆོངས། རྒྱུད་བསྟན་རྒྱུན་མ། ལེལ ༡ འོག ༤༡ ཅུ།

༡༤༥ ཞོང་མཆོངས། རྒྱུད་བསྟན་རྒྱུན་མ། ལེལ ༡ འོག ༤༡ བཅ

༡༤༤ ཞོང་མཆོངས། རྒྱུད་བསྟན་རྒྱུན་མ། ལེལ ༡ འོག ༤༡ ཅུ།

༡༤༤ ཞོང་མཆོངས། རྒྱུད་བསྟན་རྒྱུན་མ། ལེལ ༡ འོག ༤༡ ཅུ།

༡༤༤ ཞོང་མཆོངས། རྒྱུད་བསྟན་རྒྱུན་མ། ལེལ ༡ འོག ༤༡ ཅུ།

༡༤༤ རྩེ་དག ༤༤༩ བཀའ། རྒྱུད། ༩ གསང་འདུས་རྩ་རྒྱུད། ལེལ ༡༥ འོག ༡༤༩ བཅ

༡༤༤ རྩེ་དག ༤༤༩ བཀའ། རྒྱུད། ༩ རྩ་རྒྱུད། ལེལ ༡༥ འོག ༡༤༩ བཅ

- ༡༩༡ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༠༩ བརྟན། རྩོད་འགྲེལ། ཇི་མགོན་པོ་རྒྱ་རྒྱལ། རིམ་པ་ལྔ་པ། རིམ་པ། ༡ འོག་ ༧༥ ཅུ་
 ༡༩༢ རྩོད་གཤེད་ ༧༧༧ བཀའ། རྩོད། ཅ་དགོངས་པ་ལུང་སྟོན། ལེལ་ ༩ འོག་ ༡༥༥ ཅུ་
 ༡༩༣ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༠༩ བརྟན། རྩོད་འགྲེལ། ཇི་འཕགས་པ་ལྷ། རྩོད་བརྟམས་སྟོན་མ། ལེལ་ ༩ འོག་ ༧༧ བཟུང་
 ༡༩༤ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༠༩ བརྟན། རྩོད་འགྲེལ། ཇི་འཕགས་པ་ལྷ། རྩོད་བརྟམས་སྟོན་མ། ལེལ་ ༧ འོག་ ༥༠ ཅུ་
 ༡༩༥ རྩོད་གཤེད་ ༩༩༩༧ བརྟན། རྩོད་འགྲེལ། བེ་བུ་མ་ཐེ་ཆེན་པོ་ས་ར་རྟ། ཇི་ཉ་མཛོད་ཀྱི་སྒྲུ། འོག་ ༧༩ ཅུ་
 ༡༩༦ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༠༩ བརྟན། རྩོད་འགྲེལ། ཇི་འཕགས་པ་ལྷ། རྩོད་བརྟམས་སྟོན་མ། ལེལ་ ༧ འོག་ ༧༩ ཅུ་
 ༡༩༧ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༠༩ བརྟན། རྩོད་འགྲེལ། ཇི་འཕགས་པ་ལྷ། རྩོད་བརྟམས་སྟོན་མ། ལེལ་ ༧ འོག་ ༧༩ ཅུ་
 ༡༩༨ རྩོད་གཤེད་ ༡༡༧༥ བརྟན། རྩོད་འགྲེལ། ཆ་འཛིགས་མེད་འབྱུང་གནས། མན་དག་སྟེ་མ། ལེལ་ ༩༡ འོག་ ༡༧༥ བཟུང་
 ༡༩༩ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༡༡ བརྟན། རྩོད་འགྲེལ། ཅི་འཛིགས་མེད་འབྱུང་གནས་སྒྲུ་ས་པ། རིམ་ལུང་དགོངས་འགྲེལ་རྒྱ་བའི་འོད་ཟེང་། འོག་
 ༡༥༩ ཅུ་
 ༢༠༠ རྩོད་གཤེད་ ༡༡༧༥ བརྟན། རྩོད་འགྲེལ། ཆ་འཛིགས་མེད་འབྱུང་གནས། མན་དག་སྟེ་མ། ལེལ་ ༩༡ འོག་ ༡༧༧ བཟུང་
 ༢༠༡ རྩོད་གཤེད་ ༡༧༡༩ བརྟན། རྩོད་འགྲེལ། ཇི་ཐུབ་པ་དཔལ་བཟང་། རིམ་ལུང་མཛོད་པ་མཛད་ལྷ་ལ་འབྱོར་ཡིད་འཕྲོག་ འོག་ ༡༧༧ བཟུང་
 ༢༠༢ རྩོད་གཤེད་ ༧༧༧ བཀའ། རྩོད། ཅ་དགོངས་པ་ལུང་བརྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྩོད། ལེལ་ ༩ འོག་ ༧༡ ཅུ་
 ༢༠༣ རྩོད་གཤེད་ ༧༧༧ བཀའ། རྩོད། ཅ་རྩོད་རྩོད་ཐེང་བ། ལེལ་ ༩ འོག་ ༩༩༩ བཟུང་
 ༢༠༤ རྩོད་གཤེད་ ༡༧༥༥ བརྟན། རྩོད་འགྲེལ། ཉ་རྒྱ་བ་གསལ་པ། རྩོན་གསལ། ལེལ་ ༡༥ འོག་ ༡༥༩ ཅུ་
 ༢༠༥ རྩོད་གཤེད་ ༡༧༥༥ བརྟན། རྩོད་འགྲེལ། ཉ་རྒྱ་བ་གསལ་པ། རྩོན་གསལ། ལེལ་ ༡༧ འོག་ ༡༡༧ ཅུ་
 ༢༠༦ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༥༥ བརྟན། རྩོད་འགྲེལ། ཇི་སངས་རྒྱས་དཔལ་ལེ་ཤེས། རྩོལ་བའི་ཐེག་ལེ། འོག་ ༧༩ བཟུང་
 ༢༠༧ རྩོད་གཤེད་ ༧༧༧ བཀའ། རྩོད། ཅ་རྩོད་རྩོད་ཐེང་བ། ལེལ་ ༡༩ འོག་ ༩༩༩ ཅུ་
 ༢༠༨ རྩོད་གཤེད་ རྩོད་རྩོད་ཐེང་བ། ལེལ་ ༩༠ འོག་ ༩༧༩ ཅུ་
 ༢༠༩ རྩོད་གཤེད་ རྩོད་རྩོད་ཐེང་བ། ལེལ་ ༡༧ འོག་ ༩༩༧ བཟུང་
 ༢༡༠ རྩོད་གཤེད་ ༩༧༩ བཀའ། རྩོད། ཁ་བདེ་མཆོག་སྟོན་འབྱུང་། རིམ་པ། ༥ འོག་ ༩༧༩ བཟུང་
 ༢༡༡ རྩོད་གཤེད་ ༩༧༩ བཀའ། རྩོད། ཁ་བདེ་མཆོག་སྟོན་འབྱུང་། རིམ་པ། ༥ འོག་ ༩༧༩ བཟུང་
 ༢༡༢ རྩོད་གཤེད་ ༧༧༧ བཀའ། རྩོད། ཅ་རྩོད་རྩོད་ཐེང་བ། ལེལ་ ༩༩ འོག་ ༩༩༧ ཅུ་
 ༢༡༣ རྩོད་གཤེད་ རྩོད་རྩོད་ཐེང་བ། ལེལ་ ༩༩ འོག་ ༩༩༩ བཟུང་
 ༢༡༤ རྩོད་གཤེད་ རྩོད་རྩོད་ཐེང་བ། ལེལ་ ༩༩ འོག་ ༩༩༧ ཅུ་
 ༢༡༥ རྩོད་གཤེད་ ༩༧༩ བཀའ། རྩོད། ཁ་བདེ་མཆོག་སྟོན་འབྱུང་། རིམ་པ། ༥ འོག་ ༩༧༧ ཅུ་
 ༢༡༦ རྩོད་གཤེད་ རྩོད་མཆོག་སྟོན་འབྱུང་། རིམ་པ། ༥ འོག་ ༩༧༧ བཟུང་
 ༢༡༧ རྩོད་གཤེད་ རྩོད་མཆོག་སྟོན་འབྱུང་། རིམ་པ། ༥ འོག་ ༩༧༠ བཟུང་
 ༢༡༨ རྩོད་གཤེད་ རྩོད་མཆོག་སྟོན་འབྱུང་། རིམ་པ། ༥ འོག་ ༩༧༠ བཟུང་
 ༢༡༩ རྩོད་གཤེད་ ༡༧༡༩ བརྟན། རྩོད་འགྲེལ། བེ་དཔལ་འཛོལ། གཤིན་ཐེག་ཤིང་ཀྱི་དཀར་འགྲེལ་ལྷ་མོ་ཅིག་སྟེ་སྟེང་། འོག་ ༡༠༩ བཟུང་

११९९ རྩོད་གཞི་ ༤༤༤ བཀའ་ རྒྱུ། ཅ་ དཀོངས་ལུང་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡི་རྒྱུ། ལེལ་ ११ འོག་ १༩३ བཤ
 ༤༠༠ རྩོད་གཞི་ ११༠༩ རྒྱུ་འགྲེལ་ ཇི་ རྩོད་པོན་གྱི་འོ་ རྩམ་པར་གཞག་པ་འི་རིམ་ལ། རིམ་ལ། ༤ འོག་ १३३ བཤ
 ༤༠१ རྩོད་གཞི་ ११༠༩ རྒྱུ་འགྲེལ་ ཇི་ རྩོད་པོན་གྱི་འོ་ རྩམ་པར་གཞག་པ་འི་རིམ་ལ། རིམ་ལ། ༤ འོག་ १३३ བཤ
 ༤༠३ རྩོད་གཞི་ ༤༤༤ བཀའ་ རྒྱུ། ཅ་ དཀོངས་ལུང་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡི་རྒྱུ། ལེལ་ ३ འོག་ १༤༧ བཤ
 ༤༠३ རྩོད་གཞི་ ११༠३ བསྟན། རྒྱུ་འགྲེལ་ ཇི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྩོད་བསྟན་རྩོན་མ། ལེལ་ ३ འོག་ ༧༠ བཤ
 ༤༠༤ རྩོད་གཞི་ ༤༤३ བཀའ་ རྒྱུ། ཅ་ གསང་འདུས་ཅ་རྒྱུ། ལེལ་ ३ འོག་ ३༤ བཤ
 ༤༠५ རྩོད་གཞི་ ११༠३ བསྟན། རྒྱུ་འགྲེལ་ ཇི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྩོད་བསྟན་རྩོན་མ། ལེལ་ ३ འོག་ ༧༠ བཤ
 ༤༠༦ རྩོད་གཞི་ ༤༤३ བཀའ་ རྒྱུ། ཅ་ གསང་འདུས་ཅ་རྒྱུ། ལེལ་ १༠ འོག་ १༠༤ བཤ
 ༤༠༧ རྩོད་གཞི་ ११༠३ བསྟན། རྒྱུ་འགྲེལ་ ཇི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྩོད་བསྟན་རྩོན་མ། ལེལ་ ३३ འོག་ ༧ བཤ
 ༤༠८ ཀོང་མཆུངས། རྩོད་བསྟན་རྩོན་མ། ལེལ་ ३ འོག་ ༧१ བཤ
 ༤༠༩ ཀོང་མཆུངས། རྩོད་བསྟན་རྩོན་མ། ལེལ་ ३ འོག་ ༧༠ བཤ
 ༤१༠ ཀོང་མཆུངས། རྩོད་བསྟན་རྩོན་མ། ལེལ་ ३ འོག་
 ༤११ ཀོང་མཆུངས། རྩོད་བསྟན་རྩོན་མ། ལེལ་ ३ འོག་ ༧१ བཤ
 ༤१३ རྩོད་གཞི་ ३༤༠ བཀའ་ རྒྱུ། ཀ་ འཇམ་དབལ་མཚན་བཞོད། འོག་ ३ བཤ
 ༤१३ རྒྱུ་ལུང་འདི་རྩོད་བསྟན་ལུང་ངས། རྩོད་གཞི་ ११༠३ བསྟན། རྒྱུ་འགྲེལ་ ཇི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྩོད་བསྟན་རྩོན་མ། ལེལ་ ३
 འོག་ ༧३ བཤ
 ༤१༤ རྒྱུ་ལུང་འདི་རྩོད་བསྟན་ལུང་ངས། ཀོང་མཆུངས། རྩོད་བསྟན་རྩོན་མ། ལེལ་ ३ འོག་ ༧३ བཤ
 ༤१༥ རྩོད་གཞི་ ११༠३ བསྟན། རྒྱུ་འགྲེལ་ ཇི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྩོད་བསྟན་རྩོན་མ། ལེལ་ ३ འོག་ ༧३ བཤ
 ༤१༦ རྩོད་གཞི་ ३११ བཀའ་ རྒྱུ། ཀ་ ཡང་དག་རྩོད་པ། རབ་ཕྱེད། ३ འོག་ १༩ བཤ
 ༤१༧ རྩོད་གཞི་ ༤༤५ བཀའ་ རྒྱུ། ཅ་ རྩོད་རྡོ་རྗེ་ཕྱེད་པ། ལེལ་ ३ འོག་ ११༤ བཤ
 ༤१८ རྩོད་གཞི་ ११༩८ བསྟན། རྒྱུ་འགྲེལ་ ཅ་ འཕྲིགས་མེད་འཕྲུལ་གནས་སྟེངས་པ། མན་དག་སྟེ་མ། སྟེ་མ་བཞི་པ། འོག་ ༥३ བཤ
 ༤१༩ རྩོད་གཞི་ ༤༤३ བཀའ་ རྒྱུ། ཅ་ གསང་འདུས་རྒྱུ་ཕྱི་མ། འོག་ १༥༤ བཤ
 ༤२༠ རྩོད་གཞི་ ११༧༥ བསྟན། རྒྱུ་འགྲེལ་ ༥ རྩོད་པ་གསལ་པ། རྩོན་གསལ། ལེལ་ ༤ འོག་ ༤३ བཤ
 ༤२१ རྩོད་གཞི་ ११༠३ བསྟན། རྒྱུ་འགྲེལ་ ཇི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྩོད་བསྟན་རྩོན་མ། ལེལ་ १३ འོག་ ༤༧ བཤ
 ༤२२ རྩོད་གཞི་ ११༠३ བསྟན། རྒྱུ་འགྲེལ་ ཇི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྩོད་བསྟན་རྩོན་མ། ལེལ་ १३ འོག་ ༤༧ བཤ
 ༤२३ རྩོད་གཞི་ ११२३ བསྟན། རྒྱུ་འགྲེལ་ ཇི་ རྩོད་བྱངས་བརྟུག་ཅིག་པ། མན་དག་བརྟུག་ཅིག་སངས་པ། འོག་ ३༥༩ བཤ
 ༤२༤ རྩོད་གཞི་ ༤༤༥ བཀའ་ རྒྱུ། ཅ་ རྩོད་རྡོ་རྗེ་ཕྱེད་པ། ལེལ་ २१ འོག་ २༩३ བཤ
 ༤२५ རྩོད་གཞི་ ༤༤३ བཀའ་ རྒྱུ། ཅ་ གསང་འདུས་ཅ་རྒྱུ། ལེལ་ ३ འོག་ १༠༠ བཤ
 ༤२༦ རྩོད་གཞི་ ११༧༥ བསྟན། རྒྱུ་འགྲེལ་ ༥ རྩོད་པ་གསལ་པ། རྩོན་གསལ། ལེལ་ १३ འོག་ ༤༧ བཤ
 ༤२༧ རྩོད་གཞི་ ११༧༥ བསྟན། རྒྱུ་འགྲེལ་ ༥ རྩོད་པ་གསལ་པ། རྩོན་གསལ། ལེལ་ ११ འོག་ ༧༤ བཤ

[illegible]

༥༡༩ བོང་མཚུངས། ཟུང་རྩོམ་ཐོབ་པ། ལེའུ ༡༢ བོག ༢༢༢ བ༥

- [illegible]

- ༡༤༡ རྩེད་གཤེ ༤༤༥ བཀའ། རྒྱུད། ཅ རྒྱུད་དོན་རྩེད་པ། ལེལ། ༢༠ ཤོག ༡༤ ༡༥ མི་སྐད་བྱེད་པར། རྩེད་གཤེ་བཀའ་འབྱུང་།
 ༡༤༢ རྩེད་གཤེ ༤༩༠ བཀའ། རྒྱུད། ང་ བྱུག་ཆེན་ཐིག་ལེ། ལེལ། ༡༥ ཤོག ༡༧ བ ༣
 ༡༤༣ རྩེད་གཤེ ༥༡༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཟེ དྲི་ཡི་ཀྱང་རྩི་རྩེ་ནའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱུ་ཞེས་པ་ཞིག་བྱུང་ཡང་། གཞུང་ཤིན་ཏུ་རྒྱུང་ལ། དེ་ནི་
 འཇམ་མགོན་སྤྱུ་མས་འདིར་དྲངས་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྤྱུ་ཞེས་པ་དེ་མིན་པར་ངས།
 ༡༤༤ རྩེད་གཤེ ༤༩༠ བཀའ། རྒྱུད། ང་ བྱུག་ཆེན་ཐིག་ལེ། ལེལ། ༡༥ ཤོག ༡༧ བ ༣
 ༡༤༥ རྩེད་གཤེ ༤༡༧ བཀའ། རྒྱུད། ༡ དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་ཁོ་ཉིད་བསྟན་པ། བམ་པོ། ༡ ཤོག ༩ བ ༡
 ༡༤༦ རྩེད་གཤེ ༤༧༤ བཀའ། རྒྱུད། ཐ རྣམ་སྤང་མངོན་བྱང་། ཤོག ༡༥ ༡ ༡
 ༡༤༧ འདིར་མཇམ་མགོན་སྤྱུ་མས་ཀྱི་སྤྱུ་ཞེས་པའི་ལུང་དྲངས་པ་དེ་སྤྱོད་བསྟན་པས་བཀོད་ངས་མོད། ལུང་འདི་
 ལྷ་བུ་ཞིག་ཆེད་དུ་བརྒྱུད་པའི་ཆོས་ལ་བཞུགས་ཤིང་། ཆོག་རྒྱུད་ཐམ་དེར། དམ་ཟེ་ཡིན་པར་ངས་གསུངས་སོ། །ཞེས་བྱུང་། རྩེ་
 དགེ ༣༡༥ བཀའ། མདོ་སྤེ། ས ༥ ཤོག ༡༥ ༡ ༥
 ༡༤༨ རྩེད་གཤེ ༡༩༠ ༡ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྒྱུད་བསྟན་སྒྲོན་མེ། ལེལ། ༤ ཤོག ༡༥ བ ༤
 ༡༤༩ རྩེད་གཤེ ༡༠༧ བཀའ། མདོ་སྤེ། ཅ ལང་ཀར་གཤེགས་པའི་མདོ། ལེལ། ༩ ཤོག ༡༡༥ བ ༣
 ༡༥༠ རྩེད་གཤེ ༡༩ བཀའ། དཀོན་བཟེགས། ཆ ཆོང་དཔོན་བཟང་རྒྱུད་གིས་ཞུས་པའི་མདོ། ཤོག ༡༤ ༡ ༣
 ༡༥༡ རྩེད་གཤེ ༡༩ བཀའ། དཀོན་བཟེགས། ཆ ཆོང་དཔོན་བཟང་རྒྱུད་གིས་ཞུས་པའི་མདོ། ཤོག ༡༤ ༡ ༣
 ༡༥༢ རྩེད་གཤེ ༢༡༡༥ བསྟན། དབུ་མ། ཅ མགོན་པོ་ལྷ་སྤྱུ་བ། རིགས་པ་དུག་རྩུབ་ལ། སྟོག ༡༧ རྣམ་ ༡༩ ཤོག ༡༡ ར ༡
 ༡༥༣ རྩེད་གཤེ ༢༡༥ བསྟན། དབུ་མ། ཡ རྒྱ་བཟགས་པ། རིགས་པ་དུག་རྩུབ་པའི་འགྲེལ་བ། ཤོག ༡༩ བ ༤
 ༡༥༤ རྩེད་གཤེ ༡༩༠ ༡ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྒྱུད་བསྟན་སྒྲོན་མེ། ལེལ། ༤ ཤོག ༡༥ བ ༥
 ༡༥༥ རྩེད་གཤེ ༢༡༡ བཀའ། རྒྱུད། ག ཡང་དག་པར་རྒྱུད་བཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད་ཆེན་པོ། རབ་ཏུ་བྱེད་པ། ༤ ཤོག ༡༠ ར ༤
 ༡༥༦ རྩེད་གཤེ ༤༤༡ བཀའ། རྒྱུད། ཅ གསང་འདུས་ཅ་རྒྱུད། ལེལ། ༡༧ ཤོག ༡༤༡ ༡ ༣
 ༡༥༧ རྩེད་གཤེ ༡༧༡༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༥ རྒྱ་བཟགས་པ། རྒྱུན་གསལ། ལེལ། ༡༧ ཤོག ༡༧ ༡ བ ༡
 ༡༥༨ རྩེད་གཤེ ༡༩༠ ༡ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྒྱུད་བསྟན་སྒྲོན་མེ། ལེལ། ༤ ཤོག ༡༧ ར ༡
 ༡༥༩ རྩེད་གཤེ ༤༤༥ བཀའ། རྒྱུད། ཅ རྒྱུད་དོན་རྩེད་པ། ལེལ། ༡༤ ཤོག ༡༥ ༡ ༣
 ༡༦༠ རྩེད་གཤེ ༡༩༠ ༡ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ མགོན་པོ་ལྷ་སྤྱུ་བ། རིམ་པ་ལྷ་བ། རིམ་པ། ༩ ཤོག ༤༤ ༡ ༣
 ༡༦༡ རྩེད་གཤེ ༡༩༠ ༡ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྒྱུད་བསྟན་སྒྲོན་མེ། ལེལ། ༤ ཤོག ༡༧ ར ༣
 ༡༦༢ བོང་མཚུངས། རྒྱུད་བསྟན་སྒྲོན་མེ། ལེལ། ༤ ཤོག ༡༧ བ ༤
 ༡༦༣ བོང་མཚུངས། རྒྱུད་བསྟན་སྒྲོན་མེ། ལེལ། ༤ ཤོག ༡༧ བ ༡
 ༡༦༤ བོང་མཚུངས། རྒྱུད་བསྟན་སྒྲོན་མེ། ལེལ། ༤ ཤོག ༡༧ བ ༣
 ༡༦༥ རྩེད་གཤེ ༡༩༠ ༡ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ མགོན་པོ་ལྷ་སྤྱུ་བ། རིམ་པ་ལྷ་བ། རིམ་པ། ༩ ཤོག ༤༤ བ ༣
 ༡༦༦ བོང་མཚུངས། རིམ་པ་ལྷ་བ། རིམ་པ། ༩ ཤོག ༤༤ བ ༡
 ༡༦༧ བོང་མཚུངས། རིམ་པ་ལྷ་བ། རིམ་པ། ༩ ཤོག ༤༤ བ ༤

५॥२॥ རྩེད་གོ་ ༡༧༠༣ པར་སྐྱབ། མཁུན་པཌ་ཤེ། ་ཏི་ བཅག་མ་པ་ལུ། ལྷོང་པར་མཁོན་མ། གེལ། ༦ ཉོག་ ༥ པར

༡༧ གྲིང་གི ༧༧ བཀའ། རྒྱུད། ཅ བཤད་རྒྱུད་རྡོ་རྗེ་ཁྱེད་པ། ལེན་ ༦༥ རྟོག་ ༡༧༧ བཅ

༡༩༧ རྟེན་གོ ༡༧/༥ པར་ནས། ལྷན་པ་གྲས་ལ། ༥ གླ་བ་གྲས་ལ། རྫོང་གསལ་ལ། མེད་ཀྱི ༣ བོན་ ༡༧ པ་

༤༠༠ གྲོ་ཏེ་མེ ༤༤༧ བཀའ་རྒྱུད། ཅ ཡི་མེས་རྡོ་རྗེ་ཀུན་ལས་བདུས་པ། རྟོག་ ༢༡༣ ཅལ།

༩༠། རྟེན་པོ་ ༩༩ལྟ་བུར། ཅུང་ཅི་ཡི་ཤེས་རྟོག་རྟེན་ལས་བརྒྱུས་པ། མོས་ ༢༤༣ བ།

༦༠༩ རྩེད་པོ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་པའི་ལ། རི་མགོ་ན་པོ་རྩེ་རྒྱུ་ལ། རི་མ་པ་ལྟ་ལ། རི་མ་པ། ༩ རོག་ ༤༧ རལ།

༦༠༣ རྩོམ་པོ ༡༢༥༥ བསྟན། རྩོམ་པོ། ༥ རྩོམ་པོ། རྩོམ་པོ། རྩོམ་པོ། རྩོམ་པོ།

608 རྩེད་ཀྱི 1403 བཅུ་གྱི་ 12 རམ་མ་པ་ལྟ་ རྩེད་པ་ལྟ་ལྟ་ ལེལ་ 12 རྩེད་ 13 བཅུ་

༦༠༥ རྩོད་པོ ༡༥༠༣ བརྩམས། རྩོད་འགྲེལ་ རི་ འཇགས་པ་ལྟ། རྩོད་བརྩམས་རྩོམ་པ། ལེའུ་ ༡༠ བོན་ ༡༠༡ ལ་ན

[illegible]

༩༠) རྒྱུད་མེ ༡༡༩༠ བསྟན། ལྷན་འགྲེལ། ཅི་བརྩོན་འགྲུས་བཟང་པོ། རིམ་བུའི་དཀའ་འགྲེལ་དོན་གསལ་བ། བོམ་ ༡༩༧ བཟ།

༦༠༥ རྩོད་མཐོ་ ༣༩༡ ར་ བསྟན། རྩོད་འབྲེལ། རྩོད་ བསྟན། གཞན་བསྟན་བཤ། རྩོད་འབྲེལ། ༡ རྩོད་ ༡༠ ར་

༦༧ རྩོད་མེ ༡༥༣ བརྩན། རྩོད་འགྲེལ། རི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྩོད་བརྩན་རྩོན་མ། ལེལ། ༡༠ རྩོད་ ༡༠༧ བཅོ

༡༡༠ རྩེད་མོ་ ༡༥༣ བརྩམ། རྩེད་མོ་ལ། རི་ འཕགས་པ་ལ། རྩེད་བརྩམ་རྩོམ་པ། ལེལ། ༡༠ བོག་ ༡༧ བཟ།

༡༡ རྩོམ་གྱི་ ༡༠༩ བརྒྱུ་ རྩོམ་གྱི་ རི་ མགོ་པོ་རྩོམ་ རི་པ་ རི་པ་ ༩ རྩོམ་ ༡༡ བཟ

༩༡ རྩོད་མོ ༡༥༩ བསྟན། རྒྱུད་འགེལ། ཆེ ལག་མེ། རིམ་བ་ལཱ་འོ་རོན་གསལ་བར་བྱེད་པ། བོ་མ།

༡༡༣ རྩོད་ཤོ ༡༥༠༣ བརྩུཅ། རྩུད་ལམ་ཤོ། རི་ ལས་གས་པ་ལྟ། རྩོད་བརྩུཅ་རྩོཅ་ལ། ལེ་ལྟ། ༤ བོ་ག ༡༤ བཟ།

༤༡༤ ལྷ་ར། རྩོལ།

༦༡༥ རྩེད་གཏེ ༤༤༥ བཀའ་ལྟར། ཅ རྩོམ་པ་ལྟེང་བཤུ་ ༡༢ རྩོམ་ ༢༢༡ བཤ

༡༧ རྩོམ་པ་ ༡༩༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། རི་མགོན་པོ་ལྷ་སྐུའ། རིམ་ལྷ། རིམ་པ། ༩ མོག་ ༡༩ བཟ

[illegible]

༡༡༩ རྩོད་ཐོ ༡༩༠༥ བསྟན། རྩོད་འབྲེལ། རི་འཇགས་པ་ལྟ། བདག་གྱིན་གྱིས་བརྒྱུ་བའི་རིམ་པ། བོན། ༡༡༩ བ ༩

७१८ छेदमो १२५५ पञ्चक, छेद०मो५ ५ छान्दोग्यशा०प, छेद०मो५५, यो३५ १२ पं० १०० क१

༤༩༠ གྲོ་ངེལ་ ༡༩༠༩ བརྩམ་ རྒྱུད་ལྟེལ་ རི་ མགོ་ན་པོ་སྐྱུ་ལྷ་ རིམ་པ་ལྷ་པ་ རིམ་པ་ ༩ རོག་ ༥༩ ལྟ་

༤༩༡ རྩོད་ཤོ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་ལམ་གྱི་ལ། རི་མགོ་ན་པོ་སྤྲུལ་པ། རིམ་པ་ལྟ་བུ། རིམ་པ། ༩ ཤོག ༡༩ བཟ

༦༩༩ རྩིང་མོ་ ༡༩༠༩ བརྩམ། རྩིང་མོ་ལ། རི་ རམ་མ་པ་ལ། རྩིང་པ་མ་མོ་ལ། རེ་ལུ་ མོ་མ།

༤༩༩ རྟེན་གཤེགས་ ༡༩༠༥ འཁྲུག་ རྒྱུད་འགྲེལ། རི་ འཕགས་པ་ལྟ། བདག་ཕྱིན་ཕྱིས་བསྐྱེད་པའི་རིམ་པ། བོན་ ༡༡༩ བཟུང་།

༤༩༧ གོང་མཚུངས། བདག་ཕྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་པའི་རིམ་པ། ཤོག ༡༡༩ བཅ

༤༣༥ གོང་མཚུངས། བདག་གྱིན་གྱིས་བསྐྱབ་པའི་རིམ་པ། ཤོག ༡༡༩ བཟ

༤༩༩ རྩོམ་པོ་ ༤༩༩ བཀའ། ལྷན། ཅ་ ལྷན་རྩོམ་པོ་ལྷན་པ། ལེན། ༤༩ ༩༩༩ བཀ

༤༩༢ མེད་པོ་ ༤༤༥ བཀའ་ ལྷན། ཅ་ ལྷན་དོན་མེད་མེད་པ། ལེན་ ༥༩ རོག་ ༢༤༥ བ།

- ༤༥༩ རྗེ་དགེ ༩༩༩༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི་བུ་རྩོད། རིམ་པ་ལྷ་བསྟུས་པ་གསལ་བ། འོག ༩༧༥ བ༥
- ༤༥༩ རྗེ་དགེ ༩༩༩༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི་བུ་རྩོད། རིམ་པ་ལྷ་བསྟུས་པ་གསལ་བ། འོག ༩༧༧ བ༩
- ༤༥༥ རྗེ་དགེ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་མགོན་པོ་ལྷ་རྒྱུབ། རིམ་པ་ལྷ་བ། རིམ་པ། ༩ འོག ༥༩ བ༧
- ༤༥༥ རྗེ་དགེ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་མགོན་པོ་ལྷ་རྒྱུབ། རིམ་པ་ལྷ་བ། རིམ་པ། ༩ འོག ༥༩ བ༧
- ༤༥༧ རྗེ་དགེ ༡༥༠༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྷ། བདག་ཕྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་རིམ་པ། འོག ༡༡༩ བ༥
- ༤༥༥ རྗེ་དགེ ༩༩༩༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི་བུ་རྩོད། རིམ་པ་ལྷ་བསྟུས་པ་གསལ་བ། འོག ༩༧༧ བ༩
- ༤༥༥ རྗེ་དགེ ༩༩༩༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི་བུ་རྩོད། རིམ་པ་ལྷ་བསྟུས་པ་གསལ་བ། འོག ༩༧༧ བ༧
- ༤༥༠ རྗེ་དགེ ༩༩༩༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི་བུ་རྩོད། རིམ་པ་ལྷ་བསྟུས་པ་གསལ་བ། འོག ༩༧༧ བ༧
- ༤༥༡ རྗེ་དགེ ༡༥༠༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ སྒྲོབ་དཔོན་ལྷ་འཛིན། འདུས་པའི་རྒྱུབ་ཐབས་རྩམ་གཞག་རིམ་པ། འོག ༡༩༩ བ༡
- ༤༥༩ རྗེ་དགེ ༡༧༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༥ རྒྱ་བ་གསལ་བ། རྒྱོན་གསལ། ལེལ ༡༥ འོག ༡༥༥ བ༡
- ༤༥༩ རྗེ་དགེ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྷ། རྒྱུད་བསྟུས་རྒྱོན་མ། ལེལ ༡༡ འོག ༡༠༥ བ༥
- ༤༥༥ རྗེ་དགེ ༥༥༥ བཀའ། རྒྱུད། ཅ དགོངས་པ་ལུང་བསྟན། ལེལ ༩ འོག ༡༧༡ བ༥
- ༤༥༥ རྗེ་དགེ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྷ། རྒྱུད་བསྟུས་རྒྱོན་མ། ལེལ ༡༡ འོག ༡༠༥ བ༥
- ༤༥༥ རྗེ་དགེ ༥༥༩ བཀའ། རྒྱུད། ཅ གསང་འདུས་ཅ རྒྱུད། ལེལ ༧ འོག ༡༠༡ བ༧
- ༤༥༧ རྗེ་དགེ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྷ། རྒྱུད་བསྟུས་རྒྱོན་མ། ལེལ ༥ འོག ༥༥ བ༧
- ༤༥༥ རྗེ་དགེ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྷ། རྒྱུད་བསྟུས་རྒྱོན་མ། ལེལ ༥ འོག ༥༥ བ༩
- ༤༥༥ རྗེ་དགེ ༥༥༥ བཀའ། རྒྱུད། ཅ ལྷ་མོ་བཞིས་ཡོངས་སྤྲུལ་པ། ལེལ ༡ འོག ༩༧༥ བ༩
- ༤༧༠ གཉིས་མེད་རྩམ་རྒྱུ་པ་ལྷ་སྤྲུལ་པའི་ལུང་འདི་རྟེན་སོན་མ་བྱུང་། རྗེ་དགེ ༥༥༩ དང་། ༥༥༩ བཀའ། རྒྱུད། ཆ་པའི་ནང་གཉིས་མེད་རྩམ་རྒྱུ་པ་ལྷ་སྤྲུལ་གཉིས་པ་ལྷ་གསལ།
- ༤༧༡ འཛིན་པ་སྤྲུང་བར། ཞེས།
- ༤༧༩ རྗེ་དགེ ༥༥༥ བཀའ། རྒྱུད། ཅ དགོངས་པ་ལུང་བསྟན། ལེལ ༩ འོག ༡༧༡ བ༥
- ༤༧༩ རྗེ་དགེ ༥༥༥ བཀའ། རྒྱུད། ཅ དགོངས་པ་ལུང་བསྟན། ལེལ ༩ འོག ༡༧༡ བ༥ གཞུགས་པ་སོགས་པ་ནང་གི་ཚོས།།
མཐོང་བ་དེ་ནི་ལྷ་གསལ་མཐོང་ཡིན། མི་བསྟོད་པ་སོགས་གངས་ཇི་བཞིན། རྟོག་པ་དག་ནི་ཞིག་ནས་ཡིན། འདི་གཉིས་དངོས་པོ་
མེད་པའི་བདག ཁྱེད་པའི་ཉིད་ནི་ཞི་ཞེས་བྱ། ཁྱེད་པའི་ཉིད་ཀྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ། སངས་རྒྱུས་ཐམས་ཅད་གཞུགས་པར་བྱ།།
- ༤༧༥ རྗེ་དགེ ༥༥༥ བཀའ། རྒྱུད། ཅ དགོངས་པ་ལུང་བསྟན། ལེལ ༩ འོག ༡༧༡ བ༥
- ༤༧༥ བསྟེ་བའི་རྟོག་གི་མན་དག་རྩམ་རྒྱུས་པར་འཇམ་མགོན་སྤྲུལ་པའི་ལྷ་གསལ་ལྷོན་མཛད་པའི་རྗེས་སུ་བརྩམས་པའི་གསུང་།
རིམ་ལྷ་གདན་ཐོག་གི་ཁྱེད་ཀྱི་ཡིག་དང་། མན་དག་ཡིག་རྒྱུད་ཉེར་གཅིག དེ་བཞིན་དུ་ཞལ་གསུང་གི་ཡིག་ཆ་རྩམས་སྤྲུང་བ་ལ་
གཞིགས་འཆོལ།
- ༤༧༥ རྒྱུད་རྟོག་གིས་འཛིན་མི་ལུས་པའི་མི་ལམ་འཛིན་པ་ལ་དགོངས་སོ། ཞེས་པ་ལྷ་སྤྲུལ་ཞིག་དགོས་པར་སྤྲང་ཡང་། མ་དཔེ་དང་དཔར་
མ་གཞན་ཐམས་ཅད་དུ་བྱུང་བ་ལྷ་རྩམ་རང་སོར་བཞག་ཡོད།

- ༤༢༡ རྩེད་ཤེ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྒྱུད་བསྟུས་སྒྲོན་མ། ལེལ ༡༡ འོག ༡༠༥ ཅུ
- ༤༢༢ རྩེད་ཤེ ༡༥༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༩ རྒྱ་བ་གྲགས་པ། རྒྱན་གསལ། ལེལ ༩ འོག ༥༥ བུ
- ༤༢༣ རྩེད་ཤེ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ མགོན་པོ་ལྷ་སྒྲུབ། རིམ་པ་ལྟ་བུ། རིམ་པ། ༩ འོག ༡༩ བ༡
- ༤༢༤ རྩེད་ཤེ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ མགོན་པོ་ལྷ་སྒྲུབ། རིམ་པ་ལྟ་བུ། རིམ་པ། ༩ འོག ༡༡ ཅུ
- ༤༢༥ རྩེད་ཤེ ༤༠༩༤ བསྟན། མེམས་ཅའ་མ། བེ བུམས་པ་མགོན་པོ་ རྒྱུད་སྒྲུབ། རྒྱབས། ༡ འོག ༥༤ འོག ༡༥ བུ
- ༤༢༦ རྩེད་ཤེ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྒྱུད་བསྟུས་སྒྲོན་མ། ལེལ ༡༡ འོག ༡༠༥ བུ
- ༤༢༧ རྩེད་ཤེ ༤༠༩༥ བསྟན། མེམས་ཅའ་མ། བེ འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། བྱང་རྒྱུ་མེམས་དཔའི་ས། ལེལ ༡ོག ༣༤ ཅུ
- ༤༢༨ རྩེད་ཤེ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྒྱུད་བསྟུས་སྒྲོན་མ། ལེལ ༡༡ འོག ༡༠༥ བུ
- ༤༢༩ རྩེད་ཤེ ༤༤༥ བག་ལ། རྒྱུ། ཅ རྒྱུད་རྫོང་ཐེ་ཐེང་བ། ལེལ ༡༩ འོག ༩༥༥ ཅུ
- ༤༣༠ རྩེད་ཤེ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ མགོན་པོ་ལྷ་སྒྲུབ། རིམ་པ་ལྟ་བུ། རིམ་པ། ༩ འོག ༡༩ བ༡
- ༤༣༡ རྩེད་ཤེ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྒྱུད་བསྟུས་སྒྲོན་མ། ལེལ ༡ འོག ༥༠ ཅུ
- ༤༣༢ རྩེད་ཤེ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྒྱུད་བསྟུས་སྒྲོན་མ། ལེལ ༡༠ འོག ༡༠༥ ཅུ
- ༤༣༣ རྩེད་ཤེ ༡༥༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༩ རྒྱ་བ་གྲགས་པ། རྒྱན་གསལ། ལེལ ༥ འོག ༡༤ ཅུ
- ༤༣༤ རྩེད་ཤེ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྒྱུད་བསྟུས་སྒྲོན་མ། ལེལ ༡༡ འོག ༡༠༥ ཅུ
- ༤༣༥ རྩེད་ཤེ ༡༥༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ སངས་རྒྱུས་དཔལ་ལེ་ཤེས། ཞལ་ལུང། འོག ༡༤ ཅུ
- ༤༣༦ བོང་མཆུངས། ཞལ་ལུང། འོག ༡༤ ཅུ
- ༤༣༧ བོང་མཆུངས། ཞལ་ལུང། འོག ༡༤ བ༡
- ༤༣༨ རྩེད་ཤེ ༤༠༩༥ བསྟན། མེམས་ཅའ་མ། བེ འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། རྣལ་འབྱོར་རྒྱུད་པའི་ས། འོག ༩༩ བུ
- ༤༣༩ རྩེད་ཤེ ༡༤༩༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། བ ལུ་ཞི་བ། དཔལ་བཅོམ་ལྷན་འདས་མཛོན་པར་རྟོགས་པ། འོག ༡༩༩ བུ
- ༤༤༠ རྩེད་ཤེ ༡༤༤༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། བ ལུ་བ་བ། བདེ་མཆོག་གི་སྒྲུབ་ཐབས་གཙུག་གི་རོང་ལ། འོག ༡༡༡ ཅུ
- ༤༤༡ རྩེད་ཤེ ༩༩༩༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི བཅ་ཆེན་ལུ་རོ་བ། རིམ་པ་ལྟ་བུ་མཁས་པ་གསལ་བ། འོག ༩༥༩ ཅུ
- ༤༤༢ བོང་མཆུངས། རིམ་པ་ལྟ་བུ་མཁས་པ་གསལ་བ། འོག ༩༥༥ བུ
- ༤༤༣ བོང་མཆུངས། རིམ་པ་ལྟ་བུ་མཁས་པ་གསལ་བ། འོག ༩༥༥ བུ
- ༥༠༠ རྩེད་ཤེ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ མགོན་པོ་ལྷ་སྒྲུབ། རིམ་པ་ལྟ་བུ། རིམ་པ། ༤ འོག ༡༩ བུ
- ༥༠༡ རྩེད་ཤེ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྒྱུད་བསྟུས་སྒྲོན་མ། ལེལ ༥ འོག ༡༥ ཅུ
- ༥༠༢ རྩེད་ཤེ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ མགོན་པོ་ལྷ་སྒྲུབ། རིམ་པ་ལྟ་བུ། རིམ་པ། ༤ འོག ༡༤ ཅུ
- ༥༠༣ བོང་མཆུངས། རིམ་པ་ལྟ་བུ། རིམ་པ། ༤ འོག ༡༤ ཅུ
- ༥༠༤ བོང་མཆུངས། རིམ་པ་ལྟ་བུ། རིམ་པ། ༤ འོག ༡༤ བ༡
- ༥༠༥ རྩེད་ཤེ ༡༥༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྟ། རྒྱུད་བསྟུས་སྒྲོན་མ། ལེལ ༥ འོག ༡༩ ཅུ
- ༥༠༦ བོང་མཆུངས། རྒྱུད་བསྟུས་སྒྲོན་མ། ལེལ ༥ འོག ༡༩ བ༡

མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ། རིམ་ལྗ། རིམ་པ། ༡ འོག ༡༠ བ༥

- མ་ནལ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༠༡ བསྟན། རྩོད་འགྲེལ། རི་ མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ། རིམ་པ་ལྗ། རིམ་པ། ༡ འོག ༡༠ བ༡
- མ་ནལ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༠༢ བསྟན། རྩོད་འགྲེལ། རི་ མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ། རིམ་ལྗ། རིམ་པ། ༡ འོག ༡༠ བ༢
- མ་ནལ རྩོད་གཤེད་ ༤༡༤ བཀའ། རྩོད། ༡ རི་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་ཁོན་ཉིད་བསྟན་པ། ལེལ ༡ འོག ༡ བ༤
- མ་ནལ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༡༡ བསྟན། རྩོད་འགྲེལ། རི་ སྒོ་བདེན་ལྷ་འཁྲི་སྒོ། ལས་ཀྱི་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། འོག ༡༤༤ བ༣
- མ་ལེ རྩོད་འགྲེལ། ལས་ཀྱི་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། འོག ༡༤༤ བ༤
- མ་ལེ རྩོད་འགྲེལ། ལས་ཀྱི་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། འོག ༡༤༤ བ༥
- མ་ལེ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༡༤ བསྟན། རྩོད་འགྲེལ། རི་ སངས་རྒྱལ་དཔལ་ལོ་ཤེས། སྒོ་ལ་བའི་ཐིག་ལེ། འོག ༡༠ བ༢
- མ་ལེ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༡༥ བསྟན། རྩོད་འགྲེལ། ༡ རྒྱ་བཀྲགས་པ། སྒོ་བཀྲགས་པ། ལེལ ༡༤ འོག ༡༤༤ བ༡
- མ་ལེ རྩོད་གཤེད་ ༡༡༤༥ བསྟན། རྩོད་འགྲེལ། ༨ འཛིགས་མེད་འབྱུང་གནས་སྟེན་པ། མན་དག་སྟེ་མ། འོག ༡༤ བ༡
- མ་ལེ རྩོད་གཤེད་ ༤༡༥ བཀའ། རྩོད། ༨ ཀྱི་དོ་རྩེ་ཞེས་བྱ་བ་རྩོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ། ལེལ ༡ འོག ༡༤ བ༡
- མ་ལེ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༠༤ བསྟན། རྩོད་འགྲེལ། རི་ ལྷ་འཁྲི་སྒོ། འདུས་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་རྣམ་གཞག་རིམ་པ། འོག ༡༢༡ བ༢
- མ་ལེ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༡༥ བསྟན། རྩོད་འགྲེལ། ལྷ་ ཨ་ལོ་ཀ་ཀ་ལ་ག རྩོད་ཐོབ་པའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་པ། འོག ༡ བ༤
- མ་ལེ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༠༢ བསྟན། རྩོད་འགྲེལ། རི་ མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ། རིམ་པ་ལྗ། རིམ་པ། ༡ འོག ༡༡ བ༡
- མ་ལེ ལུང་རྣམ་འབྱེད་ཀྱི་ཁྱེད་པའི་འཛོལ་ཞིབ་བྱེད་པའི་སྒྲུབ་ཐབས་ལྷན་པ།
- མ་ལེ རྩོད་གཤེད་ ༤༡༠ བཀའ། རྩོད། ༡ གསང་བ་རྣམ་པའི་འབྱུང་ཆེན་པོའི་རྩོད་དོན་རྩེ་མོ། ལེལ ༡ འོག ༡༤༤ བ༢
- མ་ལེ རྩོད་འགྲེལ། གསང་བ་རྣམ་པའི་འབྱུང་ཆེན་པོའི་རྩོད་དོན་རྩེ་མོ། ལེལ ༡ འོག ༡༤༤ བ༣
- མ་ལེ རྩོད་འགྲེལ། གསང་བ་རྣམ་པའི་འབྱུང་ཆེན་པོའི་རྩོད་དོན་རྩེ་མོ། ལེལ ༡ འོག ༡༤༤ བ༤
- མ་ལེ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༠༢ བསྟན། རྩོད་འགྲེལ། རི་ མགོན་པོ་ལྷ་སྐྱབ། རིམ་པ་ལྗ། རིམ་པ། ༡ འོག ༤༤ བ༢
- མ་ལེ རྩོད་གཤེད་ ༤༤༡ བཀའ། རྩོད། ༣ གསང་འདུས་རྩོད་ལྷོ་མ། འོག ༡༤༤ བ༢
- མ་ལེ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༡༢ བསྟན། རྩོད་འགྲེལ། རི་ རྩོད་བྱེད་པའི་འབྱུང་ཆེན་པོའི་རྩོད་དོན་རྩེ་མོ། འོག ༡༤༤ བ༢
- མ་ལེ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༠༢ བསྟན། རྩོད་འགྲེལ། རི་ འཕགས་ལྷ། རྩོད་བསྟན་སྒོ་བཀྲགས་པ། ལེལ ༡༡ འོག ༡༤༤ བ༣
- མ་ལེ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༡༥ བསྟན། རྩོད་འགྲེལ། ༡ རྒྱ་བཀྲགས་པ། སྒོ་བཀྲགས་པ། ལེལ ༡༢ འོག ༤༤ བ༤
- མ་ལེ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༡༡ བསྟན། རྩོད་འགྲེལ། རི་ སྒོ་བདེན་ལྷ་འཁྲི་སྒོ། ལས་ཀྱི་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། འོག ༡༤༤ བ༣
- མ་ལེ རྩོད་གཤེད་ ༤༤༡ བཀའ། རྩོད། ༣ རྩོད་དོན་རྩེ་མོ་ལྷོ་མ། འོག ༡༤༤ བ༢
- མ་ལེ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༠༢ བསྟན། རྩོད་འགྲེལ། རི་ འཕགས་ལྷ། རྩོད་བསྟན་སྒོ་བཀྲགས་པ། ལེལ ༡ འོག ༤༤ བ༣
- མ་ལེ རྩོད་འགྲེལ། རྩོད་བསྟན་སྒོ་བཀྲགས་པ། ལེལ ༡ འོག ༤༤ བ༣
- མ་ལེ རྩོད་འགྲེལ། རྩོད་བསྟན་སྒོ་བཀྲགས་པ། ལེལ ༡ འོག ༤༤ བ༣
- མ་ལེ རྩོད་གཤེད་ ༡༥༡༡ བསྟན། རྩོད་འགྲེལ། རི་ ལྷ་འཁྲི་སྒོ། ལས་ཀྱི་མཐའ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ། འོག ༡༤༤ བ༤

འགྲེལ་ཆེན་མོ་འཇམ། ཡང་ན་དེའི་མན་དག་མཐར་ཐུག་མངོན་པར་བྱང་རྒྱུ་པའི་རིམ་པའི་བཤད་པ་ལ་དགོངས་སམ་བརྟག

༡༧༩ རྩེད་གཞི་ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ མགོན་པོ་ལྷ་སྒྲུབ། རིམ་པ་ལྔ་པ། རིམ་པ། ༩ འོག་ ༡༡ བ་ན

༡༨༠ རྩེད་གཞི་ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ མགོན་པོ་ལྷ་སྒྲུབ། རིམ་པ་ལྔ་པ། རིམ་པ། ༡ འོག་ ༡༡ བ་ན

༡༨༡ རྩེད་གཞི་ ༡༤༡༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ སངས་རྒྱལ་དཔལ་ལེ་གེས། རིམ་པ་གཉིས་པའི་དེ་ཁོན་ཉིད་བསྒྲུབ་པའི་ཞལ་ལུང་།

འོག་ ༩ བ་ཡ་ རྒྱ་དུ་ཅིག་དེ་རུ་བསམ། ཞེས་བྱུང་།

༡༨༢ རྩེད་གཞི་ ༡༤༡༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཞི་ ལྷ་རྩེ་པ། རིམ་པ་ལྔ་བསྟན་པ་གསལ་བ། འོག་ ༡༢༢ བ་ན

༡༨༣ རྩེད་གཞི་ ༡༤༡༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༥ རྒྱ་བ་གསལ་བ། རྒྱུན་གསལ། ལེལ། ༡༡ འོག་ ༡༩༡ བ་ན

༡༨༤ གོང་མཆོངས། རྒྱུན་གསལ། ལེལ། ༩ འོག་ ༢༠ བ་ན

༡༨༥ རྩེད་གཞི་ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྷ། རྒྱུད་བསྟན་ལྷོན་མ། ལེལ། ༡ འོག་ ༩༡ བ་ན

༡༨༦ རྩེད་གཞི་ ༡༤༡༡ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཅི་ འཕགས་མེད་འབྱུང་གནས། རིམ་པའི་དགོངས་འགྲེལ་རྒྱ་ཟེར། འོག་ ༡༠༡ བ་ན

༡༨༧ རྩེད་གཞི་ ༡༤༡༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༥ རྒྱ་བ་གསལ་བ། རྒྱུན་གསལ། ལེལ། ༡༡ འོག་ ༡༡ བ་ན

༡༨༨ གོང་མཆོངས། རྒྱུན་གསལ། ལེལ། ༡ འོག་ ༡༩ བ་ན

༡༨༩ གོང་མཆོངས། རྒྱུན་གསལ། ལེལ། ༡༢ འོག་ ༡༠༠ བ་ན

༡༩༠ རྩེད་གཞི་ ༡༤༡༠ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ རྒྱུ་བ་དཔོན་ལྷའི་སྒོ། གསང་འདུས་དཀྱིལ་ཆོག་ཉི་ཤུ་པ། འོག་ ༡༤༥ བ་ན

༡༩༡ རྩེད་གཞི་ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ མགོན་པོ་ལྷ་སྒྲུབ། རིམ་པ་ལྔ་པ། རིམ་པ། ༡ འོག་ ༡༥ བ་ན

༡༩༢ རྩེད་གཞི་ ༡༤༡༠ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ ལྷའི་སྒོ། གསང་འདུས་དཀྱིལ་ཆོག་ཉི་ཤུ་པ། འོག་ ༡༤༥ བ་ན

༡༩༣ རྩེད་གཞི་ ༡༤༡༠ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ ལྷའི་སྒོ། གསང་འདུས་དཀྱིལ་ཆོག་ཉི་ཤུ་པ། འོག་ ༡༤༥ བ་ན

༡༩༤ རྩེད་གཞི་ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྷ། རྒྱུད་བ་བསྟན་པའི་རྒྱུན་མ། ལེལ། ༡ འོག་ ༩༡ བ་ན

༡༩༥ རྩེད་གཞི་ ༩༩༩ བཀའ། རྒྱུ། ཅི་ གསང་འདུས་རྒྱུད་ཕྱི་མ། འོག་ ༡༡༥ བ་ན

༡༩༦ རྩེད་གཞི་ ༡༤༡༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༥ རྒྱ་བ་གསལ་བ། རྒྱུན་གསལ། ལེལ། ༡༢ འོག་ ༩༢ བ་ཡ

༡༩༧ རྩེད་གཞི་ ༡༤༠ བཀའ། རྒྱུ། ༡༥ རྒྱུ་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དཔལ་རྫོང་མཁའ་འགྲོ་མ། རིམ་པར་བྱེ་བ། ༩༩ འོག་ ༢༠ བ་ན གང་

ཡང་དགེ་སློང་དངོས་གནས་དང་། ཁེན་དང་ཆགས་པས་བཅིངས་པ་ལ། ཁེན་ཐང་མེད་པའི་རིན་ཆེན་ནི། ཁྲིལ་བཤད་པར་མི་

བྱའོ།།

༡༩༨ རྩེད་གཞི་ ༡༤༠ བཀའ། རྒྱུ། ༡༥ རྫོང་མཁའ་འགྲོ་མ། རིམ་པར་བྱེ་བ། ༡ འོག་ ༩ བ་ན

༡༩༩ རྩེད་གཞི་ ༩༩༩ བཀའ། རྒྱུ། ཅི་ གསང་འདུས་རྩ་རྒྱུ། ལེལ། ༢ འོག་ ༡༠༠ བ་ན

༢༠༠ རྩེད་གཞི་ ༩༩༩ བཀའ། རྒྱུ། ཅི་ གསང་འདུས་རྩ་རྒྱུ། ལེལ། ༢ འོག་ ༡༠༠ བ་ན

༢༠༡ རྩེད་གཞི་ ༡༤༡༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ༥ རྒྱ་བ་གསལ་བ། རྒྱུན་གསལ། ལེལ། ༡༢ འོག་ ༡༤༥ བ་ན

༢༠༢ མདོ་ལུང་འདི་རྒྱུད་བསྟན་པ་ལྷ་སྒྲུབ་སྒྲུངས། རྩེད་གཞི་ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྷ། རྒྱུད་བསྟན་པའི་རྒྱུན་མ། ལེལ། ༩

འོག་ ༩༡ བ་ན

༢༠༣ རྩེད་གཞི་ ༡༤༠༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ འཕགས་པ་ལྷ། རྒྱུད་བསྟན་པའི་རྒྱུན་མ། ལེལ། ༩ འོག་ ༩༡ བ་ན

१०३ རྟེན་གཤིས། ༡༥༣ བརྒྱུད། མཁའ་པོ་ལྷ་ཅི་ རང་བཟུང་པ་ལྟེ། གྲོ་བ་པ་ལྟེ་ཕྱོགས་ལྟེ། ལེན། ༡༠ རྟོག་ ༡༠༠ བཟ།

१९३३ श्वेदयो ७७३ यथा। कृत्वा उ वाच्यः अथवा कृत्वा धीः। स्या १५७ ३८

ལུང་འདྲེན་ཐུག་དཔེའི་མཚན་གཞུང་།

བཀའ་འགྲུལ།

ཀུན་ཏུ་ཐུགས་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་པོ། མེད་པོ་ ༧༧ བཀའ། ལྷན། ང་ བེ་ཅིང་། ༡༠

ཀྱེ་འོ་རྩོ་ཁྱེ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་པོ། རྩེད་གཤི ༦༡༥ བཀའ་ལྟར། རྒྱུད། ༨་ བེ་ཅིང་། ༡༠

མཁའ་འགོ་རྒྱུ་མཚོ། རྩེད་གོ་ ༣༧༡ བཀའ། རྒྱུད། ༨། བེ་ཅིང་། ༡༩ །ག

མཁའ་འགོ་མདོ་རྩུབ། ཟླ་ལྔ་ ༡༧ བཀའ། རྩུབ། ང་ བཅོམ། ༡༡

ཁྱིམ་པདག་ཏུག་སྐལ་ཚུན་གྱིས་ཁྱེས་པའི་མདོ། ཟླ་དག ༥༩ པ་ཀའ། དཀོན་པ་རྟེན་གསལ། ང་ བེ་ཅིང་། ༡༩༠་ ༡༩ ཁི

དགོངས་པ་ལུང་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རྒྱུད། རྩེད་གོ ༧༧ བཀའ། རྒྱུད། ༣ བེ་ཅིང་། ༡༩ ཅ

བུཌ་མེད་པ། མེད་པོ་ ༡༩ བཀའ། སེར་ཕྱོན། ༡ བེ་ཅིང་། ༢༩༧ མི

ཡུང་གི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་དཔལ་རྫོང་ཆེ་མཁའ་འགྲོ། རྩེ་དག ༩༣༠ བཀའ། ཡུང་། ཁ བེ་ཅིང་། ༡༥ ཁ

ལྷན་ཁྲི་ལྷན་པོ་ཆེན་པོ་ནཔལ་ཡང་དག་སྒྲོར་བའི་མིག་ལ། རྟེན་གཉིས་ ༢༤༩ བཀའ། ལྷན་ ལ། བེ་ཅིང་། ༩༥ ལ།

མུད་རྩི་རྩེ་ཐང་བ། མེ་དགེ ༤༤ བཀའ། མུད། ཅ བེ་ཅིང་། ༡༩

ལྷ་མ་བདེ་མཆོག་ཀྱང་ཕྱི་མ། རྩེད་པེ ༣༥༥ བཀའ། ཀྱང་། ཀ བེ་ཅིང་། ༥ ཀ

སྒྲིབ་པ་རྒྱལ་པར་དག་པའི་མདོ། ཟླ་དག ༡༡༨ བཀའ། མདོ་ཟླ། ཆ་ བེ་ཅིང་། ༡༥ ཟླ་

མདོན་པར་བརྗོད་པའི་བརྒྱུད་སྐྱུ་མ། རྗེ་དགེ་ ༣༩༧ བཀའ། རྒྱུད། ༡ བེ་ཅིང། ༡༧ བ

ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་ཚེམས། གྲེད་པའི་ ༣༩༦ བཀའ། མདོ་གྲེ། ས། བེ་ཅིང་། ༡༧༩ བ

འཇམ་དབལ་མཚན་བརྗོད། གླེང་གི ༣༦ བཀའ་རྒྱུད། ཀ བེའིང་། ༣ ཀ

བཅིམ་མཐེང་པ་མཐེང་ལྷན་པར་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་བའི་ཆེན་པོ། མེད་མེ ༤༩༩ བཀའ། ལྟར། མ བེའིང་། ༥ མ

[illegible]

རྩོམ་པའི་མཛན་པ་ལྟར་བཤམ་གྱི་ཀློང་། མེ་དགེ་ ༥༥༠ བཀའ་ཀློང་། བ བེ་ཅིང་། ༡༩༩ བ

སྐོར་མིང་པོ་བཅུག་ནས། སྤེད་པའི་ ༧༡) དགའ་ བླ་ ༨ བེ་ཅིང་། ༥༩ ཅ

བདེ་མཆོག་འབད་བ། མེ་དགོ ༣༧༩ བཀའ། སྤྱད། ཁ བེ་ཅིང་། ༣༠ བ།

མཁའ་མང་མཛོེ་བད་། མེ་དགོ ༤༧༧ བཀའ། མཛད། ཐ བེ་ཅིད་། ༡༩༦ ཐ

5. རྒྱལ་ཁོག་དང་པོ་ཞེས་བ་བཞི་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱལ་ཁོག་ལོ། མེ་རུ་ ༤༥༧ བཀའ། ཆང་ ༥ བེ་ཅིང་། ༡༡༩ ཅ

[illegible]

८५। वा०। वे०। ऋ०। के०। ग०। अ०। इ०। ए०। ओ०। उ०। ऋ०। ९५०। म०। क०। ख०। घ०। ङ०।

समाकेतविषयः। अत्र १३ सूत्राणि। कः। एः। ऐः। १३ सूत्राणि।

[illegible]

- བྱང་རྒྱལ་སེམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཞེས་བྱས། ཟླ་དགེ ༡༥༠༠ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ རི་ བེ་ཅིང་། ༡༥༥༥ གི
- མདོར་བྱས། ཟླ་དགེ ༡༧༧༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ རི་ བེ་ཅིང་། ༡༥༥༡ གི
- ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཉི་ཤུ་བ། ཟླ་དགེ ༡༩༩༩ བསྟན། དུས་མ། ཅ་ བེ་ཅིང་། ༡༩༩༩ ཅ་
- རིགས་པ་དྲུག་ཅུ་བ། ཟླ་དགེ ༡༩༩༥ བསྟན། དུས་མ། ཅ་ བེ་ཅིང་། ༡༩༩༥ ཅ་

སློབ་དཔོན་རྒྱལ་བས་བྱིན། གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་དཀར་འགྲེལ་ ཟླ་དགེ ༡༥༥༧ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ ཉི་ བེ་ཅིང་། ༡༧༡༠ ཆེ
 སློབ་དཔོན་རྒྱ་གཙན་འཛིན་བཟང་པོ། རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་གསལ་བ། ཟླ་དགེ ༡༥༡༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ རི་ བེ་ཅིང་། ༡༥༡༩ གི
 སློབ་དཔོན་རྒྱ་དབྱེར་སྤྱད་པའི་ཕྱི་གཞུང་། མན་དག་བདུད་ཅི་གསང་བ། ཟླ་དགེ ༡༩༩༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ རི་ བེ་ཅིང་། ༡༥༡༧ གི
 དཔལ་ལྷན་ཆོས་གསལ། ཆད་མཚན་འགྲེལ། ཟླ་དགེ ༡༩༡༠ བསྟན། ཆད་མ། ཅ་ བེ་ཅིང་། ༡༩༡༠ ཅ་

སློབ་དཔོན་འཛིན་གསལ་མེད་འབྱུང་གསལ། རི་མཁའ་འདོད་མེད་འགྲེལ་བློ་ཟེར། ཟླ་དགེ ༡༩༩༡ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ ཅི་ བེ་ཅིང་། ༡༧༠༠ རི
 —— མན་དག་སྟེ་མ། ཟླ་དགེ ༡༧༧༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ ཆ་ བེ་ཅིང་། ༡༩༩༩ རི
 སློབ་དཔོན་རྟ་དབྱེར་སྤྱད། སྤུ་མ་ལྷ་བཅུ་བ། ཟླ་དགེ ༡༧༩༡ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ རྒྱ་ བེ་ཅིང་། ༡༥༥༥ རྒྱ
 བྱུང་ཆེན་ཐག་ལ། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ། ཟླ་དགེ ༡༩༥༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ རི་ བེ་ཅིང་། ༡༧༠༩ ཅི
 སློབ་དཔོན་ལྷ་བཙུག་པ་བཟང་། རི་མ་ལྷ་འདོད་མེད་པའདུག་པ་ཡིད་འཕྲོག་ ཟླ་དགེ ༡༥༡༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ རི་ བེ་ཅིང་། ༡༥༧༡
 འཕགས་པ་ཐོགས་མེད། རྒྱལ་འབྱོར་རྒྱུད་པའི་ས། ཟླ་དགེ ༡༠༩༥ བསྟན། སེམས་ཅམ། ཆེ་ བེ་ཅིང་། ༡༥༩༥ རི

—— ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས། ཟླ་དགེ ༡༠༩༥ བསྟན། སེམས་ཅམ། རི་ བེ་ཅིང་། ༡༥༩༥ རི
 —— བྱང་རྒྱལ་སེམས་དཔེ་ས། ཟླ་དགེ ༡༠༩༧ བསྟན། སེམས་ཅམ། རི་ བེ་ཅིང་། ༡༥༩༩ རི
 སློབ་དཔོན་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་དོ་མེ། བདེ་མཚོགས་གི་མཛོན་པར་རྟོགས་པའི་འགྲེལ་པའི་ལྷོ་ཀ་ཁྱེད་པར་གསལ་བྱེད། ཟླ་དགེ ༡༧༡༠
 བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ ཞ་ བེ་ཅིང་། ༡༩༩༥ བ
 སློབ་དཔོན་དོ་མེ་སྟེང་པོ། ཁྱེད་དོ་མེད་པའི་འགྲེལ་པའི་རྟོག་ཀྱི་རྒྱུ་ཆེར་འགྲེལ་པ། ཟླ་དགེ ༡༧༡༠ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ ཀ་ བེ་ཅིང་། ༡༩༡༠ བ
 རོ་མེ་རྒྱལ་བུ་བ། དཔལ་འཁོར་ལོ་སྟོན་པའི་རི་མ་ལྷ་བཙུག་པ། ཟླ་དགེ ༡༥༩༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ མ་ བེ་ཅིང་། ༡༧༡༠ བ
 བྱུང་ཆེན་ཐག་པོ་རྒྱུད་པ། གསང་བའི་དེ་ཁོ་བོ་ཉིད་རབ་རྟུགས་པ། ཟླ་དགེ ༡༥༩༠ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ མ་ བེ་ཅིང་། ༡༧༥༧ བ
 བྱུང་ཆེན་ཐག་པོ་དམ་ཆོག་དོ་མེ། རྒྱལ་ལྷན་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་ཀྱི་འགྲེལ་པ་བཟང་བ། ཟླ་དགེ ༡༥༩༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ ཡ་ བེ་ཅིང་། ༡༥༩༥ ཡ
 པར་རྟུ་རོ་བ། གསང་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྒྱུ་ཆ་པའི་རྒྱུ་ཆེར་འགྲེལ་པ། ཟླ་དགེ ༡༧༡༧ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ ༥ བེ་ཅིང་། ༡༥༩༩ མ

—— རི་མ་ལྷ་བཙུག་པ་གསལ་བ། ཟླ་དགེ ༡༩༩༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ རི་ བེ་ཅིང་། ༡༧༧༠
 བྱུང་ཆེན་དཔལ་འཛིན། གཤེན་ཐེག་ཀྱི་དཀར་འགྲེལ་ལྷན་ཅིག་སྟེན་པའི་སྤྱད་པ། ཟླ་དགེ ༡༧༡༩ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ བི་ བེ་ཅིང་།
 ༡༧༡༡ བི
 རི་མ་ལྷ་བཙུག་པར་པོ། འགྲེལ་ཆེན་དེ་མེད་འོད། ཟླ་དགེ ༡༩༥༧ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ ༥ བེ་ཅིང་། ༡༥༥༥ ཀ
 བྱུང་ཆེན་བསྐྱེད་པར། གསང་བ་བྱུང་བ། ཟླ་དགེ ༡༩༡༧ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ རི་ བེ་ཅིང་། ༡༥༥༡ རི
 བྱུང་ཆེན་རྒྱུད་པ་ཐག་པོ་བ། གསང་བའི་དེ་ཁོ་བོ་ཉིད་རབ་རྟུགས་པ། ཟླ་དགེ ༡༥༩༠ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ་ མ་ བེ་ཅིང་། ༡༧༥༧ བ
 རྒྱུ་རས་གཞིགས་བཅུ་ལྷག་ས། ཤེས་རབ་རྒྱུན་མ་རྒྱུ་ཆེར་འགྲེལ་པ། ཟླ་དགེ ༡༩༥༧ བསྟན། དུས་མ། མ་ བེ་ཅིང་། ༡༩༥༧ མ

སྒྲོབ་དཔོན་འཕགས་པ་ལྷ། དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ། རྗེ་དགེ་ ༡༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ཚ་ བེ་ཅིང། ༡༤༤ ཚ

—— སྒྲོབ་བསྟུས་སྒྲོན་མ། རྗེ་དགེ་ ༡༤༡ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ བེ་ཅིང། ༡༤༤ བྱི

—— བདག་ཕྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་པའི་མི་མ་པ། རྗེ་དགེ་ ༡༤༡ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ བེ་ཅིང། ༡༤༡ བྱི

སྒྲོབ་དཔོན་ཕྱག་ན་རྗེ། མངོན་པར་རྗོངས་པ་ལས་ལྷ་བཟང་པོ་རྒྱུད་ཀྱི་བསྟུས་པའི་དོན་རྒྱུ་པར་བཤད་པ། (སྒྲོབ་འགྲེལ།)

རྗེ་དགེ་ ༡༤༠༡ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། བ་ བེ་ཅིང། ༡༡༡ ཚ

རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོ། མངོན་རྟོགས་རྒྱུ། རྗེ་དགེ་ ༡༤༤ བསྟན། ཤར་ཕྱིན། ༡༡ བེ་ཅིང། ༡༡༤ ཀ

—— རྒྱུད་སྒྲུ་མ། རྗེ་དགེ་ ༤༠༡༤ བསྟན། སེམས་ཅུ་མ། བེ་ བེ་ཅིང། ༡༡༡༤ བེ

ལྷ་བཙུན་པའི་རུ་པ། མི་མ་ཡ་བསྟུས་པ། རྗེ་དགེ་ ༡༡༡༤ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། བེ་ བེ་ཅིང། ༡༡༡༤ ཅུ

སྒྲོབ་དཔོན་རྒྱ་ཕྱི་རྗེ། མི་མ་ཡ་འདྲེལ་འགྲེལ། རྗེ་དགེ་ ༡༡༡༤ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཚི་ བེ་ཅིང། ༡༤༤ ཇ

—— སྒྲོབ་མགས་པ་བར་བྱེད་པའི་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ཞེས་བྱ་བའི་བཤད་པའི་རྗེ་ཀྱ། རྗེ་དགེ་ ༡༡༤༡ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ།
གྱི་ བེ་ཅིང། ༡༤༤ ཏ

དཔལ་མར་མེ་མཛད་བཟང་པོ། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོག་ རྗེ་དགེ་ ༡༤༤ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཇི་ བེ་ཅིང།

༡༡༡ ཇི

སྒྲོབ་དཔོན་མི་དབང་པོ་གསལ་པ། རང་གི་ལྷ་པའི་འདོད་པ་མངོན་བསྟན་པ་ཡོངས་སུ་བརྟག་པ། རྗེ་དགེ་ར་ཁ་སྒྲོང་། ༤༡༡ བེ་ཅིང།

བསྟན། ལུ

སྒྲོབ་དཔོན་སྒྱིད་རྒྱ་གྱི་རྗེ། ལྷ་མོ་བཞི་ཁྱུས་པའི་རྒྱུ་པའི་མཛད་པ། རྗེ་དགེ་ ༡༤༡༤ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། བེ་ བེ་ཅིང། ༡༡༡༤ ཇི

ལྷ་བཙུན་ཅུ་རྗེ། དངོས་པོ་གསལ་པའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལྷ་པ། རྗེ་དགེ་ ༡༡༡༤ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། བེ་ བེ་ཅིང། ༡༠༤ མི

སྒྲོབ་དཔོན་བཙུན་འགྲེལ་བཟང་པོ། མི་མ་ཡ་འདྲེལ་འགྲེལ་པའི་དོན་གསལ་པ། རྗེ་དགེ་ ༡༡༡༤ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཅུ་ བེ་ཅིང། ༡༤༤ ཇི

སྒྲོབ་དཔོན་རྗེ་མི་ལ། ཤེས་ཕྱིན་རྒྱལ་བརྒྱ་ལྷ་བཙུན་པའི་འགྲེལ་པ། རྗེ་དགེ་ ༡༤༤ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ལུ་ བེ་ཅིང། ༡༤༤ ཀ

སྒྲོབ་དཔོན་ཞི་བ་འཛོ། དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ལྷ་པའི་རབ་བྱེད་པ། རྗེ་དགེ་ ༡༡༠༡ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཅུ་ བེ་ཅིང། ༤༡༡ ལུ

སྒྲོབ་དཔོན་རྒྱ་བ་གསལ་པ། དབུ་མ་ལ་འཇུག་པ། རྗེ་དགེ་ ༡༤༤ བསྟན། དབུ་མ། འ་ བེ་ཅིང། ༡༤༤ འ

—— མིགས་པ་རྒྱལ་རྒྱུ་པའི་འགྲེལ་པ། རྗེ་དགེ་ ༡༤༤ བསྟན། དབུ་མ། ཡ་ བེ་ཅིང། ༡༤༤ ཡ

—— སྒྲོན་གསལ། རྗེ་དགེ་ ༡༡༤༤ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཏ་ བེ་ཅིང། ༡༤༤ ཏ

སྒྲོབ་དཔོན་ཡན་ལག་མེད་པའི་རྗེ། ཐབས་ཤེས་སྒྲུབ་པ། རྗེ་དགེ་ ༡༡༡༤ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། བེ་ བེ་ཅིང། ༡༠༤ མི

སྒྲོབ་དཔོན་རབ་བྱེད་པའི་འཇུག་གནས་གོ་ཆ། རྒྱ་པའི་འདོད་ཟེར། རྗེ་དགེ་ ༡༡༡༤ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། བེ་ བེ་ཅིང། ༡༡༡ ཇི

སྒྲོབ་དཔོན་རིན་ཆེན་འཇུག་གནས་ཞིབ། དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་དགྱིལ་འཁོར་གྱི་ཆོག་པའི་འགྲེལ་པ། རྗེ་དགེ་ ༡༡༡༤ བསྟན། རྒྱུད་

འགྲེལ། བེ་ བེ་ཅིང། ༡༡༡ ཇི

ལྷ་མི་མི། མི་མ་ཡ་འདྲེལ་འགྲེལ་པའི་རྒྱུ་པ། རྗེ་དགེ་ ༡༤༤ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཚི་ བེ་ཅིང། ༡༡༡ ཇི

ལྷ་བཙུན་ལྷ་མི་པ། དཔལ་བཙུན་ལྷ་པའི་འདོད་པ་མངོན་བསྟན་པ། རྗེ་དགེ་ ༡༤༤ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། བེ་ བེ་ཅིང། ༡༡༤ ཇ

སློབ་དཔོན་ཤུག་བཞེས་གཉེན། སློབ་བསྐྱེས་སློན་མ་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། ཟླ་འགྲེལ། ༡༡༩༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཅི བེ་ཅིང། ༡༧༠༩
 གྲུབ་ཆེན་ས་ར་ཉ། ཉོ་ཉམ་ཇོན་གྱི་གྲུ། ཟླ་འགྲེལ། ༡༡༩༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཁི བེ་ཅིང། ༡༧༠༩ མི
 སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་གསང་བ། རྒྱུ་ཆེན་མཚོན་བྱང་གི་འགྲེལ་བཤད། ཟླ་འགྲེལ། ༡༡༩༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། ཉུ དང། ཉུ བེ་ཅིང།

༡༧༡༧ ཏ

སློབ་དཔོན་སངས་རྒྱས་དཔལ་ལེ་ཤེས། ཞལ་གྱི་ཡུང། ཟླ་འགྲེལ། ༡༡༩༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། དི བེ་ཅིང། ༡༧༡༧ ཉི

———— གྲུན་ཏུ་བཟང་པོའི་ཐབས། ཟླ་འགྲེལ། ༡༡༩༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། དི བེ་ཅིང། ༡༧༡༧ ཉི

———— གོ་ལ་བའི་ཐིག་ལེ། ཟླ་འགྲེལ། ༡༡༩༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། དི བེ་ཅིང། ༡༧༡༧ ཉི

———— འཇམ་དཔལ་ཞལ་ཡུང། ཟླ་འགྲེལ། ༡༡༩༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། དི བེ་ཅིང། ༡༧༡༧ ཉི

སློབ་དཔོན་ཨ་བླ་ཡ་ཀ་ར་གྲུབ་ཉ། དཀྱིལ་ཆོག་དོ་རྩེ་ཐོང་བ། ཟླ་འགྲེལ། ༡༡༩༥ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ། སུ བེ་ཅིང། ༡༧༡༧ སུ

སློབ་དཔོན་ཨ་ལོ་ཀ་ཀ་ལ་ཤ། རྒྱུད་དོ་རྩེ་ཐོང་བའི་རྒྱ་ཆེར་འགྲེལ་བ་ཟབ་མོའི་དོན་གྱི་འགྲེལ་བ། ཟླ་འགྲེལ། ༡༧༡༧ བསྟན། རྒྱུད་འགྲེལ།
 བྱི བེ་ཅིང། ༡༧༡༥ བེ

ལྷོ་མི་པོ་འཕེལ་བའི་ཁྱེད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་

བཤད་སྐད་རྩོམ་པ་ལྟེན་པ་ རྩོམ་པ་ ༡༧ བཀའ་ རྩོད་ ༣ བེ་ཅིང་ ༡༢ ཅ

གསང་བ་འདུས་པའི་རྒྱུད་མི་མ། མེད་པོ་ ༧༧༩ བཀའ་ རྒྱུད་ ༩ བེ་ཅིང་། ༡༡A ༩

མི་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད། (ཡང་དག་པར་སྤྱོད་པ་ཞེས་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད།) རྟེན་པོ་ ༣༥ བཀའ་སྤྱོད། བ་ བེ་ཅིར། ༡༥ བ་

སྒོ་བ་དཔོན་ལྷ་མི་ཕུང་རྒྱུ་། རིམ་ལྷ་མི་པལ་དང་པོར་ལྷ་མི་སྒྲེང་བ་། སྒྲེང་གི་ ༡༥༩༠ བསྟན། ལྷ་དང་ལྷེལ། མེ་ལེའི་དང་། ༢༦༧༢ རི

མཐོན་པོ་སྐུ་ལྔ་ལ། ཕ་པ་ལྔ་ལྔ་ལ། རྩེ་དག ༡༡༡༧ བསྟན། དཔུ་མ། ཙ་ བེ་ཙིང་། ༡༡༡༧ ཙ་

— བཞི་བསྐྱུ་པ། ཟླ་དགེ ༣༡༧ བསྟན། དབྱ་མ། མ་ བེ་ཅིང་། ༡༣༧ མ་

ਕੁੰਮਾਰ ਭੂਵ ਸੁਧਾਨਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ। ਸਾਨਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਤੇ ਸੁਧਾਨਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ। ਸੁਧਾਨਾ ੧੫੫ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ। ਸੁਧਾਨਾ ੫ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ।

३५५३ अ

རིམ་ལྔ་བརྒྱུད་པ་གསལ་བ། རྟེན་གཤམ་ ༡༡༡༡ བརྒྱུན། རྒྱུད་ལྔ་ལྔ་ལ། ཁི་ བེ་ཅིང་། ༤༧༤༠

[illegible]

སྒྲོབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷ། སྒྲོང་འཇུག་ སྡེ་དག ༣༥༡༡ བསྟན། དབྱ་མ། ལ་ བེ་ཅིང་། ༥༢༢༢ ལ་

ལྷོ་བོད་པོའ་ལྷ་པ་ཤུགས་པ། ལྷོ་བོད་པ་པ། ལྷོ་བོད་པ་པ་པ། ༡༧༥༥ བརྒྱུ། ལྷོ་བོད་པ་པ། ༩ བཅེང་། ༡༧༥༠ ལ།

གཤམ་ཆེན་མ་ར་ཏ། རོ་ཏ་མ་རོ་དུ་ཤི་ཤ། སྤེ་དཔེ ༡༩༥༧ བསྟན། ལུང་ལྟེ་ལ། མི བཅེ་ར། ༡༠༩༧ མི

གངས་ཅན་མཁས་གྲུབ་ཡི་ཕྱོད་མིང་མཛོད། ཀའ་སྐུའི་ཡིག་སྐད་ལྷན་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་དབར་དུ་བསྐྱབ།

འགོ་སྐོར་ལྟ་བུ་གསལ་བྱས་པའི། (༡༩༧༡-༡༩༨༡) རིམ་ཐོང་སྡོམ་པོ། རིམ། རྩོད་ཆེ། མི་ཁྲོམ་མི་མཁས་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་ནས་སྤྱི་ལོ་

༡༩༥ ལོར་དཔར་དུ་བཅུ་

ཆེ་ཚོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ། (༡༣༧༥-༡༣༧༩) རྒྱགས་རིམ་ཆེན་མོ། གསུང་འབུམ། བོད། གསུང་འབུམ་དཔར་ཤིང་གཞི་བཟང་ནམ་མཁོ་སྐྲུག་མི

འཇམ་མཁའ་ལྷན་གྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་དབ་གཞུགས་སྤྱད་པར་དྲ་བ་ཏུ་བཅུང་།

མཐའ་དུང་རིན་ཆེན་ལྷན། གསུང་ལུས། རྟོན་ ༩ ལོང་མཆོད་མཆོད་ལྷོ་ཁྱེད་མི་གསུང་ལྷན། བཅས་ཀྱི་མཐའ་དུང་ལྷན།

ལྷ་མོ་བཞིས་ཁེར་གྱི་རྒྱ་ཆེར་བཤད་པ། གསུང་འབུམ་པོད། ༣ བོད་མཚན་མཆོ་སྐྱོན་མི་གསུང་པེ་སྐྱོན་ཁང་ནས་

དཔར་དུ་བཏབ།

དཔོན་སྐུ་བླ་མ་འཕགས་པའི་རིམ་པའི་ཆེན་ཁྲི་ས། གཤམ་པ་ལྟུང་། ཨ བོད་མཛུང་སྐུ་མཆོད་ཀྱི་མི་ལམ་དཔེ་སྒྲུབ་ཁང་ནས་

དཔར་དྲ་བཏབ།

ཨོ་སྐྱོད་བརྒྱན་པའི་མི་ཤང་ལོ་ཅན་གྱིས། གཞུང་པུཌ་ཆ་གོང་མཉེན་མི་དཀའ་དེ་སྟེན་ཁང་ནས་པར་བསྐྲུན་བྱས་པ།

བདག་ཀྱིས་རྒྱ་བཟང་གི་མི་པོ་ཞིག་གིས། བཅུ་དེ་ལྷན། ཨ གོ་དཔལ་ཆེན་པོ་ཚོ་ཐོ་མི་མི་མང་དེ་ཕྱག་ཁར་འཇུག་དཔལ་དུ་བཏང་།

—ཕྱི་ལྷ་གསལ་མཛོཌ། གསལ་འབུམ། བོད། ༥ བོད་མཛོཌ་མ་མཛོཌ་མི་ཤིགས་དཔེ་རྒྱུ་ཁང་ལྷན་དཔེ་དྲུ་བཟུ།

ཡི་ལ་ཤར་ཆོ་གས་ཀྱི་དཔལ་ཤི། གསལ་པམ། རྩ། ༡ ཤོ་རུ་ཆོ་གས་ཆོ་གས་ལྷི་ཡི་ཤར་པེ་ཆོ་གས་ཤར་པེ་ཤར་པེ་

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1

གསང་འདུས་འཇམ་དཔལ་དོན་མེད་ཐུག་ཐབས་དང་། རྟོང་མེས་མཁའ་མེས་པའི་ཚོགས་པའི་དགའ་ལོ་བཟྱུ་མེད། རབ་གནས་བྱ་རྒྱུ་ལ་
མོག་སྒྲ། གསང་འདུས། ༡ བོང་མཚུངས་མཚོ་ཕྱོག་མི་འགས་དཔེ་རྒྱན་ཁང་ནས་དཔར་འདུ་བྱས།

[illegible]

— ॐ नमो भगवते वासुदेवाय । यत्कृतं तद्भक्त्या । यत्कृतं तद्भक्त्या । यत्कृतं तद्भक्त्या ।

ཡིག་ཆུང་ཉེར་གཅིག་ གསུང་པ་ལྟ་མ། ༥ བོད་མཆོད་མ་མཆོ་ཐོན་མི་རིགས་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་ནས་དཔར་དུ་བཏབ།

བདེ་མཆོག་གི་ཐོག་མ་དེ་མ་དངོས་ལྷན་ཞེས་པ། གཞུང་འབྲུག་པོ། ༣ གོང་མཆོང་མ་མཆོང་མི་དེ་གསལ་དཔེ་ལྷན་གསལ་ནས་
དབར་དྲ་བར་པ།

ཐོན་རྒྱ་རན་མ། (༡༩༥༥-༡༩༥༧) རྒྱ་ར་ཆོས་འཁུར། སྤོལ་མི་ཡིག་མཛད་ལྷན་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༩ ལོར་དབར་དུ་བཏབ།

ཕྱི་དཀའ་བཀའ་འཁྲུང་དང་བརྟན་འཁྲུང་གི་དཀའ་མཁའ་ཉི་ཤོད་ཉི་ཉུ་མཐོ་སྒྲོབ་ཁང་ནས་སྟེ་ཕྱི་ ༡༩༣༧ ལོར་གཞུང་ལོ་སོར་ཡང་རྟགས་
དང་བཅས་དབང་དུ་བརྟན།

པཌ་ཆེན་བསོད་ནམས་གཤགས་པ། (༡༩༥༥-༡༩༥༩) རྫོགས་རིམ་མཁས་པའི་ཡིད་བཟོག་པོ། བ་མོ་སྒྲིང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༩༥ ཡོར་དེ་བཀུགས་སུ་དཔར་དུ་བཏབ།

བཅུ་ལྔ་ཡིན་ཆེན་ལུང་། (༡༩༦༠-༡༩༦༤) བཅུ་ལྔ་ཡིན་ཆེན་ལུང་། དེའི་ མཐོ་མི་དཔེ་མཆོད་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་བོད་ནས་ཐོན་
པའི་དེའི་བཅུ་ལྔ་ཡིན་ཆེན་ལུང་།

གསུང་འཕུལ། བོད་ ༡ གསུང་འཕུལ་བཤད་ཐངས། ཕྱི་ལོ་གསར་བར་རྒྱ་གར་རྒྱུ་ལ་ཡོངས་ཤེས་རིག་པ་མྱི་གནས་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༦༧ ལོར་དབུ་ཆེན་གྱི་གསུག་སྤྲད་པར་དྲ་བའལ།

ལྷ་མེད་པ་སྒྲུབ་པའི་སྒྲོན་མེ་རྩེ་ཙོང་ཁ་བ་ཆེན་པོ་གཙོ་སྒྲིལ་ཆེན་དམ་པ་ཡིས་སྤྱད་གི་གསུང་འཕྲུལ་དཀར་ཀླག་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིགས་པའི་
 དྲི་མེད་རྒྱ་ཆེ་ལག་ཅན་མའི་མེ་ལོང་། (དགེ་ལུགས་གསུང་འཕྲུལ་དཀར་ཀླག) གྱུ་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་བོད་རྫོང་ས་མི་དམངས་
 དཔེ་བསྐྱར་ཁང་ནས་དཔར་དུ་བསྐྱར།

ཁྱེད་ཚུལ་ཁྱིམ་མེན་ཆེན་ནམ་དག་དབང་འཛིགས་བྲལ། (༡༩༥༧-༡༩༥༩) བསྟན་འགྲུལ་དཀར་ཆགས། དེབ། བོད་ལྗོངས་མི་
དམངས་དཔེ་རྒྱུན་ཁང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་དབང་དུ་བཏབ།

ས་སྐྱུའམ་ཁྱིའུ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན། (༡༩༢༩—༡༩༧༩) རྩོམ་གསུམ་རབ་དབྱེ། གསུང་འབུམ། ཅན་སྡེ་དགའ་དབར་མ།

ལྷན་སྐྱེལ་བཞུགས་པའི་ཁྲིའི་མཉམ་པ་ལྷན་པའི་ཁྲིའི་དགའ་སྟོན། (ལྷན་སྐྱེལ་བཞུགས་པའི་ཁྲིའི་མཉམ་པ་ལྷན་པའི་ཁྲིའི་དགའ་སྟོན།) ཞེས་བཀའ་
འགྲུབ་དཔེ་ཁ་བཞག་དཔེ་རུ་མ།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བཅུ་སྟོན་པའི་བོད་སྐད་མོག་ཉེས་ཀྱི་ཐོག་ལུང་།

- ༡ ཐེག་པ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་བརྒྱ་ཅུ། བྱང་སེམས་གཞོན་ནུ་རྒྱལ་མཚན་དང་། སུས་ཆེན་དགོན་མཚན་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་བསྒྲིགས།
- ༢ བཀའ་གདམས་སྒྲེགས་བཅུ་ལས་བཅུ་སྟོན་པའི་ཆོས་སྒྲོར།
མཛད་པ་པོ། རྩོམ་ཆེད་པལ་ལྷན་ལ་ཉི་ཤེས་འབྲེལ་སྤྱོད་པ། སྤྱི་ཐང་མཁའ་ཆེན་ཉི་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་སོགས།
- ༣ རྩོགས་པ་ཆེན་པོ་སེམས་ཉིད་པལ་གསལ་ལོ་འགྲེལ་པ་ཤིང་རྟེན་པོ། ཀུན་མཁྱེན་གྲོང་ཆེན་རབ་འབྱུངས་པ།
- ༤ དཔལ་སྐྱེད་པའི་ལམ་འབྲས་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར།
མཛད་པ་པོ། ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྡིང་པོ། འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཙུན་འཇམ་ཐོས་ཀྱི་སྐྱབས་རྒྱལ་མཚན་སོགས།
- ༥ མཉམ་མེད་བཀའ་འབྱུང་ལུགས་ཀྱི་ལུགས་སྒྲོམ་པའི་ཆོས་སྒྲོར། མཛད་པ་པོ། དུགས་པོ་ལྷ་ཨེ། ལང་པོ་པོ་ཆེ།
སྐྱབས་འཕེལ་ཆེན་མགོན་པོ། ཀུན་པར་བྱུང་ཤོ་ཨེ། སུའུ་པར་ཆེན། ཅེ་ལེ་སྐྱེ་ཆོས་རབ་འབྱེལ། དུགས་པོ་བཀྱིས་རྣམ་རྒྱལ་སོགས།
- ༦ དཔལ་དགེ་ལུན་པའི་ལམ་ལུ་དང་སྟོན་བརྒྱུད་ཀྱི་ཆོས་སྒྲོར། མཛད་པ་པོ། རྩོམ་ཆེན་པག་དབང་གཤགས་པ།
པར་ཆེན་སྤྱོད་བཟང་ཆོས་རྒྱུན། རྒྱལ་མཚན་ལྷ་པ་ཆེན་པོ། ཤར་སྐྱལ་ལྷན་རྒྱལ་མཚན། ཡོངས་འཛིན་ལེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་སོགས།
- ༧ རི་ཆོས་ཤེས་དོན་རྒྱལ་མཚན། རྣལ་པོ་པ་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན།
- ༨ ཞི་བྱེད་དང་གཅིད་ལུལ་སོགས་གདམས་པག་ཐོར་བུའི་ཆོས་སྒྲོར།
འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐལ་སྤྱོད་གྲོས་མཐའ་ཡས་ཀྱི་གདམས་པག་མཛོད་ལས་བཅུ་སྟོན།
- ༩ གཡུང་བྱུང་བོན་གྱི་མདོ་སྒྲགས་སེམས་གསུམ་གྱི་གཡུང་།
མཛད་པ་པོ། འཇམ་མགོན་ཀོང་སྐལ་སྤྱོད་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། མཉམ་མེད་ཤེས་རབ་རྒྱལ་མཚན། འབྲུ་སྟོན་རྒྱལ་པག་ཡུང་བྱུང་སོགས།
- ༡༠ བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་ལམ་གྱི་རིམ་པ་སྟོན་པའི་གཡུང་གཅེས་བཅུ་སྟོན།
མཛད་པ་པོ། དགེ་བཤེས་དོལ་པ། དུགས་པོ་ལྷ་ཨེ། ས་པར་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཚན།
- ༡༡ རྒྱལ་སྐྱེས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཆོས་སྒྲོར། མཛད་པ་པོ། རྒྱལ་སྐྱེས་སོགས་མེད་བཟང་པོ། རྩོམ་ཆེན་པོ། རྒྱལ་མཚན་པོ།
སྐྱེན་མངའ་སྤྱོད་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། ལུ་སྐྱེ་པོ་པའི་དོ་ཨེ། སྤུང་བཀུན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ། རྩོམ་པ་སྐལ་ལ།
- ༡༢ སྤོམ་པ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་སྟོན་པའི་གཡུང་གཅེས་བཅུ་སྟོན།
མཛད་པ་པོ། ས་པར། གོ་རམས་པ། མཁས་གྲུབ་ཨེ། མངའ་རིས་པར་ཆེན། ཀུན་ཤེས་དོན་ཆོས་ཀྱི་སྡིང་པོ།
- ༡༣ རྣལ་འབྱོར་བླ་མེད་ཀྱི་སྐྱབས་ཐབས་དང་བསྐྱེད་རིམ་གྱི་ཁྲིད་ཡིག་ལག་
མཛད་པ་པོ། རྩོམ་ཆེན་པོ། རྒྱལ་པག་དབང་ལྷན་རྒྱལ་མཚན། པར་ཆེན་སྤྱོད་བཟང་ཆོས་རྒྱུན། རྒྱལ་མཚན་གཡུན་པ། དཔལ་ཆུ་རྣམ་རྒྱུ་པ།
- ༡༤ དུས་འཁོར་འགྲེལ་ཆེན་པོ་མེད་པའི་ཀྱུན། མཁས་གྲུབ་ཐོར་བཟང་རྒྱལ་མཚན།
- ༡༥ རྩོགས་རིམ་རིམ་ལྷགས་ལ་སྟོན། རྩོམ་ཆེན་པོ་སྤྱོད་བཟང་གཤགས་པ།

༡༦ བར་ཕྱིན་གྱི་སྒོར་གཅེས་བཅུས་ཀྱི་གཞུང་གསུམ།

མཛད་པ་པོ། རྟོག་སྒོར་ཕྱན་ཤེས་པ་པ། རྒྱལ་ཚབ་ཤེ། འབྲུག་པ་བསྐྱེད་ཀྱང་པོ།

༡༧ བདེ་གཤེགས་སྒྲིང་པོ་རིགས་ཀྱི་ཚོས་སྒོར། མཛད་པ་པོ། བུ་སྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ། ཀམ་པ་རང་འབྱུང་དོན་ཤེ། ཀམ་མཁའ་ཁྱབ་
དོན་ཤེ། རོང་སྟོན་གྲུག་རྒྱལ་མཚན། གྲུག་མཚོག་ཕྱན། རིམ་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན། འཇུ་མི་ལམ་རྣམ་རྒྱལ་རྒྱལ་མཚོ།

༡༨ ཟབ་མོ་ལྷ་བའི་ཁྱད་པར་བཤད་པ།

མཛད་པ་པོ། ཞང་ཡེ་ཤེས་སྒྲེ། རོང་ཐོམ་ཚོས་ཀྱི་བཟང་པོ། ལྷ་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐང་པོ། ཀམ་པ་མི་བསྐྱེད་དོན་ཤེ། རོན་དང་རྒྱ་རན་ཐོགས་པ།

༡༩ དབུ་མ་ལ་འཇུག་པའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ། རེ་ཅོང་ཁ་པ་སྒོ་བཟང་གསལ་པ།

༢༠ དབལ་ས་སྐྱ་བའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་གཅེས་བཅུས།

མཛད་པ་པོ། འཇམ་མགོན་ས་པམ། ཀུན་མཁྱེན་གོ་རམས་པ། གྲུག་མཚོག་ཕྱན།

༢༡ དབལ་དགེ་ལྷན་པའི་ཚད་མ་རིག་པའི་གཞུང་གཅེས་བཅུས།

མཛད་པ་པོ། རྒྱལ་ཚབ་ཤེ། མཁས་གྲུབ་ཤེ། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ།

༢༢ མངོན་པ་གོང་མ་དང་འབྲེལ་བའི་སེམས་ཁམས་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས། མཛད་པ་པོ། རེ་ཅོང་འདའ་བ། རེ་ཅོང་པཔ།

པམ་ཆེན་བསོད་ནམས་གསལ་པ། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན། དབལ་མང་དགོན་མཚོག་རྒྱལ་མཚན།

༢༣ ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མངོན་པའི་རྒྱུ། མཆིམས་འཇམ་དབལ་དབྱངས།

༢༤ གྲུབ་མཐའ་ཐུབ་བསྟན་ལྷན་པའི་མཛེས་རྒྱན། ལྷང་སྒྲུ་རྩལ་པའི་དོན་ཤེ།

༢༥ གྲུབ་མཐའ་ཤེལ་གྱི་མེ་ལོང་། ལུང་གྲུག་སྒོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ།

༢༦ ཞལ་གདམས་དང་ཉམས་མཁྱེར་གཅེས་བཅུས།

༢༧ ལེགས་བཤད་ལུགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱའི་དཔེ་ཆོགས།

མཛད་པ་པོ། འཕྲོམ་སྟོན་པ། ས་པམ། པམ་ཆེན་བསོད་གསལ། རྒྱལ་མཚོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོ། ལྷང་ཐང་བསྟན་པའི་སྟོན་མེ་སོགས།

༢༨ གསོ་བ་རིག་པའི་ཁོག་འབྲུགས་བེད་བྱའི་མེ་ལོང་། ལྷ་སྤྱིད་སངས་རྒྱས་རྒྱལ་མཚོ།

༢༩ ཅིས་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་གཅེས་བཅུས། མཛད་པ་པོ། སྤྱིན་སྤྱིང་ལོ་ཆེན་རྣམ་མྱེ། ཆ་ཉར་དགེ་བཤེས་སྒོ་བཟང་རྒྱལ་ཁྱིམ་པ།

༣༠ བརྟེན་དང་ཐ་སྟོན་རིག་གནས་དང་འབྲེལ་བའི་གཞུང་གཅེས་བཅུས། མཛད་པ་པོ། མོན་མེས་སྟོན། རྟོག་སྒོར་ཕྱན་ཤེས་པ།

རེ་བཙུན་བསོད་ནམས་རྩེ་མ། ས་པམ། ལྷ་ལུ་ལོ་རྩེ་བ། དཔང་ལོ་རྩེ་བ། དབལ་ཁང་ལོ་རྩེ་བ། སྟག་ཚང་ལོ་རྩེ་བ་སོགས།

༣༡ བོད་ཀྱི་ལྷ་མོའི་ཁྱབ་གཞུང་ཆེ་ལག་ཕྱོགས་བསྐྱིགས།

༣༢ མཁས་པ་ལྷེ་ལུས་མཛད་པའི་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ཆོས་འབྱུང་རྒྱས་པ་བཅས་བཞགས་སོ།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བུས་ཕྱོགས་སྒྲིག་འགན་འཛིན། ཟུབ་བསྟན་སྒྲིག་པ།
 དཔེ་འདིའི་ལྷ་སྒྲིག་པ་གཙོ་བོ། ཟུབ་བསྟན་སྒྲིག་པ། ཟུབ་བསྟན་ལེགས་བཤད།
 མ་དཔེ་ཀམ་མུ་ཏེར་འཇུག་རྒྱུའི་འགན་འཛིན། དགའ་གར་དཔེ་མཛོད་ཁང་།
 དཔར་སྒྲིག་འགན་ཁུར་བ། གློ་བཟང་ཚོས་དར།
 དཔེ་སྒྲིག་འགན་ཁུར་བ། གློ་བཟང་ཚོས་དར།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་གཅེས་བུས་བོད་ཟེང་། ༡༥

རྫོགས་རིམ་རིམ་ལྔ་གསལ་སྒྲོན།

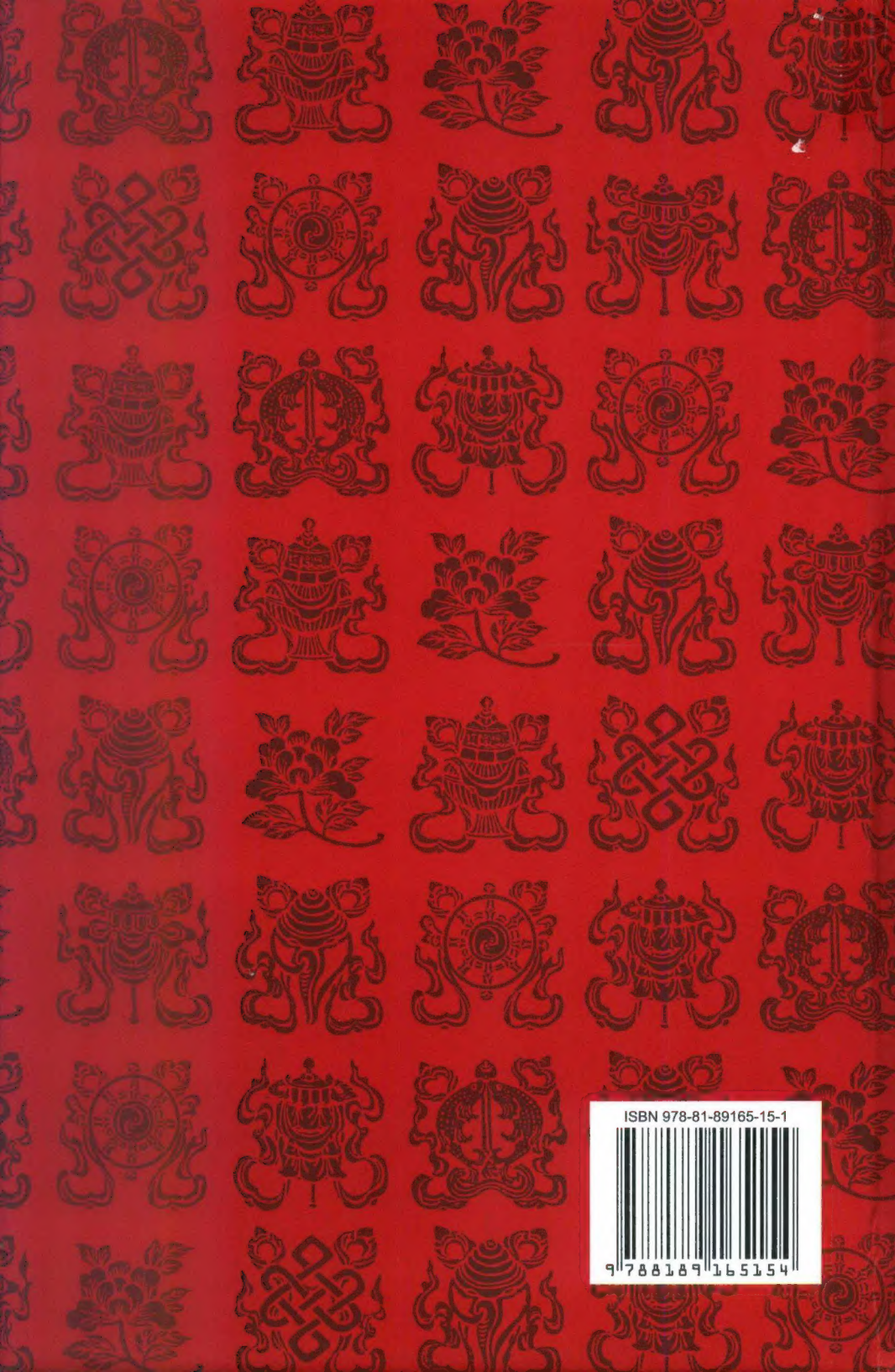
རྫོགས་ཁ་བ་གློ་བཟང་གྲགས་པས་མཛད། (༡༩༥༧-༡༩༩༩)

བཛོད་བྱ། གསར་ཐགས་བླ་མེད་སྒྲི་དང་། འདུས་པ་འཕགས་ལུགས་ཀྱི་རྫོགས་རིམ་གྱི་སྒྲོན།

བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཞིབ་དཔྱད་ཁང་ནས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་དང་དཔར་སྒྲིག་བྱས།
 སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ ལོར་ལྷི་ལིར་དཔར་ཐངས་དང་པོ་བསྒྲིག།

ISBN 978-81-89165-15-1

9 788189 165154